N. Inv. 522.

522.

CC1
32

Incipit Bellum Secundum Punicum

Postquam opus meum licentiam pro fine principio sumere totius professi obligati sumus rerum scriptores bellum maxime memorabile omnium quae unquam gesta sunt memoratum cum populo romano gessere Hannibale duce Carthaginienses cum ipso romanae gessere res. Hannibalis nequitia odio parum abfuit quin utrique populo libertas fuerit. Hannibalis locum haud dubium fuit quin pregnaci milicia exercitum invenire Hannibal in provincia celebratus imperator quo ingenti omnium clamore atque assensu appellatus erat fauor et plebis sequebatur. Ne murum pulsu Hannibal furtis ad se accersiendi et quoque ne insenatu fuerint brachium intentibus ut assuescerent militiae Hannibal atque imperatus fuerat occeperat opes. Hanno alti factionis princeps sententiam rogatus ait non censeo quod petit tribuendum. Cui adhuc ratione tam atrocis sententiae in se ortus indignatus florentis etatis iuvenis Hasdrubal quicum ipse pater Hannibalis frequenter pugnavit iusto iure cum filio repetundarum censet. Hoc tum primum deerat invenienti nihil primitus recusanti adsistere facere libenti prorsus. Ad haec timentem nec hannibalem quidem filii numus sero impia in mariorem regia patrii sceptri cupiditate. Ego autem invenem romanis bellum quod sub legibus sub magistratibus arcendum quae cum eis certis censeo. Neque quisquam primus hic signis inferendis in gentes exhibuerit. Pauca referre optimum quisque hannonem allentiebant. Quae plerique fuit maior pars metuebant ne filio hannibal ibi spem. Primo statim adventu primum exercitum in se ortum lacrimis blandis ad se reducit. Tribus tribus milites cunctos cum gregibus multitudinem quisque in oculis habitum ornatus linguam quisque intuens. Verum ubi esset ut pater in se minimum mortalium adfectum conciliationem et fidem ingenium ad res divinissimus paternum ac ipsa patrium habilis fuit. Itaque haud facile discerneres utrum imperator an exercitus carior esset. Nec hasdrubal alius quisquam pro fide malle ubi quo fortuna acerbe nunc agendo pecuniae quisque militares alio duce cohortes ut audere plurimum ad prelia expressa. Plurimum ubi in ea prelia erat. Nulla labore aut corpus fatigari

obtruncati. Comprehensus quoque circumstantibus hanno alio quin ferus filii multitudinis quam lacerare eo fuit habitu onus. Ut supante lentia dolores mentio et species probavit. Cum hae hasdrubale quae multae artis insolentiae gentibus quae ingendo suo fuerat, sed renouantur pectus ut finis utilisque impii esset animus liberi iaguntur quae medius nec ipsa duorum populorum libertas fuerat. Hasdrubalis locum haud dubium fuit quin pregnaci milicia exercitum invenire Hannibal in provincia celebratus imperator quo ingenti omnium clamore atque assensu appellatus erat fauor et plebis sequebatur. Ne murum pulsu Hannibal furtis ad se accersiendi et quoque ne insenatu fuerint brachium intentibus ut assuescerent militiae Hannibal atque imperatus fuerat occeperat opes. Hanno alti factionis princeps sententiam rogatus ait non censeo quod petit tribuendum. Cui adhuc ratione tam atrocis sententiae in se ortus indignatus florentis etatis iuvenis Hasdrubal quicum ipse pater Hannibalis frequenter pugnavit iusto iure cum filio repetundarum censet. Hoc tum primum deerat invenienti nihil primitus recusanti adsistere facere libenti prorsus. Ad haec timentem nec hannibalem quidem filii numus sero impia in maiorem regia patrii sceptri cupiditate. Ego autem invenem romanis bellum quod sub legibus sub magistratibus arcendum quae cum eis certis censeo. Neque quisquam primus hic signis inferendis in gentes exhibuerit. Pauca referre optimum quisque hannonem allentiebant. Quae plerique fuit maior pars metuebant ne filio hannibal ibi spem. Primo statim adventu primum exercitum in se ortum lacrimis blandis ad se reducit. Tribus tribus milites cunctos cum gregibus multitudinem quisque in oculis habitum ornatus linguam quisque intuens. Verum ubi esset ut pater in se minimum mortalium adfectum conciliationem et fidem ingenium ad res divinissimus paternum ac ipsa patrium habilis fuit. Itaque haud facile discerneres utrum imperator an exercitus carior esset. Nec hasdrubal alius quisquam pro fide malle ubi quo fortuna acerbe nunc agendo pecuniae quisque militares alio duce cohortes ut audere plurimum ad prelia expressa. Plurimum ubi in ea prelia erat. Nulla labore aut corpus fatigari

Hannibal ... appellatus ... quedam antiquatio ... sequitur ordine narratois

Oratio Annibalis ... Annibale non ... do ad gentem

Virtutes Hannibalis

aut aurum una poterat. Calones ac frugi
patientia par fibi pontomeq; defidio na
turali nō uolūtate mod' finitus; ingilu
num foīnoq; nec die nec nocte difcrīmata
tpā. Jo qđ grecorum reb; fup erat gen datū
ea neq; molli strato neq; filentio acquifita
Q; ulti sepe militū sagulo optū humi ia
centē inter castrorū stationes q; multum
consperā. Hannibal nichil inter eqites excel
lens. arma atq; eq; ostentabāt. Equitum
pedituq; cē longe pīmus erat. primus in
pluīa bat. ultimus oferto pīlo exercebat. ha
tantas uiri uirtutes ingentia uitia equabat.
Inhumana crudelitas. perfidia plusq; pu
nica. nichil uerī. nichil sācī. nullī dī metus.
nullū iusiurandū. nulla religio. Cū hac
indole uirtutū atq; uitiorū. triennio sub bas
drubale impatiē meruit. Nulla re que
agenda nūcē dagq; magno fuit duci cēt p
timissa. Ceterū eq; nīe dux ē declaratus, a
uctus italia q; punica decreta. bellūq; ro
manū mandatū cēt. Nichil ptelatū; cū
mutuo metuq; ut patre hamilcare deīn ba
drubale cū cīuibus, cāsus aliquis oppīm.
sagūtinus inferre bellū statuit. Q; b; op
pugnādis q; haud dubie romana arma
mouebant. Imolcadū fines p'uīt hyberu
ea gēs in parte magē q; in ditione carthagi
nensiū erat. minus exercatū. ut ī pcussē
sagūtinos sī rerū fenē fmutuus comu
gentib; iungendoq; cēt ad bellū uīdi p
sī carthaīā urbem opulentā capiūt gentis,
et expugnat diripitq;. Q; metu pulse mu
nitiones cīuitates. stipendio in pōito ipīum
accepe. victor exercitū opulentāq; pdā. car
thaginē nouā inhibernis ē deductus. sbi
large partitō pdā. stipendio p'cito cū fide
et solicito cunctis ciuiū suor sociorq; ais
uē primo mutarios, p motū bellū. Hermādi
ca. et arbocala carthor urbes ui capte. Arbo
cala. et uirtute. et multitudīe oppidanor,
diu defensa. ab hermandica, pfugi exulib;
olcadū pōce ellate do mine gētis cū seruī
ssent ēcīnāt carpetanos. ad horteq; hānu
balē regressū ex uarcis, ad tagō flumi
ne agmē gīne pdā. Hannibal plo ab
stituit. castrisq; sup ripā positis cū pīma
quies sūentuq; ab hostib; fuit. amnē tra
do tiecit. Pallo utriusq; pducto ut lecti ad tī
gendū hostes baīent, muatē eos tīs ecu
tes statuit. Equitib; pcēp ut cū igressos
aqm uterent atq; mēt. pedituī aqm in
ripia, elefantos aūt. xl. disponit. Car
peticanor ci appenoctib; olcadū uagor
nūq; centū milia fuere. inuicta acies.
fieq; dimicaret cāpo. stragē; igenuo fero
ces. et multitudīne freti. eqđ metu cess
sisse credebant hostē. no moriri uictorā
rati qđ inferet annus. clamē sublato
passim sine ullius impio q; cuiq; pximū
ē in amīcē ruūt. Et ex parte altera rip
pus ingens equitū influī immissa.
medioq; alueo hanno q; q; pari ētramine
ēcursum. Atq; ubi pedes instabil' ac
tue uado ficens. ul' in ermi equite eq
tēmē acto pūta possī. Equites compe ar
mis q; lib. eq; ul' pmedios gurgites,
stabili comīne emīnq; rē gereret. pās ma
gna flumine absūpta; quīā uīcoso
amīa celati in hostis ab elefantis obtī
sunt. p'terq; quib; regressus in stram
n pātutior fuit. ex uarīa trepidatiōe ei
inūnū colligerent. pēq; tanto pauore
recipent aīos. hannibal agmine qđā
to amīcē ingressus. fugā. et rīpa fecit.
uastatisq; agīs. int' paucos dies capē
tanos q; in ditione accep. Et iā oīa
tīs hyberū p'ē sagūtinos carthagi
nēsiū erant. cū sagūtinis bellū nōdū
erat. Cetīm iā belli causa ētamina cū
fiunt, uis senebant. maxīe ēt letanus
Q; ubi cū adsīt ūē qui litis erat sator.
nec ētamen uīris q; uim q; appareret
legati introducti ei cōsulēq; in curia
a sagūtinus roma missi. auxiliū ad
bellū iā haud dubie imminens oīa tīs.
Cōsules tūc rome erāt. p. cornelī sci
pio. et tīt sempīi longus. Q; cū legati
in senatu introductis ac re. p. retulī
sent. placuisseq; mitti legatos i hispa
nia ad res socior inspiciendas. q; s fi
uteret dignā causa. et hannibali d
nūciarent ut ab sagūtinis sociis. p.
abstineret. et carthagine i affrica tūc.
ac socior. p. r. grīmonias deferrent.
hae legatē tecta nec dū mussa. omī
um fere celeri sagūtū oppugnatio
latū ē. tūc celata ex integro res ad se

Vrbis cāpe

Saguntini

Tagus flu.

Carthia.

de bello Hā
nibalico

natū. Alij puncias cōsulib; hyspaniā atq; affinitatē decernentes. ita maiores rē gerendā censebāt. Alij totū in hyspaniā hannibalē q; intenderāt bellum. erant qui nō temere mouendā rem tantā. expectandosq; ex hyspania legatos censerent. hec senectus q; tutissima uidebat. huic legationi eo maturi missi. p. valerius flaccus. et quintus fabius pamphilus. saguntū ad hannibalē. atq; inde carthaginē. sūm absisteret bello an duceret. in integrum refecto rupta deposcerentur. Dū ea romani parant cōsultantq; iam saguntina oppugnabat. Ciuitas ea longe opulentissima ultra hyberū fuit. fida pacatis. mille ferme amat. onustis. a saguntino in sula dicuntur. myrtiq; et abarca rutulo rum quos. greci; ceterū uitam. hi uallant opes. seu frugibus. fructib; seu mul titudo. increuit. seu fecunde discipline. q; facem. sociale usq; ad priuatē suā coluer.

Hannibal infesto exercitu ingressus fines. pulsatis passim agris. urbē tpto aggreditur. Angulus muri erat inplanicie qua. q; cetera. loca natura munierat. Aduersus eum uineas agere instituit. p. quas aries admoueri posset. Sed ut locus. pal muro saltus equus agentibus uineis fuit. utrobiq; q; pugne. p. se. p. q; ad effectū operis uetus cepisse. succedebat. et iris ingens immanebat. et murus ut insuspecto loco supra cetera modū altaruum. et munitus erat. et iuuentus delecta ubi primū prelii actio mons ostendebat. ibi qui maxime obsistebant. ac primo missilib; submouere ostendebant. hec quoq; satis tutū munientib; patebat. neq; ab hostib; manu. neq; ab ictib; telorum. Vna cōtinebat. ruinas nudauerat urbē. Tres deinceps. tres quatuq; unde eas muri erat. cū fragore ingenti. pcidit. captaq; oppidi ea ruina. existimabat. Vtrinq; pars utro. q; murū. et. terrā. ita uti q; impugnā. pro. tumulo. Nichil tumultuarie pugne simile erat. q; les ob pugnationib; urbui. proeliū. partis alterius. cōseri solent. Qui acie. acies uelut. pateri campo. unde. ruinas muri. tectaq; urbis modico distantia. intuallo. constiterāt. hinc spes hinc desperatio. nos. utrosq; ad. penitus. cepisse. tum securitem. si paululū. admutasset. silentium. Saguntini. pro. nudata. armis. pectora. opponentib; nec ullo. pede. relato. nisi. relicto. ad se. loco. inuitarent. et. atq; q; actus. et. cōserti. magis. utrinq; pugnabantur. eo. plus. uulnerabāt. nullo. inde. arma. corpusq; uano. nō. dirigente. telo. Dubia. erat. saguntinis. nisi. ille. telū. hastili. obligo. et. ceteris. teretibus. pedē. q; acceleratum. ictum. ferabat. sic. ut. pilo. quadrato. stupa. colligabant. linebantq; pice. ferrum. aut. tres. uncinos. habebat. pedes. ut. cum. armis. trāsfigi. corpus. posset. hasto. magno. et. flexili. uncus. nec. penetrasset. in. corpus. paucos. facie. bat. Et. cum. medium. hastile. mutasset. conceptus. ipse. motu. multo. magis. igne. ferret. arma. omnia. cogebat. et. nudos. milites. ad. insequentes. ictus. prebebat. Cum. q; duo. antepositi. simul. et. saguntini. ea. pene. spem. resistendi. excussissent. animus. penus. q; non. ultra. p. muros. esset. clamore. repente. oppressi. pauore. fugerunt. hostesq; inermes. murum. expellunt. unde. impeditis. trepidantesq; terrebant. Primo. fusum. fugatumq; in. castra. recepit. Hannibalem. Romana. legatos. uenisse. nuntiatū. est. Quibus. obuius. admodum. adolescens. hannibal. qui. dicerētur. nec. tuto. eos. aduentus. in. tot. tā. effrenatas. gentium. arma. nec. hanni

natū. Alij puncias cōsulib; hyspaniā atq; affinitatē decernentes. ita maiores rē gerendā censebāt. Alij totū in hyspaniā hannibalē q; intenderāt bellum. erant qui nō temere mouendā rem tantā. expectandosq; ex hyspania legatos censerent. hec senectus q; tutissima uidebat. huic legationi eo maturi missi. p. valerius flaccus. et quintus fabius pamphilus. saguntū ad hannibalē. atq; inde carthaginē. sūm absisteret bello an duceret. in integrum refecto rupta deposcerentur. Dū ea romani parant cōsultantq; iam saguntina oppugnabat. Ciuitas ea longe opulentissima ultra hyberū fuit. fida pacatis. mille ferme amat. onustis. a saguntino in sula dicuntur. myrtiq; et abarca rutulorum quos. greci; ceterū uitam. hi uallant opes. seu frugibus. fructib; seu multitudo. increuit. seu fecunde discipline. q; facem. sociale usq; ad priuatē suā coluer.

Hannibal infesto exercitu ingressus fines. pulsatis passim agris. urbē tpto aggreditur. Angulus muri erat inplanicie qua. q; cetera. loca natura munierat. Aduersus eum uineas agere instituit. p. quas aries admoueri posset. Sed ut locus. pal muro saltus equus agentibus uineis fuit. utrobiq; q; pugne. p. se. p. q; ad effectū operis uetus cepisse. succedebat. et iris ingens immanebat. et murus ut insuspecto loco supra cetera modū altaruum. et munitus erat. et iuuentus delecta ubi primū prelii actio mons ostendebat. ibi qui maxime obsistebant. ac primo missilib; submouere ostendebant. hec quoq; satis tutū munientib; patebat. neq; ab hostib; manu. neq; ab ictib; telorum. Vna cōtinebat. ruinas nudauerat urbē. Tres deinceps. tres quatuq; unde eas muri erat. cū fragore ingenti. pcidit. captaq; oppidi ea ruina. existimabat. Vtrinq; pars utro. q; murū. et. terrā. ita uti q; impugnā. pro. tumulo. Nichil tumultuarie pugne simile erat. q; les ob pugnationib; urbui. proeliū. partis alterius. cōseri solent. Qui acie. acies uelut. pateri campo. unde. ruinas muri. tectaq; urbis modico distantia. intuallo. constiterāt. hinc spes hinc desperatio. nos. utrosq; ad. penitus. cepisse. tum securitem. si paululū. admutasset. silentium. Saguntini. pro. nudata. armis. pectora. opponentib; nec ullo. pede. relato. nisi. relicto. ad se. loco. inuitarent. et. atq; q; actus. et. cōserti. magis. utrinq; pugnabantur. eo. plus. uulnerabāt. nullo. inde. arma. corpusq; uano. nō. dirigente. telo. Dubia. erat. saguntinis. nisi. ille. telū. hastili. obligo. et. ceteris. teretibus. pedē. q; acceleratum. ictum. ferabat. sic. ut. pilo. quadrato. stupa. colligabant. linebantq; pice. ferrum. aut. tres. uncinos. habebat. pedes. ut. cum. armis. trāsfigi. corpus. posset. hasto. magno. et. flexili. uncus. nec. penetrasset. in. corpus. paucos. facie. bat. Et. cum. medium. hastile. mutasset. conceptus. ipse. motu. multo. magis. igne. ferret. arma. omnia. cogebat. et. nudos. milites. ad. insequentes. ictus. prebebat. Cum. q; duo. antepositi. simul. et. saguntini. ea. pene. spem. resistendi. excussissent. animus. penus. q; non. ultra. p. muros. esset. clamore. repente. oppressi. pauore. fugerunt. hostesq; inermes. murum. expellunt. unde. impeditis. trepidantesq; terrebant. Primo. fusum. fugatumq; in. castra. recepit. Hannibalem. Romana. legatos. uenisse. nuntiatū. est. Quibus. obuius. admodum. adolescens. hannibal. qui. dicerētur. nec. tuto. eos. aduentus. in. tot. tā. effrenatas. gentium. arma. nec. hanni

l. seu maritimis

locum patentioce

al' obsidebat

hannibal ulneratus

l. al' misit

l. hostē

al' offerens

Legati romani q; ad Hannibalem missi sunt

bali intanto discrimine rerum opē ēe legatiōs audire. Apparebat nō admissos, ptinu carthaginē ituros. Quattās q̄ nūciosq; ad p̄ncipes factiōis brachine p̄mittit. ut p̄ parent animos ne q̄d pars altā gratificari p romānis possit. Itaq; p̄ eqm̄ q̄d admissi an dirisq; nō fuit. ea q̄q; nauta atq; utrīta legatō fuit. Ubi nō unus adiso senatu causam fōdi ris magno silentio ppt auctoritatē suā cum assensu animentū egit. Ipōs federū arbitros ac testes. Oīa uisse. pdixisse se ne amplius ingrediēs ad exercitum mitterēt. Nō manes nō furiē eius conquiescēt uiri. nec ūquā tonet sanguinis nouitiq; bracū quisquā fīnit quietura romana fecialiū uenez flagitē cupidine regni. magis unā ad id euenit si ex bellis bella serentur succit armis legionib; q̄ uiuat. uelut matrē am igniū plentes. ad exercitus missistis. Iussistis q̄ hoc incendiū q̄ nīc arcetis. Saguntū ūi nīi ceū secerent exercitū. uīi arcentur fe cē. mox carthagine curiū secebiunt roma ne legiōes. Duciq; usq̄ ad ys pōs prioze bello rupta federa sunt ultro utrō hostem an nos an fortuna utusq; ppli ignoratis. Legatos ab socijs q̄ pfectis uenientes. to nus impator uīr meast nō admisit. nos genuū sustulit. Hi tamē uīi ne hostiū q̄dē legati arcent. pulsi ad nos uenūt. resq; fecē repetunt publica. si nus absit. Iudo rem culpe. z reū ḡmanus depoſcunt. q̄ lē tius agunt segnū incipiunt. eo cū cepint uereor. ne pseuerēdo tu seruat. egratis in sulas eticēp aīi ocios, ppōnte q̄tia mari q̄. p. iij. z xx. annos passi sitis. Hec puer hic dux erat. si pat ipē hal mu lear. Q̄ are alē ut isti uolunt. Quareto eem nō absti neamus exfecē sic nē sagūtū nō absūēj. Dicē ḡ ij hoies q̄. z ne deq̄ ab ambige batur ut pplis fecialis belli ueluti equus inde uīi nūs stabat ei uictoriā precūr. cart hagi ni nūc anibal uincas turres q̄ admouet. carthaginis menia q̄ntū arcere. Saguīti rume fal suo utinā uanes fuisti nīis cepitib incassent. fuscepitq; cū sagūtinis bellū hale dū cū romanis. Eadem ḡ hannibalē dicet ab quis. sao meam leuē ēe meo auctoritā tē. ppt patrias imunitias. si z hamilcare eo pisse letatus sum. Q̄d si ille nunciet nō

bellum. nā cum romānis habem. Et hē unne nem cōmūnē fimus. Excepit bellū ocii ac dece stor. Hec accendit solum ad proculum rup ti fedis. si si nemo deposcat. deuelendum multumas mānis tuas q̄ oras. ab legatoū eo uīi nec ad nos nom famaq; eius accēt neq; sollicitauit quete cautatis statum po fit. Ego ita censeo. legatos ereplo romā mittendos. qui senatui satisfaciant. Illo q̄d annibali ūnaent. ut exercitū ab sagūto abducat. ipīmq; annibalē ex fedē romāi decāt. Tertiā legatiōē ad res sagūtinā recedentes accipio. Cum anno p̄ozassi. nēi nioūi certare oīa nec cū eo necē fuit. Adeo ipē oīs senatus hānibalē erat. infestiq; locutū arguebant. annonē q̄m flagiū mal'ū legatum romanū. Resp̄ōsū nīc legatis romanis ē bellū ortū ab sagūtinis nō ab annibale. ēe. Ipīm romanū iniuste fa ēe si sagūtinos uetustissimē cātaginē fiū societatī p̄ponat. Cū romani temp cert legationib; nuncciis. hannibal q̄ fessū multū plus opib; q̄ habebat. pa uoz his dierū quietē accit stationib ad custodiā uineaū aliozq; opū dispo situs. Interī nos eoz nē uti hostis stim ulando. nō fac p̄mioz accendit. ut nō ,pōne pdā capte urb ecīē multū fōē. adeo accensi omnis sunt. ut si ereplo si gnū datū eēt. nulla ui resisti uincetur posse. Sagūtum ut aplus quietem habuerāt. nec lacessentes nec lacessiti paluq; dies. ita nō nocte nō die umq̄ cessauāt ab ope. ut nouū murū ab ea parte qua patefactū opidū minus erat reficerēt. Inte oppugnato eos aliq̄nto acriōz q̄m aīi atrota ē. nec q̄ primum aut potissimū parte ferrent opē. cui oīa uarijs clamoribs strepebāt. sanis sane poterāt. Ipē hannibal q̄ turris mobilē oīa munimēta urb supius alti tudine agebat. hortator aderat. Quae cū admota catapultis balistisq; p oīa tabulata dispōitis muros defensozib nudauīt. tū hannibal admiceī metus. qui gentos ferme afros cū scalabris ad sub ruendū ab imo murū mittit. Hec erat difficile op̄ q̄d cemta nō calce durata erāt. si intēta luto structē antiq̄ gene

l. de re quem

al' agant

l. hic triumpho atq; ouatio

rupisti eu ent

ntaq; añ qm̃ cederẽ nebat. pquc; patrẽtia nu
mos agmina armator; muriẽ ntarebant.
Acum q; eruptiõ capiunt. collatisq; eo ca
tapultis balistisq; ut castellũ in pã urbe
uelut arcẽ imminentẽ habẽt muro cĩ
dant. Et sagũtinũ murũ intericẽm ab hõ
dum capta urb parte ducunt. intriq; fum
ma ui. munitur. pugnãt. Sz ifrmoza
tuento. munorẽ in die urbẽ sagũtini fa
ciunt. Simul cresc̃at inopia oĩũ longa
obsidiõe. munitur expectatõ ertĩe opi.
Cum iam, pcul romam umq; spes/cca oĩa
hostũ cẽnt. paulisp tam affectos aĩos re
creauit repentina, p fectõ hãnibalis ĩpa
etanos carpetanosq; qui duo tpli odec
tus acbitate constrinati. refertis cõquisito
rib; metũ defectionis cũ p buissent opp
li celitate annibal. omisẽ mota arma.
nec sagũtũ ob pugnatõ segnior erat mrabã
male bilmuciõis filio quẽ pfecerat anni
bal ita impigre rẽ agẽte. ut ducẽ ab ẽ
nec cures nec hostes sentirent. Jo. tpla
aliquot scla fec. rtb; arietib; aliq̃ tulũ
muri discussit stratasq; oĩa recẽtib; ruinũ
aduenienti annibali ostẽdit. Jtaq; ad i
pã; arcẽ ercẽplo ductus exercitus actiq;
pluũ cum multor utinq; cedemutũ. rpãs
arcis capta ẽ. Ceptata deiñ p duos est i
eritgia pacis spes. Alconẽ sagũtinum.
alozci hispanũ. Alcon mosci sagũtinũ
scib; aliquid moturũ tutus. cũ ad hãniba
lẽ nectu tẽtassit. p q̃m nichil lacẽme mone
bant. oratores q; ĩsti ut ab urbe auctoẽ
ferebant. tũ fuga exozatoẽ factus apud
hostẽ mansit mozturũ affirmans qui
subcontinoib; hĩs de pace agẽt. Consula
bat aũt redderẽt res turbatas. ẽtinq;
oĩ auro atq; argẽto egressi urbe cũ singlis
uestimẽtis ubi habitarẽt ubi penus inuisi.
has pacis leges abnuente alcone accep
turos sagũtinos. alozc̃ unica aĩos una
aĩos ubi alia uincant affirmans. si pa
cis eius inẽptẽ fore pollicet. Erat aũt
tũ miles hãnibalis. cetrm publice sagũti
nus amicus atq; hospes. Erado to palam
telo custodib; hostiũ transgressus munim
ta. ad pcipẽ sagũtinũ. ripẽ ita iubebat
ẽ deductus. Qui cũ extemplo oĩbus gẽtis
hõui cẽt factus. sumota ceteri multitudi

ne senatus alozco datus ẽ. Cui talis oratio fu
it. Si cauis ut alcon fiẽt ad pacẽ petẽdam
ad annibalẽ uenit. ita pacis cõditiones
ab annibale ad nos retulisti. sup na
turaneũ hec m finisti ut quo nec oratõ annu
balis nec tñ fuga ad nos uenisse cui ille
aut uĩa aut sua culpa mansit apud
hostẽ. Si metum simulauit sine uĩa. si
piclim ẽ apud nos nã referentib; ergo ne
ignozaretis ee aliquas. ẽ saltus. ẽ pacis
nob̃ conditiões. puectisto hospicio qđ in
nob̃ci ẽ ad uos uenu. uĩa aut causa me
nec ullius alterius loqui q̃ loqr apud no.
ut ea fieri sit. qđ neq; dũ uris utibi resti
tisti. Neq; dũ auxilia ab romanis spastis.
pacis umq̃. apud nos mutatõ feci. post q̃m
nec ab romanis nob̃ ulla spes ẽ. nec urã
ui aut arma nos aut meum satis defẽdat
pacẽ affero ad uos. magis necessariã q̃m
eq̃m. Cui ita aliqua spes ẽ si ea quẽ ad
modũ ut uictor fert annibal. sic nos
ut uicti audiatis. Si nõ id qđ admittit
mos apud no. cũ oĩa uictoribus fiãt. si quicqd
relinquit. p munire habituũ estis. urbem
nob̃ q̃m magna tã parte diruta capta
fere totã habet admut. agros relinquit.
locũ assignaturus. unquo nouũ oppidũ
edificetis. Aurũ argentũq; omne publi
cũ p uatum q; ad se uidet referri. con
iugum uiuq; corpora ac libros uideat
uiolata. si inermes cũ binis uestimẽtis
uehius a sagunto exeut. Hec uictor hostis
imperat. hec q̃ si grauia atq; acba. fortu
na uĩa nob̃ suadet. Equidẽ haud scio cum
oĩũ potestas ei facta sit. aliquid exhis rẽ
nemisturũ. Si b patiendi censeo potius
q̃m trucidari corpora uĩa. rapi. ẽiugũ aĩ
ora uĩa coniuges ac liberos belli iure sina
tis. Hec audientia cũ cartũ fusa paulatim
multitudine p mixtũ senatui cẽt. tpli o
clamũ. repente p moras secessiõe facta pus
q̃m responsum daret. argẽtũ auruq; de
publico priuatoq; in forũ clatũ. magnẽ
ad hoc rapti factum cõmiserentes. eo cl pe
riq; semetipos perpetrauer. Cui exto pauor
ac trepidatõ totam urbẽ p uasit. Si. alius
insup tumultus exarsit audiẽ. Currus
dum q̃ssata p cidat. pop ruinã oĩ cõuos pe
nor impetu facto cũ singulũ imperator ce

Petrillio heretan
et carpetan.

romot

Oratio Aloris ad sagũ
tinos. p dedicõe ad hãni
balem

¶ Captio begunt

¶ Carmini

¶ Consultato e apparat[us] p[ar]t[es] [con]tra

uisset: mutatā stationib; custodijs q; solitis | ostiuj ee urbē nō q̄rendum italicē causā natus hannibal totis uiribj aggressus urbē j momento cep. signo dato ut omēs pubes mitficerent. Qđ imperiū q̄uis ele cetin ppe necessariū cognitu; inupo enien tiē. Quo ea pacto potuit/ cebio quaut ruditi cū ēugib; acl'ibis comos sup sci ipos ēcreuauer/ aut armati nullū ante finē pugne q̄ moriendo fecer. Captā oppidū ē cū ingenti pōa. q̄nq; pleraq; ab diis ac hominib; uiolata/ corrupta erant. ¶ iccdi by nec ullū diuinū etatis ira fecerunt. ¶ capti multū pōa fuerāt. Tam ex pacto retū uenditarū aliquātū pecunie redactum ē constat. ¶ mille ēq; pedites supellectilej uestēq; missa carthaginē. Octauo mse q̄ ceptā oppugnā captā sagūtū q̄dā scripsere. ¶ nec carthagine nouā in hibis hannibalē concessisse. Quanto ocnce mse quā ab carthagine p̄fectus fit in italiā pue nisse. Quelinta sit. fieri nō potuit ut. p. cornelū. t. sempr̄onius ad quos. ¶ principio oppugnationis legati sagūtinā missi sint/ Et qui in suo magistratu cū annibale alē ad ticinū amnē. ambo alij quanto fuere. aut sagūtū p̄ncipio am q̄. p. cornelū. ti. sempronius ¶ sules fuīt. nō ceptā oppugnatē sj captā. ¶ ita erat fisse pugnā ad trebiā ānū. cū sulij. ¶ cōs flāminius nō pōt. q; flā. nec ō sulatum in ijt/ catus. ti. sempr̄ cōs/ ad ō pugnā ad trebiā ad creātos ēsules romā cū ue nisset: comitijs p̄fectis ad exercitū in hybrida redijt. Subitem fere tempus ¶ legati q; ui rediebant ab carthagine roma. ¶ retulerūt oīa ostilia ee. ¶ sagū ti erādū nunciatū ē. Tantus q; simul metus patres mīāq; plebē corripuit. ¶ ira uicarthaginenses metusq; de summa rerum cepit. uelut si iā ad portas hostis eet. ut tot uno tpe motib; animi tūbarēt p̄uarēt magq; cōsulet. ¶ Iam neq; hostes acrie bellicosiores q; secum egressum. nec rem romanā tam deiectā unquā fuisse atq; in bello. ¶ Gallos cisalpinos. ¶ histros atq; illyricos lacessisse magis exercuisse romana arma. ¶ cū gal lis tumultuatū magis q; belligeratum

¶ post ad trebiā pugna[m] uenit. aut omīa breuiora aliquato

¶ Ticinū

renuum hostē ueteranū. cū. ¶ xx. annorū militia usū nā unc hispanas gentes sēper uictores/ duce acerruno assuetum/ recētē ab exercitio opulentissime urbis habū trāsire/ thete secum tot ueteres hispanos pplo. ēcitu tum auxilias sēp armor gallicas gentes ci orbe terrarum bellū gerendum ¶ italia. ac p̄mentib; romanis ēe ¶ Nominatē iā añ consulib; p̄uincie erant. cū sorteri uisset. cornelio/ hispania. sempronio affrica cum sicilia euenit. sex ineūt annū decē legi ones. ¶ socioū tantū quantū ipsis unde ret. ¶ classis quinta pars posset. uij. ¶ xx. pe ditum romanor milia subsepta ¶ dccc. equites. ¶ naues. cc. xx. quinq; remes. ¶ Celoces. xx. decreuisse. Latium unde adpli uellent/ uiderent pplo cartaginensi bellū indici: eiq; belli causa supplicato p urbē habita. atq; augurati dij bñ ac feliciter euenirent. qđ bellum. p. r. multis. ¶ inter consules ita copie diuise. sempronio date legiones due: ea quadrīa milia erant pedi tum. ¶ ccc. equites ¶ socioū xvj. milia pedituī/ equites mill. d. ccc/ naues i longe. c. lx; celoces. xij. Cum his tres bñ mam tumisq; copijs. ti. sempr̄ missus in sicilia. ita in affricam transmissuri/ si ad arcendum italia primū consulū alē sans eet. cornelio minus copiarū datū. q̄. l. milia. ptoū. ¶ ipse secū habuit inuallico in gallia mittebat. nauiū magnē cornelio numē tus diminutus: lx. q̄nqremes date. ¶ sl eq; cū man ueteruū aut ea p te belli di micaturi hostē ēlebat. Et duē romane legiones cum suo iusto equitatu. ¶ xuij. ¶ milib; socioū peditū/ equitib; mille. d. c; duas legiones ro romanor gallia p̄uincia eod̄ usq; impunitū manib; ¶ ccc. l. bellū habuit. Eo ita compacto/ ut omīa socioū pedi tū/ iusta añ belli fierent. legatos maiores mille equites natu quintū fabiū. cū lūnio. l. c. licinio. socioū. dc. semp̄ quintū bebiuū/ in affricā mittūt. ad pcu tandos cartaginenses publico nec cōsilio annibal sagūtū oppugnasse. Et si id q̄ factum uidebantur fatērent ac deferē derent publico consilio facti/ ut inde cire rent pplo carthaginē sibi bellū. ¶ Roma nu pp carthaginē uenēr. cui senatus dat eet. ¶ quinc Fabius/ nichil ultra q̄m unū q̄ mandatū erat pauctas eet; tū ce carthaginēsibus unus ¶ ita roam

¶ Qđ cartagin ad legatos pđb

nquit · ꝙ̃ legato fuit cum hannibalem
trăꝯ suo consilio saguntū oppugnātem
repoſcebatis · ceterum hec legato ūb ad
huc lenior ē · re aſpior · Tunc enim an
nibal · insimulabat · repoſcebat · nūc
anob · confeſſio culpe exprimitur · aut
ăcfeſſa res exemplo repetunt · Ego
aūt nō ꝓuato publico ne consilio sa
guntū obpugnatus fit · quereꝝ cēſeā ·
utrum iure an iniuria · Hīa em̄ hec
queſtio atq; assiduo mauē nr̄m eſt
qđ nr̄o aut suo fecerīt arbitrio · ¶ Alocū
ma discepta tō ē hoc uū ne pfectus fiē ·
ſtaq; cū in disctū placeret · quid publico
cōsilio quod sua sponte impatōr facant ·
si ob noxium fectus ē alucratio cōsule
ctū · ſi quo caueret · utroq; socios · si
chil de sagunt inis · necuium em̄ erant
soci nr̄i cautū ē · Ac em̄ eo fecīe qđ cum
hannibale ictū ē sagunti ne ceptū tū ·
Ad hec qđ ego michi dicturꝰ sum nō qđ ano
b noxia · nos em̄ qđ · ē · lucius cōsul
primo nob̄ fectus iecit · qr̄ neq; auctō
ritate patrū · nec ꝑpli iussu ictū erat ·
neq; alius nos eo tenerī · ſtaq; aliud de
integro fectus publico consilio ictum
ē · ab nos nō tenerī nr̄a fectia · neq; auc
toritate aut iussu uro ictū · ne nos qđē
hasdrubalis fectus qđ nob̄ insciis iecit ·
obligare ꝓ tuit · ¶ In omittite sagun
ti atq; tibi mittere facē · ꝙ̃ in partium
nr̄arum uīa aliqđ parat · ¶ Tum romanus si
nu ex toga facto · hic inquio uob̄ bellū
et pacē portamꝰ · utrū placet sumite · ·
Quib hīc ire hand mīm ferox dare
utrū uellet · subdamatū ē · Et cū his
ipm sinu effuso bellū dare uirili · accipe
se omīs respondit · et quibꝰ accipient ani
bus se gesturos · hec ꝓtinus pclamato
ac denūciatio belli · magno exoꝝ assensu
ꝓpli romani iussa ē · Qđ ubi de fectiū iure
ab discepta re · tū ante tū maxime sagū
to excusa · ¶ Hīa subnoxa discepta tō ē
ret · qđ fectus hasdrubalis cū hannibale
prīore fere communitatū ecō patrōm · erat ·
cū unlucatis fecīe ut ſtre additū ēt · ita
to ratū fore si ppls ceſſuſſet · nī hasdru
balis fecīe nec exceptū tale quicq̄m in fu
erit · et tot annoꝝ silentio ita iuuo co
ꝓbatum sit fectus · ut ne mō tuo qui

dem auctore quicquā mutaretur · qm̄q̄ · si
priē fecīe stare · satis cautum erat sagun
tinis · socijs utroq; exceptio · ¶ Iam neq;
aptum erat his quib̄ ēent · nec ne q̄
pea assumerentur · Et cum assumī no
nos haberet socios · quis equū ceſeret
aut ob nulla quequā mūta in amicitiā
recipi · aut receptos infinē nō defendi ·
Tantū ne carthaginenſibus socijs aut sollici
tarēt ad defectiē · aut sua sponte defi
scentes reciperent · ¶ Legati romani ab car
thagine siē his rome impatū erat ī hiſpa
nias · ut adirent ciuitates · ut in ſocietatē
plicent · aut aūterent a pensis · ſtiecer̄ · Ad
barguſios pmū uenerē · ¶ quib̄ benigne ex
cepti · qr̄ tecebat impiſ punica · multos
trās hiberum ꝑpios adcipiones · nouę
fortune exterrer̄ · Ad uolcianos inde est
uentum · ¶ Quoꝝ celebē ꝓ hiſpaniā res
ponſū · ceteros ꝑpios ab ſocietate romāna
aūtit · ¶ Ita em̄ marym̄ natu ex his ī cōcili
respondit · ¶ Que uecchia ē nos romanam
ꝓtulare uti uīm̄ carthaginēſiū ꝓponas ·
amicitiē cuiꝰ qđ fecerī saguntum · crudelīt ·
q̄m̄ pen̄ bellus ꝓcidit · nos socij · pciditis ·
ubi quemq; socios ceſeo · ubi sagūtū
dacos ignota ē · hiſpanus ꝑpls siē lugu
bre ira insigne · occuūtes · sagunta ru
ine est · ne quis fieri romane aut socie
tati confidat · ¶ In exēplo abiit finib̄
uoꝝ tam noxiꝝ · nulli · ab nullo ceſū consilio
hiſpanie benignioꝝ · ¶ Inde tulē · ¶ Itaq; ꝓ
agita hiſpania · in gallia trānseunt · ¶ In hi
nouū tribulisq; ſpecies · usa ē · qđ armati
ta mos gentis erat · uociferū uenerūt ·
cū ub̄ extollentes q̄ſq; ūtutēq; ꝑ ſe · ac
magnitudine sue impij · petisset ne pe no
bellum · italie · inferenti · pagos urbesq;
suas transitū darent · tanto cum fremitu
risus dō orē · ut iuuā magnā tub · maioīb ·
q̄ natu uiuent · separarē · Deo stolida ī pu
ero sq; ꝓtulatio · uisa ē · censere ne ūtalia
trāsmittāt · gallū bellū · ipos · ro aduitere
inse agere · ofoꝝ suoꝝ · ualentis ꝑpli amicos ob
icere · ¶ Legato tanē fremitu · responsum
legatis ē · ſtaq; romanoꝝ inse mūtū ce
naq; carthaginēſiū munitā · ob q̄ aut ꝓ
romanis · aut ro ipius penos sumant ar
ma · ¶ Contra ea audit · sese · gentis suę ꝑ
miles agros finibusq; italie bello applo · ¶ ·

¶ Legati ro ī hiſpanias ꝑficiscunt ·

¶ Qđ voluſiani ad legatos romanos · nos fecerimus · qui eos mittant ·

¶ Qđ bello ad eosdē ·

· nequitiē ·

¶ Cū legati ·

· nl'tran de ·

ſ: habeat

¶ indicat tollū cart ꝙ romanis

al'usa

stipendiũq; petierõt ⁊ cetã indigna pati. Ita
fere mecteris gallie cõsiliis dicta auditaq;
Hec hospitale quecquã paccatũ ue satis p̃ius
auditum. q; massiliã uenẽ. ⁊ ibi oĩa ab socijs
inquisita cũ cura ac fide cognita. p̃occupa
tos iam ab hãnibale gallor aĩos ẽẽ. Q; ne
illi quidẽ ipi satis mutẽ gentẽ foze. acco
ferocia atq; incomuta ingenia ẽẽ. ⁊ h fubiẽ
auro cui auidissima gens ẽ p̃incipũ am
mi concilientur. ⁊ ita pagratis hispanie
⁊ gallie pl̃is. legati romã redierunt. haud
ita multo p̃ quã consules inp̃ouincias, p
fecti erant. ciuitatẽ omnẽ in expectatione
belli erectã inuenerũt. satis constante fa
ma iam hybũm penos transisse hannib
al sagunto capto. carthaginẽ nouã ibiby
na concessiat. ⁊ hiq; auditis que rome q; q;
carthagini acta cctaq; forent. seq; nõ du
ce solũ ⁊ causam ee belli. partis diuce
dis q; relictis p̃cle nichil ultra differendi
catus. ⁊ hispam gentis milites conuocat. ⁊

Credo ego uos inquit socij. ⁊ ipos certe. pacatis oĩbz hispanie pl̃is. aut finiẽdũ
nob militiã exercitq; dimittẽdos ẽẽ. aut
malias tras transferendũ bellũ. ⁊ ita enim
he gentes nõ pacas solum. ⁊ ẽ inctozie ⁊
bonis florebũt. sic ealys gentibz p̃dam. ⁊
gl̃am quereremus. ⁊ q; cum longinqua ⁊
ab domo insitet militia. nictumq; sit q;
domos uras. ⁊ q; uiq; ibi cara sint nissim
situs. si quis uim suos inuisere uultcomc
atum co. primo uere echico a situs. ut
dys bñ uiuantibz bellũ ingẽtis gl̃e p̃q;
futurum incipiam. O mibz fere uisetiõ
domos oblata ulẽ potestas q̃ta erat. Et
iam redeuntibz suos. ⁊ longius ifuturz
prudentibz redditũ. p totũ tep̃ hyemis
quies infelicẽs aut ⁊ exhaustos aut ⁊
mox exhaurientes. renouauit corpa
aĩos q; ad oĩa de integro patientia. Ver
primo ad echidnã cuenẽ hannibal cã
zetensiusq; oũ auxilia gentũ. gadis
p̃fectus hercule uota exolũ. nouisq;
se obligat uotis. si cetera p̃spa euenis
sent. Inde partes curas simul inferẽ
dum atq; parcendum bellũ. Nectum
ipẽ tres in p hispaniã galliasq; itinere
italiam peteret. Iluda aptaq; romanis
affrica abscisa ẽẽt. palico p̃sidio eã fir
mare statuit. p eo suplemtũ ipẽ ex affri

ca maxime iaculatoz leuiũ armis petijt.
ut affri inhispaniã. hispam in affrica me
liozes ut ab domo futurus utiq; miles ne
luo mutuis pignoribz obligati stipẽdia
facerent. xiij. milia. d. ccl. pedites ceteꝝ
misit maffricã. ⁊ funditores baleares.
d. ccc lxx. equites mixtos ex multis gẽ
tibz mille. cc. has copias parti carthagi
ni p̃sidio ẽẽ. parti distribui affricam. ⁊
iubet simul equitibz ciuitates mitti.
iiij. mil̃ ẽ septa delecte iuuentutis p̃sidii
eo sed. ⁊ obsides dari carthagine iubet. Itaq;
hispanias negligẽdas ratus. atq; ideo ante
minus q̃ haud ignar erat ciuitatẽ abho
mais eã legatis ab sollicitantibz p̃uincias
aĩos. hasdrubali frẽ iuxo imperiũ eã p̃uin
cias destinat. firmatis eã affinitatis mariẽ
p̃sidijs pedituũ afroz. xi. mil̃ d. ccc. l. iu
gurtibz. ccc. balearibz. Ad hec pedituũ auxi
lia. additi equites libyphenices. mixtũ
punicum affris genus. ccc. Et numidie ma
uriq; accole ccccam ad mille. d. ccc. ⁊ partis
regetum maxime exhispania. cc. equites Et
ne q̃d tiestris deeet auxilij gen̄. elefanti.
xiij. Classis p̃terea data ad tuendas maritimas
oras. q; quia pte belli micant. ea tuiq; rem ge
sturos romanos ch potat. l. quinqueremes
quadrireines. ij. triremes erant. ⁊ triremes
v. Ab gadibz. carthaginẽ ad hybẽma exer
citus rechit. atq; in p̃fectis p̃ omissam
urbẽ ad hybũ maritimã oram duc. Ibi fama
ẽ inquiete missũ ab eo iuuenẽ duuina specie
qui se ab ioue diceret ducem intẽ italiam hã
nibali missum. ⁊ p̃ inte sequeretur nec ul
q̃ a se deflecteret ceteros. primo p̃ mo
nuisquã ciuiũ piciente aut respiciente secutũ
Dein inter curas humanas ingenij cum quid nã
to eet q̃d respicẽ uetustus eet. agitaret ani
mo. ⁊ tempare aĩo ceteris nequiuisse eum.
uidisse ipse serpentem mira magnitudine
cum ingẽtibz arborz ac uirgultoz strage
ferri. ac p̃ insequi cum fragore ceteris uidiz.
Tumq; moles ea q̃d uix p̃digij eet q̃rentes
audisse uallibz italie ee. ⁊ gereret potiora
re nec ulẽ inquireret. finemq; fata ignoto
ee. hoc ipsi lector ⁊ puto hyberũ copias ri
erit. ⁊ missis qui gallor aĩos qua ducendo
exercitus erat comis conciliaret. alpiũq;
tũ situs sperarent. xc. mil̃ pedituũ. xij. mil̃
equitũ hibum ceteris. ⁊ gentes unde bar

(1) Trasierũt ⁊ ytaliã anital
uota soluit ⁊ affricã cypsa
nã egentib; munit

(2) quinq; ⁊ p̃ter
insuper octo
remigre tres qui
ta ⁊ due quin
remes

(3) Visio Anni
ball ⁊ ei
ata pyre

(1) cio hannibals ad mil
ysiam⁹ post captũ
segutiũ

gnitos q; ⁊ auſcetanos ⁊ aquitaniã que
ſubiecta pirenei mõtibꝰ ẽ ſubegit. Vocq;
hunc oĩ pfec annone ut fauces q; hiſpaniã
gallis iũgunt impotestate cẽt. x. mil pe
ditum annonã ad pſidium obtinende re
gionis data ⁊ null' eqtes ꝺ quã ꝑ pirene
um ſaltũ tẽdere exercitus cẽptus eſt. rumõ
q; ꝑ barbaros manauit certiꝰ de bello roma
no. ⁊ tria milia inde carpetanoꝝ pectitum
ſe auteꝫ. Conſtabat ñ eam bello motẽs
q;m longinquitate uie. inſuperabilibꝰq; alpiũ
trãſitu. hannibal quia reuocare aut retinere
eos ancepꝭ erat. ne ceteroꝝ ⁊ feroces aĩ ir
ritarent. ſupꝫ. vij. milia hoũ comõ remiſit.
quos ⁊ ſe grauari militia ſenſerat. Car
petanos quoq; abſimulans. Inde ne mora
atq; ociũ animos ſollicitaret. cũ reliquis co
pijs pireneum tranſgreditꝰ. ⁊ ad oppidũ
ilibertũ caſtra locat. Galli q;m q; italie bel
lum inferri audiebãt. tñ q; in ſubiectos
tranſpireneũ hiſpanos fama erat. pſidi
q; nalibꝰ impoſita. metu ſubitus ad ar
ma cõſternati. ruſtinone aliiſq; ꝓceres ad
ñ hannibalẽ ueniãt ẽ. mora magꝰ q;m in
bellum metuens. oratores ad regulos eoꝝ
miſit. cõſequiq; ſe metu ꝑm uelle cũ his
⁊ ul' illi ꝓ ul' illis ũ acceꝺerent ul' ſeriſtino
ne. ꝓceſſurũ. ut ex ꝓpinq; congreſſus facili
oꝝ eẽt. ſiam ⁊ acceptum eos in ciuitatẽ
ſua ſe letũ. nec cũctante ſe ipm ad eos ue
turum. hoſpitẽ eni ſe gallie nõ hoſtẽ ad
ueniſſe. nec ſtructurũ ante gladiũ ſi ꝑ gallos
liceat. q;m in italiã uenturũ. Et per nũtios
quietem ꝑ. ut nõ regulis gallorꝝ ciuitas ad
illibertũ et tẽplo motus. haud grauatiꝫ ad
penũ uenerũt. capti comitas cum bona pa
ce exercitũ pfines ſuos ꝑtẽ ruſtinone op
pidũ tranſmiſit. mutaliã. Interi nichil
ultra q;m hybũ tranſiſſe hannibalẽ ama
ſſi. ſine ſui legatis romã platũ erat. ſcum
p̃ unte ac ſi alpes iam tranſiſſet ſoluta
tus in ſubitis defeceꝝ. Hec tam obuerte
m ꝑ. ẽ. mas q;m q; nup ẽta pauũ placẽ
tiam cremonaq; colonias in agrũ galli
cum tectuctas eẽ placebãt. ſtaq; arma
repente arreptis. in eũ ipm agrũ impetu
facto tantũ terroꝝ actu multos fecerũt.
ut nõ agẽtis mõ multitudo. ſi ipi ⁊ nu
mi romani q;m ad agrũ uenerant adſ
ſignandũ. cuiuſ placentie meminꝫ mu

tinam confugerẽt. L. iuniꝰ. a. ſimil. cũ
animũ iuniꝰ nomen haud dubiũ ẽ. paulo ſimilio
que acluũ. ⁊. Jeremiũ habẽt quidam annale.
illi. ꝑ. cornelium aſinam. ⁊ c. papiriũ maſonẽ.
ad quoq; dubiũ ẽ. legati ad ꝓcos ad poſtulã
dum miſſi uiolati ſint. metu anteinde
uios agrũ metantes impetu fit factus ⁊
mutine cãꝭ obſiderent. ⁊ gens ad oppugnã
darum urbiũ artes rudis pigerrima certa
ad militaria opa ſegnis intactus aſſideret
muros. ſimulati ceptum de pace agi. eueni
tiq; ab gallorꝝ principibꝰ legati ad colloquiũ
ſũ contra uis moꝺo gentiũ ſi uiolata. ⁊
q; data inde tẽpus erat fide conſtringunt.
negantibꝰ gallis niſi obſides ſibi tradẽtur
eos dimiſſuros. Cum hec de legatis ñtiata
ẽnt. ⁊ mutina ꝑ duũq; impetu cẽpt. l. ⁊
mallius imperatoꝝ ira accenſus. effuſum
agm ad mutinã duc. Q; iuxta tẽ carceꝝ uias
erant pleriſq; inciſis. ſibi me explorato. pfec
tus in ſilũas ſarpinates. multaq; cũ cede
ſuoꝝ egre in aptos campos emerſit. ſibi
caſtra cõmunit. ⁊ quia gallis ad tẽtãdam
ea defuit ſpes. refecti ſunt multum ani
mi. q;m q; accediſſe ſatis conſtabat. ſic
cepit de integro cẽptum. ſhec cluſ ꝑ ipaq
entia loca ducebatur agm cũ apparuit
hoſtis. Vbi rurſus ſilue initiate. tũ poſtẽ
mos ad oꝝ. cũ magna trepidatione ac pa
uore oĩũ. ꝺcc. milites occiderũt. ſex ſig
ademẽ. ſfinis. ⁊ gallis intrãdi. ⁊ pauẽ
di romanis fuit. ut eſaltu in uno acies
impedito euaſere. ſinde aptis locis facile
tutantes agrũ romanũ. tamnetsi uicinũ
ꝓpinquũ pagõ cõtendẽ. ſibi ſe muni
mento ad tẽpus cõmeatibꝰq; fluminũ. ⁊
bruſianoꝝ ingallorꝝ auxilio ad ſuos cẽ
ſentẽ. modicis multitudinẽ hoſtiũ tuta
bant. Q; ui tumultus repens ꝑ e
romã plat. ⁊ punicũ miſiq; gallicũ bellũ
actũ patres acceꝑunt. c. atiliũ. ꝓtoꝛ
cum una legiõe. ⁊. v. milibꝰ ſeruoꝝ cum
ꝺilectu nouo conſulis gſcriptis. auxiliuꝫ
ferre iubẽt. qui ſine ullo certamine. ab
ſeceſſerãt eni metu hoſtes. tamnetsi pue
nit. Et. p. cornelii in locũ eius q; miſſa cau
ſa ꝑtẽ tranſcepta legiõe noua. ꝓfectus ab
urbe. xl. longis nauibꝰ ꝑ hoꝝam etruſce
ligurieq; ⁊ ſaluuiũ montis peruenit maſ
ſiliã. Et ad primũ hoſtiũ rectam. ꝓlibꝰ

Mutina.

Legati capti.

A. Manlius.

Legatio Hannibalis ad Gallos ꝑ tria fere ſtetit tẽpora

Celtelli Gallorꝝ boiorꝝ ⁊ Bellogenãtorꝝ

cñ duūlius ammīl mmare dcūrt calle locat
uir dū satis ēcens hānibalē supasse pyrene
os montes. Qūe ut dcrodanū quoq; trāsi
tu agitare ālaborāt. incertus quonā ei loco
occurreret. Hoc dum satis refectis ab ac
tatē maritima militib; ccc. interī delec
tos equites ducib; massiliensib; z auxili
aribus gallis ad explorandā oīa uisentes
q; exercitū hostes p̄mutare. Hannibal cetis
metu aut pēo pacatis. iā in uulgarium
puenerāt agrū gentis ualide. Colunt ant
ēa utrūq; ripam rodanus. z diffusi atē icē
agro arceri penū posse. ut flumē p̄mūmū
tō habent. oīb; ferme suus transrodanum
fectis. ulteriōq; ripam ānus obtinebant.
Ceteros accolas fluminis hannibal. z
ip̄os quos sedes tenuerāt sedes simul pli
cat omnes. ad naues undiq; cōtrahēdas
fabricandasq; simul. z ip̄i fīci exercitui.
leuandiq; cūm p̄mū regiōes suā tanta ūgēte
hoīū turba cupiebant. Itaq; ingens cōtex
ta uīs nauiū ē. lintribusq; temerē aduicinālē
ūsū paratarum. Alnosq; alias p̄mum
galli incolentes. cauabant. ex singulis ar
boīb; ceūm. z ip̄i milites simul copia
materiē simul fiducia operis inducti.
alnicos informes nichil dum mō ignārē
aque q̄. z cape oīa possent curantes rapti
faciebant. quib; se suaq; tūtū fuerent. Itaq;
oīb; satis cōpatis ad fīcienduū. fiebat ex eo
usu hostis. omnē ripā egressq; undiq; obti
nentes. Qō ut auferet. hannonē ha
mulceūs filiū uigilia p̄ma noctis cum
parte copiarū. mareē hispanus ad usū flu
mine ire. ut mos diei iubet. z ubi p̄mo
posset q̄m occultissime fīcto amnē cū
ducē agūn. ut cū facto opus sit. ad omnē
ab tēgo hostē. Ad id dati duces galli ecdi
cunt inde milia quinq; z uiginti femine
sup. Parue insule ceūsuā amnē latiōq;
ū diuidebatur. eaq; mīm alto alueo tūtū
ostentē. Ibi rapti cesa materia rates q;
fabricate inquib; imq; z alia onā fīcēt.
hispani sine ulla molle in utres uestimē
tis o rectis ip̄i ceūs suppositis incubāte
flumē trāsnatauē. Et alī exercit ratib; uic
tis fīctē. castris ppe flumē positis. Sectū
no itinē atq; opus labōē fess. quiete u
nius diei reficati. intento duce ad cōsili
um opportune exequendū. Ptero die pro
fecti ex loco p̄cepto fumo significante tē
fisse. z hauo p̄cul abēē. Qō ubi accepit hā
mbal ne tpis deceāt dat signum ad ficiendū.
Jam paratas aptatasq; habebat pceres
lintres. Equites ferre ppe equos nantes
nauiū agmē. ad excipiendū ad usū impetū
fluminis pte supiōe transmittens. tpm
quillitatē; in trā ficientib; lintēb; p̄cepit.
Equoz pars magna nantes locis apuis
b; thelunt pē eos quos instructos fre
natosq; ut ex tēplo eq̄sso in ripā equitū
usui ēent imposuerāt innates. Galli cōi
sant in ripa. cū uarijs ululatib; cantuq;
more suo ḡtientes. scuta sup capita uibra
ntesq; certē tela. q̄q; iā ex aduīso fīebat
tanta uis nauiū cū ingēti sono fluīnis
z clamoze uario nautaz. militūz. q; u
nitebant p̄cipe impetū fluminis. z q; u
exalta ripa ficientes suos hortabant. Ha
satis pauentes aduīso tu multu tribulo
ab tēgo ortatus clamoz. castris ab omne
captis. mox. z ipse aderat. ancepsq; tuoz
ecūstabat. Et nauib; tanta uis armatoz
ūīs eustens. ab tēgo impulsa p̄mebant
acie. Galli p̄ūium facē conati sunt. ulē
pellebant. qua pte remisii maxime ut p
tūpunt. trepidiq; mucros passim suos
diffugiūt. hānibal ceteīs copijs peditū
fectis. spnens iā gallicos tumultus ca
stē leat. Elefantoz. ficientoz. uaria oī
bia fuisse. Greco ēte narrata memoriā acte
rei. Quidā congregatis ad ripam elefāti.
tradunt. quia ferocissimū exhis irritatū
ab rectōē suo cum refugiente in aquaz
natante sequeret. exisse ḡgrei. ut quēq;
timentē altitudinē restitueret. nacto i
petu ipo fluminis in altā ripā recipiente.
Cerez magē constat ratib; fectos. Sd ut
tutius cōsiliū añ rē foret. ita acta re
ad ficiēs. pnī ē. Plate unā. cc. longum pe
des. l. lata. altra ianē ponerent. q̄a nec lata
aqua deferret. pluīb; retinaculis nauiū
pte supiōe ripe religata. potis imediū
humo fīcta. constraner. ut tele ne aut
nelut p̄solū ingrederet. alta ratis eque
lata. longa pedes centū. ad ficiendum
flumē apta. huic copulata ē. ut cū elefā
ti p̄stabilē ratē tunc imā p̄gredientib;
femina aspectu. ū imminēs applicitam
transgressi sē. exemplo resolutis quib;

Annibal trasit to danuy

lemꝰ ad neꝝ erat uncubꝫ. ab actuarijs
aliquot nauibꝫ ad alteꝝ ꝑ thꝫ. ſta ꝑ
mus expoſitis. aly deū repetiti ac tiec
ti ſunt. ſ Nichil ſane trepidabant, to
nec continenti uelud ponte agentur,
primus erat pauor cum ſoluta ab oc̄i
tate maltum rapent. ſbi uggentes if
ſe cedentibꝫ extremus ab aq̄ trepida
tioe aliquantū ecebant, to nec quicq̄
ipe timor cū ſpectibꝫ aq̄m fecit. Ex
cito. ⁊ ſequentes quida influm. ſ ꝓ
de ipos ſtabiles delectis rectoribꝫ q̄rendi
prede cā nauis intrā euaſere ſoium ele
fanti ducunt. moti annibal numidas
equites quingentos ad caſſ romana
mittit. ſpeculatuꝝ. ubi. ⁊ q̄nti copie ſint
⁊ qd parurent. huic alc equitū missi
ut añ dictū ē ab hoſtio reclamo. ccc. ro
manoꝝ equites occurrūt. ſ Pcliū atq;
q̄m pnumo pugnantū ecit. ſtā ꝑter
multa multa. cedes. ⁊ ipe par utriq; fuit.
fugaq; ⁊ pauor numidaꝝ romanis ui
ad modū feſſis victoꝝ cedit. Victores
ad. c. lx. ſ Nec omis romanus ſ; pars gallo
rū; nicti Amplius ducenti ceciderūt.
hec pncipia simulq; omen belli; ut ſume
rerum pſpꝝ euentū, ita haud ſane incruē
ti. ancipitisq; certaminis victoria roma
nis ꝓtendit. ſ Nec ita gesta. aduersiq;
duce ſui recuer. ſ Nec scipionis ſtare ſe
tentia potāt, niſi ut ex conſilijs ceptis
q; hoſtilis conatus caperet. ⁊ hanni
balez incertus utrū ceptū in italiaꝫ ꝑsequer
et. an cū eo qui primus se obtulisset roma
nus exercitus manū cōſereret, mutat ap
ſentu. ⁊ tamen Maioꝝ legatoꝝ regulꝰ bene
rit à macalo aduentus, qui se duces itine
ris ſonos picti fore affirmantes, intereā
bellorum q̄m añ libatis uiribꝫ italiā ag
gredi maiꝝ censeret. multitudo timebat
quoꝝ hostes nō diu obliuata memoria
ſcipionis belli. ſ magis iter immensū, al
pes q̄ re fama utriq; inceptis horrendam
metuebat. ſtaq; hannibal ꝑ q̄ ipi ſen
tentia ſtetit ꝑ gallē ire atq; ita italiam pe
tere, rouicata cognitione natie multū ualet
ad hoſtē animoꝝ, caſtigādo ad hortandoq; ſuos
ſe, q nā pectora ſemp inpauida res
ſtoꝝ inualerit. p tot annos uincētes
eos ſtipendia fece. ſ Neq; añ hiſpania
excessisse. q̄m oēs gentes q̄ terras eas q̄s
duo diuisa maria amplectūt cartagini
ſuis ēent. indignatos de inde q̄d q̄nq;
ſaguntū obſeciſſent, uelut ob nouam
ſibi dei postularent. p. n. hꝫbū ticuiſſe,
ad delendū nomē romanoꝝ libanoꝝ
q; orbez tianum. Cū nemiu ulſū ꝓlō
gum cū ab occaſu ſolis ad exoꝝ ꝑcederet
re. ſ Huic ꝑ q̄ multo maiorez partez itine
ris cōſiam cnant, pyreneū ſaltū inter
ferocissimas gentes ſupatū. rodanū
iam tantum amnē tot milibꝫ galloꝝ phibē
tibꝫ comutā. ⁊ ipi flumiuꝫ uastissimū, in
cōſpectū alpes habeant. q̄ū altum lat
italie ſit, ui ipis portis hostiū fatigato
ſubsistē. Qui alpes aliud ee credentes,
q̄m montiū altitudines. fingerent
altices pyreneis iugis. ſ Nullas ꝑfecto
tias celum contingē. nec inexsupabi
les humano generi cē. Alpes quidē ha
bitari. coli. gigni atq; alere animantes
puas paucas ee exercitibꝫ eos ipos q̄s
cernant legatos nō pennis ſublimes ela
tos alpes transgressos. ne maiores q
dem eoꝝ indigenas ſ; aduenas italie
cultoꝝ. has ipas alpes ingentibus se
pe agminibꝫ cū ubis ac coniugibꝫ
migrantiū motu tuto transmississe. ſ Ce
nitū q̄dā armato nichil secum ꝑter ar
strumēta belli portantu. quod inuiū aut
inexsupabile ē. Dagūtum ut capiatur,
q̄d p. v. m. nīses pici. qd labores erhau
ſtū ē. Romā oīb̄ timoꝝ caꝑ ꝑtē tibꝫ q̄q;
adeo aꝑtū atq; arduū iuceī qd ī ceptuꝫ
moretur. cepisse quondaꝫ gallos. ⁊ eos q̄
adim pēnis ēsper. ſ Nitē aut ceteri ēt
aīo atq; utute ingenii ꝓpos dies tutios
ab se uicte. aut iti neis finē spent capti
inſtia accitē tibi ac menibꝫ romanis, hi
ad hortatiōibꝫ incitatos. corpa curant.
atq; ad ire se parēte iubet. Postꝝ die, p
fectus ad ripā rodani mediū ferme
gallie petit. ſ Hō q̄ rectior ad alpes ma
ceē. ſi q̄ntuꝫ amari necessisse nymus ob
uiā fore romanū credens. caq; ꝓsq;
in italiā uentū foret. ſ Hō erat in aīo
mari cōſerere. Quarto castris ad
ſilaꝫ peuenit. ſ Ibi atar rodanus q; annis
duūis ex alpibꝫ decurrentes, ag aliq̄n
tum ampleri confluūt in unū. in medio

primū p
tim it ſpecu
latores ami
tal ⁊ hoc
prioꝝ

Dō annibal
ad milites tra
ſtū Alpiū ex
hortatio

de ytalie Anibal' & gallia
& discordia Allobrogū.

al' nūm' ab eo qui pluc
poterat pellebatur

.erat

al' comeatus copiaq;

campis. Insule nom̄ montū. Incolunt ipe
allobroges. gens ia inde nulla gallica gē
te opib; aut fama inferior. Tū discors
erat regnū certamine. Ambigebant fra
tres maior. & qui primus impetrarat brancus
nomine. minor erat frē. & cetu nunciorū
qui iure minus q̄m plus poterat pelle
batur. huic sectionis propetuma discepta
tio cum ad arma ubiq; recepta cet. Arbitr
regnū factus. qđ ea sententia fuit. ut maiorē
q; sententia futurū imperiū maiorē re
stituat. ob ea mentū cōmeatū copiā
q; rerum omnū uectus & aditus. qđ ifames
montib; alpes p̄ pauci cogebant. Petunt
etiam nūbi allobrogū. cum ia alpes pe
teret. nō recta regione iter instituit. sed
ad leua in tricastinos flexit. Inde per extrema
oram uocontior agr̄ tendit in tricorios.
haud usq; imprecata uastitate. Isaram
flumen peruenit. Isa & ipe alpium
longe omnū gallie fluminū difficillimus
transitu est. Flamma aque nūm uehat
ingente. non tam manū patiens est.
q; nullis cohercitus ripis. plures simul &
nec; bifidis alueis fluens. noua semper
vada nouosq; gurgites. & obscene pecudis
effigies una est. Ad hoc fama gloriosa nō
minus. nichil stabile nec tutū ingredienti
patet. Et cum forte imbribus actus
ingentes transgredientib; tumultū fac
sup cetera perpetue ipi sua atq; incus cla
moribus turbarent. Consul
duo fere p̄ quas hannibal ab ripa rotam
mount / quadrato agmine ad castra hostiū
uenerat. nullas dimicandi moras faciun
Cetū ubi desita munitio nec facile tā ui
p̄ gressos assecuturū uidet. ad mare ac na
ues recipit. tutius facilius q; ita descendi
ab alpib; hannibali occursurus. Ille ta
men nuda auxiliis romanis hispania et
qua p̄ uincia sortitus erat / gn̄. scipionē
frē cum maxima parte copiarū aduersus
hasdrubalē misit / nō ad adiuuentos tan
tum̄o uicinos socios conciliandosq; nouos.
sed & ad pellendū hispania hasdrubalē.
ipe cum ad modū exiguus copijs gen
am repetit. eo cca padū erat exercitus.
italiā defensurus. Hannibal ab aduen
tū campestri maxime itinere cum bona
pace ad alpes incolentiū ea loca gallo

Cornua
Adrumeta

Scipio nō uadit in gallia
Annibalē assequi & mare
& ytaliā reuisit

pruenit. Tū q̄q; fama pulsi incerta in
manus oīo ferri solet / p̄cepta reserat /
tam ex ipinquo uisa montiū altitudo.
niues; aque celo ipe in mutte tecta in
formā. un pecora. un homines
q; torrentes frigore. boues intonsi & in
culti. animalia etiam alia q; omnia rigen
tia gelu. cetera usu q; dicta fecunda ferre
renouare / erigentib; in p̄mos agmi
nibus. apparuere in iminentes tumulo
insidentes montani / q; simul alles occul
tices insecussent. colorati pugnā repe
te fugā strages; dedissent. Hannibal
cōsistere signa iubet gallisq; adhuse
da loca p̄mittit. p̄q; cōpit transitū ea ni
ce / cast inde confragosa oīa p̄ruptaq;
q̄m ex tentissima potest nalle locat. &
Tū p̄ eos tē gallos haud sane multum
lingua moribus ab orientes. ei se immi
scuissent cōloquijs montanor ecctus
in dies tantū obsecli / saltum / nocte in
sua quiq; dilabi tecta. luce prima sub
ire tumulos. ut ex re apto atq; in tempti
tum p̄ angustia factum. Dice de in sim
ulando aliud q̄m qđ parabat cōsumpto
cum eorem quo cōstiterat loco cast con
munissent / ubi p̄mum digressos tumuli
montanos lapsatus q; sensit custodias
pluribus ignib; q̄m p̄ numero manētiū
in speciē factis / in proclimtis q; cuiq; te
rectis. & maxima pte pecorum. ipe
cum expeditis acerrimo q; cuiq; ap
tum angustias erarit. Inde ipis tu
mulis quos hostes tenuerāt occupat.
prima de nocte luce cast mota. & agm̄
reliquū incede cep̄. Iam montani si
gno dato ex castellis ad statucē solitā
conuenieb̄at. cum repente cōspicuit
aliquos arce occupata sua sup caput
iminentes. alios ira transire hoste.
utraq; simul obiecta res oculis ais im
mobiles paritp eos defixit. dein ut tre
pidatiē / mangulitis suos ipo tu
multu missi agm̄ inde. eqius mari
me constinatis. quib; quicquid adie
cissent ipis timoris satis ad p̄niciem
fore rati / p̄sis ripis inerta inuia &
acclua / assueti discurrit. tū ū simul
ab hostib; simul ab inuiguitate loco
rem obpugnabāt / plq; mē ipos sibi

Asia dicit Alpes
Annibal' gaudere
& applaudere
terre sue

cuq; tendenti ut pcdo ꝓuol euaderet. qm
cum hostib; certaminis erat equus mar
me infestum agm facichant. Qui et
clamoribꝫ dissensionibꝫ q̃s nemora etiã
repulsecq; valles augebant. tuti trepi
dabant. z icti forte aut vulnerati acce
lerati sunt. ut strage ingenti simul
hominũ ac sarcinarꝫ oĩs generis faceret
multos eq; tuba cũ primos ruptecq; u
tinq; angustie cẽrent. in tanta altitudinis
dei ecit. quo fac. z rapacios inde nunc ma
rime. in iuncta cũ oĩbꝫ aceolucbant
Qui q̃nq; fecta usu erant. stetit paulis
tũ hannibal. ac suos continuit. ne tu
multum ac trepidatꝫ augẽt. Deinde
pquã intrupi agm iuvit. pidmq; ce. er
tũ impedimentis exercitũ nequiq; coo
lum tenuissi. certũ ut ex supiore loco. cũ
impetu ipo fugisset hostes. quis q; tum ul
tum amẽ. q; ꝛo tumult momento ꝑpis
pcipi libuit. tuti montanor erant sca
tur. Nec potuit modo s; ipe silentio mor
onis tenuerit. Castellũ inde qđ capud
ei regionis erat vinctos q; cũ iactos capit
z captiuo aspectoribꝫ p tot annũ exercitũ
alunt. Et quia nec montanis primo
pcul his. nec locis manu pe impediebãt.
aliquãtũ eo tribuo. nec confecit. p tuti
inde ad frequentẽ cultoribꝫ alũ ut int
montana ꝑpli. Ibi nõ bello apto. s; fu
gis artibꝫ fraude deinde insidijs ẽ. ipe cũ
nentus. magnonatu principes castel
lor oratores ad penũ venerũt. alienos
malis utili exemplo doctos memorante
annualia malle q̃m unum expiri penor
inq; obedient imperata facturos. cum ea tu
iti nec ia q̃ducem z duficem p mussor ob
sides accipet. Hannibal nec temẽ credẽ
dum nec aspẽandos. nec repudiandi ap te
hostes fierent. benigne cum respondit.
obsidibꝫ quos dabant accepto. z cõme
atu quẽ inuia ipi detulant usus neq;
ut inter pacatos compositoq; agmine du
ces eor sequit. Primi agm elephanti
z equites erant. ipe p cum robore pe
ditum circumspectans solhatas q; oĩa inde
bat. ubi in angustiis nuda ex parte alta
subiecta iugo insup imminente uetu
e nimiq; ex insidijs barbari a fronte z
ab tergo cohorti. comminus eminuq; petit
sua ingenia magnũ cumoluũt. Maxima
ab tergo ius hominũ urgebat. Incoo insa
peditum acies. haut dubiũ fuit quin ꝛ
firmatis extrema agminis fugissent. m
gnis inde saltu accipiendis clades fuat.
Tunc q; ad extremũ pidi ac ipe primũ
uentum ẽ. Ita diu circumstant hannibal di
mittẽ manipulũs. q̃ruit ipe equitibꝫ
pfugio erat. ubi peditibꝫ quicq; ab tergo
auxilij reliquerat. occurrantes p obliq;
montium cuneo medio nuda insecte. Nec
q; una hannibali fine equitibꝫ atq; ipedi
mentis agenda ẽ. Postremo die iam segnius
instantibꝫ barbaris. iuncte copie salu
q; haut fine clade maiore tũ numeroũ
q̃m hostium pruncipes sup. Inde montanis
paucioribꝫ ita latrocinijs magis q̃m bello
more consuetis agmina. ut inopinum agm
tumultuq; aut loco aut opportunitate daret. aut pgressi more ali
liquã occasionẽ fecissent. Elephanti hinc p
apites partes ruas magna mora age
bant. ita tutũ ab hostibꝫ quicq; iaceret
q; insuetis abeundi pruus metus
erat. agm pcedebat. Nono die. in iugi
alpium pruentũ ẽ. Primus plerisq; error
res. quos aut diuersa fraus. aut ubi
faces his nõ eet temẽ inite valles acci
tantibꝫ ut fiebant. Biduũ in iugo sta
tua habita fessisq; labore ac pugnando
quies data militibꝫ. in quibꝫ aliquot
equi prolapsa in rupibꝫ erant sequendo ue
stigia agminis in castra pueniẽ fessis
tecto tot malor nunc. z casus accidente
tã sicle. ingens horror iniecit. Iam ce
pomũ mire oppleta. Cũ signo pmane luce
motus segnius agm incedẽt. pigre manꝫ
z despecto in oĩa uultu eminet. pgressi
signa hannibal in montiũq; quorum
ũ longe aclare pspect erat. consistẽ mili
tibꝫ iussit ostentat subiecto q; alpi
nus montibꝫ ciuitatis campos
mediaq; eos ciuitatẽ in italie ꝛ
si z urbem romane. Ibi plana pene ura fo
re uno aut sumo altos pho arcẽ. z cap
italie ianuam ac potestate habituros.
pugnandũ in agm cẽp. Ita nichil nec hostib;
qđ pr parua furta p occasiones tẽptãtib
Certũ ire multo q̃m in ascensu fuerat
ut plenq; alpini abi talia sic b̃ more ini

al' quida armati p
rumq; maxias
z tumẽta cum
oneribꝫ duobꝫ
banni

Cartho legatos ad romanos &
pacis ipos

ad rectiora ſt difficiliꝰ fuit. ⁊ mis fer
eñ fermẽ ꝓceps ⁊ angusta lubrica pub
lica erat ut neq; ſuſtinẽ ſe a lapſu poſſet
nec qui paululũ titubaſſent here affic
tis uestigio ſuo aliiq; ſup alios ⁊ iumẽ
ta in hões occidereñt. ⁊ ventũ de inte ad
multo angustiõ rupẽ ⁊ atq; ita rectis
ac ſi iſtuc eḡ expectatus miles cẽpta
bundus. manib; q; retineñs urgiul
ta aſperitas ẽa eminentes demutẽ
ſeſe poſſet. ⁊ latã locus ita añ ꝓceps ⁊
centi lapſu tñ impeditus. cũ ille ad
modum altitudine abruptus erat. ſbi
uelut cũ ad finẽ huc equites conſtiti
ſent ⁊ minanti hannibali quieres mo
uaret agm. ⁊ negat rupẽ muñ eẽ. Dig
ſius de inte ipẽ ad locũ uiſentiũ haud
dubia reſponſa. ⁊ñ primum ẽa nec ẽtra
ntea q̃ uis longo ambitu circũ ducẽt
agm. ⁊ ea nõ una inſuperabilis fuit. fla
cum ſup netentẽ nuẽ intacta noua ⁊
modice altitudinis eẽt. molli nec per
alte facile pedes ingredienteñ iſiſte
bant. ⁊ ut ũ tot hoñũ iumẽtoꝝq; mole ſu
o lapſa ẽ. p nuda infra glaciem fluẽtẽ
q̃ labẽ liquescentis imus ingrediebat.
⁊ etã ibi luctato erat. ut a lubrica gla
cie ñ recipiente uestigiũ ⁊ inpetu
pedes ſe fallente. ut ſeu manib; ſ ar
mis genuo ſeu genu ſe adiuuiſſet. ipſe q̃
minuticubo p lapſis uterñ contuliſſent.
nec ſtipes ẽa radices ſuas ad q̃s pede
aut manu quiſq; eniti poſſet erant. ſta
mileu tantũ glacie tabida q; nuꝰ no
lutabant. iuncta ſecabant. imũ
⁊ tam infima ingredientia nuem
plapſa tractandis gñi inconcinno
ungulis penitus pfringebant. ut
plumã uelut pedica capta hererent in
iuncta ⁊ alta concreta glacie. tam ne
quiq; iumẽtis atq; hoñibꝰ fatigatis, eſſet
unde ego poſita eẽ terrã nec ad uiã lo
co pinguato. tantũ imus faciendi
atq; egerendi fuit. hinc adrupẽ mi
nuendo, pq̃ una una eo poterat mu
lier duci. cauendũ cẽt ſarmẽ. arbo
ribꝰ ẽa immanibꝰ deiectis cetrũcati
q; ſtruẽ ingñtẽ lignoꝝ facũt. eaq;
cũ ⁊ nuſ uenti ſepta faciendo igñi co
horta eẽt ſuccendit. ardentia ſaxa infuſo
acẽto putefaciũt. ſic torrido; incedo
rupem ferro pandunt molliũtq; anfra
ctus modicis diuos ut no iumẽta ſolũ
ſed elephanti. ⁊ cedere poſſent. Q. triduũ
ẽa rupem cõſumptum. iumẽta, ꝑre fame
abſumebant. ſilua enim fere cacumina
ſunt. ⁊ ſiqd̃ e pabuli obtigit nuces.
Inferiora ualles apros quoſdã colle
hñt. ruoſq; ꝑre ſiluas. ⁊ humano
cultu digniora loca, ubi iumẽta impe
dimẽtũ miſſa. ⁊ quies munimento feſſis
hominibꝰ data triduo. inde ad planũ
deſcenſum. ⁊ locis molliorib. ⁊ accol
larum ingenijs. Hic maximo mo
limẽtorũ patientium eſt quinto miſſe a
carthagine noua, ut quidã auctores
ſunt quinto decimo die alpibꝰ ſup
atis. Q. inter copie tranſgreſſo italiã
am hannibali fuiñt, nequaq; inter
auctores cõſtat. Q. uu plurimum. c.
milia peditũ. xx. equitũ fuiſſe ſcri
bunt. qui minimum. xx. milia pedi
tum. ſex equitum. l. cum alii mitius
qui captum se ab hannibale ſcribit. ⁊
maxime auctor mouet. ſi hi cõ
funderẽt numerũ gallis ligurib; q;
additis. cũ his. lxx. milia peditũ.
v. equitũ. adducta italiã. mag. aſ
ſtiteriſſe ueriſſimum ẽ. Et ita q̃q;
auctores ſunt exiſo alpium iuge ad
le. p̃ſ. rodani uenerunt. xxx. jj.
milia hoñũ ingentiq; numero ẽpe
rato iuuenũ amiſiſſe. Taurinos
ne gallos prima gens erat in italiã
digreſſo. Id cui inter omnes cẽſet. eo
mag. murorũ ambigi q̃ nã alpes tra
ſierit. ⁊ uulgo creti poeni uno. atq;
inde nomen. ⁊ iugo alpium inditum
trans gñẽ ſui collium ceremonius u
gũ diceret tranſiſſe. qui ambo,
ſaltus cum nõ intra ſaxeos ſ. p ſal
tus montanos ad libuos gallos
dediuxerint. Nec ueri ſimile eſt. ⁊
eos tũ ad gallos patuiſſe itinera uti
q; q̃ ad poenum fuer obſepta gẽtib
ſemper hoſtilibus fuiſſent. neq; her
cule montibꝰ his. ſi quẽ forte id
mouet. ab tranſitu penoꝝ nullo

ꝑuenit in ytalia Annibal

Copie hannibalis

l. Ingenio et arte Hannibal mollificat Alpes

al' ſua ibi luctatio

al' plerasq;

al' mendose

l' ac libuinos

ſ uno ul' ac. incole ligi eius noxiū
noitiu. ſ ab eo quē inſumo factum
ūticem penuuj montiu appellant.
p opportune adp̃ ngpiq rerum tauriu
prime gentis aduſu inſubres motū
bellum erat. ſ armaī exercitū hānibal
ut parti altū auxilio eēt. mre facto
maxime ſentiente contracta an
mala nō potēāt otium. erat em ex la
tē cōpta. ex inopia cultus. exilluui
tabeq; ſqlida. t ipē effeta corpora us
ne moebat. Ea. p. cornelio cōſuli
cauſa fuit. cum priās nauib; uenuſti
exercitu amanho atiluq; accepto ti
rone. t innouis ignominiis trepido
ad padum feſtinanti. ut cū hoſte n
diu refecto manu conſereret. Qui
placentiā conſul uenit. ia ex fuga
monerat hannibal. tauriq; una
urbe; cap̃ gentis ei q. uolentis i am
citiaz nō ueniebat. ui expugnatur.
Juxtaq; ſibi nō metu ſolum. ſ. t uo
luntate gallos accolas padi. ni eos
ēt ſpectantes refectionis tempus
ſubito aduentus cſul' opp̃ſiſſet. ēt hā
nibal mouit ex tauriis. incertus
q̃ pars ſequenda eāt gallos. p ſentiē
ce ſecuturos ratus. jam ppe in con
ſpectu erant exercitus. o uenerandaz
duces hīc utiq; int ſe nō dum ſatis
noti ita iam imbutus utiq; q̃dam
admiratiōe altertius. Ha hānibal
. t apō romanos iā añ sagūtu exadi
um celebrimuz nomē erat. t ſapiēz
hannibal eo ipo q̃ adūſus ſe dux po
tiſſimū lectus eēt. p ſtantē uirum
ctemebat. ſt auxerant int ſe opinio
onē. ſcipio q̃ rēlictus in gallia ob
uiā fuāt in italiā tīſg ſſo hannibali
. t conatu tam audaci triciendarū
alpiū. t effectu occupatū. Tamen ſci
pio padū tiēcit. t noctiuum amnem
moſis caſtris p̃ſqua educēt iacē
ad hortandoz militū causa talem o
rationē exorſus ē. Si eam exercitum
milites educeret. in acie quē igal
lia metu habu. ſup̃ſeciſſet loqui
apō uos. Qd em ad hortatū referret
aut eos equites qui equitatū hoſti
gne
um ad rodanū flumē egte uenīſſent.
haut has legiōes cum quib; fugientes
te ipm hoſtes ſecutus. confeſtiē. ct
centus ac detractantis certam̃ pugna
ria habui. nē q̃ ille exercitus hiſpaie
p uincae ſcriptus. ibi cum frē gn. ſcipi
one mis auſpicijs rem gerit ubi eum
gere ſenatus pplūſq; romanus uo
luit. ego ut conſulem duce adiūſus.
hannibalē ac penos hostes. ipē huic
uoluntatis eorum obtuli. Nouo
ſumpatoꝝ apō nouos milites pauca
uiua facienda ſunt. Ille gentis bellī
ne uc hoſtes ignoretis. c̃ bis e uob
multitudes pugnandi. quos tū man
q̃ pone bello uicistis aquib; ſtipendiū
p. xx. annos exegiſtis. quib; captis be
lli prima ſicilia. ac ſardiniaz habetis
erit g̃ inhoc ētamne is uob illiusq;
animus qui uictoribz. t uictis ēe ſo
let. Nec nūc illi quia audent. ſi q̃ ne
ce ē pugnati ſt. Illi ēo ſolutus q̃ exer
citu incolumi pugnā detractauīt. eos
duabz partibz peditū equitumq; in
transitu alpiū amiſſis. qui plures
pene pierūt q̃m ſupſunt. pl ſpe nāto
ce. At eni pauci quite ſt. ſi nigentes
ns corporibz q̃ quoz robora ac iuue
nux ſuſtinē ullā poſſit. effigies i
mo umbe hoīū. fame frigore alluuie
ſq; one enecti. ctuſſe. ac debilitati int
ſyas rupes q̃ ſdhoc p̃ualli aut nine ngi
tes nerui mbra tormoa gelu q̃ſſata
fractaq; arma. clauni ac debiles equi.
ſcum hoc equite. cū hoc pedite pugnati
eſtis. Reliquias extremas hoſtium
nō hoſtes habebitis. Ac nichil mag̃ ne
cor ne unq̃ uos cum pugnantē itis.
alpes uicisse hannibalez iudicabitur.
Si una forſitan occuit cū fedium rup
tore duce ac pplo dīs ipōs ſine ulla hu
mana ope cōmutē ac p flugate bellu
nos qui ſecūm dōs uiolati ſumcōmu
ſium ac p flugatū conſigē. nō uerē cō
ne quis me hec uti ad hortandi causa
magnifice loqui exiſtimet. ipm alit
nō adfectū. ēc haut mlis fama pro
uincia mea quo ā pfectus eram cum
exercitu meo ubi. t frēs conſiliū pauca
me
no
l'ſaz

ac pcaui ſecũ habem. ⁊ haſdrubalem po
tius qm̃ hannibalẽ hoſtes ⁊ mnozes
hanno dubie molem belli. Tam cum p
tuchete naubꝫ gallie oꝛa ad famaꝫ
hi hoſtis intrum egreſſus ⁊ pmiſſo eq
tatu ad rcland mouit. Et queſtu
phoq parte op̃ianꝫ conſeremi ma
num fortuna pata eſt. hoſtes fugi
tium agm̃ qđ immodicũ fugientiũ rapti
agrebat ⁊ quia aſſequi tim nõ poterant
neq regreſſus ad naues erat ⁊ quãta ma
ximẽ cõſternare potui. tanto maioꝛ tim
numq; cõcutit. in rdicib; alpium obui
fiu hunc tm̃ hoſti. Vtrũ cũ dclinare
ctam̃ hyppone uſus mandaſſe uideꝫ
an cõtinẽ inuestigio eius lacessere
attalere ad rcernendũ exputi iuuat
utrum alios etc repente cartha gies
p. xx. annos tim edidit. an itẽ sint
qui adgates pugnauer insulas ⁊ qs
aberie duo de uiginti denarios esti
matos emiſit. Et utrũ hannibal
hic sit emulus ultionũ hercul ut ipe
ferꝫ annectugal ſhpeclusiꝰ ⁊ finiꝰ
p. ſ. apatre relictus. Quẽ ñ sagum
tinũ ſocius agitaret respiceret, pfec
to ſi nõ pactam, comunem certe pactõq
⁊ fedã hamilcaris scripta manu. Q
uulſius aconſule nõ pſtouũ dedit ab
eunce. qui graues impoitas uictis ca
thaginen sub; legos firmens; accepit.
qui decedens ſi alia, qui ſhpendii p.
ſ. dare pactus ẽ. ſtaq; uos ego mi
hites nõ eo solũ; aõ quo adũſus alio
hoſtes ſoletis pugnare uelim. ſ cum
indignatice quadã atq; ira uelut ſi
ſuos uideatis inõs arma repente cõ
tra uos ferentes. Acuit ad curices
clauſos ultimo ſup plicio humanoꝛ
fame intrĩcẽ. hcuit classem uictricẽ
in affricaꝫ tẽcẽ. atq; intẽ paucos dies
ſine ullo certamine carthaginẽ dele.
Venam dclinius pcantib; emiſſiuꝰ
ex obſidione. pacem cum uictis fecimꝰ.
tutelẽ nr̃ẽ reinte duximus. cum affin
eo bello urgerentur. pro his inptus
furioſiꝰ uiuicẽ ſequentes. oppugna
tum patriã nr̃ã uenit. atq; ita ut ſua
pcedere tantũ hic nob ⁊ nõ, ſalute
cet certam. ſ nõ de poſſeſſione ſicilie ac ſar
dinie dequib; quotiam agrebat. ſi pro
italia nob ẽ pugnandũ. Hec est glus
ab tgo exercit qui mſi nos uniũ hoſti
obſiſtat. nec alpes alie ſe, qõ dum ſup
ant conpari noua poſſint pſidia. Hinc
ẽ obſtandum militꝫ uelut ſi añ roma
na menia pugnem. Vnuſquiſq; ſenõ
corp ſuũ; ſi cũ gẽ aclibos parnos ãm
ptegẽ putet. nec comeatus ſolũ agitet
animꝰ; ſi accipitrẽ hec aũ reputet, nisi
nẽ intuen manus ſeiatũ pplm̃q; ro
manũ, q̃bus mã uis ũtq; fiunt, talem
de unde fortuna illius urb ac romanũ
impiũ foret. Hec apud romanos cõsul.
Hannibal reb; p q̃m ub ad horta nos
milites ritus, cõcubato ad spectaculũ
exercitu captiuos montanos nũctos
in medio cõstituit. arma q; gallicis añ
pectꝫ corꝫ pjectis, introgare iterpres
iussit, quis h̃ in duobus lenaret. arma q;
equũ uictor accipet, decertare ferro uel
let. Cũ ad unũ oẽs ferũ pugnandũq; po
scerent. ⁊ decreta cet inuio sors. Sequiſq;
eum obtabat quã fortuna inuio ctam̃ le
geret. Et cũ sors exciꝫ, alacer inter
gratulantes, gaudio exultans. cum ſuã
moꝛis turpitudis arma raptim capiebã.
ubi uõ dimicarent. his habitus aũoꝛ
nõ unꝰ eiusdẽ mõ conditionis hoies erat.
ſ; ⁊ int spectantes uulgo, ut nõ unicẽ
tium magꝰ q̃m bñ moꝛientiũ fortuna
laudaretur. Dum hic aliquot spectati
pribꝫ affectos dimiſſi; cõtigẽ inde ad
uocata. ita apd eos lectius fertur. Hi
quẽ aũi maliẽ sortis exemplo pauloañ
habuiſtis, cunctãq; mox in estumandã for
tuna uña habuistis uicimus milites.
Flequeẽ ſpectaclm̃ illud, ſi q dam
neluti imago uĩr conditionis erat. ac
nescio an maioꝛa uincula miꝛoꝛes q;
necessitates nob q̃m eptiuus uñs for
tuna cõcumdedit. Dert lenaq; duo ma
ria claudunt. nullaq; ne ad effugium
qđ nauẽ hñtib;. Circa pdius anis. i
maioꝛ pdius ac uiolentioꝛ rodano. q
ego alpes urgent. uix integris nob
ac uigentib; cõſiſtit. hic nob uincen
dum aut moriendũ militꝫ ẽ. ubi

Spectaculũ ad Annibale p. ad hortandũ ppſ ſũ armatũ

Victaꝫ

auiq

⁊ cõ o

[pmũ]

puuũ hostiũ occumistis. Et eatem fortuna
que necessitatẽ pugnandi inposuit primũ
uob ea uictoriaꝫ ꝓmittit quib; ampliora
hoies ne a diis qđ immortalib; optare solẽt.
Gallia tantũ ac sardiniã parentibũ
uñis erectas nra utute recuperauit ceꝫmus
sitis tamen ampla ꝓmia ceñt. Quicquid
romani tot tũphis partum ẽgrediq; pos
sicent. to me urbem cum ipis communis futu
rum ẽ. Jn hãc tam opimam mercedẽ agite
cũ diis bñ iuuantib; arma capite. satis ad
huc inuasistis luxuriante celaberiq; montib;
pecora cẽctando. nullum emolumentum tot
labor; pdoꝝq; uiroꝝq; uidistis. Tempus
ẽ iã opulentã uos acditia stupenda facere
et magna ope ꝓmia mereri. Tantus itineris
ꝓtor montes fluminaq; et tot armatas gẽ
tes emensos. hic uob diminuũ labor fortuna
dedit hic dignã mercedẽ emitas stupendis
dabit. Nec qm̃ magnũ nois bellum ẽ. tam di
ficile crustumatinis uictoriam foꝛe. Repe
ptus hostis cruentus ctam edidit et in ci
ui ppli regeq; pleui momento uicti fuit. Vno
dẽpto li uno fulgẽ nois romam, quid est
qđ illi nob cõparari sint ut. xx. annoꝝm
militiã unus cũ illa utute, cũ illa fortuna, ta
cen, ab hercul colũpnis. ab occeano. finiuꝫ
q; ultimis tmoꝛ. p tot ferocissimos hispane
et gallie ppl̃os. uincentes huc puenistis.
Pugnabitis cũ exercitu tirone hac ipa esta
te cẽso. uicto. cũ is cẽso agallus, ignoto ad
huc duce suo, ignorantiq; ducẽ. Jn me in
ꝓtorio patris clarissimi impatoris, ple
notuꝫ. certe educatũ. domuciq; hispaniẽ
galliecq; uictoꝝ, eundeꝫ nõ alpinarũ modo
gentium ꝛtem ipaꝝ qđ multo manus est
alpinũ. cui semistri hoc conferã duce dextore
exercituꝫ suu cui siquis ceptus signis penos
romanos hostiq; hoc hostentat. ignoratum
ctum ab eo utrius exercit sit consul. Nõ
ego illud parum estimo milites qđ nemo
urm ẽ cui nõ añ octos ipe sepe militare ali
qđ edictum fuerit. cui nõ item ego ututis
spectatoꝛ acte stis notatã tpꝛibus locisq; re
ferre sua possim decora. tũ lauinius me
milites. tonastis alumnũ p oiũ urm qm̃ i
patoꝛ, peꝛennem adiutoꝛ ignotos inter se ignoꝛ
rantes q; Quicquid ccuitis octos. plena
oĩa uitted añoꝝ ac roboꝛis. ne eternam pes
tem generosissimam gentiũ. equites.
frenatos et infrenatos. uos socios fortissimos
fortissimosq; uos carthaginenses. tũ obpa
triam. tũ obpatrium iustissimã pugnaturos.
Jnferum bellum. infestisq; signis decernetis
in italiã. tanto audatius fortiusq; pugnatis.
quanto maioꝛ spes. maioꝛ animus inferentis uis
unicuiq; ardentis. Accendit preterea animos et
stimulat color. iniuria. indignitas. Adsup
plicaui deposcẽ. medusẽ primũ. deinde nos
tros qui sagunti oppugnassetis. Nec hoc q
ultimus cruciatus; adfectis fuerit. Et crudelis
ma ac superbissima gens sua oĩa suaq; arbi
trio facat. Cui quib; belli quib; pace habeam.
se meclii imponẽ equi censet. Deum sedet in
dubitatq; nos timimus montiũ fluminumq;
qđ ne decedam. neq; eos quos statuit finitos
obseruat. Et transfretis hybrum. nec qđ reti tibi
sit cui sagiuntinus. Ad hybrum ẽ sagiuntum.
nusqm̃ te uestigio moueatis. Patrum ẽ qđ
uetrimas, primaas meas fidelia ac sardinia
adimat, in hispaniã. et inde cessero in affricã transcendet
cam transcendisse autoꝛ dico, duos ẽ hules hu
i annu. unũ in affricã, alterum in hispaniam
miserit. Nichil unquã nob relictũ ẽ. nisi qđ ar
mis uindicaremus. Illis timoꝛis et ignauis loci
ẽ qui respectuꝫ hñt qđ suus ager, sua tẽa, p
tuta ac placata itinera fugientes accipiet.
Vob. necessitatẽ fortib; uiris ẽ. et oĩbus ut uictoꝛiã
mortem ue ctra desperatã abruptis, aut nin
ẽ. aut si fortuna dubitabit, in plio potius
qm̃ in fuga mortem oppetite. Si hẽ bñ fuit
oĩbus destinatũ in aio ẽ. iterum dicã uincistis.
Nullum ceptũ ad uincendũ hominu, adeq;
immortalib; acius elatũ ẽ. Vos ad hoc animoꝝ
cũ ultimaq; accessistis. multũ ad ẽnt
romani pontes tiani unguntur. tutandiq;
pontis causa castellũ sup ponũt. Jam ope
occupatis hostib; maharbale cum ala numi
tum equitib; quingẽtis ad explandos fini
oꝝ. et p agros mittit. gallis parci q; man
me iubet. principesq; aios sollicitare ad defec
tionẽ. Pontem profecto deducet romanum exercit
magnum in insulam, quinq; milia passuum
amneo tumultus discedit. Sibi hannibal cauit,
habebat. Quicquid ipe maharbale atq;
equitib; cum inspectante ctam certiet. nichil
unq; satisdictũ pmonituq; ad colorandos
milites ratus. uocatis ad conticẽ ctã prima
pnunciat. in quoꝝ spem pugnarent, agrũ
se se daturũ ee in italia. affrica. hispania. ubi

quisq; uelit immine ipi q accepisse libi sq;
Qui pecunia quã agtum malusset ei se
argento satisfacturu; Qui sector ciuis
carthaginenses fieri uellet, potestatez
facturum. Qui domos reclire mallet,
daturu se opam nec cui suoz pplãtum
mutatã secũ fortunã ee uellet. Seruus
q dnos psecutus, libtatez ponit, bona
q phis mancipia dnis se reddituru
eisq; ut rata sarent foze. agnũ leua ma
nu, dexterã sibi retinens si fallet, iouẽ
ceteros q; ptus clos, ita se mactarent
quẽ admodũ ipe agnũ mactasset. Et
secim pcatiõez, cap pcuchis sapo elisit, tu
ũ os uelut dijs auctoribz insidẽ suam
quisq; acceptis, eo more qõ nõ dũ pu
gnarent ad potiendã spatã ictu, pluuiã
uno aio, et ucce una posc̃t. Apud roma
nos haud q̃m q̃ tanta alacritas erat, sup
ceteris recentib; et ciuitos pclugus. Sta
tuq; intrauerat cast lamatisq; obuij
ipe intactus eua serat. Ceam apũ inar
bẽ ptorio immunẽte esecrat. Quib pro
curatis, sapio cũ equitatu iaculatoribz
q; expeditis pfectus ad gallos hostiũ, ere
ptoq; copias q̃ntẽ, et cui genus ẽent spe
culandas, obuiã fit hãnibali, et ipi cũ eq
tibz ad explorãda ẽa loca pgit. Illo. neutri al
teros primos ẽnebant; densior deniq; icer
su tot hoũ equoz; groues pulus signiũ
et ppmq; hostiũ fuit, o statuit utrũq; agm.
et plio sese expectabãt. Sapio iaculatores
et gallos equites in fronte locat romanos
sectoz; qd robois fuit in subsidijs. Hãn
bal frenatos equites immediũ accipit.
Cornua numidis firmat. Virdũ dameẽ
sublato iaculatores fugiẽ int subsidia
ad sedẽdi aciem. Inde equitum certamẽ erat
aliquãdiu anceps. Veruq; turbabant eos
pedites intermixti, multis labentib; ereq
aut desilientib; ereos aut desilientibz ũ su
os primi ctumuentes uulnerant. Iã magna
expte anceps pugna erat. donec nudi
de qui inermibz erant circũuecti paulũ
ab tergo se ostenderũt. Ibi pauor pculit roma
nos. Auerq; pauore confusis uulnus. p
ulmq; intercursu tũ primũ pulsa. Sentis
filij pulsatã. Hic erat uidere penes q
que pfecti huic bello lause. Africam ob
egrgiã uictoriã de hãnibale. et de pens ap

pellatus. Fuga tamẽ effusa et iaculatoz
maxime fuit. quos primos nudos mactẽ
nasset. Alius cõfertus equitatus cõsulẽ
nudum accepit nõ armis nisi et cõpo
ribz suis, ptegẽs, undiq; muscp trepide
q; effuse ceteros recluẽ. Genuatim con
sulis dexterã adfixũ naticẽ ligurem
telegat. Malim eqs de filio uerũ ee, qd
et ples tradidẽ auctores, fides fama obtinu
it. Hoc primũ cũ hãnibale fuit, qd facile apparuit. et equitatu melioẽ pene
ee. et id campis patentes quales fuit
mẽ padum alpesq; bello gerendo roma
nus aptos nõ ee. Insequẽti pruina nocte et
uisis nudis uasa silentio colligẽ. ca
stra abducunt motu festinatiõq; adpa
dumẽ, ut ratibz quibz iunxerat flumẽ
nõ dũ resolutis. Sine tumultu atq; in
sectatiõe hostis copias ẽiceret. Primus
placẽtiam pueẽ, q̃m satis sciret hannu
bal abducto pfectos. Tamẽ adhẽc moratib
tunum incatiõe ripa seguntẽ figẽ soluctib
tegẽ cepit transire. Sed potuit pontem, q
ut extrema resoluta erant tota nocte ẽse
cundã aq̃m labente. Celius auctor est
magonẽ cũ equitatu et hispanis pedi
bz flumẽ explo transnatasse, et ipm han
nibale p superiora padi uada exercitum
traduxisse, elephantis mox ẽdẽ adhibi
nendo ut pecũ flumina oppositas ea pe
titas ãnes eius ux fecẽrit. Magis equites
armis equisq; saluis tanta ui amnis flumi
nis supasse ipsimule. ẽ. ut iã hispano
omẽq; inflati cõsuescerent utres. Si mul
toz dierũ circuitu padi uada peremta fu
erint, qua exercitus gẽtibus impedimentis
traduci possit. Plerosq; apud me auctoz
res sẽ qui biduo ux locũ ratẽ iugẽdo
fluminis inuenisse tradunt. Sed cum et
magone equites hispanoz exercitu
p missos, qui hannibal ccã flumẽ legatio
nibz gallorz auxiliorũ moratus tract
gũ pecuriũ agmi. Interim mago equitesq;
ab transitu fluminis dies unũ utinere
placentiã ad hostes contendit. Hannibal
paucas p uices ser multa aplacentia ca
stra cõmunit. et pro uicinitate fluuii
hostili acie directa potestatẽ pugne
fecẽ. Insequenti nocte. ceteris incautis
romanis tumultu tamẽ q̃m re maioz

ab auxiliatoribꝫ gallis facta ē. Ad duo
milia peditum ⁊ ducenti equites mi-
libꝫ ad portas tricastinos ad hannibalē
transfugiūt. Quos penus benigne al
locutus ⁊ spe ingentiū donoꝝ accensos.
quicq; suas inciuitates ad sollicitandō
ppatrii animos dimisit. Capio cede eam
sigmi defectionis omnium gallorꝝ ē ratus. cō
tractosq; eo scelere uelut inuecta rabie ad arma
turos. q̄mq; grauis ad huc uulnere
erat. tam q̄m ingilia noctis isequentis
tacto agmine ꝓfectus ad treiam fluui
um. ibi loca alticia locisq; impeditior- ag̃
equites esse monet. Qꝫ in q̄m aduen
ientium fefellit. Ceterꝫ hannibal primo
mane hostis. de inde omni equitatu. ⁊ bali
aribꝫ nouissimum agmen. nauiculis ꝑ
uectis romana classis nunciat deui
sent. ibi diu pauentes loci ois casso
rum nullo satis digno mō ꝓuio cepis
set. ⁊ milites hostis de manibꝰ ē. Et cum
iam trans flumen treiam romanos metare
ꝑ castra conspexisset. paucos moratoꝝ
occiderunt cetera flumen ingressos. Capio
nec uetustate uulneris inuia iactantis
ultra pugnans. ⁊ collegam ementū. ⁊ reuoc
tum ex ripa audierat. ratus expectatiōi
locum qui ppe flumen tutissimus est.
in suis uisecti cōmuniuit. Hec pau
cis hannibal cū cōsedisset. quantū inc
toris classis elatus tantū auxerat iopi
q̄ ꝓlusu agri euntes nullo ꝑpatus cō
meatibꝫ maiori impetu excipiebat. ad
classionū incū q̄ magnū flumen nume
rum congesserat romanū mittit. Ibi
cum parueret spes facta proditionis. ui
sane magno pretio nūmi aureis qua
dringentis datis ꝓbrunoisino ꝓfecto p
fidi corrupto. tradit hannibali classi di
um. Is hostes fuit penus sedentibus
ad trebiā. Inde ptinus certatim ꝓfec
ti fama clemēte in principio rerū colli
gere. q̄ nichil seruitii esset. ad ebrum ter
restre cōsilium. bellū. inuicti. cū hā
libal insulas. q̄ habe immunes. ⁊ a
sempronio cōsule. ⁊ aū aduentū eius
ē ira manifestos gesse. ex .v. remes cui
mille armatis ad deppandas romā
habe carthaginenses sibi misse nouem
ꝓtoras. Vnq; ad insulas uniuersa uenit.

tes infecti aquarū estus. Ad eas cōspecta
armata. ruit. naues ab hieronis rege fa
ctas ex messana. Has naues ab hieronis rege h
ractas ex messana misse. q̄ cū forte messane esset.
consulem romanū oppiens. nullo repu
gnante captas naues messanā impōtū
duxerat. Cognitum est captas ꝑ ex-
naues cui ipi classi essent. ut italiā mussas
quinq; ⁊ xxx alias quinq; remes sicilia
ferē ad sollicitandos uetteres socios. Ly h
bei occupandi pripuā cura. ē. et ē eadē te
state q̄ ipi uisecti forent eam q̄ classē
ad se. ut gadis insulam deiectas. Hec fere au
ditia erant. Per messane emulio ꝓuinciā
sicilia erat plebi. monetq; ly libeū simo
teneret ꝓuio. Et ceteꝝ ex ea ꝓuicia acti
tate missi legati tribunq; suos ad custo
diā ire monerent. ad oīa sibi habeū teneri
apparatū belli educto ꝓuicio. ut socii nauta
les. x. dierum cocta cibaria ad naues de
ferrent. Et ubi signū datū esset. nec mo
ram consentiendi facer. p omnē ora qꝫ
specula conspiceret. ad uenientē hostium
classē. simul utrinq; q̄m de industria no
ctem cursum nauium erant carthaginenses.
ut nō lucē accederet. ly libeū. p̄ sensim
tamē equa. ⁊ luna ꝓuior erat. ⁊ sublatis
armamentis ueniebat. Et ceteꝝ datū ex ea
dem signū. ⁊ in ꝓtio ad arma exclamatū
est. ⁊ naues ex ea parte multū ante
ē. ⁊ in naues ex ea parte. pars multū ante
ꝓtoratoꝝ instatoribꝫ pars in naubꝫ esset
Et carthaginenses q̄ nō fore hanno cū impa
tus credebant usq; ad lucē portu se abstinu
erūt. Demōis armamentis eo tp̄e. aptatoq;
ad pugnā classe abstīpta ubi illuxit recepe
classem in altū. ut spatiū pugne esset ex ini
q; libū ex ꝓtu naues hostiū haberet. Hec
romani dextre inire pugnā. Et memoria
ex ea ipa loca gestarū rerum freti. ⁊ mu
litū multitudine ac uirtute. ⁊ in altū euecti
sunt romanos eserere pugnā. ⁊ expp̄ig
nare ut esse esserere uelle. q̄ triq; citre
pen. ⁊ ante nunq̄ egere. nauiq; q̄m in
ore aut arnore malle certam facē. Hanc
ut socii nauales ubi affati mīm instructam
classē. ita inope mulire habebāt. ⁊ sicubi
cōserta nauis cethaud quaq; par numero
armatoꝝ erea pugnabat. Ad ubi ad ōnē
sum ē. ⁊ romanus multitudo sua atq; ānī
est pauciores illicq; munit. ex ea ꝓuio. Vij.
naues pugnare cōmuente. fugā ceteri re

ingenio

Pugna naualis ad lilibeum.

Capit classem corrupto ꝓfecto egidi

Res gestę a Cn. Scipione consule in Hispania

ceperūt. Ville ⁊ oc. fuere in naub⁹ capti
multos nautę inbis tres nobiles cā
guinensiū. Classis romana iuxta columnas una
cantū p fortunā nauū / si ea q̄ ipā reduce in
portū rediit. Celīm hāc pugnā nūdum
grauis eis ⁊ qui messanā tenant. l. sep̄m
clul messanā uenit. Ei fretū intranti. re
bierto classem ornatā obuiam duxit. Trās gs
sus q̄ cernegia imp̄torū nauē gratulat⁹ sospi
tem ai exercitu ⁊ nauib⁹ aduenisse. pat⁹
q̄, pspum ac felicē insticilia tēpestatū statū re
unte insule ⁊ carthaginēsiū consilia exposuit.
pollicitusq̄ ē ut quo ātō p̄ore bello pp̄m.
R̄. uuuenis adiuuisset, eo serue adiuturum.
fruūta nestimataq̄ ē legiomb⁹ cō⁹ sociisq̄
naualib⁹ gratis p̄bituru. gnate pdīm hīh
teor⁹ maritimisq̄ auxiliatib⁹ ē, ⁊ quib⁹dam
nolentib⁹ nouas res forē obhec ēsiulum
chil cunctandū iustum, quin lilibeū classe
peteret. Et rex regia q̄ classis una p fectura
ungantes inde pugnatur ad lilibeū, fusaſ
q̄ ⁊ captas hostiū naues accepe. Lilibeo,
ēſ. hieronē cum classe regia dimisso relicto
q̄ p̄tē ad tuendā siciliē ōrā, ipe in sula
melitā q̄a carthaginensib⁹ tenebat ē iecit.
Aduenienti hamilcar gisgonis filī p̄fec
tus p̄stor cū paulo⁹ duob⁹ milib⁹ militum
oppidūq̄ cū insula tenet. Inde p̄ paucos dies
rediturum lilibeū. captiuiq̄ ⁊ aciule. ⁊ ap̄to
re p̄t insignes nobilitate uiros sub corō
na uenerunt. Q̄q̄ abea parte satis tutā si
ciliam ēnsebat, si sul ad insulas uulcani q̄
fama erat stare ibi punicā classē iecit. Sic
quisq̄ hostiū cōa eas insulas inuenitus.
Iam forte transmiserunt ad nasiarcā ita
lice ōrā / cepla tacq̄ uuuo mensi ag. urbē ⁊ f
rebant. Q̄peremti ficlia⁹ consulū. exercitio
hostiū magō uuuo nense facta sciat. litteq̄
asenatū de transitu in italiā hannubalis. ut
p̄mo q̄ tp̄e collega ferret auxiliū / misse tra
dunt. Multis simul anxiis curis / exercitu
exteplo in naues imp̄ositū. ariminū sup
mari misit. Sexto p̄ pōio legato cum
xxv. longis naubus uuuo nēsē agrū mari
timāq̄ ōrā italice tuendā attribuit. Cō. e
mulio p̄tor quinquaginta nauium clas
sem expleuit. Ipe conpositis siciliē rebus /
cccc naubus ōram italie legens / ariminū
puenit. Inde cum exercitu suo p fectus ad tre
biā flum̄ collega conūgit. Iam ambo cō
sules ⁊ quicq̄ romanę uirtutis erat / mul
ti oppōitum. aut illis copijs defendi posse
romanū imp̄iū. aut spem nullā aliam ē
salutis clamabat. tam̄ gsul alt equestri p
lio uno ⁊ uulnē suo minutus th̄ rem
mallebat. Recentus aī alt ecp̄ feruor /
nullam dilationē patiebat. Cō in ētbra
padūq̄ ag ē, gallitum incollebant. nouo
rum p̄ potentum pplor⁹ ētamine p ambi
guū fauōē, haud dubie gīam auctor⁹ spec
tantes. Ro romanę ne quid mō moueret
ēq̄ satis penus p̄ mutq̄ ātō ferebat. agal
lis accitū se uenisse ad libandū eos /
dictitās. Ob eā rē simul ut p̄la militē
alceret, duo milia peditū ⁊ mille eq̄tes
numidas. plerosq̄ mixtos quos ōram
⁊ gallos / pplanos omnē deinceps agrum
usq̄ ad padi rip̄as uulsit. Egentes ope
galli cū ad id dubios fuissent ātōs, co
acti ab auctorib⁹ in iuuenc ad uindices
futuros declinant. legatiq̄ ad cōsulē
missis / auxiliū romanor⁹ fide ob nimiā
cultor⁹ fidē in romanos laborantiō ōrāt.
Cornelio nec cā nec temp⁹ agendę rei pla
cebat / suspectaq̄ ei gens erat, tū ob in
fida multa facinora. tū ob ūtutis uetu
state absolutissent ob recentē bellor⁹ per
fidiā. Rem p̄ronū cōsul continēdis ifide
scitis maxime uindicē / p̄mo sq̄ quin
cussent ope defensos ēnsebat. Cum
collegā cunctantē equitatū suū mille
peditū. iaculatorib⁹ ferme ad murus
ad defendendū gallicā agrū tūs trebi
mittit. sparsos. ⁊ inconpositos ad fce /
cum uis p̄da pletosq̄ cū nobiles ī
uasisset; ingentē tumultū ecdemq̄ ac fu
gam usq̄ ad castra stationēsq̄ hostiū fecit.
Vñ multitudine effusa pulsi. rursus sub
sidio suor⁹ p̄lū restituē. uana in pugna /
sequentes quecūq̄ ad extremū ēq̄ssent
certam̄. Maior tam hostiū / romanis fama
uictorie fuit. Verum nemini iiii cōi maior
uision⁹ q̄m ipi consuli uidi. gaudio
efferi. q̄ parte copiarū alt cōsul uicē fecit
ea se uicisse / restitutos ac refectos mul
tū ātōs / nec quēq̄ p̄ collegā / q̄ dilatā
dimicatiōē uellet. Eū ātō magō q̄m cor
pe egrū / memoria multeis acte actela
bor⁹ rere / si ñ ēe ai egro senescenti. Ob
eā ultra differri aut teri tempus, quic

ⁿ mm?

ⁿ al' cernebat

ⁿ l. desse

ⁿ videret

Semp̄nius pugnā optat

ⁿ dubitat

ⁿ esse

C Sempronius cōsul naugt ex sicilia ariminū q̄ tre ai cedatu sūo accedit ad trebiā

ctium consulē/ quē aliū exercitum ex
pectā. ¶ Castē cui tagine sui in italia ac
ire in cospectu urbē nō sicilia; ac sarci
nā uictis ac ēptas. ¶ Hec his hybum hi
panus petit/ si solo patō tragi inq̄ genti
forent pelli romanos. ¶ Itium ingreme
scant unquid patēs nīi. cōa menia cātagi
nis bellare soliti/ suntne ant nos, pgeni
em suam duos cōsules cōsulare sq; ere
ctus in media italia pauentes intra castra
penū/ qđ int alpes appenninūq; agr fit
sue dictionis fecisse. hec ad sicca egō collegę/
hec inptorio ppe ctionabuntd agr. ¶ Stimu
labat/ tempus, ppinqū comitior/ ne in
nouos cōsules belli differret/ occasio ip̄e
unum utente gle dum egret collega cāt.
utrq; ne q̄q̄ dissentientes cornelio/ pan
ad ppinqū certamē milites uelut ¶ hanni
bal cui quid optimū foret hosti crederet ut
ullam spem habebat temē atq; unpude
quicq̄ cōsules acturos. cū alterius ingē
nii fama p. ceritate recognitū/ pertū ac fe
ror sareret cē/ ferociq; fractū/ pspo cum pela
tonib; suis ctamine certaret/ ad cē gerēde
rei fortunā; haud difficebat. ¶ Cui ne quo
ptimittet tempus sollicat q; intentus
erat/ dum tiro hostiū cēt miles/ dum me
liores; exducab; inutilem multus faceret/ ch
gallor; animū uigeret/ quor ingētē mul
titudinē sequebat/ segnē secuturam/ q̄nto
longius ab domo trahērent. ¶ Iuz obtecta
luq; sperneret/ ppinqū cānas/ et facē faciesq;
retur cupet. speculatōes q; gallā ad eam ex
plorandā que uellent tutiōes q; cuiusq;
militabant/ paratos pugnā cē romano
retulissent/ locum insidijs aptū spectāt
penus cep. ¶ Erat in medio tumus saltus
utrinq; clausus ripis/ et cōm obstitus palu
stribus herbis/ et quib; inculta ferme ue stant
urgultus uepbus. ¶ Quē ubi equites quo
q; tegento satis latebrosū locū arctiusq;
tus ipē oculis plustrauit. hic erit locus ma
gonī fratri atque tenendus. deligit ceteno
uiros ex oī pedite atq; equite/ cum quib; ...al quib;
ad me uigilia prima uenias. ¶ Hunc corpa
rant re tempus ē. ista ptorū missum. ego
cum delectis magis accedā
rum ceno inquit hannibal. sic ut nume
ri nō ais mō ualeatis singulis uobis nos
nos exturbemus manipulisq; uñ similes

eligite; magis locum monstrabit que in fac
tis hostem certum ad has belli artes habe
bitis. ¶ Ita mille equitib; magonis/ mille
peditib; dimissis. hannibal prima luce nu
midas equites transgressos trebiam flu
mē. ob equitare iubet hostiū portas/ et acies
circa stantes cedere ad pugnā hostes/ simulq;
ceū ctamine certato sensim cis flumē pe
dere. Hec mandata nuntijs. ¶ Cetris duab
peditum equitiq; ptectum/ ut primo ere
rent/ armatos ceū instratisq; equis si
gnū expectare. ¶ Hemptus ad tumultū
nuntiato/ primū omnē equitatū fere ex
parte uirtū/ ceū sere milia peditū. ptreno
mās copias ad destinatū ia ānī consilio/ an
dus ctamnus educē. ¶ Erat forte bruma
tēpus/ et niualis dies. inclusis alpib; appē
ninoq; inclusis/ ppinquitate et fluminū
ac paludū pgrediendi/ adhuc raptim educti
homib; atq; equis/ nō capto ānī cibo/
nō ope ulla ad arcendū frigus adhibita. et
nichil caloris inerat. et quicquid aure flu
minis appropinq̄bat/ afflabat acēr frigō
rius. ut uō refugientes numidas ilesq;
tes agmē ingressi sunt. et erat pectoribus ten
tā noctūrno imbrī tū utiq; egestis ri
gē oīb; corpora/ ut uix armor; tenē cor
poterunt. et simul tuī die et pcedente ia die/
fame et defice. ¶ Hannibalis iussi milites ig
ānī centoria factis/ oleoq; pmanplos ut
mollirent artus misso et cibo et otiū cap
to/ ubi transgressos flumē nūciatū ē hosti
alacer ānī corpoīb; q; arma capit/ atq; iam ē
pcedit. ¶ Baleares leuat ānī signa/ leuem
armaturā octo ferme milia hoīū. deinde
grauiore armis pedites. qđ uirtū qđ
robur esset in oīb; cūctis fiduit. ccc eq
milia equitū/ et ab oīb; innūeris pte
duūsos elephantos statuit. ¶ Consul effu
sos sequentes equites/ cui ab resistentib; sub
ito numidis incauti excipent/ signo re
ceptui dato reuocatos circumdedit pedib;
duo de xx milia romanā erant. scutum
nomen latum. xx. amplia pace toma
nor. ¶ Sola in fide manserat gallica gē.
bis copijs concussi ē. pluī ab alpibus
ortum ē/ quib; cū maxime robore legiones
obsisterent/ deductę, ppe inermes leuis
armaturę sunt. Quę res effecit ut eq tatū
romanus exemplo urgeret. ¶ Ita cū uix iā

Pugna pedū et equitū ad trebiā flumē

l. a balearibus l. ab alpibus

pse resistere tecē multis equitum q̄tuor
milia ⁊ fessi plerisq; integris obruti fuit.
insup uelut nube iaculor; abalienis cō
iecta. Iohe elefanti eminentes ab ceteris
omnib; equos maxie nō usu m̄ fi
ore insolito territus fugam late fecit.
Pedestris pugna par alis magis q̄ uarie
erat; q̄m recentiq; penus paulo an̄ cib̄
tis corporib; inplitū attulit. Contra,
ieuna fessaq; corpora romanis ⁊ rigē
tia gelu torpebant. Restitisset tam̄ alis
si cū pedite solum foret pugnatum. Q;
⁊ balleares pulso equite iaculabantur i
latera ⁊ elefanti iā immediā pectori acie
sese tulant ⁊ magno nutu q; simul late
bras eor; inpulsa pedestri acies erexit ac
go; ingenteq; tumultū actorem fecit.
Tam utrop cōstantib; malis, mansit ali
q̄ndiu immota acies, maxie pedestri spem,
omnium aduersus elefantos. eos pectore ad ip;
locati; uertutis conscios ⁊ auctores ⁊ insan
ti aduersos sub cuneos q̄ maxie molli cute
uulnā accipiunt fodiebant. Perpetuati
q; ipse iā unisonos constratos, media acie
ingressa ad sinistrū cornu ad usus gal
los auxiliares agi iussit hannibal. Ibi
plo haud dubium fecē fugā. q; additus
nouus terror animis, ut fusa auxilia sua un
rūt. Itaq; cū iā undiq; pugnarent; tecē
milia ferme hominū cum ali ⁊ eiusdē ne
quissent, media aduersor; acie q; gallicas au
xilijs firmata erat; cū ingenti cede hosti
um prupe. Et cū neq; in castra redire eēt flu
mine interclusis, neq; p imbrē satis cōtinere
possent si quis opem ferret; placentiam
recto itinere petere. Pleos ceū inos pate
ere ruptionis facte. Et qui flumē petiere, aut
gurgitib; absorpti sē, aut inter caterua cem
ingredientiū ab hostib; oppressi. Qui passi
pagros fuga sparsi erant, nesciā cedē
sequentes agminibus placentiā ē tenē. Alij
tumor hostiū audaciam ingressi flumē foē,
transgressiq; in castra peuenere. Imbre nunc
mixtus ⁊ intolerantior uis frigoris ⁊ homi
nes multos ⁊ iumenta ⁊ elefantos, pre oē
absorpsit. Finis insequentis hostis pene
flumē tedia fuit. ⁊ ita torpentes gelu in
castris redire. ut nix lectis; noctone sen
tirent. Itaq; nocte insequente cū p flumen
romanor; castror; ⁊ qđ reliquū erat magna
parte militū erat nubis crebris transiceret,
aut nichil sentiente obstrepente pluuia,
aut q; nisi amoueri pluuie nō
quibant aut uulneribus sentire sese
dissimularet. Cetiscq; penis. tacito agmine
ab lapide cōsule exercitus placet
tiā ē peruectus. Inde paucis electis cremo
nā, ne duor; exercituū hibernis unaco
lonia p meret (Romā tendit. ⁊ hac
clade plato ē. ut iā ad urbē romā cir
cumferent infestis signis hostem uenturū.
Hec q̄quam spes aut auribus ee q̄ poti
mentis q; uim afferret, uno consule ad
ticinum iacto, altum crebris relictis
duobus consulibus duobus consularibus exer
citibus ductis. Qs alios duces q̄s alias legio
nes ee q; acciscent. Ita tertius semp unus
consul aduenit, ingenti pcio p effuso
passim ad p̄dandū hostium equites. au
datia magis q̄m consilio aut spe fallendi
resistentes ne sine nō fallet, trans gressus
ro q̄ unū maxime in presentia destituebat,
comitijs consularibus habitis, inhibitis
rectis creati consules. ci. flaminus ⁊ c.
Flaminus. Ceteru; ne hiberna quid rō
manis quieta erant; uagantib; passim nu
midis equitib; eq; q; his impeditiora erāt.
octabeis lusitanisq; omnis q; clausi undiq;
cōmeatus erant. ni quos paci naues sub
ucherent. Importū ppe placentiam fuit
tope magno mutatu; ⁊ ualido imminutū
pstrio. Eius castelli oppugnandi spe ci
equitib; acclem armata; pfectus han
bal, cum plurimū in celando incepto ad
effectū spei habuisset, Sollerte ad hortus n
fefellit vigiles. Tantus repente clamor
ē sublatus, ut placentie q; audirent tu;
Itaq; sublucē cum equitatu consul adsit
istis quadrato agmine legionib; sequn.
Equestre plus interi commissū. Inq; q;
hannibal saucius pugne excessit, paulo
re hostib; iniecto, Defensus eg; gre pre
sidium ē. Paucor; nūdinē quiete sup
ta ⁊ uix dum satis pauido mulnē ad
uictū uias ire pgit oppugnandor; p
ponū a romanis gallico bello fuerat ⁊
munitū. Inde locum frequentauerat
accole, mixti uicinis; ex finitimis pplis.
Et tū fror; pplationū eoplerosq; ex ligs
compilat. huic gemis multatuco fama

al' recens

al' tquens

Cn. Sulpi. ⁊ C. Flamini cōs creati

l' suchezent.

defendit & ponit a p'

¶ deuitatur a penis accole uictuue

xxxb. effusa

¶ impeditur tm fitus flammital' i tuftam a vehemē tepesta te

¶ pugē ē decimū hannibal' z bengnū ppe placentiā

¶ gesta cū bagnōs ci fua classe i ytaliā accedēs

l: emporiis

unpigre defensi ad placentiam p̄ stoij ac
censa armis arreptis obuiam hannibali
procedit. magis agmine q̄m acie muniā cū
rexit. Et cum equitū parte nichil p̄ iacen-
tiam ibam cēt. multa q̄ nocte multi et
duo ficti equites milites. ad. xxx. v. milia homi
num apparuisse fulsa. p̄ eo die deditione
facta p̄ stoui inter menia accepere. tumultq; ar
ma trahē. cum dicto parui essent signū
repente undiq; datū. ut cāq; capta urbē
diripent. Neq; ullaq; unq̄ alia re memorabi
lis scribentibus lucii solet. p̄missa clades e.
adeo ois liberalis eruditionisq; inhuma
ne superbie ecclesiā immissos esse exemplum
ne fuere hiberne expectaces hannibalis
haud longis interpositis diuum interuallis
bilia frigora erant. quies multa data e.
Et ad p̄ma ac dubia signa usus. p̄fectus
equitibus in ceruinā ducē eāq; gentē sic
gallos ligures q̄ aut ui aut uoluntate ad
iungitur. Transeuntē appenninū. adeo
atra tempestas adorta e. ut alpini fecisse
tes ppe superauit. Vento niuibus imber
cui ferret. nuda hostis p̄ma q̄q; aut arma
omittenda erant. cōtra eminentes utrinq;
interdiu affligebant. estiue. Deinde cum
iam spinis incidere nec reperire aquam
finiret. auersi aduento pariter desedere. Tu
nō ingenti sono celum strepere. interdiu
crebros fulgores micare ignes. capi
tibus. et oculis. metu os torpere. Tandem
effuso imbre. cum eo magis accensa uis ue
ti esset. ipso illo q̄ cepit michi erat loco castra
ponere necessarium uisum e. Ibi labores ue
luti de integro initium fuit. Sarcina nec explo
cari q̄unq; nec statiue potuerat. nec q̄
statiuis esset manebat. oia p̄scindente ue
to. et rapiente. Et mox aq̄ leuato uento
cum sup gelida montium cacumina con
creta essent. tantū nuos egressus deiecit
ut oibus omissis prudentes homines. et muni
tus magis obruti q̄m tecti. Tantaq; uis
frigoris insecuta e. ut ex illa miserabili
hominū uiuentiumq; strage. cui se quisq; ar
tolle. aut leuare nellet. qui nequiret. qa
corporibus frigore nerius uix flecte aut
potuerat. deum ut tandē agricolarum sese
motiue. ac recepe uias. et mutatis locis igni
fieri cepta. adalienā opē quisq; inopes
tendē. Biduū eo loco uelut obsessum

sere. Octauo horis. multa iumenta. cleuata
quoq; cornibus qui p̄duo ad trebiā facto sup
fuerant. septē absumpta. Quo ipse appro
pinquo retro. ad placentiam castra mouit.
et ad. v. milia p̄gressus consedit. p̄ eo die et
ij. milia peditum. v. equitum adūsus hos
tes duxit. Hec semper consul. ita ei reci
erat ab roma detrectauit certamen. atq;
eo die tā milia passuū inter bina castra fuere.
p̄ eo die ingentibus animis uario euentu pu
gnatū e. Primo concursu acres res ro
manas superiores fuit. ut nō acie uincerēt solū. sed pulsos
hostes hostes in castra p̄sequerentur. mox
castra q̄ oppugnarēt. Hannibal paucis p
pugnatoribus in uallo portisq; positis. ce
teros refertos in media castra recep. intentos
q̄ signū ad expendū spectare iubet. Sa
nona ferme diei hora erat. cum romanus
nequicq̄ fatigato milite. p̄ quo nulla spes erat
potiundi castris signū receptui dedit. Quo ui
hannibal accepto. lapsantiq; pugnā. et recessu
um a castris uouit. exemplo equitibus
decem leuisq; emissis in hostē. ipse cū pedite
robore dextris castris erupit. Pugna raro ma
gis ulla atrocium utriusq; partis pruine clamo
risue. fuit. siue ceteroqui ea dies in longi spatium
quam uisa. Flos accensis ingentibus animis p
limum diremit. Postq; acrior concursus fuit
quam cedes. et hic egressa ferme pugna erat ma
gnaq; pars discessit e. Ab neutra parte sene
tus plus peditum et dimidium equitum
cecidit. Sed maior romanis q̄ p numero
actum fuit. q̄ equestris ordinis aliquot. et tri
buni militum quinq; et p̄fecti sociorum tre
des interfecti. Secum cum pugnā. hannibal
in ligures. semper in luco consilium. Veiens
i ligures hannibali. p uniuersos. inuiep
ti duo questores romanum. C. fului. et l. lucre
tius cum duobus tribunis militum. et. v. equi
tibus ordinis senatorum fere mediis. q̄ magis
tratū forte cū his pacem societatemq; adirent
traduntur. Dum hi in italia gerunt. Cn. Sci
pio in hispaniā cum classe missus. cum
ab hostio tiberini p̄fecit. pyrenaeos q̄ mon
tes cum uenisset. tepidis appulsus classe. ex
posito ibi exercitu ostium alacetanis usq;
ad hybam fluuium. partim renouandis societa
tibus. partim nouis instituendis romane di
tionis fec. Inde cognita clementiaq; fama ad
maritimos in ipsos si mediterraneos q̄

ac montanis ad feroc̃es iam gentes ualu
it. Hec pax in apuo cos hi sociatis. ⁊ armor
parata ē. nalicq; aliq̃t aurihor colores
ex hac consẽpte sunt. Hãno nõ insaue hibi
tum, pruncia erat. Cum relig̃rat hannibal
ad regiois eius p̃fectũ. ⁊ q; p̃ uiq; alienare
tur oĩa obuia eundũ ratus castris incõspec
tu hostiũ positis in acie educ̃. Hec romano
differendũ ētam nisi quippe qui scaret cũ
annone. ⁊ hasdrubale sibi duicendũ ē. ⁊
malleq; aduersus singlos sepati. q̃m aduersũ
duos simul regerere. Hec magn ētamen
ca dimicatõ fuit. Cer milia hostiũ cesa duo
capta cũ p̃fugio castror. Hanno captus.
Hamo castr̃ expu
gnata sunt atq; ipe duxr militum cũ aliquot
p̃fugis capitur. ⁊ sasfis, xpings castis opidũ
expugnat. Hec in p̃da oppidi patui p̃ tui rerũ
fuit. supellex barbarica. ac uiluũ mancipio
rũ multe. Ditq̃ nõ eius m̃ exercitus qui
uictus ē sed ⁊ ei qui cũ hannibale in italia mi
serabiles. Quibus fere cãis rebus ne grua impedi
mẽta ferentibus ēnt. arcta puteneum relicta
Primus q; certa huius modi clades fama ac
cedẽs. transgressus hyberũ Asdrubal cum
octo milibus pedituũ. ⁊ ille equitũ tam q; ad
primũ aduentũ. ⁊. occurrit. p̃ius q; p̃ditas
res amissaq; castra acceptit. ⁊ ter ad mare q̃uit.
haud paul ⁊ naue classis cõsulis milites na
uales q; socios uagos palatisq; pagros q; de
fer me fit. ut seq̃derer negligentiam ere
ant equite passim diffusso cum mag
cede maiore fuga ad naues compellat.
Hec diuti ĉca ealca mozati rursus ne asapio
ne oppmeret. tũ hyberũ sese recep. Et sapio
raptim ad famam nouor hostiũ agmine
acto. ⁊ cũ impaucos refectos paululũ adu
tuli. p̃fugio thamagone medico relicto ep
pida cum classe redit. Vix diu digesso eo
hasdrubal ad erant. ⁊ ille argentũ pplo q
obsides sapiom dedãt ad defectiõe impul
so cum eor ipor iuuentute agros finesq;
romanus sociq; uastat. Et acto dein sapi
ce hibernia sociis hibum rursus occurrit
ag⁹ sapio relicto abauctẽ defectiois ilergetum gentẽ cũ infesto exercitu inuasisse
compulsis oĩb; atanagrũ urbem q̃ sapio
ci pplo erat ĉcumsedit. Intq; dies paucos
plibus q̃m añ obsidib; impatis. ⁊ ilergetes
pecunia ⁊ multatos iniuis dedicatiõ recep
pit. inausetanos, ipe hibum socios ⁊ ipos
petiop̃decit. atq; urbe eop obsessa. lacetano
auxilium finitimis ferentes. nocte haud p
cul iam ubem cũ uenire uellent excep̃ i insidijs.
Cesa. xij. milia ceruti penc̃ os armis tomos
passim palantes pagos diffugẽ. Hec obsesso
alia ullares q̃m unq̃ op̃ugnantibus tutabat.
xxx. dies obstitio fuit. p̃ quos raro umq;
nix minus. iij. pedes alta iacuit. atq; pla
teas acuineas romanop̃ opuerat. ut ea sola
ig nibus aliquoties conjectis ab hoste. ⁊ tu
tam tũ fuit. Postremo cũ amusicus pncep
eop ad hasdrubalem p̃fugisset. xxv. argẽti
talentis pactis deducunt. tarragonem
ibibna redditum ē. Rome aũt ĉca urbem
multa ca hieme p̃digia facta. aut q̃d euc
nire solet, motio semel in religiõe animo
multa nũciata. ⁊ temere credita sẽ. puĝs i
genuũ infantem semestrẽ in foro holitorio
triumphũ clamasse. ⁊ foro boario bouem ita
ĉignatiõe sua sponte scandisse. atq;
inde tumultu habitatore stratũ sese dei
cisse. ⁊ nauium speciem ex celo affulsisse.
⁊ celestem q̃dam in foro holitorio fulmine ic
tam. ⁊ latinis hostis se cõmouisse. ⁊ cerui
ĉem iuuenis deuolasse atq; in uico palu
nario ĉsedisse. ⁊ magistratibus multis lo
cis hostiũ speciẽ peculiarem noctis uisõe. nec tñ
cum illos q̃ illos. Et in piceno lapidibus
pluisse. ⁊ cere sortes extenuate. ⁊ ingulha
lupum nigrũ gladiũ cruenta raptũ ab stuli
se. Ob ea, p̃digia libros adire ĉcepit. Illi
q̃d aut lapidib; pluisset, in piceno, nouendia
le sacrũ edictũ. ⁊ sublimes alios, p̃curatores p̃
tota ciuitas opata fuit. Jam primũ omnium urbs
lustrata ē. hostieq; maiores quibus edictum
ē dijs ce se. ⁊ donũ erauit ponto. xl. lanuino
⁊ iunonis portatus ē. Signũ eneũ matrẽ
iunonis in auentino edificauer. ⁊ lectisternia
cere, sortes extenuate erant impetratum. ⁊
supplicatõ fortune in algido. Rome q̃. ⁊ lec
tisternium iuuentuti. ⁊ supplicatõ ad eclem
hercul̃ nouati. Dein uno die pplo ĉca oĩa ⁊
priuata in omnia. ⁊ genuo in uicis hostiis
cesis. v. ⁊ c. Attilio serrano p̃tore suscepe
runt. sui. inpe. annos. Cl. p. ecl stetisse
statui. hec pcuncta uota q̃ ex libris sibilinis
magna ex parte lenauerãt anni religione.
Consulũ designator alt flaminiũ cui ex le
gicõe q̃ placentie hibernabant sorte euenit,
edictum. ⁊ literas ad consule misit ut is ex

Pugna cõm Sapionis cum hannone in puuia hibeti

Vij. hostiũ cesa

Hano captus.

al' postq̃

al' acciso

Hannibal

Lacetani cesi a Sapiõe.

Hiems

Prodigia arcta urbe

al'. sbian?

actus tribi martis arminii adcet incastro.
hut; inpronuncia consulatum inire con
silium erat memor uetes etiam inu ei
patribi. q. tii. pl. q pea consul pus leg
sulatu qui abrogabat, cein tupho hab
uerat. Inuisus. senatui obnoxius legem
quaq; clarior tib. pl. adiulus senatum
atq; uno patriu adiuuante. c. flaminio
tulit. neqs senator qui ue senatoris
pat fuisset maritima naue q plusq; trece
tarum amforaru ceet habet. idstatus habi
tus ad fructus exagris uectantes qstus
oies patribi interdicti usus. Res pfuma
contentiosi acta inuidia apud nobilitate
suasor legis flaminio ap plebe. alinq;
inde consulatus repetit. ob hec ratus au
spicia esse diis. latinas q feriae mora. q
fulsub alijs impedimentis retentos se in
urbe simulato itinere puatus clam ipsum
case abisse. Ea res ubi palam facta e nona
insup una infestus ia ap patribi mouit. n
ea senatu m. si ei diis immortalibi e. fla
minio bellu gerere. osulem ap inauspicato
factu reuocantibi ex ipa acce diis atq; bonis
no parusse. flec ne scientias pteriret. ca
pitoliu. solemne notes nuncupatis ei fugis
se ne die inita magistratus ionis omen tepli
aduret. ne senatus inuitus ipi. sibi unu in
usu uteret. co sule retq; ne latinas indicet
ionq; latiali solene sacrifi un monte faceret
ne auspicato pfectus in capitolio ad notam
cupanea. paludatus inde ap uincia exer
ciu. flu sine insignibi sine lictoribi pfectus
clam. furti haud aliter qm si exilij causa solus
utusset. magpmaiestate uti licet impij a
timinu. qm rome magistratum inituru
. inuisozio hospitali qm apud penates
suos pretexta suptura. Peccandu unu
illi retrahendu q ceinsuet. cogendum
oibi pplentes modos hominesq; fugitof
fugas. qm ad exercitu. impuncia exer.
Inea legatice. legatos ehi mitti placuit
Q. terentius. cto. antisti pfecti. nichi
lo magcium mouer. qm prior consulatu
litte mouerant. asenatu misse. paucos p
dies magistratum inist. Immolanti q
ei mitulus iamictus emanibi sacrificatui
sese cum pnpiis. multos ccitantes exho
re respit. Fuga peul. maior apud igtia
nos qd treptauerit. cocursatu fuit. Id
aplertisq; inomen magm tronis acceptu.
legionibi inde diuabi. asempronio prono anu
consule diuabi. a. c. atilio ptore acceptis
. inetrusia p appenim tinuit res erenatus
duce ceptus.

Cum ijdo apparebat q annibal exhibitus me
tuit. neq; eo q iam ad conat tinsecede ap
peninum intolerandos frigoribi. ceu igni
ti pcio mozatus. ac metu galliozes pre
pplationiq; ceu iat spes. ipe pro ut ipi et
alieno ag rapeut agerentisq; suas tins se
de belli ce. p mi. q utrinsq; partis exercitu
um hibus uiderent. ne ter retro annibi
lez ab romanis odia. pteritisq; e sepe pn
cipum insidijs. upoz inter se fraude eidem
leuitate qua consenserant consensu indi
cantu seruatus erat. Et mutando nuc
nestez. ne regumenta capitis. et rozem. sese
ab insidijs munierat. Cetiu hic q ei timo
causa fuit maturius mouendi exhibi me d
ce tem p. ca. fuli rome idibi martis ma
gistratu miit. ibi cu dece. p. retulisset recti
tegta in. e. flaminiu inuidia e duos se
culeos creasse. unum habe. qd cu illi iustu
impti. qd auspicaru ee magistre. id adomo
publicas puatisq; penatibi latinas feriae
actus. sacrificio immonte pfecto notis nec
mcapitolio nuncupatis secum ferre. nec prius
auspicia sequi. flec sine auspicato pfectu
mexeno solo nouo atq; integ ccepe posse.
Angebat metu religio explibi simul letus
nuntiata. Iuuenis mihibi aliquot spicula
insarcuma audes immuni ceuenti uigi
lias equites scipionem que manu tenuerat
arsisse. et litora crebris ignibi fulsisse. et cau
ta duo sanguine sudasse. et milites qsdam
ictos fulminibi. et solis orbem minui nisi
. pneste ardentes lapides celo cecidisse. et
arpij palmas in celo uisas. pugnantemq; cu
luna solem. et capene duas inuidiu lunas or
tas. et aquas cerere sanguine mixtas flux
isse. fontesq; ipos hercul crueniis manas
se. sparsu masclis. et in antiu metentibus
cruentas inorbez spicas cecidisse. et falernis
celum fundi uidit magno hiatu uisum.
qq; patuit ingns lucem effulsisse. soutes sua
sponte attenuatas. unaq; excidisse ura
scriptam. Duos suu telu ceuisse. Et prie
temp rome signu martis appia uia ad ae
similac lupos sudasse. et caput speciem

exhibuit sub. j. suscepit
y. al' Jam uo ce sic an.

Causa q annibal maturius
mouit qz ytemis

ad

al' in antiu

prodigia

Flaminiu qsul
omissis exhi
tus cerimo
nijs pmatu
ad gerendu
imp pri
hastis

Legatio missa
p reuocatione
flaminij

Caprij pnostica
p euentu sac
fugna flami
nio

celi ardentis fuisse. huncq; unū ymbrem
cadentis. Inde mīnoribꝫ. ꝛ dictu prodigijs
finem habita. Capē lanatas quibꝫ fac
tas. ꝛ galliam immaret. gallū ifemi
nam sese utuisse. His fiē erant nciata.
expositis. ꝙ ductorib; q; in curiā introduc
tis. cōsul religiōe patres consulunt. ꝺ
creuit ut ea prodigia partim maioribꝫ
hostijs. partim lactantibꝫ pcurarent
ꝛ uti supplicatiō p̄ duos ad oīa puhu
nāia haberē. Cetera cum. x. uiri libros i
spexissent. ut ita fierent quē ad modū
cordi eēt diuinis carminibꝫ p̄farent
ꝺ uirorꝫ monitu. Q̄ rectum esse iouī
primum donum fulmen aureū p̄ pondo
quinquaginta fieret. iunonī minerue
q; exanguento darent. Et iunonē regi
ne in sacrificio iunonibꝫ hostijs sacrificarent. ma
tronaq; pecuniā collata q̄tum cōferre
cuiq; cōmodum eēt. donum iunonē
regine inuentinum ferrent. Lectis
niumq; fieret. q̄ ꝛ ut lib̄ tunc ꝛ ubi nunc
fēriae cōtigerint. dārentur. pecuniaq; p facultatib̄
suis conferret. Hec ubi facta. x. uiri ar
dee in foro maioribꝫ hostijs sacrificarē. p
trino libri. x. iā misse ad eccl̄ saturni to
me immolatis. Lectisterniumq; impatū.
ꝛ cū lectum senatores strauerē. ꝛ cōuiuiū
publicū ac purbē saturnalia die acta
te clamatū. pplīsq; eū diem festū habē ac
suare impetrauit. Visus Quintus cūl placā
dis romē diis hortatoq; dilectu dat opam
hannibal p̄fectus exhibitus q; iā flāmi
niū consulē. arretiū p̄uenisse fama erat.
cui alueo longius cetera connectus os
tenderet. ne p̄ paludē petat. q; ꝛ
fluuiū arnus p eos dies soluto magno mū
dauat. ad hispanos ꝛ afros ꝛ omne uetā
ni erat robur exercitus. admuetis ipōr
impedimentis. nec cū consistē coactis nec
cessatiā ad usus dederit. p̄mos ire uisus.
sequi gallos. ut id agimus medium eēt.
Flouissimos ire equites. ꝺ agonie ire
cum expeditis numidis cogē agmē. max
ime gallos fatiscentes labore longoq; uie
ut ē mollis ad tolla gens dilabētur aut
subsisterēt cohibentē. p̄mū q̄ modo p̄
rent duces p̄ paludes fluuiū ac p̄ fundas
nocentes hau stipe ne limo immergerentur
q; se tam signa seqbant. galli neq; sustinē
se. plapsi neq; ad surgē exuo agminꝫ
poterant. aut corpora aīs. aut aīos spe
sustinebant. Alij fessa egre trahentes
membra. alij ubi semel uictus tedio aīs
pulsi sunt. nec uincta. ꝛ rupa iacentia ꝛ
passim morientes. maxieq; omniū nu
gilue conficiebant. p̄ q̄tduum iā. ꝛ tres
noctes tollerate. cui oīa obtinentibꝫ
aquis nichil ubi in sicco fessa sterneret
corpa inuenire posset. cumultuos iacēs
furens in sup incūbebat. uim torquq;
in nē toto p̄stratoꝝ passim acerui tāti
qd extaret aq̄ querentibꝫ atq; etem
patiū tp̄is necessariū cubili daret.
Ipē hannibal eger oculis extima p̄mū
intepie uariantes calores frigoraq;
elefanto qui un̄ sup fuerat. qd altius
ab aq̄ extaret uectus. nigrisq; tam. ꝛ
nocturno humore palustriq; celo grauā
te caput. ꝛ q; medendi nec locus nec
tēp̄ erat. alto celo capit. Multis hoīb
uim tusq; fecit amissis. cum tandem
de paludib; emersisset. ubi p̄mū in sicco
potuit castra locat. Certaq; p̄ p̄mallo
exploratores habuit exercitū roma
num ecca arretij menia cē. Consul ꝺ
in̄ cōsilia atq; ānū. ꝛ situm regionū.
itineraq; ꝛ copias atq; cōmeatus ex
perquirendos. ꝛ cetera q̄ cognoscere inre
rant summa omnia cum eēt inquirendo
exequebat. Regio erat in primis
italie fertilis. etrusci campi q; fesulas
inter arretiumq; iacent. frumēti ac pecu
ris. ꝛ oī copia rerum opulenti. cōsul
ferox ab consulatu priore. ꝛ no mō legum
ac patrū maiestatis. sed ne dīs quidem
satis metuens. hanc in situ ingenio
eius temeritatē. fortuna. p̄ pio cuncta
bellica q; rebus successu a luerat. itaq;
satis apparebat nec dīos nec homines
consulentē. ferociā omnia ac p̄ceps ac
turum. Ad q̄d. primo eēt iurgia sua. agi
tare eū atq; irritare pernis parat. Et
leua reducto hoste fesulas petēs etru
rie agro p̄datū. p̄fectus. q̄ntam ma
ximā uastitatē. pōt. cecidit. in cedi
q; cōsul. prout ostendit. flāmuū qui
nec quieti hostē ire quietiorē exactiū
uo p̄ res socios. an dios. p̄ se suos fecit

Annus

Annibal transit Tusciam

al' aut stipe ne limo immergerentur

al' ne

al' fortune

Hannibal cum suo exercitu

de ydolatria flaminij

sedeam⁹ inq̃t. hic enī pḡtā ⁊ penates sunt
hānibal emissō e manib⁹ ꝓpulet italiaz
uastādoq⁹ ⁊ urendo oīa gō romana menia

agriq⁹ audit. suum io ocreatus ratus. ꝑmedia
ī italiā uagāī penū atq⁹ obsistente nul
lo ad ipā romana menia ire oppugnāda.
ceteris oīb⁹ in cōsilio salutaria magī q̄m
speciosa suadentib⁹ collegā expectanoī
ut cōmūcatis exercitib⁹ cōmuni auō cō
siliog⁹ rem gereret. ⁊ interī equitatu au
xiliq⁹ leuiī armoz ab effusa ꝓlādi
licentia hostes cohibendō tat se ex eō fili
ꝓpuit. signiīq⁹ simul itinerīs pugne
q⁹ cū in uno aciei ordine ꝑ quinq⁹ pueniat.
nec ān nos hinc mouerim q̄m sic olī
camillū abuerios. ē. Flāminiī abarerō
patres accūsāt. hec simul increpans cū
oti signa cuelli iubet. ⁊ ipe in equū insilui
ſ equus repente corruit. cuiq⁹ lapsu
sup caput effudit. Territis oīb⁹ qui cō
erant uelut fedo omine incipiente re
inſup ītat signiī oī mouentie sig
fero cuelli nequit. cuersus admittit.
Nūtius ꝙ inquit gb senatu affers q̄
me īe gere uetant. abi nūcia. signiīq⁹
effodiant. si ad conuellendū manus ꝑ
metu abtorpuerit. ⁊ incepī in agrīm
cepī. ⁊ ꝑ moīb⁹ sup q̄m gō dissentiat
ab cōsilio fritus. ⁊ duplia ꝓfugio. mu
lte inuulgus leto ferocia ducū. cū
spem magī ipsi q̄m causaz spei intueret.
Hannibal gō agrīe int cortonaz ūbez
transgrediēdiq⁹ lacum oī clade bellī p
uastat. q̄ magī nā hosti ad uinoī cātoī
socioz munias aciat. Et iam pueni
rant ad loca insidiis nota. ubi maxie
montes cortonenses intrant ymenī
subit. cum tanta tamen interest. pangusta
ut ad ipīm ce mō strata relicto spacio
uix paulo latioz pateret campus.
inter colles adiungunt. ⁊ ibi cassa ꝓpto
locat. ū ipe cum alis in hispaniaq⁹ ī
ſiceret. baleares ceteriq⁹ leuem ama
turam p̄mōtis cū duc. equites ad
ipas fauces salt. aptate cauteq⁹ locat.
ut ubi intrauisset. ⁊ flāminiī cum pdic
ſolis cetu ad lacuz puenisset. in explo
rato ꝓcto die ut ex q̄ luce an
gustias supatis. ꝙ ꝑ ut patentiē cā
pum patet agmen cepit. ad tantum
hostiī q̄ exadūerso erat aspē. atq⁹ ac
sup caput decepte in fronte. ⁊ penī ū ad q̄
peruenisset clausum lacu montibus. ⁊ cū

fusum suis copijs habuit hostem. signiī
oīb⁹ dat inuadendi. Qui ubiq⁹ primum
fiunt. decucurrerē. Eo magī romanis subita
atq⁹ inopina res fuit. q̄ orta ex lacu nebu
la campo q̄m montib⁹ densior sedat. agr
minaq⁹ hostiī expluīb⁹ nallubi ipsa ī te
satis conspecta. eoq⁹ magī pauē decucurre
runt. Romanus clamōe primo undiq⁹
orto. q̄m satis cieret. se circūuentum es
sensit. Et ān in frontē latāq⁹ pugnan
ceptū ē q̄m satis instrueret acies. aut
expedīri arma stringiq⁹ gladij possent. Co
fusi pulsis oīb⁹ ipe satis ut intrepidare
impauidus. ⁊ beatos omnes uerentibus
se q⁹ adhuc nos clamores īsistunt ut
tēpus locusq⁹ pauē ⁊ quaciūq⁹ pōt adhu
tatur. aciat ac pugnare iubet. Hec ē
inde uotis aut implorationē deum ſ hu
ac uirtute cuiusq⁹ oīm ē. ꝑ medias acies
ferro uiā fieri. ⁊ q̄tumcūq⁹ minus fit. co
minus ferme pleri et. Ceteriī ꝑ strepi
tu actu multitudinō consiliī nec ipsi ac
cipi potat. Tantūq⁹ aberat ut sua signa
atq⁹ ordines ſ locum nos ceret ut uix
ad arma capienda aptandaq⁹ pugne cō
peteret ānus. oppⁿ merentiq⁹ quidam one
rati magī his q̄m tecti. Et erat ītuita
caligine maioi usus auriī q̄m oculoz. ad
gemit⁹ multiplicatī. ictusq⁹ corpum aut ar
moz. ⁊ mixto strepentium pauentiūq⁹
clamore. cui ferebāt ora oculosq⁹. alij fugi
entes pugnantiuz globo illati hebāt. a
lios redeuntes impugnaī aūtebant fu
gientiuz agmī. Deniq⁹ ubi in omēs partes
nec⁹ impetus facī. ⁊ ablatenib⁹ monte
ac lacus a fronte. ⁊ a tergo hostium acies
clausebat. apparuitq⁹ nulla. ū modicā
ferroq⁹ salutis spem ee. tū sibi unus q̄sq⁹
dux ad hortatoīq⁹ factus ad rem gerē
dā. ⁊ nouā de integ pugnā exorta est.
Nō illa ordinata ꝑ principes astatosq⁹
ac ītanos nec ut ꝑ signa ān signnaī
ꝑ signa alia pugnaret acies nec ut ī sua
legiōe mīles aut cohorte aut manipu
lo. cēt sors conglobat. ⁊ animī furiis cu
q⁹ ān aut ꝑ pugnantiī ordinē debat.
Tantusq⁹ fuit ardoz animoz. ac eo mōtū
pugne animī ut inter motū tre quin mul
tox urbium italie magnas partes ꝑ
strauit. aūtiq⁹ cursu rapto annis ma

Pugna ad lacum Trasimenū

al' tū

Alterū malū ꝓnostrū ꝙ flaminio

al' ista

al' mata

ſ: rom' obiecto equitatu clausa oīa lacui ac montib⁹ essēt.

al' deprere

Nota. Quia tale corpus ⁊ lacus perus

ſ: sedm

Nota maxīg tre tpe mī ad lacū trasimenū

re flumnibꝫ mucrit/montes lapsu in
genti pruit/ nemo pugnantiū sensit
circo ferme horas pugnatū ē/ ubiq; atrū
Circa consules tam acꝛ infestiorꝫ pugna
ē. fugi/ roborꝛ uirtꝛ sequebant/ ipē q̄i
q; in parte pmi adolatōꝫ senserat suos im
pigre ferebat opem/ insignesq; armis/
hostē sūma ui petebat/ trucabantq; suos quē
conec̄t insup eques ducēq; nom̄ erat/ fa
ciēq; nosc̄rans. cōsul unquid hic ē pplan
bꝫ suis qui legiōes nr̄as cecidit agēq; et
urbem ē deplāt/ Jam ego hāc uictimā ma
nibꝫ pemptoꝛ fcte cunnꝰ dabo/ Subdi
tis q; calcanbꝫ eq̄/ p confertissimā hostiū
cbā impetū facit/ obtrūcatq; pnos arm
gero qui se infesto uenienti obiecit
consulem lancea transfixit. Spoliare ca
pientē/ triam obiectis clipeis arcuere. oag
partis fuga ūnte pmū cepit. Et iam nec
montes obstabant. pomoꝛia arta prupta
q; uelit ceci euadunt/ armaq; ūtꝰ unꝰ sup
alium pcipitant. Pars magna ū locꝰ
fugę cec̄t pprima uada paludis inaquam
pgressi/ quo ad capitibꝫ humeris eminere
possunt/ sese immergūt. Fuere q̄o inclusꝰ
pauoꝛ nanco/ capessere fugam impulerit.
Quę ubi inmissa acsine spe erat/ ac cecia
entibꝫ animus hauriebant gurgitibꝫ/ aut ū
nequiq; festinauerāt/ retro egertime re
petebant/ atq; ibi ab ingēntibꝫ aquaꝝ hostiū
equitibꝫ passim trucidabant. Q ex multa fē
me pmi agminis pauōsos hostis erupti
ē impigre facta/ ignari omniū q̄ pse age
rent/ e saltu euasere. Et cum in tumulo
quodam constitissent clamoꝛem mi ac
sonum armoꝝ audientes/ q̄ fortuna pu
gnę cēt/ neq; scire neq; pspicere poterant/ inclinata ad uniqua rē/ cale sce
te sole dispulsa nebula apparuisse diem/ tū
luquida iā luce montes campiq; patere
rē strataq; ostendē/ fere romanaꝝ aciez
utraq; ne in conspectū/ paul inmutteret
equus/ sublatis ptim signis/ qm̄ citatis
simo poterant agmine a sese abripuerūt.
Postero die cum sup ceteꝝ extrema fame
ꝛ instaret/ fidē dante mahārbale quidā
oīb; equestribꝫ copijs nocte o sequitus
erat/ si arma tradidissent/ cū singulis uesti
mentis passuros/ sese dedunt. Quę punica
seruata religio/ fruata fides ab hannibā
le/ atq; inuicta oīa comecta. Hęc ē nobilis ad
transÿmenū pugna/ atq; inē paucas me
morata ppli romani clades. quindecim mi
lia romanoꝝ unacie cesa sūt. decem milia spā
sa fuga p omnē etruriā ad ūsis urbem pe
tere. Hō. d. hostiū unacie. multi pēa utrinq;
exuul neibꝫ piere. O multiplices cedes utin
q; facta tradiūt ab aliis. ego pē q̄ qō nic
hil haustū ex uano uelim. q̄ numis inclu
nant ferme scribentiū animū. fabium
equalē temporibꝫ huic bellī potissimum
auctoꝛē habiū. Hannibal captiuoꝝ qui
latinū noīs erāt/ sine pretio dimittit/ ro
manis inuincta animis/ segregata ex hostiū
cōacerbatoꝝ cumulis corpoꝛa eoꝝ cum
sepelliri iussisset/ flaminiq; corpus funis
causa magna ci cura inquisitus/ nō inue
nit. Rome ad pmū nūtiū cladis eius
cum ingenti fremitu ac tumultu cūcursus
in forum ppli factus. Oratione habita
pulsa q̄ pene clades allata/ q̄ que fortuna
cēt cēs ciues obuios p cunctant. Et cum
frequentis cōtionis in tēpa incōmutum
ꝛ curiā ūsa magistratꝰ uocaret/ tandem
haud multo ān solis occasum. Hō. pōpōius
pretoꝛ. pugna inquit magna uicti sumus.
Et q̄nq̄ nichil certius ex eo auditū ē/ ta
mē alii ab alio impleti rumoribꝫ domos refe
runt/ cōsulē cū magna parte copiaꝝ cesū/
sup ēe paucos/ aut fuga passim p etruriā
sparsos aut captos ab hoste. Qui casus ex
ercitus uicti fuerāt/ tot incuras dissipati ai
eoꝝ erant/ quoꝝ ppinqui sub. ē. flaminio cō
sule ignorantium q̄ cuiq; suoꝝ fortuna cēt.
Hęc quisq; satis certum habet q̄ doleat aut speret
aut timeat. Postero die ac cepto aliquot
diebꝫ ad portas maioꝛ pe multitudo q̄m uul
tus multitudo aut suoꝝ aliquē aut nullum
de his oppiens/ circūsumebantq; obuios/
salutantes. Hęc quelli utriq; anxios pulsq;
omne omia inquisisset poterāt. Jnde ul
timos ultus digredientiū ab nūciis cēne
res ut cuiq; lętica aut tristitia nūciabat.
Ingratulantesq; aut consolantis receptibꝫ
domos circūfusos. Feminaꝝ precipue/ gaudiū
infignis erant/ luctus. Vna in porta
sospite filio repente oblato/ ī conspectu ciues
expirasse fer. Alia/ cui moꝛs filij falso nū
tiata erat/ mestā sedentē domi ad primū cō
spectū redeuntis filij gaudio nimio exanimi

A Aultre gratulantes aut cōsolantes/ alias lete domos circūibāt

cecidit flāmīnꝰ

credo Jnsuber

al' rapti

al' abire

al' ai

al' stetit

al' lieti aut tristia nūciabant.

nō q̄ nimio gaudio hō alīs morie

al' mezuecāt

fab. comitiaꝰ cesa

iuuenibꝫ

matam. Senatus ptores pones abiit ab
ortu usq; ad occasu solem uicinam re
tinent. consultantes q̃nã duce aut co
pijs quib; resisti uictoribj possit.
Pauisq; fatis ẽta chilia ẽnt repens alba
mutatur dates. quatuor milia equitu
cum. c. centonio. p. pr. missa ad colligã
afrulio cõsule in umbria. q̃ p pugnam
ad transimenu auditã. aduentat. it ab
hannibale ĉrumuenta. ei rei fama mẽ
hominẽs affecit. pars occupatis mẽtẽ
egritudine ãis. leuem ei cõ patiẽ por
duce recentẽ equitum iactã. pars nõ
uoq; accidat pse estimare. si ut in affecto
corpe q̃ minus leuis causa magis q̃m ua
litudo grauior sentiret. ita tũ egre. affec
te ciuitati qõ cuiq; aduẽ incidebant. ñ reru
magnitudine. si minib; extenuatis q̃ m
chil qõ ad gẽrandũ pati possent estimabãt
ẽ. Trahq; ad rem eclum. ia diu neq; de sce
ratũ. nec adibitu dictatõis. dicendiq;
cautas confugit. ẽt cp. 7 consul abesset
aquo uno die posse uitebat. nec p occu
patas animos primas italiã facile erant
aut nũtiũ aut litẽas mutã. nec dictatõis
ppls creare poterat qõ nũq; añ eam diem
factũ erat. dictatõis ppls ẽmut. Q. fabium
maximũ. 7 magistrũ. equitũ. fulium munitiũ.
Hiaq; negotium absenatu datum. ut mu
ros thesq; urbẽ firmarent. 7 ptora dispo
rent quib; locis uideret. ponte sq; resarire
rent fluminib; ac cum penatib; pro urbe di
micandum ẽt. q̃n italiam tueri nequisset.
Hannibal interim recto itinere p ũbria
usq; ad spoletũ uenit. Inde cum ppato ag
urbẽ accedisset eẽt oppugnare. cum mag
ẽre suoz repulsus. cõmectans eruum
colonie haud minime esse temptare ui
ribj q̃ nica moles romane urbis ẽt. magnũ
piculum animis iniuit. it nõ copia solum ois
generis frugũ habundantes. si refertis
pdã q̃m effuse auidiq; gentes rapiebat.
Sbi pones aliq; statiua habuit. refectus
q; miles. bibimus utentib; ac paulisper ua
cuis mag. ad euentũ secũdo q̃m leuis ac facili
affectus. Vbi satis quieti datum. pdã ac
ppl'ationib; mag q̃m otio aut requie
grauentib; pfectus p putiolanũ agrũ
nũ agrum. marsos inde marrucinos
q; 7 pelignos q; deuastat. deinde apulos. 7

lucerinam primã apulie regionẽ. Cũ finitimo
consule cuius phis cum gallis actis. 7 uno
oppido ignobili expugnato. p̃ q̃ exercitus
exercitatus ẽcẽ animos. ia membra patẽ
metuens. ne abẽt inde si tum nunc certemo
ad urbẽ it intendit. Q. fabius maximus
dictator iterũ quo die magistratũ iniit. no
cto senatu ad eius ortus cum edocuisset
patres plus neglegentia cerimoniarum
auspiciorũ tementate atq; insciatia pecca
tum. a. c. flaminio cõsuli. cẽ. q̃ pacata re
diuinis ẽnt. ipsos deos consulentes ẽ pace
ut quo rẽ ferme ducti. ñ cum tres. pelignia
nũtiata sunt. x. uiri libros sibillinos adire ia
berent. Q. ubi inspectis fatalibus. libris. retule
runt patribus. quo eius belli causa notiũ matis
fore. to ñ ante factum de integro atq; aplius
faciendũ ẽ. 7 uom lectos magnos. et eccles
nenen curiane ac mtis uouendas ẽ. 7 supplica
tionẽ. lectisterniq; habendũ. 7 ueri sacrũ
uouendum. libellatum pspe ẽt. resq; p. in
eorem q̃ añ bellum finiss statu p manssisset.
Senatus q̃m fabiũ belli cura occupatum ẽt.
Q. emiliũ. p. n. ex collegio pontificũ sciscita
ri ea ut mãe fiant curare iubet. his senat
consultis pfectus. l. cornelius lentulus pontifex
maximus. ẽ sulẽte collegio p tres ẽs uiros p mum
ppli consulendũ de uere sacro censet. ubi is
ppli uotũ nõ posse. Rogatus hec uba. populus
uelitis iubeatis ne hec sic fieri. fires. p. n. qu
rituũ ad quinquennium primũ sic uelim. eam q
salua fore iubẽt. Hisce duellis datum donum
dunt. p̃n. quintiũ. q̃ duellũ. p̃n. cui carthagi
nensi ẽ. q̃ duella cui gallus fuit qui eis alpes
fuit q̃ uer arcullit. ex tu illo omnillo cap̃ ñ omnil
lo gigne. q̃ pfanaret uom fieri ere q̃ die senatus
ppli q̃ iussent. quã facies q̃n uolet. facito
quomõ tam. ple factum esto. te. si uo mouit
qõ fieri oportebat. pfanum esto. neq; sceluis
esto. ne ue cui exceptum ẽit fasue die fer insue
ple factum esto. si añ id ea senatus ppli q̃
iussẽit fieri ac fierẽt. eo ppls solutus lib
esto. Eadem rei causa ludi magni uoti. ẽ.
ac. xxx. ui. milib; tticiũ pecoris bubis ouib;
ccc. multis aliis diuicijs bubus albis atq;
ceteis hostijs. Votis rite ñcupatis supplica
tio edicta. supplicatũ qui conungibus regum
aclibus. nõ urbana multitudo tantũ sed ag
stũ. 7 quos uicinia quoq; fortuna publica
q; contingebat. cuiatim lectissimũ ptulit

Creatur dictator. Q. fabi quarta ppõ

Tonitrũ dirutal expiãtur sproletii rdeq; p precẽs i aparibus q̃ annã ũnt iter

Rogatus ad ppũm q̃ uer sacro uouẽdo

si quaq; lege uolet

si quis rupert aperuerit ue inscienꝫ ne fraus esto. si quis clepserit ne ppõ fraus esto. sol' esto.

si nocte sine luce / si fraus sine libre fuerit ple factũ esto.

habitum p̄ x. uirs sacrorū ciuitatib⁹ ꝙ pului
naria in conspectu fuer. Iouī ꝙ uinoni imū
altum neptuno ꝙ uineruę tēplū marti ac uenerī
ry. apollini ac diane. V. uulcano ac uestę
vj. mercurio ꝙ cereri. Cū eēs uote uenerī
eiusdē. Fabius maximus dictā
tor uouit ꝙ ueris ex fatalibꝫ libris edictum
erat. ut his nouerēt cui maximū imperiū
ciuitatē cēt. Qđ ita eēm atq̄ ꝑtor uo
uit. Cōsules rebꝫ diuinis pactis. tū de bello reip̄
ꝓpulsis dictator retulit. quib⁹ ꝗt uel le
gionib⁹ uictor hosti obuiā eundū cēt pu
tes censerent. Decretū ut q. Fūl. fuluio
consule exercitui accipet. Cēbat p̄terea
exercitib⁹ socios ꝙ nūtiū equitum ac pedi
tum utteret. Cetera oīa agere facēt
ꝙ ut erat. p. duceret. Fabiꝰ duas legio
nes se adiecturū ad sinhanū exercitum
diē. his p magistrū equitum scriptis. tibi
diem ad conueniendū edixē. Edictoq̄ ꝓpo
sito ut quib⁹ oppida castellaq̄ munita
ēnt. uti cōmigret oīs regiones eius
qua uenturus hannibal erat. cretis p̄ius inc̄e
dis ac frugib⁹ corruptis. Sic cui rei copi
ēt. Ipe uia flaminia p̄fectus obuiam
consuli exercituiq̄ cum ad tibim ꝛca ca
stellum p̄sperisq̄ agīn consuleq̄ cū equi
bꝫ ad sēptentes. uatore misso qui cō
suli nūtiaret ut sine his ꝛcib⁹ ad dictato
rē ueniret. Quū cū dicto parui. cōsulq̄
eoq̄ ingentē speciē dictature apud
acies socios q̄ uetustate rā obsitos eum
impy fecisse. litteq̄ ab urbe allate sunt.
naues honerarias cōmeatū ab hostib⁹
in hispaniā ad exercitū portantes. ad
sse p unica ꝛca portū cōsanū captas
ēe. Itaq̄ ex tēplo consul hostiā p̄fici
a uisus. nauib⁹ ad urbē roma aut
hostiē ēnt cōpletus milite ac nauali
socijs p̄sequi hostiū classē. ac litora ita
he tutari. Qđ magnauis hoīū cōsepta ro
me erat. Libitinā. ꝙ quib⁹ libi ēnt. ita
etas malignis mūba iura ueniāt. ex hoc
urbano exercitu qui minores quinq̄
xxx. annis erant. in naues impositis.
alij ut urbi p̄sidēt relicti. Dictator
exercitu cōsul accepto. fuluio flacco
legato pagrū sabinū tibur quo die
ad conuentū edixerat. ꝓfectus mili
tibi uenit. Inde p̄neste ac ūsis militib⁹
ac diuisis itineribꝰ

inuiā latinā ē egressus. Vnde itinerib⁹ all' inde
fuma cū cura exploratis ad hostē duc̄
nullo loco ñ quantū necessitas cogeret
fortune se cōmissurus. Qđ p̄mo die
haud palam apud suos. Ceterū postq̄
castra nulla mora facta quin pen̄ educēt
in aciem copiaq̄ pugnandi facēt. Ubi
ñ quieta oīa apud hostes. nec castra
ullo tumultu mota uidet. incertus
quidq̄ tamē quos martios animos roma
nus rebellatūq̄ ꝛ cōcessum. Q. p̄ualidē
utrice acgla ēet. incassū rediit. Cetum
tacita cura animū incendit. q̄ ei duc
haud q̄quā flammino semp uicq̄ fimi
li futurā sibi res ēet. ac tū demū ceci
disse romanū. parē annibali duce q̄
fuissent. ꝙ pruentiā quidq̄ nō uim dicta
toris exēplo tumult. cōstatiā haud ui
erptus agitare ac tēptare animū mone
do crebro castra. p̄lanctoq̄ iectis ex agro
socioꝝ cepit. ꝙ mō acto agmine eōspec
tu abibat. ñq̄ repente in aliquo flexu uie
hostis erupe digressui ieqū posset. occultus
obsistebat fabius p̄ loca alta agmen du
cebat. modico ab hoste intuallo. ut ne
omittēt eum neq̄ cōgrederent. cassū
q̄ tutus usus necessitāo cogeret. tene
batur miles. Pabulū ꝙ ligna nec pa
uida petebant. nec passim. equitū le
uisq̄ armatā. statiua cōmunita. stru
ctaq̄ insuetos ē tumultū ꝙ suo multe
tuta oīa ꝙ infesta effusis. oīum p̄plato
rib⁹ p̄bat. neq̄ unq̄so pido sūma
rerū cōmittebat ꝙ parua momēta
leuium ꝙ animū exercito ceptoꝝ fiui
timoꝝ receptui assuefaciebat. tūtius
p̄stimus incautis hostib⁹ his militem in
nus iam tantē. aut uirtutis. aut for
tune penitē fuc. Q. ñ hannibalem
magr infestus. cum sanus consiliꝰ ha
bebat. q̄m magistrū equitū q̄ michi a
lium q̄m q̄ imperabat imperio mone
ad. ñ. p. populumq̄ habebat. ferox
rapidusq̄ inconsultus. ac lingua in
modicus. p̄mo uix paucos. deīn
ꝓcalo multitudo. p̄cūctrīcē segnē
ꝙ cauto timidus. adfingens. uana
ut cutib⁹ uicia compellebat. p̄mo
supioꝝ q̄ pessima ars animus p̄spio
multoꝝ successib⁹ creuit. sese extollebat

Quō hanni
bal icepit
mēē fabi
pūdmō

uictos

fortē
stimulabat

hostiū

in locū tuta. ex agris
quoq̄ demigrarent

ac diuisis itinerib⁹

hannibal cepit pmus ut ſanui tranſiit. be
neuentanū oppidū agrum. Ecclesiam
urbis capit. uritat. Et uoluntia ducem
ſi forte accenſus tot uirgnitatib; da
dit; ſocior; de hē ad equū cranū poſſit.
Qui multatuor nec ſocior; italici gemis
qui ad tū hī meni capti ab hannibā
le dimiſſiq; fuerant; tres campani e
quites erant multis iā illecti donis
p miſſiſq; hannibalis ad conciliandō
pplor animos. Hī inuitantes ſi in cam pa
nas exercitu admouiſſ; capue potiu
ri nō copiā fore. cum res maior q̄m ante
cēs erat. dubiū annibalē altius q̄
facientes ac diſſuadentes; tam ut cap. a
nos exſanio peteret monuerūt. mon
tos ut. Et atq; Et miſſa rebi; firma
rent. uiros q; cum plebi. aliquib;
principū reduce ad ſe dimiſit. ipē im
pat ducī ut ſe magnū caſſinatē duca
Electus aptus regionum. ſi eum ſal
tum occupaſſi. exitum romano ad o
pi ferendā ſocios intercluſurū. Et per
pinuam ablor rens ablatinor; nouum
pouſſino duce accipe fec. aduſq; abiti
nere p alifanum calatinūq; Et ſalernū
agrum. incampū ſtellatē deſcendit.
Vbi cum montib; fluminib; q; clauſā
regione occupaſſet. nocentū ducē p cunc
tatē in tiranum erat. Et cum his caſilinū ad
ueni munitum cum oppugnaſſet; tū demū
cognitus e error. Et caſſinū lōge inde a
la regione. uirgiliq; oppido duce. et ad
reliquor; tropeū inclitū ſublato. ca
ſtris cōmunitis. ma hybaleq; cū equi
bi magnū ſalernū pplatum diruiſſet.
uiſq; ad agrū ſinuenſanas pplato ea pue
nit. ingentē clade fugat; tam truculēq;
latū nuntiū fecerē. Hec ciues cum ora
bello flagitarent fore ſocios dimouit.
videlicet q; iuſto. Et moderato regeba
tur imperio. Hec abnuebant q̄d unū
quenq; ſuū facere. et ſenatoribi; parere. ut
nō ad ultimū flumen caſſinū poſſit. exure
bat amentiſſimus italie ager. nullo q;
paſſim incendiis fumabant. p unga
maſſia montis fabio duce et ſpec
integro ſecutō. ac de ſecutore accenſi
quidam fuerant; eni p paucos dies.
q; cum celi ſolito ductum agmen fuiſſ;
feſtinanī adp hibendū pplationib; cāpanā
crediderāt. ut uō inertem a uiga maſſia
montis uentū e. hoſtes ſub oculis erant
ſalerni agri colonor; q; finnes tecta uren
tes. nec ulla erat mitio pugne ſpectatū.

Hec inquo minuti adrez fruendā oculis
ſociox; cedes. et incendia uenim. Nec ſi
nullius alterius nos nec ciuium quidē
hox pudet. quos uſq; inuiolata colonos pate
rni maſer. ut abſentiū hoſtium hec ho
ra ceſſet. q̄m nō uicinis ſannitib; urit. ſi pe
nus aduena ab extremis orbis finiū
finibus. nra cunctatiōe. et ſcordia iam hēt
pgreſſus. Tantum pdoloz cepit animos
apatib; nris. ut pē q̄m poſſit illi fugam
puncias uagari dāſes detectis ēe ipſi
ſui duxerit. eam nē plenam nuntiox
hoſtiū. ac mauox iam factam uidēm.
Quū n̄ ſaguntinum oppugnāi indigna
do nō homines tantū ſi fecia. et dōs ſac
bam. tenaēteq; ad mentia romane colo
nie hānibalē leti ſpectam. Fumus et
incendiis uillarū agroxq; in oculos atq;
ora uenit. ſtrepūt autres clamoribus
plorantiū ſociox. ſepi nos q̄m dōx in
uocantiū opem. Nos hinc pectox. inde
peſtuos ſaltus demoſq; colles exercitu
ducimus. octo nubib; ſi nuis ſpbi hic
m pagitio cacumina ſaltusq; futtius
recipe agallis urbes uoluiſſi. q̄ hic no
uus camillus nob die dictator unice
urbi affectis queſit. italiā ab hanni
bale recuperare parat. gallox roma cēt.
q̄m uereor ne hic cunctantib; nob ā
nibali ac penis. totiēs fruſtrāt maiōs
nri. q; uir ac uere romanus. q̄ die dic
tatōr; cum exauctoritate patrū iuſſuq;
ppli uelox allatus cum eēt. ſatis aluum
ianiculum ubi ſedens. ſpectaret hoſtes. de
ſcendit inequū. atq; illo ipo die media
urbe q̄ nūc buſta gallica ſunt. Et pero
die cāt gabios cecidit gallox legiones.
Quo p multos annos cū ad furculas ci
uomas ab ſanute hoſte ſub iugū miſſi
ſunt. utriq; tamen. l. papiri cursor; uiga
ſanu pluſtrando. anhuicenā p mentes
ob ſtrictū. Et laceſſendo victōr; hoſtem
depulſu; abromanis ceruicib; iugū
ſuplo ſānti impoſuit. in. cā lucatō. q
alia res q̄m ceteras uictorias cedit. q

Cōtra hannibalē.

Cōtra ſextus dux ſanitis hannibalis.

Cōtra duas caſilinū.

Cōtra hānibal

Cōtra hannibalē.

Cōtra hannibalē.

Cōtra hannibalē.

ꝑero dicq̃m hostem uidit / classem grauem
cõmeatibꝫ impeditã suo tpãm instruũ
to atq; apparatu oppsitã. Q tultatis ẽ fecto
aut uotis debellari crdẽ posse. Armari co
pias oportet. ⁊ deducendas ineqũ. ⁊ tur
cum uno cõgrediẽdũ. Interim atq; ageto
res romana creuit. nõ his sentibꝫ cõsiljs
q̃. Timidi cauta uocant. Nec nelut cõtum
ania minuto cauz fumebat tribunoꝝ equi
q̃ romanoꝝ multitudo. ⁊ aduersus quaq;
multitudinis dicta ferocie uoluebant. ac hi
multitudinis suffragijs ẽet res. haud dubie
ferebant minutũ fabio diu ꝓlaturos. fa
bius parẽt int suos haud min̄ q̃m hostes
uereri. ꝓus ab alijs minuendũ auum ꝓstat.
q̃q̃m q̃ ꝓbe sciat nõ meastus in suis fi. ⁊ iam
rome inuisume suam auctoritatẽ ee. obsti
natus tamen eodem tenore consiliꝫ estra
tis reliquis certaret. ut hannibal destitutus
ab spe sua oppetendi cremino / iam hibẽr
nũ locum spectaret / q̃ ei regio ꝓsentis erat co
pie nõ ꝑpetue / arbuste uineeq; ⁊ cõsiliata
omia magis amenis q̃m necessarijs fructi
bꝫ. Hec ꝑ exploratores relata fama fabio ca
tis sanet ꝓsecti angustias quibꝫ itinerit
falernũ agrum recturũ / gallicanũ mõ
tem ⁊ casilinũ occupat / machias ꝓstojs
q̃ q̃ urbs uulturno flumine diuersa / falernũ
a campano agro diuidit. ipe iugis hinc ⁊
erati reducat / misso exploratũ cũ. ccc.
equitibꝫ sociꝝ. L. hostilio mancino / q̃ er
turba iuuenũ audientiũ sepe ferocie con
tionante magis equitũ ꝑfectus / ꝓmo explo
ratoris minuti certato exploraret hostem / ñ
uagos passim ꝓcos numidas ꝑ occasio
nem. ⁊ paucos occidit. et ꝑ eplo occupatus
certamine ẽ animus / excitatusq; ꝓcepta dic
tatoris qui quantũ cuto ꝓsit ꝑfectu ꝓus
recipe sese uisserat q̃m in cõspectu hostiũ
uenuret. Flumine alij atq; alij occurrentes
refugientesq; ad castra ipe ipm cũ fatigatis
equis atq; hominibꝫ ꝑtẽ. huic cursui
penes quẽ summa equitus imperij erat occur
sus equis inuectus / ei ꝓsq; ad cõiectum
teli uenuret / nisi hostes quinq; milia
ferme continenti cursu secutus ẽ fugi
entes. Hannibal ꝓ nec hostẽ desistẽ
sequi nec spem uidit effugiendi ẽ. colo
catus suos in plui relijt. omi parte ui
ui impet. atq; ipe / ⁊ delecti equitũ cum
uenti occurrunt. Ceti effuso tursus cur
su cales primum inde ꝑ uijs callib
ad dictatorẽ ꝑfugerẽ. Eo forte die minu
tius se quierat fabio / missus ad furnã
dum ꝓsidiũ saltus quisup tarracinaꝝ
martas coactus fauces inmunet mari
ne immunito appie limite penus ꝓsit
magnum romanũ posse. conuictus eqẽ
citibꝫ dictator ac magister equitũ cassi
mina defert. q̃m hannibal ducturus
erat. Quo in milia hostes abeant. ꝓ ero
die peruẽ quidẽ int bona cassi emit agmine
compleuere. Cum romani sub ipo con
stitissent uallo haud dubie equore lo
co / successit tam ꝑ cum ex ꝓcti s equis
atq; ad lacessendũ hostem cãpti ex ꝑte
to recipiendoq; sese pugnauere. ꝑ stitit
suo loco romana acies. lenta pugna ⁊ er
dictatoris magis q̃m annibalis fuit uo
luntate. Inde inclusus uidi hannibal
ut eo casilinum obsessa cũ cãpua et
samio ⁊ tantum atq; duinũ sociorũ
manus commeatus sub uicheret / ꝑ mu
tẽ int fortune minas sata accliue hau
nas stagnaq; ꝓ hortenas fit hibernaturus
eet / nec hannibalẽ fefellit / suus se amb
ꝑ ti / atq; ei ꝓ casilinũ eundem nõ posse
ꝑ tendum q; montes. ⁊ angum gallio
di supanum eet / nec ꝝ romanus ideꝫ
suum uallub; agm̃ agg̃ deret / ludi spium
oculoꝝ sperne tribile ad frustrandũ hostẽ
commentus hostes. principio noctis fur
tim succedẽ ad montes statuit. fallacis
osilij talis apparat fuit. faces undiq; exilis
collecte / fascesq; ligneaꝝ arida sar
menta ꝓ ligateq; cornibꝫ boũ ascensu
incomitosq; multos inde ceteꝝ agẽ
tes ꝓ ꝗm agebat. ad cuius multa ferme
bouum effecta / baiscubalisq; negotiũ dam̃ ut
ue primus tenebris noctis ad armentum
accensis cornibꝫ ad montes agẽ maxi
me ſi posse sup saltus ab hoste insessos ꝓ
mus tenebris silentio mota cassi. bones
aliquanto an signa acti. Vbi ad radices
montiũ uiasq; angustas uentũ est / ſi
gnum extemplo datur / ut accensis cor
nibꝫ armenta aut in aduersos concitentur
montes. ⁊ metus ipsꝫ reluctantis flam
me excapite / calorq; iam ad uiuũ / diu ad
maq; cornuũ admenens uelut stimulato

furore agebat boues q repente discursu haud scius qm filius montibusq accessis
oia ocurr ingulta arte cepit quent aut q
tato ne excitaret fl'am hoiu passim discurren
tiu specie pbeat. Ac ad tutu suu salte insidere
locat erat, ubi mstuosis montib; ac sup
se quoda ignes conspexerat, cauentes
se ne ratu, pstolo excessert, q ingens emi
cabat flama tutulumu ut petentes su
ma montiu iuga tui nquosa boues
palatos alius gregib; macer. Et primo
cu paul oculeretent ncluti flamas spiran
tium, muaclo attonitu eluteit. Deide
ut humana apparuit fraus tu ip insidi
ag ratu ee, cum multo maxime q ceptu
occurant se in fugam leuiq armatoe hos
tiu mcurrere. Cetim nox egto timore
neutros pugna incapientes adlucescere
mut. Inde toto agmine hannibal cu
ducto pfalium. quibda impo saltu hos
tiu oppfis. inag albano posuit caste. hinc
tumultu sensit fabi. cetim. insidias ee
ratus. ancturno utiq; ab hoste res etiam
ne suos mumento tenuit. Luce prima sub
iugo montis pleiu fuit q inclusa alius
leuie armatura facile. et cu numio aliqn
tu pstabat. Et. superassent, in hispanoe co
hort sedentes, remissa ab hannibale pueiti.
Ea afflictio montib. et ad ocurrendu
mt saxa rupesq aptior ac leuior, tui uelo
citate corpu, tui armor habitu cepestre
hoste gnez armis. statariuq; pugne
genie facile eluserit. Ita haud q; pari cta
mine digressi hispani ferecomis incolu
mes. Et. aliquot suis amissis incalle ctendit.
Fabius q monuit calle tuisse suosq saltu
sup alluias loco alto ac munito esedit.
Cu p sanui roma sepete simulans han
nibal usq in peligneos plabuit redijt.
Fabius medios inter hostiu agmina urbeq
roma ingis ducebat. nec absistens nec
ogtrecdens. Et pelignis penus flere ie
retroq; pulua reperens, gle rem puerit
tu. to ingis metu q; clapsa pars memi
erat, alius desiuy. Dictator inlarmate
agro castra comunit. Inde factor causa
roma reuocatus, no impio mihi cu filio
qm fortune cofidat. et se potius duce q;

·|· magnm eqtu monet

seruptui flamiuiq; muteet. Ille nichil
actum censeret, ertia ppe estate pluui
ficatuq, hostis mecha quaq plus mitiu
quippe qm mouendo atq; agendo pfice.
bant parua; rem ee ab tecies uictore ho
ste cuncta desisse ab continuis clad ibus
ac respirasse. Hec neq; q; p monito ma
gistro equitu, roma e pfectus, hand
pio estatis q; hec gerebant. in hispania.
quoq; tia mariq; ceptum bellum e. Hasdru
bal ad eum nauiu numeruq; pcie afric mittit
tum patriq; accepat, decez adiecit. xl. nauiu
classe hannibali comeaturu; atq; ita carthagi
ne pfectus nauib; ppe tra exercitum i
litte ducebat. Patris confligere quaciq;
pre copiar hostis occurrit. Gri sepio ppe
mouisse exhibuit hostez audiuit. primo
ce consiliu fuit deuitare muu ir a ppe igen
tez fama nouor auxiliorq; concurre aui,
delecto militu ad nanes impono. v. et xxx.
nauiu classe ire ob uia hosti pgit. Altero
adhanna concdie, statuez decez milia pas
suu distantez ab hostio hibi animus pueit,
ire duc massiliensiu speculatorie mis
se, retulerit classez paratu; stare in hostio
fluminis. calliq; inutpa posita. Itaq;
ut impetu hostes incautos; inuisos si
mul effuso terore oppmeret sublatis an
coris ad hostem nauit. Et ultra. et ea
altis positas tres hispania habet. quib;
et fretul. et pugnandis ad usus latrones
utunt. In primo despectis hostiu nauib;
datum signu hasdrubali e, tumultu
que pmitta. et celtis qm ad mare. et na
ues e ortus, flo otum aut pulsu remo
strepituq; alio nautico exaudito, aut sper
entib; classez primotorios, cu repente ali
sup aliu ab hasdrubale missus, quieto
uagosq; inluce intentorios suos nichil
min qm hostez aut pluuium eo die expectan
tes, conscendere naues ppe atq; arma capere
iubet, classem romana iam haud procul
portu ee. hec equites dimissi, passim im
pabant. Major hasdrubal tpe ci oi exer
citu aderat, uariq; oia tumultu strepitu.
ruentib; inanes simul inregib; mili
tib; fugientiu magis quietia qm ipugna
euntiu. mi Vix dii omes conscendant. ci alij

Costa in ispania tres
marcus y. cii. capp

ut ppe

ut in tri

agmino dictatois
ad pugnam egressi
ut a pugna absti
neat se hostes

¶ pugna nauālis īt
dñm. & asdrubalē

resoluto lorū manciparāt euehērent.
alij nequo teneat anchora alia incidit
raptimq; oīa p̄ p̄pe agresto militum
apparatu nautica mirabēda impedit
trepidatiē nautaꝝ cape & aptant arma
miles, phibebat. & ītā romanā nō appro
pinquabat m̄. sed differebat. & impugnā
naues. utiq; nō absq; suo magis
periculo q̄m suorum ipi tumultu tubabāt.
& tēptata uerius pugna q̄m inita, in
fugā; aūtēt classem. & cum saūi ad
uersos lato agmine & tam multis fa
mul uementibꝫ haud sane inūbiles
eēnt, inlatus passim naues egerāt. at
q; alij uadis. alij siccō littorē excepti.
partim armati partim inermes ad in
structā; plurē aciē suoꝝ p̄fugiē. diuersa
men p̄mo cōcursu captē erant p̄ma
ce naues. uij. supplē. ſ. q̄mq; tota lo
stuū erat. armata; q; aciē toto p̄tēdatū
inlitōē cernebāt. haud cunctant īsecti
trepidā hostiū classem. naues omēs
q̄ rō haud p̄fringebant, p̄ras littoreis
illisas. aut ancoras fixerant, nauiū
refugatas p̄ pupibꝫ in altū exēthere. ad
v. & xx. naues ex. xxx. cepe. fleq; ro pul
cherrimū eius uictorie fuit. q̄ q̄ ima
lem pugna toto eius oze man potuit
extat. utiq; ad omnia classem p̄fecti.
de q̄scendiq; ānauibꝫ intēq; facta. cū ad ū
dem ui cepissent captāq; uti puissēt,
carthaginē ī petunt. atq; omnē ag
rū circa deppulati. p̄ tremo tecta q̄ i con
ūcta muro portuq; inerāt. & nec ui
p̄da gr̄ue ad longū uti cū pueniūt dissi.
pi uix magnas partes ad rem nau
ticam electis. ab hasdrubale q̄ satis
inusum fuit sublato. ceteru; oīe
incensū ē. hec continentes in pacta
locas. si ebusum; insula, transmissis
ubi urbē, q̄ capt insulē ē bipatū neq;
q̄ summo labore oppugnatū ī unspē im
tāq; fruct cēp agrōdisum ē. ad p̄lationē ag
ressi direptis aliq; incensisq; multas ma
rē q̄m ex continenti p̄da parta, cum ī
naues se recepissent. eybalenses ibi su
plis legati pacē petentes ad scipiē
nenēt. & nec hexa retro classis rech

tumq; incolumē, p̄uincie q̄ omnū p̄plor. q
hibum incoluit multor. & ultimo hispaīe
legati concurē. q; q̄ dictorus imp̄io q;
romanū facti st obsidibꝫ datis p̄pli sp̄lus
fuēt. xxx. milia. & igitur tres tribꝫ q̄ copi
is satis fidens romanā. utiq; ad factū casti
lonensem ē, p̄gressus. hasdrubal ubi ultra
mar, ac ppī oceanū accessit. duetum ac
fore uidebat reliquū estatis tempus.
fuissq; p̄ p̄enū hostē. q; p̄ q̄m q̄ ip̄or
hispanor inquieta animaq; in nouas
res sē ingenia. manorū inde nobil q̄
antea & largitū regis fuerat. p̄ q̄m ro
manū assultu recessere ad mātimā ora
citus p̄plāibꝫ magnū pactū romanor
socior ad p̄plandum uenerāt. ad usus
eos tū; mulibꝫ cum expeditis auxiliis as
pione missis. leui crāmine ut tumultu
aliā manum fingerēt. dimissis; occisi
quibusdam captis magna pars armis ceuta.
hic tam tumultus accitē ad occeanū
hasdrubalē. cis hibum ad socios tutumq;
retrē. fallē punica magno lergauonen
sium. fallē romana ad nouas classem erant
cum fama repens alio utiq; bellū. celtibē
principes q̄ regionis fue legatos obsidēs
q; dederāt romanis nutio misso ascipio
ne exercitū arma capiunt, p̄uinciaq; cartha
giniensium ualido exercitu inuadunt. ne
oppida ui expugnāt. igit cum ipo has
drubale duobꝫ p̄liis egregie pugnatis.
quindecim milia hostiū cecidērunt. q̄tuor
milia cum multis militaribꝫ signis ca
piunt. hec statuerūt inhispania. p̄
scipio in p̄uinciā uenit, p̄rogato p̄ cō
sulatu imp̄io, assensu militū cū, per
longis nauibꝫ & exercitu milibꝫ militū
magnis cōmeatu aduecto, ea classis
ingens agmine honeraōr p̄cul mi
sa, cū magna letitia ciuium sociorū
q; portū carthaginensis exalto tenuit.
ibi milite exposito, p̄fectus scipio fm con
iungitur. ac deinde cōmuni ratio cōsilioq;
gerebāt bellū occupatis & carthaginē sibꝫ cel
tiberico bello. haud cunctāt hibum trās
gressi. nec ullo usq; hoste, saguntū
p̄gunt ire, q̄ ibi obstaces totius hispa
nie, situ ab hannibale fama erat mo

¶ de de dnōe
ispanor. q
de etate i
begitina

¶ Rebellio oīar
dorū

¶ p. Comme
uenit & p̄ſta
nā e cōgr
scī pno. dñi.

al' tōta ei' mās' era

' mazi

dico marte custodiri p̄sidio. Jo unū pigr̄
inclinatos ab romana societate quū his
pamē pplor animos memorabant, ne san
guine liberor suor culpa defectionis lue
ret. Eo uncto hispania uix uix sollertia
magr̄ p̄ fidei cultu ex societate duc̄ erat
sagunti, nobil hispan̄ ciuis amicus.
tū q̄dā plerūq; sunt barbaror ingenia
cum fortuna mutauerat fidem. Cetim
transfugaq; sine magne rei p̄clusione uen
ente ad hostes. nichil aliud q̄m unus
inde atq; infame corp̄ esse ratus. id age
bat ut q̄m maximū emolumentū nouis
socijs cēret. Circūspectus ḡ oibz q̄ fortu
na potestatis ei porrat facē, obsidibz
potissimū tradendis animū adiecit, eam
unā rem maxime ratus conciliaturam
romanis p̄ncipū hispanie amicitiaq;.
Qz cum inultu hostium p̄fecti scirent m
chil obstaturos esse custodes facturos esse hosti
tem ipm ante aggrediuntur. Fuit extra urbem
mons hic habebat hostis, ut aditum in
terclusisset exercitui romanis. ibi eum i
sectum abductū nichil ignorante mōst
unq̄ statu sui rei metū continuisse ad
eam diem hispaniaq; annos qnq; paul romā
ab esset. nec eas hibum esse romana esse
arte, tutaq; p̄fugiumq; nouas noluntib
res. itaq; quos metus nō teneat, benefi
cio et gratia deuinciendos esse. Quanti
hostis pecuniaq; quā nā ad subitū tāte
rei domum posset esse, obsides ingt inciui
tates retinuisse. unde p̄sidia parentib̄ que
maxima nomina incautis esse fuisse et
publice pplis gratum esse notis. ibi qsq
credit et habita fides in pace plerūq; facem.
ministerium restituendor domos ob
sidū mercede deposcit. ipse ut opa q̄ ipse
consilio ad unū meū et rei suaptē na
tura q̄ te citra ullius p̄sidium ampli
dicaz, boni nō ad certa puncta ingenia
callido ut p̄suasit. Ille ante cla pgr̄ressus
ad hostium castra, conuenit quibus
auerbanbi hispanis et ab his ad scipio
nem p̄ductus qd afferret expromit. fuit
accepta dicacitas ac loco et tp̄e estimato
ad obsides trecentos sagunti reduc
tum inseqnte; assistit cū hostare mā
datis ad rem agendā accipiendis dimit
tis. cui se nocte itura ut custodias ho
stium fallat cōstituit. ad compositum
cum his horā excitatis custodib; p̄ce
ptor p̄fectus nichil ignarus in p̄patu
la fraude insidias duc̄. Jn castra ho
na p̄ducti. cetera ossa terrore obsi
dib; sic cum hostare cōstituti erant ac
ta p̄ceps ordine q̄si carthagine esset
nocte sic agit. Postero aliquanto roma
nor gra fuit inter par q̄m quanta fuit
carthaginensium fuerat. Illos enim ingues
simplosq; inter hostes exp̄tus, formi
na. et timor rattigasse inde poterat.
Romanus p̄mo quoq; uento, incogn̄tus an
arcebatur libaliq; inutili fecerat. Et
abelox uir prudens. haud frustra locū
mutasse. Itaq; ingenti consensu de
fectionis ad spectare. Armaq; ex templo
moti fecerunt, in hyemps q̄ romano
q̄ et carthaginiensis cedere intecta
cogit, inuenit. Sed ex ultra hispania q;
secta estate prima belli gesta. Quum
in talia paululū intualla cladib̄ ro
manis sollers cunctatio fabij fecis
se, q̄ ut hannibalē nō mediocri sol
licitū cura habebat tandē eū militie
magistrū delegisse romanos cēnēt
qui bellū ratione nō fortuna gereret, ita
contepta erat inscitia armatos pāter
rorator equitū q̄ p̄sente eo temere ma
gistri equitū lege pius diserim q̄m p̄sp
cuentis pugnatū fuerat accesserat due
res ad augenda animo dictatoris ima
fraude accolo hannibal. Qd cū ap fugi
ei monstratus ager dictatoris erat, ob
ea solo equatis, ab uno eo ferrum igne
q; et in omni hostium abstinen̄ iussit, ut
occulti alicui pacti ei merces inter
posse. Alia ipe facto primo forsitan du
bio, qz nō exp̄ectata inceo senat auctor
ritas est. Extremū haud ambigue in
maxima iniquitate iusto imperio mutandis
captiuis. q̄ fuit primo punico bello
factum erat. Conuenerat inter duce
romanos pecuniaq; ut q̄ pars p̄ reci
per q̄m daret argenti pondo bina et
sex libras immilite p̄berer. cc xlvij.

de deditione obsidū
hispanor. q̄ aust
Q. elant i aver
sagūtina

fortē. iuste
X
obligat

fortē. p̄sidio

al' i reparando

al' exp̄te

Hasdrubal

Ventur auctor ad ea
q̄ i ytalia eo p̄r gesta
sunt

Annus Annibalis nō
nasdrubalis agens Fabij

qd

plus

cum plēs romanꝰ qm̄ penus recepiss.
ingentūq; reis debitꝰ sepe iactata in
senatu reqm̄ n̄ c̄luluiss; patres tarchi
ngaret; muolatuꝰ ab hoste agrꝰ mi
so romā filio uendidit; fideiq; publicā
impendio p̄uato exsoluit. Hannibal p̄ genuoꝝ
genuoꝝ montibꝰ; cui urb̄ capte atq; in
censē ase mulꝰ horrēdā pauca legi q̄
reliq̄ erat tecta instituī sensernt; inde fru
mentatiuꝰ duas exercitus partes mit
tebat; cui tuta ipē expecta nstatiē
erat; simul castris p̄sidio; et cui spectā
nec unte impetus frumentatores fie
ret. Romanꝰ tē exercitus in agro lāi
nati erat. p̄erat minuti magr̄ eqtū;
p̄fecto hīc ante dictū ad urbem dicta
tore. ceterū cast̄ q̄ in monte alto actuto
loco posita fuerant; ea in planū deferūt.
agitebanturq; pingeno ducas c̄silia
callidiora; ut impetus aut in frumenta
tōes palatos aut in cast̄ relicta cum le
ui manu p̄sidioq; fierent. Hec hannibalē
fefellit cui duce mutatā ē belli ratiōe;
et ferocius q̄m̄ c̄sulti rem hostes gessi
ros. ipē aūt q̄d minime quis crederet cū
hostis ip̄uo ēet; tuā partē militū frū
mentatiuꝰ duab; incastris retentis di
misit. Deinde cast̄ ipsa ip̄i hostes mouit
duo ferme agrorū milia intra nullū
hostīū conspectū ut intentū scire ē
ad frumentatōes siq̄is fieret tutatos
p̄sidio. hāc et atq; ipis immunes roma
noꝝ castra tumulus apparuit; ad quē
cupientes silue palā iter; aut q; dubi
hostib; biuoꝝ usu p̄uentus erat; nacte
clam mīs nunqē cepunt. quos tenē
tes locum contenta paucitate romanꝰ
p̄cto cum iccīssent; ipi eo transfer cast̄.
Tū ut utraq; exigua spatia; nallus; aut allo
ab erat; et ꝺ ipm totū ppe complecteat
romana acies. simul et padusa est; et
et castra hannubalis equitatus cum
leui armatura; emissus; infert; unica
tōes late ceḋ fugaq; hostiū palatoꝝ
fec. Hec atq; ēt ipē pugnarent tuan
potestāt; Jamq; artib; fabij pars exer
citus ab erat; iam fame fecento; auc
tanco bellū gerebat; recepatq; suos
in p̄ta cast̄; q; p̄ genuos montibꝰ erant; in
stadō atq; collatis signis dimicatū quidē
auctōes sē. Primo cōcursu penū usq; ad
cast̄ fusū. inde eruptiōe facta repente ulsq;
Terentiꝰ muromanos numis Detij sāmnis
de inde ueientu plurē restitutū. hinc p̄ncipē
gentē acquitus nō romanam in iuentis
toto limo ulsi dictatoris octo milia pedi
tum et equites ad nouecentē inquit. abigo cū
oīt apparuisse hannibal speciē pātis utiusq;
p̄buisse nouū p̄sidij. tuncq; fabio abromā
nemente hannibalē ulsidiaꝝ quoq; aliquid
timētē recepisse suos romanū insecutū
aduuāte sāmnite duo castella eo die expu
gnasse. septē milia hostiū cesa quinq; ad
modū ramoꝝ. Tam mitē pari p̄te clade.
fama eg̃gie uictoriē cū uulnerib; ut
tis magr̄ equtū roma platā. debilitē
bꝰ p̄sepe. et in senatu. et tōne actū est.
cū leta ciuitate dictatoꝝ unū nichil nec
fame nec lutēs crederet; ut uera oīa
ēent secla se magr̄ qm̄ nouissa timē dicēt
Tū. q. metell̄ tribun̄ pl̄. ad cōm̄ referēs
ēe negat; nō p̄sente solum dictatoꝝq;
obstitisse rei bñ gerende; sī absentē et
geste obstare. et inducē bello ac secun
do tempus terere. q̄d in sti magistratu
fit solusq; et rome. et merentibꝰ impunꝰ
habeat. Quippe cōsulꝰ altum in acie ce
cidisse. altū sp̄e dissis pumice p̄seqnte
paul abitalia ablegatum. duos p̄toꝝ
sicilia atq; sardinia occupatos. quoꝝ
neutr̄ hec tp̄a, punica p̄tere egerat. q. mi
nutiꝰ magistrū equtū ne hostē timeret.
nequid rei. p. gerer; appe manstelus habi
tus. Jeraq; hēat n̄ summū m̄q; iā tanq; tri
bunum agro pens ēgressū fit. et cumpa
nium calenūq; et falernū agrū p̄uastatū
tos ēt; secente castulum dictatore. et legio
nib; p. 12. agrū suū tutante. exercitu
cupiente; pugnare. et magr̄ equtū
dausos ip̄e intra uallū retentos. taq; ā
hostib; captiuos arma atepta. Tandē
ut abscessit inde dictatoꝝ; ut ob scelꝰ
libatiōs; erat nallus egr̄ sos fuisse hos
tes. Quas obres si antiquus ānus
plebi romane ēt; audacē selatum
fuisse. Q. fabij impio. sic mochum

Tabanicas fabij et fide
semanda

al' mēnib'

hannibal ausus
qui tanta pena
tate uix castra si

ac fugisse

Cō agetelli
tr' pl' ad fabiū
dictatore

ingnat mi
tuus magr̄ eq
cū Innibale

rogationē, p mulgatum de equando magistri equitū & dictatoris iure. Nec tū nec ita quidem mittendum ad exercitum. Q. Fabium, qm cōsul in Illyrico. c. Flaminj fuisse. dictator contionib; se abstinuit. Inaction immunem plebis ne insenatu quidē satis equus animus audiebatur. Hūc cum hostes extolleret, ubi bien nūq; dates p tementatē, atq; insaciatam duci acceptas referret, magister equitū qđ conīt dictū suū pugnasset; ratusq; dicēt rediturā cē, si pcnes se sūma imperij cō filijq; hēt, pte die effecturū, ut sciant Romanes bono imperatōi haud magnū fortunā momentū cē. Intēq; ratusq; dīgnū. se interp & sine ignominia fuisse exercitū, qm multa milia hostū occidisset, maiorē gliam cē, huic genus orationib; fruster habitus & cōsule cato. Q. Atilio regulo pfecto qm rogationis ferendę dies ad exercitū abijt. Luce ortā cū plebe consiliū cēt, magnā tacita inuidia dictatoris, fauorq; magistri equitū animos uersabat, quē satis audiebāt hoies ad fundendum qđ uulgo placebat, pclare & fauste pugnantē auctoritas tam recens rogationem. Vni inuidentē suasor legis. c. Terentius uarro q pore anno pretor fuerat, loco nō humili solum sed & sordido ortus. patrem Ianuū fuisse ferūt. ipm ūtilitatis mercatū. filiaq; hoc ipo inf iuuenilis eius artis ministerio usum. Iuuenis utrū exercitū genē quęstus pecunia apparere licita, animū ad spem lucrandi fortunę erexit. Progressq; & forum placuere, pclamādo plebi & patribus hoib; cunctisq; ordinibus regi & famā bonor primū innotuit; pplō deinde adhonorādo pcessit. Quęstā qđ & duabus edilitatibus plebeia & curuli, pretorio & pfunctā iā ad consulatū spē cum attollēret animos, haud parum callide auctā fauoralis pplī erga dictatorem uoluntas petit, scitusq; plebi unus gratum tulit. Domos eā gratiā fuisse rogationem quā romę, quī exercitū erant, equū atq; iniquū pter ipm dictatorē, incōtumelia eius lata acceptum. Ita q gratiā ab

ctis minatēs se ad multitudinē inimicorū tulit. Exercitū & pplī inde secunde rē animū tulit, acceptus q impio itinere licentius se natus & ultro de eōdē impio satis fideles haud q q cū impij iure arte imperatori equatā, cumq; inuictā actuūq; hostibus ab aio ad exercitum redijt, minutius ri cū ira an iuxta tollerabil fuisse, sociis, rebus actā uulgi. tū utiq; immodice immodestēq; nō hannibale magistro acto ase qm in fabio gliam. illum intrepidū, aspis unicam ac patrē ducē quęsitū annuā bali, maiorū minorū dictatorū magistrū equitū, qđ nulla memoria habeat, an aliū ullū pplī eōdē merendę cautate iq magistri equitū uirgas ac secures dictatoris tremēdē atq; horrere solitus, intantum suę fehcitatē uirtutēq; enituisse. ergo secuturū se fortunā suā, si dictatoris cunctationū segnitiē & odiū hominū q uirtutē dissipnate pararet. Itaq; q die primū eōdē iussus ē cū. Q. fabio. statuendum pmuz omniū ē aut, quę ad modū imperio eōdē utrēq; se optimū duce aut diebus altius. aut si maiora ītualla placerent, partitis temporib; alterius summū uis imperiūq; ē ut par hostibus solum nō consilio suis. & eēt. Quin occasiōnē rei gerendę habuisset, sibi cō munitū cum alio, nō acceptū imperiū ē utiq; finitimū uolentē partē q posset rerum consilio gerendarū censurū. ñ se tpora apud dies imperij cui eōdē exercitum diuisurū suisq; & filijs qm oia nō licēt q posse fruaturū. Ita optimum. ut legiōes sic cōsulib; mos ēt. Ita secundum ñet. Sex equites pari numero. prima. & quarta minuto. secūda. & tta fabio euenere. Sex equites pari numero totiusq; latini nois auxiliū diuiserūt. castris se q; separari magister equitū uoluit. Duplex inde hannibali gaudiū fuit. Sed eqs eū quicq; in eōdē q apud hostes gerebātur eum fallebat. & pfugis multa incantib; & pfuos exploratē. Iam & libam mutandi temerītatē sese uno mō aperturum. & sollertiē fabij diuinādo uinci cecidisse. Tumulus erat inter castra mi

nuq; ⁊ penor: qui eũ occupassẽ haud du
bie inquioꝛez erat hosti loco factum.
Eum nõ tam capere sine ꝯamine uole
bat hannibal q̃q̃ ꝯ ope ꝓpũ erat. q̃m
causaꝫ ꝯamurus cũ murutio. quem
semp occursuruꝫ ad obsistendũ satis ha
ebat. ⁊ ꝯtraxere. Ager omnis medius
erat ꝑma specie inutilis insidiatoꝝ.
q̃ nim silueſtre quicq̃. hꝫ ne uepꝛis
quidez uestigiũ habebat. re ꝑa nat
detegentis insidias. eo magꝭ q̃ in
nuda ualle nulla talꝭ fraus timeꝛi po
terat. Et erant in anfractibꝫ cauerni
pes. ut q̃dã earum ducenos armato
ꝓssent capere. Jn balsa latebras q̃ quiq;
locũ apte insidere poterat, quinq; mila
cõiunct̃ pedituꝫ equitũq; nec ubi ta
men aut motus alicui temere egressi. aut
fulgoꝛ armoꝝ fraudẽ uallẽ tã apta
detegeret. missis ꝓxima luce pauci
ad capiendũ quẽ aſi ouem tumulũ
Iuit oculos hostiũ; ꝓmo statiꝫ conspe
cti contẽpta paucitas. ac sibi q̃sq; ꝓ
poscẽ pellentes unde hostis. ad loca
capiendo ouis ipe inter stolidissimos ⁊
fercissimos q; ad arma uocat. Et
Varus ait increpat hostẽ. ꝓcapioꝝ
leuẽ armaturaꝫ dimittit. deinde cõferto
agmine mittit equites. ꝑtremo cũ
hostibꝫ q; subsidia ita uibet. instructis
q; legionibꝫ procedit. Et hannibal la
borantibꝫ suis, alia atq; alia crescẽte
ꝯamine mittẽtis auxilia peditum
equitũq; iã ustã expleuerat aciem.
actotis utrinq; uiribꝫ ꝯtẽt. Prima leui
armatã romanoꝝ occupatã iferiꝰ
loco succedẽs tumulũ pulsa detrusa
q; hostes inuccedẽtẽ intulit equitẽ
⁊ ad signa legionũ refugit. peditũ
acies inf̃ p cuncta inpauida sola erat.
incebatq; siuista aut si recta pugna
cẽt, haud q̃q̃m impar futura, Tã
tus animoꝝ fuerat, ꝓpe ãi paucos,
dies res gesta. Jn exortu repente ꝛ
sponsalis. eũ tumultũ timoꝝ q; in alia
utrinq; abẽtiꝰ incursantes fecerit.
ut nec aius ad pugnã neq; ad fugã
spes cuiq; supẽt. Tunc fabius ꝓmo

clamcẽ pauentiũ audito, de inco spec
ta pcul tubarũ acie. ita ẽ inquit. Jo
celerius qm̃ timui deplendit fortu
na temeritatez. Fabio eq̃tus impio
hannibalez ⁊ uirtute ⁊ fortuna sup
iorẽz uideꝛi, hꝫ aliud uinc̃di successꝰ
diq; tempꝰ erit. Nũc signa ceditiꝫ nul
lum ꝓferte. uictoriã hosti extoꝛq;
offensionẽ ceditoꝛis. Simul ubi iã magna
exparte cesis, alijs ꝯtum spectantibꝫ
fugam fabianã se acies repente ue
luti celo dimissa ad auxiliũ ostendit.
Itaq; ꝓsusq; ad comectũ telum ueniret,
aut manũ consereret suos a fuga ef
fusa ⁊ ab ãis ferociꝰ pugna hostis cõ
tinuit, qui solutis ordinibꝫ uage ⁊
dissipati erant, utrinq; cõfugerẽt
ad integrũ aciez; qui plerisq; simul tota
decerãt cõsili inhostẽ uoluentes q;
orbem Nũc sesum referre pedez, nec
cõglobati, restare. Ac iam ꝑ medias a
cies facta erat uicti atq; integri er
ectius inferebantq; signa in hostes
cũ penus receptui canit, palam
ferente hannibale absse minutum,
se a fabio uictũ, itaq; ꝑ uarias fortu
nas diei maiorẽ partẽ exacta: cũ ia ssũ
reditum erat, munitũ conuocatus ⁊
multis ẽ sepe ego inquit audiui im
peratoꝛes eũ ꝑmũ ẽe uirũ qui ipe cõsulat
q̃d utile sit; sed im eũ qui bñ moneti
obediat; qui nec ipe cõsulere nec alteri
parere scit. cum extremi ingenij ẽ.
Nob̃ qm̃ prima aũ ingeniũq; negata
fortẽ, secundam ac mediã teneam̃. Et
diũ impare diuisamus, parere prudẽ
ti animũ inducez. Itaq; cũ fabio
uinciam ad ꝓtoriũ eius fugna eo cũ
tulerum, ubi ego eũ parentez appel
lauo q̃d bñficio eius erga nos ac
maiestate eius digniũ est nos mul
tos eos quoꝝ nos manus arma tegere
tegeꝰ patronos salutabitis. Et si
nichil aliud gratiꝝ ẽt nob̃ aduersꝰ hos
dies hec dederit. Signo dato cla
mat inde ut colligantur uasa, ꝓfecti
agmine incedentes dictatoꝛis castꝛ.
inmiraticez ⁊ ipꝰ ꝛomanus qui cum erat

Succurrit fabius cunctatio ab hannibale ꝓpterea decreta

Salutatio redditus ad fabiū q̄nuty

Gesta cū suis filiis et classe sua

Albdico

l. haud

cesis

Pedit actor ad Annibalē et Consules. Atilium et Geminianū

credo. Atili? eq̄ul. Gemin? Fabi? fabiano exercitu q̄ncipio ꝛc.

al Gerionē

Legunt nec apollinem nec dianā ferentē ꝛc. corr. pulera et brenis cinctus

l. tū

conuiter. et constituta sc̄a ante tribunal
signa, p̄gressus ad alios magist equitū,
cū patrē fabium appellasset, cū ille os
q̄ multum ei — patronos totum
agm̄ cō salutasset, parentib; iquid dic
tator mecū ageret, q̄b; te m̄ noīe quo fa
mo posset equū, utrū tantū rebeo, t
tū meā salutē, tū oūm ꝓcor. Itaq; plebi
satis q̄ onerat mag q̄ honoratus p
mus antiquo abrogat. Et q̄ t̄m q̄
q̄ exercitui istius fuato ꝛ cōfuato
ri sit felix, sub imp̄iū auspiciūq; tuū
rego ꝛ hec signa legionis restituo.
Tuq; so placatus me magistrū equi
bos oīb; suis q̄q; teneē iubeas.
Cū dextē int̄ea milites q; cū eē
dimissa a notis ignotis q; benigne,
atq; hospitaliē inuitati, letiq; dies et
noctiū sibi paulo ampliꝰ fructus. Rome ut ē plata fama rei
geste, de imbellis nō magis ipos ipatos
q̄ vulgo militū et utriq; exercitu af
firmata, p̄sertim quisq; maximū laudib;
celum ferre. Postq; gl'a apd hannibalē
hostis q; penos erat, actū de imō sen
tire cū romanis atq; italia bellū ee. la
bieno ante adeo ꝛ duces romanos
ꝛ milites spuerant, ut uix eē credi
gente bellum ee credereē, cui tribuē
eam famā apatib; accepissent. Han
nibalē q; ex itac redeunte duxisse fe
rē, tantē eam nubē q̄ secēt, utq; ī
montiū sollicitata, procelle imbrem
duxisse, hōm hec gerunt mutatia. cū
fuluī gemin cōsul cū classe nauium
certū ueet, sardume ꝛ corsice oram
ꝛ obsidib; utiq; acceptis, in affrica
transmisit. Et p̄us q̄ in cōtinentē
descenderēt, facēt, ne mense nouembri
ꝛ ab incolentib; ea eam ne ꝛ ipos ureret
duplet̄ ager. ꝛ talētis argenti accep
tis, ad litora africe accessit, copiasq; ex
posuit. Inde ad p̄landū agrū ductum
lites, nauales q; socij utriq; effusi, ac si ī
sulas aditor egentib; pelaret. Itaq; ī
insidias temere illati, cum a frequentib;
palantes ꝛ locor ignari ex improuiso
cū multa cede ac fedā fuga retro ad na
ues compulsi sūt. Ad mille hoīm, cū his
sempronio bleso questor amisso, et lassis
alitoribus hostium plenis trepide solu
ta, insciis q; citerioribus. Tandemq; li
beri tota atho p̄cop, ut allegato eum, p.
p̄ea roma reduceret, ipe p̄sidia pe
dibus p̄fectus. freto mutata fortuna,
tiscq; fabij accit. ꝛ ipe ꝛ collega eius
q̄. atilius. ut exercitū a se exacto iam
ipe semestri impio, acciperent. Omnium
ipe annales fabiū dictatorē, aduersus
hannibalē rem gessisse tradunt. Sed
ꝛ eum primū applo etatis dictatorē
scribit. Q; ꝛ celiū ꝛ ceteros fugit, unius
fulu. cui, fulio q̄ tū p̄cul in gallia, primū
us aberat ius fuisse dicendi dictatoris.
Quīm moras q; expectare ciuitas nō poterat, eo decisū ē ut applo etc
retur qui, pelicratē eet. res inde gesta
gl'amq; insigne ducis ꝛ augentis ciuī
tis imagines pene ut qui p̄lectatore
dicere facile obtinuisse, Ideoq; inopia
ē coactus hannibal, ut nisi cū fuge spe
ret abeundi timuisset, gallie repetitur
fuerat, ſ nulla relicta spe alendi exercit
meis locis, si insequētes consules eidē
artib; belli gereret. Consules atili
fabian. gemin seruilian. multorum
exercitu accepto. hib̄nacilis mate eo
munitis cū autūpni erat rep̄ subij atib;
cū summa mēse concordia bellū gesserē.
Frumēta ē ereunti hannibali duplicis loca
opportune aderant carpentes agm̄, pi
latos q; ereptores incalū unius se dimi
cationis q̄m oīb; artib; petebat. Hostis
no ueniebat cū ad gēteo nuī ram hieme
impedimēte constituisset bellū. Neapolī
tani legati roma uenē. Abhinc, xl. pate
aurec magnū pondus incuria illate
atq; ita tuba facta ut diceret scire rese
p̄. etruū bello eehauturi. Et cū iusta, p
urbib; agī sep solitor atq; capite atq; ar
ce italie urbe romana atq; imperio gre
mēte. equū ee cōsensisse ne apolitanos
q̄ aut sibi cū ad tepla ornatū ad subsi
dium fortune amicionib; relictū foret,
eo iuuare p̄lm romanū, si q̄m opem
sese crederet eorē studio fuisse obla

tuos. ḡtum sibi patres romanos pplm
facturu; si oēs res neapolitanor fua
duxissēt. dignos q; iudicauūt aq; b;
donum aīo ac uoluntate eor quib; cū
t darent qm re maius amplius q;
accipent. Legatis gr̄e acte, p munifi
centia ciuitq; patā q; ponderis minimi
fuit accepta. p eos dies spectator cā
tagi mēsis q; pbiennū fefellāt rome
dep̄hensus. pulsq; manib; dimittit
ft fu quinq; xx. īcertē acti. qđ ī
eēpo marcio quinalsent. Jndicta data
lib;tas. xetis ḡtus. xx. Legatu. xad philip
pum macedonū regē missi ad tepscen
dum de metū phanū. qui bello victu
ad eum fugiss; xalij ligures ad expo stu
landu; qđ petu; opib; auxilijs q; suis
nuissent, simul ad uisendū exp̄p̄n
quo q; intoxis atq; isulsib; gerentur.
ad pmeū q; regē; nullū eos legati
missi ad stipendiū eūdes accipiendo
xsibellum cēt ingens īcertudo; nulli
usq; tiarū rei causa romanos ne lōgin
q; quitē effugiebat. Jnrehgiē xuenit
cē cō corde q; in psecutē militarem
biennio añ. l. manli ptor ingallia uo
uiss; locatā ad to tēpus nō ee. Jtaq; du
uz uiri ad eā rē creati abemilio ptore
urb. ē. ē. pupī xcesio. quinti flaminiu
egle; in arce faciendā locauer. Abeo l. pr.
n. ex senatus cōsulto lutē ad cōsules mi
se; ut sibi no uteret. alē eor ad cōsules cā
eos roma uenuret. se ieq; die q; nuissēt
comitē dictatuā. Adb a cōsulib; rescptu.
sine detrimēto rei. p. absentu nō posse,
ab hoste. Jtaq; p interregē comitia hīda
cē. potius quaz cōsul alē abello uocaret.
patrib; rectius uisū ē dictatorē a cōsule
dici, comitior hīor causa dictus. l.
uetuū philo. o. pōpoū marcho nē magi
stru equitū dix. his iuuo creatus, nuissq;
die quarto x. se magistratu abdicauit.
ad interregnū redijt. cōsulib; prorogatum
imāuī ipm. Jnterreges plures apatib;
ēq; dauoī appīlū cento. inte. p. cōnelī
a fina ineus interregnū comitia habuta
magē certamine ac pleb patrū. c. terē
tio narrone, Quē fuit genus hominem
plebes insectatioi primcipum pplarib;
q; artib; conciliatu; absq; fabio opib;
edūcatorio impio cōsulū. alienā inuidā
splententes, unlg; xerē ad oīs ulatum
mitebat. patres suma opē ostendebant, ne
se insectando sibi eūn ad sues ceteq; hoies
Rebi herennū tribunus pleb. coḡ. c. terētij
cōminando nō senatū in. xangures. qđ
dictatōē, phibuissent comitia pficere
p minorē, eor fauore; cuncto dato suo cō
ciliabat. Ab ho mūdi nobilib; p multo
annos bellū hānibale i italiā ad ductū.
ab his cē q; debellari possit. fraude ibellū
trahi. cū. uis. milia legionib; unitis pu
gnari posse, apparuisse eos qđ. q. minu
tī absente fabio, pspe pugnasse duas le
giones hosti ab eo dē obiectas. deiñ ereptas
eccle ereptas ut patronus q; appellaret
q; pius uincē phibuisse romanos q;m
una consules deūn fabianis artibus
cum debellare possē bellū trusse. Jo fecu
mē cēg nobiles ictū. Hec finem añ belli
habituros. q;m similē uic plebeiū treḿ lo
minē nouū fecissent. Illā plebeios no
biles iā eisdē mutatos ee sacris. xcēp
ne plebē, ex quo cētpm creauerint patri
cepisse. cui n id appareret de actu. xq; situ
ee ut interregnū uureē, ut i patrū po
testate comitia cēnt. Jo cōsules ambos
ad exercitū morando q; isse. ne pēā im
tis his dictator cēt dictus, comitioꝝ
causā expugnatū ee, ut intios sus dicta
tor paugures fieret. Ablocreret q; inē
regnū eos consulatū unū certe pleb
romanc cēt, pplm libm habuit ac datu
rum ei qui mag; unice q;ñ duo impē
malit. Cui his orationib; accensa plebs
cēt tribunus patricios petentib; p. corneio
merenda. l. manlio uolsone. ō. emilio
lepido. duob; nobilib; xā familiarū ple
bei. c. attilio serrano. xattilio peto, quor
alē pontifex alē augur erat. C. terentiū
cōs. unū creat, ut manu ei cēnt comitia
rogando collegē. tū ei expta nobilitas
parū fuiss; uirū in cōpetitorib; eius. l. e
miliū paulū qui ei. ō. libio cōsul erat. xdap
mitte collegē. xfuit, pp ambitus euasert.
infestū plebi; diu ac multu; recusantem

vna

ad

ad eos

sus

res

X

X

X

adpetitacez compulū uirū, primo, poꝑ
tuli dice concedentib; ōib; qui cū narr
rone cōtenderāt, parte magis mouebāt
qm collega datur consuli. Jtaq; pōna
na comitia habita; creati. ō. pomponiꝰ
matho. ⁊ p. furius philo. Jtaq; urba
na sors uirginiā pōpeio intercessit. ⁊
pegrinos euenit. Addita duo pōtifices,
ō. claudi marcellus inficiliā. ā. pū
mius albinus ingalliā. Omīs absētes
creati sunt. Hec quisq; cor pē terētiuꝰ
g̃ulem erat, quez ita ānā mgnorū hon
os nō gessiōet, pterita aliq; fortuꝝ
acstrenuus uirꝰ. q. intali tp̄ nullus
nouus magīstr̄ uocebat dictator. Exē
citus q; multiplicati s. Q̄ inter aūt petiti
equitiū q; addite sūt, adeo ita numero
⁊ genē cōpiaz uariāt auctores. ut uix
q̄q; satis cūtum affirmare ausiī. Decē
milia nouoz militū aliq; scripta i sup
plemētū. aliq; nouas quatuor legiones.
iiii ⁊ v. legionib; rē gereret. Ilumō q; pe
ditum equitūq; legiōes auctas milib
peditiū ⁊ centenis equitib; singlas i
adiectis, ut quina milia peditiū. ccc.
equites eēnt. Sociꝝ duplicez numerum
equitū darent, pedites eq̄ nūer. Septem
⁊ octoginta quinq; milia armatoꝝ.
⁊ cc. magistris. R. cū pugnatū ad eam
nas ē, quōd auctōes sūt. Illud haud q̄q;
discrepat, maiōē conatu atq; impetu
rē aptā q; pōribꝰ annis, q; spez posse
una hostē dictatoꝝ pbuerat. Cetim pōp
signa ab urbe nouē legiōes mouerunt,
decez uirī libros adire atq; inspicē iussi
ppt̄ tristes uulgo hoīes nouus pdigius.
Bouē ⁊ uome iuuentuo ⁊ antiē nūtiatū
erat subitē tēp̄ lapidib; pluisse. ⁊ mul
to cruēe signa in sabinis cccos. aq̄sq; e
fonte celioas manasse. Jo q̄d. ⁊ q̄d sepi,
accidērat, mag̃ terrebat. ⁊ inuisa forma
q̄ ad cāpū erat. aliquot hoīes ocelo tacti
exaiatiq; fuerūt. Ea pdigia exlibri
pontifi; legati, apollo pateras aureas
romā attulerē. his fīē ne polluamus grē
acte. Aurū nō acceptū. p eosdē dies ab
uerone classis hostiēsi cū magno accēs
sit. legati in senatū introducti, nūciarūt

ocēe. ē. flāminiū euertiq; Que allata, a
deo affecē regē hieroniē, ut nulla sua p
pa regnoq; finē crede moui magis potuīt
-staq; q̄q; plebs scīat magnitudinē. p. ix.
admirabilicez, ppe adūis rebꝰ qm̄ sacri
cē, missa ase omīa q̄b; aliis fortib; so
q̄s bella ūuari soleant, Que ne accipe
amuant magnopē pse publice orare.
Ita oīū p mū hois causa uictoriā aurea.
p. ccc. xx. afferte sese. accepere ea rene
retq; ⁊ haberēt, ppaz ⁊ ppetuā. Aduer
se. ⁊. ccc. milia modioz tritici. ducēta
ordei, ne comeat decēnt. ⁊ q̄ntum pterē
opus cēt quo uiuerent subuecturos.
militē atq; equite sare missi romam lati
nuq; noīs nō uti. p. vi. leuiū armatoz
auxilia ⁊ certa audisse imperatis roma
nis. Jtaq; missi sunt mille sagittariōz
ac funditoz apta manu adūsus bale
ares ac mauros, pugnaces q; alias gē
tes. Ad ea dona cōsilio q̄ adhibant ut
pōtoz cui, p uincia cēt classez in affrica
fieret ut ⁊ hostes intra sua bella habēt
munus q; laxamēti darent his auxilia
hannibali submittenda. Absentiu ita re
ponsum regi ē. Verū bonū eoꝝ grū q; so
tiū bieroniē cē. atq; uno tenoē ex quo
in amicitiā. pp. R. uenīt fidez tenuis
se. ac rē. R. omī tp̄ ac loco munificē ad
uuisse. Jo primū ac debēt gratiā. p R. ē.
aurū ⁊ acuminib; quib; dōa allatū q̄a re
gis accepta nō accepisse. pūt. uictoriam
omnēq; accepe. secūq; ei sectile dare. dicē
capitolium. templū ioīs optimi maxi
mi in ea arce urbe romane sacrariū nolēte
ppitiāq; firmā ac stabilē fore. R. p. fun
ditōes sagittariōs q̄. ⁊ frumētū tēdūtum
consulib; quinq; remes ad nauiū dat
sēq; cū. ō. obstacūlo. p. p. R. insicia erāt.
v. ⁊ xx. adire p missūq; ēūt finem. p. cē
seret cē. militē cōtinuā ducēt delectu pfecto,
consules paucos morati dies. dū sceq;
ab noīe latino uenirēt milites tū nūq;
qd̄ aīa factū erat nunc uirando actibus
militum ad acti milites missu cōsulū
conuentos. neq; inuisu abituros. Jtā
ad eū diem nichil pt̄ sacramēti fuerat. ut
ubi ad decuriatū ⁊ centuriatū conuenisset

Donā Regis Heronis

Ir honois al' coronā

l. libras

l. Gaalia

Consilii ei

Pro romanoꝝ

Prodigia

l. cōmeatu

Fort uiramēta agricū

sua uoluntate ꝓpriis se equites dedu
xerat. centuriati pedites cōmutabant
se se fuge atq; formidinis nō habito
rec; ex ordine recessuros. nisi teli si
mul aut pepercisset. aut hostis ferien
di aut cuius furandi causa. id ex noluntas
se ipos fecisse ad tribunos. ad legitimā
uirorum uocandi ad actiōez translatum.
Contiones ꝑ q̄ aburbe signa mouerent
Chil uarro⁹ multe ac fere oces fu
ere. detinentes belli accersitū i italia
nobilib; mansuriq; in uiscerib⁹
rei. ꝑ. si plēs fabios imperatōes habet.
Q; quo die hostes uidisset ꝓfecturum.
college eius paulū una poie q̄m im
ꝑficisceret dictio fuit uehemēs. q̄m ḡtior
ꝑplo. q̄ nichil inclemēt in uarronē dic
tum ē. id mō mirum se. q̄d neq; uos
ꝑ q̄ aut hostiū exercitū. locoz situ.
natiōq; regiones nostr. iā nē locorum i
urbe sciret q̄ sciret q̄ sibi agenda arma
to forent. dieq; ꝑdicē ꝑ nostr. qua cū
hoste signis collatis cert⁹ uincerent⁹.
si q̄ cōsilia magistres dent hoibus
q̄m hostes reb; ei aīt ꝑpius immatura
nō ꝓceptum. optaret utrosq; caute ac
consulate gesta cēnt. satis ꝑspice euen
rent. Tementate ꝑ q̄m q̄d stulta fit
infelicē. dd id loco⁹ fuisse. ad sua spōte
apparebat tuta celeb; consilia ꝑponi
tur. q̄d id cōstanti pleuciaret. Fa
bius maximus sic eum ꝑficiscentem
allocutus fert. Si aut collegā id q̄d
malle tu simile. l. emilii habebis. aut
tu collegę tui similis eris. sup hac mē
cert⁹ oratio mea. Nā. duo boni cōsules
ne nimis gentes. oīa c. r. p. facere uā
facerent⁹. malle nec mea uba aut
hostis nec contra aīs recipere. Ac
collegā tuū. te tales uirtutem ītueri
m tecum oīs oro. q̄ q̄ uicero neq; q̄
uinā bonū. cauē fore. si alia parte
dimicet res. ꝑ. malis cōsiliis item
ac hostis uinas. potestatis erit. Erra
ri. l. paule si tibi minus ēramus
cū terentio. q̄m cū hannibale fu
turum cēnses. Nescio an infestior hic
aduersarius. q̄m ille hostis maneat. Ec
cū illo in acie tantū. cū hoc oib; locis ac
tpib; ēratum es aduersus hannibalem
legiōes q; eius tuis equitib; ac pedit⁹
pugnando ut sit. Varro duo tuis mili
tib; te sit oppugnatur. Hois. ē causa
adsit. ē. flāminij memoria. Tam ille
cōsul demū. q̄ impune. ad exercitū
cep furere. hic ꝑ q̄ peteret cōsulatū.
d nec impetrato cōsulatū. nec q̄ cōsul
ꝑ q̄ esset uocat aut hostē insanit. si
quitrantas iā nec pellas plia atq; acie uiras
inē negatos acet. q̄d inē armatā in
uentutē censes facturū. q̄ ubi ercē
plo ībi rei sequē. at q̄ si hic q̄d factu
rum se denūciat ercē plo pugnaīt.
aut ego rei militaris belli hoc genus
hostes lē ignoro. aut nobilior alius
tēsimeno locus nris datib; erit. Re
gionis tēp ad usus unū ē ut ego ctēp
nemo potius q̄m appetēdo gl̄az mediī
cedesseī. si ma res se habet. Una ratio
belli gerendi ad usus hannibalē ē q̄m
ego gessi. nec euentus docet hic. Simul
tor ille magist ē. si enim ratio q̄ fuit.
futuq; conec res eadē manebit immuta
bil ē. In italia belli gerim insete ac solo
nro. omia ēca plena cauū ac socioz
se. armis uiris. equis. cōmeatib; immāt
uum abtq; q̄ iam hoīm docum tū ad usus
reb; nris dederunt. munitiones. propugnā
constantiones nos tēpus dies q; fac.
hannibal contra inimica. hostib; ē
tra. nō oīa unimica infesta q; pcul qd
mo apta. Neq; illi tra neq; mari ē pax.
Nulle eum urbes acceperint nulla moenia
nichil usq; fluuius arcet. Inde capto uir.
partes nuxtra exercitus eius habet. q̄ al
q̄ue hiberni ānē fiebat. Ples fames q̄m
ferri ab hostib⁹. Nec his pauci iā mul
suppetebat. Dubitas ḡ quin secento
eum supati sum. qui senescat in die.
nō cōmeatus nō supplementi. nō pe
cuniā habeat. q̄m dum p gentem ceteri
h apulie inopis tāq; pontagunis
menib; q; ne ad usus te q̄ modi ego
gl̄oriabor. p. Nullius accepti ulli primi
cōsules unte q̄ ad me cū uictoria
uenit. Hec una salutis ē uia. l. paule. q̄m

Cōro uarronis ꝑ nobles

al' pugnaturū

Cōro pauli ꝑ eius collegā

Cōro seu allocutio fabij ad paulū emilū

facturus

mala

l. C.

omnis

mistat

difficiles infestăq; ciues sibi qm̃ magḡ hostes facient. Item enī tu qđ hostiu multos uolūt. Sed narro ẽ cul. ſ. qđ hãnibal pen̄ impr capit duob; duc̃ unus resistas oportet. Resistes aūt adūsus fama rumoēsq; hoīm̃ fisatus firmi sheteēs. site ns collegę uana q̄la. neq; tua falsa infamia mouit. Aūcta te laborare nimis. his sepe auit ex tangtu nq̄. Et an q̄ spūt. nem̄ habebit. Sine timoū, peauto. tardū prosticū to. inbellē ppito belli uocē. malo te sapiēs hostis metuat. qm̃ stulti ciuē laudent. Omia audentē ꝺ tēpnet hãnibal. nil temerē agentē metuet. nec ego ut nichil agatur, fiat agentē te mitto ducat. flō fortuna tue potestatis sep tuaq; oīa sint. Armatus intentęq; fil neq; occasionem tue defis. ns suam ex cusēs hostibus. Omia ñ ppanti clara certaq; est. Festinato impuda ē. ꝺce ci. Sp̄ dūsus ea oīo cul hand sane lenis fuit. magis ꝓtentis eaq; dicere re q̄m facilia actu erat. dictatoꝛi ma gr̄o fortiū equitū itollerabile fuisse. qđ cul; adūsus collegā seditiosū acte metuq; iuris. atq; auctoritatis fo re. si ꝑticulare incendiū pone cōsulatu se minus tū effugisse optime ut oīa ꝑ pe uenīret. Siquid adūsi caperet. hosti um fidelis potius q̄ suffragijs inuto ciuiū caput obiecturū. Ab hoc fmcē pfectū paulū cōtunt, pseqntibus ꝓmo ribus patrū. Plebeiū ꝺ sule fuga plebe pſecuta tbā cōspectoꝛ ai dignitates deceēnt. Vt mi cast uicierūt. pmuto nouo exercitu ac uetē, castris bifāi a; factis ut noua minoꝛa cēnt, pius hannibalē inuetebus maioꝛ pars. q̄ mc robur uirtutis eēt. ꝺ sule tū annis pxīs. q; atilio etate exculsante roma misit. gemanū sulpiciū inmunionibus castris legiom. L. q; sociū pedituum equitūq; duobus milibus pficiuc. ha nibal q; q; parte diuisa auctas ho stiū copias cernebat. tam aduentu ꝺ sulpiciū mire grauidē. Sō solū enī mchil eruptus undiq; ēmeantibus supabat. sꝰ ne imbre rapet. quin̄ quicquid relīqui oīb; undiq; frumēto ꝑquisa ager patu tutius erat in urbes mutatas ducto. ut uix. v. dierū qđ conpiuz pea ē frū mentū sup eēt. hispanoꝛq; ob inopiā finitio patria fuit. si maturitas tpis expectata foret. Sed in tenuitate cul; ac ꝑpetuo ingenio matiq; fortuna ac dic. qđ impbidentis ꝑ ducibus tumul tuario ꝓlio ac pcursu magis multitudo qm̃ ex ꝑpato aut iussu imperatoꝛis ortō. haud q̄q̄m par pemsis dimicato fuit. Ad. ō. rd cē. ceū. no plus roma noꝛq; socioꝛ q; ciuiū. Cedentiū uictoꝛi bus effuse sequentibus metu insidiaꝝ ab stitit paulus cul. cui eo die nā al tus inp itabant. inp uū erat. nam nec indignante ac nociferante emul sis hostes. eminb; rebellanq; mi ce satum foret potuisse. hannibal id dasp̄ū haud egerime pati. qn potiū arcē nel ud in secatū tenuitate fero ciouis cul ac nouoꝛ maxime multi cē. roīi ei hostiū haud sec qm̃ sua oīa nota erant. dissimules discordes q; impiuant. duas ꝑte partes tyronū militū in exercitu ec. Itaq; locis te pus insidijs aptius se habe natus. nec te prima nichil ꝑt arma secū ferē tes multos. cast plena ois fortune publice ꝑuateq; relinquit. transq; primos montes leua pedites instru ctos cōit. dext equites. ipedimēta pcoꝛnu in medijs agmī tēducit. ut diripiēdis ul ut tectis fuga dnoꝛ castris. occupatū in pediti hostem oppimeret. Crebꝛ relicti in castris igs. ut fieq; fieret. dū ipe longius spatiū fuga ꝓcipet. falsa imagine castroꝛ sic. sabiū ꝓce anno frustrat cē. locis tenē cules uoluisse. ut illuc. subducte ꝓmo statiōes. de inde ꝑpim ad eunti bꝰ insolitū silentiū admiratiq; fec. ut satis ꝑta solutiore in castris. cāsū fit. ad ꝓxima cōsulū nūciantiū fugā hostiū acco trepidaꝝ. ut tabernaculis stantibus cast reliquerint. q̄q; fuga obscuioꝛ eēt crebꝛos. q; relictos. q;

(Ypsis Emily al ipsimus)

(eque l. ipſare)

(Centū)

(Insidie Annibal)

ignes. Clamor inde ortus ut signa, pfec
ti uiderent, ducentesq; ad pseqntos lo
stes, aptamus cast impienda. Et co
sul alt nelut unus ex militibus erat.
Paulus. Atq; inodice prudentiu sce
uendiq; ee. Ptremo cum alit neq; se
ditiocm neq; ducis sectiosis sustinere
possit. Manuq; statiuu p fectu ei turma
lucane exploratu misit. Qui ubi ad
equitauit portis. subsiste erit muni
mta ceteis uidet. ipe ei dixit nob; equitib;
nullum mtiut. Si peculatus q; oia ea
cura. renutiat insidias, p fecto ee. ges
mparte castroz. q; ingressu in holte re
lictos. tabnacula apta. oia eam ip
mptu relictu. argentu quibda locis te
me p uias obiectu ad pda iuuisse. q
ad detinendos acupiditate aios mu
tata erat ea accenderunt. Et clamoe sb
lato a militib; msignu dei fine diuab
ituros. haud q; defuit. Ita ex eplo
narto signu dedit, pficiscendi. Pgul
cu ei sua sponte cunctanti, pulli q; au
spicio no adi xissent, ntiam ia effere
ti porta signa collegae iussit. Qo q; q;
narro egre e passi flaminiu tam recen
casus. claudiq; cos pmo punico bel
lo memorata naualia dates, religioe
aios mcussit. Quippe ipi eodie mag di
stule qm, p hibuere immunete pelle
romanus. Ita forte ita euenit ut cum
referri signa incussa inbenti cosuli mi
lites no parerent. Fundno, forte manu
nus. alt fidem equitis. q; fulio. atq;
attilio cos. int pabulatores exceptu a
numidis fuerunt, pfugerunt eodie
ad nros. Qui reducti ad cul, ntiat
omne exercitu hannibal tis, primo
montes secde insidiis. horr opotun
aduentus cules impio potentes
facit. cu ambitio altius sua p mu ap.
eos puam indulgetiaq; maiestate sol
uisse. hannibal pq; motos mag in
consultre romanos q; adultimu temne
euectos uidit, ne q; q; detecta fraude
in cassu reclusit. Ubi ples dies ppe iopia
frumta manet nequit, nouaq; cosilia
indies no apti milites solu mortos
ex humice oiu gentiu. et apto duce ip;
oriebant. Clam cu inuncto fremitus dei
de apta uca ferato fuisse exposcentiu sti
pendiu debitu q; frentiu annona. p mo. postino
fame. et mercenaios milites magnime hispa
nu gnis. ne tradituce cepisse cosiliu fama
eet. Ipe. et infidum hannibal de fuga in gal
lia di agitasse. ita ut relicto pcubatu oi cu
equitatu se, p ripet. Cum hec cesilia atq; h
habitus aioz eet in castris. monuc inte
statuit in caldiora atq; eo maturiora
messib; a pulice locis. simul q; longius ab
hoste recessisset, tuc fugia in pcubiora leuib
ingeniis eent. p fectus e nocte, igitub;
similit factis. tabnaculis q; paucis ispecie
relictis. ut insidiar par pori metus cunct
romanos. Ubi primu lucanu statiui oib;
uisse cast tuisq; montes exploratis. cum re
licta eet uia, pul hostiu agmtu die secn
ti eo cesilia agitari cepta. Cum utiusq; cesul
esse q; ani semp fuisse sententia. certiq; nar
roni fere os paulo nemo pt similiu poris
anni csule adsentiret, maiore partis sen
tentia ad nona hiemalias date romana
annas urgente fato, p fecti sunt, p pe
ciq; uicu hannibal cast posuerat adiisa
a uultuo uento. qui campis tonnos sicci
tate nubes puluereis uehit. Ubi cum ipis ca
stris p comodu fuit tu salutare pcipue fu
turu; erat cum acie dirigent ipi ad ista
ga tantiq; afflante uento mob cecitatem
puluie effuso hostes pugnaturi. Consules
satis explicatis itineribus secutes penu. ut
uentiq; ad cannas e, ut in cospectu penum
habebat hinc cast communit. eod fere me
uti uallo q; ad geniu sic ani copijs diuisis.
Aufidus annus utiq; castris affluens. ap
ditum aquatoribus ex sua cuiq; opoztunitate
haud fine cramine dabat. Et munitibus
tam castris q; posita tris an fidu erant. hi
nus aqbant romanu. q; ripa ulteriozem nul
lu habebat hostiu p fidu. Hannibal spec
tatis locis ad equestre pugna q; parte in
mu munctus erat facturos copias pugna
di cules. diuq; acie. laceriatq; mumdarii
pcurrice hostes. Inde rursus sollicitatu sedi
tice militu ac discordia militu simul co
sulu romana cast. cui paulus semp mis;

·7 flāminiū temeritate narrom narro spēi
osiū timidos ac segnib; ducib; ereptum
subiū obiceret; testaretq; dos ·7 hoies hic
nullā penes se culpam cē, qō hannibal,
ueluti si iā cepisset italiā se cōstrictū acol
lega tenēi · ferriū atq; arma inuitis ·7 pu
gnare cupientib; adimi militib; ille si
qō prectus ac, pelitus ad inconsultū atq; in
prudā pugnā legionib; accitoret, se
omīs culpe crorē omīs euentus ptinge
fore diceret nec̄t utq; lingua, pmp
ta ac temeraria eque impugnā igeret
manus, qū gl̄ciationib; magē qm̄ cō
filijs tēp̄ terit. hannibal era ace qm̄ ad
multū diei tenuerant instructā, cum
in castr̄ cētās recipet copias, numidas ad
inuadendos ex minorib; castris romano
rū aquatores tūis flum̄ mittit. Quam
in cōfusā tūbam cum undiq; impā e
ffūsi clamore ac tumultu fugassent,
sternēdi q;, p sallo locatū atq; ipās, p pe
dites electi sunt. to uō impetuū in
flum̄, ab tumultuāō auxilio iam ·7 cast̄
romana tēr̄ ut ea m̄ una causa ne ex
templo transfīret flum̄ impigre tq; ante
tenuīt romanos. qō fluma impij eo
die penes paulū fuīt. ·7 atq; nam p
ero die cui sors eius diei impij erat,
nichil consulto collega signū, ppositū
instructas q; copias flum̄ transiūt
sequente paulo. qui magē nō, p barē qm̄
nō adnuare q silui potuit. transgressi
flum̄ eas q; qs̄ in castris munitis ha
buerāt copijs suis adiūgūt. atq; ampli
ata instructa acie mediū cornū equi
tū, dextrū pedites ad me
dium equites sociorū inter pedites ad me
diū inter legionib; romanis tenuerūt.
ala sinistra cēs̄ ex electis leuiū armorū
auxilijs p̄ma acies facta. ēsules cor
nua tenerēt. Terentū leuiū cum cū cen
turiū. gemino fulgure medios pugna
turos data hannibal luce p̄ma, ba
leares, leuesq; armatā p̄mittit, transgres
sus flum̄. ut quosq; trauerat ita
ma acie locabat. Gallos hispanosq;
equites, ppe ripā leuo in cornu adiū
sus romanū equitatū. dextrū cornu
numidis equitib; datū, media acie

pedītib; firmata, ita ut alis pedites utriq;
cornua cēnt, ut ponerēt̄ his medij gal
li atq; hispani, affixi Romanā magna
ex parte crederes aciem, ita armati erāt
armis ·7 habitu. cetīm magna ex parte
ad tūā similitudinē captis. Gallis hispanis
q; sagula eēq; fere erant, dispar
ac diuersa arma. gladij gallis p longi ac
sine mucronib;, hispano puncti mag
qm̄ ceteris assueto pedē hostes, habitate
habiles ·7 cum mucronib; ant̄ leues ant̄
tus gentiū hastē magnitudine cor
pora tum forme tribus erant. Galli sup
umbilicū erant nudi, hispani linteis
p tectis purpura tunicis camporem in
ro fulgentib; constiterāt. flumen oīa
q; tū pedestri equestriq; mirace stetit, illū
ferē, ut dicebat, xl. x. milia equitū duces
cornib; p̄erant. Sinistrū hasdrubal. de
xtrū regebat mahabarbal. media aciem
hannibal ipse cū frē magone tenuit, so
lus seu in ultima tm̄ locatus, seu qō for
te tm̄ stare p̄ oportune utīnq; partu obh
cus erat. romanus ut in eodē die, penes ipse
tēt̄ usus, ventus quē ut leniū regio
nis incolē uocant ad usus romanos co
hortis. multo pulue ut ripā horā uoluē
do p̄spectū ademit. Clamore p̄ utrūq;
auxilijs ·7 pugna leuib; p̄mū arma ē
missa. deīn equitū gallor̄ hispanorū.
leuī cornu cū dextr̄ romano cōcurrit, mi
nime eq̄stris more pugne. frontibus ē
ad ūsis concurrēdū erat. q; nullo ēra ad
euagandū relicto spacio. hīc armis hīc
pectorum acies dabatur. inuolutis utri
q; mentes stantib; ac ēfertis p̄ terrore
turbatis equis nec ullū amplex̄ dēter
bat eq̄. pedestre magna ex parte ēam
factū erat. Actius tamē q̄m diutius pu
gnatum est pulsiq; romani equites tēpa
ūtunt. Sub equestris fugē certamen,
coorta ē pedītū pugna. p̄mo ·7 turbi
·7 ais pariē ēstabant ordines gallis his
panis q; tantē romanis duris ac sepe con
silio q; fronte aciē censa impulue hostiū
cuneos nunquā tenuīt ecq; pariē ualidā
acietā, p̄minentē acie impulsis. de ice
ac trepidē referentib; pedes ūsistē. acte

·|· id erant flumini p̄ximi romanos milites
locāt. deīnd pedites leuī cornu

|affixos

·|· tal' hītus al' armat'

·|· pedītū. x.

|· sublato

Pugnat ad Cannas

creds equestre

·.· forte impulere

Instruit acē p̄ pugnam ad Cannas

Instruit acē Annibal

nõe imo p̃cepo p̃nũe fugientium ag
mine immediã p̃mũ aciem inlati. p̃tre
mo nullo resistente ad subsidia affro
rũ puenerũt. Q. Lui utrimq; reductis ali
q̃ stiterẽt, mediaq; gallis hispanisq;
sterneret, aliq̃ntũ p̃minente acie mq;
cuneus ut palsus eq̃uũ frontẽ p̃mi
cientẽ rutendo. z ifinũ in medio accur
affrictã ruinã commixta fecerant. in quẽtib;
q̃ incaute in mediũ romanis cõcede
de alas. mox cornua extendendo cla
usere. z ab tergo hostes. hic romam de
functi nequiq̃ de pho anno, omissis,
gallis hispanisq; quor̃ tiga ceciderãt
z ad ũsus affros pugnã meunt. flõ
tantũ meo quicquã inquiũ qõ id u
si ad ũsus cũ sessos, sed z qõ fessi cum
recentib; ac integris pugnabant. p̃
z finistro cornu romanũ eq̃tes so
lo ex ad ũsus nuũdas sterneruntcon
stru plũ erat, segne p̃mo. z pinus
ceptus frustrare. Q. Lui ingenti ferme
numero anu multitudo. p̃ter solita ãma
telaq; gladios occultos sub loricas
bñtes, specie transfugarũ cũ ab hi
is parmas p̃tica habentes ad eq̃ta llet.
repente ex eq̃o desiliunt, parmisq;
z iactis añ pedes hostiũ p̃iectis, ime
diã acie accepta, uncisq; ad ultimos
ẽhortãt ab tergo utrent. ac dũ plũ ab
oi parte, quieti mansert. p̃q; omnium
aios oculosq; occupauerat etiam, ti
ab reptus scutis q̃ passim in facinos
ces ex corpũ strata erant, usam ad
nũt romanã aciẽ. tergaq; ferientes
ac p̃cipites cedentes strage ingentem
dederũt. ac maiorẽ aliquãto pauo
rem, ac tumultum fecerit. Cũ alibi tum
ac fuga, alibi pugnare immanis iã spe
plũ erat, hasdrubal qui ea parte pugnat,
subductos ex media acie numidas.
q̃ segnius eos cũ ad ũsus pugnã erat.
ad p̃sequendos passim fugientes mit
tit. hispanos. z gallos pectites. affin
ium, ipse fessis acie magis qm̃ pugna
adiungit. Parte alia pugnae paulis
q̃q; p̃mo statum p̃lio fundã gnãt ict
fuãt, tam z occurrit sepe cui efferus
hannibal z aliquot locis plũ restituit
p̃tegentib; eum equitib; z ipe / omissis
p̃tremo eq̃s. q̃ consulẽ. z ad regendũ
equũ ures deficiebãt, tũ denũcianti
caudam iussisse cõsul ad pedes descẽdere
equites, dixisse hannibalẽ fer. q̃m
malle inictos mitterẽt equites. Cum
pedestre plurium q̃le ia haud dubia lo
stiũ uictoria fuit. cũ uicti mori iuestigio
mallẽt q̃m fugẽ, uictores morantibus
uictoriã uiam trucidaret. q̃s pellẽ nõ po
terant. p̃pulerũt tam iam paucos sup
atos. z labẽ ac uulneribus fessos. Inde
dissipati omes fuẽ eq̃sq; ad fugam q̃ pote
rant repetebãt. Cõsulem tr. militũ
cũ p̃tuchens equo sedentẽ unsaro cruce
oppellens, consulẽ uocabat. emulũ iã
quẽ unũ in sontẽ culpe clades hodiene
diei respicẽ debẽt, capere hẽ equũ. dũ z tibi
uirtũ aliqd supẽ. Comes ego te tollẽ po
sum ac p̃tegẽ, ne funesta hãc pugnã
morte cõsul fecis. z sin h lacrimarum
satis luctus ei ẽ, ad ea cõsul tu qdẽ. cũ
cornelio mactẽ uirtute esto. cauẽ fruc
tra mihi uos. deinde quẽ tẽp̃ emanibus
stiũ euitandi ab sumas. Abi nuntia pub
lice patribus urbem. p̃. muniant ac p̃
q̃ uictor hostis aduenat p̃sidijs fir
ment. p̃suasit fabio emilio. sed
tor ei memorẽ extulisse, z uixisse, z
adhuc mox me. z adhuc in hac strage
militũ meor patiẽ erpimere. fle tu
ut reus intereas, causaq; cõsulatus
accusator collegae exstitẽ. ut alieno ẽmi
ne innocentiã meã, p̃tegã. Haec exagẽte
tis p̃sus tba fugientiũ cuneũ, ac inte
hostes oppẽsere consulẽ, ignorantes
quis eẽt, obruẽt sup tel. Equus ab
ripuit equus. Timore effuse fugiũt
vij. milia hoiũ immunora cesẽ. decẽ
immunora. duo fermẽ nuncupatum
castras p̃fugẽ. Q. exemplo acanthy
lone atq; equitib; nullo munimẽto
tegentes uicũ occurrentes se. Consul
alẽ seu fortẽ seu consilio nullu fugi
entiũ infestus agminũ. cũ q̃q;
gunta fere equitib; uenusiã, p̃fugẽ
rũ pectites. duo milia. dcc. equites

Allocutio
consulis
ad paulũ cõs

Occidit paul
i tumultũ

7 tanta ꝑte cauum ſocioꝝq; ꝑns ceſi
cant. Inhis ambo cõſules queſtõ.
L. atilius 7 l. furi bibaculꝰ 7 ex. uri de
tribunis ꝯ il cõſulares quidaꝫ
ꝓtozyq; 7 celiuciꝰ. Ite eos. cir. Fuli
munum. 7 ꝯ. minuti numeꝝ 7 q magi
ſtri equitum ꝓ eo anno aliquot dieb;
añ fuerat. lxx. ꝓterea ſenatõs. aut
qui eos magiſtriſſent uñ i ſenatu
legi ceſerẽt cum ſua uoluntate mul
tos inlegitimis factos ee. Captā
eo ꝑlio tria milia pecudū 7 equites
ccc. dicunt. hec ex pugna cannẽſi
data nobilitata par ceteris utilis. q
ꝑ pugnã accẽ letiora q; hoſte ceſ
ſatum ẽ fuc ſtragẽ exercitus 7 gñ
ſoꝝq; fuga. Illaq; ad alia fuſticia
urbez ꝓdeſſe uta exercitū ſuaunt. ad
animãs fugiẽtẽ conſulẽ uti l. ſe
cunti ſunt altẽi morientis ꝑte tot
exercat fugiſſe bus in caſtris. cui
multitudo ſeruaꝝ armis ſine duabꝰ
eẽt. nũtiũ qui maiorib; ꝑtulit mit
tunt. Dum ꝑluum deinde ex letitia
epulis fatigatos ques nocturna hoſtes
ꝑmeteret. ut ad ſe trahſirent. imo eam
ſuꝝ habituros eẽ. Eaꝫ ſententiaꝫ alq
totã aſpnati. cur eũ illos q ſe accẽſ
ſerint uꝑs nõ uenire. cui eq; cõtigi
poſſent. q; ui delicet plena hoſtiuꝫ
oiã in medio eẽnt. 7 alioꝝ q; in fugã
piculis coꝝpora tuto mallent obi
cẽ. aliꝰ nõ tã ſententiaꝫ ẽ diſplicere
q; ñ aliꝰ teeẽ. ꝑ. ſempronius tudita
nus. tñ. mul capi gẽ manuitas iqt
albanaſſimo 7 acriſſimo hoſte.
eſtimãq; capita uñ 7 exquiri ꝓtia
ab unctis gãtib; Romanis aiuo ſis an
latus ſectus ut certus q; milia alti
bonos queant nõ tua ſi quitez. l. e
milius qui ſe bñ meri q; ñ ꝓſit uñ
maluit. 7 tot fortiſſimoꝝ uiroꝝ qui
cõa cum cumulati iacent cauẽs eſſe.
Q; ãiq; oppimat lux. maioraq; hoſti
um agmina obſepiant ut. ꝓhoꝰ qui
inordinati atq; incompoſiti oſtrepũt
portas eripiam ferro atq; audacia ut
fiat. q; minus ꝑ conferto hoſtiui animos
quitez hec lapſum atq; ſolutum agmẽ. ut
ſi nichil obſtet uias ſcias. Itaq; ite mecum
qui. 7 uos metipſos. 7 rem. ꝑ. ſaluã uulti.
Hec ubi dicta dedit. ſtringit gladium.
cuneoq; facto. ꝑ medios uadit hoſtes. ec
eũ inlatus ter trum qõ patebat numi
de iaculantẽ. tñ ſlatis inter tri ſcuꝝ.
in maiora caſtra ad. dẽ. Poſtuꝰ milia equa
ſex. atq; inter ꝑtũ alio magno agmiñe
admõito omniſſũ in columes puenit.
hec apõ uictos magno impetu aiozq; qõ i
gentiũ ſuũ cuiq; aut foꝛs dabat. q; m
ex cõſilio ipſoꝝ aut impio cuiq; agebatur.
Hannibali uictori cum ceteri ẽtũ ſuſi
gratularẽt. ſua dẽtq; ut tanto ꝑfic
tus bello diei qõ reliquũ eẽt. noctiq;
inſequentis quietẽ. 7 ipſe ſibi ſumeret
7 feſſis daret militib;. maharbal ꝑfec
tus equitũ. minime ceſſanduꝰ ratus.
imo ut qõ hac pugna fit actũ ſciaꝫ.
die. ꝯ. inquit uictoꝝ in capitolio e
pulabis. ſequere cum equite. ut ꝑ
te ueniſſe q; m uenturũ ſciant. ꝓce
cedant hannibal inimica letaliꝰ et
ua manuꝰ q; q; ut ea ſtatim capere aio
poſſent. Itaq; uoluntatẽ ſe laudare
maharbal. aut. ad cõſiliũ ꝑinſanduꝰ ꝑ
opꝰ eẽ. Cui maharbal. Nõ omnia uin
cere ſcis hannibal.
uictoria uti neſcis. Mora eius diei
ſatis fuit ſaluti fuiſſe urbi atq; ipſo
Poſtero die ut primũ illuc ad ſpolia lege
da fedã q; hoſtiũ ſpectabant. iſtruc
gẽ inſiſtunt. Iacebant tot romano
rum milia pedituꝫ 7 equitum paſſim
ut quiſq; fors aut pugna tulerat aut fugi. Adſurgentes quidã
ex ſtrage mecha ceruenti quos ſtric
ta matutino tpe exercitus ceſſerat uulne
ra. ab hoſte oppreſſi fuit. Quoſdã 7 iacẽ
tes uiuos ſuccisos femoribus poplitꝫ
bꝫq; inuenẽ nudantes ceruicẽ iu
gulisq; 7 reliquũ ſanguinẽ libãtes
hauſtu inuenti quidam ſẽ merſis
in effoſa tiniꝫ capitibꝫ. quos ſi ipſos feciſſe
foueas obruentis q; ora ſubiecta ſuf
humo intercluſiſſe ſpm apparebat. ꝑ
apue cuertit omnis ſubtractus numine

al' iiii de xx^ti tributu

l. ſex hoñiꝫ

l. inquit | al' nũaꝫ

l. agmiñe

Qro ſeptimꝰ ut effugeret ſecti multos ad maiora caſtra

l. 7 milia

ll. nos

al' ſubſtinuit

motuo sup mcẽtena romanꝝ unus laso
utrib; qp lacertis cum manib; accipiẽ
dum telum inutilib; immobilẽ manꝰ sus, la
mantq centib; hostiũ exp̃mat. Polys
adm ultum delectis hannibal ad mnoꝛa
duc castꝛ oppugnandꝛ. romanꝰ p̃mꝰ
brachio flumini ob̃ obiecto eos exclusit.
Ceteꝝ ab oĩb; labore. uigilys. uulneꝝ
b; & fessis. maturiꝰ ip̃o spectaculũ fac
ta pacti ut arma atq; equos tẽdant. in
capita. ternis nummis quadrigatis.
in socios ducenis. in suos. centenis. &
ut eo p̃cio p̃soluto. cũ singlis abirent
uestimẽtis. In castꝛ hostes accepũt. tra
ditiq; in custodia oĩes sẽ secoꝝ cau es
soci quidam ibi trẽpus tent. Interea ai
ermaionib; castꝛis quib; satis uirtum
aut ãi fuit ad quatuoꝛ milia hoĩũ. & cc.
equites. alij agmine. alij palati passi
pagios. qd haud minus tutũ erat cum
suũ p̃fugissent. castꝛ ipa a siluis & tumu
lis cacy cẽturiõe q̃ alta ẽ situa hostiũ pẽla
ungens patet ẽ. & p̃ equos uiroq;
& si quid argenti qd plimũ in phalis
equoꝝ erat. ñã adueniendo facto p
erigno utiq; multa uires utebant tur.
oĩus ceꝛa p̃la dirip̃enda data ẽ. Tu
sepeliendi causa conserti iuuenũ corpa
suoꝝ uisit. Ad octo milia fuisse oĩ
fortissimoꝝ uiroꝝ. & sil̃ q̃. ẽquesti
tum sepultiq; quida auctoꝛes sunt.
Eos q cannusinũ p̃fugiũt. mulier
paula noie busa greñe. clara diuicijs
meritis tantũ tectis q; acanusinis
acceptos. frumẽto. uestitu. uatico. &
uinit. Pqua ei munificẽtia p̃ea bello
p̃fecto. absentiq honoꝛes habiti sunt.
Ceteꝝ aut ibi. ccl. mil. quatuoꝛ centi
fabius maximꝰ delegicẽ p̃mꝰ. cui pat
poꝛe anno dictatoꝛ fuiat. & delegicẽ sacꝛa
l. publi bibulus. & p. cornel scipio. & de
legicẽ tiũ appi claudius pulcher. qm
primꝰ ecclis fuerat. oĩũ cõsensu ad
p. scipionẽ. ad mechũ adolescentẽ. appi.
claudii filia in matꝝ delata ẽ. Inub cõ
sulentib; inter paucos de sũma rerum.
ntiat. p. furi philus & sulpicius furi fili
Ac q̃q; eos pelliti spẽ forte desperatã con
ploratiq; rem ẽ publicam. nobiles iuue
nes quosdam quoꝝ princeps. l. ocelũ me
tellum mare ac naues spectare. ut desti ta
ha ad regum aliquẽ transfugiat. Id ꝰ
malum p̃ q̃ atroꝝ sup tot clades. & nouũ
cum stupẽ ac miraculo toꝝ p̃cos desti
ti & qui ad eam cõsiliũ adducendũ de eo
conferent. negat consiliꝝ ẽ ẽ sapio nu
uenis. fatalis dux huic belli auctoꝝ
atq; agendũ nõ consultandũ aut tanto
malo ẽ sapio. & rent secum ex templo armati
q rei. p. saluã nellent. nullo metus q̃m ne
ea cogitent hostiũ castꝛ ẽ. p̃sit ire sequẽti
bꝰ paucis in hospitiũ metelli. ex cui occasi
ui ibi iuuenũ ad quib; allatũ erat inuidisse.
stricto sup capita consultantiũ gladio. ex
mei ãi sententia inquit uiro ut ego rem.
p. ñ deseram. neq; aliũ auẽ romanũ deserere
patiar. Quisquis fallo. tu me iupiter optime
maxime domũ familiã reiq; meæ pestimꝰ
leo afficiat. & in hec uba. l. ocelius ires ex postu
lo. ocelliq; q adestis. Quis ñ mirabit in se hẽ
gladiũ stricti ẽ scãt. haud secus paucoꝝ
q̃m si auctoꝛe hannibale ciuerẽt iurant
oĩes custodiẽ cos q; semet ipos annibalẽ
cont scipioi tradiũt. Eo tpꝛe q̃ hec cum ilij
agebant. nemisiã ad consules. ad. uij. &
milia & pedites equitesq; qui sparsi fuga
pagos fuerant puenẽ. Eos oĩes uenusin
p familias benigne accipiẽs curãdos
q̃ cũ dimisset. insingulos equites totid.
& tunicas & quadragatos nummos. quo
ꝝ denos & pedituꝝ denos & arma quib
dederunt decerni. Celiusq; publice acpuati
hospitalit facta. & atiũq; ne amulierem
canusiua pplꝰ uenusin buse multitudo
faciebat. & iam ad decem milia hoĩũ erat.
Appiusq; & scipio p̃q̃ incolumẽ ẽ alterum
ossules acceperunt. nũtiũ ex templo mittit
q̃ice secum peditum equitũq; copie
ent salutatiũq; simul nutiũ uenisse
ad duces exercitus. an manẽ uellet canu
sium. Varro ipe canusinoꝝ copias & reliq;
am alioꝝ ꝑe consulariũ exercitus erat.
membriq; secerni & finitimis ab hoste
metebant defensuri. Romane bella q̃
reliquias sup ẽ canusii secessionis si occa
sione occasuꝝ cũ duobꝰ exercitibꝰ deletiq

Germani ger
mis dem of
tenos gra
dferere

: offensis uis ac
retur. si gra
uis omis

: cõsulere

omis copijs allatum fuãt. ſ Nũquam
ſaltua urbe tantum pauoris tumulꝫ
q; unq̃ mẽma nõã fuit. ſ eaq; ſuccũbere
amoneri. neq; aggdiar narrare q̃ diſ
ſerendo mmoza iõ facio. cũl exercitũq;
ad ſtimenũ p̃ioze anno ꝺmuſſo. ſlõ
iuſtinus ſup iuſtinus. ſ multi pleꝛ da
des cum duobꝫ cõſulibꝫ cum cõſulares
exercitus amiſſi nũtiabant. nec ulla
nã caſt. ſ. nec ducẽ nec militez ẽẽ. hã
nibal apuliã ſ̃mũ ẽẽ. ac iã ẽpe totã
italiã factam. nulla, pfecto alia gẽs
tanta mole clades nõ obꝛuta eẽt. cõpa
re cladem ategatus inſulas cartaginẽ
ſuã pho nauali accepta. qua fracti ſi
cilia ac ſardiniã ceſſere. hinc nectig
ales ac ſtipendia nos fieri ſe paſſi ſũt.
aut pugnam aduſam in affrica cam.
cu pea hannibal ſuccubuit. ſ nulla
expte compante ſẽ. nq̃ minoze aõ
lẽte ſunt. ꝑ. ſuꝛi pilus. ꝛ. ꝑ. põpoꝛ
ꝑtoꝛes. ſenatus incauꝛaꝫ hoſtiliam uo
cauẽ. ut de urbis cuſtodia cõſuleꝛet.
ſ eq; eũ dubitabãt delectus exercituꝫ
hoſtez ad oppugnandaꝫ romam. q̃
unũ op̃ belli reſtaꝛet uentuꝛũ. ſ cũ
hãlyb ſic ingentibꝫ ita ignotis. nec
cõſiliũ q̃ uteꝛ ſatis expediꝛet obſtrep
etq; dãnoꝛ lamentantiũ mulieꝛũ. nõ
dum palam facti unus moꝛtuuſq; ꝛpe
ne oms pene domos ẽplozaꝛent. pmꝰ
aue. ſ Tũ fabius maximus cenſuit.
equites expeditos ꝛappia. ſ latina ua
muttendos. q̃ obuiã eunteꝫ pũdaꝛẽ
tur. aliquos pfectos eꝛfugas paſſim.
diſſipatos foꝛte referant q̃ foꝛtuna
conſulum atq; exercituũ ſit. ſ hiq̃ dij
immoꝛtales inſeri impij irliquiũ rõno
nuꝫ noĩ fecerit. ũlte copie ſunt. q̃ ſe hã
mbal p̃ pluuiũ contulit. quid paret. q̃
agat. actumne ſit. hec eꝛplozantiũ no
ſcentiaq; pimpigꝛos iuuenes ẽẽ. illuꝛ
p patꝛes ipos ãgnoum q; magiſtratuũ
paꝛum ſic tumultũ actrepidatiõẽ ſuꝛ
be. tollant. matꝛias publico aꝛceant.
contẽnenq; inẽ ſuũ q̃q; lumen cogãt.
conplozatus familiaꝛ coꝛceant. ſilen
tiũ p urbez faciant. ñtios reꝛ oĩũ ad
p̃toꝛes deducendos curent. fiat q̃ ſq;
fortune domi auctõẽ expectent. ẽſtodes
p̃teꝛea ad poꝛtas ponant. q̃ pꝛohibeat
quẽquã egꝛeſſu urbez. cogantq; hoſtes ꝛ
nullã niſi ũbe ac menubꝫ ſaltus ſalu
tez ſpare. Vbi ẽiciũt recte tumultus.
tũ incauꝛaꝫ patꝛes reuocantos. cũſule
duũq; de urb cuſtodia ẽẽ. cum ibãt ſen
tentiaꝫ pedibꝫ os iſſent. ſ̃mota q; fo
ro magiſtratũ ẽba. patꝛes duũi ad ſedã
dos tumultũ diſceſſiſſent. tũ demuꝫ
litte ateꝛentõ conſule ſẽ. l. emiliũ
conſulez exercituq; ceſſi. euaſi ſe ẽẽ.
reliquias tante dauis uelud ernauſi
gio colligentẽ. ad. x. milia militum
fermẽ ẽẽ incompoſitoꝛ ſine ordinatoꝛq;
ſenũc ſedẽ ad carinas inceptiõẽ
p̃ tijs ſẽlaq; alia. nec uectoꝛis aĩo. nec
magnitudinis moze nũtiante. tũ p̃ua
te q; p domos dates uulgiter ſũt adeo
q; totaꝫ urbez oppleuit luctus. ut ſacꝛũ
annuſaũi ceteris intermiſſi ſit. q; nec
lugentibꝫ id facẽ ẽ fas. ſ nec ulla ũlla
tempeſtate matꝛona expers luctus
fuerat. ſ eaq; nec ob eaꝫdẽ cauſaꝫ alia q̃q; ſacꝛi
q; publici aut p̃ꝛiuata deſereꝛẽt. ſenat
ꝰ ſultu. diebꝫ. xxx. luctus ẽ finitus.
Ceteꝛum cum ſedato urb̃ tumultu re
uocati in curiã patꝛes ẽẽnt. alie inſup
exſtitia litteꝛe allate ſẽ a. c. cornelio p
p̃. reg ſuã hieronis claſſe puniciaq; uaſ
tari. cui cũ opẽ implozãti ferre uellẽt
nũtiatuꝫ bis ẽ alia claſſez ategatis in
ſulã ſtare paratã inſtructãq; ut ubi
ſe ad uſuꝫ tuendã ſimacauſanã oꝛam pe
ni ſentiſſent. lilibeũ exẽplo p̃uincã
q; aliaꝫ romanã aggꝛeꝛẽt. ſ eaq; claſ
ſe op̃ ẽ ſiregẽ ſociũ ſicaliãq; tueꝛi uellẽt
litteꝛis cõſul p̃toꝛis quẽ appiũ claudi
um qui claſſi ad hoſtiã ſtanti p̃ẽẽt. cum
ſuã ad exercituũ mittẽdũ ſcribendũq; ad
ſuli ut cũ. p̃ꝛ. exercituũ ſcidiſſet p̃mo
q̃q; tpze q̃ntũ p cõmodũ rei. p. fieri ꝛ
poſſet romã ueniꝛet. ſ Tertio ꝛ ſuꝛꝑ
tantus clades tũ ceteꝛis, p̃digijs tũ q̃
duę ueſtales eo anno ꝰpmuꝫ atq; flo
ꝛãma ſtupꝰ cõpte. ſ altiã ſubtꝛa ut mos
ẽ ad poꝛtã collinã necata fuerat. altiã
fibimoꝫ ipã moꝛte ẽ ſcauat. l. cantilius
ſcriba pontiffias. q̃s nõ munoꝛes pon

tifices appellant quicum florentina stu
prū fecerat, apontifice maximo eo
usq; iurgio mcomtō cessus ē. ut
inter ūba expiaret. Hoc nefas cū ite
tot ut fit clades inpdigū ūsum eet.
x. uiri libros adire iussi sē. fabī pic
tor delphos ad oraculū missus ē, sci
scitatuq; quib; ꝑcibj supplicūsq; dios
possent placare. qnā futura finis
tantis clad ibj foret. Inuenī erfacta
libj libris sacrificia aliiq; exē ordina
na facta. Inter gallus. gallina. g
grecus. greca. in foro bouario subt
ra uiū demissi sē. in lecti sacro ēsecti.
ū añ hostis humanus minime ro
mano sāc imbutum placatos satis ut
rebant deis. co. claudius marcell
ab hostia malutes qs in classem sēp
tos habebat. roma ut urbi ꝓfiuo i
cēnt mittit. Ipse legioēj classi. ea le
gio tria erat cum. tres. mal. triremiū
p massā. classe tractia. p. sumo ꝑbi
lo colegē. paucos dies eam ibi ma
gnus itineribj cernit. Dictator ex
auctoritate patrum dictus Iuni. z sēp
nius magist equitū. delect edicto i
mmones ab annus. xvij. z quos bau
ꝑtertatos scribunt. nec. ex bis legioib
z mille equites effecti. Ite ad socios
latinuq; nom ad mulures er formu
las accipiendos mittit. Arma tecta
alia pati iubent. z uetera sꝓbata
stui ceribunt tēpis. porticib; q; alia
forma noui celeē inopia liboꝝ
capitū ac necessitate dedit. octo
milia iuuenū ualidoꝝ ex subitis ꝓ
scisitantes singlos. nellent ne mili
tare empta publice armauer. Hic
miles mag placuit cū ꝓtio minoꝝ
redimi captiuos copia fieret. Hāq;
hannibal secūm tā ꝓsperam ad cānas
pugnā uictorie mag. qm bellum
gerentis interēt omnis. cū captiuis ꝑ
ductus sen gratis qs socios sic añ ad
trebiā transmeniq; lacū benigne
allocutus fine ꝓtio dimittit. Roma
nos quoq; uocatos. qđ nunq; alias a
ter mitis satis sermone allocutus. flō
pinsuticē ciuium sibi ee cū romā
bellū ingnitate. atq; impio certaret
z patres ūtuti romane ee ssisse. z se to
adnitū ut hic inuicti simul felicitati
z ūtuti ecdat. Itaq; redimoi se capti
uis copiā facē. ꝓtinus fore inscripti
equiti quingenos quadrigatos nu
mos. trecenos peditī. suo. cui in
aliquātū adiciebat equitib; ad ꝓtiū
quo peperigerāt recentes selecti tamen
q̄ maiq; dignitee; pcisceroi accepit.
placuit suffragio ifoꝝ. v. elegi. qui
romam adsenatū irent. hec pigri
alnuo ficti q̄m ut mutarēt se redituros
acceptū. Ad illius cum his carthalo
nobilis carthagine sui qui sē forte ad
pacem inclinarēt aios ēditices fēret.
cum egressi castris eent. unus ex his
minime romanū ingenij homo. uelud
aliquid oblitus cuius mutandi solutoi
causa cum incasē recessi. añ nocte; com
tes adsequit. ubi eos roma uenisse i
nūtiatū. ē. carthalo in obuiā luctoꝝ
mittit. qui dictatoꝝ ilb nūtiaret.
ut añ nocte; exercet finib; romanis.
legatis captiuoꝝ senatus ab dicta
toꝝ erat. Duoꝝ princeps. co. mm.
patres escripti mquid. Nemo nim
ignorat nulla unq; ciuitate tot ulices
fuisse captiuos q̄m nre. Ceteꝝ nih
nob plus iusto nra placet causa. ñ
alij umq; minus neglegenti nob q̄m
alios in hostiū potestate uenerit. flō
eni macie ꝓtimore arma tradituri
h; cum ipse ad noctē supstites armis
his ceteꝝ corpoꝝ pluꝝ ex tuliss em.
mi ait. recepimus nos. Quieti reliq
uisi ac nocte insequente fessi labore
ac uulneib; nalluꝝ sum tutati. post
ero die cū ssi ab exercitu uictoꝝ ei
aq; arcem. nec ulla iam ꝓsentes
hostes et ūpendi spes ee. nec ee ne
fas duceremi. Ita. multis boūm exacte
trucidatis unā aliquē ex cāuenti
pugna romāq; multe restare. tunc
demum pacti sumus ꝓtiū quoꝝ
cempti dimitteremi. Arma inqb
nichil iā auxilij erat hosti tradituri.
Ad aues q̄s accepam se a gallis auro
redemisse. z patres uros asprimos

Ceremonie

Dictatoꝝ dict. Iuni
Cy. eqti. T. sempni.

Annibal allocit captiuos romanos

Comme legati captiuoꝝ

illos ad conoitice; pcas. legatos tam
ad captuor redemptor gñi tarentū
mussisse. atq; in talia cā gallus. ⁊ ad
l. nō tū racē cum pyrro ntūp ma clare ifā;
qñ pauce ⁊ fuga pugna fuit. Cane
ses cāpos acie romanor corpū tegat.
Nec sup hūm pugne. ñ in quib; trua
uanos ⁊ fetū q; iures ceteceī. Nut
te de nris quidā. qui nec i acie quidē
refugerat. ſi pdoio castris relicti cā
calle tēlent in potestate hostū uener.
haud equidē ulli cuius aut cōmilito
rtune aut cēdicioi inuideo. nec
p mendo alū me extulisse. al uelim
dear. ne ill' quidē ñ p mā tatis pecū
⁊ cursus aliqđ p muum ē. q plenq;
inermes ex acie fugientes. ñ p̄p̄ ne
mo sic aduc amuli; sit ceſſe. se nob; me
rito ptulerit gl'atiq; fuit mse pl'q; ī
nob. p̄sidij rei. p. ēe. ſi illis ut boīs
ac fortib; uiris multib; q; utenum
⁊ nob tā pp̄tionib; p̄pata. qb; bñficio
uro recepta atq; in patriā restituta
fuerum. Valeriū exoi etate ⁊ fortu
na habetis. Vrbē. mlta armati fuor
audio. nō mīs numer nr ē. nec ī
mauce p uo redimi possum. q; hīj emā
tur. Nas si confectā nos cum illis.
miuria; noi illis miuriā noi nomā
no facā. Illud ⁊ in tali consilio aīa
aduertendū uob censeā patres c̄sc̄pti
si tam multōr ēe uelitis. qđ nullo
nō mō facatis. quin nos hosti
relictur ī fitis. p̄ro uideret q
nos hospitum numero habuit cap
tiuos. an barbaro ac feno. q utrū
anarior. an crudelior sit uix estima
ri potest. Si uideatis catenas. squa
lorē deformitatē q; cui uxor. nō
minus p̄fecto nos ea species mo
ueat. q̄ si eraltera parte cernatis sīa
tas camenſib; campis legiōes nr̄ā
Intuer potestis sollicitudinē ⁊ lacrimas ī
uestibulo curie stantiū cognator
uxor expectantiūq; respōsū uīm.
Cum hīp nob; pp̄ his qui absunt ita
suspensi. ac sollicati sint. quē ēe tis
l. est sūm uxor ēe. quor unus ciuis me
ta libtas ēet. Si mecū fortuna ipe

unob; mutis hannibal cōtēnat naturam
suā ēe uelit. nichil tam nob; unq; op̄ē
ēe ſeam. cū moneā ut redimendū ānob
l. fomā uli sum redire. ⁊ q̄. remulli ap̄ri
fine p̄cio capti. ſi redire cū legatis p̄
moribz cauitatis ad redimendos fese mit
tis. ⁊ eā ego impatā. ocē. nūmus ñ
estimat' eius. Sui quisq; sūi pat̄o
c̄sc̄ripti sacro inuiolatoq; ī mine ēe. unum
corpus meū magis me fame pidim mo
uet ne auob; dapnati a me pulsi ab en
mus. neq; enī nos suo pepulisse hoīes
l. mee ordo
creedent. Vbi ille finē fecit. et e plo ab ea
turba q; tū cōmunis erat clamor flebil
ē sublatus manib; ad cunctos tendebat.
orantes ut sibi liberos. frēs. cognatos
redderet. Feminas q̄; metus acie
ceſſicas tēte ac in foro uisor ī muros
erat. Senatus sūmotis arbitris cō
sulī cepit. ⁊ bi cū sententijs uīāre
tur. ⁊ alij redimendos de publico. alij
nullā; publice impensā; faciendā.
nec; phibendos de priuato redimi. Si
l. deesset. danda ex erario
pecunia
quib; argentū in p̄sentia mutuā
p̄dib; ac p̄dijs cauendū p̄plo cēſe
rent. ⁊ tū. t. m. alius torquat' p̄scr
(de re. T. ayanlij de captiuis
nō redimendis
ac mmus dure ut plerisq; indebatur
seuitatis in rrogat' sententia. Ita lo
cutus fert. Si tantū in p̄tulassent
l. sine
legati. p̄his qui in hostū potestate
ſt ut redimerēt. illius in sectatiē
cor̄b; suis p̄cussē. Quo enī aliud
q̄m admonendi ēēt. ut more tradi
tum a patribz necessitatē adire mulcta
l. exemplo.
rei exemplo suaderetis. Hic aut cum
ipe g̃lat sint. qđ se hostib; deterrint.
p̄fectiq; nō captis in mancipio ab hostib;
l. camusinq;
hīs. ⁊ abbis qui uenūsiāq; puener. atq;
ipi. c. terentij. chil' equū ēensuerint
nichil nos cor̄ patres cōsc̄pti q̄ illic
acta sunt ignoare patiar. Atq; utinā;
hec q̄ apud nos actumus sum. q
nunq; apd ipm exercitū agere; obti
muim tegi ignauie cuiq; ⁊ ūtuti.
aut uni hic saltem adeēt. p̄. c. sēpm.
que suis duce secum ēent multes
hodie magistris romanis nō captiuis
in potestate hostiū ēē nr. ⁊ cōfestim
pugnandū hostib; tē uictoria letis

⁊ ipis plenq; regressi nocte sua nocte
ad erupendum libertatq; habuissent.
⁊ septa armatoꝝ hoīū erūpe⁊ inter
cepertos hostes possent. ⁊ neq; pse ipi
hoc facere ornati sunt. neq; aliuꝝ
sequi uoluerūt. ⁊octe ꝑpe tota. p. se
pronus tudicamus nō destitut amo
nē ad hortandos eos dū paucitas hosti
um ēca cast⁊ dum quies ac silentiū
cēt. dum nox inceptū tegeret se du
cē sequerent. añ luce ꝓuenire ītu
tā loca ī sicioꝝ urbes posse. fic̄ ānoꝝ
memoria. p. rectus tē. militū ī ītā
nuo. fic̄ nob adolescentib; ꝓpe pum
co bello calpūnī flama. cōc. uolūtariū.
cum adtumultū eos capiendum fitū
inter medios hostes ducēt. dū eoꝝ am
milites. ⁊ morte mā eripiamus ex ·l· centa
hortatione ccūquentas legiones. Et ītr. p. al' sic
sempꝝ dicēret nec uiros ratio qđ ē no
uos ducēt. ī nemo tantē ūtutis ex mano
steret comes. mā nō ad gla mag qm
ad salutē ferentē dem̄ōstraret. ducē se
in patriā ad parētes ac cōiuges ac lib
os fac. Vt ꝓuenimus de ē nob ānus. q
simonendū ꝑ patria cēt facere tis.
quinquaginta milia ciuiū sociorūq;
cā nos eo ipō die cēsa iacent. Et tot
exempla ūtutis nō mouēt. nichil
unquā mouebit. Et tanta clades
miles utra nō fec nulla facet. ⁊ libi ·l· forte
atq; incolumes desiderates patriā. tost⁊
īmo desiderate dū patria ē. dū caues
eius estis. Et ero nē desidatis. demi
nuti capite. ab alienati uyre ciuiuꝝ
fui carthaginēsiū facti. ꝑtio redditu
ri estis eo unde ingressa ac nequa
abistis. p. sempnuū cauē urīm nō a
uditis arma capere ac seq se uolentes.
hannibalē ꝑ paulo audistis. cast⁊
pdi. ⁊ arma tradi uolentes. Quīm. nī
eū m̄ seq recusar bñ mocētē. h ob
fusce ac retinē conati sunt. ī structis
gladys uiri fortissimi mortes sūmo
uellent. p ing. p. sempnuo pauiū
agīm. qm phostiū fuit erūpe dum.
hos caues patria desidet quoꝝ si ceti
similes fuissent nemīne hodie ex
his qui ad cannas pugnauerūt cauē

habent. Ne milib; vij. armatoꝝ. se ce
ti exterret qui erūpe auderet. qui ꝑ ata
liberi atq; armati redirēt. neq; his sexcentis / tot
centa milia hostes obstare. Quā tutu ·iiii·
mīt diuina uꝝ ꝑpe legionū ag minus fu
turū censetis fuisse. habetis hodie. xv.
milia armatoꝝ cum suis fortia facta ⁊
patres. ⁊ Ne aūt quē ad modū bonū
ficedes q; nā fortes ne ipi quidē uiderīt
cauēs ēe possiunt. ñ qs ēde pot fuisse
ut erūpentib; qui erūpent obsistere co
nati sunt. aut nō mīde eos tum ī
columitatū tūgle illoꝝ pertinuē par
tis. cum sibi tum ēi ignauiaq; sua ututi
ignominuos causa ēe sciant. maluēt
intentoꝝ latentes simul lucē atq;
hostes expectare. cū silentiō noctis erūp
endi occasio cēt. Ad erūpendū eos tus ō
fuit ānus. ad tutandā fortiū cast ānū
habuerīt. dies ac noctes aliquot ob se
si armā se ipi tutati uallo sunt. tandē
ultima aūt passiq; cū oīa subsidiū in
te defunt. affectusq; fame uiribꝰ ānā
tam sustinere nequiret. necessitatib
magē humanus ēpin arma uicta fuit. ·l· nibi
Nec eo sole ab hostis ad uallū accessit.
añ sedam horā nullaq; fortunam ēa
mmus exptā. tradiderūt arma ac se ipō.
Huob ipoꝝ pbitatē militia fuit. cum
ad ac stare ac pugnare decuit. tum
in cast refugere. cum pugnādū
erat cast tradiderūt. neq; in acie neq; ī
castris utiles. Quos redimā cū erūpere
castris oportet. cuncta manu ac ma ⁊ et uosipos
nētis. Cum mane cast tutare ārma
necesse ē. ⁊ cast. ⁊ arma tradētis hosti. ⁊
Ego no mag illos redimēdos patres
conscripti censeo. qm illos decernēdos hā
nubali qui pmedios hostis ecastris
erupūt ac ꝓsumā ūtutē sē patrie re
stituerūt. Cui ꝑ quā manlius orī. qm ꝑ
patrū. quoq; plebeiq; capti cognati
que attigebāt. ꝑ exemplū ciuitati
minime incaptuos iā m̄ antiqui
indulgentius. pecunie q; sūma hoīe
mouit. Quīm nec etatū exaurīē. ma
gna iā sūma erogata in suos ad mu ⁊ ad mādos sp
nitus. cīcos q; nec hannibale magē
huice reuit fama erat egentē locu

⁊ ego ignauiā illoꝝ accuso
cū sceleris possiꝝ accusare?

pletaq; nolebant cum triste respõsum nõ redimi captiuos redditum eẽt; nouus q; sup ueteres luctus tot tacẽ cuiuum adiectus eẽt. cum magnus & flentib; qsubq; legatos ad portã p secu ta funtq; ex his domũ abiit. qđ fal laci rectitu ne cuiustã iure eiurando se ex soluisset. Qđ ũ innotuit relatumq; ad senatum ẽ. omẽs censuerũt conplen dendi; & custodib; publice datis. de ducendum ad hannibalẽ eẽt. Et de captiuis fama. cecẽ p̃mos uenisse de eis. cum dubitatq; in senatu eẽt ad mitterentne in urbẽ. nec ne ita ad missos ee. nec tamen his senatus dare tur. Qđ oranti; de inde longius ci ui; spẽ. alios insup tres legatos ue nisse. l. scipionẽ. & al' puriũ. & l. manliũ. Et ũ demũ ab cognato scribo nij. tij. pl. de redimendis captiuis rela tum ẽ. nec censuisse redimendos sed tui; & nouos legatos tres ad hanni balẽ reuertisse. decẽ ueteres remanis se. qđ p causã recognoscendi nouã captiuor ad hannibalẽ exitum ẽ regis religio sese exsoluissent. De his de cendis magna contentio actum in senatu ẽ. uictosq; pauci sententi; qui decem dos censuerint. & eterum p̃mus censoribus adeo oib; notis ig nominiosq; effectos ee. quida eoq; mo rem sibi ipi esse iunxerunt. ceteri nõ forosolum oi dein uita. sed ipse luce ac publico carueri. Quam magnã adeo dis crepare inter auctores quinquo ueri sit; discerni quas. Quinto autem maior clade supiorib; datis fuit. l. cares iudico rum quẽ eadẽ die firma steterat tui labozare cepit. nulla p̃fecto alia re q; q̃ qđ desperare cepant de imperio. defecẽ auẽt ad penos hi ppli. Atellam. Calatiã. Hirpini. Appuloz. pars. Bãm tios p̃ter pentros. Bruti; os. Lucani. p̃t hos. Quarentum. & greoz omis fere oza tarentini. metapontini. crotho nien ses. Locẽq; ex eis alpini omis gallia. flec tam ee clades defectiones q; sociorũ move runt. ut puncas urbẽ in ito apud romanos fieret. & eq; an ciuil. & adueniti in pe

us reduxit renouauitq; memoriã accep te dudum. Qđ inter pe ipo ateo magno aio ciuitas fuit. ut coms extanta date cui ipe causa maxima fuisset redeunti. Et obuiã itu frequent ab oib; ordinib; fuit. & gre acte. qđ dere. p. ñ desperasset. qui curta bagine esui ductor fuisset; nihil re cusantiũ supplicij foret.

Et hannibal p̃ canense pugnã cepta acriter pugnã fessũ exapuliam sãnni mouerat. accit; in hyrpinos a statõ pollicente se copiã frumenti. Quã simul erat trebius nobilis unus suos. hi p̃mebat eum cõsimi tũ facto familiã p gratiã romanoz potes tas. post famã cunctantis pugnãe uul gatiq; trebij sermonib; aduentũ hanni balis. cum copiã urbez excessissent. sine certamine tẽptata urbe peno. p̃sidiuq; acceptũ ẽ. Ibi poa oi atq; in pe dimissis relictis. exercitu partito magone regi onis eius urbes aut deficientes a romanis accipere. aut detrectantes cogere ad defec tionẽ iubet. ipe p agrũ campani marc inferũ petit. oppugnãturq; neapolim ut urbez maritimã habet. Vbi fines nea politanor mutauit numidas partim munitionib; ut plerisq; eius fuit. ne si ũiq; occulta. q̃ cuiq; apte potenat dispo suit. Alios p̃se acti p̃dam exagris osten tantis ob equitatẽ portis uallis. Inq; q; nec multi. & eo potiti urebant. cui tima equitũ erupissẽt. abscedentib; consulto tela insidias cauerent ẽ. Hec cum fuisset quisq; sua mirari. p̃pinquã. & hanc pul critudẽ naues piscatorie plerisq; effecte. prius nandi dedissent effugiũ. Aliq; tam eo plio nobiles iuuenes oesi sunt. inter q; & egregias p̃fecti equitũ interemti cedentes secum occiunt. ab urbe oppugnanda. Inde capuã flectit. ut luxuriate. longa felicitate ac indulgentia fortunã. maxime tam inter corrupta oia licentia plebis. cum in libertate exercentibus senatus & sibi & plebi obnoxiũ fecerat paciui. clauũ nobilis inter ac pplaris primo ce terum malis artibi nactus opus. Is ci

consuli.

explicit lib. y incipit ej. eiusdẽ

Tendit ad ea q̃ no

Tendit penus neapolim oppugnare ipam retinuit

Penũ abstinuit ad ea q̃ ipa mecia haud q̃q; pñpta oppugnati

De arcẽda facta ad senatũ in plete Capuã arte pace

Sit q; multoz socioz. p. i. fides q ad ea

Circumtona hostiũ defectio socioz motũ nõ ẽ nit. p. i. quia mino hostiũ motus

eo forte anno quo res male gesta ro
mane ciuitati ē. in summo magistratu erat
ūa diu infesta senatui plebem ratus p
occasionē nouandi res magnā sui fiducia
facinus. ut si in ea castra hannibal cum
victore exercitu uenisset trucidato sena
tu tolleret capuā penes. Impij hō. si in
ad extremū potius. cū malle recolu
mus quin ei ūsā re. p. donari. nullaq; aut i
columem ēe orbata. p. ēdem. tacitos inuit
q. senatū fuare. obnoxiū sibi ac ple
bi facere. Vocato senatu. cum sibi defec
tionis ab romanis consilium placatur
nullo in ū necessariū. fuisse pfat ēet.
quippe qui libos ex appij claudij filia
habet. filiaq; rome nuptū huic reo fuisse.
ceterū maiorē multo rē magisq; timari
instare. si non eum profectionē attollēdo
ciuitate senatum. plebē spectatorē
ſ. & p̄cedē senat' inuasurā rē. p. fore hānība
li ac penis uelle. eo se pacto posse libā
re eos. si p̄mittat sibi & etā manū in re
p. obliti credant. Cū omēs uicti metu
p̄mitterent. claudiā in carcerē uos & tan
quā & ipse cogitati facinoris particeps
approbando cōsilia quib; nequiquā
adūsaret. uā saluti ure inuentā. Inf
fidē q̄m multis ipi accipite fide data. e
g̃ssus claudi curiā subet. Pfidiūq; in
uestibulo reliquid nequis aduersus
inuisu suo meue ui egredi posset. Tūc
uocato ad contionē pplo. Ho sepe inq
optastis campanū. ut supplicij sumēdi
uob ex impbo ac tere stabili senatu pote
stas ēet. eā nō ptumultū expugnātes
tomos singlos q̄s pfidijs clientū ser
uoq; tuent. cū sumo nro pacto fretu
tā habetis ac libet. dausos omēs iam
accipite solos. inermes. nequicquā.
raptū aut forte teme egeritis. reliquos
capite uob ius sententie dicendē fa
ciam. utq; quisq; emeritus ē penas pē
dat. Si an oīa uta nos ire indulgē opō
tet. ut potiōē uta salutē atq; utilita
tē uīam habeatis. Et ea hos ut opi
nor obclusis senatōes nā senatū omīno
nō habe nō uultis. Quippe aut rex q̄d
abhominandū. aut q̄d unū libē cāu
tatis cōsiliū ē. senatus habendus est.
Itaq; duo res simul agende sunt uob.
ut & uetere senatum tollatis. & nouū
coaptetis. Licet singulos senatores
iubeā de quor capite uos consulam. q̄d
de quoq; censueritis fiet. si p̄ius meus
locus iuris & fortē ac strenui nouū sena
tōē coaptabitis. q̄ de noxio supplicii
sumat. Ite electi. Et uob; in urna
electis. licet q̄d primū sorte nomē ex
cidit ipi magis ecquis pclus nisit. Vbi au
ditum ē nomē. malū & impbū pseq; q̄
damare. & supplicio dignū. Tū pacuui
Video q̄ de re sententia fuerit data. Facilius
p malo atq; impbo. bonū senatorem
& iustū. p̄mo silentiū erat inopia pudo
ris subiciendi. Deīn cū aliquis omissa
uerecundia quē pia nominassent. multo
maior exē plo clamor oriebat. cū alij
negarent nosse. alij nec p̄bā. nec humi
litatē. sordidāq; ip̄ā & paupertate artis
aut q̄ls genus obicerent. hoc multo magis
insolito actio quato senatore ē factum
ut ip̄e nemē bonos appareret. quē
aut in ei substitueret locum deēē. q̄ ū
eo sēz nominari attinebat. nichil alius
ud q̄m ad audiendā p̄bā nobilitatē.
multo humiliores obscuriores q; ceteri
erat eius qui p̄mi memore occupabat
ita dilabi homines notissimi q̄q; p
malum maxime tolerabile dicentes
ēe. iubentesq; senatum ex custodia di
mittere in pacatum cū obnoxiū uitre
beneficio senatū multo sibi magis q̄m
plebi fecisse. sine armis nā ois cōcēdē
tibus donabat. Hic senatores omissa lib
tatis dignitatis q; memoria. plebei
affari. salutare. benigne mutare. appa
ratus accipere epulis. ei causas suscipe.
ei sēp parti adesse. secū in curiā ire
dices clareq; magnifice apte atq;
multifariā fauorē conciliando ēet. Ita
nō nichil in senatu actū audit. q̄m si ple
bi ibi ēet concilium. p̄na semp cautus
in futurū. si ingenuos in uitio haf
fluenti copia uoluptatū. & illecebris
omnis amenitatis maxime silestris
q;. Tū nō ita obsequio p̄cipū. & li
centia plebei lasciuire. ut nec libidi
ni nec sūptibus mod ēet. ad cōceptū

legum magistratuũ senatus accessit. Cũ
p̃ cãnensem cladem ut cui aliq̃ erat uere
cundia. romanum q̃ imperiũ sperneret.
Jo mĩ erat immora ne exemplo efficeret.
q̃ cõnubiũ uetustũ multas familias
damas ac potentes romanus inuscueãt
.r. q̃ cum militaret aliq̃ apud .ñ. ma
ximũ Junclin erat. cc. equites nobi
lissimi quisq; campanor impẽsa fa
lanx urbium delecta ab romanis ac
missi. horr parentes cognatiq; egre p
ferebãt. ut legati ad cõs .ñ. mitterẽt duo
Sõ dum camsuũ. pfectũ sz uenusinũ cã
panis ac senectute subsidiũ mittere
tur. q̃ poterãt maxime miserabilem
boĩs sociis. super bis atq; iniuriis ut
erant cãpani sperneboĩ. Et aur rex
suarum singq; cons. minus detegebo r
clade nudando q̃. Nam cũ legati egre
ferre senatũ pplm̃q; campanũ admi
quicq; euenisse romanis nisi assent.
pollicerentq; oĩa que ad bellũ opus
essent. more magr inquit loquendi cũ
sociis suasistis campanis utentes q̃ op
erent ad bellũ impare. q̃ conuenieret
ad pñtem fortune nre statum. locum
estis. Q̃d enĩ nob ad cumulũ relictũ
ẽ ut qui aliquid habeam. id q̃ ẽ eri
pleri ab sociis uelim. pectus nob im
pem. tanq; equites habeam. pecu
niã dece diciam. tanq; ea tantũ delit.
Nichil ne q̃ suppleri quide nob reli
q̃ fortuna. legiões. equitat. arma.
signa. equi. uiriq;. pecuniq;. cõmeat.
aut macte aut untumis. pro die amis
sis castris pmisit. Itaq; nimietus no
n bello oportet campani. si penu bel
lum. prius hostis capiatis. Venat imẽ
tes ut trepidos quonda maiores r
uros intra meniã compulsos. nec sa
mitẽ hostes si. fossarũ patentes
receptos infideles saltem defendimus.
ceptũq; ppe uos cũ sannitib; bellũ
p centũ ppe annos uariante fortu
na euentũ tulim. Adeste ad h̃. q̃ fe
dus equũ decusistis. q̃ leges nras. q̃
ad extremũ id q̃ an cãnensẽ certe
dadei maximũ fuit cunctatẽ nras
magne parti uror credim. cõmunem
casumq; uobcũ. Itaq; communẽ uob
hanc cladẽ q̃ acceptã ẽ dece campanor
tet. communes patriã tuemini arbitr ee.
tiet se. Si hõ cum sanguine suo et tristico rese
ctũ q̃ sibi ablatum sit uitalia tam ipi
um maneat. Cen hostis ne affixe quide
indigena. ab ultimis tranum oris. freto
cocytani scaphis q; columis. serpẽ oĩs uene
nor. et omniũ linguarũ ppe humane militet
thit. Huic natã. et oĩbus immixte. ferisq; in
sup diue ipse effertũ ponibus ac mobilibus
ex humanor corpũ structe faciendis. et q̃r
locũ. et piget. uescat humanis corpib;
decento his infandis pastos epulis. q̃s
contingẽt. nefas sit. uide atq; habẽ dño
et cra affrica. et ex carthagine uita petere
et uitalia nuntiare. ac maiorr pati pũ
cta ee. cui nõ genito mĩ uitalia detestã
bile sit. pulchrũ erit cãpanis plapsum r
clade romanũ impũ. uita fide nris mu
nib; retentũ ac recuperatũ ee. Ergo tria milia
peditum. mlq; equitũ arbitror ex cãpa
nis sẽp fisse. tam pecunie affati e. Trumq;
Quis parẽ fortune nre fidei. habetis. n
hannibal se uicisse sentiet nec. n. pse se
uictos ee. hac oĩe cõis. dimissis rede
untib; q̃ domũ legatis uir erbis subi
nir. tẽpus uenit. aut q̃ cãpanã nõ agrũ
solũ ab .r. quondã p iniuriã adẽptum
recuperare. h impio. et utrinc potiri possit
fedus emĩ cũ hannibale quib; uelint
legib; factis. Itaq; controuisiã fore. q̃ cum
ipe confecto bello hannibal uictor
in affrica intendebat. exercitumq; deportet
utrinc ipsi cãpanis relinquat. Hac mo
locuti. ad sensiõnis. ita reuertuntur
legationes. uti deletũ oĩb; uideret nomẽ
romanum. Et eteplo plebs ad defectionẽ
ac pars maxima senatus spectare. Et
tractatũ suis auctoritatib; semor p pau
cos dies ẽ tres. Postremo uicẽ sententia
plurimũ. ut itez legati qui ad ẽsulez
ipmanẽ ierãt ad hannibalẽ mitterent.
q̃ primus q̃q; iret ẽtiq; defectionis con
siliũ ceret. Q̃m. legatos missos ac cãpanis
inquib; da annalib; inueni. Postulã
tes ut alẽ consul campanus fieret.
fure romanã adiuuari uellent. Jmo
gnatice orta sumoniũ acuria missos

[legatos cãpanor ad uarronẽ
[deceptus
[cõsilia uarronis reprobata
[deesb
[moztb
[Quintiũ filiũ legatoz cãpanoz

ē/ mittiq; lictorē; qui ex urbe educeret eos. atq; eo die manē exīt fines romās ut iret; qr nimis cōparlatinor quo mālē p̄tulatō erat. Celiq; ⁊ alij ita ut sine ea ulla p̄termiserāt scriptorēs. ponē; p certo fū ut legati ad hannibalē uenerunt. pacīq; cū eo conditiōis fecerīt; neq; imperator magistratue penor ullum nisi incuē campanū habet; neue ceiuis campanī inuitē militaret. nisi ne facēt ut siue legeq; suū magistratū campane ēent. ut ē. ex. p̄ captiuos penus aret campanis qs ipi elegissent; cumq; bz equitū campanor qui inficias super ea facerent p̄ mutatō fieret. Hec pacta illa insup q̄m q̄ pacta erant fraudē campanū eludunt. Ita p̄fectos secū; quesq; ⁊ alios parū aliquo militie munē occupatos; pāt p̄uatis negotiis implicatos; plebs repente oīs ēp̄hensos uelut custodie causa balneis includi iussit. ubi fermē atq; estu ānā intēdu sa; fedū in modū expirarēt. Hanc fierent; ne ue legato mittēt ad penū; sūma ope cauit. magistratū ad hūmanā auctoritatē mobil p̄ sanā cuiuis mītē retinuit. resistebat. ut nō p̄hoīū mitti ab hannibale audiū; p̄ter superbā dnationez; miserabilez; q; parentū orū futurū exempla referens. primo ne recuperet p̄hoīum palā uociferat ē; deīn ut re ceptū; aut eiceret; aut si malū faciamus q̄ō auctissimus socios consanguineis; defecissent; ac memorabili facinore; purgare uellent; ut infecto punico p̄sidio restitueret se romanis. Hec nec eū occulta agebant. cū relata hannibali ēent; primo misit qui uocaret magistrū ad se se incastē. Deīn cū his fremit negatq; se iturū. nec eū hannibali uisē incuē campanū. ītantus ira penus. comprehensū hominē; uinctūq; attrahi ad se se iussit. Verū deinde ne q̄d inter iii tumult atq; exclamationē aliorū in cōsulta ētamittas oriret. ipē p̄missō nūcio ad magistrū bloniū p̄torez campanū. p̄cedit die sequēte futurū; ⁊ sacrificaturū cum modico p̄sidio. Quarus

ētuē aduocata; edicat ut frequētes cū cōiugib; ac libis obuiā iret hannibali. Ab omnibus id nō obtinet. in si equitē fauorē; ⁊ uulgi et studio uisendi tot inuictōs; clarū imperatōrē; factū ē. Deīq; magistratū nec obuiā egressus ē nec quo tm̄ē aliquem ex conscientia dignitate posset; priuati se tenuit. in foro cum filio dientibusq; pauc. occulte ambulauit. Tū p̄ uate tota ciuitate ad excipiendū penū insēdit q; hannibal ingress urbē; senatum ex templo p̄tulat. p̄ecantibusq; in p̄mōb ciuitatis cōpanor; neq; eo die fere gerēret. die q; ut ipē aduentu suo festū letus ac libens celebraret; q̄ quā p̄ces ingenuo ira erat; tam nequid ip̄i nocēdo negaret. ut lenda urbē; magnā diei pāte consūpsit. Deīnde latus ēapud nūnios. celeres. ⁊ tremū pactumq; inclitos nobilitate ac diuicijs. Eo pactum ea lauī ēq; ānō dictū ē. p̄ncipes factionis eius q̄ attraxerat rē ad penos filium unicū ēē adduxē. abstractū a suo cum dedecore; ac late; cū quo fercissime; pro mania societate ad ūsus punicum fe dus fecerat. Hec eum aut inclinata in partē altera ciuitas; aut pāt mitē sententia deprīlat. huiusce pactū uenū hannibalē de pacto mag. q̄m purgatio placuit. uictus q; patrijs flēbz lacrimisq; ⁊ ad cenā eū cū patre uocari iussit; cui conuiuio neminem campanū p̄ q̄ hospites nubellūq; ra ureq; insignē bello unū adhibitus erat. Cepunt epulari de die; ⁊ conuiuiū nō ex more punico aut militari ordine sapiūs ēē. sī ut in ciuitate; atq; ⁊ in domu adhuc ōia oīb; uoluptatū illecebris instructum. uīū nec dictor; inuitatiōn. nec ipi ut ciuī amici; alaui; filius p̄ hostia unū potiusq; qualecunq; excusans patrē ad q; eius ad mirabilez inuitabatq; causa nō solis ferme occultus patrē celauit; ex cōiuio egressus filiū in secretū ortus erat p̄ticijs edit; p̄uenerit. Confiteor inquit affero pat quo nō uenā solum peccati q̄d fecim; ad hanibalē ipetrat ab romanis ⁊ immunito maiē dignitate ⁊

Hpostim?

f: id haut

Legatio campān ad hannibalem

Consilium decij magij

f. defiacter

Egnatius filij pacuuij

gra simus campani q̄ fo.uumus umq̄.
fuum umq̄. Cum imburnō pat quonā
id ēet consilij quereret, tegā retecta ab
humo lat⁹ succentū gladio mdat. Ego
ego inquit sanguine hannibal sanctā
romanū fedus. Te tō p̄ scire uolui, si
force adēdum facā pat malles. Ad
uocat audiuit q̄ senex uelut sua ageret
intēq; audiebat intēet, tam metu q̄ ego
te inquit fili q̄ cap ura libos uingūt pa
rentibj force q̄ scap ne añ ocios patrios fāc
.7 pati oīa infanda uelis. Pauce hōr horę
sē; unt quē iurantes quocjo cōr ē, certis
dextre iungentes ficer obstrixerim ut
sancta fide manifiles. Digsti actoquo er
cēplo meum armañ uirgines ab hospi
tali misa, ad q̄m ctī cāpanor ad habitū ab
hannibale es: eā ipay insam cruentare u
hospitis sanguine. Hannibalē pat filio mō
potuu placare. filuū hannibali in possū
Dy finichil scā, nō fides, nō religio, nō
pietas, autoant infanda sino pmitē
no bauum sedē fer. Vn aggressur es a
nibalē. qo illa tba tot liboz seruoz q̄.
Qd in unū in tēpoim ocli. qo tot terē
torpescentes. in añtia illa, multū ipur
hannibalis quē armati exercitū tremuit.
que horret. Ne. p. tu subsiuneb tal. au
xilia desē. me ipm ferē corp meū q̄
ponentē, poorpe hannibalis sustuneb.
atq; p meū pectus petendō illē ēffi
gendus q̄ ē. Detrem hic fine potius
q̄m illuc uinct. valeant pces apō te mor,
hic pte hodie ualuerūt. Lactimantej
unde uuenej cēneb, q̄m prucit ut gladi
um ponēt. fiecp oaret nichil factum
tale. Tū uuenis. Ego quidem nigo
q̄m patrie debeo pietatē exsoluā pat.
Tuā doleo iuuē, t̄ ter, pdute patrie sus
stinendū ctm ē. Semel, cum defectiōe
unmissa ab rōais. Itim. cum pacis cū
hannibale fiusti auctor. Tertio ho
die cum restituīte romanis capue,
mora atq; impedimtū tuleb. O patā,
fertū quo pte armatus hanc arcē defē
dē uolebaj, hosti minime parcētis pāe
q̄m extorquer recipe. Hec cū diuulg, gla
diū in publicū transmacenā hosti ab
iecit. 7 quo minus res suspecta eēt, se
ipē continuo reddidit. p̄ eo die senatū
frequens datus hānibali, ubi p̄ma eui
ōio pblanda accepta fiut, q̄ gras eg
campais q̄ō amicitā suam roāe societati
pposiussent. 7 int cetera magnifica p
missa pollicitus bu capitū italie oī ca
puam force. utriq; iñ cum ceteris ppli romanū
h. 7 petituū. unum ē erorē punice
amicitie fecerisq; secum facti q̄ nec
ē cāpanū nec dia debē exagū detiū.
eum p̄tulare ut sibi dedat. ac se p̄ sēte
de eo referat senatus q̄ cōsultū fiat. 7
Omes meam sententiā ierē, q̄ quā ma
gne parti. 7 uir indigne ea celamitate
7 haud paruo imo minuu mebat
nis libratis. Egressus curia intemplo
magistratuum ēsecit. comprehendiq; 7 Comprehendit exagnus
magū detū. atq; añ pedes restituiq; legatus missu hannibal
causam dicere iussit. Qē cū manēte
ferocia āi negaret legē fecens id exagi
posse, tū in iecte cathene, duciq; añ he
tōes in cisē iussus. Qē ad capitē ōpto
ē ductus, contionabuīō mocessit, ad cū
fusaj undiq; multitudinē uociferans
habetis libtatej campani q̄m perisis. Inuectiua adagis ad
foro medio luce clarā uidentibj nob. 7 capuanos.
nulli campanor sedis, nunctus domō
tej capior. Qd molenti capiā capta ferēt.
Ite obuiam hānibali. exornate urbem. 7
diemq; aduentus eius consecīte, ut hinc
triūphū de cane iuo spectem. Hec nocte
rante ē monū uulgē uterer. ob uolutuj
capitē. otiq; rapi erēt portā iussus est
uti mansē pducat. erē plap impōitus i
nauē 7 carthaginej missus, ne motu
alīq̄ capitē ex indignitate rei orto. se
natum q̄ peniteret deditī principis, et
legatice missa ad repetendū eum. Ne
aut negantio re q̄ primū peterent of
fendi sibi nouu secj, aut tribuentio, ha
bendo capitē eēt seditionis actūbarij
auctor. Nauē arenas detulit tepesta, 7
q̄ tū in portice regū erat. Ibi cū magis
ad statuā ptolomej regis cōfugisset, Regni ptholomei
deportatus a carthaginiēsibj ale exulterā ad
ptolomeū, cū eum occulisset cōtēnge 7
fedis uinctū se ab hānibale ēe. nūcio

Allocutio pauli ad filiū

Ique

medīū cōplectitur, atq; ob scrupulo herens nō añ pabz substituit

al' cū

Mota ostantiam. Anulij in fide romanoz.

|: seu capuã mallet. Nec magius

habeatur. p̃missũq; ut reduret seu romam seu capuã sibi tuta dicere. ⁊ romã eo tp̃e q̃ inter romanos campanos q; bellum fit. tñ fugge mag̃ q̃m hospitis forte domũ ui. nuq̃ mag̃ malle q̃m in regno eius uiuere. q̃ ũba dicẽ atq; auctõẽ hãt habitatis. Hec gerũt. quintus fabius pictor legatus adelphos romã rediit. respõsũq; exscripto recitauit diuinũ q̃ in eo erant. quib; q̃ modis supplicaretur. ⁊ Tum suta facta romani uere res meliores facilioresq; erunt. magisq; exercetis. ⁊. p̃. uña uob; poterit. uictoriaq; duella p̃. ⁊. erit. p̃tio apollinis. ⁊. p̃. uña bñ gesta seruataq; lucẽ uentis comũ mutatore. deq; tela manubijs. spolijs q; honore habetote. Hec ubi ex greco cõmentariũ pretetatu recitauit. tũ duũ se oratore egressũ ex templo his oĩb; diuus rẽ diuinã thure ac uino fecisse. missũq; abantibus fiẽ coronatus laurea corona. ⁊ coronaculũ adusq; rem diuinã fecisse. ita coronatus nauẽ ascendẽ. nec ãn̄ depone ẽ q̃m romã peruenisset. Q; q̃cũq; ꝑpata sint cũ summa religiõe ac diligẽtia exercitum. coronã rome iã̄ apollinis deposuisse. Senatus decreuit. ut he res diuine supplicatiões q; p̃mo q; tp̃e cũ ama fierẽt. Q; dum hec rome agũtur alia gerunt. ñtius uictorie ad cãnas carthaginẽ uenerãt. mago amilcaris filius. ⁊ nõ ex pã acie missus. ⁊ retenta aliq̃t dies in recipiẽdis a uictis bruttijs q; q; deficiebant. Is ei senatus datus erat. res gesta in italia. a frõe exponit. cum sex ꝑpatribus eum quoq; q̃tuor consules. duo dictatõres ac magister equitũ fuerint. cũ sex consularib; acie conflixisse. et cecidisse ꝑpe suos. ꝛc. milia. suos. l. milia hostiũ cepisse. ex. uij. cõsulib; duos occidisse. ex duob; sautũ altum. altum toto amisso exercitu. nux. arg. l. hoĩb; effugisse. magistrũ equitũ qui consulari potestate fuit. fusum. fugatũ. dictatorẽ q; se macte mũq; cõmisit. unicũ habere unpatrẽ. Bruttios appulosq; partes sannitũ actu

|: seu capuã mallet. Nec magius

Reduit. a fabius a delphos ꝑsit appollinis ꝓmis

Ego nũtius carthaginẽsis uictorie carthaginẽ ferunt

cunos; ac esse ad penos. Capuã q̃d cap nõ campanie ñ. si ꝑ afflictã rẽ romanam cãnensi pugna italie fit. hãnibali tradidisse. ꝑ his tantisq; uictoriis. sacrũ dẽis immortalib; agi habiq; ad fidẽ tam letarũ rex. effusum ut fit muestabulo cunctis annulos aureos. Quib; tantã acerbus fuit. ut memorẽt dimidiũ supra tres modios explesse. sint quidam auctores. famã tenuit q̃ppios nõ ẽ. haud plus fuisse modio. adiecẽ deinde ub quo maioris claritudinis indicium ẽet. nemine ñ equitum atq; eorũ ꝑpos ꝑmõẽs id gerere insignẽ. Summa fuit oĩois. q̃ ꝑpius spes bellũ ꝑficiendi fit. eo magis omẽs ope uirtutẽq; hannibalem ee. ꝑ cui eũ adhuc militia ee. in media hostium terra. magnã uim frumenti pecudumq; abstulisse. et tot actis ut hostium exercitus delesse. ita uictoris incopias patere aliqua minuisse. Q; intermissũ q̃ supplementum ee. nutrienda instituisse pecudes. frumentũq; tã bñ merentis de nomine punico militib; Q; cui h̃ dicta magnis letis oĩb; humi coruisse factionis brachium longa hannonis increpandi ee natus. q̃d ẽ hãno in quod ⁊ nisi penitet bellũ suscepti aduersus romanos. uibe tecti hannibalem. uetat intra ꝑspicis rebus q̃ tes diuinis mortalib; agi. auditumq; romanum senatũ q; in carthagine suum curiã tũ hãno. Factumne hodie. p. ẽ septi. ne quid in communi omnium gaudio minus letum q̃d eet uob; loquitur. Ille interrogantis senatoris penitet me adhuc suscepti aduersus romanos belli. ⁊ ire ocius aut superbius aut obnoxius uideat. quoq; altum est. hostis alienet libertatis obliti. alterutrum fuisse. ⁊ Respondẽs inquit hannibal ea tum ee. si ee fisse penitere me belli. nec ee futurum ãn̄ inuictũ uirum impatiẽtem iniuriam. q̃m finitum aliq̃ tollendi bi ci conditione bellum iniecto. ⁊ Nec in pacis antiq; deditorũ ulla alia res q̃m pax noua finiret. ⁊ Itaq; usta q̃ñ ima

Quod dimidium respondens ad similitudinem ad relata congruis

Al' iudeis

go iactauit humilcom ceteris bām
balis satellitib; iā leta sunt. Q; postiit
leta ee. q; res bello bñ gestæ suo lum
fortuna uti pace nob equiēt dabunt.
Nam si p̄ tm tum hoc tempus quo
magis dare q; accipe possum. uteri pa
cem uereor. nec hec q; lenita lupe ire
nob ac uana ciuitat. Que tam nē
q; q̄s ē. occidi exercitus hostiū multi
multes m̄ q̄d aliud rogares si ees uic
tus. Hostiū cepi bina castra. p̄de ute
licet plena. & cōmeatum. frumtum
& pecuniā date. q̄d aliud q̄m si proh
atis. si ceruū. castris ees peteṇs. & ne
oia tpe muret. m̄ q; eū q̄m resp̄ondi
humilconi interrogare uis falso ē uel q
seu humilco respondeat. Cū ad int
nitices romanū imp; pugnatum
ad cannas fit consulesq; interfectices
totiq; italiæ ee p̄mū. & quis latinū
nois pls refecerit ad nos. Deīn &
quis hō ex. v. ex. xxx. tb; ad hāniba
lem transfugeīt. Cū utriq; magō
negas ser hostiū quiet inquid ad
huc multū sup̄ē. q; multitudo eq
quid aiōr q̄d ne spei habeat. scire ue
lim. cū id nescire mago diceret. m
chil facilius scītū ē inquit. Ket q;
legatos ad hannibalem romanū mi
ser de pace. & q̄n demq; mitticēm pa
cas romane facta; ee allatū ad uos
ē. Cū ito q; negatis bellū g̃. iā inquit
integrū habem q̄m habuim q̄ die
hannibal ītrahā ē ing̃ssus. Q̄m
uaiā uictoria p̄liē primo bello
fuit. plerisq; qui meminerim sup
fuit. & uos tm magis pspe
res nīe use sē. q̄m gñ. cons. luctati
ū. & a. p̄mum fuer. luctatō. & postu
mo. cōs. de uicti a delegatis ītulas
sum. Q̄ō sup q̄ō dij omen auertant
nīe q; fortuna aliquid ingeniū. tū
pace spatis cum uincam. q̄m nīe cū
uincamus dat nemo. Ego siquid p̄ce
p̄ uelet seu referenda hostib; seu de
accipienda. habeo q̄d sententie di
cam. Q; de his q̄ mago p̄tulat rep
tis. nec uictoribus mitti attinere
puto. & frustantib; nos falsa atq; m
ania multo minus censeo mutten
da ee. Haud multos mouit animo
rus ord̄. Hā. & si multas cum fami
lia brachine leuiorem auctorē face
bat. & occupati ai p̄senti letitia. nichil
quo uani fieret gaudiū suū auerb;
admittebant. debellatum q; mor fo
re si admu paululū uoluissent re
bant. Itaq; ingenti consensu fit
senatus consultum. ut hannibali. xl.
numidaq; mil'. insuppletū mitteret.
& xl. elefantū & argenti multa talenta.
dictatorq; cum magone in hispaniā
p̄missus ē. ad cōuocanda. xxx. milia
pecuniū. iiij. equitū. quib; exercitu
qui in talia quiq; in hispania erant.
supplerent. Ceterū hec ut in sociis re
b; segnit ac ociose gesta. romanos
p̄ē insita industriaq; aīs fortuna. & cae
tam phibebat. Hā nec consul ullu rei
q̄ p̄sū agenda eet decernit. & dictator.
ō. unū preb; diuinus p̄fectis. latiq;
ur solet ad pl̄m ut equū ascensē lucret.
p̄ē duas urbanas legiōes q̄ p̄cipio
anni ac sibi; conscripte fuerunt. &
suoq; delectu. cohortes q; exag̃ piceno
& gallico collectas ad ultimū ppe despa
te. p̄. p. aurelium cum honesta utilib;
eccle. descendit eq. dic̃ q; q̄ capitalej
figuide authiq; pecunia iudicati inuin
dis eent. qui eor apd se milites fieret.
eos noīa pecuniaq; se exsolui uissu.
ea sex milia hoīū gallicos fpolijs q̄ tūp
ho. ē. flamiū translata erant arma
uit. & itaq; cū. xxv. milib; armatoq;
aburbe p̄fiscitur hannibal capua rece
pta. cū item neapolitanoq; aīos pāti
spe partu metu neq; cēp temptasset. &
agrū nolanū exercitu ēduxat. Et ut
nō hostilit statu q; nō despabat uolū
tatem deditionēj ita si moraret spem.
nichil eor que pati aut timē possent
p̄ missurus. Q; enat ac maxime p
mores eius societate romana plebs
re. Plebs nouas ut solet rerū atq; &
hannibali tota ee. metuq; agrorum
pl̄atioīs. & petendā inobsidionē milia

p̄ spe

Credit ad p̄ēs q̄ dā restaurātes arcem

Annibal ætat. 18 capuam
anno

al' ppalā

Legatio nolāꝝ senat' ad marcellū ꝑ. ꝛ.

Cepit deduce Lucerā Annibal

grauia moigna q; ꝓponẽ ãio. Hec q; auc
tores defectionis dederunt. Itaq; ut senatū
mel' accep / si plātum teneret / resisti
multitudini ciuitate nõ posse / si clam
fit culanto / dilatice; mali inuenirent
placere eũ sibi defectice; ad hannibalez
simulant. Q. ubi; aũt condictionibꝫ
infectus amicitiaq; noua transeant pa
rum stare. Ita spacio sũpto / legatos
ꝑre ad. pr̃. marcellū claudiũ q; calli
nũ cum exercitu erat mittunt / docent
q; nisi tumultuarie fit nolana res /
agrum hannibalis eẽ / et penor urbem
ꝯtuplo futurã / nisi subuenat / occultãdo
plebi senatus uoluisse defectõ / senatui
sene desice ꝑfestinarent effecisse. Mar
cellus collaudatis nolanis / eadem si
mulatice certi re in suũ aduẽtũ usus sit
Interi q; lari q; secum acta ceni / spemq;
omnẽ auerlio romani. Ipe a casilino ga
latiam petit. Inde nuncio ad me tiecto
pp agrũ sauculanũ tbianũq; sup fu
ssulas p montes nolã puenit. Sub
aduentũ pr̃. pen̄ ag̃ nolano excessit
/ ad mare ꝓxime neapolim descendit /
cupidus martiũ optiꝫ potiundi quo
cursus nauibꝫ tutus ex affrica eẽt. Se
tim ꝑq; neapolim ap̃fecto -p̃. tenen
accep. G. uulg̃ filan̄ erat ab ꝑis neapo
litanus acciꝫ / neapoli q; sic nolano q;m
sa / petat nuceriã. Eam cum aliq;diu cũ
secussi. sepe ut sepe sollicitandis neq; q;
nec plebe nec principibꝫ fame demũ inde
ditionẽ accepit / pactus ut inermes /
cũ singlis abirent uestimtis. Deinde
ut qui a principio multis oibꝫ italicis
ꝑ. p̃. uinci uelet / ꝓmia atq; honores
qui remanserãt ac militare uellent se
cum ꝓponit. Hec eatenꝰ quec; im tenuit.
Dilapsi oẽs quocũq; hospitia aut fortu
itus ei impetus tulit / p capanie urbes /
maxime nolã neapolimq; Cũ ferme
xxx. senatores ac fori / primus quisq; capu
am petissent / cerebri inde / qõ portas
hannibali claussissent eq̃s mas se ciuleret /
Nuceria ꝓa multi date / urbs direp
ta atq; incensa. Nolam marcellus ñ
sua magis fiducia ꝑ sidi q;m uoluntate
principis habebat. Plebs timebatur eam
oĩs. l. bantius quem consensu attrectate
defectionis / ac metus aptẽ. p̃. nec adp
ditice; patrie / nec si ea die fortuna de fu
isset / ad transfugiendũ simulabat. Erat
iuuenis acer / et socior ea tempestate no
bilissim̃ eques. Geminatẽ cum ad
arma inacuo celor corpor inetum
curatũq; benigne / et cum domus hanni
bal domũ remiserat. Obeius gratiam
mũti / rem nolanã muus dilice; q; dare
uoluerat peno / animũq; eius / et solicitũ
cura nouandi res ꝓtor ꝯinebat. Se tim
cum aut pena cohibendo eẽt / aut bini
cio conciliando sibi assumpsisse q;m bo
sti ademisse fortes ac strenuũ maluit
socium. Accitũq; ad se benigne appel
lat. multos meliꝰ inuitos inter ꝓpares
habe / / nec existimatu facile eẽt / quo nemo
ciuis nolanus sibi inuicem̃ / q;m multa
eius egregia facinora multitudo sciret / q;
qui romanis militauerãt castris / nõ po
se obscurari eius uirtutes eẽ. multos a
quibus cum eo stipendia fecerant referre
gratiam uel ille / q;q; / quotiens prelia ꝓ
salute ac dignitate. p̃. r̃. adisset. Vtiq;
cannensi pugna nõ primus pho abstitit /
q;m ꝑre exsanguis ruina sup incidentiũ
uirorꝫ / equorꝫ / armorꝫq; sit oppressus. Ita
q; macte ĩtute esto inquit. apud me et
oĩs bonos atq; omne ꝓmiũ erit / et q; fre
quenti mecum filius sentiet ea ne et di
gnitati atq; emolumẽto eẽ / Letoq; mune
re ꝓmisso / equũ ex imiũ ex ornabat. bi
gatosq; quingentos questores numc
rare iubet. Lictoribꝰ imperat ut se ad ie
quotiens uelit patiant. Hac cõitate
marcelli ferocis animus adeo ẽ mollitus
ut nemo inter socios / rem. r̃. fortius
ac fidelius iuuit. Cum annibal ad põ
tas eẽt nolanum rursus annuerta mo
uit cast / plebes q; nolã de integro ad re
fectice; spectaret. marcellus sub aduẽ
tu hostiũ inter munus seretecep / nõ cassõ
metues / et ne / plente urb occasice; nimi
multus in eam imminentib; daret. In
structi deinde ut utrinq; acies romanor cepte
ꝓmentib; nole / penor animus sua pha

Legatio nolanorum ad marcellum ꝓ. r̃.

Benigne marcellus ꝯ Patrũ nolanorũ tue fidei gratias

hinc parua inē urbem castīa. ⁊ uano eue
tu fiebant. qr duces nec phibē paucos,
temere pugnantes. nec signum dare u
nuisse pugnę uolebant. Jn hac comuna
tia duor exercituū strategę, principes no
lanor ītiant marcello nocturna cōlo
quia inē plebē ad penos fieri. statuū
qr ēē ut cum romanō acies ag̃ssa por
tis uret. ipedimēta eor ac sarcinas di
riperet. clanderent deīn portas muro
qr occuparent. ut potientes rerum
suaz atqr ūb penū inde, p romano ac
cipēret. Hec ubi ītiata sunt marcello.
collaudatis senatoribz nolanis. ꝓ
aliquis motus in urbis oriret fortu
nas pugnę expuī statuit. Ad tēs portā
inhostes usas ⁊ptito exercitū ībtruī
impedimētō subsequi uisit. Galones.
lyxas qr ⁊ inualidos milites nallū fer
te. Q̃ecta porta roborā legionū. ⁊ to
manos eqtes duab̄ ēēa portis, nouo
milites. leuesqr armaturā, ac ītior e
quites statuit. Nolam muros portā
qr tenere uetuit. Q̃ub horaqr destinata
impedimētis data. ne occupatis pho
legoibz iter impedīt fieret. Jta instruc
ti. inē portas stabant. Hannibal' sub
fugā. ꝙ ꝙ paucos dies fecerat ad
multū diei in acie stanti. p̄mo mira
do ēē. qđ nec exercitus. ꝛ. porta egrēt.
nec armatus quisquā in muris eēt.
mat deīn, pdita ēēqua ee, metuqr re si
des factos partes militū in castra remit
tit. in hos. ītr apparatū omne oppugn̄
nec urb inp̄ma ac cē afferre. satis fi
dens fraudi nocturnis mistaret. moreqr
in sua quisqr missetis discursu trepi
dat ad p̄ma signa. succedituqr ad muro
acies. patefacta repente porta ⁊ mar
cellus signa canī clamorē qr tolli ac
pedites primū. deīn equites qñto ⁊
maxīmo possent impetu in hostem
erūpe iubet. Gratis tronis tumultus q
macē mechan intulerat. cui drab̄ ēēa
portis. p nulli flacē. ⁊ ē. aurelius le
gati in oppnā hostiū erupe. Adicē da
morē iubet galones qr. ⁊ alia tba et cetic
ipedimēto oppōita. ut paucitatem

maxime sperientibz pēis ingentis re
pente exercitus speciē fēcerit. Vix equi
nisim affirmare, qđ quidam auctores sūt. y.
ūō. mil'. ⁊ ccc. hostiū cesos. Nō plus rōano
rum amisisse. siue tanta siue minor uic
toria fuit ingens eo die res ac ne sao
an maxima illo bello gesta sit. Nō unci
eīn ad hannibale uincentibz difficilius
fuit, qm̄ pea uincere. Hannibal spe po
tiūdē nole acēpta, cum acēsas recessi
sset, marcellus exemplo clausis portis ci
stodibz qr dispositis nequis egrēdet. ques
tiōē in foro de his quīq̄ in colo
quiis hostiū fuerant habuit. Qui
lex. de sp̄natos pditionis secuti puisset.
bona qr eor uisset publica ēē. Et suma
rerum senatui tēdita. cū exercitu oī p
fect. sup̄ scōdulam castris positis cō
sedit. Venus acerras p̄munū ad uolu
tana dedituē constus phibē. ꝓ uidi
in obstinatos, obstāē atqr obpugnāē
parat. Certum acerranis plus aī ēē
unū erat. Jtaqr despata tutela urb.
ut ēēi uallari menia uidērunt, pqua
continuarent eor opa, p intermissa ⁊
munīta neglectas cū rochas silētio
noctis dilapsi puias uiuaqr q̄ quēqr
aut ēēiū aut ēēor tulit, murtes cum
parte ēēs satis ētū erat no mutasse fi
dei p fugā. Hannibal acētis direptis
atqr incensis cui a casilino dictatorē,
p legionēsqr unus accipi ītiallent,
nequisqr tam inp̄inquis hostium ⁊
castris capue quicqr recuraret, exercitū
ad casilinū duc. casilinū eo tp̄e p nesti
nu habebant cum. cc. paucis latinisqr
noīb, qs eo strē auxilia carthaginis dares
contulat. hi in efecto p̄neste ad diem
dilectui suis, p fecti domo cum casilinū
an̄ aduise pugnę fama uenissent. ⁊ alij
aggrauarent ēēse. cc. seruisqr p fectis ca
sino, cum satis magno aggmine rent,
auxit eos ret casilinū ītī cānensis pu
gnę. Vbi cum dies aliqt sustepti. cāpa
mis cunctis qr cauendis ac struendis
munitionibz ītduxissent, ita de cap
ue defectiōē agi, accipiqr hannibalem
satis, pcerto habē. in fectis nocte oppi

Pugnat cōtra
tellus Felinat
ad nolā cū
Annibale

tumultū
aliqē ⁊
urbe plebē
motuza

Annibal diripit
templa

vams, partes urb q̃ ea uoluñ ẽ. eo ẽ
duuorũ annu occupauẽ. atq; ꝓfugi
um castrum habebant romanu. Aduẽ
t pusina colonos. hoies. ccce. t le eos
nũtio quo ꝓnestinu pauos an dies
castrum compulsi. t latis fermẽ ama
tor ad ea lingua mensa. t flumine
alta parte cincta tuenda erat, penu
ria frumẽti minuẽ. t ut uiceret hoi
um efficiebat. Hannibal ei ia in hanc
ꝓcul erat, q; reculos ei ꝓfecto noẽ sisa
ad eos qi ꝓmittit. Ac ꝓmo si fiat cõloq copia
ubis benigne ad portas apicos ꝓ
frontiq; accipientes plicẽ nibet. Im
ptinatia ꝓstent, ut rẽ gerere ac tẽp
tare siq; parte mutaẽ urbes possit. u
ad mensa accessere, q; silentiu erat,
soluto uisa metuq;. ocessiu barbaru
rat, moliri portas. t seras claustraq; ẽ
effrigẽ pat, tũ patefactis repente pũ
tis cohortes duce ad eo ipm instructe
intus ingenti ei tumultu eruptu
strages hostiũ facuẽ. Ita ꝓmus repul
sus Hannibal ei maiorẽ robore uirorũ
missus nec ipe eruptioes cohortium
sustinuit. Ꝑtremo hannibal castris
añ ipa menia oppositis, parua urbem
partiq; ꝓsoluq; fluma ui atq; oibus
copis oppugnare pat. Acoũ instat
lacessitq; corona undiq; ciuitatis t
menib; aliquot milites. t pe tissimu
quoq; emuro tũ ibiq; ictos amisit.
semel ulẽ erupentis magnumẽ ele
phantoꝝ oppositoꝝ pe excluſit, trepi
dosq; cõpulit murũ. satis multis t
ut extanta paucitate uulnerib; pl
cecidissent, minor pho inuenisset. Ꝑ
tero die coũi ad oppugnandũ accessit.
utiq; ꝓ corona aurea muralis ꝓpo
situq; ipe duo castelli plano loco ꝓpo
segnẽ oppugnatioes sagunti expug
nandi exhibebat. Annaz tũ hime
magꝝ. t hebie singulos admouens u
rumeosq;. Mat uinci q̃ cepte agi
arma cuiq; nec ad usus cotidianos bo
stui aut uis ulla aut ars deerat. Ro
manoꝝ ꝓpugnacla aduersus uinc
as statuerẽ. trimestribus armatibus bo
stiũ umeros excepte. t palam. t clam cep
tos obuiam ire. donec puros. t hamba
lem ab incepto auerti. castrisq; cõmu
nitus ac ꝓfundo muro imposito, ne
omissa res uideret. inhibema capu
am concessit. Ibi parte maiorem t
hyemis exercitum intectus habuit,
aduersus oia humana mala sepe ac du
durantes. bonis inexpertum atq; in
suetum. Itaq; quos nulla mali ince
rat usus pterit, numia bona, ac uolup
tates animosque. eo impensius q̃ auidi
ere insolentia mens se merserat omni
eũ. t unum. t epule. t scorta. hinc atq;
t otium consuetudine uires blandi
ta enerauerũt corpa animosq; ut ma
g deinde ꝓtente uictorie eos q; ꝓsen
tarent iures maniq;. Id peccatum
duces apud pitos artium multarũ
habetur. q̃m q; nõ ex commenti acie ꝓ
tuli ad urbes. R. duriss. Illa eni ciuita
to distulisse moto uictoria uideri po
tuit. Hinc error uires ademisse ad uice
dum. Itaq; hercle uelut fugam alio
exercitu accepisse exiret, nichil usq; ꝓ
stitue disciplinẽ tenuit. Iam t rediẽ
tium pleriq; scortis unphati et ubi
primu subpellib; haberi cepti sunt, inaq;
t alius labor militaris exercẽ tirones
mo, cõmeatib; simul deficiebant. Et dũ
p omne estiuoꝝ tẽpus magna pars
sine cõmeatib; ab hostibus dilabebat,
neq; alibi latebre q̃m capua refertis
erant. Ceteru mitescente iam hyeme
ductu exhybernis milite castinum re
dit. ubi q̃q; ab oppugnatioe cessatu
erat. obsidio tam continuata oppidanos ꝓsumptoq; adultumii inopie ad
duxerat. Castris romanis tẽ tempus
perant dictatoꝝ auspicioꝝ repeten
doꝝ causa ꝓfecto. R. marcellu t ipm
cupientes fere auxiliũ obsessis. Ex
nolẽnus amnis inflatus aquis. t
pces nolanoꝝ atq; acerranoꝝ tene
bant, campanos timentes sipsorum ro
manum absceſſisse. Crachus ad hoc
tantum cathilino. q̃ ꝑfectũ erat dicta
tore ne quo absente eo rei gerere.

Eruptio ꝓsidii castrini ꝓfugi ei ꝓfectu die

balnea

Argent dotal t militu ri discipli ne medica prouisse ei penit capti ei fine exan ylerm

(castra cathilinii)

al' stans qi

nichil mouebat qm̃q; quę facĩ omnem
patientiã innocentię nitebat̃ caſilino. ſtã
⁊ pãpitaſſe ſequoſdã nõ tolerantes fame
conſtabat. ⁊ ſtare metuentes inmunitis mu
ris corpa ad muſſilini telor ꝛc. pbentes.
Ea egre patiens ꝓbus. cũ neq; pug
conſerere dictatoris muſſu auderet.
pugnandũ aũt eſſe ſipalam frumtuz
importare ĩcebat. neq; clam inpõi ciui
ſpes eſſet. ſame eragris cũctis undiq; con
uecto. cũ q; plura tolia compleſſet nũti
um ad magiſtratus caſilinũ miſit. ut
ex aperent tolia q̃ animis deferret. ſn
ſequenti nocte intentis oĩb; influm
ad ſpem abnuto. ℔. facta tolia medĩa
amni defluret. eq̃ſtr unſ omis frumẽ
tum diuiſum. in poſtero q; die actiuo
facti ẽ. ſſ nocte. ⁊ mutrebant. ⁊ puene
bant. eo cuſtodias hoſtiũ fallebant. ſm
bribz deiñ contentus citatior ſolito am
nis tranſuſo utroce tolia impulit ad
ripã q̃m hoſtes fruabant. ſbi lẽntia ĩt
obnata ripis ſalicta ẽſpiciunt. bãm
bali ẽ. ⁊ deinde ĩtentiõe cuſtodia cautiõ
nec ſo falleret uolſcino zourlẽ muſſã.
nuces tam fuſe abromanis cuſtris
cũ medio ãm ad caſilinũ defluret.
ẽtibz excipiebant. ꝑtremo ad id uẽ
tũ inopie ẽ. ut lora detractas q; ſcutis
pelles ubi ferutia molliſſent aq̃ mã
de conarent. nec muribz abſtinerent. ⁊ omne herbarum
radicũq; genus aggeribz infimis
muri eruerent. ſſt cũ hoſtes obãraſſet
quicquid herbe ĩtra murum
erat. rapor ſenũ meruerũt. ut bãm
bal eo ne uſq; dum ea naſcẽte ad ca
ſilinũ ſeſſuris ſuis exclamaret. ℔
nullã aũtea pactiõẽ auribz admiſ
at. tũ demũ agi ſecũz ẽ paſſus de re
dẽptiõe libor capitiz. ℭ ptum ces
auri inſing̃los ptiũ cõuenit. face
acceptã ſeſe tradiderũt. donec oĩe
aurũ ꝑſolutũ eſſt inuinciblis habi
ti. ℭ ii remiſſi animas cũ fuga. Jouẽ
ẽ. qm̃ abequitare habeantis inmiſſo
interfectos. ꝓneſtini maxima ⁊
pars fuere. ſſx. dlxx. q̃ in preſidio
fuerunt. munus diuidũ femũ feminęq;
ab ſumpſit. ℭ eti modumes p̃ neſte. cũ
p̃r. ſuo manicato ſcriba iſ antea fuerã
recienũt. ℭ ſtatue eius undiq; fuit p̃ne
ſte in foro ſtatuta. loricata. amicta toga
uelato capite. ⁊ tria ſigna cum titulo la
mine eneo inſcripto. mãmaũ. p multa
bi qui caſilinũ inſidio fuĩnt uotus
uouiſſe. ſcem titulis tribz ſignis inere
fortune poſitis fuit ſubiectua caſilinũ
oppidum redditũ ẽſpanis ẽ. ſormatũ
ſeptingentoz multum de exercitu hã
nibal ꝓſidio. ne ubi penus unde abſcef
ſiſſet. ſi inpugnaret. ꝓneſtinũ mu
litibz ſenatus. ℔. duplex ſtipendium
⁊ quinquẽtũ multe ĩ ea ciuez decreuit.
ſſuitate cum donaret ob uirtutẽ nõ mu
tauerit. puſinoz caſus obſcurioz fama
ẽ. q; nec ipoz memoriã to ullo ẽ illuſtrat.
nec decio romanoz. ſocl ipz petelinos
quoũ ex brutijs manſerãt in amnicũ
romana. nõ carthaginenſes mõ qui regi
õem optinebãt. ſi brutij q; ceteri obſepti
ta. aſe conſilia obpugnabãt. ℭ uibo
cum obſiſteret. malus nequiret petelli
nu. legatos. ℔. ad ꝓnũ petentiũ
miſit. ℭ uoz poes lacrimeq; iq̃ſtus
eñ flebiles cum ſibi met ipi cſules.
iuſſi ſe. ſeſe in ueſtibulo curie. pſtrer
ingẽtẽ miſeriordia patrib; ac pplo. ⁊
monuer. ℭ conſultaq; iterũ. ℌ. emilio.
pr̃. patres cũ ſpectus oĩbz impij urbẽ
fateri coacti. nichil iã longinqs ſocij
inſe p̃ſidij ẽ. redire domũ expleta
conſule ſibi met ipo inpſenti fortuna
uiſſet. ſſec p̃ renũtiata legato petel
lino ẽ tantus repente meroz pauoz
q; ſenatũ eoz cep. ut pars ꝓfugienti
q; quiſq; poſſz acceſerente urbẽ auctẽ
ẽnt. ad iungendi ſe cetis bzutijs. ac
peos cedentes hannibali. Vic tsm ea ꝑs
que nichil raptũ nec temẽ agrẽ
dũ conſulendiq; de integro cenſuit.
ℭ elapſa pero die pmineq; trepidati
ẽq; retinuer optimates. ut conuicti
oĩbz exagtis urbẽ ac muros firmarẽt.
ꝓrem fere tepus luterit exſtitis ſarci
nisq;. ℔. allate. ꝓzes exſtitis otaciliꝰ

al' ĩpancanũ

f. fideq; ad iltimũ

f. pug

ſſ Conſultatio pollicitor tã romanis negãtibz ſe eis poſſe auxiliã ferre

·l· ipi classib⁹ atq;

ceed
·l· & quibꝫ

Assenatus ·r· ostiū
assumit Senatores de
plebeis latinis.

ꝑꝓr. in senatu recitate fuit. l. furiū. pr. an
classe exactus ꝙ liberū ue nisse. ꝙ pm gnt
ictum sanctū uoluerim me ante ē ultimo.
militie nauali⁹ socijs neq; stipendiū neq;
frumentū dandū. neq; unde detur ē.
magno ꝓfecto ut quā ꝑ mū ea mutat
sibiq; sua uacent ē nouus. pr. succesſo
rej mutant. Eadēq; fermē stipendio
frumentoq; ab. a. cornelio mamula ꝑ. pr.
ce sarcinata scripta. Respondit utiq; nō ē
un mutteret. iusticq; ererc⁹ suus cōser
lerent. Otacilius ad unicū subsidiū. pr.
hieronē legatos cum misisset, insuper ad
quātū argenti opꝰ fuit. ꝙ ser mensiū frumē
tum accep. Cornelio insarcinata ciuitate
socie benigne contulerē. Et rome ꝙ ꝑ
penuriā argenti. tum unciā sarcinā roga
tiōe minuerij. pr. pl. facti. l. emilij qui cēsal
censoꝝ fuerat. ter. Attilij regul⁹ qui bis
consul fuerat. ꝙ lucans scipionī libro. qui tū.
tū. pl. erat. Et duūm uiri cāti. ō. rc. attilij.
edē cōcordi ꝙ. l. manlij ꝓtoꝝ nouāt dedi
cauerē. Et tres pontifices creati. q. cecilij
metellus. ꝙ. fabius maxim⁹. ꝙ. fabius
fului flacci. inlecti. ꝑ. scantij demortui. l.
emilij paulli consulis. ter. q. elupetij. qui ce
ciderat pugna cannensi. cum cetāq; que
omnibus dubijs fortuna minuerat. quā
consilijs humanis assequi potuissent. pa⁹
explessent. tandē se ōp. ꝙ solutus uinc ante
paucitatēq; conuenientiū ad publicū
consiliū respexerē. Itaq; eū ꝑ. l. emiliū
ꝙ flaminiū censōres senatus electus
fuerat. cum tantum senatoꝝ adesse pu
gnē ad hoc fuit quēq; casus ꝑ quinquen
niū abfuissent. Tunc ceteri. ō. emilij
pclicatoꝝ ꝑ catilinā amissū. ꝑfecto iā
ad exercitus exposcentibus cūctis remisi
h. tū puri. centuriā cum longa oratiōe ne solū
ingrā h. paucitatēq; tamen quibus in
patres legerent conquestus ē. et explēdi
senatus causa. ꝙ ungendi artus latī
ni nominis. cū ꝑ magna re se fuisse
diuisse. ut exsingulis ꝑpulis. q. tanoꝝ bonis
senatoribus patres. ꝙ. censuissent. cau
tas daret. atq; mortuoꝝ locū in sena
tū ciuis eis legerent. Iam sententia
haud equioribus alijs quā ipsoꝝ quam
postulatus latinoꝝ patres audierunt

Et cum fremitū indignantiū tota curia
esset. ꝙ ꝓpe malū esse. ꝙ nec eius stupis in
rium diceret quā q; ea de capitolio cōsul
minatus esset. quē latinū quē in curia
uidisset. eius sua manu se interfecturū. ꝙ.
fabius maxim⁹ alienore tpe mitiores fac
tam in senatu die q; interea suspensos
sociorū animos in cetāq; facem; in actū quō is sup
sollicitaret eos cum uni hois temeritas
nocere silentio omnū extinguenda ē. Et siq
unquā archana sacra uel silentio iuuanda
fuit. in omniū maxime tegendi essent
dum. obliuiscendo. ꝑ dicto hominē esse. ꝙ ea
eius rei oppressa memoria ē. Dictatoꝝ q; celeꝝ
ann⁹ fuisse. uetustissimiq; exhis qui nunc
rent censoꝝ esset. cum placuit. q senatū
legeret. accitiq; ē. terentiū. adiectaq; ē
dictatori⁹ iusserē. Q. eo ex apulia relicto ibi
praetorio cum magno uinentibus romam
recessit. et nocte prima ut mos erat. ō.
fabiū buteonē exit. sine magistro equitū
dictatōq; insedere insidiis. Vbi cū lictorib⁹
introitu asceruit. neq; duos dictatōe
tpe uno qō nūq; antea factū est. plebē
se uexit. neq; dictatōq; se sine magistro
equitū nec censoriā uim p mutatā unā
-q; ciuē. ut in nec dictatorē in rei gerendē ca
usa cato inseruisse. latū improbauit. quē
nam moderata fore tempus ac necessitas
fecerit. his se modū imposituru. flac
cus senatui quicq; moturū. ex q. ē. fla
minū. l. emilij censōres in senatum legi
sent. tū scribi tantum rectaq; eos iu
rij. nec penes unū hominē iudicū ar
bitriuq; de fama ac moribus senatoriis
fuit. ita in demortuoꝝ locum subiec
turus. ut ordo omnis nō hominū placeat iudi
cari. Recitato uetere senatu inde ꝑmi
in demortuoꝝ locū legit. q ꝑ. l. emiliū.
ē. flaminiū censōres curuleq; magistrā
tum cepissent. nec dū in senatu lecti
erant. ut quisq; eoꝝ senatus primus
creatus erat. tū legit q edules. tū. pl. q
stoꝝes uocati fuerāt. Tū exhis qui magis
tratū cepissent. quis polia. ꝙ. hostē sum
mum habēt. aut cui cū. ꝙ. accepissent.
Ita. c. lxx. vij. cum ingenti approbatiōe
hominū in senatu lecti. exemplo se magistrā
tu abdicauerūt. primusq; de nostris desce

ad ſuffectum

ad primos

Quo dictatore
e subrogati
Senatores &c
mortuoꝝ lo

ont luctonib; abire uisus; tleq; se mu-
nit pmiatas agentiu; res tepus loc se-
dulo tfens; nc ocluctenoi fuu causa ipli
te foro abcncent. Sleq; tam clangut cu
ra hoiu ea moa frequentes q; eu ocluxe
ert domu. Consul nocte insequti ad ex
ercitum rechit; no facto certe senatu nc
comtioz causa uurbe retineret p; tem
plo consule a. o3. pompeio. pr. senatus
decreuit dictatoi scribendi. uti sic. sc.
p; censeret cc. ad clules subtrahentes uem
ret cui magistro equitu; a pr. o. mlo
lo. ut ex his plentib; nosce patres posset;
quo statu res p. eet. Cuius q; erteb; cipent.
Q; accti erant os uenet. relictis legatis
q legionib; p cent. dictatoi ce se pauca
ac modice locutus. in magistu equi;
ti. sempnii gchi magna parte gle inte
comtiaq; ecte. Qb; l. pumi titii ab se3
q tu gallia, p unncia obtinebat. ti. sepu
gchus quitu mag. equitu. ea ad cauenc
os. arent. p; inte creati. o. ualianu
leuin. ap. claudius pulcher. fului claudi
flacc; munitiq; secuola. Dictatoi catus
magistratub; teanu inhi; b ma ad exercitu
rechit. relicto magistro equitum; ome a
cu p paucos dies magistratu imtur eet.
de exercitib; scribendis co parandisq; in
annu patres cnsul'et. Cui be res maxime
agerent; noua clades nuntiata alia; super
aliam cumulante uncam annu fortuna.
lucau pumu. cos. designatu i gallia ip;
atq; exercitu delectos. Silua erat ina sta
hitana gallis uocant qua exercitu; reducu
rus erat. Lucus silue eet leuiq; cesa ma
gallis arbores ita incacerat. ut inmote sta
rent. momto leui impulse occideret. le
giones duas duas habebat p; mu scaui
q; ab supo mari tantu; cos scripserat ut.
xx. v. milia armatoz in agros hostiu
uno ruerent. Gallis oza extremo silue cum
citi secussent; u intrauit agm saltum.
tu extremas arboz succisaq; impellut
alia; in alia; instabile. pse ac male hent
incadentes anapitis strinxe. arma. iu
gos. equos obruer. ut uix. x. hoies ef
fugerent. ita eum ea umnati pleriq; cent
arboz truncis fragmtisq; amoz ceteri
multitudine inopinato malo trepida

gallis saltum omne armati cum secetes
intfecerit; paucis etanto numero cap
tis / qui flumins pontes petentes ob
sesso an ab hostib; ponte int duos tut. ibi
p; umulos iuinc capet occubuit. Spolia co
poris capitisq; pisum; boi ouantes tep
plo q; sacrasimu e apud eos intulet. p; mi
gato in capite ut mos e bis. celauam
auro celauer. itq; sacrifi ualis erat quo
solemnib; libarent; pculisq; item sac
dotis ce ac templi antistitib; pclaq; ha
uit minor gallus qua uictoria fuit. sla
ti magna pars auiu strage silue op
pisa erat. tam cetere res q; nichil ossi
patu fuga e strate p omne iacentis ag
minis ordinez inuente fuit. Hac nu
cata date cum pones multos intanto
pauce fuisse cuntas. ut tabis clausis
uelut nocturna solutudine p urbe acta.
senatus ecclib; negotiu daret ut urbe
ca; ent; ap; itq; eib; nas. t me stitie pu
blice speciez urbi temi inferent. Cui. ti.
sempnius senatu habuit consolatq; pat
e. t adhortat; ne qui canenti nimie no suc
cubuissent; ad minuce calamitates aios
sumutterent. Qo ad antagimenses hostes
hannibal eq; attinet; pspa mo cent; sic
sparet futuru. Gallicu bellu. t omit
ti tuto. t offerri posse. iultione q; eam fu
turis indoz ac ppli. Sc. potestate foze.
De hoste peno exercitib; q; pqs to bellu
gereret consulta mo u atq; agitato u.
Ipe pmu qo pedituz equitu; q; co guuu
qo secuoz in exercitu eet dictatoi dixerit.
Cui marcellus fuare coptas; suma expo
suit; Qo in apulia cu. c. terentio cnsul
eet apitus q situ e ne secuo consulare eo
exercitus satis firmad tantu bellu effi
cent i ibat tato. Itaq; gallia q; qua
stimulabat uasta ita; omitti eo anno
placuit; Exercitus dictatoris consuli
decretus e. De exercitu exfuga qui eoz
cannensi eet in sicilie erat duca; atq; ibi
militare coner in italia bellu eet placu
eoq; exiu dictatoris legionib; teia mi
lite; minimu; quecq; roboris nullo pti
tuto mhue tpz. u qui stipendioz legiu
moz eet. Duc legiones urbane alteri co
suli qui in locum. l. pumi; suffectus eet

Modesta relatio dictatoris gliz uictoria t magri equitu q ea mina

l. postumi. Ti. Sempni. Grace cos creati.

Insidie boioz t silua insessu arboz

l. duas

l. duo

ll. marcelli q eoz

al' i italia tradita

Semno osblatoni titi begnii cnsulis ad. 8n. de mete. luci ptumii cuiq; exercitus cessit i Gallia

(Gesta in Hispania)

cernere fuit. eiq; cum p mu salus aus picijs p se cam placuit. legiones p terra duas primo q; tpr ersicha accin. atq; tm. cons. cui legiones urbane euenis sent multu sumer qntu; op erat. e. tese tio chule, ppagari uanu impiu. fleq; de eo exercitu que adp siouit apulie ba ber quicq; minui. Dum hec in talia gerunt appanuit nichilo segni in his parua bellum erat. sj ad eam diem ma gp pspm romanos e. p. z en. sapionib; inf se partis copijs. ut cn. tin. p. mar naubiq; rem gereret. hasdrubal penor impator. neutri parti mitui satis fide. prul ab hoste intiallo aclaus tutis te nebat se. Ad multu acoiu obtestia uij. milia pedituj. z equites insuplem tuj missi eraffricq; sunt. Tum refecta tamen; spe, cast ppius hostem mouit. classemq; rpe instru parioq; ubertate insulas maritimaq; oram tutantiu. Jn ipo impetu mouendar de integro reruj, pculit eum pfector nauiuj transfugio, qui p classem ad hybu ppa uide; desertam gnit incepiti, nuquam deinde satis fidi aut duca aut certa ginensiu rebj fuerunt. fecerant hi transfuge motuj in arte fior gere. desciuantiq; his auctoribj urbes ab quot una. z ab ipis in capta fuerat. in eam gente usum ab rois bellum e; infesto; exercitu hasdrubal in gis agrum hostiu propter an dies pauco urbis merubj, chalbu nobilem ta tesior duce cum malico exercitu cast se detinente aggredi statuit. Pre mi sa g lecta armata q eliceret hostes ad pugna. peditu; partes ad depplandu pagros passim dimisit. ut palantes excipent. simul. z ad cast tumultus erat. z pagis fugaq; z cedes. dein de un diq; diuisis uinentib; cum in castra se recepissent. ad eo repente depellit ar pauor. ut no ad munita in defen da satis aior eet. sj. z ad lacessendu hostem pho. et pupunt g agmine ea lis tripudiantes more suo. repentina q; co audacia fior. hostj paulo an ulc lacessen in cassit. Jtaq; rpe hasdrubal in collem sa

(Bella et pugna Adrubal Amilcaris in Tarteseo et ab eo desciuat)

tis arduu tutum flumine z obiecto tu copias subduc. z p missa leuem armatu ram equite sq; palatos eod recep. flec aut colli aut flumini satis fid uallo cast p munit. Jn hoc altino pauore etiam na aliquot se contracta. nec mirada hi pano eques par fuit. nec iaculator mait oem uelocitate pari uolore su utriq; fuit aliquantu pstanti. p q; nisi pe nu ad etam obstati castris potant. neq; castror oppugnato facilis erat. urbej ascuaj q; fines hostiu ingrediens hasdrubal fructu co meatq; alio co ueherat. in capiut, oiq; ecia ag potiut. nec ia aut magnime aut monstris ullo impio q tineri. Qm u neglegeta ia exte ut fit bn gesta, eorum senserat ha drubal, cohortatus milites ut palato fine signis hostes aggredientur, deg; ll colle pg ut acie instructa ad cast. Quae ut adee tumultuose sine ca te fugi entes ex speculis stationibj; attule. ad arma eclamatu. ut quisq; arma cepat. sine imperio. sine signo. in copo siti. mox inati impetu fiunt. Jam primi conserebant man. cu alij ex tuati currerent. alij nondu ecastris exi sserent. tum primo ipa audacia terruere hostes. Deinde ubi confertos illatu. cum pauidas passim tuta eet. respice alij alios. z unusq; pulsi. conte iorte. Et dum corporib; applicant. arma q; armis iungut. in artu compulsi, cui uix mouendis armis satis spacij eet, corona multitudo cantu ad imultu ina cescunt. Exigua pars eruptione facta siluas ac montes petit. paucis fior. z cast ste deserta. z umida gens fero cie mo deducej uenit nec dui impacto ma sit. sla sub inde ab carthagine al latu e. ut hasdrubal primo quoq; tpr iuuta exercitu duceret. q; mulgata res p hispania. omi fere aios ad romano adiuuit. Jtaq; hasdrubal ex templo hr tas carthagine mittit. mouens qn to fama p fectuos fuerat anno fuisse. q; no in pgeret. pulsis hybu trafugis roa nos hispaniaj fore. flam ptis. qs nec p sidiu nec duce habet que

al' i pacato

relinqueret pfectum patres ee romanos, qb⁹
uix equus uirtb⁹ resistere posset. Itaq; fini
la hispanie cura cet successor sibi cum
ualido exercitu mittent. cui oia, p spem e
uenturet slo tam otiosa, pugna fore.
Celebre eqq; pmo ad modu mouer se
natum. tam q; tali hec cura pfecturi. hic
hil de hasdrubale neq; de copijs eius
mutatu e. Ly imilco cum exercitu ingto
-tancta classe ad retinendā fidē manq;
ac tuendā hispaniā missus. Q⁹
ut pedestres nauales q; copias fide
castris cōmunitus nauibusq; subd
ductis -tuallo cum datis, ei eqtib⁹
delectis ipe quantū maxime accel
lerare poterat pdubios infestosq;
ipsos uicta intent ad hasdrubalem
pficī. Cū decta senatus mandataq;
exposuisset, atq; edocuisset ipe inuice
que ad modu tractandū bellum in
hispaniā foret, retro in sua castra re
dijt, nullaten quā celeriate tutior, pō
undiq; abierat añeq; cōsentirent. ha
dubal pusq; moueret cast petuma
impat. pps oēs sue dictiones. satis i
gnar hannubalem transisse quo sciam
pio mercatuq; nec auxilia gallica alie
quā conducta habuisse. inopē tantū
se ingressum uix penetrauisse ad alpes
fuisse. Pecuniis q; raptū egestis, ad
hybernum descendit. Q; decta carthag
nensiū -t hasdrubalis itū ad romano
fuere plata, oibus omissis rebus ambo
duces uictis copijs ire obuiā cepti
atq; obsistē pant. natu si hannibal
uix pse ipi tolerando italie hostib⁹ ha
drubal dux atq; hispanensis exercitus
esset uincere illis romanam finē ipij
ceret. bis antea cum eis ad hybā cōflixe
runt copijs. Et transito ānē cum
diu consultassent utrum cast castris
conferret, tantus habent socijs cupi
ditatē oppugnandis moram ab
itinere hostib⁹ urbē oppidaq; flu
mine hybera appellatū. oppulentissi
mas ei cēpestate regionis eius oppug
re pant. Q; ñ sentit hasdrubal propt
ferenda socijs, egit ipe ne ad urbem
deductis nup in fidē romanor oppu
gnandā. Ita iam cepta ob studio aroris
est. -t pm hasdrubalē bellum usū. Q⁹
qq; milium intuallo, cast distantia ha
buere, paucos dies nec sine imbribus
plus nec ut in aciē exirent. Tandē
uno eoq; die uelut ex composito ut
utiq; signū pugne oppositum e. atq;
oēs copijs in campū descensum e utrīq;
ler strenue acies romana. celerius par
int ānē signa locata, pars p signa ac
cepta. equites cornua ceperē hasdru
bal meliam aciem hispanis fir
mat. Ingentib⁹ terrē penis locat, le
uo affros. mercennariosq; auxilia
equitū numerosa penis pectitis
ceteros affros, procurrib⁹ opponit. le
ues numide incerto locati cornu. q
quib⁹ desultor inmodicū binos e
bentib⁹ equos ut acerrima sepe pu
gnā inrecenter equū ex fesso arma
tis transultare moserat. Tanta uelo
citas ipis, tāq; docile equor genus
e. Cum hec in instructu starent, impa
tor utriq; partis haud ferme dispa
tes spes erant. Nā ne multū quitem
aut numero aut genere multum hy
ant illi pstabant. Q⁹ illis longe ois
paratus erat. Q⁹ais enī q; q; pcul ap
tria pugnarent, facile pstiterat du
ces, patria atq; urbe. Q⁹. eos pugnare.
Itaq; uelut quib⁹ reditus erat ipatq;
eo discrimine pugne uteret, obstina
tior erat ais unice aut mori. Q⁹ inus
ptinaces uiros habebat altera acie.
Nam maxima pars hispanor erant.
qui una in hispania, qm uictores in
italia, ibi malebāt. Primo q; cōcursu
cū ingē pila comecta cēsent, retulit pe
media acies. inferentib⁹q; se se ma
gno impetu romanis tota uerut. Hic
hylo segnib⁹ cornub⁹ pluī fuit. Hinc
q; genus, hinc alter, urget -t uelut i
cauentes pilo ancipiti pugnant. q
cum medii tota iam cōsisset romana
acies, satis uirtuī additamenta ho
stiū cornua habuit. Ita duo duīa p
lia erant utiq; Q⁹. ut qui pulsis late
ribus -t inimō -t robore uirorum
pstarent, haud dubie superarent. Q⁹

Hymilco ueit ī yspa
niā successurus m
lio Adrubali ī ytā
liā trāsituro.

Pugna Adrubalis cū
Romanis p vite ylem

ī omissa

ī an ifisteret

gna uis ibi hominū occisa. Et ñ hispa
ni uix duū conserto ꝓlio tā effuse fugi
sent; ꝓpauci ex tota iuuentute fuissent acie. e
questris pugna nulla admodū fuit.
qꝝ simul inclinata acie media mau
ri nunciq; uiderūt. fuga effusi nu
da corpora elephantis qꝝ pse actis des
uere. Hasdrubal usq; ad ultimū euē
tum pugne morat⁹. et media acie
cum paucis effugit. Sall romāi cepe
atq; in diuersa pugnare. Ea pugna sic̄ du
bia hispania erant romānis adiunxit.
Hasdrubal q; ñ mitalia ducentos
exercuit. si ne manendi quide satis tuto
in hispania spem reliquit. Quepea
sim littis sapionū. Q. mulgata sc. ñ
tam uictoria q̄m phibito hasdrubali
mitalia tuti tu lētabant. Dū hec in
hispania geruntur. petellia in bruttijs
ahoꝝ p̄ mensibꝫ q̄ cepta oppugnan
erat; abbilmo nec p̄fecto hannibal
oppugnata ē multoq; sanguine acui
neribꝫ ea penus uictoria stetit. Nec
ulla magꝝ uis obsessos q̄ fames expu
gnauit. Absumptis enī frugū almentis
carnusq; omis generis quadrupedum
succoq; p̄tremo corijs herbisq; et radi
cibꝫ et cortic̄ teneris strictisq; robo
ribus uescebant uixeq; Nec aūq; inimi
ci ad stantium immunis ferendoq; ama
rescerant; expugnati sc̄. Q. Cecilia petellia
penus ad consentia copias traduxit.
Quinimū primo defensoꝝ mō p̄ma
cos dies intermittēs; accepto hostes fer
me diebꝫ et bruttioꝝ exercitū adortus ne
q; eam urbem cōsecutus opulentia q̄ mai
or minusq; ita adeo multos magnosq;
clades afflictā ut ois etatis mun.
xx. annoꝝ supesse; Itaq; urbe adsen
soribꝫ uastata, facile potiti hostes sut.
Arcem tū retinente. in quibꝫ int tumul
tum capte urbis emersa cede quidā
effugere. Et locrenses desciuere ad bruttios
qꝝ pchia multitudine ap̄ napibꝫ Ne
q; inde tantum regiones eius et inde
erga romanos et potestatis huc adul
timū mansere. Insicilia q̄p eō mēta
tio rāoꝝ p̄uenit. Et ne omnis q
dem hieronis tota ab defectione abstra
xit. Siquidē gelo maximus filius. q̄
cepta simul senectute patris, simul p
cum eiusdem diadema. Q. societate adpe
nos defecit. mouit̄ insicilia res. nul
mores ad eo opportuna ut patres q̄ ci
uitate aspergeret. armantes eum mul
titudine solicitantesq; socios ab sup
plicijs. Hec eo anno in italia. in africa. in
sicilia. in hispania. uario euentu acta.
exitu anni. Q. fabius maximus alterum
postulauit ut ad eos uenire ad eandē q̄
dictator. uolusset. dedicari liceret. Sena
tus decreuit ut ti. sempronius cons. de
signatus. cum ibono multis ad populum
ferret. ut diuum iouem ceteri iuberet. eius
dedicande causa. Q. emilio lepido q̄. bis
c. augurq; fuit filia tres. l. m. q. duo esse fi
lios peperit. et gladiatorū patria duo.
et xx. peditū in foro dedit. edules curu
les. c. letorius. ti. sempronius gracchus cōsu
les designati. qui in ea edilitate magri
equitum fuerāt. ludos romānos fecerāt.
qui per triduū instaurati spectati ludi edi
lium. m. aurelii cotte. et. Q. domitii calui
ni. Mutatum est circa hoc tempus anno
pugna bellica. ti. sempronio. Q. fabio ma
ximis magistratibus. Iuxta. Prodigijs q̄ fuerunt
hac quantacunq; consulentium fuerat
urbana. Marc⁹ valerius leuinus pegri
nā sortem iouis dictatoris habuit. Appi
us claudius pulcher sicilia. q. minucius
et cuola sardinia sortiti sunt. Q. mar
cello, p consule. imperium esse populo iussit. q
p̄ annalem diem unus romanorū
imperatorū in italia p̄sens res gessit. Senat⁹
q̄ die p̄ma e capitolio consultus. de
creuit, ut q̄ eo anno duplex tributum
pareret confestim exigeret. ex quo stipendia
p̄sens oib⁹ multis datum. p̄ q̄ q mi
lites ad arma fuissent. Inde exercitu
bus decretum e. ut duabus legionibus
urbanis. ti. sempronius cons. cales ad con
uenienduꝫ diem educeret. in sex legiones
indauit. Claudiana supplementa decla
rarent. Q. ubi legiones essent, essent au
runcensis maxime exercitus. eas ap
pius claudius pulcher. p̄r. insicilia duceret.
quoꝝ insicilia essent romā reportarentur.
Ad exercitus autem conuenienduꝫ

(Gesta in ytalia)

(fabii)

(penos)

(credo q. silatii uel magnatii)

(q. bis q. silatii)

(simplex)

(de)

l· cassia

calles edicta dies erat. ⁊ marcellus dau
dius mussus usq; ullius inclaudiana re
ducere urbanas legiões/ad ueteres exe
citũ accipiendũ reducendũq; insignia.
tũ/mecilĩ crotoniatis legatus ab appio claudio
è mussus. ⁊ acti primo expectauerant
honores uti. cõs. comitia collegæ creãdo
habẽt. Veniũ ab legatum uelut re in
dubia. ⁊ marcellus uidetũ/quæ ma
xime. cõs. ineũt annũ ob egregie ipsũ ta
res festas actũ uolebãt frementibus maxi
me ceteris. ⁊ ipse ũ sensit. cõs. utrũq; inquit
etc. p. fiunt patres. c. ⁊ ego. claudiũ ad
permutandos exercitus in campaniã pfici
a. ⁊ comitia nõ prius edicã/quã ipse rem e
fecto qd mandatũ è negotio reipublicæ.
ut uos cõs/quẽ tẽpus rei. p. ptularet/
quem maxime uultis habẽtis. ⁊ ita de co
mitijs conec recipit marcellus filetũ
fiunt. ⁊ interea dũ uni creati fiunt. Q.
fabi maximus. ⁊ actilĩ crus' edibus dedi
candis mẽti. ⁊ actilius. fabi. ueneri eruci
ne. utrisq; in capitolio è comitijs uno decretẽ.
⁊ t de. cẽt. equitibus campanis q̃ insignibus
cum fuit superioris eorũdem roma uene
rant delatus ad pplm ut cauere romam
cẽnt. ⁊ tẽ uti municipes eorum cẽnt
prodigiũ pplo campano. ⁊ defecissẽt.
maxime ut hoc fieret mouerat/qd qdã
hoiũ cẽnt scire se ipsi negabant ueteres
patria relicta/nec qm̃ receperant nouã
ad scan. p. q̃ marcellus ad exercitum re
dit. comitia uni consuli rogando ha
l. ⁊ unus edicunt. Creatur ingenti con
sensu marcellus/qui ex tẽplo magistra
tus accepit. Cui ineunti consulatum/
cum tenuissẽt/uocati sũt augures quo
creatum uocarunt pritia erat uolq; qp
patres ita fama ferebant qd tũ primũ
duo plebei consules facti cẽnt/nec deos
contra nõ cẽ. ⁊ in eo marcelli in isse ma
gistratu ab edicio suffect fabius maxi
mus tũ. ⁊ are arsit eo anno ad seruiũ ãlus
sẽ basse culeum pepercit figna lanuuij
ad iunonis sospitæ cruore manauere.
lapidibus q̃ ita ad tẽplũ pluit. Obquæ
impẽ nouendiale ut assolet sacrũ fuit.
cetusq; pdigia cum cura expiata. cõs.
exercitus int' diuisere. fabio exercitus

l· templi

ꝑdigia

frib' maxim' cons.

ꝑ ius exercitũ

ꝑ ius exercitũ

ꝑ ius exercitũ

ad hellu aminustratoꝛ datꝰ est. ualiū pri-
mapulā me placuit ad exercitus atten
tio accipiendoū. Cum ee ficilia legio
nes uenissent. ys potissimū uti ad re
gionis eius pfidium trentia nauium
mittuam aliquo legatoꝛ. cxxv. mil.
lauee dat equitib; oīa mari timam
int baundisiū ac tarentū tutari. posse
par flauiū flumentis. ū. fulmo pri-
urb decius. ad sub urbana littora tu
tanda. t. terentio pfulu negotiū da
tum, uc inpicerio ag equestrice mi
litum habet. locisq; his pfidio eet. et
ti. acilius ellus pp ee mentis i capi
tolio dedicauit, in ficilia cū impio q
dassi p eet missus. Jubac communicatoꝛ
duoꝛ opulentissimoꝛ urbis pploꝛ. i
omis reges gentes q; aios intedeit.
Jnt quos philipp' rex macedonū eo
mag; qđ ppioꝛ italie, ac mari tanti
nomē uicter erat. Js ū pmū fama ac
cepit hannibalē alpes trisg'simum ut
bello int romanos penūq; exto let
erat. ita ut utius ppli malleꝛ uictoꝛiā
ee, incertus adhuc uirib; fluctuat
aio fuerat. pq; tria iā pugna tria
uictoꝛia cū hannibale. 7 penus erat,
ad fortunā inclinauit legatos q; ad
hannibalē mittit. Qui uitantes pōt
baudisinū tarentinuq; qꝛ custodijs
nauiū roāz tenebāt. ad latine nu
nonis uitiaz egꝛssi se. Jnde p apuliā
petentes capuā, media ipsoꝛa ro
mana illati fuit. deductiq; ad ualiū
leuinū. p. cca numeria habēte. ibi
intercepte xenophanes legatiois pn
ceps a philippo rege se missū aut. ad
amicitiā societatemq; iungendā cū. p. r.
mandata hale ad cōs. ac senatum. p.
q. infectoꝛ ueteriū sociorꝛ noua
societate tā dari regis let ad modum
hostē, phospite comitē accepit. dat qui
psequat. utiha cū cura demōstrentq;
loca quosq; saltus aut. ū. aut hostes
teneāt. xenophantes p pfidia. ū. in
campania. in q; primū fuit i castꝛis ha
nibalis. pueuit. fecluso; cū eo atq; am
icitiaz iungit legib; his. ut philippus
rex cū maxima classe. cc. aut naues i
ucebat effectuꝝ in italiaz tuceret. et ua
staret mantimā oāz. belluz p parte
sua. bellū sua manuq; gereret. Vbi de bel
latum eet, italia oīs cū ipa urbem
roma cartaginē sui atq; hannibalis
eet. pdaq; oīs hannibali cedet. p
muta italia nauugaret. ig recia. bellū
q; cū quib; regib; placeret. q; ciui
tates q; tunetes q; insule ad macedo
nia iungunt. et philippi regnuq; ant
cent. Jnhas ferme leges inter populū
ducem legatosq; macedonū ictus
fedus. Quib; cū his ad regis ip
sius furmanda; fidē legati. gisgo. et
bostaret mago. Quod ad nouos la
tine ubi natus occulta missatione erat
puenit. unde, pfecti cū altius tenerēt,
espectū classe romana sūt. q; pfidio
erat calabrie littoꝛib; uallis q. flacc.
coꝛgyros ad psequendā retinendāq; na
ues cū mississet. primo fugē regij
conati. dein ū ciuitate uncti seseruit.
tradunt se. ps. et ad pfectū classis
adducti. cū quereret q; et unde. et in
quo tenderet cursu. xenophanes p
mo satis iā semel felix mendatū stru
ere. a philippo se ad romanos missū
ad ō. nalius ad quē unū ex tutum
fuit puenisse. campaniā supare
nequisse, sepiā hostiū pfidijs. Dein
ut primus ciuis habitu; suspecto
legatos fec hannibalis, ex rogatos
q; sermoe pduxit. tū comitib; eoꝛ se
ductis ac metu fricti, litteꝛe q; ab hā
nibale ad philippū inuente. pacta
int regē macedonū penūq; duce.
quib; datis cognitis. optimū uisū
e captiuos comites q; eoꝛ. et. ad se
natuz aut consules ueniꝛe eent q; p
mū deportaret. Ad id celeritate. v. na
ues delecte. ac ualius antiaz qui
fuit missus. eiq; mandatū ut in
noctē naues legatos parti custodie
dos diuideret. clareq; opaz neq;
his colloquiū int se, neue cōmuni
cāri consiliū eet. Eodē tempe rome
cū aulus cornelius mānula ex sā
dinia puincia recedens retuliss q
status rerū in sula eet, bellū adꝝ defec

tacẽ; oĩs spectare. ☉ minutiũ qui huc
cessissẽ; ꝑ ĝuitate oĩa aquatẽq; aduei
entem exceptũ. ☉ tam impio fũm
qm̃ long; ꝝ moꝝ impiatũ. diu ad
bellũ uim sustinẽda inutilẽ fore; ex
ercitumq; ibi ut satis firmu pacate; pu
tat ꝓficẽq; ẽ. ita parui bello q̃ mo
ta in urbe; decreuer patres ut ful
uius flacc. ☉. pecuniã. cccc. equites sẽt.
eamq; legioẽ; p̃mo ap̃ tp̃ in sardiniã
ẽcendã duceret. mitteret q; cui ip̃o
que ipi uideret q̃ rẽ gereret; q̃ ad minu
tius cognoscẽdũ. ☉ eã rẽ missẽ. t.
manliũ torq̃t; qui bis cũl consulatu sardos. subi
egit. subegitq; ꝺ triũphatu sardos. sub
uer; fere tempus. ⁊ a carthagine in
sarduniã classis missa. duce hasdru
bale cui cognom erat. fœda tem
pestate uexata ad baleares insulas deiec
ibiq; adeo nõ armatũ ut nisi ⁊ aluei
nauiũ q̃ssati essẽt. subductæ naues ꝺi
refigunt. aliquãtũ ꝑ tres triueres. ☞ in
italia cũ p̃ consensu pugnã fœdus par
tis alterius mollius ais segnius bellũ
esset. cãpanũ pse atq; ꝺ se rẽ cum agi
tare ꝺ tios facẽ; p̃mo solliciãtes ut
ab romanis deficerent. ubi ꝺ parum p
cessit. dolũ adhibẽdos eos cõpant.
campanis oĩbus statutũ sacrificiũ ad ha
mas. ☉ eo senatũ cãpanũ uenturi cer
tiores cumanos fecer. petierũq; ut ꝺ
mare eo senat uenturo ad consulẽdũ
cõmunẽ ut eo; uiꝝ itꝝq; ꝑ ꝺ tios hos
tes habẽt. ꝑ licuit ibi armatis se habi
tos; ne quid ab romanis ꝓcul esset. cu
manis quinq; suspecta fœdus erat. nihil ab
nuere. utq; fallax cõsilii posse ratio
nem. ☞ semp uicta rom̃anus signũ simul
est quo ad conuenerũt die cũcurrent ex
ercitu nostro transgressus fluuiũ noctem
cẽtesimũ castra posuit. ꝙbus otiosa stan
tia erant. ꝺbro cecidere milites cœpe
bat. ut turo nec cumanorum paro uolũ
tati essent assuescerẽt signa seq; ⁊ iacere agis
cere omnes tios. mixtq; maxima erat
cura ducũ. singulis legatis tribunisq; ꝑ
cepat neq; exprobrato cuiq; fœdere fortu
ne discordiã; inde omnes fierent. ☞ ueti
miles tyronũ, lib uolom sese ereptre ti
neret; oĩs satis honestos generosq; ap
ducerent. quibus arma sua signaq; ꝓ.
cõmutasset. ☉ fortuna cœptis. utrã
ẽt eam; cogeret uerisimilẽ. ea ne
mane cura preceptã aduesp. q̃m
amentibus obstrata. bruq; tanta con
cordia cõsuerat oĩũ aĩa. ut ꝓpe in
obliuiẽ; uenirent q̃ excogitare q̃squ
eet miles facti. hec agenti ĝdo. lega
ti cumani nũtiant q̃ cãpanus legatos
paucos aĩ dies uenisse. q̃d ijs ipi
respondisset. Triduũ ꝑ eum diem
festũ ee. ñ senatui solui omne ibi iu
gum. ☞ castr. exercitũ cãpanũ. Tri
die uisum cumanis oĩa exacte iuste
cuncta. manẽ intra muros. ꝑ
fecisse q̃m statutum sacrificiũ cãpanus
eet. cumas monet castr. cume decem
uij. milia passuũ absunt. Jam cãpani
eo frequentes ex cõposito conuene
rant. ☞ nec pauci occulto mari alpi
dem uti cum suum magistratũ erat cã
panis. cui. xuuj. milites. maior habebat
castr. ☞ sacrificio apparato. ⁊ inde ꝺ insti
tuente fraudi aliquid intentior q̃m
munimentis castris aut ulli militi
opi. Triduũ sacrificatũ ad hamas.
Noctiũ erat factũ. ut aĩ mediam
noctem cõplet. huic ĝebus infectũ
tpus erat. custodibus ad portas positis.
ne quis exire posset cepta. ⁊ de
mã die hora; coactis militibus cor
pora curare somnoq; opam dare. ut
primus tenebris conuenire ad signa
possent. Vigilia ferme prima tolli si
gna. silentioq; ꝓfectus agmine
cũ ad hamas media nocte peruenisset.
castr. campana ut in pugilibus neg
lecta. simul oĩbus portis inuadit.
lios sõno stratos. alios ꝑperato sic
inermes redeuntes obtruncat. ho
minũ eo tumultu nocturno cesa plus
duo milia. cũ ipso duce mario alpino.
capta sunt signa militaria. xiij. ⁊ xxx. ꝺ
ebris. minus. c. militum. actum castris ho
stium potius cumanis. sepe recepti han
nibalem metuens qui sup capuam
aditu finitimis habebat castr. ☞ nec eum
prudẽtia uiri fefellit opinio. ☞ ita simul

Gesta i ytalia (Contra alteru)

Fraus cãpani cũ cumanis

Gracchi

Edictũ ne uolones edituos exprobrato fierent

Sacrificat cãpani ad hamas accedũt a Gracchũ

sibi

al' monũ in

cepũ ea clades ẽ nũciata, ratus hannibal
ab re bñ gesta insolẽt letũ erectũ tu
mũ magnũ exparte seruoꝝ spoliantem
uictos pclasq; agentes, ad hamas se iñe
tutus, cautatus agm̃ pt capñ rapit. ob
uiosq; ex fuga cõpanoꝝ duos pstrauit, capta
m̃ duca sarcinas uehiculis portantiq; ubi
pfẽ ad hamil nacta ablatis, cãsã ipse nec
quaq; pt recentis uestigia cedis sua, qꝫ pfi
cim corpa sociorꝝ inuenit. Auctores ẽ mit
quidam ut ptim̃ in̾ hamas duceret. urbẽ
q; oppugnaret. Sed q̃nq; haud mediocre
hannibal capiebat, utcq; neapolim nõ po
tuerat, hamas saltũ maritimã urbẽ habẽt,
tamq; pt arma nichil secum miles pãmp
tum acto agmine extulat, ret̃ in celsa
supta sua se recep. Hinc fatigat cõpanoꝝ
pcibꝫ, secundie cãi oĩ apparatu oppugnãte
urbẽ, hamas rediit. Dein pl̃a agro hama
no. mille passus ab urbe castra locat. Cum
gr̃ch̃ magnã inuidia mutui necessitate re
rerum socios implorantes fidẽq; sua pli
q; substituiss, q̃m satis facere erectum.
flecte alte cõsul fabiꝰ q; ad cales castra habe
bat, multũq; tẽpꝰ ducẽ autebat erectum.
Occupat primo auspicato repetẽdis, deiñ
pligijs pha supalia mutabant, Repẽ
tiq; ea haud facile litam auspicio re spõ
debant. Et cum se cõsule fabiũ teneret, sẽpti
mo obsidioe erat. et opibꝫ obpugnabatur.
ad ultimũ ligneã ingentẽ admotã urbi a
liam tunẽ extra muro excitauit consul
ñ. aliquanto altioꝝ, qꝫ muros satis
pse altos subiectis naualibꝫ supplicatis, p
solo æquasset. Hinc primi saxis subꝫq;
ceteis missilibꝫ, ppugnatoꝝ menta
atq; urbẽ tuebant. Postremo ũ, primo
uento admota muro uicere fẽre facib;
ardentibꝫ plumũ simul igne ꝯcrem.
Et incerto trepida armatoꝝ multi
tudo cũ decere sese ppugnaret, eruptio
ex oppido simul duabꝫ portis hostiũ fudit, fugauitq; in castra, ut eo die
obsesso q̃ obsidenti simulhoꝝ eet pene
ad .ꝯ. cccc. carthaginensiũ ceſi. et ĩcl. mille
lx. uiui capti qui circa muros et in stati
onibꝫ soluti ac neglẽtes agentes,
cum nichil minꝰ q̃m eruptiõꝫ timuis
sent, ex improuiso oppsi fuit. Et ꝯmodus

pq; se uoltes ab repentino pauoꝝ colligẽt
receptui signum dedit. ac suos intra mu
ros recepit. Postero die hannibal ad
socia re. cõs. nullo pl̃o ratus ẽ aturum
acie mẽ atq; urbem intuit. Et eremũ
pẽ nemine, qui moueret absoluta castra
urbi uidit. nec cõmutatiq; temere nec
spei ad tristia redit. infecta re. Quibꝫ
diebꝫ anne labente fuit obsidioe. Isdẽ die
bꝫ et lucanus ãrgumẽtũ ti. sempronii
cui longo cognom̃ erat. cũ hannone pre
sidere pugnat. Qui duo milia hoĩũ ce
decim. et. lxxx. milites amisit. signa mi
litaria ad cli. cep. pulsi fundꝫ lucanis
hanno, ret̃ in arcta castra se recep. Et ex hi
pmus oppida tria q̃ appli. ñ. defecerãt
in̾ recepta. põ. talii. pn. uercellium
fidelitatiq; et auctoꝝ defectionis secuti
cassi. tuꝝ ul captiuoꝝ sub hasta uenant,
alia multa pda cessit, erectaq; animã red
ucit. Quib̃ intentus animus ipse pmus gi
runt. v. naues q̃ macedonũ atq; penoꝝ
captos legatos romã portabant, ab sup
mam ad inferũ cõiunctã, ipse omnem
italiã oram cũ pt camas uelis ferunt.
fleq; hostiũ animoꝝ erant satis securum,
grach̃ obuiã ex dalle sua naues mutat.
Cum pauctano nauigio cognitu eet cõs.
cumos ee naues camas a pulse capti
uiq; ad cõs. deductis. Iure date. Et sul lit
teris philippi atq; hannibal plectis. co
signata oĩa ad senatũ utinete tres tri
mist. Cum eodẽ fere litterẽ legatiq; ro
mã uenissent. et pcũctatiõe facta dicta,
cum sẽptis congrueret, primo ẽ ius ci
ta patres incessit; certetes quãta mu
tolãtibꝫ punicũ bellũ, macedonica bel
la moles instaret. Cui tam ateo nõ suc
cubuet, ut exemplo agitatis quẽ ad mo
dum ulle in ferendo bello auderent ab
italia hostẽ. Captiuus nuncia celeri
comitibꝫq; eoꝝ sub hasta uendit⁹. ad
naues. xxv. quibꝫ p. u. ali flacc pfect
petat. xx. patis alios decinũt. His co
patis deductisq; et ad dictis q̃. v. naub
q̃ ad uererant captiuos legatos. l. na
ues ab hostia tarentu, pfecte. uisꝫ pa
lus militib; nartomamo quib. l. apusti
pi legatus tarentu petat in naues ẽ

Belligerant hannibal' et grachi ad cumas

que alia

et ita

cũ

die

Consul tabo et appius belli exoꝛ dium

positus. l. ij. nauiū classe nō tuen mīta
he oīa. ꝫ explorare de macedonico bello
si congruentia litteis legatoꝝ quos
cus philippi consilia ēent. ut. cc. naliū.
pū. litteris certiciꝝ faceret. usq. l. api
tio legato exercitui ꝓpōito tarentus
ad classem pfect. ꝑmoꝝ tpꝰ mmace
conū transmittēt. daretq; opam ut
phylippū in regno cōtinēt. petuuaꝝ
ad classē tuendā bellūq macedonicū
ea decreta ē. q. ap. claudio in sicilia m
missa erat ut redderet hieronē regi.
Et hec p. l. antistiū legatū tarentū.
e decrete. simil ab hieronē missi. cc.
modij tritici. corrci. c. Dū hec. ꝝ. pa
rant agū utrīq ad philippū captiua nau
una ex his que rome erant ex cursu re
fugit. sic fatum legatos cum litteris ca
ptos. traq; ignarus ex his que cū hānī
bal legatis suis cōuenissent. q legati ei
ad se allati fuissent. legaticiꝝ alia cū eis
dem mandatis mittit. legati ad hānība
lē missi. erat ꝑ itus cui scotino cognom
erat. ꝛ tolo eusotis. ꝛ sositheus magis
bus ꝓfecti sunt ac retulerunt mandata
Sed p secretas cōuentus. qm̄ motūe ac mo
luri quicq; rex posset. Tantum nauis
una capta cum legatis momēti fec ad
dilaticiꝝ imminentis rō belli. Et dea
capua tranq̄llo uoltinū fabio p ex
plata tanticiꝝ pdigia ambo cōsules
rem gerebant. cōbulteriā. ꝛ trebulam
ꝛ hausticulā urbes que penū defecerāt.
fabius inceps. ꝓfectaq; inde hannība
lis. campanicq; multi capti. Et nole
sic ꝓpe anno. senatus rōanoꝝ. plebs
hannibalē erat. consiliaq; occulta de
de principū. ꝛ pcipuē urb inhibant.
Quibus ne incepta ꝓficerent. int cap
uam cultū hannibal. q inuitatus erat
ductu exercitu fabi. supueniunt in
dauniis claudianus cōsul. Inde. ꝝ.
marcellū. p. pr. cū his copijs qs ha
bebat. nolā ingressus. militē. Et sarci
na rei p. ē. malluē. pr. amminusiā
cepta. q omisse erant ꝓpē. ā minutiū
pr. cui morbo ē implicatus. ꝝ anilis
nauis longis ad castris subductis na
ualibusq; sociis armatis uc tīa rē gerer
-ꝛ apt. exercitu accepto. duo. ꝛxx. milia
peditum. m. ꝛ cc. equites cōfec. cū his
equitum peditūq; copijs. ꝓfectus in agrū
hostū. haud pcul ab hamilcare castris ca
stra posuit. hamilcar forte ꝓfectus erat
in pellitos sardos. ad iuuentutē armā
dam. q copias augeret. Filius noīe hos
tis castris erat. Is adoles centia feroc
temere ꝓlio inito. fusus fugatus q.
ad. xxx. milia sardoꝝ eo ꝓlio cesa. m. cc.
ferme uiui capti. Illius exercitus ꝑmo
ꝑagros siluasq; fuga palatus deinde q
ducē fugisse fama erat. ad urbes noīe cō
uiū. cap. ei regiones cōfugit. Debellatū
q eo ꝓlio in sardinia erat. mclassis pu
nica cū duce hasdrubale q tempestate deiec
ta ad baleares erat. itꝰ ad spem rebellā
di aduenisset. ex anili ꝓfama apulse pu
nice classis. carthalo se recep. Ea accessio
hamilcare data ē. penose iungendi ha
milcari copijs intra expositis. ꝛ classe re
missa carthaginē. ducē hamilcare ad
sociōꝝ. ꝓpe. agrū ꝓpe landū ꝓfectus. ca
sual ꝓuenturus erat. m manili ob uio
exercitu ab effusa eius ꝓpe latice ē. inuisꝰ.
ꝑmo cast castris modico intuallo fit
obiecta. deinceps ꝑcursatice. leuiter
tamen. nullo euentu pugne. ꝓtremo de
scensu macē signis datis uisto ꝓlio p
quotidianas pugnatū. Dū pugnam
ancipitē pene sardis facile uinci assueti
fecer. ꝓtremo. ꝛ pi cū oīa strage ac fuga
sardoꝝ repleta ēent. fusi. Cetꝝ fuga da
tes ē. conductu comuniquo pepulerat. sed
induxit romam. Cecidē magis inde q̄m
pugnando fuit. xij. m. hostiū. cesa sardoꝝ
simul penoꝝq; ferme. ij. m. ꝛ iij. cc.
capti. ꝛ signa militaria. vij. ꝛxx. milia.
In oīa diuersa. ꝛ memorabile pugnā
fec hasdrubal imperator. captus. ꝛ hāno
ꝛ mago nobiles carthaginenses. ex
quo ex gente brachyna ꝑpinq̄ cognatice
uinct. Hāno actor rebellionis sardis q
bellique eius haud dubie concitator. Nec
sardoꝝ duces minus nobile eam pugnā
dandis suis fecer. Hamilcar filius amilcare
hostis inuisus cecidit. ꝛ hamilcar cū pauca
equitibus fugiens. ut sup afflictas res
necessi q̄ filij audiuit. nocte nec uiuus uitare

Secunda legatio philippi ad Annibal

romans

Cesta nole

Fuste ripa

Gesta ꝛ sardinia

Pugna manlij. pr. cū sardis ꝛ penis

al' clazā

hānibali

ceptam peteret monte sibi cesuit. Cetis
urbs comi cetē q̄ an fuge receptaculum
fuit. q̄m manli uictor exercitu adḡss
mīt paucos dies recep. Deīn alie ep a
uitates q̄ ap hānicos penos ep defece
runt. obsidib; datis dedidere sese. Q̄
bꝰ stipendio fruīt cop impato. pauc
aut urib; aut delicto. castris exercitu
reduc. ⁊ binis ab urb; longis deductis. i
positop q̄ue secum aduexerat multe
rī. naugat. sardiniā p commutā situat
patrib; ⁊ stipendiū questorib; fru
mētū edulib; captiuos q̄ fulminio. pf
tradit. Q̄ dies tēpus. rī. otacili. pf. l.
ab hibēo classē in affricā trāsuect. depo
plat ep agrū carthaginēse. cū lucul
am in̄ peteret. q̄ fama erat hasdrubalē
balearib; nup tēcisse classi affligam
repetēti occurrit. leuiq armatā cla
mine in alto cōmisso. vij. nāues
cū scutis nauali; cep. Cetera metu
haud secus q̄m tempestas pessim dissecit.
p eos dies forte dies ⁊ holmicū cū mūni
bꝰ ad supplemētū carthaginē missus. e
lephantiq; cōmeatus. q̄ loca accessit. ⁊
Q̄ cū ut meritū oppmeret. app. dau
dī p simulatē. p uincie cōsulem me
sanā rapti exercitu ducto. ē stinḡ saoles
tiecit. ⁊ iam in holmicū ad hannonē in
bruttios. p fecte erat. ⁊ locrenses portas.
rō clausēr. app magno conatu nulla re
gesta. messanā repetit. Eadē estate.
marcellus ab nola q̄m p fidem obtine
bat. crebras excursiones in agrū hyr pi
nū. ⁊ sānites. claudinos fec. ad eop oīa
ferro atq; igni uastauit ut antiq̄ri
dadū sānio memoriā renouaret.
Itaq; legati ex tēplplo ad hannibalē
missi simul eruptiōe gentē ura penū
allocuti sūt. Hostes. ait. hannibal fu
imus p mū p nos ipi. q̄d nīa arma
nisi tutes nos tutare poterāt. p q̄
hīs parū fidebam. puto regi nos ad
iunxim. ad q̄ relicti pacē necessitatē
accepim. fidemq; in ea p annos xxx. l.
ad id tēp quo in tuis nos nr̄is tua
nos nō mag ut fortunaq; q̄m mūni
ca communes ac benignitas erga cives
nr̄os q̄s captos nob remisisti ita cō

cliauit. ⁊ ut te silio atq; columna
nico nīl mī. pīo. sī ne dīs q̄q; iratos
fidei fase timerem. at hercule si solū
columna ⁊ uictore. h. p sente te cō
ploratu. ppe cīuḡ ac libīos. nr̄os q;
exurere ⁊ flagrantia tecta posses cō
spicē. ita sumus aliq̄ens hac estate
cenasta. ut. q. marcell nō hannibal u
asse ad cannas uicerit. gliencop. ī.
treadumī mictum uingentes uelut
iaculo emisso torpere. p annos cū. pīo
bellū gessim. nullo ertno ad uti nec
duce nec exercitu. nīq̄ pbienū pirr
nō mag militē suas aut nāes. q;
suas urib; nos defendit. flō ego ⁊
sociis rebꝰ nr̄is q̄ labor. duos cōsu
les. ac duos consulares exercitus
ab nob subactos missos. ⁊ hīq̄ alia aut
leta aut mor. tulerit aut gloria nob
euenerit. q̄ aspa audisq; tē accelunt.
minor indignatiē referē possim
q̄ q̄ hoc euentuit. Magni dictato
ris cum mag equitū. binos cōsula
ribꝰ exercitib; mg rectebant fines
nīos. an explorata. ⁊ subsidiis po
situs. ⁊ subsidiis ad applandū du
cebant. nīq̄ pe unū. ⁊ paruū aduersa
nolam p fidei p̄sidia fuim. Jam ge ma
nuplatum q̄. sī latronum nī pau
sat totis finib; nr̄is. neglegentiā
q̄ sī nī. agro uagarent. Causa fuit
hec ē q̄. neq; tu ce fendis. ⁊ nra imē
tus q̄ si tom ī eet tutaret. oīs sub si
gnis militat tuis. flectē nec exercitū
tuū noxi aḡ tot rōis acies suas stāti
q̄ ee sq̄. ⁊ facile ē dictatorem oppmere
pplatēs nr̄os magos. sine signis.
palatos q̄ q̄ cep thur. q̄m unus nana
pte spes. numidare paucos. illi q;
pela ert. p fidei q̄ milliū nob. ⁊ nole
arcemeris. si mō quos ut socios habē
dignos duxisti. ad id indignos ut
dicas q̄ si nr̄i cep receptos tuetis. Ad
ea hānibal respondit. oīa simul
facē. binos sanniteq; ⁊ tuscare
dates suas. ⁊ petē p fidem. ⁊ queri
infensos seneglectos ap. indicandū
aut fuisse p me. deipetendū p fidem.
p tremo mi petuaret tū denīq; q̄rendū

Cesta ab octauio
q̄ alijs tra annā
ca. Gallia. Bar
q̄ locus.

Marcellus de
nola molestat
sannitas ⁊
p̄prietas.

Oratio legatoꝝ ad
cessatū de Annibal.

Responsū
Annibal.

frustrā opē implorata/exercitum ęę no in agrum hurpinum samites ue/ne-rīpē-r ponerī ēēnt/ſi in prima loci ſocios. p̄ñ. ad ducturū/by ſ ppl̄anos/-r multē fuū repleturū ſe-r metu/paul ab his fūmotū tum hostes. Dō ad belli. ñ. attineret/ fit hanſumeni qm̄ ebie/ſi annuaq; q̄ p̄r tranſumeni pugna nobilior eēt/can natum ſe q̄ memoriā maiore uicto ria facturū. Cum hoc reſpōſo munī bi q; amplis legatos dimiſit. ipe pre ſidio mocico relicto intētatis/p̄fectis ceteto exercitu ire notato ia ppe-eo dē anno exbruttijs cū ſupplemēto car thagine adiuncto atq; elephantis ue nit/caſtris haud/paul poſitis/longe alia oīa inquirenti cōpta ſunt. q̄q; ale gatus ſocios audierat. Fluchil eñ mā cellus ira gerebat/ut aut fortune/ aut temē hosti cōmiſſū dia poſſet. exploratō tum firmiq; p̄ſidijs tuto receptu p̄clarum ierat. oīaq; uelut aduſus hannibalē p̄ſentē/cauta p uiſaq; fuert. Cū ū ſenſit hostē admo tare/copias int̄ menia tenuit/per muros ī ambulare ſenatores nola nos iuſſit/-r oīa explorare que apd hostes fierent. Ex his/anno cum ad mutū ſucceſſiſſet/heremū baſſus -r betū petrū ad colloquiū euocatos/ primuſq; marcellū ego/ſſos p interp̄tē alloquit. hānibal/ut uirtutē/fortunāq; extollat. p̄ū. obtegēt/ſenescentē cū uirib; maieſtatē. Q̄ ſi paria ēēnt ut quonda fuiſſent/tam exptus q̄ gra tie. ñ. impiū ſocijs q̄ñta indulgētia hannibal/-r in capos oīs italici nois fuiſſe/-r punicā rome ſocietatē atq; a micitiā p optatā ēē. Q̄ ambo con ſules cū ſuis exercitib; ad nolā ēēnt. tam nō mag; partes hannibali futu ros q̄ ad cannas fuiſſent/-r ſe dum p̄ñ. uni cū paucis/-r nouis militib; nolā tutari poſſit. ipor q̄ hānibalis magis int̄ēē. capta antiqua nola potiret. potiturū enī ut capua nuceriaq; po titus ēēt. Q̄ q̄d int̄ capue nuceriaq; fortuna; int̄ēēt/ipos ipe in medio ſitos nolanos ſcire. ſolo nauali q̄ capte urbi certā fore/ſi potius ſpō deret. ſi marcellū p̄ſidio ac nolam tradi diſſent/neminē aliū q̄m ipos legem qua q̄ in ſocietatē amicitiāq; hannibal ue nisset dictos. Ad ea heremū baſſus reſ pondit. multos annos ia int̄. ñ. nola nūq; ppl̄m amicā ſuā ēē. cui neutros ad eam diē penitē/-r ſibi cū fortuna mu tabilis fides fuerat/ſeto ia ēē mutare eā. recidturus ſe hannibal. fuiſſe accēſen dum romanū p̄ſidiū cū his qui ad ſe ſe tuentes uenīs oia ſibi/-r ēē cōſocia ta/-r adultimū fore. Hec ōl̄oq̄uiū ab ſoluit. ſpē hannibali p̄ſentiq; recipi ende nole. ſtaq; optiōn cornua cōſi dedit/ut ſimul ab oī parte menia aggrederet. Q̄uē ut ſucceſſiſſe mu nis marcellus uidit/inſtructa int̄ portā acie cū magno tumultu eru pit. Aliquot primo impetu repulſi cedēq; ſ. dei/concuſſu ad pugnā facto equatis ſeuitib; atē ēē cēp pugna. Memorabilq; int̄ paucos fuiſſet/ ni ingentibi/p̄cellis effuſus umb dire emiſſi/pugnātes. Eo die cōmiſ ſo mocico/cōmune atq; irritatus/ aīs. in urbē romanū. fem incaſſū ſe ſe receperunt. Tam pene/ prima e ruptice p̄culſi cecidēnt haud plq; xxx. romanor nulli. Imb continues p noctē totam uſq; ad horā tertiā diei ī ſeq̄n tis tenuit/utraq; q̄nq; utraq; pars a uida cōmiſſe erat/eo die tam tenuiē ſe ſe munimentis. Tertio die han nibal partes copias p̄datū in agrū no lanū miſit. Q̄d ū animadūtit mā cellus/exemplo macies copias educ. neq; hannibal detractauit. Q̄ ille re paſſuū int̄turbē erant caſtra/eo/ ſpacio/-r ſic oīa campi cōa nolaq; cō cā rer. Clamor exparte utraq; ſublatus/ primos ex cohortib; hiſq; magiſtros p̄datū exierāt ad pluuiā cōmuniſtu renecauit. Et nolā aciem romanā auxerē. Q̄s laudatos marcellus inſtis fidus ſtare iubet/-r ſanctos eſſe ri/pugna abſtinerē. ab ſe ſignum accepiſſent. pluuia erat anceps. Su mauit/-r duces hortabant/-r milites

Pugnat marcell cū hanibale ad nolam

|: obſcurū

|: in captiuos

|: que

colaudatos

Collequiū annonis/ et senatus nolanor. remiſſu marcelli

Adhortatio marcelli ad milites pugnandos contra hannibal'

pugnabant. Marcellus uictis an oc-
ctui, fugatis an paucos dies acumno-
pulsis prec anno anola, abse duce
militc alio instare iubet. n ob iacce ge-
pdantes uagari in agro. Si qui pugnt
mane campana luxuria, uino, scor-
tis, oib; q; lustris ptotam hyemem
confectos. abisse illas nunquor q;
delapsa ee robora corporum aiorq;
quib; pyrenei alpiq; supata sunt
uiga, reliquias illor unor. in ema
mbraq; sustinentes pugnare. capu
am hannibali cannas fuisse. ibi uir
tez belli ca. ibi militare disciplinam.
ibi pteritu tpis fama. ibi spem futu
ertanca. Cum hec exprobrando hosti ma
cellus suor militu aios erigeret.
hannibal multo grauior ibi; pbris in
crepabat. arma signaq; ead se no sce
re, qd trebia transimenusq; ptremo
ad cannas uidit habuitq; milite m
alium, pfecto se in hybna capuam du
xisse, alii ince echuxisse legatu roma
num, legionis unu atq; ale magno
etamme nux tollerat pugna, qsi bi
ne aces cosulares nusq; sustinuer.
marcellus tuone milite ac nolanis
subsidiis mit nos ia uteru lacessit.
ubi ille ms miles eq erepto ex eq. c.
flamunio. cos. caput absciditu q. l.
paulu ad cannas ccciuit. ferru ne he
bet. Interim torpent. an quid pch
gij est aliud. qui pauca ples uincere
soliti estis. nic paucis plebus uice restitus.
Roma nos expugnaturos siquis du
ceret, fortes lingua iactabatis. Et em
munor reg e hic. Et pin u utute, q uo
lo. Et pugte nola campestre urbem
no flumine no mari septa. hinc uos
erta opulenta urbe pela spoliusq; omis
sos ul ducam q uolctis ul sequi. flecbn
nec maledicta, pfuerit ad confirmandos
aios. Cum oi pgrte pellent, pmanusq;
crescerent ai, nm duce solum ad hortate,
si nolanus. et pclamore fauoz, indice ac
centenibus arcleq; pugne, tga penuda
runt, atq; in castra compulsi sunt. Nec
oppugnare cupientes milites. M. ma
cellus nola, reduxit, cu magno gaudio

et gratulatoe. et pleb q an inclinatior ad
penos fuerat. hostiu plus ul codie unu
capti. cc. et signa militaria. xx. et duo elep
hanti. uij. in acie occisi. Romanor mille
minus interfecti, pene duo milia uulnerator
sepelientes utrinq; cesos iacere conspexe
spolia hostiu marcellus uulcano uotiua
cremauit. Tertio post die obuiam credo
aliqua aut spe libidinis militu mille.
cc. lxx. equites muti numine hispanq;
ad marcellum transfugere. eor fortu
teliq; ope meo bello usi sunt sepe roam
Ager hispanus in hispania. et numidis
maffricq; p bellu utilis causa locus dat
e. hannibal abnola remisso in bruttios
annone cu quib; uenerat copiis ipe
apulie hybrina petit. et q; ar pos con
fecit. q. fabius ut pfectu iapulia beni
bale admouit, frumtum ab nola neripoh
q; in eade cotulerto q sup fuerat cu
munitus q; firmatus. et pinde qd per
hybrina ad petendu locu satis erat relicto.
ipe capua ppius mouit castra. Agriq; ei
panu ferro igniq; e depopulat. donec coac
ti sunt campam nichil admodu uirib;
suis facentes egressu portis. et castra ante urbem
mapto communit. vj. milia armator
habebat, et recte intelle. equitatu pl pote
rant. Itaq; eo stribus phys lacessebant
hoste. Inter multos nobiles equites cam
pan certu ubelli erat cognoie taurea. c
uius ibrez erat longe omniu campanor
fortissum eques. atq; ut cu apd romanos m
luctaret. uisu e romanu clamoris assem g la
equestri eq ret. Hic taurea cum diu plu
strans oculis ob equitatu hostiu emos, tan
dez facto silentio. u cet clamoris assem
q fuit, et cum ub secta utute ambiberet attingere
solitus cet, cur no ferto decerneret, da
retq; opima spolia uictus, aut victor ca
pet. Hec u assem nucianu sunt incassu, do
m moratus ut eos prouocaret, hortaret
ne cet ordines inpuccante hoste pugne,
pmissu eius arma ereptu cep. Hinc
ceps an statices eq, taurea m nomine
compellauit. eg quis u uellet uinsit.
Iam rou ad spectaculu pugne eius
frequentes erie at. et capam no nallu
m castroz si meuia. et urbis pspectate

ceſi ul'

uij

ne

Pugna de taurea et asello

Adhortatio qnime
ī certame annibal'
ad suos

repleuer. Cum iã añ ferocib; dictis rem
nobilitasset infestus hastis concitat eqs.
Qui lib; spacio int se ludificantes, finc
nullo pugnã exhibat. Tũ campan; tol-
no. Equor in quo hec ñ equitũ erit etiam.
ñ campo in cauã hanc mã dimittym. sbi
nullo ad euagandũ spacio, comũ cõsert
man. Victo ppetuus equũ in uã dand;
delegit. Tamen ub; ferocior q̃m re mum
me fis in qt cancherũ i fossã, q nox iter
sticũ inter, p ubũ pteta. dauonius cu
eruua longe p equitauit, qz nullo obuio
hoste in campũ rursus euect increpas
ignauã hostis. cũ magno gaudio & gra
tulatiõe victor; in castr redit. Huic pug
equestri rem quã etatis commums cer
te existimatiõe mirabilẽ certe adiecit
quidam annales. cũ refugiẽte adu; ex
tremũ, dauonius sequeret, patenti hosti
um porte in uectũ, paltam stupentib;
miraculo hostib; ictactũ enasisse. Quieta
ide statua fuere. ac retro ẽ mont cast ut
sementẽ campani facerent. Hec ãn uo-
lauit agrum campanũ. q̃ ia alte uligeti
b; herbe plẽ pabula poterant. so cõuer
mclauoniana cast sup fuesulã. ibiq; e
dificauit hybna. 03. Gaudio. pco. ipani.
ut retento nole necessãio ad tuendã
urbem ps dio ceteros milites dimittet
romã, ne oneris socijs & supti rei p.
ẽnt. Et tũ ch acumis lucerią iapu
lia legiões cum duxisti. 03. naliũ i de
pr. brundusiũ cũ eo quẽ lucẽpe habu
erat exercitu misit tuenq; oĩa salectim
& puteret, qđ ad phlippũ bellũq; macẽ
donicũ attinẽret misit, eritu estatis ei
q̃ hec gesta pscripsim. Iutr. ap. & cõ. sa
piomb; uenerit, q̃ntas q̃mq; pspas in
hispania res gessisset. & pecuniã inhis
stipendiũ. nesciũtaq; & fruentũ exerci
tui & socijs nauali; oĩa cẽ. Dd ad stipe
dia attineat fieri annũ mos ẽt, sialiq
ratiõe in eos q̃m ab hispanis sumat.
ceteris utiq; ab roma mitteret, ẽ nec
aliũ aut exercitũ aut puincia attinere
posse. Iutrẽs recuratis. nemo oĩũ erat
qui nec, nisi sibi & postulaũ equa fatẽtur.
Sz cõcurrebat ais q̃ntos exercitus fire ste
nualis& tuerentur, q̃ntaq; nona dassi

mor pannoꝝ ẽet sibellum macedonicũ monc
ret. sicilia ac sardiniã q̃ ante bellum necti
gales fuissent uice p scripto, puinciarum
exercitus alere. Tributo, sup̃tus suppe
ditari. eum ipm tributũ conferẽtium
numerũ tantis exercituũ strugib; ad
frumentũ lacum & ad cannas mmmutũ.
Qui sup̃ẽnt panci, si multiplicẽ gua
rent stipendio, alias pituros peste. sta
q; nisi festinaret res. p. opib; nõ statuta.
peunoium in conticẽ fiduuo. p̃. ẽe. in
dicandos q̃ pp publicas necessitates. co
hortandosq; q̃ redẽpturus ampliss pa
trimonia. ut rei. p. ex q̃ creuissent tep̃
commodaret. conducẽtiq; delegit. plẽ
da q̃ ad exercitũ hispaniensẽ op ẽnt, ut
cum pecunia in eam ẽet, ipe primio i
solueret. Hec. p. i cõtice ecthẽ. q̃estum
ta frumẽtum. hispaniensi exercitui pben
da, q̃q; alia opus ẽent naualib; socijs ẽet
locaturus. Vbi eas dies uenit, ad conclu
endum, tres societates aberant hoium
mm. xx. quor duo p̃tulata fuere. Vnũ
mm tarentiũ in eo publico ẽent. altm ut
q̃ nauib; impoſiuissent ad hostiũ tẽpesta
tis q̃ in publico ẽent. utroq; impetrato
duxerit p̃ uata q̃ pecunia. res. p.
ad ministratos timẽs ea q̃ cãitas pate
pomis ordines uelut teneẽ uno ptine
bat. Que ad motiũ ducta oĩa magno
aio fert, sic suma facta pbata. nec quicq̃a
ach exopulentq; erario ut q̃rã aleret.
Cum hi cõmeatu uenerẽ, illutgi oppidum
ab hasdrubale ac magonẽ & annibalis
bomilcaris filio obsessum cẽ ad. xx. op
pugnabat. Inter hec tina cast hostiũ, sa
pices cum in urbem socioꝝ magno ẽta
mine ac strage obstitissẽtiũ p uenissent
fruentũ cui mopia erat adueheret, cohorta
tiq; oppidanos ut eodẽ aio menia tutaret.
quo, pse pugnante romanũ exercitũ utros
sent, ad cast maxima oppugnada q̃mb;
hasdrubal pherat ducunt. Ecl. & duces
& duo exercitus cartaginiensiũ ibi rem
summã agi cernentes, conuenerẽ. Itaq;
eruptiõe e castris, pugnatũ ẽ. hr. hostiũ
milia eo die in pugna fuere. xvj. cẽta
ria. tum ad eo haud dubia uictoria fuit
ut plures numero q̃m ipi erant rõi

l. consid

l. dic

Iutr̃ pannoꝝ de ispania missorũ stipendia & milit.

Illagoꝝ

omittẽ stipendiũ eis frumẽto i yspania.

pugna hispaniẽ cũ Cartaginẽs ad illigin

hostium ccctuerit, cepit amplius ĉa mi
lia hoīū, paulo minus equoꝝ. uni de. mil
taria signa. elephantis. v. in plio ccibs
tiusq; castris eo die potiti sūt. Jhīgo obsi
dioē libato. ab inuisibili oppugnandum
primū exercit tēducti. suppleō copys ex
pruncia, ut que maxime omnī belli a
uida. rī poa aut merces eet. tū municī
habuīdante, tm signis collatis eadē fo
tuna utriusq; partis pugnatū. Sup
xij. ō. hostiū cesa. supīp capta cū signis
uobꝫ. xl. v mij. elephantis. Tū ū ōs ipe
hispanie pp. ad. xl. defecer. inq; maioēs
ea estate in hispania qꝫ mutalia res ge
sse.

Per campania in hanni
os recitum ē hanno ad
uxoribꝫ. z duabꝫ hanni
balis qbus urbes tēptaūt, eo
facilius in societate ma
nentes romana qꝫ hanni
balis qſ. z oderant. z me
tuebant cartaginiensiū partis factos
cernebant. Regiū p mū tēptatū est.
diesq; aliq̄t ibi nec quicq; actū pti. Jtaq;
locrenses frumētū ligna q; z cetera ne
cessaria usibꝫ exagis murbꝫ rapē. z ne
q̄o relictis p̄ce hostibꝫ eēt. z indies ma
iora oībꝫ portis multitudo effunderē. ꝑ
treno hoc m̄ relicti murbe erant. qui
reficē muros portas. telaq; in ppug
nacla cogere cogebant. Jn primum
oīū etatis oīs numq; multitudine et
magnitudine magna exptē iermē.
hannibal penus equites emisit. Qui
nolani quieq; nectu, tantū ut educēt
ab ūbe fuga dissipatos hostis obiecere
duxq; ipē loco superiore cōstit. un agē. ūbē
possit conspicere. Quattuor colōtes
adire muros atq; accare p̄cipes lo
cēnsiū ad colloquiū iussit. Et pollicē
tes armatis hannibal. ad hortari
ad urbē tradendā. Quattuor iocollegꝫ
nullius rei p̄mo fides ē; ceū ut pēs
apparuit. in collibꝫ. z refugientes. a
pauci alias omnes multitudinē in po
testate hostiū ee asserebāt. tū metu inc
ti cōsultoꝝ se pl̄m responderūt. Adno
cataq; ex tēplo ducē. cum. z. emissimus
quisq; nouas res nouāq; societatem
malle nt. z quoꝝ ppinqui eēt urbem
inclusi ab hostibꝫ erant. ut aut obsidib'
datis pignora tos haberent ānos. pau
ci mag tacti, pbarent. o stantes ficti
q̄m, pbata tueri auderent, haud dubio
in specie consensu fit ad penos decto.
l. atilio p̄fecto p̄sidiq; milites cū eo
xl. erant clam in portū deductis atq;
impositis in nauibꝫ ut regiū deue
herent, hamilcare penos eaq; educti
ōe. ut fecius ĉtūplo equus legibus
fieret, murbē accepunt. Cui rei
ppe n̄ seruata fides deductis ē. cum pe
nus dolo dimissu roānū incusaret.
locēnses p fugisse ipm causarent. Jnse
cuti. z equites fiunt. si quo casu ifirc
tō est. mozari aut defecte naues in
tiam possēt. Et eos q̄ō qs sequebant
nō sūt recepti. alias amestana tū cū ete
freto regiū naues o spexer. xl. milites
erant. ri ad tutio p̄sidio. missi. ad ob
tinendā urbē p̄sidio. Jtaq; regio
ĉtūplo absessu ē locrensibꝫ missu,
hannibal data pace. ut legibꝫ suis
libi uiuerent. urbs pace. z penis z
portus in potestate locrensiū eēt.
societas eo iure stabit. ut penus lo
crensē locrenses q; penū prae ac bello
uisaret. Sic. a fieto penu reducti fre
mentibꝫ hannibal qō regiū ac locros
qs urbes dimittunt se cestim uicinat
intactas relinquissent. Jtaq; p scripti
conscriptis armatis inuictis siue
militibꝫ. xv. ad cōtonē oppugnādū
pgūt in regiū. cui pāmi urbē. z manti
mam, plurimū accessionum opibus
simoza mānis urbē ac portum in emi
nentibꝫ teniussent crescentes. ei cura
angebat. qꝫ nec p̄ n̄ accersere ad auxi
lium penos sētis audebant. ne quid nō
p̄cipis egisse uiderent. z si pen̄ rursus
magistratib' pacis q̄m adiutor belli fiu
sti. ne inhibentē cōtonis ficā locrorum
simul pugnarēt. Jtaq; optimū uisū
ē ad hannibalē mitti legatos. ea iuq;
ab eo ut receptus cū tutiorē eēt.
hannibal cum p̄sentiā ei consuluisti
ēt. ei responderet. ad hanno nē eos

mlioq;

Hec regii erronē
tomō a ī bruty

l. posuit

l. hīta

l. grecū

ceteq; ſſ; ab hãnĩe nichil certi allatũ.
nec eos ſuripi uolebant nobilẽ atq; opulentã urbẽ. ⁊ ſperabant cum bruttius oppugnaret penos nec ꝓbare nec uitare eam oppugnationẽ; apparet ex eo maturius ad ſe defectiuos ẽ ctone. nec conſiliũ unũ inter ꝓplares. nec uoluntas erat ulli. uelut morbo; inuaſerat eos italie ciuitates. ut pletes ab optimatib; diſſentirent. ſenatus, rõis faueret. ⁊ plebs ad penos rẽtheret. Eam diſſenſionẽ; urbe nactat pfugatis bruttis ariſtomachũ eẽ ꝓncipẽ; plebi tractandiq; auctorẽ urb⁊ inuaſa urbe lateq; oĩb; diſiectis membris paſſet. Q ſtationes cuſtodiaſq; ſenatorẽ eẽ. q̃cunq; cuſtodiant hominẽ plebi eas patẽ aditũ. Auctore aut⁊ duce pfuga bruttio coronã ciuitẽ urbẽ. acceptiq; a plebe ꝓmo impetu oĩs pt̃ arcẽ cepere. Arcẽ optimates tenebant. ꝓpato iã aĩ ad talẽ caſum pfugio. Eodem ariſtomach⁊ pfugiũ tanq; penus nõ bruttius auctor urbẽ tractante fuiſſe. Vrbs eo muriũ inq; circuitu patentẽ. xij. miliũ paſſuũ habuit. aĩ puteos intra; aduectũ. ꝑ uias ſtrate; eo bello factas. uix pars dimidia habitabat. Flumẽ q̃d medio oppido fluxerat. exit̃ frequentia tectis; locis pfluebat. ⁊ agros paul eis que habitabant. ſex miliũ ab erant. In urbe nobilẽ templũ ipa urbe erat nobilius. Lacinie Iunonis. ſanctiũ oĩb; ẽa ꝓuĩcia. Locus ibi frequẽ ſilua. ⁊ ꝓceris abiectus arboribus ſepte; lenta in medio paſcua habuit. Hoc ois genus ſacrũ dee paſcebat. pecor finẽ ullo paſtore. ſeparatim q; egreſſi cuiq; gentis. Noctẽ remeabãt ad ſtabula. Nullũq; inſidiis ferarũ. nõ fraude uiolatũ hominum. Dignã ⁊ hanc ẽ deo pecorẽ capti. Colũpnasq; marmorea ſolida facta. ⁊ ſacrata ẽ. incluti templi diuitiis. ⁊ nõ tantũ ſãctate fuit. Ad miracla aliq; adfigunt. plerũq; tã inſignibus locis fãma ẽ aram eẽ unuẽ ſtibuld tẽplũ. qui aneẽ nullus ũq; mouet uentus. ⁊ aggerẽ ctonis una pte immẽ

martialẽ ũgrẽtẽ magnũ ſitu tantũ; naturali q̃dã munitã. ꝓcul. ⁊ muro cinctã. q̃ paũcas rupes ab dionyſio ſiculo triennio ꝓdolum fuerat capta; eo tũ arcẽ ſatis ut utebat tuta. ctoniãtes optimates tenebant. ctũ ſedente cum bruttiis eos ⁊ plebe ſua. ꝑtremo bruttij cum ſuis urbẽ nequ expugnabilẽ; uiderent arcẽ coacti necessitate hannonis auxiliũ implorant. ſſ. conuocatis ad deliberandũ; compellẽ ad bellis urbem patere tuũ. ctonates conatus. ut colonias bruttio; eo dedicandi q̃q; ſreq̃ntia eo recipere nẽ ſint; accepti bellis urbes patefecerunt. Dionẽ nemẽ ẽ ariſtomachum monituros ſe affirmabãt. cui q̃m immunes bruttiis malignos ritus. mores. leges q; ac mox lingua diuerentur. Ariſtomachus q̃n nec ſuaſentẽ ad deditionẽ ſatis ualebat. nec ſic urbem poterant locum ꝓdente arcis inuenerẽ. tũ ſuffugio ad nonẽ ſe rentes. bini ꝑ legati cũ ꝓmiſſu hannonis arcẽ nitra ſſent. ꝓfitent ut tradita ſe in eos paterent nec ultima experiri uellent. Iam hoc ut ſibi liceret impetrauerãt. Et ab hãnibale miſſis ad ꝓpinquũ legatis. ibi ctone excitum ẽ. Reductiq; ctonite ad mare. nauem conſcendunt. locros oĩs multitudo ab eunt. ⁊ napolitã ne hyems. quiete inter romanos atq; hannibalẽ erat. ⁊ Q. uocerta ſempronio cõſuli hannibal hanno ꝓcul arpis hybernabat. ⁊ in eos leuia ꝓlia exercitũ ne autoportunitate huius aut illi partis oriebant. metuq; ei romani. ⁊ ĩdies cautior. tutiorq; ab inſidiis fiebat. ⁊ inſidiabãtur romanus oĩa muniens erat mos hieronis. regnũ q; ad hieronymũ nepotẽ eius tũ latũ. puerũ. unde dũ ibi grate ne dum dignatione mollicie laturũ etatis. ſed ingenium tutores atq; amici ad capiendũ inuidiã accepiunt. Q. uocata futura cõtione; ultima ſenectã uoluiſſe libas finem uitas relinq̃re. ne ſub dñatu puerili pluribus boĩs artib; partũ firmari q; uerteret regnũ. huic filio eius

sūma ope obstitere filie. nom regium. hunc
consilio eius sūma ope obstitere filie. nom
regium penes puerum futurum iure regni
rerum oīum penes se unos q; suos.
andronor p mī relinq bant. nō facile
erat non agrestium uī tā agenti annum
cū sesso dies noctes q; mulierib; blan
dicijs libare animū. et cūctere ad publicā
p uata q; curā. Itaq; tutores m. xv. i
puero relicto. q̄s patrius ē moriens
ut fieret erga. p̄. xii. annos abse cultum
mutuo lat; seruarent. nutrientq; suos
potissimum uestigijs insisteret uellet
disciplinę mīq; exactius eet. Hec mā da
ta; cum expressi. tutores testamento p
lato. puerog; in contiē p ducto: erat
autē. xv. tū ferme annor. paucis qui
p contiē ad certamen clamcēs dis
positi erāt approbantib; testamentum.
cereūq; uelut patre amisso moerba cum
tate oīa tamen tib; sua fore regui. magā
more auuū. et cantate. q̄m cura suor
celebre. De ūn ceteros auctores sub
mouet anchrono clozius. nutrientē iam
ee dictans hieronimi ac regni impotē
tes. deponendāq; tutelā. tpe quecum
plib; cōmunis erat. inse unū iures o
rirent. Vix q̄d ullibono moderatoq; regi
facilius erat suor. apud suos causanos
succedēti tanta caritate hieroms. ver
ēm uō hieronimū uelut suis uicijs delicabi
lē efficē uellet. aluū. p mostratum effectuo
q̄m uilli pari ēent ostentat. sīlā q̄ p tot ānos
hieronē filiūq; eius gelonē nec uestis ha
bitu. nec alio ullo insignitu. differentes
acciuib; ceteris uidissent. et conspexere
purpuram. aconitema. ac satellites amato.
quadrigisq; et allor equor. infidū exer
gia precentes. more dominū tyrannū. hē
tem supbū appatu habitūq; conuenientē
sequebant. contēpt ciuū hoīū. supbe aure.
contumelios dicta. aditus ñ alienos m.
li; tutoribus. et libidines nouę. inhumana
crudelitas. Itaq; tant oēs error inuasera.
ut quida ex tutoribus aut morte uolun
taria aut fuga puerū eret. metū supplia
or. Tres ex iis quib; solus erat incomū
familiarior erat achronoclozus. et gelo
nem hieronis. et ilo quida de alijs qb;

al' tres

rebus aut magnope autebant. tenente q;
aūt duo ad carthaginenses. ilo adole
scentes romanas. certamine ac studijs
inter se cōmutebāt. aūi adolescentis
tium. Communito inter annū cap fracta. i.
dicatur pelone quem tor; equalem hieron
mī. et inter se puero ioūa familiarā iura
assuetū. Inter unū ex tot tyrannis theo
dotū. aq; ipe appellatus erat nominare
potuit. Et comprehensus ex tempo tradit
q; andronocho. torquentib; de se ipe
ostendo haud cunctant fassus celebat. p
tremo cū oīb; intollerandis patientie
humane cruciatib; lacerarent. uictus
malis se simulāo. autor ac sciō inson
tes inclusū. ilone ee auctem consilij mi
tius. Hec n tā potenti duce ciuios re
tantis autores. ablatē tyranni quor
capita nihilomin fingenti inter dolores
gemitus q; occurrere. maxime aio ty
rannū crebrib; indicijs ilo notatus fer
Itaq; ex tempo ēdē ad supplicū. Adue
tis pene ceteri uicta in fontes. et ciores
nemo cum ciuis suis consilij torq; ret.
aut latuit aut fugit. Tantum illis i
iurie ac fide theodoti fuit fiducie.
tantūq; ipi theodoto iurium ad archana
occultanda. Itaq; unū undim cum
romanis sodetatis erat. ilone sublā
to e medio. ex tempo haud dubie ad ce
lerem rem spectabat. legatiq; ad hā
nibalē missi. ac remissi ab eo cum han
nibale nobili adolescentulo. hippocrate
epicrates nati carthagine. hi oriundi a sim
culis exule anno pene ipi maximo gene.
phos uicta societas hannibali ac fir mata
no. Hec immuto hannibale apd tyrannū
manser. Appi. cl. pū. cui sicilia prouincia
erat. nūcia accepit. ex tempo legatos ad ie
ronimū misit. Et cū sese ad renouandā
societatē q; ei auo fuisse dicerēt.
plurib; audiri dimissiq; se. Aquerē
te pactum hieronimo q; fortuna eis pu
gnę ad cannas fuisse. uix ēdibilia cum
legatis hannibalis narrare. nesse. q;
cū sic ñ uiuaret sat erat. ut ex eo utrum
spem sequatur. consiliū capiat. Et cū
serio legatiōes audire cepissent. recum
bos se ad eum dicentes ee. monito mag

forte
" dissal'.

al' puenirēt

eo qm̃ rgato neficem temere mutaret, p
ficiscuntur. Heronim̃ legatos cartagi
nem misit ad fed' exsaciet̃ate cum hãnba
le faciendum. pacto conuenit. ut cum.
Rõs. ficilia expulsissent, ro aũt hui fore
sin aues atq; exercitu misissent. himẽa
animis qui ferme diuoit finis regni h
tacausam ac prima impij cẽ. Alias deñ i
flatus adsentationib; coz q eum nõ ter
ros tantum sed pyrri. z regis matui au
uibebant meminisse, legatice misit. q
equũ censebat sicilham sibi omnẽ cecli.
Italie imp'ui pp'ium qñ cartaginenſi
pp. hanc ceuitatẽ aũ ac tacitice. neq; arguebant dũ mõ auerẽt eum ap's. h
oĩa uico pcipua ad exitiũ fuer. Iam cũ
p'multis hypocẽ atq; epiate cibus m
libi armatoz ad ceptandas urbes q pre
fidys tenebant romanoz. z ipẽ leonti
nos cum cetero omi exercitu, et anteaũ
ad .xv. milia pedituũ equitũq; p'fectus,
erat. libasse dis cãuatis. z omis forte in
uitabat. Imminentes huc angustie quẽ
descendere ad foz retrolebat fugp̃serunt,
ibi constructi armatiq; ceteri hostiũ expec
tantes starent. uni exeis mõgemini
fuit nom̃. qr̃ eos corporis erat. partes
ducte sunt. ut cum approp̃quaret iamue
rex pauulam aliquã in angustijs sustine
ret. ab tergo agm̃ina ut conuenerat fac
tuj ẽ. tanq; lacerat latium pedẽ abstricto
nodo morat turbandi nomẽ. Tantum
in singulis fuit. ut cũ ip'tere untẽ sine ar
matis regez imper' fieret. cfœderatur ali
q̃t p'ius uulneribus qm̃ sanguĩ posset. z
clamoz. z tumultu audito. in digemine
tã haud dubio oblatẽ tela coĩcit. igr̃ inde
tam̃ duobus acceptis uulnib; euasit. ĩ
fectoes pars in foruũ in multitudinem
letam libẽter. pars sinacrias p̃gunt. ad
occupanda. anchonoton regnoz. q
alioz q filia. Inde rebus statu. app. clau
dius bellum oriens ex p'pinquo cũ cer
neret, senatũ litteris certioẽ fec. ficilia
cartaginenſi pplo. z annibali occiliari.
ipẽ adiutus sinacusana consilia p'uicax
regnumq; fines oĩa conuitur p'siora. Exitu
anni eius. q. fabi ex auctoritate senatus

putcolos plebium coeptum frequentari
emporiũ cõmunit. p'siouiq; imposuit.
Inde .ii. comitioz causa uem ens. ieiu
que p'mam diem comitialem habuit comi
tiẽ diu atq; edictũ imre p'ẽ urbem ieap'um
descendit. eo die cũ .l. gos p'rogatiue an
filiuoz exitiũ. ea. r. atiliũ. q. emiliũ
reglm. cos. dicerent p'tũ. c. fabius filetio
facto tali oratice ẽ usus. Si aut pacem m
italia aut bellũ cũ q̃ hoste habẽm̃ in quo
negligentie anteoz locus ẽt qui uris,
studijs q̃ in empũ romanoz animos quib;
uelutis honores affectus moza ulla offeret
is m̃ parũ meminisse uideret, ul libẽ
tis. Q; cum hoc bello, si hec hoste, nũquã
ab ullo duce sine mgnũ uta clade exercitũ
sit, eadem nos cum q̃ in acie armati desce
dissus, nunc suffragiũ ad cãnos. cõs. re
ferret sibi siquicq; dicẽ hannibali ip'ato
pare cõsuli, noio. hoc ãno ad capuam mlti
li campano sumo equiti puccanti. sum̃
eques asellus claudius oppoit. Aduersus
gallum quonã puccantes unponte
armenẽ. manliũ sitentẽ. ãno. z uirib;
uiuere maiores nri. Ob eam̃ causam
ut multis annis p' fuisse nõ negauerim.
cur. Q. nalio nõ sufficeret aduersus simulat
puccantes arma capienti gallũ ad cãm.
que ad hoc duces equites obtinui
ut nalliuoz simus ut pares hosti ha
beam̃. ita duq hostium parem imp'atoẽ
quemm̃. cũ q̃ ẽ sum̃ inciuitate diu ẽq
legium. tam̃ repente lectus, iam num
creatus aduersus ueterem ac p'petuum
imp'atoẽ comparẽ, nullis neq; tp'is
nec uiris inclusum angustijs, q minu
ita oĩa gerẽt animi retq; ut tp'a po
stulabunt belli. nob aũt magnitudo ip'o
ac tantus inchoantibus res. animus cũ
agit. Q. ñ quales uiros cãre nos con
suules decerq; satis ẽ dictũ. restat ut pau
ca de eis ut q̃s p'rogatiue sanctoz inclina
ut dicã. Q. emili regillus flamen est
quirinal, quẽ neq; mittere ad sacris ui
retinẽ possum̃. ut nõ dim̃ ant belli de
serum̃ curaz. o tacali sozoris mee filiaz
uxoz ẽq; atq; ex ea liberos habet. cetin nõ
ea ntã inuit maiorẽp meos mitia se. ac

pacem ferocem ad Annibalẽ

dyb

Occidatur ferocem?

fugit satellitũ ut lacentez ui deze regẽ sũ ẽ.

ne fum osone

mutabãt

in uue

al tunc

al auctoz

l. ude

emano. q. fabi. p comitijs consulũ

al dicere al dare

nō potūē; ꝑuatis necessitudinibꝫ. ꝛ. ꝑ. habeam. Quilibꝫ nautaꝝ uectoꝝ ꝙꝫ tranquillo mari gubnare pōt; ū sera exta tepestas ē, ac turbato mari, rapit uento nauis. tū uiro; gubnatoꝝ opꝰ ē. ſō tranquillo nauigare; ſi iā aliq̄t p cellas ſubmerſi pene fuim. ſtaq; quiſ ad gubnacla ſederet, ſūma cura puidēdū ac ꝑcauendū nob ē. ſnnumeroꝝ exepti. ē. otiū opē fuim. haud ſane cur ad maiora ē fuam ꝺocuminti quicquā dedi. Caſſem hoc anno aut ū ꝑfuſu ſū rerum causa ꝑ auum, ut affricā ꝑplarent, ut tuti nob utile uideret. Aū oīa ne ſupplemtū ſtipēdio cōmeatuq; ab carthagine hannibali tranſportarēt. Create. cōs. ē. otacilio nō dico fiomā hec, ſi ſi aliquid eoꝝ. ꝛ. ꝑ. ꝑſtitit. Sin aut te da claſſem obtinente. ē uelut placato mari quibꝫ hannibal tuti atq; integ ab domo ueneſ. fiora utalie infeſtoꝝ hoc anno q̄m affice fuit, quid dicere potes aut te potiſſimū ducem hannibali hoſti oppōēt. ſi cōſul ēs dictatoꝝe dicendū ereplo maioꝝ nroꝝ censerem. Lectū iumentū gnari potes aliquē incauū te. ꝛ. me licēt bello habi q̄m te; magꝫ nullus iter ē q̄m tua. tū. otacili nō impoꝝ cuicūq; tuus oīs subq̄ q cadas. Ego magnope suadeo eo d̄ ano quo ſiſtuntibꝫ uob macel armatus. repente adigēdi duo imperatoēs ēēnt quoꝝ ductu atq; auſpicio etiam carthago, hodie ꝙ cons. creetis. quibꝫ ſacrā mētā libi uīi dicit. ad quoꝝ edictū conuenant, ſub q̄ tutela atq; cura maluēt. hac trāſume ñ. ⁊ anna tēte ad recordatiōēm exēplar. ⁊ ad ꝓuentoꝝ ſimile utiles occumēta ſunt ꝓnienſes uiroꝝ inſuſſigui reuocata. Cum. ſ. otacilius ferociter eum continuare conſulatum uelle nociſſet, atq; obſtreperet, lictoēs ad eum accedē de cōſul uſſit. Et q. in urbe nō ñ̄ erat, ꝑtū mcap pum erumnē ꝑfectus a mo monuit cū ſecuriꝫ ſibi faſces ꝑferi. ſnteri ꝓrogatius ſuffragiū mutt. Creati mea. cōs. C. fabius maximū quartū. ō. marcell. ctuū. Eiſdē cōſules ceteꝝ centurie ſine uariatione, nulla diret. Et ꝑtoꝝ uri refectus quinti refectus ſului flacc. no uelli creauit. ē. otacilius cēſ. itim. q. fabius conſulis filius q̄ tū edilis curulis erat. p. cornelio lentulo. Comitijs ꝑtoꝝ pfectis, fuit. ē. Senat. cōſultū factum ut. q. fuluio exēt oīno urbana prouincia ēet, uiq; potiſſimū cōſulib ad bellū ꝑfectis urbi ꝑēet. Atq; magne mueꝝ eo anno fuer tibiiq; agros inuadunt, cū magna strage tectoꝝ pecoꝝq; hominuꝫ ꝓnicie. Quinto anno ſecli punici belli. C. fabius maximus q̄rtuꝫ. ō. claudius marcellus tertiū cōſulatum ineuntes, plus ſolito conuenerant, ⁊ conūtebant inſe cuiusq; aiōs. multi erū annis tale conſuliū par nō fuerat. referebāt ſenes ſic maximū ullum cū ꝑfectio ad bellū gallicum, ſic ꝑa papirium cur uliū aduersus ſūmos bruttios q; ⁊ lucanū cū tarentino ꝑ. cōs. declaratos, abſens marcellus. cōs. cōtus, cum ad exercitū ēet, ꝑſenti fabio atq; ipo comuta hīte, conſulat; ꝙnuauit. Tēp; ac neceſſitas belli ad diſcēm ſūme rerum faciebāt, neq; aut ī exercitū exquiret, aut ſuſpectū cui priuatus ī pri conſulem habet; quin laudabant poti magnitudinē ānī, q̄d cum ſūmo imp atore ēē opus rei. p. ſciret, ſeq; tū hand dubie ēē minoris inuidiā ſuā ſiq̄ erit oriret q̄m utilitatē. ñ. p. faceret; Ex die magiſtratum inier. cōs. ſenatus in capitolio eſt habitus. decretū; ꝙ omī ium primū ut. cōs. ſortiret, cōparēt q̄ int ſe uter cenſoribꝫ ānos comuta habēt ꝑq̄ ad exercitū ēiret, nulliſq; in prouincijs manē. ī. gēb; lucerie, ū an nolonij exercitū ēiret. terentius uarro mag piceno. ō. pōpōi in gallico. ⁊ p. poꝝ. annij, p. pī. c. minutius, obtinēt sardiniā. ō. ualī ad bruttios fiū oē maritime mittent, ad ī fus oīs motus philippi macedonū regis ꝑēt. ī. cornelio lentulo. pī. ſicilia cetera prouincia. ſ. otacilio. claſſis erit; q̄n ad ūſus carthaginienſes ꝓnc anno habu

omīa

Cons creati. O. fabi maxim. d). marcellus

al' iecat

maxim' fabius

Et cōſulamb; ad. claudi ⁊ fabij maximi

ſexpti

l. ꝓficiscerēt ꝓrogatū de inde impiij ōib; qui ad exercitū

ulb. ꝓdigia eo anno multa nūciata sunt.
Que quo magꝭ ẽcelebant simplices acreli
giosi hoies. eo plura nūciabant. Iouium ⁊ dee
uoce dcitꝰ solpites iuuenis cornuos nidꝰ
fecisse. in apulia palmā uirẽ arsisse. mam
mee stagnū effusū. Quinto anni cruētū
ulsum ⁊ calidꝰ ereta ⁊ rome in foro bar
bario sanguine pluuisse ⁊ murꝰ co nisse
lo fontes subtꝫ tanta uiā q̄m fluxisse
ut serias dolia q̄ que iuxta eo loco erant p
uoluta uelut impet torrentis tulit tac
ta de celo atꝫ publicā in capitolio. eade
mq̄ tpe uulcani. uccē in sabinis pub
licā q̄ uiā murum ac portā grauasse.
alia uulgata miracla erant. Ualla ma
tis p uestē sua sponte p motam. boue
unficiia locutū infantes utero matꝭ
in martē canis. Io tūphe clamasse. ermu
liere ex portis uirtꝫ factā. Statuē arā in
celo speciē q̄ Iouis cū eam custodia uelle
ulsas ee. quin rome q̄ in pā urbe sectin
apū eam inter forū ulsum. Q. muralis
le ē q̄ ratum affirmantes quidā legio
nes scarmatas in anicło uicle. ccitā
uer ciuitatē ad arma. Qui cū in ianiculo
eet. negaū quicq̄ ibi p assuetos collis
eius cultores apparuisse. hec ꝓdigia hosti
is maiores pontifices sc̄e rauspicū rei p so
lo. ⁊ supplicato oibꝫ deis quoꝝ pului nata
rome ea sint in uicta ē. perpetuatis q̄ ad
pacē inclin ptinebāt dere. p. bellogꝫ ge
rendo. ut q̄ntum copiarū ⁊ ubi q̄q̄ eet
conſ. ad senatū retulerunt. duo de. xx. le
gionibꝫ bellum geri placuit. binas. ⁊
conſ. sibi sume placuit. binas galliam
ciliciaq̄ ac sardiniā obtinere. duas q̄ pu
bliuꝫ. p. apuliē. duabꝫ olonū. ⁊ g. ti
tium cēa lucerie pēe. singlas. c. terentio
p cōs. ad picenū. ⁊ o. ualio ad classem
cēa bruttoꝝ. ⁊ duas urbi p sidiū re
linqui duas. ut cuiq̄ munerꝭ legionū
expleret. sex nouē legiōes erunt. scribe
eas primo quicq̄ tp̄re cōs. scribe iussi. ⁊ da
sem pare. ut cū eis nauibꝫ q̄ p ala bruc
littoribꝫ instaurāces ēent. cl. longarum
nauiū classis eo anno expleretur. De
lectō habito. ⁊ nauibꝫ nouis ꝗ uctis
q̄ fabius comitia ceturiatis cantos ha
buit. Creati. ō. antiꝰ reglꝰ. ⁊ p. tuditanus p
l. cū in creb re sect rumoꝝ bellū in ficilia
ee. t. octauiꝰ eo cum dasse p ficta ut ilius
e. Cum decē nauē. cōs. ex s. c. diceret
ut qui. l. emilio. c. flāminio ceturiatis
mulibꝫ ereꝭ. l. tp̄e ut par eius centus fuiſ
usq̄ ad. c. mlia aut cui pecūias trigita
ēet facta nauiū unū cum sce milia stipē
dio daret. Qui sup. c. mlia usq̄ ad. ccc. m.
tes nautas cum stipendio anno uno. b.
Qui sup decies septies sestertiō decē nau
tas cum annuo stipendio parent. Qui ⁊
sup. ccc. usq̄ ad decies ereꝭ quinq̄ nautas. Qui sup decies septies senatores octo nautas cū annuo stipendio daret.
stituit q̄ ab drūs cui. xxx. milia dieruꝫ
cū copijs, cibarijs q̄ naues conscenderunt.
Cum p mū ē factum ut classis romana
socijs naualibꝫ p̄uata impensa para cō
pleret. hic maior sollicitꝰ appatus ſci
pue struit campanos. ne ab obſidione
capue bellū eius anni. ſ. incapere. ſtraq̄
legatos ad hannibalē oratū misit. ut
capuā exercitu admoueret. ad eā oppugnādā
nouos exercitus scribi. q̄. nec ullius urbis de
fectionis magis infensos eorū animos ee. ſo
q̄ tam trepida nūciabant maturandū
hannibal ratꝰ ne p uenirent. q̄. pfectus
arpis ad tifata immeterbi castris sup
capuā cōsedit. ſtinc nūmidis hispānisq̄
ad pontē sumul castroꝝ sumul capue re
lictis. cū cetero exercitu ad lacū auerni
ꝓspiciē sacrificandi. re ipā tēptaret pu
teolos. q̄ ibi pontē erat descendit max
ime. q̄ hannibalē arpis, pfectū. ⁊ re
greci in campaniā allatuꝫ ē. nec die ſi
nocte intermisso itinere ad exercitū rechit.
⁊ ti. grecū ab lucerina bñuentū copias
amouē. Q. fabius. p̄. ſtili. cōs. erat
lucerias grecho succedē iubet. Insidiabam
eodē tē tp̄e duo. p̄. pfecti. publiꝰ cornelius
ad exercitū octauiꝰ qui maritime ore re
q̄ nauali p̄eet. Et ceteri in suas q̄sque
prouincias pfecti. ⁊ quibꝫ p regna tū impiū
erat. eas ꝫ q̄s pōt anno regiōes obtinu
erunt. Ad hannibalē cū ad lacū apīum ꝫ
quinq̄ nobiles iuuenes ab tarento ue
nere. parti ad trāsfumenū lacū. parti
ad ēmas capta dimissiq̄ tonos cum

Adnotatio belli hñ Anni

creto
H Fabius

Adnotatio nuncii Tarentinorum ad Annibalem

etes q̄ ius comitate ad ius omīs roma
nos socios penus fuerat. Cū memores
|: pmisse | bñficioꝝ eius magnā partē se iuuētu
tus tarentine refer ut annibal amicitia
ac societatē q̄m pr̄. mallent. legatos q;
ab eius missos, rogare hannibalem ut
exercitus, ppius tarentū admoueat. Qui
signa eius. si calē consecta a tarento
sint; haud ullā mōtē siluāq; moram quin
urbs impotestate uenior plebē. mma
nu pleb rē tarentinā ee. hannibal col
laudatos eos honoratosq; eos i gentib
|: domū | pmissis ad cepta maturandā recture
rubet. Et interē affuturū ee. Hac ci spe di
missi tarentum. ipm ingens cupido in
cesserat tarenti potiundi. Vrbem ee u
debat tū opulentā; nobilemq; tū mari
timā. Et immacecomā oportune usam. re
gesq; philippū hē portum si trahuret i
|: cū | italiā. beneuentū. r. habent. pōtuturū.
sacro in ppēto ad qō uenerant. Et dū ibi
|: puastato | morant ager cumanus usq; ad mare
pmuntorium, puteolos repente agmē
ouertit. ad oppugnandū pfectū romanū.
Dece milia hoīū erāt. Et loc munitoq;
in ñro natiā tutus. Et dū ibi morat
peri ab oī parte tēptato pfecto. deinde
ut nichil procedebat. ad pplandū agrū
neapolitanū. magistratuq; potiūde urb
sue pfecit. Ad uentu eius ut ppinquū
agrū nolana mota ē plebs. Et dū ausa
ares. Et infesta senatui suo. Et q̄ legati
ad accēsendū hannibalē. cū haud dubi
pmisso tēdente urbē uener. Pruenit in
ceptū eoꝝ. Marcellus cōsul a primoribꝰ
accitus. die uno fuesulā a calibꝰ ciuil
tinus annus trahentes morat est,
tenteret. in prima nocte. sex milia
|| q; qui | pedituꝝ equites pfecto senatui ēent. no
lā intromisit. Et in aciē oīa impigre
facto s. ad occupandā nolam hannibal
tempus terebat. Bis iā ante neq; tē
ptata re. segnioꝝ ad credendū nolam
factus. Et eodem diebꝰ. Qꝰ. Fabi cōsul ad ci
uilium tēptandū qd pfecto primo te
nebat uenit. Et ad hūuentū nelut ex
composito parte altā anno celebritis
|| equitū | cum magna pedituq; manu. altera.
ti. gch's alacritas accessit. Qui primo oppidum
intrauit; Deinde ut annonē tria milia fe
rme ab urbe ad calorem fluuiū castra posuit
se. Et in agrū pplan audiuit. Et ipe egressus,
menib; mille ferme passus ab hoste castra
locat. Et ibi contices militum habuit. legio
nes magna exptē uolonū habebat. quia
altin annū libtatē tacite merenti q̄ ptula
re palam metuebat. Pensebat tam hybri
dā gchā ingens murmē in agmine ee querentiuꝫ
nūq; sibi imputatum ee. Et ipse ratiq; se
natui nō tam qd delicerunt q̄m quid me
ruissēt q̄m qd meruissent. Bona fortiq;
opa eoꝝ sed ea die usum. neq; ad exemplū
iusti militis quicquā eis pē libtate dece.
Decreto pmissu ipi erat. facet qd e. r. p. du
cerent ee. Et ratiq; p̄q; ea hoste manu cōsererent,
pmittat tēpus uenisse libtatis eis q̄ diu
|: quia | V Adhertan' | grathi ad | valuerit | sessent potuisse. Postō die signis ēlatis di
micaturi puro ac patenti cāpo. ubi q̄ sine ul
lo metu insolitaꝝ uetā utute gentes pos
set. Qui caput hostis retulisset. eum sacer
templo libm iussum ee. Qui loco cessisset.
Et cum seruili supplicio animadūsurū. suā
cuiq; fortunā in manu ee. libtatis auc
toꝝ eis nō se fore solūt consulē. q̄. mā
cellū. Et unū ex patres q̄s consultus
ase de libtate eoꝝ sibi pmisse. Iuxta
in eos. ac senatū recitauit. atq; clamoꝝ
cum ingenti assensu ē sublatus. Et
|: die et fuit | poscebant. signumq; ut daret extemplo
ferociē instabāt. Et tū ad Gch's pfecto in pe
die pnūtiato. contices dimisit. Postero
lecti pauci quibꝰ merces nouate iuuē
die ope libtatis futa erat. arma ceteris
dies qd reliquū cōmūnit. Postero die ūsig
cepunt cane. primo oīū pati instructiq;
ad ptoniū conuenūt. Dolebato. Gch's
in acie copias eius. Hec hostes motꝰ
diuicendi fecerāt. x. Et vij. milia pedituꝫ
erant. maxima exparte bruttiꝫ ac lucaꝫ
equites. in. cc. Et ut quos pauci ad mo
dum italici. ceteri numide fere oēs
mauriq; pugnatui ē. Et act. Et dū. uij. horis.
Fleuit inclinata ē pugna. Hec alia magis
romanū impediebat res, q̄m capta
hostiū pta libtati facta. Et iam ut q̄ ho
stes impigre occurrerat. primū capita eē
|: pugna volonū et penos, (

·q·

int turbam tumultuq; abstantio terebat te
pus. deiñ occupata arce tenendo caput fo
tissimũ qsq; pugnator ẽ desistat. Sic ubiq;
ac tumultus tradita pugna erat. Qđ ũ. tr. i
mil. ḡcho nũciauer; neminem; stantem; iam
uulneratũ hostem; carnificiũ iacentes. Tũc ro
militũ pgressus humana capita cẽ. signũ
dari ppe uetuit. placerent capita in aciem
q; hostem. nec dubiã libertatem; strenuissimo.
Tum redintegratã pugna ẽ. equitesq; ẽ in
hostes emissus. Quibus cum impigre numi
de ẽcurrissent. nec sẽnor equitũ qm̃ pedi
tũ pugna ẽet. Item in omnibus adiuncta res.
cum utrinq; duces, romanus barbarum
luxuriantemq; totiens amatoribus suis uacã
subactos q; pene mancipia romana. rec
ere gratulo militem; ub obtereret. p̃tremo
p̃uitat ḡcho ẽ nichil qđ de libertate speraret.
ñ eo die fusi fugatiue hostes eent. Ea ac
mũ nor ita animos accendit ut renouato cla
more. uelut alio repente facti tanta uis
hostem; intulerit. ut sustinere ultro ñ posset.
Primo añ signa pedor deiñ signa p̃bra
ta. p̃tremo tota impulsa acies. inde haud dubie
in fugã data. ruuntq; fugientes in castra. ad
eo pauor ttepidiq; ut ne i portis quidẽ
aut uallo quisq; resisteret. aut ppe con
tinenti agmine. p. inseruti. no ñ de
interq; pluum inclusi hostiũ uallo edide
runt. ibi hic pugna uere pectus i angu
stias. ita cedes atrocior fuit. Et adiuuere
captiui qui capto in tumultu ferro co
globati. atq; omnes ceciderũt penos. fugam
impedierũ. Itaq; mill duo milia hominũ erã
to exercitu. ea maior pars equitum.
cum ipo duce effugerũt. alii os ceci aut cap
ti. Capta. signa duo de. xl. eructorũ
bus duo milia fere ceciderẽ. p̃da omnis
p̃terq; hominũ captorũ militi concessa est.
pecus exceptũ ẽ. qđ intra dies. xxx. dñi
agnosceret. Cum p̃da omnis in castra
recessisset. nũi. milia fere uolonum.
militũ qui pugnauerãt segnius nec in
castra inrupant. simil metu pene colle
bant pauidi castris cepunt. Postero die per
tribunos militi inde deducti. cõtio
ad uocata a ḡcho fuit. Vbi cum
proconsul uetereos milites primum ut

strenuq; uirtus atq; opa inter pugna fuerat
militibus donis donatis. tẽ qđ ad uolones
attineret. os aut mille laudatos ase dignos
uirtute quin quinq; eo die castigatum
ẽt. Qđ bonum faustum felixq; rei. p. ipis
q; ẽet. omes eos libos ẽ uideret. Ad hanc
uocem cum clamor ingenti alacritate sublat
ẽet. ac nic complexi inter se gratulantes q;
nic manus ad celũ tollentes. bona oia. p̃ñ.
ḡcho q; ipi p̃curent. tũ cum ḡcho p̃pos i
ure libertatis essẽ. unde. Neminem; nota
strenui aut ignauiã multus notasse uol
uit. Hẽc ee soluta iam fide publica ne dis
crimen ẽ uirtutis ignauiaq; pateat; noia
eor qui detractate pugne memores. se
cessione paulo añ fecer. referri ad me iu
bebo. catosq; singulos iure iurando adi
gã. ñ q; militibus causa erit. ñ aliter quin strenue
abũ potiq; q; ad stipendia faciendi cepti
nos ẽ. hãc multam uti eq; ño ferentes fu repu
tabitis nulla ignauie nota leuiore uos de
signaũ potuisse. Sig; nũ deiñ colligendi tu
ba decuit. milites q; pedites portantes q; plau
sa cecidit. milites q; pedites portantes q; plau
sus; ac iocũ uti ludibundi bñuentum;
reduxit. ut ab epulis celebri festiq; die mo
tus nõ exacte reditu uteret. Veneretanu
omes tẽa effusa cum obuia. ad portas ceciderẽ
conspecti milites. ḡtulati. uocare in hõ
pitiũ. ad parata communia uibi inp patru
lo echtiũ fuerant. Ad ea inuitabant ḡcho
nesq; orabant. ut epulum p̃mitteret. mi
litibi. Et ḡcho uti p̃misit. in publico epu
larent omes. an̄ suas quisq; fores. plate
ata. palearti aut lana alba uelatis capitib
uolones epulati. Alii accubantes. alii
stantes. q; simul minister abat. ne secubãtis.
Que dignatio uisa. aut simulatiõ ce
lebrati eius diei. Graccho pp̃. ĩ. redeunti
pingi iuberet. mece libertatis. q; pat eius
in aduentino. cum militaliciis pecuniis fac
endis cursum tedicauisset. Iubet ad bñ
uentum gerunt. hannibal deplatas
agrum neapolitanũ ad castra nolana mo
uet. Quẽ ĩ aduentare consul sensit
ponto mo. p. pr. cũ eo exercitu qui sup
ra stiuã in castris erat acto. ne obuiam
hosti pat. Ille mora dum eandi faceret.
claudii neronis cũ robore equitũ filio

noctis paꝟtem maxime ab hoste pꝛtam
emittit. celeriq; occulte subsequi sensit
agmen hostiu iubet. Et cum cꝛepti plus
iuꝛeꝛet, atq; se obiecꝛet ꝺ horꝛoꝛe
maꝛ, ancepsq; ipsius nemo exequi
nꝫ potuit. Noctu ẽ. Absente eo cum
plum commissu eꝛet. Fuꝑioꝛ qꝺ haud
dubie romanus eꝛat. Q; qꝛ equites
nꝫ adfuꝛe intꝛa, ratꝫ compositæ rei
tbata ẽ; nꝫ ausus insequi cedentes
Marcellus iuncentib; suis. signu
receptui dedit. Plus tam duo. m. ho
stiu eo die cesa ꝛeꝑiunt. Ꝟ. milia.
Solis fere occasu nemoꝝ noctesq; ne
qui equi q; fatigatus eqs hoibusq; neu
so quiete hostes recluens adeo gꝛauꝫ ab
consule incꝛepat, ut ꝑnus ꝛetꝛusse
diceꝛet, q minus accepta ad omnia
reddꝛet hosti clades. Pꝛo die romanus
macem descendit. penus tacita. cꝛ cohesi
ꝺ noctus castris se tenuit. Tꝛtio die
silentio noctis omissa spe nole potiu
de, rei nihiq; ꝑspe tꝛepidare, tarentu ad
certiꝰ spem pditionis pficiscat. Ne
munoꝛe aũ ꝛes romane commiq; q mi
nime gerebant. Censoꝛes uacua ab opi
locantoꝝ cura ꝑꝑ inopia erariꝫ ad
moꝛes hoiu regentes animꝰ ad uteꝛ ca
stigandaq; nutꝛa. q uelut diuitias
moꝛb; ergꝫ corpa exsese gignunt ita
bello erant. ꝑmunꝫ eos citauerunt.
qui ꝑ cumenses dicebant ꝑnceps. Q.
Cecilius metellus qui qꝛestoꝛ cui fo
te erat. Fullo deinꝺ eo ceteriq; eiusdem
noxe reꝰ causa dicꝝ cui pugnare neq;
sent, ꝑmittat iuba. Q. oꝛ. cꝛepit eos admi
nꝫ ꝑ. habuisse, q nꝫ iurato delerente ita
luc causa fieret. Q. cꝝ eos citati nume
cullos exsoluerent nisi impeti ꝛepe
qui ceptuoꝝ eꝛant. Nec ꝛeꝑisti da hanni
bal is solutu qꝺ uix aderat ꝑdi
tos rebantur. bis superioꝛib; q; ill aq
cepti qui publici equi habebant. ibu
q; motis erant omes facti. Fleq; senatus
in aut eqstri oꝛdine regendo. cui se
censoꝛ tenuit. Flauia omi exemptoꝝ
tabulas exceꝛpserat. qui q; biennio nꝫ
militasset, quib; neq; ꝛacatio usta
militie. Fleq; moꝛb; causa fuisset, ꝛetulit
duo milia nomiu maiꝝ relata. tb uiq;
omes moti, additiq; in ceꝝ censoꝛe note
stes. ẽ. ut eos qs censoꝛes notassent,
pedib; meꝛeꝛẽt. mitteꝛetq; in sicilia
ad cannensis exercitus reliquias. Cum
militu genꝝ nꝫ ꝑꝑ pulsus italia oris
hostis eet, finitu stipendioꝝ tepus
erat. cum censoꝛes ob inopia eraꝛij se
iam locatoib; abstineꝛet edifi sacꝝ
tuendoꝝ curuliuq; equoꝝ ꝑbendoꝝ
ac similiu his, ꝛeꝝ conuenit ad eos
frequentes qui haste huic genꝰ assue
uerat, hortatiq; censoꝛes ut oia ꝑ ie
agereꝝ. Coarguit, ac si peccatum in
eario petituꝝ eet. conueniet deinꝺ cui
eoꝝ qs. a sempꝛonius ad bñuentu manu
misserat arcessitosq; se ab eo iniuriis
affectos esse diceꝛet ut pꝛetia seꝛuoꝝ accipet.
ceteꝝ nꝫ aliq in bello confecto acceꝑ
turos eet. Cum hec indurato animoꝝ ple
bi ad sustinenda inopia eraꝛij fieꝛet, pe
cunie q; pupillares pꝛimo, deinꝺ uidu
aꝝ cepte conferꝛi, nisiq; eas tutoꝛes fac
tiq; deponeꝛẽt creditoꝛib; qui deferebant.
q; in publicu fuꝛe, ꝛnte siquis emptu
patiq; pupillis ac uiduis foꝛet. aq; sic ꝑ
scribebat. manauit ea pauoꝝ ꝛeligio
exuꝛbe, et in castꝝ. ut nꝫ eques nꝫ ceteꝝ
stipendiu acceꝑent, mercem manuq; mer
cantes uocaꝛent qui acceꝑisset. Q. Fabi
consul ad casilinu cui ꝑ habebat, qꝺ duoꝝ
miliu campanoꝝ. et cc. militu hannibal
tenebat ꝑ pꝛesidio. ꝑ erat missus stati
metl. ab. cui. magio attellano, quo eo
anno mediꝛ tutic eꝛat, seruitiaq; ꝛple
bei, ꝑmisseꝛat armat ut cast romana
muꝛaꝛet, in ceteꝝ romano cosule ad
casilinu oppugnatu. Fluuiu eoꝝ fabiu
fefellit, itaq; nolas ad collega mittit,
altero exercitu diu casilinu oppugnatu
op ee qui campanos opponat, ut ipe re
iecto nole pꝛesidio mocho ueniret, ut
si eum nola teneꝛet, nec dum secure
res ab hannibale eet. Et. q. cchu abnuere
acceptuꝝ. hoc nuncio Marcellus duob
militu milib; nole impꝛesidio relictis,
cui ceteꝝ exercitu casilinu uenit. ad

al' cõortũ

al' sunt

al' arte

al' sunt

Ne minẽ nisi bello gꝛecto ꝑcuiaꝝ ab

Fortte cta cesoꝝ ad castigãda nutꝛa

Fortte pugnã de fuga ac deserenda italia cogitasse

al' ꝙ

al' fonis

al' ꝙ post eos

al' ebulo

H gꝛonis

se

accepto

uentuq; eius campani ia mouentes se se
quenerit. Ita duobus consulibus castilinum
oppugnari cepit. ubi cum multa succes
res temere membris romani milites accep
erint vulnera. neq; satis inceptu succe
deret fabius omittendam rem paruam ac
uicta magnus difficilesq; abscendendos
qs in censebat, cum res maiores instaret
marcellus multa magnis diuabus sic no
aggrediendo ita semel aggressis no dum
tenda esse dicendo. qs magne fame mon
ta inuasisq; prem fierent, tenuit ne i
mobito incepto abiret. Vinee cum oia q
alia opa machinatio nusq; generis ad
moueret, campanisq; fabii oratores
ut abire capta tuto licet. paucis egressis
marcellus portas quas egredieb; occupauit
ceteisq; primus cum oibus portas primo re
inde intrupte facta. & in urbem cepta est
fieri. Fere primo egressi campanos ad
fabium confugissent, presidio eius ca
pta pruenere. Castilinum interim colloquia ac
tatione temporis peretum fuere, per occasionem captum
est. Captiuisq; campanos qui ne hannibalis militum erant romam missi. atq;
ibi in carcere inclusi sunt. Oppidanos turba
prinsus mos plebis in asto diu asa. Quib;
diebus castilino rebus gesta recessum est. eius gre
dis inluctus aliquot cohortes in ea regione
conscriptas, cum prefecto secum in agro bo
stium palatum mittit. Eos effuse palato
hanno adortus haud mlto minori quam ab
uento acceperat redegit hostis datem. atq;
inermes captos ne gregis asseq; ret coercit.
Consules marcellus ret urbem uenerat no
lam redit. fabius in samnium ad populandos
agros recipiendasq; armis q defecerant
urbes, proficit. Caudium samnus gru densi
tatus, pulsis late agris pre de pecudum hoium
q; actu. oppida uicta. compulsa. te
lesia. copsa. in fusule. & abitantium. exu
anus blanae apulos. ecas oppugnate. om
nia hostium in his urbibus. xxv. capta aut ce
sa. & recepti pfuge. ccc. lxx. Vbi cum roma
mississet consul, ingens incommodo cesis &
omnis ac ce sicco celecti. hec ad fabium in
pancos dies gesta. Marcellum agerenti
rebus aduersus adusa nole tenuit. & ap. pi.

Q. fabio cum arcem lucerie, primum erat accu
ra oppidum per eos dies inceptum, strenuaq;
adornatas communita. Dum hec aliis
locis a romanis geruntur, ia tarentum pue
nerat hannibal, cum maxima omnium q ciuq;
erat date. Intra tarentinum demum agrum pacatum
uenere agmen cepit. Nichil ibi uiolatum in
usq; ea uim excessum est. apparebatq; no
lestia mulctum aut ducas, in ad cultum
dos tarentinorum animos fieri. Ceterum cum
ipse in nos accessisset, nullo ad conspectum
primum agminis ut erat motu facto,
castra ab urbe ferme passus mille locat
tarenti. Itaque ad aquam hannibal ad me
nia accessit. Postero die ante lucem pri. qui dassi
ad hannonis sui pauilionem erat missus is forte in
uentute excepta dispositisq; ad omnes por
tas circaq; muros quies pretulabat stationes.
die ac nocte plurima intentus, neq; hosti
bus neq; ciuibus locum quem pbuit ad
temptandum. demum diebus aliquot frustra ibi
absumptis hannibal, cum eorum nemo qui
ad lacum animo adisset aut ipsi uenien
rent aut nunciis litteras uel mittentes
uana promissa temere secutum cernens in
motum. Cum quo intacto agro tarentino,
quem quasi simulcata lenuis non diu pfuerat.
tum spe labefactata de fide haud abfuistes.
salpia ut uenit frumentum egregiis metra
pontino atq; heracleensi ia media esta
exacta erat. & hybernis placebat locus
comportat. pdatum inde numide mauri
q; pallentium agrum primos q appulit
saltus dimisit. unde cete pdae haud
multum, equorum gregis maxime abacti.
Equibus ad. uicies. milia domanda equitibus
diuisa. Romanum cum bellum nequaquam co
temnendum usu sicilia docuerat. morsq; ti
mimi duces magnum prigros deduisset
siracusanos, quam causam aut animos muta
set. Marcello alteri consulum ea prouincia
decreta est. Decem hieronimi decem
primo tumultuatum in leontinis apud
milites fuere. accitumque ferociter
parentandum regi sanguine commilitonum
ce. Vnde libertatis restituendae dulce
auditum nomen crebro usurpatum. res
facta ex pecunia regia largitionis mu

Annotations: Capue Castilini a Romanis; Castra in campania & Apulia; equites; Annibal apprehendit tarentum; forte locaius; Castra; Castra in Brutiis; al' prima

facinoꝰ hieronimi Tyranni

lti, atq; fungentē potionib; ducib; ⁊ re
lita tyranni fecta, facta, fectoriq; libe
nes, adeo mutuis aīos, ut insepultum
iacēe corp̄ paulo aīi desiderati regis pa
terent. Cum ceteri exconiuratis ad
exercitū obtinendū remansissent. Theo
dotus ⁊ sosio regijs equis q̄nto maxi
mo cursu potestatē, ut ignaros oīū re
gios oppmeret si tyrannū cautes conterruit.
Ceterum p̄uenerat nō fama solū qua
michil mortalib; rebꝫ ē celerius, sī nūtius
⁊ eē seruus regis. Itaq; Andronodorꝰ, ⁊ ci
tulam ⁊ arcem ⁊ alia que poterat q̄q; op
p̄tuna erant, p̄fidijs fumarat. Et capi
lo theodoti ac sosis occasiū obscuris luce
inuecti cū ctuentē regiam uestib; atq;
insignē capitis ostentarent, inuecti pti
cq; simul ad libtatē simul ad arma uo
cantes. Ī achadrina cōuenire iubent.
Q ultimū, pars, pauīt inuias, pars
muestibulis stat. pars extectis fenestris
q; pspectant, ⁊ qd rei sit cogitant. Omi
lium mentib; coluerent, strepitusq; nanq;
plenitur. Armati locis patentib; q; gre
gant. Inermes exoli p̄tonius tēplo sp̄o
lia galloꝝ illinoꝝq; dona data hieron
a p̄n. Itaq; ab eo tribunꝰ, p̄antes iouē
ut uolens, p̄pitius p̄beat sua arma, p̄pa
tria p clīm celebrīs, plibtate sese armā
tib;. Hec q; multitudo stationib; p̄ma
pes regionū urb dispositis, ad uigilatur
munsula. Int̄ cetera Andronodorus p
fidijs fumat horrea publica. locus sa
q̄drato sept̄, atq; arcus immodicū emum
tus capit̄ aluientur q̄ p fidio eius loci
attributa erat. mittuntq; nūtios in ac
hradinā, horrea, frumētūq; insenatus
potestate ee. luce p̄ma pp̄s oīs armat̄
metuusq; in achradina ad curiā conuēit.
Ibi pōdere anq̄ quinco fita loco erat. pn
cipū unus noīe polyneꝰ cōtiōi, ⁊ libā
⁊ moderata habuit. Deterruit animus in
dignitatis q; hoīes exptos adiutus no
ū malum irritatos ee. Discordia ciuil
quas importet clades audisse mag̃ ap
tib; sua causas q̄m ipos uidisse. Arma
q̄d impigre cepissent laudare. mag̃
laudaturū finō utant̄ ñ ultima neces

sitate coacti. Interim legatos ad Andro
doꝝ mitti placet. qui cōueniant ut in pote
state senat̄ ac pp̄li sit portas insule patant
⁊ reddat p̄fidiū. Si tutelaꝝ alicui regū
suū regnū uelit facē, eumq; se censere
multo acrius abAndronodoro q̄m ab
hieronimo repeti libtatē. ab hac ciuē le
gati missi sunt. Q erat habitū inceptus ē
q; sic regnante hieronē manserat pub
licū ēsilium. ita p̄ mortē eius aīi ei die
nulla de re neq; conuocati neq; consulti
fuerāt. Vt uentū ad Andronodorum ē.
ipm q̄d monebat ⁊ ciuiū consensus ⁊ tū
alie ciuitatē urb partes. tū pars insule
uelut munitissima, petita atq; alienata
ase. euocatū eum allegatis, damarata ux
or filia hieronis, inflata ad huc regijs aīs
ac muliebri spū, ad monet sepe usurpa
te dominij tyranni uocis, q̄ pecuniā tēta
ssē inficiente eq; relinquē tyrannidē de
erit debē. Facile ee monito q̄d uelit ce
dē possessiōe magne fortune facere
⁊ parē difficile atq; arduū ee. Paulu
lum sumeret ad consultandū ab legatis tpis
eis uteret ad arcē sentos ex leontinis
milites quib; si pecuniā regiā pollicat
eēt, oīa in potestate ei futa. Hec muliebri
consilia Andronodorus neq; tota aspna
tus ē, neq; extiplo accepit. tutiōi ad o
pes affectādas ratus ee uiā. Sumpsenia
tpis cessisse. Itaq; legatos remittare ni
sit futurū se insenatus ac pp̄li potestate.
Postero die luce p̄ma patefactis insule
portis in forū achradine uenī. Ibi iam
cōcordie erāt pcipue polyneus cōtionatus
erat, assentiri oīa nec q̄q; ex suis ē, q̄ p̄mū
cunctationis fine uenia petiuit. Se eēm da
turos habuisse portas. nō separaturē suas
res a pribus, si strictis simul gladijs ti
mentē qui finis ee dubiē eēt futur. utriq;
q̄d satis libtatis foret, ceptū nec tutum
eēt. an quicq; aut, p̄pinquitate aut af
finitate aut aliquis ministeriis regijs
contigissent, an q̄cq; aut p̄pinquita
te aut affinitate, alienę culpę rei trucida
rent, p̄q; adiecit eos qui libassent pa
triam seruare. ⁊ libtatē uelle atq; consuli
immediis. nō dubitasse quin ⁊ corpus

Allocutio demarate ad uirū,

Oratio Andronodori,

Oratio polynei ad tyrannicidas,

suum ⁊ ceteris oĩa que sue fidei tutelęq; cãt
qm̃ cum qui mandatu illi suus furor abstulisset, patẽ restitueret. Comũs deũ ad iẽfec
tores tyranni ac nomine appellans theo
dotũ ac solim, facinus inquit memora
bile facinus, si in crepitę inchoata uia gle
nõ dum pfecta ẽ, pcidimq; ingens ma ⁊
nent, ñ facẽ cõ corore cõsultus, ne libi
esset res, p hãc oratiẽ, dantes põt
pectim ęq; regie añ pectes cor posuit, atq;
illo quidẽ die dimisit, et contiẽ leti cer
tatim dñm supplicauẽt, cãq; cũctis ac libi.
p̃ter eo die cõmunia p̃tor creandis habi
ta. Creatus in p̃mis magno motu ceti
magistratu et parte infectẽs tyrannũ. duo
⁊ absentes, sospitatũ ac honorem fecit.
Quo audito hys q̃ sui causis acta erant,
pecuniã regiam q̃ in cõtinis erat, sua
causis detectã questoribus ad ipm̃ cãtis
tim detulit. Est ea q̃ insula erat ab runci
nã tridua ẽ. Muroq; ea pars q̃ ad terra ur
be mirãs furmo munimẽto intẽpiebat
insulã; cõsensu omniũ deplecta ẽ. Recte
⁊ cetę res hãc inclinationẽ ãtium adi,
bitate hyppõtes atq; epicades audita mo
te tyranni, qm̃ hyppõtes ⁊ nitio iẽfecto
celare uoluerat, deserta amicitiis q; to
tius simũ exp̃sentiis uicebat, syracusã
reduxit. Vbi nec suspecti ⁊ obstuarent,
tanq; nouãtes res aliquã occasionẽ q̃re
rentes, p̃tores p̃mũ, dein peos senatum
adeunt, ab hannibale se missos ad hie
ronimũ tanq; amicũ ac socium patrisse
impio eius imperatoris sui uoluisse, uelle
ad hannibalẽ reduc. Ceterũ cũ ẽ tum
nõ sit uagantibus passim p totã sicliã
romãis armis, petẽ ut p̃stituerent aliqd,
q̃ locios italiq; pduceret, gratã magnã
eos parua opa a puo hannibale mituro.
facilis impetrata. Abiere enĩ duces re
gios tum pitos militie tũ egentes eo
dez atq; audaces cupiebant, ⁊ q̃ uole
bant nũq; maturato opus erat, gratiã
expediebãt. Interi uuenes multa
res ⁊ assueti militibus nec apud eos upo
nec apud transfugas quoz maxima ps
ex nauali bus socijs roãoz erat, nec ⁊ apud
infime pleb hoies ẽmina serebant

mlsenatu; optimates q; ut molin clam eo
atq; struerẽt, ut sua causa p̃specie recuperate
ę secretatis, in dictatorẽ rõanoz sint dein fac
tio ac pauci auctores fecerit cõmanentiũ. renouati
his audientibus ẽ certoris q; oportuna mul
titudo maior in dies sua causa cõfluebat.
Nec epitycia solam spem nouandaz rerũ
sibi antro notoro ẽ p̃bat. Q. Fecilli tandem
uxoris uocibus monentis, ne illud ee cep
ere occupandi res dum tãta oĩa noua atq;
incognita lubitabũt, dũ regis stupendi al' niconditi
passus ob usarẽt mules, dũ ab hannibale
missi duces osueti milibus unare posset
incepta, cum themisthio cui gelonis filia
nupta erat rei cõsciatus paucos p dies
ariston ciuda tyrio auctori ciuitatis
mittere archana omittẽ adsuerat in
cauite apit huic ⁊ genius ⁊ fortuna ho
nesta erant. Nec ars q̃ michil tale apud
grecos puroz ẽ ea deformabat. ⁊ atq; si
rei poticẽ ratus q̃m patẽ celebat, ichnia
ad p̃tores refert. Quibus rem habent uana
ee certis mociis complent. cõsultus se
monibus, auctoritate eoz p̃sidio adfectes
posito, mg̃stros curiam ad remustũ atq;
anchonotoriũ intrecit. Et cũ tumult
abrie inspecie atq; causã malis ignoto
rantibus ortus eet, silentio tandez facto
uoce mediatoz intrecipit. De cũctis
omne ecclesiis ⁊ p̃ncipiũ quorundam
factus ab armonie gelonis filie nupsit
quibus themisthio uicti eent assitoz hispa
noz q; auxiliares instructi ad cetę p̃to
rium p̃ncipũq; alioz, bonaq; eoz pole
fidã intfectoribus p̃nũciatũ. Ea mercen
nariorz manus assueta impijs animo no
xia p̃tã fuisse ad insulas rursus actu
pandas singla deinq; q̃ p q̃sq; agent. totis q;
uiris armisq; instructis omnibus ciuitatis ãn
culos posuit ⁊ senatui q̃ez tãmare cesi
q̃m hieronimi uidebãt. Ante curiã itaq;
atq; in certe rez multitudinis clamoz
erat. q̃m ferocit minitantẽ inuestibulo
curie corpora cõsumatoz eo metu cõp
serit, ut silentes integrũ pletes in cõtice
sequerent. Quo pat mandatu a senatu ⁊ acol
legis ut ubi facẽt. Si tanq; reos agebat
ante acta uita ortus quecumq; p hiero

Adrnodori. Themist
egis regis ithasiũ

Omero sepit ad
plete Syracusanã

nus mortes scelestę atq impie facta eet.
antõ nodonum ac themistu arguit fecĩ
se. Qro enĩ sua sponte fecisse hieronu
mũ puer ac impedũ pubescentes facẽ
potuisse. tutores ac magistratus eum
sub alterna imperia regnasse. Itaq ant
añ hieronẽ numũ aut ẽte cum hieron
mo pure eos debuisse. aut illos debi
tos iam morti destinatos q̃ alia no
ua scelata p̃ mortes tirannu molitos
palam p̃mo cum clauis andronoco
nus insul portis hedicate regnu ete
rũt. q̃ primator teneat, p̃ dño posse
dit. p̃ dñũ dein ab eis qui munkula
erant ẽcũ esset ab unusa ciuitate q̃
achradinẽ tenuit. Ne quis q̃ palam
atq aperte pertu regnũ, clam, dolo
affectare conat fit. Et bñficio q̃ dez
atq honore potuit unica, cũ int libe
tores patrie unionator. ipe libertatis
catus eet p̃tor si alios eis regios regi
as cũiuges fecisse. altũ hieronis filia
nuptas. Qub hãc uocez ex oib patũ
contionis clamor ont, nullã earum
uiuẽ relere, nec quẽq̃ supẽ turanoz
stupis. Hec nata multitudinis ẽ, aut
fert ut humilit aut supbe dñat. lib
tatez q̃ media ẽ nec sp̃nẽ modice ñ
habẽ sciunt. Et ño ferme defuit trax
indulgentes ministru, q̃ auidos atq
intẽpantes publicor aios ad sangui
nẽ, et cedes inuitent. sic ex tiplo tũ p to
res rogatiez p̃ mulgarũt, acceptaq
pene p̃ mulgata ẽ ut oẽs regia stupe
ufficeret. Q̃ illiq apt omib de mar
tag hieronis, harmonã gelonis filia
cõ iuges andronocon, et themistu in
fecerũt. Hieraclia erat filia hieronis.
uxor. Zoippo qui legat ab ieronimo
ad regez ptolomeu missus, uolũta
tiũ consciuerat exiliũ. Hac cũ ad scq
uenire psciss, insacium ad penates
cfugit cũ duab filiab ũginib resolu
tis ẽmib musabilq aho habitu. Et
ad ea addoit fides, nec p memoriã re
gios patrios gelonisq fris, ne se inor
tã inuidia hieronimi ofiagre sineret.
nichil se ex regno illius p̃t exiliũ mu

habẽ. neq fortunã suam eandem uniuo
ronimo fuisse qm soiorus, neq intfecto
eo causam eandez ee. Q̃ qđ si andronoco
nis consilia processisset, Syll cũ uno fuit
fuit regnaturã, sibi cum ceteris seruie
dum. Q̃ iquis, Zoippo nũciet intfecti
eronimũ ac lib tas hieronymi, qđ du
biũ ee quin extiplo cõscendat sit na
uem atq in patriam rediturus. q̃ nisi spe
boni fallit, in lib patria, iugem eius
ac liberos ceruicibus dimicare, qđ obstantes
lib tati aut legib, qđ ase cuiq̃ pclim,
alioq̃ acppe inuidia, puellis in nobilitate
decedentib ee. At enĩ pcli quidẽ nichil
ab se timẽ inuisam tam stupẽ regiã
ee, ab legatiõe q̃ peril absentis habita
qp, a sponsam Hieronymi nubere sit, ad
uersus uxorẽ, ad patre filias. Ad hec auxib am
misq causse ne tẽpus terent, fert ũ q̃ foam
expedientes ceruicebat. tũ omnibus, pse
pcibus, puellis ut saltem parcerent ordẽ
instituit aq̃ etate, thostes natos ab sti
nere, ne tirannos ulciscendo q̃ eciissent
scelera ipi imitarent. Int hec abstinentia
apeneti nubi uigilant. Inuirgines
teneñ respsas in aciẽ cruore, impetum
faciũt. Que alienata inte simul luc
tu metuq uelut capte furore ceciderũt
se ex sactio, p̃ pueri ño ut he fugam
patuisti, in publicã, ipletiẽ urbem
tumultu fuint. Tũq̃ haud magno
eciui spaciũ int medios tot armato
aliquotiens integro corpore euasset.
tenentibusq cũ tot actã ualide eiectã
de mari ẽnt sese erripuer. tandem
nullis ẽfecte, cũ oĩa repleisset sangui
ne, exanimes cõsuer. ceteq de se mi
serabilez miserabiliore casus fec. qđ
paulop̃ nũcia uenit mutatis repete
romiã, xis, ne intficeret. Ira in er
rũa orta, qđ adeo festinatũ ad supplia
cũ neq locus penitendi aut regressi
abuna relictus eet. Itaq̃ fremẽ mul
titudo, rilectis andronocon ac the
mistocle, ñã ambo, p̃ fuant comutia
poscere, q̃ nequaquã ex sententia
p̃tor futura ẽnt. Q̃ tatus ẽ comitis
dies, quo nec oppinatibus oib unus

Nota. de Hieronis filie Gelonis ad Syracusanos

Nota. de Hieronimo

Nota. de Andronoco

ex ultima turba epiadeꝫ noiauit⁊ tũ in
de alius hypõtẽ. ẽbuones deiũ he ucce
⁊ cũ haud dubio assensu multitudi
ẽ. ⁊ erat confusa ctio nõ ꝑplani mĩ si mi
litari quaꝫ turba magna exptẽ ⁊ ꝑfu
gis qui oĩa nouare cupiebãt ꝓmuer
ꝑtores dissimulare ꝑmo ⁊ trahendaꝫ
tẽ ẽ, postremo uicti cõsensu ⁊ secuti
oeꝫ metuentes, ꝓmutant ꝑtões. nec
illi statũ ẽuti mutare quo uellent, qm
q̃ egre ferebãt ⁊ de inducijs dierum.
x. legatos esse ad appiũ claudiũ ⁊ im
petrati senilios qui de fede antiq reno
uando agent missos ad ĩgantia tũ ibi
classẽ nauium. C. romanis hẽbat. qm q̃
euaderet motus ex occultis turbinoꝝ or
tus si maiusis. q̃ue eos ageret nouã atq
insolita libertas oppies. ꝓ eosdeꝫ dies cã
ad marcellũ ueniẽtẽ insula legati
siracusãi missi ab appio ẽent, audius
conditionibꝫ pacis marcellus, posse
se cõuenire ratus. ⁊ ipse legatos sira
cusis qui cogaꝫ cũ ꝓtoribꝫ de renouãdo
fede ageret misit. ⁊ neq̃ ibi eaꝺ q̃es
ac tranquillius erat. ꝑ quã punicam
classeꝫ accessisse pachynũ allatũ ẽ. de
pto tum cẽ hypõtes ⁊ epiades nĩ apud
mcennãios milites nĩ apõ transfugas
ꝑcti romanis siracusas criminabãt.
Ait ũ appi naues ad hostiũ portus q̃o
alie partis hoĩbꝫ aĩus accederet, ĩ statione
habe cẽp. ⁊ ingens insꝑeꝫ cr̃ minibus
uanis accessit fides. ac ꝓmo ⁊ tumꝫ
tuose cecucurrerat multitudo ad phi
lemdos simulatã egẽdi. ⁊ hac ẽbatice
rex inconsultẽ ũgatũ placuit. ubi cãi alij
alio teneret nec ꝑcul secutũ res eẽt,
apolinides ꝓtinciꝑũ unus oĩo ne salu
tarej ut in tali tpe habuit. ⁊ nec sine sa
lutis nec pruticej ꝓpioreꝫ ũq̃ ciuitati
ulli fuisse. q̃ si eẽ uno aĩo oĩes ul ad
romanos ul ad carthaginenses mdi
nent, nullius ciuitatis statũ fortuna
tiorej fore. q̃ si alia alio ẽbat res, si inf
pemos romanos q̃ bellũ atrocẽ fore.
qm inf ipsos siracusanos. cãi inf eos de
muros pars una q̃ suos erexit sua ⁊
arma. suos habitura sit duces. ⁊ neq

ut uicem oĩs sentiãt, summa ui agendum ẽ.
ut societas sit utilior, longe minorem
meo res mouenti consultacej ee. ⁊ tam
hieronis potius q̃ ieronum auctori
tatej sequendaj in socijs legendos, ul
quinquaginta annis felicit exptaj
amicitiaj, nuc incognite quo nodaj
in facile pferendã ẽ. ⁊ monẽtu aliq
ad consilium q̃ carthaginenibꝫ uti
pace negari possit, ut nõ utiq̃ impune
tia bellum cum eis gerantur, cum rõãi
ex tmplo aut pacej aut bellũ habẽdũ.
quo mun cuprocatus acstudij uisa
ẽ oĩo habẽ. ⁊ plus eo auctoritatis ha
buit. Adiectũ ẽ ꝓtoribꝫ ac delectis sena
toꝝ militare ẽ consiliuꝫ. ubi ⁊ duces
ordinum ꝑfectiq̃ auxiliorꝝ simul cõsul
tũ sepe acta res eẽt. medijs ẽ tumultibꝫ ꝑtremo quia belli cũ romanis gẽ
rendi ratio nulla apparebat, pacem
fieri placuit. mittiq̃ cũ eis legatos ad
ea confirmandaj. Dies haud ita
multa intercesserũt, cũ ex leontinis
legati ꝑfidum finibꝫ suis oĩantes
uenire. legato ꝓpoꝝtinus uisa, ut
multitudinem in conditã actum multu
osam exponerẽtur. ducesq̃ eius ablegandos. hyꝑtões ꝓtoꝝ ducẽ ec tũc
fugas uulgus. secuti multiq̃ ex mẽde
nariis auxilijs. iuj. milia armatoꝝ
effecerẽ. ⁊ ec mittẽtibꝫ ⁊ multis ex lea
ex pectatiõ fuit. ⁊ illis q̃ ĩa domi cu
piebant nouandi res occasio data est
⁊ hi sententiã q̃ndã urbẽ uim eruptã le
tabant. ⁊ ceteruꝫ leuauerat ĩ ꝑfectus
uelut corꝑ egrũ. q̃ mox ingrauiore
morbo raperẽt. hyꝑtões eni finiti
ma, ꝑuincie. ĩ. primo furtiuis ex cur
sionibꝫ uastare cẽp. deiñ cũ aduerso
socioꝝ agr̃ os missũ ab appio ꝑ fronti
eẽt oĩbꝫ copijs impetũ in oppositam
stationẽ cũ cede multoꝝ fec. Quo ea cẽ
ent ñtiata marcello, legatos ex tẽp
lo siracusas misit, qui pacis fidem rup
tam ẽ dicerent. ⁊ nec bellũ defuturum
umq̃m causay, nisi hyꝑtões atq̃ epi
cades nõ ab hiscausis mĩ ꝑ totã ꝑcul si
cilia ablegarẽt. epicades ne aut reus

ꝑcti romanis siracusas criminabãt.

ꝓcurantes et epiades dant ꝓtores hyꝑ acusanoꝝ

al' ẽtiaꝫ

Appius

Tres Apolonides et Adeimanta siracusanoꝝ

gratuoreꝫ

utraq̃

al' ẽtiaꝫ

Rome

ctumnus absentis fris ꝑsens eẽt / aut de
eẽt / ꝑparte sua concitamo bello. ꝑfect
⁊ ipe inleontinos. qꝝ satis eos adu̇sus.
ꝑu. gratos ceruebat / utere ⁊ a sua cauſ
ceꝑ. ¶ Nã ita eos pacem pepigisse cũ. Rs.
ut quicũq; ꝑtĩ sub regib; fuissent ⁊ hic
ditionis eẽnt. ¶ Nec ĩa libtatis gtẽptos
eẽ / ñ ⁊ regnent ac commenẽ. Nenũtiã
dus g eis eẽ. leontinos ꝙ eq̃ ꝯtenere libo
eẽ / uł qꝺ insolo urb sue tirannus ceꝯ
dit / uł qꝺ ibi condamatus ad libtatẽ.
relictis qꝝ regis dua abſumcuſis cũr
ſum. ¶ tũcq; aut ex mendũ ro de fcle
eẽ / aut legẽ / ea fecẽis nõ accipiendam.
facile multitudi ꝑ ſuasiũ. leges q
si tacusanos ⁊ de ceꝺ stationis. ⁊ q̃ien
tib; ⁊ hypõtes / atq; epicates / abire seu
locis. seu quo alio mallent dum mo
ſicilia — ceꝺerent. Tũc tib; fercuter
responsũ e / neq; mandasse ſeſe ſua
causanis ut pacẽ ꝑficum. ¶ Q. facẽt /
neq; tem̃ alienis fecerib. ¶ hec ad romã
nos si tacusam̃ detulerẽt / abnuentes
leontinos in fua potestate eẽ. ¶ tũcq; in
tegro secũ ferẽ bellum romanos cum ijs ge
ſturos / neq; ſeſe de futuris ei bello. ita
ut in potestate redacti sue rursus dicꝺi
eẽt / ſic pax euenit / ¶ Marcellus cum
oĩ exercitu ꝑfectus in leontinos / appo
qꝝ accito ut altera parte aggrederetur ta
to ardiõe multitu̇ e / usus abita nocturnis
ductos pcis in fecte statiõis / ut ꝓmo
impetu in urbem expugnaret. ¶ hypõtes
atq; epicates / q̃q; capi muros refrigi
q; portas ignẽ. inferẽt / se / se cũ pauꝺ
recepe. ¶ in eã nocte / urbe sui ꝓfugiũt
Quos / ꝙ salamã octo milũ armatorũ
agmine ꝑfectus romano / ad milan flu
men iter facit. Quo cum captam urbem eẽ
Cetã nuncta falsa nuncẽ ferens / cedẽ ꝓ
miscuã multitu̇ / ubi o ꝓpe romanos facta /
nec q̃q; pubes / arbitrati supẽ / ꝯrepta
urbe / bona locupletũ donatu. ad nũ
tium tã atroces consultat agmen cogitau
q; oĩb; duces erant / aũ solus ac cinomi
mus / qd agerent consultabant. ¶ Ermeos
ſpecie / bauo uana mõitꝰ ꝑbuerat / ubi
ad secuti pauſi transfuge ad eos milia

hominũ. ¶ Ceteꝝ leontinoꝝ milites q;
alioꝝ nemo ꝑcapta urbem uiolatus fu
erat. suaq; oĩa eis / q̃q primus tumultu
capte urb absumpserat / restituebantur.
¶ Nec ut leontinos irent / ꝓcibus ad eoꝝ
communitones q̃rentes ꝓpelli potuere
ne ut eoꝺẽ loco ẽtiã mutuũ experẽtur.
Cum ad defectiõ inclinatos animos ẽne
rent ꝓcẽs. sed im̃ eum motũ haud diu
tinũ fore si duces amentie sublati eẽnt /
exercitum ducunt megarã. ¶ ꝺi cum q
ducẽs equitib; herbesũ / ꝑficiscit. spe tũ
oĩb; ꝓꝓductiõe urbis potiũde. Qꝺ ũ /
frustr eis fuit inceptũ / ui agendũ rati.
¶ Nero die megans calle mouent / ut her
besum oĩb; copiis oppugnaret. ¶ hypõ
tes ⁊ epicates nõ tã tutũ ꝑma specie q̃m
unũ spem undiq; absciſa cõsiliũ eẽ rati
ut se multitu̇b; ꝓmitterent / ⁊ ad fucẽs ma
gna expte sibi / ⁊ tũ fama cedis commu
nionũ accensus / obuiã agmini ieromi
mũ ꝓcedunt. ¶ Prima forte signa. cc.
ceteẽsũ erant q̃ apud ieronimũ me
rebant / sub eis / ⁊ hannibal bñficiũ habe
bant / capti ad tũsimenũ inẽ romanoꝝ
auxilia dimulsq; / qs ũ ex ſligo armatoꝝ
habituq; cognouit hypõtes atq; epica
tes / ramos olee ac uelamina alia supplica
ꝓtendentes / orant ut recipient ſeſe /
receptos tutarent. neu ꝓderent fugacẽ
sanis / a quib; mox ipi trucidandi ꝓꝑ
derent. ¶ Cũ uo cõclamãt. bonũ animũ
habent / omne ſeũ illis fortuna subitu
ros. ¶ Inẽ hoc colloquiũ signa cõstiterãt /
tenebatq; agmen. ¶ Nec dum que mora ca
usa foret ꝓuenerat ad duces. ¶ ꝙ hypo
ctem / ⁊ epicatẽ / ꝓualtr tumor / fremit
q; toto a gmine erat haud dubie appro
bantiũ aduentũ eoꝝ / et triplo ꝓtores a
uitatis equis ad ꝓma signa ꝓrexerunt.
quib; ille q̃centis a ceteẽsũ eẽt ꝓgre
tantes / colloquia serendo cũ hoste. iuſ
ſuq; ꝓtor ꝓuisorẽdi eos agminis ſui co
ꝑlendi / ſimulq; cathenas nullẽ hypo
cte / ad q̃m uocẽ tant̃ / triplo ꝓmũ a cete
ſibi clamor ẽ ortus / ceũ ẽceptus abeũ
ut facile ſi ultro tenderẽt / apparet eo
tumultum ẽt. ſollicati undiq; reges suarũ

Leontine capiũt a romanis

ante

al'. nũcio.

mittit·fraudē quoq; hypocrates
addit medmatis ad

megarā uīs p fecti erant referri signa iu
bent· nīhilq; de statu p̄senti siracusas mu
tari· ꝯ suspitiōe aīo· ꝛ de tensiui quib⁹dā ad time
ra mīstorū nullis· uelut inceptas lit
teras q̄s ipe composuerat recitat· ꝓtōes
siracusani marcello· q̄ cū salutē ut
assolet scriptā erat recte cum atq; ordine
fecisse· q̄d mīleontinus nulli pepulsi· ſ
omniū mercennarior multitudo eandē cē
causā· nec unq̄ siracusas quieturas·
tonec quicq̄ externor auxiliorū aut i
urbe aut mercatu suo eēt· Itaq; cla
rer opam ut eos qui cū suis ꝓtōibꝫ cast
ad megarā habent in sua potestatem·
rechigeret· ac suppliciō eos līberaret tēpe
siracusas· hec cū recitata eēnt· ad tāto
clamōe ad arma discursū ē· ut ꝓtores īt
tumultum pauidi ab equitatu ēmt si
cas· Fit ne fuga quidem equor secūdō
conpīsa ē· impetusq; in siracusanos mu
lites fiebant· ſ nec ab ullo tēpatum fōret
ui episcopes atq; hypocrites ire obuiam ſ
sent· nō amīcā aut humano cōsilio· ſ
ne spē reducturis p̄caretur sibi· ꝛ cū ꝓtōs
simul milites suos habent simul ob ſi
des· ꝛ cū cognatos q̄s eor atq; amicos
tanto mūto p̄mii de impigrē sibi con
ciliaret· Et ꝓtinq; q̄ una aut leua aura
mobile uulgꝰ ēt multiq; nacti ex eo nu
mero q̄ mīleontinus cōiurasse creati erant sub
ornant· ut siracusas p ferret· nīhil con
ducturē eis q̄ ad milas falso nūtiata
erant· auctōrq; q̄ se crebro ut ueluti
uisa q̄ dubia erat narrando cōcitarent
uias hominū· huic nō apud uolgum
tm fides fiut· ſ senatū q; maiusq; īgredie
tus admonuit haud uanā quidē ho
mines palaq; ferre p bīa detectū mīleon
tinus cē auaritiā· ꝛ crudelitatē romano
rū· eandē si uterent siracusas aut ꝛ
fidē· ꝛ quo maī sibi auaritie p̄mium
eēt· factos fuisse utraq; dauerno as cūcti
portas· ꝛ custodiendo urbē censere· Q;
ñ ab his ēt ois temē nec eo fidē celassent·
ad militares senes omnē partēq; mag̃
pleb· mīsū cē nom̄ romanū· ꝓtores
obtimatūq; pauci q̄ q̄ mīsati uano nō
erant· Tam ad p̄sidia p̄sentiq; malū cau

dl' Exapylū

tiōes cē· Et iam ad hexapylū erant hy
pocrites atq; episcopes· serebantūrq; col
loquia p̄ principes tpl'arū qui in exercitu
erant· ut portas aperīret sine rep̄hensōne com
munē patriq; defendi ab impetu hostiū· nonor·
Iam unis foribꝫ hexapylī aptis· cepti erant
recipi· cū ꝓtores intuerent· Et p̄mo im
pio munisq; ceiū auctoritate deterrendo·p
tremo ut ois ā uana erant oblatio maiesta
tis· scribꝫ asserebant· ne pl'erēt patriam
tirannis an satellitibꝫ· ꝛ tū corruptorib⁹
exercitus· Q; si urbe ac eo oīū aures ōn
citate multitudinis erant· q̄ ñ mūnē
intus uiq̄m foris porte effīgerentur·
Effractisq; oīb⁹ tuto in exercitū agim
receptū ē· ꝓtores in accītē cum immen
tute tpl'arū fugiunt· Q; ꝛ exercitus· ſ mi
lites p fugerēt· ꝛ quicquid regior multi
tum siracusis erat· agmīn hostiū augent·
Ita accītā q; p̄mo impetu capiunt· pro
tesq; ñ qui int tumultū effugerē· ōs īt
ficiūt· Flor cecidꝫ sinci fec· p̄cero die fui
ad pilleū uocati· ꝛ eandē uincti emissi cō
fusaq; ōmis multitudo hypocrite atq; ꝛ
episcopē sunt ꝓtōes siracuse· Q; die eum
hac tēpus libras ad fulsib· manū q̄
fiuitutē recitarat· hec nūtiata cum ēnt
romanis ex leontinis mota ē castrīs
ad siracusas· Et ab appio legati p por
tas missi· forte inquinq; rem erant·
P̄missa quadrireme cū mīsis faucis
portus cepit· legati egre effugerē· ꝛ iā
nō mō ſ ne belli quidē una relicta erat·
Cum romanū exercitus ad olimpium
lous totēplū ē mill· v· passibꝫ abiūcte
castrā posuit· Inde q; legatos p̄mitti pla
cuit quibꝫ intrarēt urbem erat portā
hy pocrites atq; episcopes cū suis p̄sidiis·
Romanū oratōr nō bellū se siracusanis·
ſ opē· auxiliūq; afferre aut· ꝛ hīs q̄ ex mc
dia cede elapsi p fugerāt ad se· ꝛ eis qui
metu oppressi fedioē nō exilio solum ſ
ꝛ morte ſuitutē patiant· ſ nec cedem
ne sanctis sociorū multis rōnibus passuros
utiq; si eis qui ad se p fugerāt tutus in pa
triam reditus pateret· cedis auctores
cedant· ꝛ lībtas leges q; siracusanis
restituant· ſ nichil armis opus ē· Si

: pacis

ii obuiā

oratores .re. Syracusas missi

ea nō fiant. quicūq; inmora fit bello
p̄secturos. ad ea ep̄icates. siq̄ ad se
mandata haberēt. respōsuꝝ eis aīt
se daturos fuisse. cū meox ad quos
uenīrent manu res firacusana eēt. tū
reuertēt. Si bello lacessent. ipā re in
tellecturos. neq; idem eē. firacusā
ac leontinos oppugnare. Itaq; le
gatis relictis. portas clausit. Iūē
ia mariq; simul cepte oppugnari.
firacusē. p̄ta ab euryalo. mari ab ac
uia. cui murus fluctu abluitur.
Et quia sicē leontinos ētrā acp̄imo
impetu ceperant. nō difficilē putabāt
diei eiusdē spacio urbē parte aliq; se
mota superos. Quā nūc apparatū oppug
nandaq; urbium munis admonuerit.
Et habuisse tanto impetu ceptā rem
fortunaq;. ni unus homo firacusius
ea tēpestate fuisset archimedes. Is erit
unus spectatoꝝ celi siculiq; mirabilio
tam ingentiū ac machinatoꝝ belli
coꝝ tormentoꝝ opūq; quib; hostes i
genti mole agerent. ipē pleuimo
rito illustrauerit. Qui urbis p̄ne q̄ le
uctus colles pleraq; alta. et difficilia
aditus sub mulla q̄dam. et q̄ plani
ora alib; adiri possent. aptum
usum ē loco ita oī genere tormentoꝝ in
struxit. ac cūcte murū. quū ut ad dic
tū ē mari alluat. erquinq; remibus
marcellus oppugnabat. exceteris
nauib; sagittariis fundibulisq; et
lapidibus. et quoꝝ telum ad remittendū
inhabile impetus ē. uxq; quecūq; sine
ullo cōsilio in muro patiebant.
hiq; aslati missilib; opus ē. p̄cul
muro tenebāt naues. iunctē alie
bine ad quinq; remes cēptis itioīb
remis ut latius lateri applicaretur
cum exercitū ordine remoꝝ. ut ut
naues agerēt turres contabulatē
machinamenta q̄ aha q̄ tuendis mu
ris portabant. Additis hē nauali
apparatu. archimedes uarie magnum
diuis tormēta in muris disposuit.
Iis eas q̄ p̄cul erant naues saxa igni
pondē emittebat. p̄ p̄icēs leuioꝝ

ecp̄ magē crebris p̄tebāt telis. p̄ tremo
ut suo uulnere intacti tela illo stē in
gererent. mutuū ab imo ad sūmum
crebris cubitalib; fere cauis apuit.
p̄ q̄ cauā pars sagittis pars scorpioīb
mocuis ex occulto petebant hostem.
Q. ppe q̄a subibant naues. q̄ ictibus
ictib; torm̄toꝝ eēnt. ineas tollento
e sup murū eminentē ferrea manus
forme cathene illigata. cum imecta
preēat. q̄ q; libram̄to plūbi recti
teret. ad solum suspensa p̄a nauem
in puppim statuebat. Deīn remissa
subito uelut e muro caderet. ns uē
cum ingenti trepidatione nautaꝝ
ita uī afflig̃ebat. ut. et suscepta re
ceterent aliq̄ uiuz aque accipet. Ita
maritima oppugnatio ē eluisa q̄s. Il
Q. Nunc ille se ad usū ut apparatu tormen
tis structa erat hieronis ipensis cura
q; p̄ multos annos archimedis ūm
ca arte. Ita ūā. et uisabat loci. q̄bus sce
cui mpositā muri fundamēta sunt.
magna exp̄te ita p̄clue ē. ut. ni solū
missa torm̄ta. h; et q̄ ponere suo p
uoluta eēnt q̄ unt mhostes mouereī.
Eadē causa ad subeundū ū archiū ad
tum instabilēq; ingressu p̄ebat.
ita cōsilio habito q̄ omīs conatus
ludibrio eēt. ab sistē oppugnatione
atq; ob sistēdo tantum arcere terra
mariq; cōmeatib; hostē placuit. Ip̄e
rea marcellus cū tria fere parte exer
citus ad recipiendas urbes. p̄fectus
q̄ unmotu rex ad carthaginenses re
fecerat. pelop; atq; herbesū tetenti
bus ipis recepit. megarā uicinā tam
diruit ac diripuit. ad reliquoꝝ ac
maxime siracusanoꝝ terroꝝ. p̄cē
fere tēp; et humilco qui ad pachinū
p̄munitoꝝ ui classē diu tenuerat. ad
heracleā q̄m uocant minoā quinq;
et xx. milia pedituū. et equitū. xij.
elephantos exposuit. neq; cū tanta quātas
copiis ante tenuerat. ad pachinū
classē. Et ipē ab hypocte occupate si
racuse erant p̄fect carthagine adi
tuq; ibi et alegatus hyppocratis

ca nō fiant. quicūq; inmora fit bello
p̄secturos. ad ea ep̄icates. siq̄ ad se
mandata haberēt. respōsuꝝ eis aīt
se daturos fuisse. cū meox ad quos
uenīrent manu res firacusana eēt. tū
reuertēt. Si bello lacessent. ipā re in
tellecturos. neq; idem eē. firacusā
ac leontinos oppugnare. Itaq; le
gatis relictis. portas clausit. Iūē
ia mariq; simul cepte oppugnari.
firacusē. p̄ta ab euryalo. mari ab ac
uia. cui murus fluctu abluitur.
Et quia sicē leontinos ētrā acp̄imo
impetu ceperant. nō difficilē putabāt
diei eiusdē spacio urbē parte aliq; se
mota superos. Quā nūc apparatū oppug
nandaq; urbium munis admonuerit.
Et habuisse tanto impetu ceptā rem
fortunaq;. ni unus homo firacusius
ea tēpestate fuisset archimedes. Is erit
unus spectatoꝝ celi siculiq; mirabilio
tam ingentiū ac machinatoꝝ belli
coꝝ tormentoꝝ opūq; quib; hostes i
genti mole agerent. ipē pleuimo
rito illustrauerit. Qui urbis p̄ne q̄ le
uctus colles pleraq; alta. et difficilia
aditus sub mulla q̄dam. et q̄ plani
ora alib; adiri possent. aptum
usum ē loco ita oī genere tormentoꝝ in
struxit. ac cūcte murū. quū ut ad dic
tū ē mari alluat. erquinq; remibus
marcellus oppugnabat. exceteris
nauib; sagittariis fundibulisq; et
lapidibus. et quoꝝ telum ad remittendū
inhabile impetus ē. uxq; quecūq; sine
ullo cōsilio in muro patiebant.
hiq; aslati missilib; opus ē. p̄cul
muro tenebāt naues. iunctē alie
bine ad quinq; remes cēptis itioīb
remis ut latius lateri applicaretur
cum exercitū ordine remoꝝ. ut ut
naues agerēt turres contabulatē
machinamenta q̄ aha q̄ tuendis mu
ris portabant. Additis hē nauali
apparatu. archimedes uarie magnum
diuis tormēta in muris disposuit.
Iis eas q̄ p̄cul erant naues saxa igni
pondē emittebat. p̄ p̄icēs leuioꝝ

ecp̄ magē crebris p̄tebāt telis. p̄ tremo
ut suo uulnere intacti tela illo stē in
gererent. mutuū ab imo ad sūmum
crebris cubitalib; fere cauis apuit.
p̄ q̄ cauā pars sagittis pars scorpioīb
mocuis ex occulto petebant hostem.
Q. ppe q̄a subibant naues. q̄ ictibus
ictib; torm̄toꝝ eēnt. ineas tollento
e sup murū eminentē ferrea manus
forme cathene illigata. cum imecta
preēat. q̄ q; libram̄to plūbi recti
teret. ad solum suspensa p̄a nauem
in puppim statuebat. Deīn remissa
subito uelut e muro caderet. ns uē
cum ingenti trepidatione nautaꝝ
ita uī afflig̃ebat. ut. et suscepta re
ceterent aliq̄ uiuz aque accipet. Ita
maritima oppugnatio ē eluisa q̄s. Il
Q. Nunc ille se ad usū ut apparatu tormen
tis structa erat hieronis ipensis cura
q; p̄ multos annos archimedis ūm
ca arte. Ita ūā. et uisabat loci. q̄bus sce
cui mpositā muri fundamēta sunt.
magna exp̄te ita p̄clue ē. ut. ni solū
missa torm̄ta. h; et q̄ ponere suo p
uoluta eēnt q̄ unt mhostes mouereī.
Eadē causa ad subeundū ū archiū ad
tum instabilēq; ingressu p̄ebat.
ita cōsilio habito q̄ omīs conatus
ludibrio eēt. ab sistē oppugnatione
atq; ob sistēdo tantum arcere terra
mariq; cōmeatib; hostē placuit. Ip̄e
rea marcellus cū tria fere parte exer
citus ad recipiendas urbes. p̄fectus
q̄ unmotu rex ad carthaginenses re
fecerat. pelop; atq; herbesū tetenti
bus ipis recepit. megarā uicinā tam
diruit ac diripuit. ad reliquoꝝ ac
maxime siracusanoꝝ terroꝝ. p̄cē
fere tēp; et humilco qui ad pachinū
p̄munitoꝝ ui classē diu tenuerat. ad
heracleā q̄m uocant minoā quinq;
et xx. milia pedituū. et equitū. xij.
elephantos exposuit. neq; cū tanta quātas
copiis ante tenuerat. ad pachinū
classē. Et ipē ab hypocte occupate si
racuse erant p̄fect carthagine adi
tuq; ibi et alegatus hyppocratis

Hero appadus

Fo. archimede

Fo. fio

Fo. cū oīa esset
adusta di
ctū ē ut
tuncq; iuui
b̄ tēa agit
derent. Si
ea q̄q; ps
cod omi

hannibal qui uenisse cp̃ agrebat ficulne
plumũ decus repetente. ⁊ ipe hauud ua
nus pl̃ens monitor facile ꝓuidebat ut
q̃ute maxime possent pedites equitesq;
copie uehicula tĝ cet̃ aduenientes le
tadam ẽ̃ cerent. Jnt̃ paucos inde dies
agrigentũ recep̃. Quarto quinquatum q
partus est carthaginensiũ ematq; ad eo ac
cense sũt spes ad pellendos ficulnenses Ro
manos ut p̃ timebo. ⁊ qui obsidebãt
siracusis aĝos sustulerunt. Et partes
copiarũ satis defendi urbes posse ma
ti, ita mĩ se multa belli partibus fiunt
ut epicrates p̃ cet̃ eroche urb, hypocrite
himilconi coniũcta bellum aduersus cõ
sules romanũ gereret. Cũ. x. milibus
peditum. v. equitũ nocte primo missa
custodijs loca p̃fectus. castra cõtra acril
las urbes ponebãt. Q̃ uenientibus ⁊
supuenit marcellus ab agrigento ĩa
occupato. cum frustra eo peruenisse ho
stes festinans tendisse recipiens mi
hil mouẽ ratus q̃m illo tp̃e ac loco fi
ciulanũ sibi exercitũ obuiam fore.
Q̃z tam metu himilconis penoxq;
ut quibus nequaq̃ eis copijs q̃s habe
bat par esset q̃ poterat maxime itet
atq; agmine aduersus castra cõpositus ibat.
forte cuiq; aduersus penos signa ad
uersus ficulnenses usus fuit. castris ponẽ
dis inconpositos ac diuisos nactus eos
⁊ plenos q; inermes, q̃t peditum fu
it cõuenit. Equites leui certamine
iniecto, cũ hypocrite aĝos pfugit. Ea pu
gna defugientes ab. p̃. cum cohib
nullis ficulnensibus marcellus siracusas reduc
it. Et p̃ paucos dies himilco aduncto
hypocrite ad flumẽ anapi, certo fermẽ ũ
milia castra posuit, sub idem fere tẽ
pus ⁊ naues longe quinq; ⁊ l. car
thaginensiũ cũ hannibalone classis ĩ
magnũ portum siracusis eralto de
curritur ⁊ romana item classis. xxv. ⁊
temes legiones p̃ mã panormi erep
fugere. usuq; abruptis bellũ adeo utq;
ipsis inficilia intrent fuisse uidi po
terant. legiones romanam q̃ erpo fini
panormi erat uenienti siracusas

pce hauud dubie sibi futurum himil
co ratus ira decipit. Q̃ ecl̃ranco
nãq; penus ituñe duũ legio mani
mus locis classe p̃sequente ad appiũ
claudiũ pachynũ cũ parte copiarũ
obuiam p̃gressos peruenit. Hec quin
peni siracusis morata sit et hanni
car simul parti sitiens nauibus
suis duplici facile numero classem
aduentantibus romanis simul u
tilem mora cernes michil aliud
alius q̃m inopia aggruari socios,
uehis malum datis, militiq; trim
misit. ⁊ himilco secuti. nec dũ. mar
cellus siracusas, siq; p̃ uis maioribus
copijs uniuersi occasio pugnandi
esset, p̃ q̃ ea nulla cõtigerat, tutũq; ad
siracusas. ⁊ munimento. ⁊ urbi hoste
ĉ nebat. frustr ad siremo expectanco
q; ob siciones socios tẽp̃ tereret. castr
ĩmouit ut q̃cũq; uocatis defectiõe
abĩs spes admoneret exercitum. ac
p̃sens suas refouentibus adderet aĝos.
Q̃ ulgentiã p̃mũ pcto — abipsis p̃
fidio. ĩl. recepit. ubi frumti magna
uis, ẽmeatq; ois generis conuehebat
ant. ĩ. ad hec refectiõi erecti sunt. ⁊
alia cuiusq; ãi. p̃sidiaq;. ĩl. aut pe
lebant arcubus aut pelta p̃tamẽ op
p̃mebant. Henna mercello loco ac
p̃ rupto undiq; sita tũ loco ĩexpu
gnabilis erat. tũ p̃sidũ maxime ualidũ
p̃fectusq; p̃sidij haud sane opportunũ
in siciliam habebat. l. hippinarius
erat nuncupatus. ⁊ qui plus meo nec posse
set decipi, q̃m unusquisq; se ponẽt
⁊ tũ maxime ante eũ ad cauendũ oĩa
cura tot quoque pditionũ defectionũq;
urbiũ. ⁊ ciuitatũ p̃fidioꝝ. ⁊ tacq; nocte
ĩusta pacta instructaq; oĩa custodijs
ac uigilijs erant, nec abarmis aut loco
suo miles abscedebat. Q̃ũ ĩ hennensiũ
principes ãi pacti cum himilcone de p
ditione p̃sidij aliquoties nulli occasionem
fraudis romanis patere placuerat a
genoũ urbes, ancepsq; sue potestatis a
iunt esse et subito insciente, nõ
suis magistratibus ciuitatis eent romãis. ⁊ tacq

claues portarum rectori sibi equi cesent.
lonis socijs fidem suam maiestatemq; dim
ce. ⁊ ita sibi. ꝓ. senatuq; gratias ha
bituros fuolentes ac no coacti man
sissent in amicicia. Ad ea romanus se
mpstorio impositus ce dice. ab impatore
suo. claues q; portare. ⁊ custocham ad
ab eo accepisse. quem nec suo nec bene
fium arbitrio habet. h eius qui cōmissi
s ꝓsidium. decede apd. vl. capitale ce
⁊ nec hiberi. ⁊ suos ea petentes sancxisse
cos. marcellus haud ꝓcul ce. Ad eum
mitterent legatos cui unus atq; ar
bitrij cet. Se no negare illi mansuros.
testarique sibis nichil agent. uindic
tas aliq; libertatis fuse querituros. Tū
pinarius ait illos. si ad cōsule gerent
mus mittē. sibi saltē clarent ꝓpi
conatuꝫ. ut sciret utri pauciores ea de
nūtiatō animum esse curaturos ce eleph.
imperū dice cetu. ꝓq; abeo colloquio
arcer sese recepit. conuocata quibus
credo ego uos audisse milites iqt.
que ad modū ꝓsentia romana afflictis
circūuenta. ⁊ oppssa sunt ꝓbos dies. ei
uos fraudē dim ꝓmo benignitate.
deinde ꝓpria utilitate dies noctes q; ꝓsti
tos ac pugilanto armis uitastis. Vi
nam reliquū tempus nec patiento
insanoꝝ nō facientes tēlucā potest hec
occultā fraudē cautio ē. qm si ad hec
sumus cuquam partum successit. ap
te ac ꝓpalā claues portarum reposcant
Qō simul ac tradidim. carthaginē
sū ex tuto habebim. qm mutuantie ꝓsidium
infectū ē. Placet. una egre ad exul
tandū supbi. quia uos ciuores pricli
instantis facere. Orta luce conticē
habiti sunt ad ctiones. Ad me. cōcita
dumq; in uos ꝓpim. ⁊ nisi ciuis ano
die aut uro aut hennensiū sanguine
henna inundabit. nec occupatis pe
culiū. nec occupantes pridē quicq; ha
bebitis. qui ꝓor strinxerit ferrū. eius
uictoria erit. ⁊ intenta g; ōs armatiq;
expectabitis. Ego i conticē ero. ⁊ tēp
quo ad oīa instructa sint. loquendo al

tercandoq; tham. Cum togā signū dedo. tū
mi undiq; clamore sublato turbam in
nauite. ac sternite oia ferro. ⁊ cauete ne q;
quā supsit. aquibꝫ aut uos aut fraus ti
meri possit. Vos deos mat ac ꝓsp̄ina
ꝓcor. ceteq; supnos inferosq; diis qui hāc
urbē. hos sacros lacus. lucos q; colliti
ut ita nob uolentes ꝓpitij adsint. si in
tante nō ferente fraudis causa hec consi
lij capimus. ꝓlibꝫ. uos milites hortamur
ficū armatis dimicādū fuit cet. ⁊ inēme
incautos. ad sacietatē trucidabimus. Et
consul castra in ꝓximo quo sunt. ne
quid ab hiis milicione. ⁊ carthaginiensib⁹
timeri possit. ab hac adhortatione dimis
si. corpora curant. ꝓstero die alia alij
locis ad obsistendū itineribꝫ claues cōos
q; oppositi exitus. pars maxima super
theatrum cōeq; ad fluctū. an spectaculū
conticē consistūt ꝓduct applīma
gistratibꝫ ꝓfect romanus. cui cōsul de
ea re ius ac potestatē ce no sua. ⁊ plerasq;
eandem q̄ ꝓpus ꝓdie duxisse. ꝓmo sensim
ac plus redē claues. deinde una nocte
omes id uoluere. cūctantiq; ⁊ differen
fercule minitarē. nec mutarē ullū aliquā
utinā dilatū. tū ꝓfectus togā signū ut
conuenerat dedit. milites q; intenti ou
dū ac pati alij supne ad ius cōtionē
dam̄ē sublato decurrē. alij ad exitus the
at conferti obsistunt. Cedunt hennen
ses cauea includi. coacuantiq; n cede so
lum sū. ⁊ fuga cū sup alios corpa ruē
rent integri sauciis unū mortuis in
cidentes cumularent. Inde passim dis
currē. ⁊ urbē capte mō fugaq; ⁊ cedes
omīa tenet. nichilo remissiꝰ militū
manꝰ iure tbā inermē cedebant. qm
si piculū par. ⁊ ardor certaminis eos
irritaret. Ita henna aut malo aut ne
cessario facinore retenta. marcellus
nec factū impbauit. ⁊ ꝓdas hennensiū
militibꝫ decreuit. natus tum ore detri
tos ꝓlutiombꝫ ꝓsidioꝝ fidos. atq; ea
dacres ut urbē in media sicilia sitā. clarā
ul ob insignē munitō naturalē. cui
ul ob sacrata oīa uestigijs raptē. sinoꝝ
ꝓsp̄ne. ꝓpe uno die omnē sicilian per

non ꝓfecti ꝓsidij hennensis

48 uasit

uasit· ⁊ quia cede insuda rebant nõ
hoium tantum sb ⁊ cõz sedem uiolata
ee· tũ uõ qui ⁊ añ dubij fuerant de fe
ee ad penos· Hi pcres ũ murgãtiã·
humiloq; aggrentiz sese recep· cũ ac
cati ap dutoribz nequãq; ad hemã
exercitũ admouissent· marcellus
ret· in leontinos reuit· frumto q; ⁊ cõ
meatib; aliis incast cõuectis· p fidio
ibi modico relicto· ad sua causas obstãtia
uenit· Inde appiũ claudiũ· ⁊· ad eo
sulatum petendi misso· ẽ· quantum
ẽsp inui uetus locum dassi eas castris
q; p fecit ueteribz· ipe hibernacla quing
milia passuũ ẽ capilo leontinã occat·
locum communiz edificauit· Hec insi
cilia usq; ad principium hiemis gesta·

Eodem estate· ⁊ cum philippo rege qõ uz
añ susceptũ fuerat motum bellum est·⁊
legati ab oreo ad· õ· ualeri· pñ· uenerũt·
p sidentes dassi brundisij· a labuerq; cõ
cilio tozibz· situantes philippũ p muum
appollonia tẽptasse leuibz hiemib·
exx· flumine· ad uso subuectu deinde
ut ea res tardiõe spe fiũt· ad oreu
nocte exercitum admouisse· eoq; urbe
situ· in plano neq; melius neq; uius ⁊
atq; armis ualidam primo impetu op
pugnam ee· Hec nũtiantes orabant ut ⁊
opem ferret· hosteq; haud dubiũ· ñ· ⁊
ni aut maritimus uirib; arceret· qui
ob nullam aliam causã ñ qõ immineret
italie pẽterent· õ· ualius p fidioq; eis·
t· ualio legato cum classe instructa·
patarq; ⁊ quot longe naues militu
capi nõ poterant· inoneratas inpositi
altã die oreũ puenit· urbemq; eam
leui tenente p fidio qõ recedens ũ re
liquerat· haud magno certamine ⁊ rece
pit· legati eo ab appollonia uenerũ· ñ tiã
tes in obsidioe sese qõ deficẽ ab· ñ· nol
lent ee· neq; sustinẽ ulti uim macedo
nu posse· ñ p sidiũ mittat romanum·
sucturos seq; illent polluctos· Coñs· x·
delectoz multum nauibz longis mit
tit ad hostiũ fluminis cũ p fecto ne
uo clita uiro impigro ⁊ puto militu·
Eis expositis militibz ĩ tiã nauibz q on

cum retro usi uenerat ad eiq; ceteraz classe
remissis militez, qui a flumine ab p uiã mirme ab
regijs obsessam diu ⁊ nocte uta ut ne
mo hostium sentiret urbem ẽ ingress·
Hinc insequente q; eue, dum p fectus
uuentutez, apollonatiũ armisq; ⁊ ur
b· uires inspicet· ubi ea uisa inspecta
q; satis ad oz fecẽ· simulq; ab explora
toribz compit q̃nta socordia ac neglẽ
gentia apto hostes eẽnt· silentio noc
tis ab urbe sine ullo tumultu egressus·
cast hostium adeo neglecta atq; apta
intellexit· ut satis constaret· p us mille
hoiũ uallũ insse· q̃m quisq; sentiret·
ac si cede abstinuissent· pucinissent
ad tẽbracim regiũ· cetes· primoz
porte excitauit hostes· Hinc tantus
fuor pauoz q; oẽs occupauit· ut ñ
alius quisq; arma caperet aut pelle ho
stez conaret· ⁊ ipe rex sic sono excitus·
erat· ppe semnudus fugiens· milit
q; ne· dum regi uir decoz habitu·
ad flumen nauis q; p fugerit· Quod ⁊ alia ẽ
ba effusa ẽ· Paulo minus tã milia tũ in
castris aut occisa· pl· tam hoiũ alioquin
captiui q; cesserũ ẽ· Castris direptis· appol
lo mate catapultas· balistas· toz ñica
q; alia q̃ oppugnante urbi cõparata erat
ad tuenda menia ficẽ simul· Fortuna
uenusti appollonia deuexerit· Cetera
oĩs p da castroz· ĩ· concessa ẽ· Hec cũ on
nium ẽent nũtiata· õ· ualius classem ex
tumplo ad hostiũ flumina duẽ· ne na
uib; capessere fugam ter posset· ⁊ q;
philippus neq; nauali certamini satis fore
parez se facens· subductis aut icẽsis
nauib; tra macedoniã petit· magna ex
parte mermi exercitu spoliatoq;· Ro ma
na classis cũ· õ· ualio oreo hib naut·

Eod· anno in hispania uarie res gestẽ·
Nã pp· ĩ· amnẽ hybrũ transierunt· ⁊ igẽ
tes copias hispanoz mago· ⁊ hasdrubal
fudẽrũ· Qui fecisse q; ab eis ulteioz his
pania ni· p· cornelius rapti traducto·
exercitu hibrũ· cluduq; socioz aris itpz
ad uenisse primo ad castru altũ loc⁹ ẽ
unigmis cede· bamulcãs· cast· ĩ· habẽ·
Arcerat munitis· ⁊ co nuncerat añ frum

Vdelia cũ phõ rege

philipp⁹

Vneu pfert⁹ an appollonias noctu aggredi deiu pbz

Vcesta ĩ yspania

tum. qr oia ĉca hostiu plena erãt. agmq
romanũ impune insulatũ ab equitib⁹
hostiu fuerat. ⁊ ad .xx. mlia aut mora
tor aut palantiũ pagos infecta. Cesser
ũ. r. ppi pacta loca. ⁊ ad mote uictore
cast ĉmunire. ro. cũ scipio cũ oĩbus
copijs. ⁊ hasdrubal gisgonis filius cũ
carthaginiẽsiũ duc cum exercitu insto
aduenit. contiꝫ romanũ trãs fluuiũ cẽ
cede. ꝑ. scipio cum expeditis clã pfect
ad loca ĉca insenda. haud fefellit hostẽ
Opsilset qr eum impatentib⁹ cẽpis in
tumultu inppinquo cepisset. Ibi qr cũ
sessus. aduentu fris obsidione eximit
castulo urbs hispanie ualida ac nobi
lis. ⁊ adeo ĉ umẽa societate penus. ut
uxor inde hannibali ẽet. ad ijs. defec.
Carthaginenses ylurgim oppugnare
adorti. qr pstoutz ibi romanũ erat.
undebant. qr inopia maxime eum locũ
expugnatum. Comel scipio ut socijs
ꝑ honoꝫ ferret opem. cũ legione exped
dita. pfectus int bina castra cum mag
cede hostiũ urbẽ ingressus. ⁊ ꝑ uno die
eruptõe eop felici pugnauit. Qup. xi
milia hoũ ĉesa duobz ꝑlijs. pl. x. capta.
cũ sex. ⁊ xxx. militarib⁹ signis. tra ab yl
turgi recessũ ẽ. Brgetia in urbs socia
⁊ hec romanor erat. a carthaginiẽsib⁹
oppugnari cepta ẽ. Cum obsidionẽm
sine ĉtamine aduenies. cũ. scipio
soluit. Ad mundã exinde castr punica
mota. ⁊ r. eo confestim secuti sunt.
Ibi signis ĉlatis pugnatum p. iiij.
ferme horas egregie q uincentib⁹. xl.
signũ receptui datũ. qd. coãm scipionis
femur tragula confixũ erat. pauoꝫq
ĉa eum cepat militeꝫ ne mortiferu
eẽt uulnus. Ceteꝝ haud dubium fu
it quin ĩ ea mora intuentes. castr eo
die punica capi potuerint. Jam nõ mu
lites solũ. sed elephanti. ⁊ usq; ad uallũ
acti erant supꝫ upõd nouẽ. ⁊ xxx. ele
phanti pilis confixi. Hec plio ad. xij.
milia hoũ ducuntur cesa ꝑ tria ita
lia capta cũ signis militarib⁹. vij. ⁊ l.
ad auringẽ in urbẽ ꝑ eu recessere. ⁊
ut fritis instaret secutus romanus
ibi iterũ scipio lecticula in acie ilatꝰ
conflixit. Hec dubiꝫ uictoria fuit. ⁊
minus tam diutino hostiũ qm ante.
quia pauciores sup fuerũt qui pug
rent occisi. Qz gens nata ĩ stragẽ
reparandis q bellis. magonẽ ad eq
sitice militum fratrẽ. atq; hui repele
ut exercitu. ⁊ dosq; ad tẽpus duũ ĉin
tegro ĉtamẽ fecit. Alij pleriq; milite
siquẽ ꝑparte totiens int paucos die
uictã. icẽ ais quibꝰ ꝑ. ozti. eorem
q; euentu pugnauit. Plus octo mlia
hoũ cesa. ⁊ multo minus q mille
capta. ⁊ signa militaꝝ. lvii. ⁊ spolia
plima gallica fuere. aurei torq
ques armilleq; magn numerus duo
⁊ insignes reguli galloꝝ menua cepta
⁊ cuius maxima erant. eo plio ceciderunt. Octo elephanti capti tres occisi. cẽ
tũ ꝑ tres in hispania cẽt. uerecundia.
r. tamẽ cepit. Saguntũ oppidum
qd causa belli cẽt octauũ iam annũ
sub hostiũ potestate ẽt. ⁊ traq; id oppi
dum ui pulso ꝑsidio punico receptũ.
cultoribꝰ antiquis quos. ⁊ uis reliq; mat
belli restituerũt. ⁊ decimos qui con
tegrerãt eis cum carthaginiensib⁹
bellum impotestate retractos subeo
rona uenouerũt. urbeq; eoꝝ deleuĉ
hec in hispania. q. fabio. m. claudio.
cõs. gesta Rome cũ tribunis. pl. no
ui magr. insserunt. extiplo cẽlonibus.
p. furio. ⁊ an. attilio. a. p. metello. tr. pl.
dies. dicta ad pplm ẽ. Questorem cũ
pximo anno atẽpto eq tributo mo
uerũt. atq; eratu fecerunt. ppr con
iuratiõẽ. deserte actus italie ad cẽ
nas factũ. Qz nouẽ tribunoꝝ auri
lio uetuit causam immagistratu di
ceret dimissiq; fuerãt. neq; lustrũ
ficeret mos phibuit. ꝑ. furi. ⁊. c.
attilius magistratu se abdicauit.
cõsilia cõsularia habita a fabio ma
ximo cõs. ⁊ creati. cẽsul. ambo absẽ
tes. q fabius maxim. cõs. filius.
⁊ r. sempronius gracchus iterũ. pr. fuit
cato. quitũ ediles aurules erant. p.
sempronius. ẽ. tuditanus. ⁊ cũ. filiũ

centimalus ⁊ ō. emili lepidꝰ. ludos scē
nicos cōns ⁊ p quatriduū eo anno primū
factos ab curulibꝫ. edilibꝫ memoꝛ pdi
tur. Edilis tuditanus hic erat ⁊ q ad
cannas aliis pauore intanta clade ⁊
torpentibꝫ p medios hostes auxiliis.
comitijs pfectus austere. ō. fabio. ⁊
cōs. designati cōs. ii. accersitu magi
stratum iniet. senatuq; de bello ge p
uincijs suis ptoꝛq; ⁊ de exercitibus
diuisi. Bellū cū hannibale cōsulibus
mandatū ⁊ exercitū uniq; ipē sēpti
habuerat ⁊ alt̄ q̄m fabius cōs. ⁊ binc
erant legiōes. ō. emili. pr̄. cui p maē
na sors erat ⁊ uris dictiē ⁊ attilio col
lege. pr̄. urbano lucerīa ⁊ puncia ba
lēt legiōes q; duas quibꝫ q. fabi qui
tū cōsul erat ptoꝛ pfuerat. p̄ii. sēp
mo ⁊ puntiam armenū. cn. fuluio
flaccino cum binis itē legionibꝫ euene
rūt ut fului urbanas legiōes ducerēt.
tuditanus a. ō. pōponio accepit pro
gnati impia ⁊ puniceq;. ō. claudio fi
cline fimbꝫ eis quibꝫ regnum hiero
nis fuisset lentulo p. p̄r. ⁊ puncia uet
o cracilio classis. exercitus nulli addi
ti nouī. ō. nalio gnas macedo magꝫ
cum legiōe ⁊ classe q̄m habēt. ō. mu
tio cum uetere exercitu. duc aūt legi
ōes erant sardinia. q̄ terentio legio
una ⁊ q̄ iam p̄erat picenū. Octibi p
tea duę legiōes urbanę iusse ⁊ xx. mi
lia sociorꝫ. his ductibꝫ his copijs ad
uersus multa simul aut mortā aut sper
ta bella. munitiē. ii. impui. Consu
les duabꝫ urbanis legionibꝫ sēptis.
supplemtoq; maiuas lecto ⁊ pq̄ ab
urbe mouerent ⁊ p lucriā, ⁊ cumā, quę
nuntiata erāt. ⁊ ut ac ponte tractē ⁊
arcue ⁊ iouis edes de celo tacta fue
runt ⁊ alia ut ombria celoꝫ aurūq;
edituꝫ puerīs. ⁊ flauiū longarum spe
cies in flumē ⁊ arcane quę nulla erat
iuse ⁊ in oīb⁹ uicinis templo q̄d in
cōspectu ag̃ē arma cōcrepuisse ⁊ flu
mē amnē ciuentū fluxisse. his prodi
tis ex decreto pontificū pfecti consules,
sempiū in lucinos, in apulia fabius.

pat̄ filio legatus ad fuestulā uenisset. uēt.
cum obuiam filius p gredereť ⁊ uerecundia maiestatis eius ad uer
tendi ⁊ p̄ uncem fascēs equo p uect
senex. ut cōs. audiuit ⁊ primum luto
rej iussit ⁊ ut is descenderet ex equo i
clamauit. tū demū desiliens. ex pri
nquid uolui fili satin sanes cōsule
te ee. Inea cum classe altum arpinas
dā nocte cum tribꝫ suis uenit ⁊ pmit
tens si sibi p mio foret se arpos pdi
turum ee. Eam rē ad cōsilium retulit
fabius. alijs ptinaciā fuga ⁊ bandi
necandusq; uicem incapitis si cōmuni
hostis. qui p campanensej clade tanq; cum
fortuna foedus fecisset oporteret ad ham
balem discessit. tradidit q; ad defectionem
arpos tū q̄ res romana cōtra spem uo
tiq; eius uelut resurgēt ⁊ turpius iu
dicatū nouam referēt ⁊ pdidit ⁊ pdidit.
pollu. v. m. uirgis inditiē ⁊ semper
alumne sentiat infidus socius q̄m
hostis ad phalerios pertinet ⁊ pditorem
ciuium ciuis fugis documentum ē. Contra
ea ⁊ cui pat̄ fabius ⁊ p̄m oblitos hostes
in medio ardore belli tanq; liba de q̄ ar
bitrij agē agebat ⁊ cū illud potius age
dum atq; cos agitandū sit q̄m fieri
possit. ⁊ le quin locij tpis romano desci
cant ⁊ cū necatent ⁊ documentum aūt dicat
statui oportē ⁊ si quis respicat. ⁊ antiq;
secutatē respicat. q̄d si habē ar. liceat.
redire ad eos nō liceat. q̄d dubiū eet
quin bru desiderata ab sociis. ⁊. res fe
cibꝫ punicis ois in tra ia tuta usum
sit. ⁊ tam nō eū ee qui altino fidei ne
q̄q̄ censeat habendū ⁊ si medium con
secuturum ciuis sua neq; eū p hostē
neq; p socio in sentia habitū. liba
cuiberia haud, ⁊ cui acristis placere
malit̄ fida amicitate eū seruā ⁊ plebi re
pus p̄ pecto bello tū cōsulendū utrū
defectio prior plus mitis sit pene. anh
redditus uenie. Fabio assensū ē. ei
thenus q; ligatis traditus ⁊ ipe. ⁊ coīce
⁊ aurū satis q̄d magnū ꝓpndus secu
tū attulat. ei fuga ni missu cibꝫ. cui
medium solutum custodes seq̄bant.

Vquibꝫ quingꝫ p
esset cōsulue
rit. itaq; p
uiae atq; ee
ctus

al' ītez

ītercalabat

Consultatio de Annio class
transfuga Arpinat

al' fuit sitandē

..in pace

si abire

ydonea

nocte clausis aduersabant. Arpis com
pmuum celebrari quicq̃ cẽptus clem
fama p totam urbem uulgata, tumul
tum, p principe amisso fec, metuq; re
nouax, extiplo mũtij, mulsi. Q. ubi of
fensus, neq; quã penus, q. & ip̃m ut
ambigue ficei iurum suspectũ iã pẽ
habebãt, Et causa, nacti erat tũ dictis
hois bona possicetoi nentemoq; Letiz
ut re magẽ q; auaricie datum cẽdent
hoies, et udelitati q; grauitate addidit
cui gẽq; ei ac libros uincul' accitos q̃sti
cẽ habitu p mũ de fuga, de q̃ aliũde
inquantũ auri, argenticq; comm relic
tum cẽt, satis cognitus oĩbz uinos,
conbussit. Fabius ab fine sula, pfect'
arpos p muz uisitat oppugnare, ubi
cũ mille fere passibz cast' posuisset, cõ
templatus exp̃opinquo situ urbẽ me
nuaq;, q̃ pare tutissima menibus cãt
q; maxime uegilẽtiã custodia uiret,
ea potissimũ aggredi statuit, cõpatis
oĩbz q̃ ad urbes oppugnãdas usu se
centurionũ roboa, de centu delegit
tribunos q; uiros fortes eis pfecit, &
milites sexcentos q̃ntũ satis uisum
é attribuit. eos q; ũ quarte uigilie si
gnũ cecinisset, ad eam locũ scalas uis
sit ferre. porta ibi humilis, & angusta
erat uia in frequẽti p ceptã partẽ urbis.
Eam portã scalis p̃ trãsgressos, ad mu
rum pgẽe, exitione parte aut claus'
refugere iubet, & tenentes partẽ urb
cornu signũ dare ut cete copie, quo
uerent, pata oĩa atq; instructa, de ha
bituriz. Ea impigẽ facta, & q̃ ĩpedi
mentum agentibz fore uidebatur, do ma
xime ad fallendũ iuuit. Imber, q̃ nocte
media coortus, custodes uigiles q;
delapsos stationibz subfulgere ĩtec
ta cogẽ. Q. omnibz q; primo largiores p
celle strepitũq; molestiã, portã exuadi
re prohibuit. lentior deĩ equalior q;
accedens, quibz magnã partẽ hostiũ
sopiuit. p̃q; portã tenuer' comitesq;
inuia paribz intra uallis dispositos cũ
cubent ut consulẽ excirẽt. Et ũ factũ
ex compto cẽ, signa effert consul iub.
& paulo aũ luce, pfracta portam urbẽ
ingredit. tũ demũ hostes excitati sunt
iã & imbre conquiescente, & p̃ q̃ luce
p̃sidiũ in urbe erat hannibal, q; nq;
milia ferme armatoz, & ip̃i arpinũ tria
milia hoiũ arbitrabãt. eos p̃mos pem
ne qd ab ẽgo fraudis cẽt hosti oppsu
erũt. pugnatũ p̃mo in tenebris an
gustiisq;, cũ uoci nõ uias tantũ sed tecta
& prima parte occupassent, ne peti sup
ne aut uulnerari possent. Cognitis inter
quidam arpinis, & atq; in colloqa ce
pta fiẽt, de cunctantibz rẽ q̃d sibi uellet
arpianu, q̃n ob noxã romanoz, q̃d ob
mutuum penoz, pabenigenis ac barba
ris, italici aduẽus ueteres socios, ĩ.
bellum gereret, & uectigalez ad stipen
dia multorũ italiã affluere facerent. Ar
pianus purgantibz ignaros oĩũ se ue
nũ, a principibz datos, pene captos op
pressosq; a paucis ee, inuito omto, ples q̃
plurib; & loqui, postremo, p̃. arpin'
alius ad cõsul' deductus, fideq; data, it
signa aciesq; arpinũ repente, p̃ tẽ. ad
uersus carthaginenses arma uertẽ. hispani
q; paulo minus, x. hoies nichil p̃terea
cũ consule pacti, q̃m ut sine fraude,
punicã emitteret p̃sidiũ. ad cõsulem
transtulẽ signa. Carthaginẽsibus
porte patefactẽ, emissiq; cũ fide colu
mes, salpiã ad hannibalez uenẽ. arpi
sine clade, ullius pt̃ q; unius uctoris
pcliorus nouu p̃sidiũ restitutũ ab r'.
hispanis duplicia cibaria clam uisũ. opa
q; eoz fortia ac fracti p̃sepe res, p. uasa ẽ.
Cum consul alẽ in apulia, alẽ in lucã
nis cẽt. eqtes. c. xij. nobiles cãpani p̃fec
cie p̃dandi ex hostiũ agro, p̃missu magi
stratuũ ab capua, p̃fecti ad castra, & q̃ sup
fuessula erant uenẽr. Et ratiom mutuã
qui cẽnt dixerũt. cõsul eq; se se cum. p̃n.
nelle, cũ filiis suis castris p̃cerat. Cui ubi
nũciatũ cẽ. x. ceteo numero uisũ in ter
bis deducta ad se, ubi q; potularent audi
uit, nichil eũ aliud petebant, q̃m ut
capua recepta, bona sibi restituerẽtur.
Inficeq; omẽs accepti. Et ab altõ. p̃. se
p̃mo tudicano oppidũ atinũ expugnãt.

|· ad hãnibalẽ

|· oppugnato arpoz

|· ex toto

|| uiis

amplius .lxx. hoīū cepta ⁊ ens argenti
q̄ signati aliquanti. ⁊ Rome fectum ī
cendiū p duas noctes ac diē unū cemū.
Bolo cōsci oīa int̄ salinas ac portam cī
mtalē. cum equmelio ungulaq̄
uico int̄plus fortunc ac matris ma
tute ⁊ erāt portam late uagās ignis p
fanaq̄ multa absūpsit. ⁊ Eodē anno .p.
⁊ cīn. cor nelius cum in hispania reg p
spe eēnt multos q̄ ⁊ ueteres recēpit
scios ⁊ nouos adiceret, in affricam
q̄ spem extenderūt. Siphax erat rex nu
midex subito carthaginiensib hostis
factus. ad eū centuriones .iij. legatos
miser. q cū eo amicatiā societatēq̄ facē
⁊ polliceret si pseueraret urgere bello
carthaginiēses. gr̄ā eam re foze sena
tui pplo r̄. ⁊ ad mīssiuos ut int̄ p. ⁊ j
bñ cumulāt gr̄ām referunt. Grata ea
legatio barbaro fuit; ēlectusq̄ cum
legatis de ratiōe belli gerendi ut uetꝰ
militum ūba audiuit. q̄m multarum
rex ipe ignar ēet ex cōparatiōe tā ordinate
disciplinē suū adiuit. Cū p̄mū ut plōs
ac facilib scīps faceret. oranit ut duo le
gationē referret ad impatōes suos. un
ap̄ sese magnā rei militaīs reduret. n
dei ad pcelsiss bella numidasq̄ gentem
ē. equos tantū habilē. ⁊ ita ā nīce apī
cipīo gentis maiorēs suos bella gessisse.
ita se a puerīs insuetū. Sy habē hostēs
pedestri ferentē marte. cui se eq̄ri robo
re uirtū uelut. ⁊ sibi pedites cōparatos
ēt. ⁊ ad ro multitudine hoīū regnū habū
dare. ⁊ armandi ordinandiq̄. ⁊ istruēdi
eos artē ignorare. oīa uelut forte con
gregata turba sua ī sana ac temeraria ēet.
facturos se in p̄senti a q̄ uellent legā
ti respōdēt. hoc accepta ut remitteret
exēplo eum si impatōes suū nō cōpto
basset factū. Diuestorio nom fuit qui
ad regē remansit cū duob r̄. relata.
numida legatos in hispaniā mittit ad
accipiendā fidē ab impatoribꝰ. r̄. ⁊ s
dei mandauit ut p tinus numidas
qui intra portas seqū phoīa d carthagi
niensiū auxiliarēs ad trāsitū ceī placē
rent. ⁊ statoriꝰ ex multa iuuentute
regi pditus consēpsit ordinatos q̄ p̄ter
morē romanum instruendo. ⁊ decūrēn
do signa sequi. ⁊ seruare ordines docuit.
⁊ opi alios q̄ iustis militaribꝰ ita assue
fecit. ut breui rex ñ equita magis fidē q̄
pditi. collatio q̄ eq̄ campo signis. iusto
plio carthaginiēsē hostem superet. ⁊ s.
quicq̄ in hispania legator regis aduēt
magno emolumēto fuit. ⁊ laq̄ ad famā
cor transitūcēs crebē. ab numidis cepte
fient. ⁊ ita cū syphace r̄. nūcij amicitia est.
Cō ū carthaginiēses acceperūt, ertiplo
ad gelā in parte altera numidē messilij ea gens uocat regnante
massimillā habebat .vij. ⁊ x. annos natū. legatos mittit. ⁊ filiū Gala
ceterum iuuenē ea indole ut iam tū ap
pareret, ēt regnū opulentius q̄m̄ q̄d ac
cepīs facturū. legati q̄m syphacē r̄. mu
nib ut p̄tentionē societatē cor adiuū
regis pplōsq̄ affinē ēet. dōnec melius
foze gelē q̄ carthaginiensib iungī q̄
primum. an q̄ syphacē in hispaniā. aut
romani in affricā trāsearent. oppīmi s
phacē. nichil dū pt̄ nom ex fece r̄. habē
dei posse. facile p̄suasum gelē filio de
poscente id bellū ut mitteret exercitū.
qui carthaginiensib legionib cōiūcti
magno p̄elio syphacē deuīcē. xxx. m. eo
plio hoīum cesā dicunt. Syphax cum
paucis equitib in maurusios exacie
numidas extremā p̄ter oceanū aduīsū
gaddis colunt refugit. affluentibus
q̄ ad famā eius undiq̄ barbaīs. ingē
tes bū copias armauit. utrū quib
in hispania anteā dirēptum fieret tra
ueret. massinissa cum uictōē exercitu
sequit. isq̄ ubi cum syphace ingenti
gelā p̄se fine ullo carthaginiensium
opib gessit bellum. in hispania nichil
memorabile gestū. p̄t q̄ celtib ūm q̄
iuuentute eaindē mercede q̄ facta cū
carthaginiensib erat impatōes. r. ad
se pellexēt. ⁊ nobilissimos hispanos
sup. ccc. mil. ad sollicitandos pplares
qui int̄ auxilia annibalis erāt miser. so
m eius anū in hispania ad memoriā ifig
ē. q̄d mercennariū multitudē maiestas
nemīnē an q̄m tū celtiberos romani
habuerūt.

l. cum

l. que

exphon tib. my. propr

Annibal in affrica atq; in hyspania gerit. Annibal in agro tarentino est. Tarentinor potiu. Interim salentinor ignobiles urbes ad eum defecerũt. Eodem tpe Cn. Fulvius et Q. Fabius qui anno prior ad penos desciuerant, consentiũ tauriũ in fidẽ pli. recipiũt. Et pleres recusserunt m. t. Pomponius veientanus pfectus loci quũ aliquot plebis pl'ationib; in agro bructio usti ducis speciem nactus, tu multuario exercitu coacto cũ hannone conflixisse. Magna ibi uis hoiũ. Sed ĩcõdite turbe agristiũ fuorũq; cesa aut capta ẽ minimaq; iactura fuit qd pfectus inf ceteros ẽ captus. Et cũ temerarie pugnet auctore tante pulsus, ois malis artib; et rei. p. et societatib; infidus d'apnofus q; sepi consul in lucanis multa pfida parua haud ullum dignũ memoratu fecit. Et ignobilia oppida lucanor aliquot expugnauit. Qd diutius trahebat bellũ et uana bant. Socie ad usq; res no fortuna magis q; aios hoiũ. Tanta religio et magna ex parte extra ciuitatem incessit, ut boies aut di repente alij uiderent facti. Nec iam in sacro mo atq; in ẽ parietes ab hoste tenebantur. Titus. Li. in publico. et ad forũ capitolioq; mulier. Tba erat, nec sacrificii tum nec pristinũ dos more patrio sacrificãa accipere cepant hoiũ mites. Quor; numeri; ruri rustica plebs cri cultus diutino bello infestus q; ags egressus. Et metu in urbẽ compulsa. Et questus ex alieno errore facilis, que uelut ex ocesse artis usu exercebant. Primo secrete bonor; indignationes eruebãt. Deiñ ad patres et ad publicã querimonias excessit reo. Inculpanti ge nus absentiu triũ uiriq; capitales q; no prohiberet comitiũ eam multitudine e foro ac discussis apparatus sacror; conati ẽnt. Haud pul affuit q; in lucanũ. Vbi potius iã ẽ id malum apparuit, q; ut minor is p magistratus sedaret. Q. emilio. Pr. urb negotiũ absenatu datum ẽ ut. Et his religionib; ppli mb aret. Ss. et in comitio senatus consultu recitauit. Et edixit ut quicũq; libros rituales pontificales ue aut artẽ sacrificandi habẽt. eos libros ois litteras q; ad se aũ lr' aplis deferret. Et ea quis in publico sacro ue loco no quo aut ex eno ritu sacrificaret. Aliq; publica sacerdotes mortuo eo anno fere. L. cornelius lentulus pontifex maxim. et c. papiri. c. f. maxo pontifex et p. furius pilus. augur. et c. papiri lemasso. x. uir sacror. Julentuli locũ q. cornelius cethegus. Et in papiri cornelius sertuli cepio ponti fices suffecti sunt augur eat. et q; flaminii. Decez uir sacror. L. cornelius lentulus comitior consulatũ ita appetebat reipus; si q; consules alterũ ire tos succare no placebat. E. semp unus q; consul comitior causa dictatorem dixit. C. claudiũ centonẽ ab eo magre equitu; ẽ dictus. Q. fulviũ flaccũ. Dictator primo comitiali die cauit consulem q. fulviũ flaccũ magistrũ equitum. appi claudiũ pulchrũ. cui sicilia prouincia in pterea fuerat. tũ ptores creati. q. fulvius flaccus. claudius nero. q. ulpi filam. p. cornelius sulla. Comitijs pfectis dictator magistratu abiit. Et curuli fuit eo anno cũ. cornelio cethego. p. cornũ. scipio. cui p' affinem fuit cognomen. huic petenti edilitatem cũ obsisteret tribuni pl. negantes ratem eius hũdã ee. qd no dũ ad petendũ legitima etas eet. Time inquit os q tites edilẽ face uolũt. satis annor habeo. Tanto inde fauore ad suffragiũ ferendũ in tribu discursũ ẽ. ut tribuni repente incepto cessitarint. Edilicia largitio hec fuit. Ludi. r. p. ptores illi copijs magnifice facti. et die unũ ultra unũ. rogi olei in uicos singulos dati.

Anno ccclxxxvi

l. uilius ·t. apull' ·7 ō. fundamus fidu
lus ecules plebei. aliq̃t matronas apud
pplm pbm accusauer. q̃sdam ereis dap
natis merilū egerē. ludi plebei p biduū
um instaurati ·7 ouis epulū fuit hui⁹
causa. O. ~ fuluius flaccus t'tiū. appiū
claudius cōsulatū meminē ·7 p̃tores pro
uincias sortiri se. p. cornelius sulla
urbanam ·7 peregrinā. q̃ duos añ sors
fuerat. Cū fuluio flacco appio q. cla
udio nero fuessula. ō. uili filan̄ cātus
consul. Consulibꝫ bellū cū annibale
·Abinc legiões recte. altā fabio supio
nis anm consuli. altero fuluio cētum
malo accepet. p̃tor fuluij flacci q̃ luce
tie sub emilio p̃tore. Neronis claudij
q̃ inpiceno sub. t. terentio fuissent le
giões eēnt supplementū uicas ipe sce
ret sibi. ō. uinio uarus cōsules. le
giões urbane p̃tores ām dare. t. sep
timio gracho ·7 p. sempronio tuditano im
pij pruncie q̃ lucani ·7 gallie cī
sulis exercatibꝫ prorogate. Istej. p. lentu
lo q̃uer. p̃untie insidiis cēt. ō. mar
cello siracuse ·7 q̃ hieronis regnū fuisse
t. otacilio classis gās. ō. ualio sarci
na. Q. ~ mutio scevole hispanie. publio
·7 cī. cornelio ad uetes exercitus. duc
urbane legiões a cōsulibꝫ scripte. Sū
magi tū ·7 xx. legionū eo anno effec
ta e. Delectū cōsul ai. m. pumū pyrge
nio cū magno ipe motu rex factū ipe
dit. ~ publicani erant p̃ui qui multis
ānis pare fraude auaricia q̃ neminē
incultate habuāt. pf. l. pomponium
uetanū quē pplante temē agros in
lucanis ductu hannois p̃ore anno cepāt
carthaginienses. Ibi q̃ publicā pecūm
erat aui tempestatis unbris q̃ portarēt
ad exercitus ·7 emūti erant facta nau
fragia ·7 ea ipa q̃ ua renūtiauerant. fra
ude ipoꝝ facta erant nō casu ueteres
quassatas naues paucis ·7 parui pcij
rebꝫ unpositis. cū mersissent eas in alto
exceptis in pparatas scaphas nauti.
multiplices fuisse merces emūtiebāt.
Ea fraus unuicata. ō. emilio p̃tore
ore anno fuerat. ac peꝫ ad senatū
relata nec tam̄ ullo senatus consulto
notata. quia patres ordines publicano
rum intali tp̃e offensuꝫ nolebāt. po
pulus seuioꝝ unter frugi⁹ erat. et
citatiq̃ tantes duo tribuni pl'is spūs
·7 l. carulla cum rē inuisam infamiq̃
cernerent. ducentū mlū eis multa
ō. p̃umio dixer. Cui etanē cū dies
aduenisset. cōsiliūq̃ tam frequentes
pleb ad eēt. ut multitudine arx capito
lio uix caperet. porta causa una spes in
debat eē. si. c. fulgis calca tribunus
pl'. qui p̃pinquus erat cognatus q̃ p
rimo p̃us q̃ ad suffragium tribꝫ uo
carent intercessit. Testibꝫ datis. tribu
nu pp' submouer. Site illa q̃ lata est
ut sorterent ubi latum suffragiū fer
rent. Interea publicam calce instare.
ut concilio die eximeret pp'is reclu
mare. Et forte in comitiū primū sede
bat calca. cui simul pudorq̃ aūi ūsa
bat. Cum ineo parum p̃sidij eēt tuba
te rei cā p̃uaciuꝫ insimo loco ieo
ruper. uergantes simul cū pp'. tbu
nis q̃ nec pcil diuicatice res erat.
cum fuluij cōsul tribunis uicetis ne
unquit uos inordine conacos eē ·7 nec
ad seditiēs spectare. in ppe diminutis
pleb cōciliū. plebe dimissa. senatus
uocat ·7 cōsul refer de concilio pleb tra
ui atq̃ audatia publicanoꝝ. ō. fuiuū
camillū cui exiliū ruina urbis secuta
fuit. dapnari se arbitratus annis pas
cc. x. uros añ eum quoꝝ legibꝫ ad eam
die uocaret multos pecūa principes ciui
tatis uadiaum de se pp. p̃ unū pu
gnensej suffragiū pp'lm ortos fisse. cō
cilium pleb sustulisse. tbunos inordine
coegisse contra pp'lm. i. acej intercedu
xisse. locū occupasse. ut tribunos aple
be intcluderet. tbi insuffragiū uocari
phibē. nichil aliud agere ac diuicatē
hoies impatientia magistratuū q̃d cel
serint in p̃sentia furoꝝ atq̃ audacie
paucoꝝ. unicaq̃ se ad pp'lm. i. passi sit
·7 commutis q̃ reius ui atq̃ armis phibi
turus erat. ne causā quererentibꝫ dum
citicēj daret. uoluntate ipsius fultu

de comitiis Annij

de strage Pu mij pubi

Metius

Reclano fuluij cōsulis de ui a seditione primo

ab inuitis al' ab ignaris

cōmisse

lerunt. Hec eum ab optimo q̄q; patrie tate rei acta cēnt, nūq eam cōnē rem. p. 7 p nutioso exēplo factā senatus decreuerat, confesti cīuili tū. pl'. omissa multe cē tatice rei capitalis die p̄mo decreuit. ac nūiates daret p̄tōi amatōe atq in carcerē duci iussēt. p̄ tumultu nūiatibus datis nō affuit. Tū. pl'. uocauerūt plebē, q̄ua scīunt. si. ḡ. p̄mus aū kl' marias nō p̄clusis, catatus q eo die nō respōdisset neq excusatus cēt, uti cum in exilio cē, bona q eius uenirēt. ipi aq̄ 7 igni' pla cere in tēdia. sing los de inde cog q̄ube ac tumultus concitatōes fuerāt, rei ca pital' diē dicere, ac nates posce cepunt. p̄mo nō dantes, dein in eos qui dare po sent in carcerē coiciebāt. Cui rei pdi uitātēnses plenq; in exiliū abierūt. hinc fraus publicanor. dein fraude auctā p̄tegens, exitū habuit. Comitia inde pō tifica maxīmo creando sē habuīa. ea co mitia nouus pontifex. ḡ. cornelius ce thēg' habuit tres ingenti cōmune peri ert. fului flaccus ōsul, qui et aū bis ōsul 7 censor fuerat, 7 t. manli torq̄tus, 7 p̄ duob; cōsulatib; 7 censura insignis, 7 licini crassus qui eloquitate cū. p̄cipue erat. hic senē honorātos q; iuuenes in eo cōmune dicūē. aū hē int. c. annos. 7 xx. Remo p̄ter. p. cornelii calussam pontifice maxīm' cui fuerat q sella curu li nō sedisset. Consules dilectū cū ex' cō ficere. q̄ inopia iuuenū nō facile iutū q̄. 7 nouę urbane legiōes 7 supplem tū uetenb; scīeret sufficiebat, senat ab sistere eos inceptō uetuit 7 trū uno binos cāri iussit. altos qui ultra quinq̄ gesimū lapideq; implateis foris q̄ 7 cō ciliabulis cēm copiā ingenuor inspice rent 7 siq robore satis ad ferēda arma ha bē uiderēt 7 si ficti militari etate cēnt, milites facerent. cū. pl'. Quib uideretur ad pplm ferret. ut qui minores. xvij. xx. annis in sacrāmento dixissent, ii p̄ñ stipen dia, precederent. ac si septē. x. annor aut maiores milites. Ex hoc sē cāti trū uū ni bini nō cōstitēq; ingentior pagros loca tp̄a in sicilia litterę marii marcelli de postulatis mihi tū qui cū. p̄. lentulo mihi tabant in senatu retitate sunt. Cannen sis reliquę clades hic exercitus erat re legatus in sicilia sic an dictū ē. ne ante p̄uinci belli finē in talia repōtarent. hyp missu lentuli p̄mōes equitum ce ciderunt nūq 7 robora exlegionib; pedi tum legatos inhibita ad. ḡ. macellū misēr; equib; unus potestate dicēdi facta. Consul te. ḡ. marcelle i tua ā dissem. cū p̄mū de nob 7 finō ūquā cte tiste factū ē in hoc ispassem. si p̄ uī caam nos morte regum turbatam, ad ḡrue bellū adūsus siculos simul penos q; mutti 7 sanguine nro uulne rib; q̄ nra tua satisfacturos ee. sic patrū memoria q capti puto adhereā eam erant, ad ūsus pyrrū ip̄m pugnātes satisfecerūt, quinq̄ qō obmeritu; utrīm suc censuistis patres. ē. nob ac succensetis. ambos in consules 7 uiuos sin; senatu uiuen uidēor, cū te marcelle intuēor. Quē si ad eam uas cōsule; habuissemu. melioz 7 res. p. 7 nra fortuna cēt. Hinc q̄so p̄us q̄ de cognoscē nra q̄or 7 nora; cui' arguim nos purgare. Si nō di ma nec facti cui' lege immobil' rerū humā narum ordo sert. si culpa p̄mus ad nas, cui tanta ea culpa fuit militum an imperator 7 equitē; miles nichil ūq̄ 7 dicam de imperatōe eo cui p̄sertim sae gras ab senatu actas, qō nō despauit re re. p. qui p̄ fugam actam in p̄oīs ano p̄egratū imp'ū. ceteros ite ex reliqui' clades eius q̄s tribunos militū habiu mus. honores p̄tē 7 gere 7 p̄iuncias obtinē animum. An uob uīs q; hīs ignoscatis facil' patres. ē. in hac uilia ca pita seuiret, cōfuli p̄mor ibi q; alios ci uitatis fugē cū spes alia nulla cēt tū pe nō fuit. milites utiq; morituros iacē mussitis. ad alia ppe ois exercitus fug ad furculas caudinas q; exptus quid ciuili arma tradidit hosti. ut alias pu dendas clades exercituū taceā. tam tē tū affuit abeo ut illa ignominia int exercitus q̄reret, ut ea urbs. r. peum ex ercitū qui ab alia inuictos trāsfugerat.

|| altiores qui atra

dilectus militū

|: essent
H faciendā
canesiū

de postulatis reliquaꝝ

t. s.c.

formae corrige

recuparet. ⁊ caudine legiões q̄ sine armis redierãt. ꝛ. armate remisse in hostium. ⁊ eunte illum hostem subiugũ miserunt. qui hac sua ignominia letatus fuerat. cannensẽ uõ quisquã exercitum fugę aut pauorẽ insimulare potest. ũ pl. l. multa hoiũ ceciderũt. nñ cõsul cum equitib⁹ lex. fugę. nñ nemo sup ẽ ñ quę hostis ceteris reliquit. Cũ captiuus redemptõ mercabat. flos mulgõ hoies laudabant. qõ rei. p. nos seruasse mus. qõ ad cõsulẽ uenissẽ reuocassem ⁊ specie iusti exercitus fecissem. Hinc deterẽ cõmonitẽ sum q̄n apud patres nros fuerãt captiui. Quippe illis arma teneãtur atq; ordo militandi locusq; in quo ceteret in castris ẽ mutatus. q̄ tam semel nãuata re. p. opa. ⁊ uno felicia plio recuparẽ. Nemo eor relegat in exilium ẽ. nemini spes emerendi sup̃ data accepta. hostis denuq; ẽ datus cui q̄ dimicantes aut uitã semel aut ignominiã finirent. flos quib⁹ ñ qõ cor missimus ut quisquã ex cannensi pugna sine acie miles romanus sup̃ eet. nichil obiici potest. nõ solũ a patria ꝓuincia q; ab hoste. ⁊ relegati sumus ũ se ne seruamus in exilio. flęq; spes. neq; ex casu abolendę ignominię. neq; pla candę ciuiũ ire. flęq; denuq; bñ moriẽdi fit. neq; ignominię finem. nec ũtutis p̃mia petimus. ō. expiri aiã. ⁊ ũtutes exercẽ liceat. labẽq; ⁊ pcm petimꝰ. ut uiror. ut militũ officia fungamur. Rel lus insignia ia alterũ annũ ingentia dimicatiõe gerit. urbes alias penus. alias romanus expugnat. pedituꝫ. ⁊ equitum acies cãuit. ad singula tra manq; res gerit. clamẽq; pugnantiũ crepitusq; armor exuuiarũ. reflices ipi. ac legiones tam q̄ nec manus nec arma habeam. suor legiõ. ꝛ. semp nus consul totiẽs iam cum hoste signis collatis pugnauit. operiũ habẽt libtatẽq; ciuitatẽq; p̃mus saltim ad hec bellũ emptus. nob simul cõgredi cũ hoste liceat. ⁊ pugnando q̄rere libtatẽ. Vis tu mari. ius tra. ius acie. ius urbib⁹ oppugnandis expiri ũtute. asp

rina q̄q; adolabẽ. pclinq; reposcam. utq; ad cannas fugiendo q̄q̄m p̃mum fuat. q̄m quicquid ferarum. id omẽ destinatũ ignominie ẽ. sub hec dicta. ad genua macelli prouoluerũt. Marcellus uo nec iuris nec potestatis sue ee dix. senatui scripturum se. oraq; de sententia patrum facturum ee. Ee litte ad nouos cõsules allate. ac pcos recitate sẽ. consultus q̄ de his litteris ita decreuit senatus. ut ubi qui ad cannas commilitones suos pugnã tes deseruissent. senatu nichil uteẽtur res. p. committendos ee. si dictatoꝛ pcõ sulib⁹ aliter uteretur. facẽt qõ de re. p. fidu ciaq; sua duceret. dũ ne quis eoꝛ mu nere uacaret. flę ad omne militiã ũtutis g̃ donaret. neu in italiã reportaret. donec hostis in ea ee. Comitia deinde habitę urbano de senatus sententia plebęq; facta sunt habita. q̄bus creati sunt quinq; uiri muris. tribus q; reficiendis. ⁊ triũ uiri binis uiris factis conquirendis. comitiisq; pfigendis. alteri reficiendis edib⁹ fortune. ⁊ matris matũ porta carmentalis. si. ⁊ spei ext porta. tam q̄ pace anno incepto q̄ sup̃ te fuat. Tempestates fere fuere in allobrogibus te. Vbi ui cõtinenti lapidib⁹ pluit. tacta de celo multa. duo ꝯ capitolio edes. uallũ in castris. multis locis sup̃ fulmina. ⁊ duo iugera exãmati muri. Veiosq; queda cũ his ꝛ nõ icte modo fulminib⁹ si. ⁊ decusse. Pestis sacrũ ingens uoluere. ul' rubẽ soluto magis sanguine. neq; simul. hoc pdigioꝝ causa. dies munerũ supplicio fuit. ⁊ paliquot dies consules rebus diuinis operam dederũt. ⁊ p eos dies sacrũ nouendiale fuit. Cũ tarentinoꝝ defectio ia diu. ⁊ ispe hannibalis. ⁊ insidiarũ. ꝛ. eet. causa forte extrinsecus maturande eius inuenit. p̃bileas tarentinus. diu iam p̃fectus legatiõis fr. cũ eet. ut iquieti ai. ⁊ minime otiũ q̄tus diutino sene sce utebat. patientius. aditu sibi ad obsides tarentinos muenit. Frustrabatur matrio libtatis minore cura. q̃ nec ipis nec ciuitati eoꝝ falle. ꝛ. expedi

Pg marcelli
Pdigia
l. Cumis
De sign. obsidũ ⁊ defectõe ciuiũ Tarentinoꝝ

ebat⁊ hos crebris colloquijs sollicitato
corrupti⁹ ędituus duobꝫ qui ei p
mos tenebꝝ custodię diuersi⁹, ipe
comes occulti itineris factus ꝓfugit
luce pma uulgata pditę fuga est
missiq; q̄ sequerent atracta. Com
prehensos oēs retulerat. Reductis
in contionē, uirgis q; approbante plo
cesi, de saxo deiciunt. Huic atrocitas
pene diuꝝ nobilissimaꝝ in italia gē
cꝝ ciuitatum animos irritauit, tū
p̄ publice tū ⁊ singulos ꝑuasū utq; sq;
tam fere intēptos, aut ꝓpinquitate
aut amicitia contingebat. Cebij
trecenti fere nobiles iuuenes tare
tum conuenēr, quoꝝ ꝓcipes meo
⁊ philomenus erant. Hi ꝑ q̄ aliqd
mouerent colloquiū cū hannibale
tarn. nocte ꝓspecie uenandi urbē
egressi, ad eum ꝓficiscunt. Et cum
haud ꝓcul castris abessent, ceteri silua
ppe uiā sese occuluēr. Flicho ⁊ philo
menus ꝓgressi ad stationes. Cōphē
siq; ultro se petentes ad hannibalē
deducti sunt. Qui cum ⁊ causas cō
silij sui ⁊ quid parent exposuissent.
collaudati oneratiq; ꝓmissis iubentur
ut eadem ꝑplanis facerent, ꝑdandi
causa se urbe egressos pecora cartagi
nensiū q̄ pabuli ꝓpulsa essent ad ur
bes agēdi tuto ac sine certamine. Si
facturos, ꝓmissum ē. Conspecta ea
ꝑda iuuenū ē. minus q̄ utiq; ac se
primus ipos eos autē miraculo fuit. Cō
gressi cū hannibale. Q̄ursus fide sā
xere, libros tarentinos, leges, suaq;
oīa habituros neq; ulli uectigal pen
sūros, ꝓprium ne inuictos re
cepturos, ꝑdita ꝓuincia carthagini
ensiū fore. Hec ubi conuenēr, tēpe
philemenus consuetudine nocte
egrediēdi redeundiq; in urbem
frequentiā facē. Et erat iuuenā
di studio intīgimus. canesq; ⁊ alia
apparatus sequebat. Captūq; fēme
aliquid aut ab hoste exꝑato allatū
reportanti cognabat aut ꝓfecto
aut custodib⁹ portarum. Nocte
maxime commeare ꝓpter metū hosti
um ędebant. Ubi iam eo cōsuetudo
nis adducta res ē, ut quotiq; noc
tis tpe fibulo ⁊ decusso signū portę
aperiret, tēpus agentē rei hāmba
l'uissū ē. Triduū ma abeerat. Ad q̄ mi
nus murum ēet uno eodēq; loco sta
tiua eum tam diu habē egrū simu
labat. Romanis q; qui urbi ꝓsidio
tarenti erant, segnius eius mora
suspecta ēe debebat. Ceterū ꝑ quā
tarentū ire constituit decem milibꝰ
peditū atq; equitum quos inexpe
ditice uelocitate corporum acleni
tate armoꝝ aptissimos ēe ratus ē
electis q̄rta uigilia noctis signa
mouit, ꝓmissis q; octoginta fere
numidis equitib⁹, ꝓcepit ut dis
currerēt cęca uag pauore omnia
cędis, nequis agmis suū ꝓcul spectaret
agminis falleret, ꝓgressos retinē
rēt, obuios ceciderent, ut ꝑ conui
magq; q̄m exercitus accolis speciē
ēet. Ipse raptim agmine facto. xij. al. xb.
ferme milia spacio aest tarento
posuit. Et ne ibi quietē nūciato
q̄ ꝓgrederēr, tantū conuocatos mi
lites monuit, ma omia erent. nec
dubiū quēq; aut exercitē ordinem ag
minis paterent⁊ inp̄mis intenti
ad imperia accipiendꝝ ēent, ne quid
nisi ducis iussu faceret. Se interpre
turum q̄ uellet agi. Facile fere lo
ra tarentū fama ꝓuenerat numi
das equites paucos ꝓplani agris ter
rore, ꝙ late agēs hostis iniecisse. Ad quē
nūciū nichil ultra motus ꝓfectus
romanus quā ut parte equitum
ꝑ uie luce prima uidēt exire ad
arcendum ꝓpulatoribꝰ hostē ibi
dem nichil obsequentē cura ē ut cōi
pargumento fugā illa ꝓcursatio numi
darum, hannibalē exercitūq; cassis
nō moluisse. Hannibal excubias no
te mouit. Dux philemenus erat
cū solito cęptę uenationis onē, ceti
ꝓcul cēs eaq; composita erant expec
tabant, q̄ uenerat aut ut philemē

mis portula adsueta uenatice in infe
rens, armatos induceret. Parte a
lia portarum ea mediterranea regione orientem spec
tabat aliquantulum inflexa menia inclu
dit. Cum porte appropinquaret, edu
ex composito ignis ab hannibale e re
fulsit quo recepti ab nichone signum
extincte demum utrinque flamme sunt. han
nibal silentio ducebat ad portam. Su
cho exinpenso ad portas sopitos vigi
les incubibus suis obtruncat. potaq; pa
tet. Hannibal cum pedutis agmine in
greditur. equites subsistere iubet ut ques
postulet occurrere hinc inde possent. et
philemeni portule parte alia quo com
re adsueverat appinquabat nota uoce
& familiare iam signum, cum excitat
is vigiles dicente nux fusturne granum
bestie onus, portula aperitur. Infe
rentes aprum duo iuuenes secutus
ipse cum expedito uenatice, vigile in
cautum inuadunt magnitudinis ieo
qui ferebant usum uenabulo ictat.
Ingressi deinde .xxx. fere armati, ce
teros vigiles obtruncant refrigut
q; portam maximam, et agmen subsequens
confestim irrupit. Hinc cum silentio
in forum ducti hannibali sese con
iunxerunt. Tum duo milia gallorum per
untres diuisa partes per urbem dimit
tit. tarentinos et infra quam maxime
frequentia occupare iubet. tu mul
tu orto romanos passim cedi, op
pidanis parci. Quo ut fieri co possit p
cipit iuuenibus tarentinus, ut unique
suorum peul utorissent, quiesce ac silen
ac bono animo esse iuberent. Ita tumultus
erat clamorq; qui e incapta urbe solet.
si quo rei esset nemo satis certo scire. Ta
rentinum. Ir. ad dimicandum urbem credie
bantur. Ir. secuto aliquanto intervallo
quinque ab oppidanis mota. prefert
primo exercitatus tumultu impotum
confugit. Inde acceptus scapha,
in arcem confugit. Terrorez et tuba
audita extheat fiebat. Nam et ro
mana erat appellatoribus ad hec fugitus ipsum
pepata et insciente ago co inflata, quis
aut quibus signum daret metum effi
ciebat. ubi illuc et p. punica et gal
lica arma cognita, tum dubitatione
exemere. Et romanos qua passim
cede straros cernentes, ab hannibale
le captam urbem sensere. per quam lux ce
tior erat et p. qui occubuisset
arcem compugiant, conclamabantq; re
ulati tumultus. Tum hannibal tarenti
nos sine armis convocare iubet.
conuenere omnes, precesq; quiescentes
martez. Ir. ad omnem eundem fi
mul fortunam persequi fuisset. ibi
hannibal benigne allocutus tarenti
nos, testatusq; quos pstituisset quib
eorum quos ad thrasimeni aut ad can
nas cepisset, simul indignatione supe
bam romanorum inuectus recipere se
se domos eas quas insepte non ecent,
signo exemplo dato diripi iussit.
Quos in hospitio cuius ir, nacuas,
quit tenebat domos nom insephisse
cum se phoste habituri. Contice
dimissa. cum titulis notate fores
discrimen precate ab hostili domo fece
sent, signo dato ad diripienda hospi
tia romana passim discursum e. et tu
ut pce aliquantum. per eo die ad oppu
gnandam arcem duc. Quam cum mari
quo in pene insule modum pars ma
ior occulute paltus rupibus et ab ipsa ur
be muro et fossa ingenti septa uide
ret. eosq; nec ui nec opibus expugna
biles fore. Ne aut se ipsum cura tuen
di tarentinos a maioribus rebus mora
retur, aut intellectos sine uulnere pfi
dio tarentinos impetu exarte cum
uellent. Ir. facerent. nullo urbem
intersepire statuit ab arce. Sed sine
ulla et spe cum philentibus op. Ir. ma
num posse esse. Et si ferocius pugnan
risset, magna cede ita attenuati p
fugi ures, ut facile pse ipsi tarentini
urbem ab hijs tueri possent. ubi cep
tum opus est patefacta repente por
ta, munientes impetu fecer. Ir.
pelliq; se statuo passa est q; pope erat

et domos suas quisq; iussit
et foribus nomen suum scribere

ut successu crescerent audatia, plesq; & longi crescerent, audaciaq; pulsos, prosequerẽt. Tũ signo dato, coborti undiq; pcm fũt, quos instructos ad hoc hannibal tenu erat. Eo sustinuẽ impetum. ꝛ. ſ. ubi ab eſſusa fuga loci angustie eos impedirẽt, aliq; alia ope cum cepto alio apparatu opis morabãt. Plurimi ĩ hostium ſcipitati, occisiq; sũt ples infugi q̃m impugna. Inde & op̃ nullo, prohibente ſicut ceptum. fossa ingens ducta, & uallũ inde ei erigit. modicisq; p̃ intuallo muris ꝑ eadẽ regiõe arcẽ parat, ut usq; sine p̃sidio tuẽi se adusus romanos. Reliq; tamẽ medium p̃sidiũ simul, ut facilius uno muro adiret. Ipe, p̃fect cũ ceteris copijs ad galesiũ fluũ q̃nq; milia a urbe abẽ posuit castra. Ex his statuus regis adinspiciẽdi qd op̃ aliq̃ in opimone eius celius ẽt, spẽ ceptã arcẽ expugnari posse. Et ẽ ĩ altitudie ut cetã tuta, si loco plano posita, a urbe muro tũ ac fossa diuisa. Cũ iã machinationũ oĩ genẽ & opibus oppugnaret, missũ ametino ponto p̃sidiũ — Romanis fecit aũ. ut nocte ex improuiso opa hostiũ incenderent. Alia direcẽr. alia igni corripũt. Vsq; finis hannibali fuit ea pte arcẽ oppugnare. Reliq; erat in obsidiõe spes. Nec ea satis efficax, q̃ arcẽ tenẽtes q̃ inpene insula posita in minet faucibus port maris liberũ habebãt. Vrbe q̃ cẽt exclusa maritimis cõmeatib, ppiq; inopiam obsidẽtes q̃ obsessi. Hannibal cũ ocatis principib tarentinoz, omis p̃sentes difficultates exposuit, neq; artis ti minute cite nũ, neq; in obsidiõe q̃q̃m habe spei, donec maĩ potiantur hostes. Q̃ si nauẽ sint q̃bus cõmeatus inuehi, phibent, extemplo aut accessiros aut cedentes se hostes ad sentiabant. tarentinum, Ceim qui p filiũ afferẽt, opẽ q̃ ĩ ei rẽ afferendã eẽ cẽsebãt, p̃mittis cũ naues exercitus actutas id posse facẽ, suasq; finiũ exiguo inter ĩclusas eẽ. Cũ claustra port hostis habet, quẽadmodũ in in aptũ mare eruasuras. cito dent in q̃ hannibal, multiq; impedimẽtã nata sẽ, & silio expediũt. Vrbẽ ĩ ea posita habentis. plane & late ite patẽt. in eos partis ita q̃ ẽ ĩ portu ita p̃medio urbẽ ad mare diuisa ẽ. planis & insuetã naues, and magna moles mare urbi erit q̃ ne hostes potiantur, & illic mare hĩc tra ceu secedim ante. imo bini ante re-

Nec

tarentinũ posse

No.

erant

expugnãde

hicta ab hostibus aut cũ ipis hostib capiem. Hec oratio non spẽ in effectus, si ingẽtẽ ducis admiratione fec. Contecta extemplo undiq; planitie, unctaq; inter se machine ad subducẽdas naues ad mote munitisq; & quo facilior plani & minor q; moles inmissi cẽt. Iunctis inde & hoies contecta opus impigẽ cepti; paucosq; p̃ dies classis instructa ac parata ceu uehi ante. & an ipm̃ port ancoras iacit. Hẽ statim retinẽ hannibal tarenti reliq. regressus ipe inhibita. Cetu defectio tarentinoz utinã pore anno, an hĩ facta sit, inditum auctores sũt. Plures pore si ꝗ etate memorie retinẽ hoc anno ẽtum factum. ꝛ. cos p̃tores q; usq; an diẽ. v. kl' maias latẽ tenuer. Eo die ppetrato facẽ inmote ĩtus q̃sq; p fectasse p̃ucias. Religio de nouã obiecta ẽ ex carminib marciãis. Vates hic marcius illustris fuit. & an urbis pore ano de senatus. ẽ tanũ librorũ fieret. in. q. p̃. urbẽ q̃ ea re agebat manu uenat. Ipsum nouo p̃tori sibi dicerat. Ex hui martij diuob carminib aliis posita ẽ acta de in curato auctoritas cuẽti, alti q; cui nouã rep uelut afferebat fidẽ. Paore carmine carmelis p̃dicta clades in hoc fere uẽba erat. Ante tu ingena cãnã romanẽ fuge, nec te alienigene agunt ĩcipo diomedis ẽsere manu. & neq; cedes tibi in concepleuerit sanguẽ ci pũ. multaq; milia occisa tua deferet amnis in pontũ magnũ. Excl. frugifera, pisabus atq; auibus feis. q̃ incolit tras, ijs fluat esca cito tua. Nam in ita ripis facẽ ẽ. & diomedis arginu capos & cana fluminis, q̃ militauit ibis locis, uerita atq; ipam clade agnoscebãt. Cũ alim cum recitatũ in eo tanto obscurũ, q̃ mendosa fuerit pcinc. & pleui in septime genẽ. Nostes i. si expellẽ multis, uomica q̃ gentũ uenit lege apollinis uocatos ceteros ludos. q̃ ante annis comisit apollini fiant. cũ ppls decreuit ex publico parte piaculi cõferat, pse suisq; ijs ludis faciendis pecunie p̃tor usq; ius ppl̃o plebeiq; dabit summũ. Decẽ uirgo ritu, hostis sacra faciant. Hec si recte facta gaudebitis semp, fieriq; res uã melior. Si quis diu extinguier potuelles urbs, q̃ urbs ei posposcit. Placere apud carmã explanãdũ, diem unũ supsedẽ. Postero die senatus. ẽ. factũ ẽ. ut decem uiri ludos apollini reqr diuina facerẽt inspicerent. Ea cũ inspecta relataq; ad senatũ ẽt. ẽsuer patres apollinares ludos quinquẽnos faciẽdos

Emilij

illa

de hui q. ge gesta sũt

qz rqñ ludi facti cẽnt/ duodecĩ milia eis ptoz
ador̃ diuniũ rduas hostias maiores dandas.
Alẽ senatus. c. factũ ẽ. ut decẽ uiri sacrũ grec
ritu faciẽt. hijs qz hostijs/ apollini bouẽ auratũ/
reijs duab albis auratis/ latone bouẽ feminã
auratã. Ludos ptoz ĩ eo maximẽ cũ factũris
eẽt/ edixẽ ut ꝓpls pcos ludos supẽ apollini qñti
cõmodũ eẽt eẽnter. Hẽ ẽ ongo ludoz apollina
riũ/ metoze ñ ualitudinis ḡ ut plerqz rentur
uotoz factosqz ꝓpls spectaũ coronat/ mattone
supplicatiõe. multgo apis unus in ꝓpatulo epula
tis. celebrq dies oĩ cerimoniaz genẽ fiunt/ Cum
hannibal ẽci tarẽtũ. cẽsules insãmo cẽnt/ si cũ
sessum capuã uideñt/ qõ malũ diutine obsidi
onis cẽ solet/ iam famẽ cãpani sentiebãt/ qz se
nitẽ facẽ phibuerat eos. r. exercitus. Itaqz legatos
ad hãnibalẽ misẽ/ ut pq cẽsules magnos t
suos educẽt legiones. uicqz omis hostiũ ꝑsi
dijs insidẽt/ frumtũ ex ꝓpinquis locis cãpis
uiber capuam. Hannibal hannonẽ exhortatus
cũ exercitu in cã pattã ñsurgeret/ ante opã ut fru
mtũ copia fieret cãpanis uisum. Hãno exhortus
, pfectus cũ exercitu uiatibũdus cast hostiũ cẽsu
lesqz q insammo erant. cũ beneuẽto iã appro pi
quaret. xxx. passuũ milia ab ꝑpi urbe loco edi
to cast posuit. Inde celerius ẽci ꝓpls q eslare cõ
portũ ẽit/ decliui frumtũ in cast uisum. ꝑsidij
datis q̃ meant eos/ pseqrent. Capuã ũ nimiũ
misit/ q̃ die in castris ad accipiẽdũ frumtũ ꝑsto
ẽent. oĩ undiqz genẽ uehiculoz unitoz qz r
ags conẽcto. Jo ceteꝝ socordia neglegentiaqz
cãpanis actũ. Paulopl. cccc. uehicula missa.
rpauca ptẽa unita. Obid castigati sunt ab hãno
ne qd ne fames qd quc mutas accẽderet bestias
aiãs eoz stimulare posset. Alia ꝑdicti dies ad
frumtũ maiore appatu petẽdũ. Ea oĩa sic acti
erant/ cũ enũciata oĩa centanis ẽnt/ legatos.
x. extimplo ẽci ad cẽsules bõuiani cast rcũoz
erant miserũt. Qi cũ auditis q̃ ad capuã agẽnt/
rũ se cõpassent ut aĩ in cãpanã exercitũ duce
ret/ fiuiũ cu ea ꝓpinqa eueniat/ pfecti nocte bĩ
uentõ inerma ẽ ignis. Ex ꝓpinquo cognoscat
hannonẽ cũ exercitus parte/ pfectũ frumtatiz.
duo milia plaustroz iermẽqz aliã tbã ad ueis
se/ ꝓmultũ ac trepidantẽz oĩa agi. castroz qz
formã rmilitarẽ ordinẽ inuersis agẽtibus ex extin
ctis sublatis. Vbi satis cõpos cẽsul multis edicẽ
signa tãtũ armaqz in ꝓximũ expediret noctez.

cast punici expugnãda ee. Quarta uigilia/ p
fecti/ sarcinis omñibus impedimẽtis qz bñ uenti
relictis/ paulo añ lucẽ cũ ad cast ꝓuenissẽt/ tã
tum pauoris iniecit/ ut si in plano cast positi
eẽnt/ haud dubie ꝓmo impetu capi potuerint.
Altitudo loci munimẽta defẽderit/ q̃ nulla ex
parte aditu/ nisi arduo ac difficili aditu fuit asce
su poterant. Luce ꝓma pluuia ingens actũ est.
nec uallo nisi tutanter pem. si ut q̃by locis eqz eẽt/ deturbãt
te nitẽtes pardua hostes. Veiat tamen oĩa perti
nax animus. ualidaqz simul partibus ad uallũ ac fos
sas ꝓuenit ẽ. si cũ multis multũb rmultum
pugne. Itaqz cũ cetatis ẽbunis militi ẽsul/ ab
sistendũ temerario incepto aut/ dum sibi uidi
reduci eo die exercitũ beneuẽrit. deinde posteri ci
strose hostiũ iungi/ ne eẽre in cãpanũ ne ue
hãno regredi posset. Jo q̃ facili obtineat/ colle
gam q̃z reuertiturũ se ei acciturũ. totũqz eo usu
rium bellũ. Hec ẽsilia ducis cũ iam receptui
canet/ clamoz militũ aspnãtiũ tã segne impe
rium dicẽ. dii atque pimoz rinsigne uictoria
romanoz. Hungnauc impiũ fui ducis. Dxia
porte hostiũ eãt cohors peligna/ cui pfect inbe
bim ereptũ uexillũ rinsignia hostiũ ferat/ exer
citus inde seqz cohortẽ si ei uexillo hostes petiti
ẽnt. Precepit ipe ꝑfossum uallũqz in castra in
rupit/ iamqz mr uallũ peligni pugnabãt. alz ꝓte
alta uallo flacco tbuno militũ trie legionis exp
bante. r. ignauiã/ q̃ socijs captoz ẽtederet dec/. l. castroz
. C. pedam pceps pmi ceperunt/ cui signifero si
gnũ ademisset/ iam hoc signũ rhic centurio in
qt inr uallũ hostiũ erit. Secutr/ q̃ capti signum
ab hoste/ phibiti sunt. Manipulares sui pmũ
ruiscendentẽ fossam de milegio tota sequti ẽ. Ja
cẽsul ad cõspectũ cuiscdentiũ uallũ mutato cõ
silio ab reuocãdo ad incitandos hortandosq; ius
multos/ ostendẽ ingnio discrimine rpicio for
tissima cohors socioz rciuiũ legio eẽt. Itaqz p
se q̃sq omis pequa atqz inqua loci cũ undiqz
tela conicẽt/ armaqz rcorpa hostes obicient/
puadit irrũpitqz. Multi militum ẽ quoz
uulnes sanguis deficeret/ ut inr uallũ ꝓmixtis
hostiũ cadẽt nitebãt. Captiqz inomito rpius
uelut in planos ici cast nec ꝓmunita/ Cedes iã
ri iam pugna omñibus inr uallũ ꝓmixtis. Supra
sex milia hostiũ cesa. fuꝑ. vij. milia capiũtur
frumtatoribus cãpanis/ oiqz plaustroz rmanitoz
appatu capta. Et alia ingẽs ꝓda fuit/ q̃m han

H erat

: p questoẽ cãpanis
datus frumentũ.

no ꝓl'abundus passim cū cēt. ex sociorum
ꝓl'i romanu agꝰ tꝛucidat. Inde deiectis hosti
um castris. leneuētū reditū ē. ꝑdaq; ibi ād
cōsules nā rapp. claudī cop' paucos dies ueit
uendicāt. diuisēq; donati quor ope ca
st' hostiū capta erant. Inde alios ācerus pe
tignus. pedani princeps tīe legionis. Hanno
ab comino oct̄o q̄ nūciati clades ē castroꝝ.
cū paucis fugitiuoꝝ. qs forte secū habuēat
fuge magī in q̄tinus in bructios rediit. Et
legati cāpani auxilia sua suoꝝq; socioꝝ clade.
legatos ad hannibalē misēr. q̄ nūciarēt duos cō
sules ad bīuentū ēe. dici uter a capua tantū
ī ad portas r muros belli ēe. ni ꝑpe subuenī
at. celsus capuā q̄m arpos in potestate hosti
um ueniat. Nec tarētī q̄dē ī m arcē tamē
debe ēe q̄m capuā. q̄m carthagini eq̄re sit so
litus desertū inde fēsamq; ꝓl'o. r. ēclat. Han
nibal aure sibi fore rem cāpanā polliat. inp
sentia duo milia eq̄tū cū legatis mittit. q̄ p
fidio agꝰ ꝓl'anoꝝ possent. phibe. Romanis
interī sīē aliaꝝ rez. arcis tarentine ꝑsidioq;
q̄ ibi obsidet̄ cura ē. C. seruilī legatis ex
auctoritate patrū ap. cornelio. pl̄. metrumā
ad fruīnū. cocinnoū missus cū aliq̄ nauibus
omissis inportū tarentinū. inf' custodias ho
stiū puenit. Cui aduentu q̄ nō uexigua spe
ādēsionē ab hostib' pēloꝑa erāt. ulē ad tīse
undū hostes uocabāt sollicitabatq; rēat satis
ualidū ꝑsidiū. traductis ad arcē tarentū tuen
dā militib'. Ita metapontinū excepto metu q̄
tenebant. lubat ad hannibalē defecē. Hoc tē
ead' ora māis r thurini fecer. Iouis eos nō
tarētinor magī defectio metapontinoꝝ q̄q̄
bus indoles ex achaia oriundi cognatione
uicti erant. q̄m ira in romanos. ꝑpē obsides
nuper infectos. Eor amici cognatiq; lictas
ac nūcios ad hannonē magonemq; q̄ in ꝑpin
q̄ in bructios erāt misēr. si exercitū ad menia
admouisset. se ꝓtestatē eor urbē tditos ēe.
G. athini thuris cū modico ꝑsidio pcat. quē
facile eluci ad crim tenue incundū rebāt pos
se. ī militū q̄s ꝓ paucos habebat fiducia q̄m
inuētutis thurine. Eam ex industria cētu
rianerat. armaq; atq; ad tales casus. Diuisis
copijs inf' se ducēs pene cū agrū thurinū in
gressi erāt. hāno cū pedicū agmine infestis si
gnis ire adurbē ꝓpit. Magio cū eq̄tatu rect'
collibꝰ ad tegendas insidias subsistit oppos'.
Interī pedinum agmine p exploratores cōpto.
copias in aciem educ. fraudis intestine r hosti
um insidiaꝝ ignar. Pedestre ꝑliū fuit īsigne
paucis ī pma acie pugnātib'. r. thurinis exper
tantibus magī q̄ audiendis q̄ cernendis. Et cum
hagimensiū acies ex industria pcē referebat.
ut ad tegi collis ab eq̄te suo inscii hostē ī cauū
ꝑsisterent. Qū ueniū ē. coorti cum clamore eq̄
tes. ꝑpe mādicā thurinoꝝ clā. nec satis fido aio
unde pugnabat stātē. extemplo in fugā auter'
r. q̄q̄n circūuentos. hinc pedites hinc eq̄tes
urgebant. tamē aliq̄diu pugnā tenere. p̄ter
mo r ipi tegā ruunt. atq; ad urbē fugiūt. Ibi. p
uiores cōglobant. cū ꝓl'anū agmē patentib' porti
acce pissent. ū r. fusos ad urbē ferri uidēt. cō
clamāt misātē penū. primores q; hostes urbē ītu
suros. ni ꝑpe portas claudāt. Ita exclusos. r. pre
buere hosti ad cedē. Attini tamē cū paucis recep
tus. Sedicio inde paulisp remist. cū inde alij
cedendi fortune. r. tendā urbē uictoribꝰ recti
serēt. cetīm ut plerūq; fortuna r cōsilia mala in
cēt. Attinis cū suis ad mare ac naues deducto.
magī q̄a ipi ob impiū insemire ac uitiū cōsiliū
uolebāt. q̄m respectu. r. carthaginenses ī urbē
accipiūt. Cōsules abinsero in cāpanū agrū legi
ones ducūt. ñ ad fruīnca in q̄am inhibus
erāt exercitū pendā. sī ad capuā oppugnādā. Hosti
lem se cōsulatū cū opulente urbis excidio rati
ctos. simul r ingens flagitiū impio deptum.
qd' urbi cū ꝓpinque tnū annū imperiū defec
tio cēt. Cerīm ne bīuentū sine ꝑsidio cēt. r ut
ad subita belli si hannibal qd' factur hanno du
bitabāt. ad opē ferendā socijs capuā uenisset. eq̄
tes ū sustinē posset. ū. grecū ex lucanis cū eq̄
tatu ac leui armatū beneuētū uenire iubent.
legionib' statuunsq; ad obtinēdas res in lucanis
aliquē ꝑficer. Gracho ꝑq̄ exlucanis moler
sacrificanti. tēre. porcū fictū ē. Ad exta sacrifico
ꝓperato. angues duo ex occulto adlapsi cinere
uecur. cōspectiq; ex cōis repēte abiēr. Id cū aru
picū monitu sacrificiū instaurāret. atq; integra
ta reserata seruarēt. iam ac tio tdiū. libatoque
eo cinere intactos angues abisse. Cū aruspices
ad impatorē id ptinē porcū ꝑmonuisset. ab
occultis cauendi hoībus cōsulis q; nulla tam
ꝓuidentia tam īminēs motū portet. Planū lu
canus fuit caput partis cōlucanoꝝ cui pars ad

al' fabio

legati campanoꝝ ad hannibalē in castris hannonis clade recepta

tuerī

erat

a metapontio

Insidie pugna Romanoꝝ ad thurinos

magis

tempore

tempore

hãmbalẽ defecisset. q̃ cũ. ſ. ſtabat. ⁊ ãno ĩma
gĩtatu erat abiſdẽ illis ẽt. pſt. Is mutata uo
lũtate locũ gñe apud penũ q̃rẽs, negẽtiſue ipẽ
neq; tralẽ ad defectionẽ lucanos ſatis habuit
ú imperatoꝛis ⁊ eidẽ hoſpitis, potiꝰ capite ac ſĩ
guẽ fed cũ hoſtib' ſanxiſſet. Ad magonẽ q̃ in
bꝛuttijs ꝑerat clam uocatũ uenit. Fideq;
abeo accepta ſi romanũ ijs imperatoꝛẽ tolli iſſ,
libos cũ ſuis legib' uentꝰ ĩamicitiã lucanos,
dedit' penũ unlocũ pacis gꝛecoꝝ adducit'. ma
go ibi pedites eq̃teſq; armate ꝛcipe eas late
bꝛas ú ingẽtẽ numeꝛũ occulet. Loco ſatis ĩſpe
cto, atq; undiq; exploꝛato. dies cõpoſitꝰ rei ge
rende ẽ. Flauiꝰ ad romanũ imperatoꝛẽ uenit, rez
ſe aut magnã inchoaſſe, ad q̃m pficiendã ipſi'
gẽtis opa opꝰ ẽe. Omnũ ꝓcꝛes ꝓcꝛib' q̃ ad penũ
in ullo cõmuni italie motu defeciſſet ꝑniciſſe
ut redirẽt ĩamicitiã. ſ. q̃n res q̃ roma q̃ ꝑpe
ranũ clare cannẽſi uenuſſet, indies melioꝛ at
q; altioꝛ fieret, hãmbalis uis ſeneſcẽte ac ꝑpe
ad nichilũ uenuſſet. ueteꝛi delecto hauꝰ ĩplaca
biles foꝛe. ſ. Nullã imq̃ gentẽ magꝝ exoꝛabi
lẽ, ꝑmptioꝛẽ q; uenie dantẽ fuiſſe, quotiẽs re
bellioni ĩmanoꝛ ignotũ ſuoꝝ. Hec abſẽ ſic dic
ta. ceꝛtũ ab ipõ gracho eadẽ ꝑ audiꝛe malle eos. ꝑ
ſentiſq; contingẽ deꝛeliñ. ad pigꝛũ fidei ſecũ feꝛe.
locũ ſe cõcaliꝰ eoꝝiſſe. a cõſpectu amoꝛũ haud
ꝓcul acaſtris. ſ. Ibi paucis ũbis ciuilige poſſe.
ut omẽ nomẽ lucanũ infide ac ſocietate ꝛomã
fut. Gracch' ſtruẽ ⁊ ſmoni rei ab eẽ cẽſes, ac ſi
multitudiẽ ueꝛi capt', cũ lictoꝛib' acẽbꝰ eq̃ſũ e
caſtris, pfect' duce hoſpite ĩſidias ꝑpicatus.
Hoſtes ſubito exoꝛtã ne dubia, pdito eẽt. fla
mmis ijs ſe adiungit, Tela undiq; ingẽtibꝰ at
q; eq̃ſtes cẽtũt. Gracch' ex eq̃ deſilit. ⁊ cẽ ceteꝛos
facẽ iubet. hoꝛtaq; ut q̃ unũ reliquũ fortuna
fecẽt. ip eo obſtẽte ĩtuit. Reliquũ autẽ q̃ cẽ
pauci amulatiq; dinẽ ĩ nalle, ſilua mõtibꝰq;
ſepta cũ uentus ꝑ mozẽ. ad referte, utrum
ꝑſentes coꝛpa pectoꝛ ñ multi truadenẽ, an to
to apaꝛatu exꝑectandoq; eucũ ĩmperũ atq;
uã uſo agentes audẽtesq; ꝑfuſi hoſtiũ cruoꝛe,
uiẽ exꝑiãtiũ inimicoꝝ cumulata armaq; ꝛcõ
ꝑa cadant. lucanũ, ꝓdoꝛẽ ac ſũfugam omis
ꝑeteꝛẽt. Qꝰ eã uictimã ꝑſe ad inferos mittit.
cũ ceꝛtis eximiũ eggꝛegiq; ſolatiũ ſue moꝛti in
uenturiũ. Inẽ hec dicta paluda ſinto cũ leuum
bꝛachiũ introꝛto. nã nec ſcuta q̃ẽ ſecũ exuiãt.

milhoſtes imperũ fec̃. Maioꝛ q̃ ꝑ minuo hoñũ
coitur pugna. ⁊ acuiis maxime apta coꝛpoꝛa
romanoꝝ. Et cũ undiq; ex alijs locis in
cauã uallẽ q̃ecur cẽt ẽmittigũt. gꝛecoꝝ iã nuda
tũ ꝑ diũ ninũ capi penũ utrumẽ. Certin cõſpi
catus lucanũ hoſpitẽ, unꝰ hoſtes ad ifeſtũ inu
aſit, ut partes ſine multoꝝ pnie ñ poſſet.
Examinẽ eũ mago exꝑimento ad hannibalẽ
miſit, penuq; cũ capitis ſimul falcib' añ tribu
nal imperatoꝛis uiſſit. Hec ſcĩa fama ẽ. gꝛecoꝝ
uilucanus ad campos q̃ecies uocant' pyr. Sõ
q̃ã ag' bñuentano, ꝑpe calozẽ flumiñ oſtẽdat
acaſtꝝ cũ lictoꝛib' ac tribus ſuis latiãdi cauſa, ꝑ
giſſũ, cũ fozte unẽ ſalicta ripis latentes
hoſtes, nudũ atq; inermẽ tantiſq; q̃ uoluit am
nis, ꝑpugnãtẽ uiſſecũ. Quib' q̃ arriſpicũ mom
tu quingentos paſſꝰ acaſtꝝ, ꝑgreſſum uti loco
puero ea que añ dicta, poigna ſẽ, pauoꝛem ab
inſidiantib' fozte locũ duab' ẽmis uiuendiꝰ
ẽciuentũ ſẽbat. Ideo nec loẽ nec tanto moꝛi
muno tã claꝛo ⁊ inſigni cõſtat, ſimis q̃ gꝛeci
uaria fama. Alij incaſtꝝ. ſ. ſepultũ aſſus. ⁊
Alij ab hannibale ꝛea uilgatioꝛ fama ẽ, ſcꝝſit
ĩ ueſtibulo piumoꝝ caſtꝛoꝝ regũ extructũ ẽe,
armatũ exercitũ decuciuriſſe cũ ipſoꝝ hiſ
ꝑmoꝝ motib' q; armoꝝ ſue quiſq; genti ad ſu
etus, ipõ hãnibale oĩ retũ ũloꝝ q; honoꝛe exe
q̃as celebꝛãte. Hec tradiũt q̃ lucanus rei geſte
auctoꝛes ſẽ. Si illis q̃ ad calozẽ flumiñ ĩfectũ
memoꝛãt ẽẽ uelis. capitis tantũ gꝛeci hoſtẽ
potiꝰ ſẽ. Eo delato ad hannibalẽ, miſſũ ab eo
confeſtim carthalõẽ, q̃ in caſtꝛ romana atcñ. ⁊
cornelũ q̃ſtoꝛẽ deferret. Is flumiñ imperatoꝛis i
caſtꝝ celebꝛantib' cũ exercitꝰ bñuentanus ſẽc.
Cons agrũ cãpanũ ĩgꝛeſſi, cũ paſſim ꝑ mẽt.
ertiptẽ oppidanoꝝ ⁊ magonis cũ eq̃tatu ſũ
ti. ⁊ ꝛepidi ad ſigna milites palatos paſſim re
uocãt. ⁊ nux diẽ inſtructa acie ſuis, ſuꝑ mille ⁊
q̃ngẽtos milites amiſit. Inde ingẽs feꝛocia
ſuꝑbe ſuapte ingenio ceteꝛis gentiꝫ. militiſq;
ꝑlijs laceſſibat. ſ. ſi uiẽtoꝛes adeuentoꝝ
ẽſules una pugna fecãt, ſi uicte atq; ĩfecte ſi
mul. Reſtituit his animos, nullis minuit animi
tã pauia unaꝛes. Et in bello medij tẽpoꝛis ẽ
q̃d ũ magne mẽtis rei momẽti faciat. T. q̃ne
nio cꝓmo baꝛonis campani hoſpes etate, ꝑfami
liaꝛi hoſpitio iunct'. Creuiat ẽ huic uetuſto q̃d eger
ẽ. apud eſpinũ baꝛi. añ defectionẽ cãpanã lib

de obitu .ti. diuꝰ

al uẽza

for
comitis

alīē comūq; curat' fuerīt. Tum badius, pg'ssus
aū sentēs q̄ proxīi stabāt uocat crispinū
iussit. Q̄ ubi ē ēspino nūtiatū, ramis collaq;
um amicū ac familiare q̄m manēte memōū
ī indutiarū publicor fedēr pīnat unus paululū
acētis, pcessit. P̄q; mōspectū ueīe, puco te
nūe ad pugnā ēspinō badius. Consēdam
eq̄s, sūmonsq; alijs ut bello melior sit dēcēnu
mus. Ad ea ēspinus nec sibi nec illi aut hostes de
cē, mq̄ utiliē sentiat, si in acie occurrīt, declī
turū ne hospitib; cede dexīn uiolet. Comissusq;
abitat. Ēnū ī ferocius tū cāpanū inq̄uiē mollitē
ignauiā q̄, rse digna, pbra ī fronte iacē, hos
pitalem hostē appellās. Simulātēq; parcē au sa
ae panē se ñ cē, si panū publicus fedīb; ruptus, di
rēpti simul ī pīata ura cē putet, badiū cāpanū
l. q̄nō ēspino. r. palam oīb; duob; exercitib; au
dientibus renūtiare hospitiū, nichil sibi cū eo
ēsociatū, nichil fedatū, hospitiū cū hoste, cui pa
ac penates publicos pīatosq; oppugnatū uenī
set. Cur uir cēt cōgl'etur. Diu cunctatē ēspinus
pp'le timales, ne impune insultaret cāpanū pa
tereī. Ita q; tamē mozā dū imperatores ēsulet, p
mittent, ne sibi exī ordinē ī, pucitē hostē pug
nare, p missū eor arma cēp, equiq; cōscendit, et
badiū noīe cpellans ad pugnā euocauit. Nulla
moza ac cumpino facta ē, infestis eq̄s occurrē.
Crispinū sup sauū sinistrū humerū badio hasta
tinxīt, supq; delapsū cū nullē ex eq̄ desiliit, ut
pedes uacētem ēiicēt. Badius p̄q; oppmeret, pī
ma atq; eq̄ relicto ad suos aufugit. Crispinus
equū, armaq; capta, ac cruentū cuspidē insignis
spolijs ostentās cū magna laudē ꝛgratulatione t
militū ad ēsules ē deducī. Laudatus q; ibi ma
gnifice, domus donat. Hannibal ex ag̃ būuen
tino cassē ad ēpinū cū mouisset, cīno p̄ die q̄n
uenit copias ī acie cōuē. Quandoq̄; dubius
q̄d cāpanus absente se paucos añ dies secūa fu
isse pugna q̄n multū mutī se fuisq; tonēs nec
tore exercitū sustinē. i: posset. Ceīm p̄q; pug
nam cepti ē eq̄tū maxime incursu cū uacuis
obruere. laborabat rōāna acies. donec signuz
eq̄tib; datū ē ut in hostē admittent eq̄s. Ita eq̄
stre pūū cāt, cū, pail uisus sempanū exercitus
an. cū. comeli q̄stor pcat. utq; partipatē metū
pbuit, ne hostes nouū aduentarent. Velut ex cō
posito utiq; signū receptui datur, reducitq; in
castra, p̄ce eq̄ marte discessert. Plures tūn abīt.

pmo incursu eq̄tū ceciderūt. Nec ēsules ut aute
rent cipiū hannibalē, nec te que secuta ē duīsi,
filiū magnū cumanū, claudī ī lucanos abisse.
P̄ceto die cū uacua castra rōānor hannibal cēt, et
duob; agminib; duūsos abisse, incertē primo utrū
sequerēt, appiū insistat seq̄. Ille cōsiouato hoste q̄
uolunt alio itinē ad cipiū rediit. Hannibal ali
ubis locis benegerente rei fortuna oblati est.
Q̄. centemēnis fuit cognomine pennula, filigni
nē pīmipili centurionēs, magnitudinē corpis ꝛ
aīo. Is p fidē multa. p. p. comeliū simillā. p̄r.
insenatū introductus, petit a patrib; ut s quinq;
milia militū darent; se pūū hostis regionib;
bim ope pīnū facturū se q̄b; armis, ad id locor mī
tiones ꝛ exercitū captū forēt. Is ad usus imperatorē
usurum. Io nō, pmissū mag̃ stultitie, q̄ stultitie ē
dūū, tanq̄ eosdem militares ꝛ imperatorie artes
cēre. Data, p. V. octo milia militū, pars dimidia
ques, pars soci. Ēt ipē aliq̄nū uolūtarior itinē
magis ēsequit. ac, ppe duplicato exercitu illicum
pueīt. ī hannibal nēq̄q̄ secutus claudiū subsi
stebat. Haud dubia res ē. q̄ppe inf hannibalem
ducē ꝛ centurionē exercitusq; alūm uicendo uete
ranū, alūm nouū tironū ac clementissimē. Ut cōspecti
uē se agmina fūr ꝛ neutr pars detrectaret pug
nū, exemplo instincte. Acies pugnarū tamē ut in
nulla parte diuīs. ampli certata. ꝛ uire stetisse ro
manā aciem. P̄q; is ū, puerē fama solū, sz tm me
ti futuri decoris, si sua temeritate ēēte cladi sup
cēt, obiectās se hostium telis occidit, fuga exem
plo ē trāna acies. Cz ad se uertit q̄dē ī parte oī
bus inis, ab eq̄te insessis, ut exanta multitudi
ne uir. x. equitū. cecī passim, alij alia peste absū
ptis. Capta ēsulibus tūn summa in obsidi
cepta ē, quecq; mecū ñ opterāt cōportabāt pabā
q; Casilinū fruūnū cūctū ad unū hostium,
ut nē urbs ē, castellū cōmunitū añ fabi maxīi
munierāt. p̄sidiū imposuīt, ut mare, primum ꝛ
flumē impotestate, in ei duo maritima castella ꝛ
fruūnū q̄d exarchus nup missū erāt, q̄q; mu
nīt. p̄sr. exercitus coēunt ablostia cōuectū ē.
ut exercitui phyemē copia cēt. Ceīm sup cā cla
dē q̄ in lucanis accepta erat uolonū q; exercitus
q̄ uno gradu sūmū fidē ostendū fecerat, uelut exa
uctoratus morte ducis, absignis decessit. Han
nibal nō cipiū neglectū, neq; ut tanto discrimine
desertos uolebat socios, sz, pspo exercitu te
nius rōām ducis successu, in alū ducis exercitq;

oppm d

oppiõi occasionẽ īmmebat. Cũ fulviũ
pr̃. apuli legati mũtabant pmo oĩ urbes q̃
dam apuloꝝ, q̃ ad hannibalẽ ꝛ̃sanisset oppu
gnaret, intentus rem egisse, pea nimio suc
cessu, ripã ꝛ milites pda impletos, intentq;
licentiã secordiaq; effusos, ut nulla disciplina
nusquã eẽt. Cum sepe alias tũm paucis die
bus añ expus q̃l subinsco duce exercitꝰ eẽt, ĩ
apuliam cassinoni. Circa herdoneã. ꝛ. legiões
pr̃. fulviũ erant. Qõ ũ allatũ ẽ hostes aduenta
re, ipe ẽ facti ut missu pconis signis cumultus ĩ
acem exiret. Nec res magis ulla tenuit, q̃m spe
haud dubia suo io arbitrio ubi uellet acturos.
Nocte insequti hannibal cũ tumultuantẽ icautos,
ꝛ plerosq; ferociẽ signiꝝ ut claret instituisse duci
ad arma uocatis senet. Haud dubĩ, pspe pug
nãdi occasionẽ dari. cũ milia expeditoꝝ militum in
uillis circa uepbosq; ꝛ siluis dispoit, q̃ signo da
to simul omnes clarebris existerent, ꝛ magonẽ
duo ferme milia equitũ qua fugã inclinatã
crederat, oĩ itineri insidẽ uiderẽt. His nocte ip
ãs; pma luce maacem copis edũcẽ. Nec fulvi
ẽ animus; ꝑma luce maacem copis edũcẽ. Nec fulvi
ẽ animus; p

al' defectione

ne q̃ in exptum religãret, cõfugas siracusa
nos, erant autẽ apũd. r. aliq̃ nobilissimi uiri, ãt
factionẽ abrs, q̃ ab nouis cõsilijs abhorrebãt
pulsi a tyrannis, siue partis tẽptare aios hostiũ uul
sit, r fidẽ dare, si tradere forent siracusse libos co
ac suos legib⁹ uiuentes cẽ. Hõ eãt tyranni copia
q̃ multoꝝ animi suspecti oĩũ curã ceteros q̃ cõtine
rant, ne q̃ faller tale admissũ. Certus unus
exulum, ptra fugas intromissus in urbẽ cũ
tis paucis militũ tyranni de tali re fec. Dein
piscatoria q̃dã nauẽ retib⁹ optis ĩtempestiuis
ora ad castra romana tyranni cũ fugis rue
sept̃ eos, in alia atq; alia, p̃terito ad. lxxx. stadia
q̃ cũ ũ cõposita oĩa ad pditionẽ cẽnt, indicio o
legato ad epytadẽ p antalũ quẽdã indignãtẽ s
al' cũ ceteris rem cõtã ĩ cẽ, necari omis cõspiciati sũt. Alia r
subinde spes ꝑ hec una spes euasẽdi excep.
Damnipp̃ q̃dam lacedemonij missus ab siracu
sis ad philippũ regẽ, capt̃ ab romanis nauib⁹ eãt.
Duũ uicissim redimendi cupidine eãt igẽs. Mec
abnuit marcellꝰ iam timiã r̃ uoluit conseq̃ la
cedemonij erant, amicitiã affectãtib⁹. r. ad
colloq̃ũ de redẽptiõe ei missis meos maxime
atq; utiq; opportunũ loc̃ ad portã trogyloꝝ, p̃ter
ritum q̃m uocant galeagrã ẽ uisus. Qꝰ cum se
pius cõmearet, uisi ex. r. ex p̃pinquo muri cõ
templat̃ numerantq; lapides, estimantq;
ipe fec̃ q̃ infronte patente singli altitudinem
muri, q̃ntũ p̃rime cuiq; portat̃ p̃situs, hymi
nore q̃ aliq̃nto p̃stina opinione sua r ceteroꝝ
oĩũ tar cẽ, r ul' mediocr̃ scalis supabilẽ, ad mi
cellũ rem deferẽ. Hanc spẽdam res uisa. Qꝛ cũ
adimlocꝝ q̃ obuios ꝑ custodiebãt ñ posset, occa
sio q̃rebat. Q̃m obtulit transfuga, nãs die
festũ diuine p̃cluũ agi, q̃q; alia obseruatione de
fine, uino largius epulis celebrãt, r ab epyta
ꝑbito uinisse plebi, r p̃cib⁹ apud pib⁹ diuisso. Du
bubus accẽp marcellus, cũ paucis tribunoꝝ militũ
electis, electisq; peos ad rem tantã agendã, audendã
q̃ tonentis centurionib⁹ militib⁹q; r scalis ĩ occul
to cõpans, certis signũ dari iubet ut mate cõpa
ratet, q̃nq; darent. Nocte ĩ expeditionem
eunt oũ cẽ. Inde ut ro tpis uisũ q̃ die epulatis ũ
uino sagatis, p̃ua pũ q̃ somni cẽt, signũ unus
milites ferre scalas iussit, r ad mille ferme mi
lites armati tenui agmine p flumẽ eo ducẽ
ti. Vbi sine strepitu ac tumultu p̃mi euasẽ ĩ
murũ, secuti ordine alij, cũ porta audaci dubi
is ĩ aũum facẽt. Iam mille armatoꝝ cepant pa
tem, cum cẽte ad motte plibus q̃ scalis murũ
ascendebant. Signo aperapilo dato q̃ pingẽte
solitudinẽ erat p̃uentũ, q̃ magna pars in ci
bus epulari aut sopiti uino erant, aut semi
graues potabant, paucos tamẽ coꝝ in p̃sidio in
cubilib⁹ inuenerẽ. Ipe exepilonẽ portula mag
ni refringi cepta, r ex muro ex cõposito tubi da
tum signũ eãt. r iã undiq; nõ furtiũ sed ut apẽte
gebatur res, Qui ad epipolas frequẽtẽ clodij
locũ p̃uentũ erat, frendoq; magis hostes erant
q̃ fallendi sic ĩtenti sunt. Iam simul ac tubarũ
ẽ audituꝰ cant̃ clamoꝝq; tenentiũ muros par
tẽq; urb⁹, oĩa tenẽi, custodes alij p muriũ fugẽ, l. rati
alij salute de muro spectãtiq; tota patentiũ, ma
gna pars tamẽ ignara tanti mali eãt, ut gnatis
oĩb⁹ sono uocꝝ r ĩnaste magnitudis urbe par
tium sensu nõ satis p̃uenit in oĩa subluce exa
pilo effracto, martell' oĩbus copijs urbẽ ingres
sa erat, cominusq; si quã posset iã capte, p̃ter
urbi ferendã. Epipoles ab insula q̃m ipi nasos
uocãt, p̃fectus agmine. Haud dubius q̃m pau
cos p̃ueglegentiã custodiũ cũsgressos muriũ ex
pulsurus foret, occurrentib⁹ passibus tumul
tum augere eos dicentes, r maiora ac ĩbuhora
affere, ꝑ q̃s spẽ oĩa cẽti epipolas armis opleta.
Lacessito tamẽ hoste, paucis missilib⁹ rẽ ĩacta
me agũ comittit, ñ ei unum mulatuꝝ dẽ q̃ lo
stũ metuens, q̃m ne q̃ intestina fraus paratꝰ
one oriẽ, clausasq; int̃ tumultũ, accẽdine atq;
insule munirẽt portas. Marcell' ut mentis m
gessus, ex superioribus locis urbẽ ferme oĩũ illa
tempestate pulcherrimã subiectã oculis mouit, illa
crimasse dr, partim gaudio ꝑfecto tante rei, pti
tim uetustate glie urbis. Athenensiũ classis demẽ
se, r duo ingentes exercit⁹ cũ duobus clarissimis
ducib⁹ delecti occurrebãt, r tot bella cũ carthagi
nensib⁹ tanto cũ discrimine gesta, tot tyranni regesq;. ꝑ ceteros uetu tum
recentissime memorie rex, tũ añ oĩa q̃ ũte ei for
tuna q; sua dederat, bñficijs m. ꝑ. r. insignis.
Ea cũ uniusa occurreret aio, subiectq; cogitatio,
ut illa momento hore arsura oĩa, r adeo res redin
ri, ꝑ signa accẽdine admoũet, p̃mittit sira
cusanos qui ut ꝑ signa romana ut añ dictum ẽ
fuerat, ut alacio leni pellent hostes ad deditõẽ
urbẽ. Tenebãt adhuc portas murosq; ma
xime ĩfuge, q̃b nulla erat p̃uincẽs uene

al' cõmissione

al' cũ ceteris

Il omis ad arma capienda, ꝑ

Il citato

Frag⁹ sus sira cusanꝰ

illa ĩmatio

spes. ci nec adire muros, nec aloqui quem pas
si. Ita marcellus pgr incepti irritu fuit. ad eu
ralu signa referri iussit. Tumulꝰ e in extrema
parte urbis ius amari. maxꝫ immines ferenti
agis meditamenta quisque pomoedus ad co
meas excipiendos. Preerat huic archiphilode
mus argius ab epycide impositus. ad quem
missus a marcello sulpi ex mfectoribꝰ tirunti
cii longo sine habito dilas pfrustatione eet
retulit marcellꝰ tpr ei ad deliberandu sui pfisse.
Cu his die de die differret. dii hypocrates atq;
himilco admonient cas legionis. haud dubi
us si mare accepisset eos. dele romanu exer
citu inclusu muris posse. Marcellꝰ ut eurialu
neq; celi neq; capi uoit posse. nec neapolim thy
cam noa partu urbis. instar urbiu fuit. posi
te cas. times ne si frequentia intrasset loca. crudeli
abdiscursu miles animos pde. legati eo ab thyca
a neapoli ci insulis a uelaniis uenere. pcares ut
accedibus a rabinendus parcer. De quoꝝ pcibus
cum postulatis magis cilio habito. marcellus ex
omniu sententia coem mutuby ne qs libu corpu
uiolaret. certa pde futura. Castriꝫ. primo rectis
parietu septa. portis religione platearꝫ patentby
stationes puidaq; dispositur. ne qs incursu
militu impet in cas fieri posset. Inde signo da
to milites discurre. refectisq; fossby ci oia trore
ac tumultu strepere. acdis tam tempestiu e.
Rapinis nullis modo fuit. q oia diuina feli
citate cumulata bona egessere. Inde hec philo
demus ci spes auxiliu nulla eet. fide accepta ut
immolaret ad epicide reduceret reducto pfidio tra
didit tumultu. r. Adiisis oiby ad tumultu ex
parte capte urbis: bomilcar nacte ea nacꝫ q ppe
tum tempestatis stare ad ancoras isolo. r. classe
no posset ci. xxxv. nauis eyporu siracusano
pfectus. libo mari uela natu dedit. quibꝫ r. l. na
uibus epycide qi siracusis relicto. e doctisq; ci
thaginensibus in qnto diseme eet. ci. c. na
uibꝫ p paucos dies redit. multis ut fama est
donis ex hieronis gaza ab epicide donat. Bar
donis ex hieronis gaza ab epicide donat. Bar
cellus curialo recepto. pfidioq; adcito. una ci
ra erat liba. ne q abigo tuo hostiu iante accep
ta. ineclusos impeditos q membꝫ suos tbaret.
Adradine in finis cas proxima dispositis loci.
spe ad inopia oium rez meclusos. Ci palisq; di
es qete stationes utinq; fuissent. repente adue
nit hypocris. thylmicoms ut ule utroq; oppu
gnarent. r. fec. Nam hypocrates cas ad mag
nu portu communis. signisq; his datis q acradi
nem tenebant. cas ueta manoꝝ adoꝝ e. quibus
espiu perat. q epycides eruptione instationes
marcelli fec. et classis punica litore qd inf urbe
et ultra romanu erat appulsa e. ne qd pfugiu espio
sumitti a marcello posset. Tumultu tam mano
rem hostes pbuerut q certam. Nam et espinus
hypocre n repulit tantu mummus. si insecu
tus et tpide fugiente et epicide marcellꝰ pugnr
in urbe sarisq; iam i pectu micabat. pulsu. ne qd
ab repentinus eoꝝ excursionby pcli foret. Acꝫ
sic ad pestilentia q omune malu. qd facile ut
riq; aios. aut et rabelli q filius. Nam tpe autumi
dies nata gnby multa tam mag exit urbe.
qm in urbe tolerandis est. pueriq; cas oim
fere corpa mouit. ac primo tpis a loci uicio
et ger erat mouebant. Postea curatio ipa et esc co
tactus eoꝝ uulgabat morbos ut aut neglecti de
sertiq; q incaluisset morerent. aut inscitis cura
tisq; eadem morbi repletos secu haberet. contri
anaq; fluia et mors obcelos eet. undiq; diei
noctisq; ploratus audirent. p timore rei affi
ciebamur mali efferabamur aios. ut no in lacrimis
ullisq; o ploratu. pseq;rent morientes. si ne effer
rent. qd aut sepelirent. nacinq; strata exanima
pa in cospectu simile morte expectantiu. morti
q egis. egri nalibos. tu menti tu tabe. a pestife
ro odore corpu conficient. Et ut ferro poti more
rent. qd ia iuuabat soli hostiu statioes. Multo
tam tus maior pestis penor cas qm mana diu
ci secedenoi siracusis. cede aqsq; affecant. magi
et hostiu exercitu sicuti pmiu uide ex gnitate loci
uulgari morbos. in suos qsq; ppinqs urbes di
lapsi se. Et carthaginenses qby nisq; receptus
erat. cu ipis ducby hypocrate atq; hylmicade. ad
intermissione omis pieri. Marcellus ut tamen his in
grueba mali accluebat in urbe suos. in firma atq;
corpa tecta et umbre recreabant. multi tam ex. r.
exercitu eade peste absumpti se. Delecto tres pum
acq; exercitu. sicuti q hypocris milites fuerat. ba
nd magna oppida ceium et siti et inermibus ti
ti ta milia alem ab siracusis. alem. xv. ab hostio
et comeat ecuntiby suis coportabat. et auxilii ac
cessibat. Inde bomilcar item ci classe. pfect carr
thaginem. ita expositi fortuna secuta. ut spe faceret
ni ipis in salutem ope ferre posset. si. r. qi incepti
quam in urbe capi. ppulit ut onerarias naues

l. Sosis uno

ll nō possit

lll in altū

lll. ves siracu sana

lll redactum ci circūsedit

subi

q̄ plimas oī copia rerum secum omnias mittēt, classemq; suam augerent. Jgit̄ .c. xxx. nauib; longis. dcc. onerarijs, pfectis a carthagine. satis, pfpos euentus ad faciendū insticia habuit si dē uenti supare cum pclinū, plitebant. Romulcus ad uenni fama primo. deinde pē spē mora. cū gaudiū mentē immicē. r. siracusanosq; pbuisset, epycides metuens ne si pgente dē q̄ tenebant ab ortu solis flare posset plures uenti, classis primū affricū repetēt, tradita achradina mercenarioz militū duob; ad bomilcarē naungat, classē instaurare ilsam maffricū habentem atq; mūtē nauale plū. Nō tū q̄d ipā turribus aut numo naui cēt, q̄ppe q̄ plēs haberet q̄m q̄d uenti apriores romāe q̄ siue classi flarēt. Ppulit tamē ut fortuna nauales cōmunis expiri uellent. Et marcell' aī sicilū exercitū exotā insula cōtinuēt. cū ingenti cōmeatu classem primū adnentare, ne simul cū marinis m clusus urbe hostū ingenti q̄m impar numo naui cēt, phibē aditu siracusanoz bomilcarē ostituit. Due classes infestā cēt, p mictoriū pacē primū stabant. ut primū tēpestatis mālacie ab altū euenisset cōtinuo. Jtaq; cadente iam euro q̄ poterat aliq; senectat, poz bomilcar mouit. Cui prima classis peré altū ulsa ē q̄ facilius superaret, p mictoriū. Cū tū pōt tendē ad se romanas res audit, mētū q̄ subiecti finitis ut bomilcar nela ī altū dedit, missisq; nūtijs heraclēi q̄ onerarias naues ret̄ in affricū repetē uellent, ipē sicilū pterniceī turenti petit. Epicades — a tanta repente gestaue spe, ne obsidionē magna ex parte capta urbs redieī aggrentū nauigat, expectantiū magī euentū q̄m in q̄q; motus. Que ut in calū siculoz sē nata, epicadēs siracusis exercitusse acarthaginensib; relictā insulā. ait enī. r. cēdita, legatos de cōditionib; dedende urb, explorati p pelagia uoluntate eoz q̄ obsidebant, ad marcellū mittit. Cū hic nūd discepare q̄q; ūq; regū fuisset rōnoz cē sicilis certa cū libertate ac legib; suis seruarent, euocans ad clamū ijs q̄b; ab epicade credita res erat missos se simul ad marcellū, simul abeo ad exercitū siculoz aiunt, ut una oīū q̄ obsid'entur q̄q; ex obsidionē cēnt fortuna cēt. Ne ue alteī ipe sibi placeret ut q̄q. Recepti cū abijs ut necessarios hospites q̄q; allaq; iuuantur. Expositis q̄ pacti ā cū marcello habent oblata spe salutis p pulere eos ut secū pfectos epycidis, polichnitq;

naues

ī phulisq; nē ac pidē cū siroū cognoiē aggrēdē tur. Jnfectis ijs multitudine ad cionē uocati, primo q̄ ipi mēse treme occulte solū erant cōsili q̄q; tot mala urgerent, negarē fortunā accusandam cē. q̄d in pōz cēt potestate q̄m omnia patent. r. causam oppugnādi siracusis fuisse carthaginenses ñ odiū. Nā ut occupatis re' alatellib; hannibalis, deinde hieronimi hypocrite atq; epicade audierunt, cū bellū mouisse, rob sidē urbē cepisse, ut crudeles tiranos ei ñ ut ipsi urbem expugnarēt. Hypocrite ū interempto, epicade inclusoq; ab siracusis ī pfectis ei ortis, carthaginensib; oī possessione sicilie tū maiq; pulsis q̄ sup cē causam. r. cur ñ pin ac filiēs ipe uniuersime romanoz amicitie cultoz. si incolumes siracusas cē uelint. Jtaq; nec urbi nec hōibus alio pericli q̄m ascenderet ipis cē si occasionē recipiendi se. r. p̄mississet, cā aūt q̄s illo mōnto horesit. nulla deinde fore similis libertas. ab imperiosis tiranis apparuisset. Omnū ingenti assensū audita oratio. Et pfectos tum p̄ cām q̄m legatos nōmari placuit. Ex ipōz deinde pfectis numo multi oratores ad marcellū. Quoz princeps. Neq; primo inq; sicilam aut ob iniam, si hieronimi ne q̄q; tū suos impius q̄m nos. nec pia pace tiranni cede composita siracusas q̄sq; si satellites regis hypocrites atq; epicades oppressis nob hinc meti hinc fraude ferueī. nec q̄sq; dicē potest aliq̄n nob libertas cēpta fuisse, q̄d pacis uobis ñ filii. Nec ete cede cor q̄ opp' sas tenebant siracusas, cū primū nūs arbitrij cē cepimus, et exemplo ut remissent ad cēdenda arma, dece dos nos, urbē mena, nulla recusatione fortunaq; q̄ imposita nob fuit. Cum cepre nobili simepulcherrimeq; urb̄ geniti dei r. decē marcelle. n. Quēdo unq; ita maiq; memoz̄ado gessimus, ut nū tūpho titulo accedat. Same ne creduelis, q̄m ti urb-s ate capta sit, q̄m pceps q̄ ei spectaculo cē. q̄ q̄sq; ita, q̄sq; mari uenit, nec nra attinuē sibus carthaginensib; q̄ placeat, nec tua de nob o stendat, molumeq; siracusas familie nre sub clientela nois marcellor tutelaq; habendas ī das. Ne plus apd nos hieronimi q̄ hieronis me moria moliri faciat. Unū ille multo amicē fuit, q̄m hic hostis. nullius būfacta ī pfensistis, hunus anīa ad pniē tantū ipsius ualuit. Omia tū pertubila retenta erant apd. r. nec ipōs plus belli ac pacis erant. Namq; tūfugere ēdi se romanis ratis mercenarioz q̄ auxilia militū in eam cē cōpulē

Comitia Syracusanorum ad obsessos a Romanis defendendos

Oratio legati Syracusani ad Marcellū habita

·q·

mentum. arreptisq; armis ꝓres ꝑmũ ob trim
cinr. Inde ad cẽdẽ siracusanoꝝ discurrẽt. Q̃sq;
forꝫ obtulit rati mẽfecẽ. atq; oĩa q̃ ipsi ẽrant
que diripuer. Tum ne sine duabus cẽtr, ser
ꝑfectos cũie ut tm agradine argias pẽcr. Se
dato tandẽ multis exeq̃nab' sisenando q̃ acti
cũ, r. cẽnr, dulcẽ id qđ erat cepit, aliam suam
ac fugarũ causam cẽ. In tpẽ legati amarcello
redierunt. falsa eos suspiciõe meritatos mem
rantes. nec causam experende pene eoꝝ nullã
r. cẽ. Erat ex tribus achradine ꝑfectis, hispan'
mẽcatis noĩẽ. Ad eũ mr comites legatoꝝ de in
dustria un' ex hispanoꝝ auxiliarib' ẽ missus, q̃
sine arbitris mercatꝰ nauce, ꝑmũ q̃ mstanti re
liq̃sser hispaniam, tunp inde nauat cepit. oĩa tomus
r. s. obtinũ armis. posse eũ si ope ꝑtũ faciat, ꝓpi
pẽ pl'arũ cẽ seu militiẽ cũ. r. seu in partã reim
liberr. Conr simille obsidi pgat, q̃m spẽ cẽ terra
marcq; clauso. Omnis his mercatis, cũ legatis
ad marcellum mitti placuisser, frem mr eos mit
tit. Qr ꝑcũ illũ hispanũ secretum ab aliis ad i
marcellũ deducẽ, cui fidẽ accepisser cõ posuissꝫ qꝫ
agente rei ordine, achradine redit. Tum mercẽ
ut absuspitione, pdictoms auẽr oĩũ aios, neg
at sibi placẽ legatos cõmeare ulr attoq; neq;
recipiendũ quẽq; mittẽdũ. Et q̃ intentus custo
die seruientur, ꝓportuna diuidenda ꝑfectis cẽ.
ut suꝰ q̃sq; partis tutante reus sit. Omis adsen
si sunt partibus diuidendis. Ipi regio exeunt
ab. arethusa fonte, usq; ad hostiũ magni portꝰ.
Iouis sacrum. r. fecat. Itaq; marcellus nocte nauẽ
onerariã cũ armatis remulco q̃dducens ipi ad
achradinẽ mittit, exponiq; milites regione portę que
Ape fontẽ arethusam ẽ. Hoc cũ q̃rta vigilia factũ
cẽt, expositosq; milites portã ut cũcuterent recep
isset mercatis, luce ꝑma marcell' oĩby copijs me
nia achradine aggdit, ita ut nõ eos solũ q̃ achra
dinã tenebant inse cũcr, sꝫ ab nasso tagmina a
maioꝝ cõcurrerent relictis stationib' suis ad tum
multũ impetũ romanoꝝ arcendũ. In hoc tumultu ac
tuarie naues mstructe iam aĩ, cũ nectetq; ad nas
sum armatos exponũt. Qr improuiso accursu se
mplenas stationes, ad aptas fore porte q̃ pau
lo aĩ exaurirentur armati, haud magno cramine
ne nassium cepe, desertã ꝛepidatẽ eos fugi ca
stodũ, neq; ullis mis ꝑsidij, aut primũ ad my
nẽdũ q̃m in tũ fugis fiunt, q̃ nesius q̃d sints c
entes se, medio cramine effugẽr. Marcellus

ut captã cẽ nassium, achradine regionẽ unam audmit
tenũ mercatiq; ꝑsidio suũ adiunctũ. recepta cet
mr, regie opes quarũ fama maior q̃m referat
dimpenr. suppsso impetu militis, ut ips q̃ m achra
dina erant tũ fugis spacũ locꝰ fuge dabat cẽt.
Siracusam tandẽ libi mentꝰ, portis achradine ap
tis, oratores ad marcellũ mittũr, nichil peretes
aliud q̃m incolumitatẽ sibi libiq; suis. Marcel
lus cãto aduocato, ad hibitis ĩ siracusanis q̃
p sedentes pulsi ab domo mr ꝑsidia rõana etãr,
Respondit. ñ plura annos. I. bñficia hieronis,
q̃m paucis his annis maleficia eoꝝ q̃ siracusi
tenuiñr erga rẽ. p. cẽ. Et pleraq; eoꝝ q̃ debuer
recidisse, fed iungꝫ ruptoꝝ ipos ad se gntẽs ml'
to q̃m p. r. uoluer penas exegisse. Siq̃dẽ tmũ at se
annũ cẽtisedẽ siracusis ñ ꝓpijs resituta cuncta
rẽ habet, sꝫ ne tũ fugarũ duces captã ro ꝓpiam
tenẽr. Qđ potiũ siracusam facẽ exẽplo ul'eos
siracusanoꝝ cẽ q̃ mr ꝑsidia rõana fuerit, ul' hi
panũ ducẽ mercãi q̃ ꝑsidiũ tẽdidit, ul' ipoꝝ siru
cusanoꝝ ꝑtremo seruũ q̃dẽ sꝫ forte oĩũ sibi ẽ situũ
labor, pleroꝝq; cẽt mentꝰ siracusana ẽra mãiq;
tãndi exhaustoꝝ neq; ꝑ tantũ fructũ cẽ qđ capẽ
siracusas potuisser. Inde q̃stoꝝ cũ ꝑsidio ad nas
sum, ad accipiendã pcam regiam custodiẽdã
qꝫ missus. Diripienda multis data ẽ, a custodib'
diuisis ꝓcomos eoꝝ q̃ mr ꝑsidia rõana fuerãt,
cũ multa ut multa auaricie fera exẽpla ed'ent,
archimedẽ memorie, ꝓtũ ẽ intẽto tumultu
q̃rẽti capte urb' motu curiũ diripientiũ multũ
cierẽ poterat, intentꝰ formis q̃s in pulue delap
serat, abignaro milite q̃s cẽr interfectũ. Egre id
marcellũ tulisse sepulteq; cura habitã, q̃ ꝑ in
quis ĩ mãlius, honori ꝑsidieq; nom ac me
morie eius fuisse. Hoc maxime in siracuse capte.
Inde ꝑce tamẽ fuit, q̃ntũ uix capta carthagine cũ fuisset, cũ q̃ unby eq̃s certabat. Paucis diuise Siracusanoꝝ
añ diebus q̃m siracuse capẽr. r. otacili' cũ q̃n
queremis. lxxx. urbẽ ab libibeo trãsmisit.
cũ añ luce portũ intrasset, onerarias frumẽto onũ
cep. egressusq; intrã ꝓplar ẽ aliq̃ntũ ag' arcti
uicam, ꝑ dãq; eis genus rei ad naues egrẽdi
libeũ tũ die q̃, pfectis in eã. cũ. c. xxx. one
rariis nauibus frumẽto ꝑ dãq; omissis redit.
ueq; frumẽtũ exemplo siracusas misit. qđ mi tacito
tã in tpẽ sub uenisset, uictoribꝰ uictisq; pariter al' ꝑmacs fames
ꝑnitioꝝ fames instabat. Eadẽ estate in hispa Tacita ĩ yspania
nia cũ ferme biennio nichil ad modũ memo

rabile factum cer. i. imperatores egressi hybus
copus cominxer. Ibi cõsiliũ aduocatũ. oũiq;
in unũ cgruere sententie, qñ ad id locorum
id ñ actũ cer, nec hasdrubalẽ ten. dentẽ ĩ ita
lium rem neteret, tẽp' ee id tã agi ut bellũ ĩ hys
pania finiret. et satis ad id uirtũ celebant
accessisse. xxx. milia celiberor. Ea hyeme
ad arma exercitus tres exercitus erat. Hasdru
bal gisgonis filius a magone cũcetis castris
q̃q; ferme dier. iii. ab. ii. aberant. Prior erat hã
milcaris filius hasdrubal, puer in hispaniã im
patorẽ ad urbẽ noĩe amtorgim exercitũ habeb
at. Eum uolebãt p' oppm duces. i. rges eãt
satis stipẽdi ad id uirtũ ee. Illa restabat cura, ne
fuso eo pelli alt hasdrubal, magone ĩ abiros sal
tusq; montesq; recipientes se bellũ exercerent.
Optimũ g' rati duplis bifariã copijs tori simul
hispanie amplecti bellũ ita inter se diuisẽr. ut p.
cornelius, cui ulterior pars ueris exercitus celtiberis
duas partes exercitus romanor sociorq; adiũctus
magonẽ duceret atq; hasdrubalẽ. cñ. cornelii cui
ulterior pars ueris exercitus celtibis cũ hasdrubale
brachino bellũ gereret. Una, pfecti ambo duces
exercitũ q; celtibis pgredientib' amtorgẽ ĩ cõspec
tũ hostiũ duriñte amne ponũt castra. Cñ. i
cornelii scipio cui q̃by añ dictũ ẽ copijs substitut.
i. p. scipio, pfectus ad destinatã belli partẽ. Has
drubal pp' añ aduentũ exigui romanũ exercitũ
i castris, alpẽ omnẽ incelti beror auxiliis ee, pe
ninis oĩs barbarice i palpue oĩi gẽtiũ earũ in
quib' prior ãnos militabat pfidie facili ligue,
cũ utriq; castra plena hispanor cernt, poculta
collecta pabulatõe magna inceptæ cũ celtiberoũ
principib' ut copias ñ obducẽt. Nec aĝe ut
sum facti. Nõ enĩ ut in. i. uicerent arma agebã
tur, i meres q̃nta ut, pbello satis ee dabat
ne bellũ gerent. ceti q̃es ipi, tũ redire domũ
fructũ q; uicendi suos suaq; gñ uulgo erant.
Itaq; nõ duces fugã q̃n mutandi—psuasum
e. simul ne metu. i. ducib' eis, exẽplaq; hec
uẽ poccupãtis habẽda, ne ita exitus eoãm au
tibus, ut si plus suu roborẽ suaq; uirtutem
ppe incassũ habeãt. Cognitis repente fublatis.
celtibi abeunt, nichil aliud q̃rentib' causam
obtestantib' q; ut manerent. ire. respondẽtes
q̃n domestico se auxilio bello. Scipio p' soci
nec pcib' nec ui retinũ potat, nec se aut partẽ sic
illis hosti ee. aut ĩ uicissim cũgi uidit posse,
nec ulli alio salutare esse ulli impium ee. ret
q̃nti posset cede statuit. unde ĩ castra ĩtet. nec
ú hosti eã se cõmittet loco. Qui insequentis flumĩ,
ppe uestigijs abeuntiũ insistebat. Pcoste die
p. scipionẽ pariter. pelli manifesto hostẽ
urgebat. Assimilia cãt inimicis, q̃ eo tpe erat
socius carthaginiẽsiũ, quẽ deũ clarũ potẽtes
q; romana fec amicitia. Is ñ ei eqtatũ numi
darũ aduentu p. scipioni ecti ĩtet adem. assio
ne dies noctesq; infestat adeãt. ut nõ magos tan
tum, pul acistris lignatiq; pbulatiq; pgressi ex
cpet, q; ipis obeĝrent castris, inimicus q; me
dias sepe stationes, ocã ingentiũ tumultu turba
ret. Nocturnis q; sepe incursu repentino ĩportis
nullaq; trepidatõe. Nec aut loc aut tẽp ullũ
nactũ ameti ac solicitudine cãt. ire. cõpulsi
q; uir nullũ adempto rerũ oĩũ usu, cũ ppe nul
li obsidio cer, furtiuiq; aditor ea appare fide
lioribus q; ei septẽ milib' i q̃ngentis sucessuros
nor aduentante fama cãt pens cũ uenisset, duc
caute i prudens scipio nocte temeritatẽ capite cõ
silii uic nocte mor. bili obuiã uer. q; q; eq;
currisset loco plui cstereret. Velocio g' modico
psidio incastris ppositoq;. i. fonteio legatoq; me
dia nocte, pfect cũ obuijs hostib' manifestus. Ag
mina magis q̃m acies pugnabãt. Cupior tamẽ
ut utrimultuaria pugna romanis cãt. Ceteri
q; equites numide repente qs fefellisse se dux
ratus cãt, alacrib' ecti fiti magnũ timorẽ intulẽ
Contẽto ariis nimidas ĝmine nouo timo
insup aduenit hostis. duces peni assequi abẽ
go ĩ pugnãtis. anteq; plui ceteros ĩ
certos ĩquẽ pessimũ hostẽ q̃m ue ĩ partẽ cõ
ferti eruptionẽ facient. Pugnanti horumq;
imperator offerenti se ubi plurimũ labor erat,
latus ferrũ lancea ĩicit. Cuneus q; is hostiũ
q; ĩ cõfertos ei duce impetũ fecerat, ut extimẽ
labẽtẽ ex eq scipionẽ uidit, alacres gaudio ei
clamore prorũ acie nũciantes discurrit, i patriẽ
romanũ ceciderisse. ac priora passim uoce ut
hostes haud dubie, punctorib. i. i. punctis cẽtu
rie. fuga confestim exacte duce amisso fieri cep
ta e. Cetũ ad eum pendũ ire numidas aliaq;
leuiũ armator auxilia haud difficilis erat.
ita effugere timuit eqtũ eqtũ eis uelocitate pe
ditũ uix potant. celiq; ppe plures infuga q̃m
impugnia fuit. Hec supfluisset quesp. ni papiri
us adolescẽs die noctẽ intermisset. Haud se

al' uẽmens

+ aduectis

co aduersis

:/ deliberuit

h quidẽ ab romis erat
quippe qui tã parcas
sibi retinerent. id q̃dẽ
cauendũ semp

gnuē iñ duces pen fortuna usi; confestim expe
tio uīe necssaria quiete datī militib; ad hasdrū
balem hannicañs atatī agñ ripiunt. nō du
bia spe cī cōiunxissent debellari posse. Qō ú
ē ueritum, mīē exercit' ducesq; uictoria recentiale
tos, grulatio ingens facta in patre tōto cī
oī exercitu delecto, ralcam, plano dubiō patrem
uictoriā expectantes. Ad. i. nō dū qdē fam
tante cladis puenat, sz mestū qdā silentium
erat ratacta diuinatio. qūs iā plagiēt aīs i
munēts mali ē soler. Imperator ipē qm qd absc
cīs se desertū, hostū tumū auctas copias sen
tiebat. cōiectū rr qē ac suspicione accepte cla
dis qm ad nullā bonā spē, pnor erat. Qē nā in
eni hasdrubalē ac magonē n defuncto fuo frē bellū
sīn bello cramme adducē exercitū potuisse. Qm
aut nō obstitisse, aut argo sequutī frēm, aut fi
phibē q minj in unū cogent duces exercit' hosti
um n posse ipē certe cū frē cūgere copias. His
anxius curis, ro in ē salutare ēe in psens cre
debat, ecle in qūtū posset. Et nōe una nocte i
gnais hostib; obrō quietis, aliqūtū emissus ē
ire. luce ut sensēr, pfectos hostes. p missis nu
mūtis, qm potiunt maxime citato agmine seq
cepūt. In noctē affecti numide, nē abrigo nē
ilatī meurtantes. ē sistere cepunt ac cutū ag
in qūtū possent. Tanū tubē ut simul pugnaret
pedentq; scipio hortabat, pq; p celres copie
assequent. Ceām nī ageno nē sustinēo agm.
cī aliqūtum haud multū, precel'e mor rā istiē
nenerat. plus suos scipio. collectos in tumulū
quēda ñ qde latus tutū. psertim agmini pcul
so eminorē tamq; cm ceti ecī erat subducit. Ibi
primo ipedimtis, exitu in medū receptis circū
dati pedites haud difficulē impediebant sinum
minuebat. Dein pq; toto agmine tres
imperās cū tb; uisis exercitib; aderant, appa
rebat. parū armis, ad hienoū locī sine mumū
to ualituros ē. Circūspectē atq; agitare dne
ceps, si qm posset uallū ceū iuicere. Sz erat ado
nus tumul, raspi solū, ut nec uinculis uallo ce
ruos, nec ita cespiti faciundo aptū esset. Ad
se alij ue ulli opi apta inuenū poss, nec fiduā
qq; satis arduū aut abruptum erat, qō hosti
aditū ascensū ue difficulē p'beret, oīa fastigio
leui subiecta. Vbi tam aligim agmē uallo obi
cēt, cetellas uligatas onerib; nēdo strictē
tes ad altitudinē colūā cūulabāt, cumulo cur

cuarū oīs grius obiecto, ū ad moliendū cuncti
le dūcerent. Punica exercitus pq; ad uenē uinci
mulū qde pcipale agū erexē. munitionis ū fa
cies nouā primo cos uehno uiracio qda tenuit
rā duces uno; uocaret; qd sieret. nō ui
dubaū illud uix femineis puerīs ue mormoris
sacris ualiorū distrabent animq; capti bo
stē tm latere p'carinas. Nec ērepti duces ire
pabant. Ceām neq; tūsilure nec molin oīa obi
ecta nec ecle stipatas clatellas ipsaq; obiectas
sarcinis facile erat. Tandē diu cī amolia o
biecta oīa armatis deuisserē uiā plibq; ire
partibus fieret capti tam undiq; cass erant.
Pauci amictus pellisq; auctoribs passim ced
bantur. Magna pars tām militū cī in ppinq;
refugisset silnas, in castra, pscipionis q̄by. ti.
fontei legat' p'erat pfugē. Gn. scipionē alij in
tumulo p'mo ipeu hostū cesū tūcē. alij cī pa
ucis in ppinq; castra mī pfugisse. Hanc igit cī
dacī atq; ita eruditis fortib; qm nulla molin po
tuer ui capti, omnesq; inc cī ipo ipatore occisos. i
Anno octauo p'q; in hyspaniā uenat. c. scipio
unde decimo die p'tis mortē ē intfect. luctus
ex morte cor; nō rome maior qm prota hyspa
nā fuit. qm apud omes partē dolorīs exercitus
amissi, alienati, pūica, publica hebat clade.
Hyspanie ipos lugebāt deplabāt q; duces. cī.
cī magī qd' diuī p'uēat ips porq; tm ore ocu
pauat. aperūm mistute tēpanie q; nāme p'ui de
dat, scī dūcē exercit' amissq; hyspanie uidēt,
uir uī retinuit has restitui. Erat in exercitu.
L. marī septimi filē eq. r. impiger ingenis, aī
q; ingeniū aliqūto q; p'ceram indolē erat natus
maior. Is ad summā istolē accessit. cī. scipionī
septima sub q; prior ānos oīs multū artes exer
sūat, ne fuga collectis multib; qbusdā de pceli
bus deductis haud ērēp nēdū exercitū fecerat,
cūnēatq; cī. ti. sontio. p. scipiois legato. Is
tantū pstitit equites. R. auctoritate inter milite
atq; honore, ut casus ei' hebū communis cum
duce exercitus, communis militib; cān placuis
set, sustenuit. alij, alijs icusdā uallī stationis
q; donec pomis suffragū inet, adhuc uī martij
cicī summā impij retulēr. Omē in rē exigui
ro fuit munendis castris comunem usq; ēme
ntib; cīuilī. noīa impia multis tū ipig; tuis
haud q; abiecto aīo exequant. Ceām p'q; hāt
dubalē gisgois uenient ad reliquas belli delen

dis ẽ fuisse hibum ⁊ appropiãre allatũ ẽ signũ q̃
que pugne, ꝓ sitũ anonio duc̃ milites mde
runt recordari quos paulo añ imperores hab
uissent q̃bq̃ ⁊ nouab⁹ ⁊ copijs suis, ꝑone ad
pugnã solitj ẽent. Alere os repente offendunt
capita ⁊ alij manũ ad celum tendẽ. dos mirãtes
. alij strauerunt mo suũ q̃sq̃ nõ ati duc̃ im
plorãt. Neq̃ sedari animo potuit exercitus
bus centũ nomb⁹ manipulãs, nisi mulctã
ret increpante marcio, qd in mulieb⁹ ⁊ inu
tiles se, piecissent fletus. ꝑ q̃m adhortãdos
semet ipos mõ. ꝑ. fecũ agerent. nõs ne in
ultos imperatores suos hãc sinient, cũ subito
clamor tubarũq; sonꝰ, ũ eũ, ꝑ uallũ hostes e
runt eruditi. Jñ uso repente in lucem, diffun
runt ad arma ac uelut acies ribie diffunduñ
ad portas, nihil hostẽ negligenter atq; incõposite
uementẽ occurr. Exemplo improuisa res pa
uorẽ incussit pens, mirabundiq; uñ tot hostiũ
tam subito exorti, ꝑ deserto exercitu forent, uñ
tanta audacia, tanta fiducia suis uictis ac fugi
tis, q̃s imperator duob⁹ sapiomb⁹ cẽsis extinxisset
pugne, q̃s ciuis pẽt, q̃s signũ dedisset pugne.
Adhuc tot cũ nec opinati ꝓmo cõi uicti stupen
tes q; refer pẽt, dei numina implicãe pulsi, ẽgri
tudine, aut fugientiũ cedes fedã fuisset, aut
temerabilis pauloslisq; seq̃ntiũ impet⁹ mina
tus ꝑ ne receptui ordiss signũ, obsistẽs q; ad
ꝓma signa q̃sdã ipe retinẽs, ẽtatis repsit. acie.
uñ incass annos adhuc cedis sanguisq; redun
Carthaginenses spiãe ꝓmo ab hostiũ nallo acti
ẽtẽptũ rursus ⁊ secato gdu in cass alebant. Par
negligẽntia incass⁹ audiendis fuit. Nam
ꝯsp̃i quus hostis eũ, tamẽ reliq̃s cũ ee duor
exercituũ añ paucos dies dele tor sustinebat.
Obhoc cũ oũ neglecti apõ hostes eẽnt explora
tis ips uarrõ, ad cõsiliũ ꝓma specie temeritatis
magis q̃m auctor añ. adiecit, ut ulr cass hostiũ
oppugnaret, facili ee rat unũ hasdrubal expu
gnari castra, q̃m sibi rursꝰ tres exercitus ac tres
duces unyissent sua defendi, simul haud fuc
ẽssisset cepto receptuũ se. afflictas res aut
si pulsus ẽet, tamẽ ulr inferendo armã ẽtẽptũ
siu depturũ. Ne tamẽ subita res ⁊ nocturnꝰ timor ⁊ ñ
sue formine cõsiliũ pturet, alloq̃ndos adhortan
dosq; sibi milites ratus cõtione adducti ita di
serr. Vel mea erga imperatores myos unicos
mortalesq; pietas. ul ꝑsens oũ nrm milites
fortuna animis facẽ potest ñ hoc impiũ nr am
plum iudicio uñ ita ut ipũ gne ac sollicitum cẽ.
Qd cũ tpe ñ mee mentẽ obstiterit, uixq; cõ
pos mei cẽm ut aliq̃s solicita imuenisse eg añ pos
sim. Ego uram omniũ mẽ qd difficultatiũ in
lucem ẽ unus cõsulẽ. Et ne tũ q̃dẽ ñ q̃nq̃ ñ hasdru
bas duor exercituũ patẽ cõsumere posse cogitem
dum ẽ aute ãũ ab adhuc memore liber. ꝑsto
cẽ cũ acerbi memoria ⁊ sapiẽs me, ambo dies
noctesq; curis insoꝑtus q; agitãt exercatur sept
sõno, mense neu minutos pcto ãnos in his ẽ
ris milites suos cõmilitõs uros neu nẽ. ꝑ. pa
tiar multã ⁊ suã disciplinã suaq; instituta sequi
uiber. Aut impijs uinor nemo obedientior me
uno fiet, ita ꝑ mortẽ suã qd inq̃q; re facturos
illos fuisse maxime censẽo. O optimũ ducẽ uoc
q; uel milites, nõ animis uiribus q; tamẽ certe
tos, pseq. Vinuit, uigetq; fama rerũ gestarum
si q̃ens aliq; occurret memoria illor uelut si
adhortantes signũq; dantes uideatis eos ita
plus inuite. Nec alia, p fecto spectacs hesterno die ocu
lis aĩsq; uris oblata memorabile illud edictũ
plij q occumbẽti dedistis hostibus ñ cũ sapiomb⁹
extinctũ cẽ nom romanũ. Et cui ꝑpli nus atq;
uir ñ obstiti sint cãnes, clade, exomĩ, p fecto sem
per fortiũ emersurũ cẽ. Nẽ q̃ tũ ausi estis
sponte mã, excipiat liber q̃ntũ audeãs duce mõ
auctore. Nõ cũ hesterno die cũ signũ receptui
dedi seq̃ntib⁹ effuse uob⁹ ẽbatũ hostẽ, frangẽ an
datũ uirtute, si differte ĩmanẽ g̃lium atq; oporti
nitatẽ uolui, ut ꝑmodũ ꝑati incautos, armati
inermes atq; ĩsopitos pcussiõs aggẽdi possetis.
Nec hac occasionis spem milites forte treuisse, certe
ipũ cẽptũ habeo. Aliob q̃, p fecto si q̃s q̃rat q̃ũ
ñ pauci amplius, mihi auctorib⁹ cass tutari si
mus, michi aliud respondeatis, q̃m eo ipm tumi
tes nos oũ eo ꝓpib⁹ firmati habuisse, ipos pau
tos instructosq; fuisse. Et ita scires habet. Ad
eo q̃d ne timeat fortuna fac minime uti sit hoies.
q; q̃d negligẽtis incautũ atq; aptũ habeas. michi
oũ nẽ metuit unũ hostes, q̃m ne obsessi ñ ipi
atq; oppugnati, cass sua ulr oppugnem. audea
mus q̃d credin por ausuros nos. eo ipo q̃d difficillimũ audet
facillimũ sit. Tertia uigilia nactis silentiũ agmine
duci uos. Explorati habeo ñ uigiliaꝝ ordinem.
ñ stationes uigilias ee. clamor in portis audit⁹ ꝑ
imper cass cepit, tũ inter tor torpidos sõno pauen
tesq; nec opinati tumultũ inermes ĩ caubilib⁹ suis

fidez

Hmaz

llo postq̃ neminẽ insequi
tudeꝛuñ metu ꝓstitisse
rati

llg

K3

E3

l. scaũr

Sors cadẽ agarij

oppssos. illa ccæ sedantur aq̃ nos lesino die reno
catos egre ferebamus. Hoc audaxe iudi consiliũ.
sz inreb' afris rerum pforissima q̃q; ẽ silia nris
sima sẽ. qz si maccisios monito cui pñiolat o
portunitas cunctãe paũlũ stus. neq; mor ẽmi
nam q̃rẽs. Vii exercitũ in ppinq̃ ẽ. duo haud, peul
absẽ. Nõ aggdiendy paliq̃ ẽ tempestatis nris
atq; illoz iuues. Hodiẽ, pfectũ resterne erupti
onis fama contẽi celicẽm pidiu ẽ ne omis duce
ẽsq; copie commeant. Tres deũ duces. tres ex
ercitũ sustinẽm hostiũ. q̃s. ci. scipio incolumi ex
ercitu ñ sustinuit. ut diuidendo copias priere duce
nũ. ita sepan ac diuisi oppiri possũt hostes. Alii
belli gerendi alia mihi ẽ. pũ michi pẽ nactis. p
time opportunitatẽ expectem. Ite. dys inmanib'
corpa cruate. ut integ ingentes q; ecl'aõ incaũ
hostiũ urbiũ pmis. q̃ nrã tutati - estis. Iteq; rauchiere
a nouo duce nouũ cõsiliũ. quo audaci eãr mag
placebat. Reliquũ diei expectandis armis rai
ratẽ cõperi consiliũ. maior pars noctis quie
ti dati ẽ. q̃rta uigilia moũe. Erant ulẽ, prima ci
stra fere miliũ mãuallo distantes alie copie peno
rũ. Vallis caua intercat. cõtẽsa arboribus. In hui
sũe medio fermẽ stabãt cohors romana arte po
nici aboriẽ. reqtes. uti medio inde inter pio. certe
copie silentũ agmine ad primos hostes ducer.
Et ci stano nulla, pperis neq; iuallo custodie es
sent. uelud ifirma casa nullo usq; obsistente pene
trãe. Inde signa canũt. tollũt clamor. Pars sem
sones hostes occiũt. pars ignis esceis straminẽto
ardo teris iniecit. pars portis occupãt ut fugã
intercludant. Hostes simul ignis clamor ocdes
uelut alienatos sensib' nec audire nec, prudẽ qc
q̃ simũr. Inde uẽ inermes inẽ canus armator.
Alij ruũt ad portas. Alij obseptis in uib' super
uallũ saliũt. ruit q̃sq; ciuilecte, prui ad casã alti
fugiũt. ui acohorte reqtis exercitio, pruentibus
cruenti. celiq; ad ruinã os sunt. q̃nuis ĩ sũs exci
cere efligisset. adeo raptim cepis. ppozis casis
malis transcursũ casã ab. ĩ. ẽ. ut pruenire nũcia
us cladis ñ posset. Ibi ũ q̃ longius ab hoste aber
ant. aq; sublate publica pabulatiõ. ignatiõ. z pre
datiõ quidam dilapsi fuerãt. neglecti magr oĩ
ac soluta inuenere. Arma tantũ posita in stationib'
milites inermes aut humi sedentes. accubante
q; aut obambulantes añ uallũ portasq;. Cum
hys tã secuis solutisq; romam calentes. ad hoc ab
recenti pugna feruentesq; victoria plurim ineunt.

Ieiuq; neq; q̃ imperis potiur resisti. Inẽ portis cõ
cursũ extoris castris ad pmiũ clamorẽ. tm multi
facto. atq; pluũ oriur. Vinq; remissent ut ceu
cursu scalas romanoz uisi inopiam alãus clados pe
nis. atq; iñpanoz ineccissent. Hic ẽtor infugiẽ
utile os. effusiq; qua ipẽ ũ q̃s ocdes oppsse. Ceu
untur castris. atq; ita nocte ac die bina castra hosti
um oppugnauit ducem. l. martij. Ad. cxxx. vii.
milia hostiũ cesa. Auctor ẽ claudiũ. q̃ annales na
uamos exq̃ eo inlatinũ sermonẽ uũte. captos ad
mille. ducc. xxx. pdã ingentẽ patri. ne ab hostẽ
clipeũ argenteũ pondo. cxxx. viij. cũ imagine
brachium hasdrubal'. Valius amias. tria castra
magonis capta tradidit. Septẽ milia cesi hosti
um alio pelio. ceptiq; pugnanti cũ hasdrubale
decẽ milia cesa. iij. milia. ccc. xxx. captos. Polo
v. milia hoiũ cũ magone ocdentis urbes effusse sci
untur; cesa ex infestis scẽis. Apud os magnum
nom martij duas ẽ. nec gle ẽ. tm muracula arcisq;.
Flãmã ei ctonanti fusam ecripue sine ei sensu
cũ magno panore ccũstantiũ militiũ. monitu
tuq; auctore ei de pẽsilio. ad incensũ capitoliũ
fuisse. interplo clipeũ martiũ appellatiũ cũ ima
gine hasdrubal'. Quere deũ aliq̃ndiu inhispa
nia res fuere. utq; pertantis iuuẽ acceptis inla
tasq; clades. auctãtib' pidiu sume rerũ facere.
Dũ hec inhispania geruntur marcell' captis siracu
sis. cũ ceteri insulã tanta fide atq; integritate cõpo
suisset. ut nõ m̃ sua glãm sed maiestatẽ. ppli. r.
augeret. ornamẽta. signa urb. tabulasq; q̃b habi
tabant si tacite. ĩ. deuẽ. Ceiũ in pmiũ imitũ
mutandi gratia. artiũ opa hiemeq; hunc sic, pfi
naq; oĩ uulgo spoliandi facti ẽ. q̃ primo intro
maõs dõs templũ in ipũ pmiũ qõ a marcello cum
le ornatiõ ẽ iuue. Viselauit enim ab eximis. ad portas
capenã dedicata. a marcello rempla. ppẽ excellẽtiã
eius genis ornamẽta quoz peregria pars cõpleuit.
Legationes oĩũ ferme ciuitatiũ sicilie adeũ ciuem
ebant. dispar ut causa earũ. ita cito eãr. Quã ãp
tas siracusas dedidit. aut uicti armoze leges ac
cepiunt. Erant tamen haud parue reliq̃e belli ciui
aggentium. ĩ. Epicides. hãno duces reliq; poris
belli. a regis nouus ab hannibale inlecti. Epocris
missus ubi pen̄ei gis hippocratis nutrimẽ
pplares necabãt. ut impiger. z sub hãnibale ma
gistro oĩ belli arte exactus. Hinc ab eppeidi. a lũ
none numide dati auxiliaes. cũ q̃b uti pugnãe
hostiũ ags. uti socios ad retinendũ in fide. nos

Siracusa p̃ marcellũ captis omnibus.

hostiũ quidez illa spolia et parta belli iure.

cor ferentco q; ni cp̃i cuiq; auxiliū adūc/ ut breuiꝰ cp̃i tota sicilia ꝛ impleret nois sui. nec spes alia maior apd fluentes reb; carthaginensiū eēt.
Itaq; inclusi aotēpus menb; aggerū duc pe/ structis cuiq; ñ cēsilio nutibus q; fossa magis/ si egdi exē muros adhiemeñ ānē posiēt cast/ Q. cl'ū p̃tū ad marcellū ē/ exemplo copias ꝛ mouit/ abiyste q̃nos ferme milliū in̄ualloēsedit/ qđ agentē parentē ue expectant. Nec nul/ lum neq; loci neq; tēpus cunctatiōi cōsilio ue/ decit mutuus. Trāsgressus annē/ ac stationib; hostiū cū ingenti strepe ac tumultu iuxta/ pero die ppe iuste plio cōpulit hostē in̄ munimenta. Inde reuocatꝰ seditione numidaꝝ inclusis facta/ cū. ccc. fere cor; pedites in̄ioꝛe cessissent/ ad mutigantes reuocantesq; eos, p̃fect' magnopꝛe monuisse ducēs dr̃ ne absente se cū hoste man/ cōsereret. Jo ambo egre passi duces/ magnano iā an̄ei glie cupiditē/ mutuē s modū facere degenerē affti/ impatoꝛ carthaginensi mis/ absenatu ꝓloq;. Js ꝓpius cunctatē epictē/ ut cōfligēdi flumē iacte ceperit. Nā si mutuē oppug/ tatꝰ/ sedē pugne fortuna euenisset/ haud dubie mutuus glām fere. Cuius indignū rat' mācel/ lus se q; hannibalē sub iugū victoria cōuersa ab/ nola reppulisset/ ips fra; marteq; victis absē hostib; cedē/ arma, pe cape militēs/ referēi signa iubet. Instituente exercitū. x. effusis eqs adiolant ex/ hostiū acie cuncte nūtiantes/ ꝓlates suos p̃/ mū ea seditione motos q. ccc. ex numo suo/ cessisse hemeā/ deinde qđ p̃fectū fuū abobtec/ tandē duab; gliē eē sub ipm̄ crammus diem/ ablegatū in̄ceant q̃ntuos in̄pugnā. Cēs fal/ lax, p̃missū fuē ꝓtulit. Itaq; ꝛ. ereti anīs ñno/ cōli postmē missō/ de siciliā abeūte hostē esse/ qui se maxime timuerāt/ nūti hostes ꝓfligatos/ q̃ maxima parte armis suis ñ munabāt/ timoꝛe/ incussone ab suo cp̃i eūte oppugnatē. Itaq; haud magna ius crammus fuit. p̃m clamoꝛ atq; impetus rem decidit. Nunc cū in̄ceꝛ/ sus q̃dē stetissent in̄ceꝛnibus ut ega dātes fugā/ uidiuus/ fugē tantū parūp cōmites facti/ ꝓfligā/ onis aggressū tr̃pido agmine petentes uicti/ ipi metu obstupefacti passim in̄citatos, p̃mat/ dilapsi. Ob unica nulla hominū cesa. Capti/ cto elephanti. Hec ultima in̄silia marcelli/ pugna fuit. Victoꝛ in̄ castra redit. Jam ferme in̄ctu ann̄i eūt. Itaq; senat' decidit rome/

ut p cornelū. ppl̃s. r. litꝰas capuā ad cēsules ꝛ mitt'et dū hānibal, pcul ab cēt. nec ulla magni/ discimus res ad capuā gereret/ Alī cozū in̄ti/ uit'et ad magistꝰus subzogandos. i. uenirent. litꝰs acceptis in̄ se cōsules cōparēt' ut clauū/ comitia pficer/ filiū ad capuā uenirent/ ibi ma/ nēt. Consules claudius cānr. cl̃s. filiumq; cen/ tumalū. ꝛ. p. sulpiciū seruilū. C. f. galbā/ qui multū ānā curiē magistꝰtū gessisset. pretoꝛes deinde cān. cornelī cethegus. c. f. sulpiti. piso. Pi/ soni iurisdictio urbana. sulpicio urbana sici/ lia. cethego apulia. lentulo sardinia euenit. Con/ sulibus, pregrinū in̄annū imp̃ū ē./

Creato ꝯsule

OR Nelius filiumq; centumalus. p. sulpi/ cius galba cōs. cū tot' mutui magistꝰtuum missent/ senatui in ca/ pitoliū uocato de re. p. de administratiōe bel/ li. de, primajs exercitu/ bus q; patres cēsuer/ fluuio. appio claudio pōtis. anni cēsulis prorogatum in̄perium ē. atq; exercitus q̃s habebāt/ decī/ uiecīq; ne a capua q̃m obsidebāt. absce/ dere/ p̃q; oppugnassent/ ei tum cura maxi/ me intentos habebat. nōnos. ñ abiri tamē q̃m multā in̄gentē hostiū fuit. q̃ qđ urbs tā nobilis. ac potēs sic defectione sua exem/ plum ceteris ꝓbosset. ꝛ. auxilio in̄structum duc legiōes dare. q̃busq;

flacco

hibna

mutri ꝓfuerat suppleamꝰ si opꝰ cet cons scipere
milli. Oracilio ro. italio sicilie grie qꝫ oꝝ ciz
legiombꝰ classibꝰ ꝗbus ꝑere decrete. Cnq̄gi
ta gti cū legione una. cenꝰ sicili cī duabꝰ le
giombus habebant naues. Tribus t. xxv. le
gioīb. t. eo. xxv. uj. legioīb. belli ano sta maī
qꝫ ē gestū. Principio eius anni cūde uictis. l. nū
aj referrent res geste magnifice senatui in
se. Titul honoris qd impio ñ ꝑtī milli. nō ex
auctoritate patrū dato ꝑ pr̄. senatui scipse
rat. magnā partē hoīm offendebat. Rem ma
li cepit ee. ipatores legi ab exercitib. solenne
auspicatoz comitioz. in cas. t. puncias. pati
ablegib. magistrib. qꝫ ad militare remitatez
tissent. Et cī qdā referendi ad senatū ce se
rent. melī milli differri. eā cīsultationē concep
ficiscēnt eq̄tes. qꝫ ab marco litras recēs de ꝑti
nito uelitinis exercit placuit. cum uīnqz
te cure foꝛe senatu. Ad scēs autē ꝑ pr̄. l. mar
cio ñ placuit. Ne id ipm qd consultationi reli
quum. ꝓtractato ferret. dimissis eq̄tib. d nul
lare ꝑ consules retulere. Omniqz in unū sentē
tie cōgruebant agendū tribunis plēb ee. ꝓpo
qꝫ tpe ad plebē ferrent qđ ipse milli placeret
mlt spumā ad eū exercitū cū. cī. scipio impa
tor ꝓfuisset. Ea res cū tribunus acta promulgata
qꝫ ē. t. aliud ctam occupauit. aios C. sempn
bles die dicta. cī. fului ob exercitū in appu
lia amissū metuēb. qꝫ abat. milli impatore
ris temitate atqz inscientia. exercitū in certa
pitē ꝓtraxisse dictatis. Nemine ꝓr. cī. ful
uiū. ñ corripuisse oībus uicis legios suas qꝫ
qꝫ deleat. Itaqz nec die posse ꝑ eos pisse quaz
uiderent hostē. Nec ab hannibale. t. ab impatē
suo uictoe ee. Neminē cū suffragiū meat sa
tis cernē cui ipm cū exercitū ꝓmittat. Quod
mīstisse uīt. t. Sempn cī ei senioz exercitus
dat eet. Diu effecisse ou sapiam atqz impio. ut
nemo eoz gentis aut sanguinis sui memoz
macie eet. ꝑ dio locꝰ hostib. ꝯtra eēt. cum
ad hīuentū alias urbes eos uelut efranabus
hannibalis ereptos. ꝓpō. t. restituisset. cī. ful
uiū qnti romanoz exercitū hostile genus. hā
alīe educatos. seruilib. uicis imbuisse. Ergo
effecisse ut feroces tunqueti. ut socios. ignā
ut timidos. Ne hostes eēt. nec imperii nī pe
noz. t. ne clamoꝛe qdē sublime pellent. nec ꝺ
cussimū eē milites macie. cī primus oīum im
mo stetisse
pū fugeret. magꝫ minari. alios stantes cedoꝛ
se. tuo omīs comites. cī. fului fuisse pauoꝛ
ac fugā. Flaminū. t. paulū. t. punicū. cī.
ac. ꝓ. scipiones facile maie maluisse. qm ac
ferre cū hostib. suos exercitē. cī. fului
um ꝑre unū ictū delecti exercitē. t. redisse. fa
mus modicū ee cīmēsem exercitū qd ee acie
fugit. inscitiā deportatū. Ne ꝑ in dimittat qꝫ
hostis ex itinere discessent. dixe tē. cī. fului
legioīb. muꝑctū. cī. fului. fugā explio ip
sius temitate cōmisso impunitū ee. ei igna
uo iussisq; ut uinctā egit. senectute ee acti
rum milites q̄ michi aliud peccatū. qm qꝺ
impīs similes fuerīt relegatos ꝑe in exiliū.
ignominiosā pati multā. adeo in patē libera
tem. t. oti ac pacis honorato atqz inhonora
to ee. Reus ab se culpā in milites trāsferēb
at. eos ferreū pugnā posceꝛtis. pactos iaci
em ñ eo q̄ uenerint. qꝫ senū dici fiuit. si ꝑ eo
dies rpū. loco eque instructo. seu
uum hostū ñ sustinuisse. cū effuse oīs fugeret
se q; ēa ablati. ut narro tē cīmensi pugna.
ut multos alios impatoꝝ. Ex aut solum se
restante. pcle ee. t. ꝑ. ñ si meis sua remedio
publicas clades fuga ee potuisse. ñ se inopia cōmeatꝰ
cōmunis. ñ inloci miq̄ incauta. incaute ꝺlue
tū. ñ agmine inexploato eunte hostis. cū
uentū. in aptis armis acie uicti. nec suoꝝ
aios nec hostū in potestate habuisse. suū au
q̄ ingenū audaciā aut pauoꝛē facē. Hisce
accusat pecuniaq; adqsitū. Cuio telib. datis
cī pē q̄. qđ oīb. plus onerabat. iuran pmit
ti dicē fuge pauoꝛisq; mutuū ap̄toꝛe oīm.
ab eo desertos milites. cī hunc unū timoꝛē
omnis credent. figa cecidisse. tanta ira accensa
ē. ut capite anquīēdū. Cuio exclamaret. de
eo q̄ nouū ctamen cum. Hā cū ꝺ pecuniā anq̄
fuisset. Cuio capitis se anqrere dicēt. tribuni pl.
appellati. cū legem neguī se imoꝛa ee. q̄ mīm. ꝺ
ei moꝛe maioꝝ punitū eet. seu legib. seu mo
ribus maiet anqrere. q̄ ad uel capitis uel pe
cunie immicisset ꝓtracto. tū sempn pudicitio
nis se uoicare. cī. fuluio die. die cōmuni
ab. c. capitis uno. pr. urbi petit. Ita alia spes
abeo cepta ē. si ad ee iudicio quinquis fuluiū
fr. ꝑ. posset. flozes tū fama rerū gestarum
q̄ ipm spe potiundę capiue. Id cī pluribus mi
serabilib. ꝓtis capite sepcio petisset. fuluiꝰ

anqsitū . multatū

ll. bis

negassent q; pat̃s. e. r̃. p. cẽ absced̃a ciuia q̃quam
dies comitioꝝ ad erat. cũ fului⁹ exulati tur
quinios abiit. Jo ei⁹ dum exiliũ cẽ sciunt pleb;.
Jnf̃ hec ms oĩs belli ũsa mcipiũ ẽ. Obsidebat̃ tñ
carthaginẽs q̃m oppugnabat̃. nec aut fam̃ tolerare se
uitia ac plebes potãt. aut mittẽ mũitos ad hãm
balem pausteolas armatas. Jnuenẽ ẽ aũ nimi
di q̃dam q̃ accepto ictus exasperati se. p̃fectus. p
missũ p̃stare. Jn media rõana castr̃ nocte egressũ.
spem accendit campanis oĩ alio utriũ sup̃ cẽt.
ab oĩ parte eruptionẽ tẽptandi. Cẽtũ in minutis
certaminib⁹ eq̃stria p̃lia ferme. p̃sp facieb̃t.
pedites supabant̃. si neq; ei⁹ locũ uincẽ. q̃ iste
uinci ulla parte erat ab obsesso. q̃ expugnatũ
hostẽ. Jnita tandẽ ratione. ut q̃d utrib⁹ deesset ar
te eq̃rent. Ex oĩbus legionib⁹ electi sũt mine
nes. maxime ingore ac celeritate corpum uelocẽ.
Eis parmẽ binoꝝ q̃m eq̃stres. septena iaculo
q̃nos longi pedẽ dicta. p̃fixi ferro q̃le hastis ne
litaribus ẽ. et eos singl̃os in eq̃s suis accipien
tes eq̃tes adsuefecerãt. ubi p̃ sese. desilire pmi
t̃. ut datum signũ cẽt. p̃q; adsuetudine equoꝝ
na tans intercipe ullum ẽ fieri. in capũ q̃ medi
unẽ castr̃ murũq; erat adiũctis instructi campa
noꝝ equites. p̃cesserunt. p. Et ut ad cieti⁹ reli
quentium ẽ. signo dato uelites desiluerunt. Pedestis
ñ acies ex equitatu repente in hostiũ eq̃stes ir
rupit. iaculiq; cũ impetu alia sup alia emittit̃. q̃b
plimis ĩeq̃s utroq; q̃ passim connectis p multo
ꝝ uulnerẽ. Pauoris tñ plus exte nouũ q̃ in
opinati mcti ẽ. in pauisũ hostẽ eq̃tes inuec
ti. fugã stragẽq; eoꝝ usq; ad portas fecer̃. Jnte
eq̃tatũ q̃ supioꝝ rõana acies fuit. Jnstructũ. ut
uelites inter legiõib⁹ cẽnt. Auctorẽ peditũ equi
ti ĩmiscentes. centurionẽ q̃tũ nauũ erãt. hon
oriq; idei apud imperatorẽ fuisse. Cũ ibi steti
ad capitũ res cẽnt. hãbulẽ diuisũ tarentinis ar
cas potiunt. capiteq; retinẽtes thebant cure. Vict
tañ respectus capue. in q̃ oĩũ socioꝝ hostiumq;
cuiusq; uterat aĩos. accumũto fiẽ q̃ letũq; cuctis
defecto ab. r̃. habuisset. Jgit magna parte ĩpedi
toꝝ relicta ibutiis roi gnoꝝ armati. cũ electis
exercitib⁹ peditũ eq̃tũq; q̃ potest apertissim̃ ad mani
tandũ in capanã cterendi. sequi tañ cũ raptim
cunctis tres. et xxx. elephanti. Jn ualle occulta p̃
fecti montẽ immẽtẽ capue. conscendit. Jd nemẽ
cũ castellũ galatiã p̃sidio ui pulso cepisset. i cãpe
dentes capuã se ũnt. P̃missis nũcq; nũciis capi

am q̃ epi⁹ castr̃ rõana agebãtur cẽt. ut cocẽ tulli ac
ruptionẽ parati portis oĩbus sese effũderent. ingẽtẽ
p̃buit fiorem. Nã alia parte ipe accurr̃ẽ. alia cãpã
oĩs pedites eq̃tesq; ac ũ hispanoꝝ eq̃stẽ p̃sidiũ cum lo
catis. hannoni⁹ erat eruptio. r. ut re p̃cipi⁹ ne aduñ
cẽtes tendo partẽ aliq̃ d intercepti relinq̃rẽt. ita inẽ
se copus partiti sũt. Ap. claudi⁹ cãpanis. fului⁹ han
nibali ẽ oppositꝰ. C. nero p. p̃. R. cũ eq̃stib⁹ sex legion
ũ mu q̃ suetudiẽ fert. ẽ. fului⁹ placẽ legat⁹ cũ sociali e
q̃tu constitit e regione multũ animis. p̃ut nõ
solitus ñ clamore ac tumultu ẽ cepti⁹. si ad aliũ
utroꝝ equoꝝ armoꝝq; sonũ. dispositi in minis
campanoꝝ inbellis multitudo. tantũ cũ eis cẽpi
tis q̃us intercepti lume silenti nocte fieri soler. edi
dit clamorẽ. ut adiũtet ĩ pugnãtiũ animos. Campiq;
facile ĩ tullo appẽ arcebat. Quoꝝ uis ab alia pẽ
te fului⁹ hãbal tẽpi ingrebãt. legio ibi seorsi
lacu secessit. Ac pulsi. cohortes hispanoꝝ cũ ẽbus
elephantis usq; ad uallũ puasit. ruparq; medium
acie rõanoꝝ. animaq; spe ac p̃sidio cãt utriq; in
castr̃ p̃cips. an includerẽt. alius. Quẽ pauore legi
oĩs pcinctꝰ castroꝝ fului⁹ ũ indit. Q. nauiũ pri
moresq; alios centurionũ hortat̃ ut coiorte hosti
um inuallo pugnãtẽ inuadant. Jnsũmo discri
mine rẽ ũnt. aut nũ dandã his cẽ. animoꝝ co
natu q̃m cdendam acie uti pissent in castr̃ irrup
turos. aut cẽtenos sub uallo cẽ. Nec magni cẽ
tumus rẽ foꝝ. paucos cẽ ab suis intercisos. et
q̃dũ paucat. r. interrupti acies uteat. ñ sese uti
q; in hostẽ ũtat. anteq; pugna medios cõmuen
turi. Nauiũ ũ hec imperatoris dicta acceptꝰ. sedi bi
stanti signũ acceptũ signifero in hostes infert. uicti
ri in medios eos uiuentes. ũ pe seqũtur milites
q parte capessant pugnã. Ingens coꝝ erat. q̃ ama
bonestabant. a sublatã alte signũ conũtur. adspectu ci
uiũ cives hostesq;. Cetũ p̃p̃ tam ad id signa pueue
rat hispanoꝝ. ut undiq; mei ẽgule connecte. q̃p
pe inuiũ tota acies ũsa. Q; neq; hostiũ multitu
do neq; telorũ uis. aĩe impetũ ei⁹ uiri potuit. q. o.
atili legatus p̃ut p̃cipis ex aĩe legiõe signũ
inferri in colorẽ hispanoꝝ coegit. q̃ castris pre
erant. l. porci⁹ licin⁹. tri. p̃pilius legati. p uallo acẽ
pugnabant. elephantosq; ĩsigdientes in ip̃o ui
allo conficiũt. Quoꝝ corpibus cũ oppleti cẽt fos
sa uelut aggẽ aut ponte iniecto ciuiũ hostib⁹ de
uia. Jbi p̃stragẽ iacentiũ elephantoꝝ afe editi ce
des. Alia in parte castroꝝ iam pulsi erant cãpam
pumciq; p̃sidiũ. sub ipã porta capue q̃uissimꝰ

de obsidione Capuana

de uelitib⁹

longa Annibalis ad capuã

feruit

fert pugnabat. Neq; iam armati in tñi pentho-
rãms resistebant, q; q; tulisis scorpionibus.
q; instructi missilibus, peni hostes arcebat. et sup
rẽpsit impetũ romanorum nihil impetus. atp; di
uisi, cu suos añ pma signa adhortati, sublato
humero sũmũ pectus telo icti ẽ; magna tumẽ
tus hostiũ ante portam ẽ cesa. cti trepidi mur
rem cõpulsi. Et hannibal pñs cohortes hispanoz,
stragẽ uidit, sũmaq; in eis hostiũ defendi, omi
sa oppugnatiõe recepe signũ rõnũe agñ peditũ
obiecto abẽgo eq̃tum ne hostis insisteret cẽp. legi
onũ ardor ingens ad hostẽ inseq̃ndũ fuit, sz flacc
receptui canj iussit, satis ad utriusq; pfectũ tamẽ
ut ciuitatem q̃m hanno multũ in hannibal' pstiti
cer, atq; hannibal sentiret. Cesa eodie q̃ huic pug
auctores sũt octo milia hoñũ de hãnibal' exercitu,
ti ex ciuitatis tũc figuaq; carthaginẽnsiũ. xv.
adepta. duo de. xx. ciuitatis. Apd alios neq; tũ
tam molẽ pugne inuenit, pluscp; putauisse certa
minis fuisse, ci mopinato incaute romã numine
hispaniq; ci elephantis irrupissent, elephanti p
media castra uagantes stragẽ tabernaculoz ingen
tem fecerunt. Primũ q; supbi militi abiecta armis ab hã
nibale qui habuit aliquẽ ignarũ latine lingue ẽ
sulũ ubis, q̃m amissa castra cẽnt, plẽ quẽq; militũ
in proximos montes. Hz ei celẽ cognita fraus.
oppidaq; magna ceperẽ hostiũ ẽ. elephantos igne
castris. exactos. Hec ultimũ utcũq; inter finitiq;
ẽ añ deditionẽ capue pñs. Oeduatimẽ q; summus
magistratus apd ciuitatis ẽ. eo anno septus lesius
erat. loco obscuro tenuiq; fortuna ortus. Huic
ei q̃ndã p puerũ eo pernãte familiare ostentum,
ci respondisse fert noctu portas res ciuitatis, ut
sumi honos adsiduj meii pueri. Ea ludificatio
neri ira in uerum uertit. Nam ci fame ferroq; ue
ungeretur nec spes ulla supẽret fuisse in spẽ honorũ
erat honoẽs certatim ab lesius. qrendo desertã
ac, pdita ap̃monib' capuã, summi magistratuum
ultimi omnium ciuitatis cepit. Ceterum hannibal ut nec
hostes elici amplius ad pugnã ingit, nec posse eos
supiri ad capuã posse, ne suos q; cõmeatus inter
cludent nouis cõsules, absedẽ urbi incepto ui
ue acipua statuit castra. Multa secũ q̃ra inter pgerent
in noluenti, subiit añ impetus ciuitatis ipsũ belli to
tũ petendi. Cui rei sẽp capue primisti actisq;

p̃ cannensẽ pugnã, tali; undiq; fremebat, ripẽ ui
dissimulabat. nec opinato pauere ac tumultui
cẽ desperatõi, aliq; parte urbis accipi posse ci. t
Si roma idiscrimine cẽret, ciuitatem exẽplo omissu
ros, aut ambos imperatores romanos, aut alterũ
ex his. et si dimississent copias utriq; infirmo
rẽ factũ, aut sibi aut ciuitatis in firmo
nam daturos cẽ. Vna ei cura angebat, ne ciuitatis
cessisset exẽplo dedentẽ ciuitatem. Summadi, primum
ad ostia audendi domus placuit, ut lectis accepta
specie ciuitatis fugie castra romana ingressus, alia par
te ciuitatis cla pulsaret. Litere añ erant adhortatiõe
plene, pfectiõẽq; suam ciuitatis illis fore, absi
tractuti. ad defendẽdã. ii. ab oppugnãdã ciuitatis du
ces atq; exercitũ. iii. ne desponderent animos tolerando
paucos dies toti solituros obsidionẽ. Iã naues
fluminẽ multitudo cõprensas duci gladio, qd ita
ante pstiti causa fecerat castellũ unius. quarti ui ci
ti copiã cẽ ut una nocte exercitus ñra posset alte
ri ẽ. abantis decẽ dierũ ciuitatis. deductis nocte ad
flumen legiões añ lucẽ ficẽ. Id pñs fieret, ita fiebãt
optimum exercitus fului flacc senatus roma ci
ciuitatis, uarie hominum añ, peruicp ingenio affecti si.
Vetuere ti trepidi seniti exẽplo uocato. p. corne
lius cui a sine cognomẽ erat exercitus ocisq; duces
exercitũ italia neq; ciuitate neq; ulli alteri rei meliꝰ
ad urbẽ pstitui reuocabat. Fabi maximi absedi a
ciuitatis, terrentq; recenti agri admirãdi cõminationes q; hã
nibal' flagitiosi ducebat. Qui ad cunas matrũ, ut
tam ad urbẽ aus ñ cẽt. ei ciuitatis repulsi, spem
ponunte urbẽ. i. cepisse. Nam. ii. obsidendi. si. ad
ciuitatis libandi obsidionẽ ut. iii. ei eo exercitui q;
ad urbẽ cẽt ionẽ fedium ruptoz. ab hannibale restẽ,
dosq; alios defensuros cẽ. Has duas sententias
media sententia. p. ualerij flacci uiri, q; utriusq;
rei memoz imperatoribus q; ad ciuitatis cẽnt scribendi
censuit, qd ad urbẽ pstiti cẽt, quibus hannibal copi
as duceret, aut quo exercitu ad ciuitatis obsidendas
op̃ cẽt ipos fieri. Sin ii. equabat alterũ exercitum pars
multi posset, ut ab reliq; tuto exercitu ciuitatis
recte obsideret, nec se cõputarent eluendi sulmonis
ne obsidendi ciuitatis, ne ad prohibendi obsidione
patri romã uenientis cẽt. Duces. c. ciuitatis plato,
quibus fului proconsul, cui collegẽ ex multis legati
unus. ii. erat. cẽbus exercitib' militũ electo, ad p
decẽ milia peditũ, mille equites, mille fundis
de ei hannibalẽ tanta ui iturũ factis cõpulsere. ipẽ
papie municipia q̃, ipẽ ei uia ex seductum. Lum

Vadiuetus amicus

senatus consulto
impedito

al' pte

num. ꝓmisit, ut cõmeat̃ patos ꝛ murbib⁹ habent, rex agꝝ ceuis inuiam, pferrent, ꝓsidia qꝫ murbes cõtinerent, ut sua cuiqꝫ res. ꝑ. immãi cẽt. Hannibal q̃ de multo ẽ tutiꝫ sitꝫ, haud pro ail a flumine castra posuit. ꝑcto die pẽ colles magnũ sidicinũ puenit. Ibidẽ unũ ꝓlanto⁹ mo ranus ꝓuectissimã alicuiusmodi ꝛ cassinatẽ agrũ ma latina dicẽ. Sub cassinũ biduo statiua habuit ꝛ passim ꝓlatos facere. Inde ꝑ interuallũ aquinũ ꝙ interegellanũ agrũ adyrũ fluuiũ uentũ. ut inde cibum ponẽt a fregellanis monendi ciuis causa uenerat. Et fluuiũ transiit ãnis. Hanib⁹ ab hannibale mensis, ratis adiciendi exercitui imagia inopia materie eg̃ cõparẽ. Traiecto ratibus exercitu, reliquũ fluuio expedito ie. ũ pubes ũsi, cui uũ expositis benigne cõme atibus erat, alacresq; milites alii alii ut adiuuet gdũ, memor. ad defendendũ ut patrũ hortabãt. Romã fregellanũ nũcii die noctesq; itine ctinuato ingentẽ attulit rorẽ. tumultuosq; allatus eius aurib⁹ hoiũ adsurgentiũ uana auditis tocũ urbẽ cãlat. Ploratꝰ mulierũ ñ expiatis soliũ do mib⁹ exaudiebant. ꝛ undiqꝫ matrone ī publicũ effuse cũ deũ delubra discurrẽt ic cũb⁹ sparsis ara uerentes, nunc genib⁹ supinas manus ad celũ ac dos tendentes, orabantq; ut urbẽ romanũ ematibus hostiũ eriperent, matresq; romanas uiros pue nos innocentes seruarent. Senat̃ magistratꝰ in foro ꝓsto ẽ, sicq; cos uelint. alij accipiũt ī pua. Discedunt̃q; ad suas quisq; officior partes alij of ferre se quisq; ei⁹ ope sit. ꝓsidia mane incipito lio in muris, cũ urbẽ, in monte albano atque arce ciuilaq; ponũt. Inde hẽ tumultus. Q. fului ꝓcons, ꝓfecti aciem atterẽ, cui ne minuerẽ impiũ ti murbẽ uenisset senat⁹ ut q. fului⁹ pũ ci ciuilib⁹ impiis cẽt. Hannibal infesto ꝓplato ag fregellano, ꝓpe incisos pontes, ꝓtinuate ferẽ tinateq; ꝛ anagninũ agrũ in liuicanũ uent, unde algido tusculũ petit, nec recepẽ membris infra tusculũ, deterritus gabios descendit. Ibi in pupuĩ exercitu demisso, acto multa passuũ ab. ī. posuit castr. Q. ꝓpe hostis accedebat, eo mi ore cedes fiebat fugientiũ, pcedentibus nume dis plesq; oĩũ genũ atq; etatiũ capiebantur. Inde tumultus fului flacc̃ porta capena cũ exer citu. P. mgillus, in esquilinã collinãq; portã posuit cast. Ciuiles plebis cõmenti eo cõportat̃. cos se natus qꝫ in castr uenerẽ. Inde sumã re. ꝑ. ciuilia tum. Placuit ciuiles acti portis collinã esquilinũq; que ponẽ cast. i. ad purpureũ. ꝑ urbanũ capito lio atq; arci pcẽ, ꝛ senatũ frequẽtẽ in foro cõtinũ. fiqꝫ inter subitis reb⁹ cõsulto op̃ cẽt. Inter hec hi nibal ad amenẽ fluuiũ tri milia passuũ ab ur be cast admouit. Ibi statiuis positis, ipe cum duob⁹ milib⁹ eqtũ a porta collina usqꝫ ad ciui lius tẽplũ ẽ, pgressus. atq; uũ, prime potuit meũ sitiq; urbis obiectus cõtẽplatur. Io eũ tã licẽt atq; otiose facẽ flacco indignũ uisũ ẽ. Itaq; im misit eqtes, sũmoq; iugo atq; in castr redigi hosti um eqtem uisit. Cũ cõmissũ ꝓlũ cẽt, cos tiũ fugis numidarũ tũ ī aduentino ad mille. cc. erant, media urbe tutissime esquilia uisẽt. Nullos aptiores uir cõualles tactiq; ortor, sepulc̃, ꝛ uacuus undiq; uias ad pugnandũ fuitos rati. Cos cũ erant capitolioq; diuo publico ī equis decurrentes qdã uidissent, captũ auentinũ con clamauer. Eartes tamen tumultũ ac fugi pre buit, ut ñ cast primica exer urbẽ fuisset, effusa se omis multitudo pauida fuit. Tuc̃ iomos atq; intecti refugiebãt, magoq; in uijs suos ꝛ hostibus lapidib⁹ telisq; iacẽbant. Nec ꝓmu tumultu apiusq; error ꝑat refertis utiusq; agmi num tua pectorꝫq; que repẽtinũ pauor in urbẽ co pulat. Eqstre ꝓlũ sectũ fuit. sũmotiq; hostes sẽ. et qꝫ multis locis cõꝓmoꝛ erant tumultus q̃ tenue orabant, placuit os q̃ dictatores. cõs. censores ire fuisset cũ impio cẽ tonee recessis set amuris hostis. Et diei qd reliquũ fuit, ꝛ nac ti insequti milia tenue exercitu tumultuq; fuit, o ꝓ siqꝫ. Postero die tutissime ad amenẽ hannibal. ī acie cos copias eduxẽ. Nec flacc cõsqꝫ detrecta uit. Instructisq; utrinqꝫ exercitib⁹ in ei pugne ca sum in q̃ urbs. ī. ꝓmum uictoꝛ eẽt. Iuber igẽs gnome mueri ita utinqꝫ acie tunuit, ut uix ami retentis in castr se se recepit, nulli rei minore q̃m hostiũ metu. Et ꝓ eodie eos loco acies ilis uictis cad tempestas diremit. Vbi recepisset se in castr, mira seretutis ei in q̃litate orabat. In religione eares apud penos usta ẽ, ad uitaq; uor hannibal ferunt, potiundo sibi urb. ī. in tute ñ da ri in fortunã, minuere ī ꝓmeli ratie partie ma gneq; res. Ob agina illa, qd cũ ipse ad menia urb. ī. armat̃ sedet, milites sub uexillis ī sup plementũ hispanie iudisse. Parua autẽ, qd eos di es cũ forte agrũ in q ipe habet castr uenisse, fidei obid deminuto ꝓlio agrũ in q̃ exqsita capitio est.

al' flexis

ꝑ gredieng

ꝑ decernit

ꝑ p carmas esquilias contendit. inde effly

al' celio

al' spes illi

ꝑ. ꝓfectos

ꝑ. ñ

ꝑ. ñedum fuisse

Jo li acco ſuꝑbum atq; indigniꝰ uiſu ei ſoli qꝺ
nꝑ bello captꝰ poſſideꝝ, habeꝝq; inuentꝰ. ſ. em
prozem iuꝝ exemplo uecto ꝑcone tabꝝnas ar
genteas q̃ cꝛa foꝛ roꝝ ꝯꝰ cꝛnt uiſſent uenire.
His motus adiutꝰ fluuiꝰ ciuitꝰ ꝛenuit ſex
milia paſſuꝝ abuerſe. Inde adiuꝰ ferome pe
gre uꝛ, tꝛplum ea tempeſtate inditꝰ diuicijs.
Capenates aliquo accole ei erant. Pauimas ſ
frugꝝ eo tonaq; alia, ꝓpria portantes. multo
auro argentoq; ꝛo exoꝛnatꝰ habebant. His oi
bus donis ci ſpoliatꝰ tꝛplꝰ eis acta ci tꝛiſtes
milites religioe mouit tacent ꝑ, pfectio nẽ hã
nibal magꝝ inuenit. Duꝝ ꝓlatio tꝛph hanno
dubia uꝛ ſcriptoꝛes ẽ. Celius romã euntẽ ac fe
fꝛeto diuiſſe hãnibalẽ tẽdit, ut ꝑ ei abꝛeaꝛe ciuiſ
q; rabanicio oꝛdit, ee ciuitꝰ intãꝰ. ui impe
tigines pueniſſe, ꝑter; oppidi ſitꝰ monẽ inſtitui
ut in martinos ciuiſſe. in athenſi ags in mãſos
hinc amnẽꝰ foꝛuloſq; iuga ueniſſe. Neq; ibi
eꝛoꝛẽ qd tanꝰ exercitus uestigio uiꝛtꝰ ꝛeuiꝛ
ciuitꝰ memoꝛã poſſiꝰ ẽfundi. iſſe eiꝰ ea conſtꝛ.
Tangi ro uꝛ ẽ uenit, ad urbẽ ne eo inde, ab
urbe inde ciuitꝰ reduceꝝ. Cerꝝ nõ q̃ꝰ. ſ. pẽ
nacie. ad ꝑnoã obſidione capiuꝝ. ſ. fuꝛ, tanꝰ
ad defendẽdã hãnibal. Namq; ꝛuentos ibuꝛ
tiꝰ agꝝ ad fꝛeꝝ ac regi ſe occuꝝꝰ ctẽdit, ut ꝑ
te repentino ad uentꝰ incautos oppꝛſſeꝛit. Capiꝰ
ſi michilo ſeguꝰ oppꝛſſi peos dies fiat, tanꝰ ad
uentꝰ flacci ſenſit. Et aꝺmiꝛatio eꝛꝛi ẽ, ñ ſimul
regiſſi hãnibalẽ. Inde pcolloq; uitelleꝛeꝝ relic
tos ſe deſertoſq; ſi ꝑ ea ꝓpe retinẽe deploꝛatꝰ
ee apud penos. Acceſſit edictꝰ, ꝓnꝰ ex. ſẽ. ꝑ
poſitꝰ uulgatꝰq; apud hoſtes, ut q̃ ciuis ea pa
nus aũ ẽi die ciuiſſet, ſine fꝛaude eet. Nec ulla t
fea ẽ ciuitꝰ, metu magis eos q̃ fide cohinẽe, q
multoꝝ infectione deliq̃ꝛant q̃m q̃ ꝛo ignoſci t
poſſet. Cerꝝ quẽ admodũ nemo ꝓuato cõſilio
adhoꝛtẽ ciuitꝰ. ita nichil ſalutaꝛe in medium
ẽi ſi lebat. Nobilitas. ẽ. ꝑ. deſeꝛuiꝛe. neq; ſe
natꝰ cogi poſſunt. In magiſtꝛatu hanno erat qui ñ
ſibi honoꝛẽ adiecſſet, ſi indignitate ſua ciuitꝰ aut
ꝛus magiſtꝛatuꝝ quẽ geꝛebat exemplꝰ. Jam ne
foꝛo quidẽ aut publico loco ꝓcipꝰ q̃ſq; appaꝛe
bat, domiby incluſi, patꝛe exercitꝰ ci ſuo exitio ꝛuiꝛ
exꝑectabant. Summa cuꝛe oꝛs inhoſtẽ hãnonẽ
q; ꝑfectos plidij puniciꝰ ita erat, ſuo nõ ſocioꝝ
pielo ſollicitos. His ẽceptis ad hãnibalẽ luctis, ñ
libe ñ ſi ſi ab re, q̃ ñ capuã ſolã ẽdicꝰ ꝛi manu hoſti

bus ſi, ne q̃ ꝓuidꝰ in omꝰ cruciatus, ꝓuos in
cuſabant. Abiſſe ei inbutios uelut auꝛeñ
ſe ne capua inimicis ei caꝑẽ. Jo hercule romãoꝝ
ne oppugnatoe q̃ꝰ urb. ſ. abſtiꝛi. acꝑta obſi
dendi potuiſſe, tanto conſtantioe inimicꝰ ro
manꝰ q̃ amicꝰ penꝰ ee. Ut ꝛecꝛeaꝛ capuã, uel
luꝝq; ome eo uiꝛtutis ꝛeꝛ ci panos patos eꝛupꝛio
foꝛe, ñ ci ꝛegimus neq; tuꝛeuimus belli geſtꝰ
tos ciuiſſe alpes. ui. ſ. legioes fuꝛe, ibi ꝛeſtiꝛugi
meuſꝰ exercitus debe ee. Hic ad cinas, hic ad
ciuiſmeuꝰ ꝛebꝰ gentiꝰ, eoꝝmodo eꝛumq; ciuiꝰ
boſte caſꝰ fortuna ꝛepẽtio. In hanc ſententiam
uꝛbe ẽcepꝛe, numidis, ꝓpoſiti meꝛcede tã, pfec
ſis opam dant. His ſpecie ciuiſtugaꝛij ci ad flac
ci inciſꝰ uenieſſent, ut inde ꝛpẽ capuã abꝛeaꝛe,
fameſq; q̃ tam diu capue eꝛat multi ñ, phabiles
cauſã ciuiſtuoꝛis faceꝝ, mulieꝛ repente capuã i
ciuꝰ uenit ſcoꝛti ciuiſtugaꝛij unꝰ, indicatq; un
datoꝛi. ſ. numidã ſtuꝛge cõpoſiti ciuiſſe, literaſ
q; ad hãnibalẽ ferꝛe. Adiuꝰ eꝛbis q̃ſibi ꝛẽ ape
ꝛuiſſet, arguꝛeꝝ ſeſe puritã ee. Poꝛeꝝ ꝓmo ſatis
coſtanꝰ ſe mulieꝛe ignoꝛare ſimulabat. Paulaꝰ
deiꝰ ciuiꝰ ueis ci tonita poſca pari uideꝝ, fal
ſus ro ita ee. Literaq; plate. ꝛadituꝰ ꝛ indicio qd
celebaꝝ, alios ſpecie ciuiſtugaꝛij numidas uagꝛ
ri inciſſe. ſ. Hi ſup. lxx. cõpenſi, ci ciuiſtugi
nouis mulctati uirgis manibuq; pciſis capuaꝰ
redigunꝰ. Conſpectꝰ ci eſſe ſuppliciꝰ. fregꝝ
nos ci panoꝝ. Concurſus ad curiã ꝓpli factus
coegꝝ loeſꝰ ſenatꝰ uocare, ꝓmotꝰ q̃ ꝛa diu t
publicis cõſulis alteꝛius, ꝓpala nimabuꝝ, ñ ne
uꝛeꝛ ꝛi ſenatꝰ ci domos eoꝝ ituꝛos ſe ꝓpu
blici os uideꝛunt ee. Is timoꝝ freq̃ntẽ ſenatꝰ
magiſtratu ꝑbuit. Ibi ci ceꝛi de legatis mitte
dis ad imꝑatoꝛes ꝛoãnos agꝛeſtiꝰ, unꝰ uiꝛtus
q; defectionis auctoꝝ ab. ſ. fiat, mitꝛogat ſentẽ
tiam. Negaꝛ eos q̃ de legatis ꝛe pace ac ꝛcili
oe loq̃ꝛ, meminiſſe ne q̃ facti ſui fuꝛeꝛ.
ſi. ſ. imꝑotestate habuiſſent, ne q̃ ipis patien
dũ ſit. Quo uos uiꝛ ci ꝛcilionẽ foꝛe celeꝛis.
q; quoꝺã ꝺuꝰ ſamites auxiliũ impetꝛeꝝ, nos
uiꝛq; oiã. ſ. decimi. ia ememoꝛia exceſſiꝛ q̃ꝑ
ꝛinq; foꝛtuna a. ꝑ. ſ. defecꝝ, iam que ad modũ
indefectioe ꝑſeꝛi q̃ꝰ poſſet emitꝝ, pernicatiꝰ
rao ciuis melũ necaꝛeꝝ. q̃ens in obſidentis q̃m
inimicꝰ ciuꝑ inimicis. caſꝰ oppugnaꝛeꝝ. Han
balẽ uocatꝰ ad oppꝛſſos cos. Hoc q̃ꝰ ꝛeceꝛi
ſimꝰ ẽ ad oppugnandã. ſ. hinc ei miſeꝛimus.

H diuebatur

Dorato Guiſ benedictꝰ
```
```

ge cõe, q illi infeste in nos fecim repetite, ut
ex eo qd sepetis habeatis. Cum hostis alienige
na Italia cet, hannibal hostis, tota bello
ardeat, omissis oibus omisso ipo hãnibale
ambos cõsul, duos cõsulares exercit ad capiũ
oppugnãoĩ miser. Alĩ animum cõmunitos
inclusosq nos time mãt, ipi nolẽ ulta
pcla grauissimos labores pssi cet nullũ ac fos
sis sepe trinciati, ppe ad extremũ casũ exim.
Et omitto hec. Venis atq; usitatis ire ĩ oppu
gnanda hostiũ urbe labores ac pcla put. illuc
ire atq; odij execbilisq; indicii ẽ. Hannibal
ingentibꝰ copijs pditũ ejectisq; cast oppugna
uit, exparte cep. Tanto pclo nichil mouit
ab obsidione, pfectis tris iuuẽtũ, pcussit ca
lenum agrum, nichil tanta sociorũ clade auecta
sunt. Ad ipãm urbẽ. ir. infesta signa fẽre uisꝰ
it; eam quoq; pestẽ iminẽtẽ sp̃uerẽ. Tran
gressus amne anienẽ tria milia passuũ ab urbe
cast posuit; pterimo ad menia ipã, ad portas ac
cessit. romã se adepturũ eis ñ omittent capiũ
ostendit, ñ omiserẽ. Feras bestias ceco ipetu
ac rabie cãtatis, si ad cubila, catulos earum
ire pgas, ad opẽ suis ferendã auꝫtis. R. cũ sese
ra. p. cunctes, libi quoꝫ plozimis hinc, ppe ex
audiebant. Are. foci. clõꝫ delubra, sepulẽ maio
rum reũiati atq; violati acipia ñ auꝫtẽr; tã
ta audictis supplicij expetendi, tanti sanguis
uñ hauriendi ẽ finis. Nec inuita fozsitan nos
q; ire fecissem, si data fozsima eẽt. Itaq; q̃m a
lis diis immozt, hostiũ ẽ, cũ mozte nec recusa
re q̃dem debeã, cruciat contumelia q; q̃s spar
sis, diuis diis mei potes sit, effuge mozte pq̃
honestiꝰ, leni possum. Ñ inuebor ap̃ claudiũ
q. filiuñ uictoria insolenti sub iugos, neque
uictus pugnã cũ phi spectaclũ thar. ire
in carcere aut palũ deligat, lacerato uirgis ter
go cruce scamni rõe subicã, nec domũ mee do
q; patri inuebo, nec tarpi adstruprũ matres cãpi
nas uirgines q; ingenuos pueros. Illũ uñi
ipi omnibꝰ erant, a fundamentis pruerẽ. Ne stir
pis, ne memozia originũ suarũ exaret. Ne dii
cos capue pessimos ẽ am, an infestiozes quaꝫ
carthagini fẽ. Itaq; q̃bus urbiũ añ facto cede q̃
hec tam acba uidemus iacẽ, his apud me hodie
epule instruãtur parecq; sunt. Placatis iuno ci
uq; poeliñ rõe qd in dani fuerit cõsiderẽt. Ea pono
coꝫ p̃ acclamati. ãiũ aĩmelius. oclos. aures. a
udiendis audiendisq; oibus acbis indigniq;
q̃manẽt meos iudicabit. Pati ert, q magiñ
rogo in pparato cõsi accensos corpa exanimata
illiciant. Hec una ua honesta tuba ad mortẽ.
Et ipi ũtiẽ mirabunt hostes, hannibal fortes
socios scier abse desertos ac, positos cẽ. Hanc cõ
tionẽ iii plures audier cũ assensu, q̃m fortiaĩo
ꝛ q̃d, pbabant exeq; potuer. Maioꝫ pars senat
multis sepe bellis exptã. ip. r. clemẽtiam. Haud
difficentes sibi q; placabilẽ fore, legatos adde
endam. ir. capiũ decernunt, misereq; Iunũ iu
nium septẽ xx. senatozes domũ secum sumẽ
pulanq; cũ eo, q̃ntũ facẽ potuerũt, alienatis
animis ab immitibꝰ, sensu mali, nene
mini os sup̃fuit. Inde missio cũ uulgo, ocẽs intra
se dans ultimoq; cõpleuit clamantes suum
patrecq; casum, alij ut cocẽ rogo cremarent mãse
runt, alij domos digressi sẽ. Implere uino cibisq;
uenere, mirũ efficacẽ ĩ mutis tanta mozte uim ne
nem fecer. Itaq; nocte tota pleriq; eoꝫ, q̃ici in
sequentes putẽ, is cũ alia egissent, os tamen pp̃ ap
perirent hostibus porte expiarẽ. Postq; die porta
rum q̃ adusus cast romana erat, missu, pẽsulis
aperi ẽ. Ea intromissa legio una, q̃ue ale cũ. c.
flaminio fuluio legato. Isq; cũ omni p̃mũ armis
telisq; ꝑ capiũ q̃ erant ad se conferenda curasset, et
custodijs ad os portas dispositis ne q̃s exire aut
eorum posset, ꝑsidiũ primũ cõplendit. Senatuq;
cãpanũ ire iussit ad impzes rõis missis. Q̃ eaꝫ
uenissent, exemplo his oĩb; catene iniecte. ut
siq; ad q̃stiones deferre q̃d aurũ argentiq; haberẽt.
Aurũ pondo. lxx. fuit. Argenti tria milia pondo
ꝛ. cc. senatozes. v. xxx. eques. mansoduũ, duode
xxx. tẽmũ missi, quoꝫ de sententia maxime desiderũ
q; ab. ir. cõstabat. De supplicio cãpani senat ha
bito q̃q; mr filiuũ clamoꝝ cõuenebat. Facilim
perinde ueniẽ clamoris. filiui diuioꝫ sententia
erat. Itaq; app. ir. ad senatũ arbitriũ ei rei tori rei
debat. Pronunciandi ẽ equiñ cẽ potestatẽ fieri patri, nũ
q̃ cõmunicassent cũ aliquiq; sociorũ latinoꝝ
nois, municipioꝝ, ope eoꝝ in bello forẽ, aut
municipioꝝ adiuti. Io ũ minime cõmitẽdum
ẽ filiui dicẽ, ut sollicitarentẽ animum dubijs so
ciorum fidei, ũ, a subicẽtur in oculis q̃ neaꝫ
q̃ facẽt q̃q; umq; ꝑsidi fuisset. Itaq; se ꝛ q̃ie
tionẽ oppositurum cetiuriq; ab hoc se nec animo
digressi cẽt, ꝛ appi q̃mus fereci lacrimẽ collegaꝫ,
nõ dubitaret tamen litteras sup tanta re ad ir. exper

tatum, filiuꝰ ne id ipm impeditum cepto
foret, dimittens pꝛotinꝰ. ꝛbus mihi ac pfec
tis sociorum ipatui, uti duobꝰ eqtib⁹ ac delectis d
nis cautim, ut ad tcham bucinã pstο eẽnt. Cũ hec
eqtibus nocte remũ, pfectis, pma luce pꝛotꝛ
unfinit, atq; in foꝝ pcẽ. Concursuq; ad pmũ
eqtẽ mgẽsium facto, magistratꝰ sedicionũ auctꝝ
missit, impauitq; ut, pducẽt cãpanos qs inue
stigata haberẽt. Pducti omes, surgisq; ceꝛi, ac sect
ri pcussi. Inde auctο eq̃ cales petiit, Vbi cũ mꝛ
bimali cẽsedisset, pducitq; cãpani deligantur
ad palũ. equites catis ab. ii. uemꝛ luctas qꝫ a. cẽ.
cal purmo pplisq; ii. filuio cẽcidit, murmur
ab cbimali toti cẽtioẽ pstitit, differri rem in
tegꝝ ad patres de cãpanis. Et filiuꝰ id ita cẽ ti
tis, acceptas luctas neq; resolutis cõ igꝛedim
io reposuisse pcoꝝ impauit, ut lictoꝛẽ legi agẽ
iuberet. Ita q; de his qui calibus erant fiꝫptũ sup
plicium. Cũ luce lecte, senatusq; cõsultũ, ferũ adꝝ
pechendã rẽ actã, q̃ summa ope adꝝparatꝰ erat, ne
impediri posset. Consurgẽtẽ iã filiũ, tantꝫ
ubelli cãpani pmotã uadẽs urbẽ tuiq; noiẽ in
clamauit. Et cũ mirabundꝰ q̃d nã fese uelleꝫ i
qꝛeret, restitens flacc, me q; inq; inde actoꝝ, ut
gliꝝ possis multo fortiorẽ q̃m ipe es uirũ absti
acrisii cẽ. Cũ flacc negaret, pfecto satis cõ potẽ
cẽ uiꝝs, ũ, phibiꝝse si id uelleꝫ. sẽ. dicẽt. tũ inde
lligẽ. Cũ q̃d inq; capta patꝝ, ipinq; amicisq;
amissis, cũ ipe manu mea comiugẽ liberisq; inꝝ
fecim, ne q̃d indigni paterẽꝝ. in ne mortis q̃de
opia eadẽ q̃bus ciuibus mis, petamur. audiuit i
uise huic uite uindicta. Atq; ita gladio quẽ uestꝫ
te rat pudibũ pcussũ ferꝝ. inquit. ante preces impis mo
riendus, peribit. Qua re q̃d ad supplicũ attinet, ꝛ
cãpanoꝝ plerisq; alia de flacci uiꝝ sententia acta
erãt. mortuũ ap. claudiũ sub deditionẽ capue
Q. dã tclium; hẽ q; ipe tamẽ neq; sua sponte
uenisse calles, neq; sua manu infectũ. si cũ mꝛ
cẽros ad palũ deligatꝰ, q̃ parũ mꝛ strepitꝰ exau
diri possent q̃ uocaferunt, silentiũ fieri flacci ius
sisse. tũ tamẽ illa q̃ ante memorati sẽ dixisse. u
rum fortissimũ ab neq; parti ad utrumẽ occidi.
Sub hec dicta iussu, pes. pconẽ ita, pnũciasse,
lictoꝛ uirgo forti adde uirgas. am ei pmũ lege a
ge. Lecti q; sẽ. ipe secuti ferirẽ, q̃am auctoꝛes
sunt. Qꝛ q; ad septum misse. fuit. si ei uideꝝ inte
gꝛe rẽ. ad senatũ reiceꝝ. intꝝpretatꝰ eẽ, q̃o magꝝ eꝛ.
poduceꝝ estimationẽ sibi pmissi. et pua. ac alib⁹

al' celsiaq;

redirum cẽ. atq; celtica macedonicẽ accepte.
Ibi q; ineos qui cap rei erant aiadisii cẽ. Ita ad.
lxx. pncipes senatus iuffecti. cce. ferme nobile
cãpani mcauerẽ cẽtu. alii pfectorũ latum nois
urbes mcastrecias dati, uarijs casib⁹ interiẽ.
Multitudo alia ciuium cãpanoꝝ uenũdati. de
urbe agꝛq; relicq; cõsultato fuit. q̃bꝰ delendã cẽ
sentibus urbẽ pualida, ꝛpinq; inimicã. Ceterũ
pens utilitas uicit. Nam, ipẽ agrũ quẽ oi ferti
litate fre satis constabat pmũ i utilia cẽ urbs se
nata cẽ. ut cẽt. aliq; aratoꝝ sedes, urbis frequẽtia,
multitudo incolaꝝ, libinoꝝq; ministroꝝ opificũ
q; retẽta, ager oĩs rectꝰ publici. p. R. facti. Ce
terum habitari tantũ tinq; urbẽ capitũ frequẽti
riq; placuit, corpꝝ nullũ ciuitatis. Nec senatꝰ nec
pleb cẽtũ nec senatus eẽ. sine cõsilio publico. si
ne impio. multitudinẽ nullĩ rei inꝝ se sociam,
ad cẽsendũ inhabilẽ fore. pfectis ad oĩa mira redꝛ
da ab. R. q̃r ãmis missuros. Ita ad capitã res cõ
fite, cõsilio aboi parte laudabili, seue celiꝝ immu
xime noxios aiadisii. multitudo ciuiũ dissipati,
inulla spe redit. Ñ senatꝰ incendijs ruinisq; m
rectꝝ mnoꝝ murisq; aci emolumto q̃sitꝝ rapꝰ
socios leuitatis spes. incolumitate urbꝝ nobilissime opulẽtissi
me q; ciuiũ rerum oĩs cãpana omes q; cãpanũ ar
ci accoluit ppli ingemuisse. Cõfessio expssa lo
sti. q̃nta uis in. R. ad expetẽdas penas. ab infide
libꝰ socijs. aq; michi in hãnibal aurelij cẽ ad recep
tos infidẽ tuendos. Romani patres pfuncti q̃d
adcapuã attinebat curi. cẽ. neronis ex bis duab⁹
legionib⁹. q̃s ad capuã subduxat, sex milia peditum,
cce. equites q̃s ipe legisset ex ꝛ ꝛ latini nominis
pedũ numũ parẽ. xx. ccc. equites decreuit. Eum
exercitũ puncolis inanes ipositis neroi in hispaniã
tiis portauit. Cũ tarracone nauib⁹ uenisset, exposi
tisq; ibi copijs, nauib⁹ subductis, socios q; nauis
multitudinis, augente causa armasset, pfectus
ad hyberni fluuiũ, exercitũ ab. cn. scipione, marcio ꝛ
accepit. Inde pgit ad hostes ire. Hasdrubal hamilca
ris ad lapides annos cast habebat i anseatinis. Is
loce cẽ inter oppida iberiam munitã. Huic sale fauces nero occupauit. Hasdrubal
neroni marcio res eẽt, cadurcatoꝛẽ misit q; pro
mitteꝝ si inde missus foret, se omnẽ exercitũ ex
hispania deportaturũ. Quo rẽ cũ lecto ad. R. acce
pisse. die pterũ hasdrubal cloco petiit. ut romã le
ges celebrẽt, deferendis aruibus urbiũ. dieq; sta
tuendo ad quẽ plebia deducerẽt. Quaq; oĩa sine fra
ude pem de portarent. Quo ii impetrato exemplo p

de accessu neronis in yspaniã ꝛ de gestis eius

Vbi mira

et taurea

Decadꝛ senat Capuam Teanꝝ ꝛ Calibꝰ

milibꝰ

mus tenebris atq; in tota nocte q̄ grauissimū ęr
ertinis erat hasdrubal q̄q; possz euadere ęlatu
uissit. Data sedulo opa ē ne multa ea nocte ęrent
ur ipā paucitas tū ad hostē silentio fallēdū
aptioz. tū ad euadēdū parīas semitas ac difficiles eēt. Venū insequi die ad ēloq̄um plura
scēdendo q; decliui opa q̄ mitē nō eēt die ēlupto.
in pcrum dilatum ē. Adducti insequēs nox spaci
um dedit ad alios emittendos. Nec pcto die res fi
nē inuenit. Ita alioq; dies discepturo pala de
legib; noctesq; emittendis clam e castris carthaginiensibus affiī pte. pp maior pars ęrcitꝰ
erat. cū nebis q̄dē q̄ dicta erāt stabāt. minq;
ac minī cū timore simul fide decrescente cōue
niebat. Jam ferme pedestres oēs copie euaserāt
ęlatu. cū pma luce densa nebula saltū omnē ci
pos q; ęa inerat. Qd ubi sensit hasdrubal. mittit ad
neronē q̄ ipsum die colloq̄ differret illi diem
religiosum carthaginiensib; ad agendū q̄q; rei
feriarum ee. Ne tum q̄dem suspecta fraus. Cū
eēt data uerba ei dicī. extemploq; hasdrubal cū
equitatu. elephantisq; castris egressus. sine ullo tu
multu intutū euasit. Hora ferme q̄rta de pul
la sole nebula apuit die. nactaq; hostiū castra
speret. r. Tum demū cali clamoī pumq; fraudem agnoscens. ut se dolo captū sensit. profi
ciscentē imitatꝰ secq; parāt ēligere acie. si hostis detrectabat pugnā. Ierna tamē pīa uir extremū pum
cū agmē pcursores q; roānoz fiebant. mīt b hispane pp. nec q̄ p clarē acceptū defecerat redibāt
ad. r. nec illi nom deficiebant. Et. r. senatu i
pplaq; p receptam capuā ñ italie ita maioz q̄ pi
pane curē erat. exercitū augeri. impatorem
mitti placebat. Nec tamē quiē mutent sanis con
stabat. q̄n illinc ī duo simm ipatoꝛes uir dies.
xxx. ceciderint. q̄ ulcisci duoz successer. certa
ordinaīa cum deligendū ee. Cū alij alii nōna
rent. p tremū eo decursū ē ut. pp. pcōs creādo
ihispanię comina haberet. diēq; comitijs cōs
cōiceret. Primo expectabant ut q̄sq; tanto imp
io dignos eligerent. nosa pfitēr. Que ut destitu
ta expectatio ē. ad uulgatę cladis
desideriū q; impatoz amissoz. Oblata itaq; cu
ctis pre mopꝰ ēlij. comitioz die tamē ēcipium
desciscunt. atq; imagistratꝰ ibi cū spectant ora
pncipū alioz alios nominantiū. fremituq; adeo
potius res desperatiq; certe. p. cē ut nemo aud
ar ubispanię ipium accipe cū subito. p. come
lius illi q; imbelli pania ceciderat filij. xxiij. ferme āos nat. pfectus se petē. insigniore unde
conspici posset loco ēstitit. In quē pp oīū ora cō
uersa sunt. clamore ac fauore nōiant exercitꝰ sē
felix faustusq; imperiū. Iussi deū uirtute ēfisum
suffragiū. ad unū os ñ centume m. ꝛ ī hoīes.
p. scipioī imperiū ee ihispania uisses. Ceteꝝ pre
actā ut iā rediret impat imperat aioz. arcloq;
silentiū subito ortū. tacita cogitatio q̄ nā egis
sent. Nomen fauor plus ualuisse q̄m ratio erat
maxime pementebat. q̄dā fortunā ī dom̄ hoīes
ant. Nomenq; exfunctis duab; familijs ī eas p
uincias ubi uirtute sepulcē pat̄s patruiq; res gesse
ēnt. pficiscentis. Cū ubi abire tanto ī petu acta
sollicitudinē ciuitatiq; hoīum aīadūtte. adducta
ctione ita de etate sua ipioq; mandato. ꝛ uelli
q̄ gerendū eēt magno elatoq; aīo disserit.
ut arcloē cū q̄ residerat excitaret rursus. in
nouaretq; ripleret hoīes certionis spei. q̄m q̄
tā fides, promissi huāi auxilio ratio exfidutia rerū
b subiuuare solet. Fuit enī scipio ñ ueris tamen
ingeniis mirabil. arte q̄dā adminuenta ostenta
tionē earū cōponēte. pleraq; apō multitudinē
aut pnoctiās usa species. aut uelut diuinitꝰ
mīte monita agens. sine ripi capti q̄dā sup
stitiōe aī. sine ut impia ēsiliaq; uelut sorte ora
cli missa sunt. nec cunctatiōe assequēdi. Adhor
tā uī abiturio sparsas aioz. exq; togā uirilem
sumpsit. nullo die p̄ uillā publicā priuatāq; rem
egit. q̄m in capitoliū ueret. Ingressusq; edē cū se
cler. ꝛ plerūq; temp̄ solitū secum ibi eēret. Die
nos ponēdi uitā seruabat. Seu ēsultio seu tetige.
uulgate opinionī fidē apō q̄sdā fēcē. ut sirpis
ei diuinę uirtutis eē. retulitq; famā malecandoro
magno p uulgatā uanitate ꝛ fabula parē. An
guis ī manus ēcubiti cōceptū. ī cubiculo ma
tris el pspe uisā. pdigij el specie. mīrienq; hoī
um euolutū repente atq; ex oculis elapsū. His
miraculis nūq; ab ipō elusa fides ē. q̄n potī actu
arte q̄dā nec abnuerunt tale q̄q; nec palā affir
mauerūt. Multa alia eidē genis. alia uera. alia
adsimulata. admirationis humane ī eo ingenio
excellerāt mopū. q̄bus freta nē ciuitas, etiam hu
ius q̄q; martē. tantā molē rerū tantisq; ī pnz
pmisit. Ad eas copias q̄s exercitū exercituī his
pania habebat, q̄q; apud eos, cū. c. nerone fuerē
erant. x. milia peditū ꝛ milites equites. addidit ei
unī silanū. p. p. r. ad uetoz adores gerendas dat

al' ōmunitatis
al' ōfestis al' comitiis

ēst ꝑ loquendo

emissa

al' cōsideret

tuis

Scipio

al' tūc

equites

Scipio pfitetur se
unū ī yspania

c. Ita cū .xxx. nauiū classe, os aūt q̄q; remes erant. Hostis tybunus, pfectus, pē oīa tuta mans, alpes iēq; gallicum sinū, tetiū pyrenei arcūuecīs, p multoz, emporijs urbe grā, quib⁹ ripi aplica eq; sunt copias exposiut. Inde sequ nauib⁹ missis, tarracōnē pedib⁹, pfect⁹, conuentū ōium sectoz, reū legationes audīt, et exōi, pūcia effluxant habuit. Naues ibi subduci iussit remis. iiij. tremib⁹ massiliensiū, q̄ offaj causa ab domo, pfecte fuerant. Responsū ūi legatiōibus suspensis nauigatate tot casuū dare cēpta clato abiungenti utilitatē suarū fidūcia, adō ut nullum fetor ibi exacerbaret, ingensq; ōibus q̄ diceret tū maiestas meret ei fides. Pfectus ab tarracōne ciuitates sectoz tribuna exercit⁹ adisse clamant q; milites, q̄ duab⁹ tantis cladib⁹ deceptos ici, pūcia obtinuissent, nec fructū sed arū rerū sentire hostis passi, oī eis hybi ag⁹ [illegible] solacia essent, sociosq; cū fide tutari cēnt. [illegible] ar cium secū habebat cū tanto honore [illegible] ur fa cilis appareret. Nichil mīus q̄ uēti nec q̄s obsta ret gl̄e sue. Successit ūi silanus nero mi. tribu na nom milites deduci. Capio ōibus q̄ ade unda agendaq; erant maē aditis, pactisq; tarracōnē cōesse. Nichilo minor fama apud hostes scipionis erat q̄. apud cines sociosq; roi manos q̄dam futuri q̄ min ratio timoris rectoi potēt, q̄ portet teme maiorē inferēs metū. In hybna duūsi cōesserunt hasdrubal gisgois usq; ad oceanū et gades. Mago īmediterranē maxime sup̄ castulonēsē saltū. Hasdrubal hamilcaris filij, prim⁹ hybo cēi tagunti hybnatur. Estatis el extremo q̄ capta ē capua et scipio in hispaniā uenit, primi classis ex sicilia tantū tū accitū. Ad centos cōmeat⁹ pfecti. i. qd' marte tarentina erat. Clausetat q̄tē oēs ad arte manū adit, si assuēto diuti artioze āmonaz socijs q̄ hosti faciebat. Ni eū tantū subuehi oppidanis p placata littora aptosq; portē psidio nauium primū potēt q̄ntū frumēti classis ipi fluuiali mixta ex oī greq; hoīum absumebat ut artis psidiū tū ne inuēto q̄ i paucī erant ex añ ipato sustentatū posset, classi q̄ tarentinā ne inuectū q̄d' sufficēt. tandē maiore grā q̄m ueniat classis dimissa ē annona hauo multū laborat, q̄ remoto maritimo psidio subue hi frumētū ñ potēt. Et ipse ē estatis exitu. ō. t marcell' ex sicilia, pūcia ei ad urbē uenisset a. c. cal' primo. pū. senatus ei ad eden bellū dat ē. Ibi cū de rebus ase gestis disseruisset, q̄stus lenē ñ sua magē q̄ militū inē q̄d' pūcia, q̄ fe cta exercitū deportare ñ licuisset. Pstitauit ut cū phanū urbem ui' inire liceret. Io ñ impetrauit. Cū multis ūb' actū eēt utrū nūms cūcuteret cui' noīe absentis obres, plpe ductū el gestas supplicatio decreta foret, diis īmortalib⁹ habi tus honos ei pūcū negare ciuiphū. an quē ra dere exercitū successou uisi esset. q̄ ñ manēte ipūcia bello decideret eū q̄si de bello ciuiphare, cū exercit⁹ testis unus atq; ūnus ciuiphi ab esset, Oedilū uisū ut ouans urbē iniret. Is. pl'. ex auctoritate senatus ad pplm tulit. ut ō. marcello q̄ die urbē ouans iniret imp⁹ eēt. Pōie q̄ ur bem iniret, ī monte albano cū phanū. Inde oīa multi pse pdam ī urbē intulit. Cū simulac cap tarū siracusanū, catapulte balliste q; alia oīa in strumēta belli lata, et pcis diuine regieq; opulen tie ornamēta, argenti eriq; fabrefacta uasa. Alia supellex sciosaq; uestis, a multa nobilia signa, q̄bus unē pmas grece urbes siracuse ornate fuāt. Pauca q; uictoriē signū. cero ducti elephanti. Et ñ minimū fuit spectaculū ei coroīs aureis p cedentes hostis siracusanū, et meichus hispanus. Quoz alto ducēte nocturnos siracusis uicinum erat. alē massiū q̄dq; ipi pfugij erat, pdid'at. His ambob⁹ ciuitas data, augeē ag⁹ solidi mag⁹ tra cusano. q̄ haud regius aut hostiū pp. r. fuiss, recē siracusis cui' uellet eoz in q̄s belli iure, adiudicū eēt. Oericho hispanusq; q̄ ei eo tūsi erāt urbs agerq; insicilia ex his q̄ appō. r. defecissēt iussa dari. Io. ō. cornelio mandatū ut ei ū iudicē urbē agrūq; eis adsignaret. Iecit ag⁹ siracusano, qui aut regi aut hostiū pp. r. fuiss, redes siracusis ci uis uellet eoz in q̄s belli iure adiudicū eēt. In eodē ag⁹ bellugetū pquē allectus adciū sitonez merce erat. cecc. augeē ag⁹ decta. Pfectione ex sicilia marcelli, primi classis recto milia pecudū. ci milia frumēti eqtū exposuit. adeō turgente ūre secute defectione earū hybla mū cella sē ignobiliores q̄dā alie, nūmide p fecto mutare uagi protū sicilia sectoz. pp. r. agros urebant. Quib⁹ hec exercitus. ē. urē, parti q̄d' ī pacē ñ deuect⁹ expromūta eēt. parti q̄ in op pidis hybnare uetiti erant, segnis fungebantur milicia, magq; eis auctoz ad sectionē q̄m aūc de erat. Inf has difficultates. ō. cornelius p

Adductus q̄ gesta ei ī yspania

fama

Redit⁹ a marcell⁹ et gratia

|: obuerti

|: ibus

|| quingenta

Gesta in yspania post discessū marcelli

|: defecerūt

tumultū aūos nē cōsolando nē castigando sedā
uit. tamtares omīs q̄ defecerūt in decliniōne rei
ē. atq; ex his murgantiā hispanus q̄by urbs ag
entq; celebat ex sē. attribuit. Consules cum ālo
apuliam, piceam habent. mittq; ā troiis tū
mbal cēt. sortiti uisi apuliā macedoniāq; pro
uinciā. sil picio macedonia euēit. usq; lentulo t
succedit. filiū. ī. comitor. cauti acceritus.
ēi comitia ēsulibus habendis habet. prorogatiua
uentiriā uitiorū. ī. malliū torq̄tū. ī. otacilū
q̄ psens erat ēsulandi causa urbe coiit. Nec
dubius cēt ēsensus pp. magna ēcitatus aur
sa adēbunal ēsul' uenit. petitq; ut pauca sua ū
ba audiret. centuriāq; q̄ tullū suffragiū renūci
ri iubet. erectis oīb; expectatiōe q̄nā pīulatū
cēt. ocl'or ualitudine exanimant. impudentem
tm patrē ēgubnatorē cē. q̄ cī alienis celis
ei oīa agenda sint. postulet ā p. alior capita t
ac fortunas cōmutī. Prīū surgēt. redire īsuf
fragiū uentiriam uitiorū iubet. memminisset
ī cōsulibus candis belli q̄d in italia sit. tpis q;
rei. p. uxorē dū reqsēt. manūs asteptui tumul'
tu hostili. q̄ paucos añ mēses. passe dīc. ppe me
nia rōāna. Plebe cī centuriā frequēs subclamas
set. nichil se mutare sententie. eosdēq; cōs dicti
os cē. tū torq̄t. Neq; ego uros mos. mos moues cō
sul ferre potero. neq; uos impiū meū. Redite
īsuffragiū. agitate belli punici initia. ubi
stū duce hānibalē cē. Cum centuria tamen
tate mota uim. tū admutatū cēt fremitū. petita
ēsule ut uetiriā seniores citaret. uelle sese cū
maioribus natu ēlocī. deq; auctoritate eor cōi
dicē. Citatis uetiurie seniorib; datā secreto in
omuli cū his colloq̄ndi tēpus. Seniores de tri
ēsulendū diuersē cē. duob; tam plenis honor. Q.
fabio. tū. martello. cū si utriq; nouū aliquē adi
sus penos ēsulē cēt uellent. ō. ualiū leuinum
eggie adūsus philippū regē res gessisse. Ita de
ēb; ēsulatiōe data. seniorib; dimissis. iiii iorē
suffragiū ineunt. ō. martell' claudiū fulgētē
tū sicilia domita. tū. ualiū absentes cōs. di
xerunt. Auctoritatē progatiue omīs centurie
secute sē; eludant. nē antiq; mitates. ñ eq̄ sīq̄
sit sapientiū ciuitas q̄ deos fingunt magē q̄m
nouunt. ut gīuores tempatores q; acipidine
impij aut mutatione meli mouati cēsēāt fie
ri posse. Centuriā si iiii iorē seniores ēsulē nolu
isse. q̄bus impij suffragiū mandare ure ut nēi
simile sit parentiū q̄ hoc selo uilis leuisq; apud
uos auctoritas fēt. Pretoria in comitia habita.
p. mālī ualens. xl. manlī acidini. ī. letoriī. xl. ā
ti balbī. Eā sūt. forte ita euenit ut comitiis
pfectis. sūtarē. ī. otacilū q̄ē. t. manlī. rogis. ī
pellat. ex eo comitior. gēt. collegam absentē da
turus fuisse uidebat. pp mortuum insicilia esse.
ludi apollinares. xiii. ante anno facti erant. eo anno
ut fierent repente ex pūrimo pīor senat' decre
uit ut in perpetuū noūent. Eode anno, postq̄ ali
q̄t uigilias. ñ clarauerāt. ī. In ede cōcordie uictoria q̄ in mō
mine erat. fulmine icta deflagrauit. aduictorias q̄
mān fixe erant. resit. neq; in. ī. perdit. tamagnam
fregellis. nūciatū ē murū portis q; te celo igne
tactas. tunforo subrano sanguinis riuos pdie
runt. fluxisse. affrēt lapidib; pluuisse. ciuitate t
multā pepisse. Ex. postq̄ hostis maioribus. ī.
pcu[illegible]ti. tū obsecratio. iiii. die ppl' ōdicta.
tuo [illegible]uemoriale sacrū. Hac cedes publica ali
q̄n[illegible] eo anno mortui sē. nomiq; suffecti.
Inlecti. ō. emilius mamercē dictatorē fecerūt. ō. emi
ulli lepidus. ī. lecti. ō. pōponi' mathonis pōtifex.
c. iulē inlecti. sul' ciceronis. ī. tullī maximi augurus. ō.
seruili. ī. otacili crassus pontifex. q; eo anno
mortuus erat. eō nouo anno inlecti ei ñ cē facti. c.
claudi flamen dialis. q̄d ei ppetī dedecorī. flāmi
mō abiit. Pice cēp. ō. ualī leuinū ceptis p' ple
ctri classi pūnicā. ad. iii. ad indictū. añ. ad id pō
ēsulū. aethalor classe expediti ueīt. Vbi cī sui
cuisis ei piūq; cepti. infitē initialiq; rerū fecdarū
ostentasset. adiecisseq; ī mōe. maiorib; ēditum
morē. ī. colendi socios. ex q̄b; alios meminerit.
anp equū fecī ms. accepisse. alios inei formā
hulent ut fieri cē q̄m ciues mallent. et olos eo ī
maiore futuros honore. q̄d gentū ēsmarinarū
tam magnā pm meruissent. philippū eis macedōas
gīue. acolas ēē. q̄ se ū ac spē fregisse ingoreū.
neo redactū ēē ut nō his ī urbib; q̄s pium ac
mussī. aetolis excedant. si ipm macedoniā infe
stam hāt. nacturus q̄s ego ferrent. etoli. acce
pe suo direptos. restituturū se mantiq; formulī.
uirisq; ac diuoīs eor. Hec dicti. pmisiq; a. ī.
patore. scopas q̄tū pp. ī. gīuisset. adomuchus
princeps etoloī. affirmauerē auctoritatē suam mitiorē
ioie ei ueritatis. ī. maiorē ei fide uim maestatez
q; pp. ī. extollentes. Ea res eam spes ponitē
monebat. acrime. Igit ēsepte cōtiones. q̄by in
amicitiā societatēq; pp. ī. uenirent. adhibitiq; ut

f. a penis

de renūtatōne e
mallij t cōsū
electi

Comitia ad annū
p̄xīgra

Pearce

Colloq̄ cū
t senū
soaate eor

siplacēt uellentq; eccl'iure .amante elei lacede
moniq; q; athalus ꝛ pleuratus/ꝛ scerdileō cēnt.
asie athalus hu; tēpm ꝛillirioꝝ reges. Bellu;
ue exemplo cū philippo tertia gerent/nambi;
ne minus .rem. ꝛremibus adiuuaret romanꝰ.
urbiū coercerent⁹ ab etholia incipient. solū
tectaq; ꝛmuri cū agis etholoꝝ. alia oīs pdā.
p. ir. cēnt. darentq; opā. r. ut acarnā etholi hu
bent. Si etholi pacē cū philippo facerent/fedi ad
scēbent ita ritū eoꝝ pacē/si philippus arma ab.
r. secissq; q; eoꝝ dictionis cēnt abstinuisset.
Ir si pls roānꝰ fedē itigerent regi/ut caueret
ne ius ei bellū inferendi etholis sociisq; eoꝝ
cēt. Hec cuenēt. cēptaq; biennio p olīpie ab
etholis. icapitolio ab. r. ut testati facīs moni
mentis cēnt/sē posuit. Hoc cauſi fiant retē
ti. r. diuitius legati etholoꝝ. nec tamē ipedi
mēto io rebus gerendis fuit. et etholi exēplo
monēt ad ois philippū bellū/ꝛ lemnū ꝛ achaiā
partā insula ē ppriq; etholie urbē una eccl'q; t
ipā ē noīe hr. ei pr antē accep. Solomadas. Na
simq; acarnanū captas etholis cēdibus. phi
lippū q; satis implicitū bello finitimo ꝛ ritus
ne italiam penosq; ꝛ pacti cū hannibale posset
respicēt/ortiturā ipē se recēp. Philippo etholoꝝ
defectio pelle hybinam/allata ē. Itaq; q; primo
ue motu exercitū igētem erat/illirios finiti
masq; eius urbes ātino metu q; etis ut mace
donia vallet/expeditione subitā iougnoꝝ atq;
apolloniatū fines fecē/egressq; apollonīatas
cū magno tꝛoꝛe ac pauoꝛe cōpulit in fugā. mul
tos. vastatis, pximis illiricis/in pelagoniā eicē
liēt ire. Inde darantioꝝ urbē sibi imacedo
nia/ꝛ insitā dardanis facturi cēp. His raptim
actis. in memoꝝ etholia iuncta; cū eo. r. p pella
goniā ꝛlurgam ꝛbeticam in deditiōē descendit.
Ad bellum secē ad ius etholoꝝ ut pensionū ia
tam posse hoēs credebat. et ꝛtracto ad fauces de
silue pse cum q̄nq; milib armatoꝝ. ad arcen
dos ab ois etholos/ipē pēp manoꝝ occupatē
rebus in macedoniā atq; in italiam exercitū. ꝛ ꝛ
ac secuꝝ. Vbi rege occupatū certo bello. ac sine
pcidio cē regnū sensisse. ad fauces gnalibē
agis/urbē ia formā capit. arcē q; mediā oppu
gnare cēp. Scopas ū pfectum intra ca rege occu
patū q; ibi bello audiuit. armata oī iuuentute
etholoꝝ bellū inferre acarnanē pat. Ad ius q̄
se acarnanū gens ꝛ uirib impar. ꝛ ā menia. ꝛ

naſſiumq; amissa cernēs/ꝛ oīnaq; insup. arma
ingruere. ira magis instruit q̄ cōsilio bellū. cōgi
bus ubiq; ꝛ semoribus sup. lx annos in pp̄iq; epi
rum missis. ab q̄nctio ad. lx. annos cūrāt. ꝛ
uictores ꝛ reditures. Qui nec acie certassent.
cum ne q̄s urbe. tecto inclā. dare. recipet. Vnam
execōnē in pl'ares/obtestatione q̄m sceleratissimā
potuer ad ius hospites cō posuerunt/Precā
tiq; simul eppiatas sē/ut qui suoꝝ inacie ceci
disset/eos uno tumulo cōtegent/ꝛ benep
timatis titulū. Hic siti sūt acarnes/q; ad ius
suum atq; uniuersā etholoꝝ pratū pugnātes
morte oppetuer. Plures maiatis ais/cassi certe
mus finibus suis obuiā hosti posuer. Nunciis
ad philippū missis/q̄nto res motu cēnte
omitte philippū io q̄d inanibꝰ erat coegerit bel
lum. Iam phorma pcedentē receptā/ꝛ pspo alio
successu rerū/etholoꝝ impetū tardauat. primo
cūctatiois fama acarnanice/de ius audit philip
pi aduentus/regdi/ꝛ intimos coēg fines. ꝛ
Nec philippus q̄ppe/ne oppmerent acarnanes/
ꝛ etholis
ruentibus magnis retat ulr diuiem/pgressus.
Inde cū auxilio reditū etholoꝝ ex acarnania/ꝛ
ipe pellam rediit. Nouum uetus principio accessiōa
pfectis. nauibus sup. xxx. lenicis/p muncyrio/
cū uenisset nam pactū. annuā ū se peturū ethi/
ut pisto ubi scopas etholiq; cēnt. Sita antiqua ē
ī loci deleta parte sumi corinthiacī in finibus b
uis fre ut eobus nauigatio ana pato ē. Eo fe
me p die utercinq; oppugnare cepta ē. Grauior
aman oppugnato erat q; ꝛ omnīa machinecq;
omis generis inuamby erant. a. r. inde oppugna
bant. Itaq; nr̄ paucos dies recepta urbs pcedi
tione etholis tradit. Preda ex nauipacto. r. cessit.
Nouno litre redditē. cēsulē cū absente declarati.
ꝛ successoꝛ uenit. p. sul pigil. Cetin diuturno morbo
ibi implicat. seri spe oīum. r. uenit. Ō. marcell
cū ꝛoibꝰ martij cēsulatū in ill senatū eo die mō
in causa habuit. pfectus nichil se absente colle
ga neq; de re. p. neq; de prouincijs acturū. Hi
re se frequētes hostilos ape urbē in nullis obtrectatores
fatoꝝ suoꝝ ee. q̄by cārum ab ee. ut pse ñ liceat
pala. r. cuncta edicta. facta ab inimicis uulgare/
ut ni simularet aliquē. ō timoꝛe absente collegi
dicendi de cēsule ee/ipē eis exemplo datus sena
tum fuit. Vbi quide collega uenisset ñ passurum
q̄s pri agi: q̄ ut siculi insenatū inducī. Dele
tum/ape a. Ō. cornelio ptoꝛi siculā habitū. utq;in

(de ætate Acarnanū)

(bellū)

(Ir scire ea ges macedonicaꝝ soluta erat)

(ei in rege)

(Gesta rome et qualiter ad cellus gsul se huic ad Achaios eiꝰ acceptus)

al' ustrem

plim ꝗstum ꝺese romã uenirent. cumꝯ literis falsis urbẽ implesse. bellũ mficlũ cẽ. ut suã laudẽ mmiar. ꝺeclati ai glam eo die acceptũ ẽsul senatũ ꝺimisit. ac ꝑte justum iniustum oĩm rerũ suarum mdebatur. donec alt ẽsul ad urbẽ uenisset. Ortũ ut soler exactaꝝ ple3 t rumores/belli ꝺuraturꝰ. ut uastatos ag̃s ꝯ ca urbẽ ꝗ infesto agmine ierit hannibal. ex haustã delectib⁹ italiã/ꝑte qꝺ cõcensis exercitus cesus ꝗrebant. conꝰ bellicosos animos uiros acres animis/fercesq; ẽtos. ꝗbꝰ impacatũ illa bellũ exercere posset. ne ꝺũ in bello respirare animꝰ foret. passim. Iuenilib⁹ hos sermones nocte ꝗ ꝑne ꝗbꝰ fuit. plb⁹ simul locis cta forũ macelloꝝ ortũ. Eoꝺ tpe septẽ tabernę ꝗ ꝑta ꝗnq; argentarie ꝗnq; nouę appllant arsere. cõplexa ꝑta ꝑiata edificia. Neq; enim tũ basilicę erant cõplense. lautissime. foro; pisciꝝ turi ratiõ regiõ. Edes uester ure defensa ẽ. tre decim maxime suoꝝ opi ꝗm publicũ recepti ac manu missi fuit. Nocte ac die otinuati ĩcẽ diũ fuit. Nec ulli dubiũ erat humana ꝺiuinitꝰ facti ẽ. qꝺ plibus simul locis tres diuisi ignes cohorti eẽnt. Itaq; ẽsul exanimatus curę se natus/pernone cogẽ. ꝗ ꝗ – opę ꝺo ẽflatũ incendium ꝑficer pmiũ foro/sibi petimam. seruo libratẽ. Eo inducꝰ campanoꝝ calamitoꝝ seruus/ marci nomĩ erat. indicauit dnos ꝰ ꝗnq; ꝑcipuos iuuenes nobiles campanoꝝ/quoꝝ parentes a. filiuno secum pulsi erant/ꝺo incendiũ fecisse. uulgoq; factos alia mꝯphendit. Compluresq; cumulecq; coꝝ/ꝰ primo elevabat̃ index indicatiq; ꝑne eũ ubiby castigatũ/ab omib⁹/discessisse puã ac leuitatẽ. Ex re fortuita ĩm cõiugii. Cetim ut ayã coarguebant̃ ꝰ ꝗsito ex minutis tabernis foro medio habi cepta ẽ fassi omes atq; ĩnos suosq; ẽ scios aãdisse ẽ. Iudicia libras datiꝰ. xx. milia eris/Consulẽ leuino capuã ꝑtem acti fuisse multitudo campanoꝝ ẽ. obsecrauit. ut sibi. ꝛ. ad senatũ ire liceret/exorati siq; mitigandę flecti possent/ne se ad illam pęnam/ꝑtiũ ireꝝ. Nonq; campanoꝝ a. ẽ. flacco delere ĩmicos. flaccꝰ sibi ꝑuaci dissimulatẽ cũ capuis negociũ nullũ ẽ/publicas immunitas hostilis ẽ/ꝰ fuisse. quoad eo ad esse exigi. tarꝝ. Nullã eni inimicitiã gerere ẽ/nullum infestiorẽ uplm noi. ꝛ. Ideo se menuby inclusos teneꝝ eos/qa siq; euasissent aliq; uelut feras bestias pagos uagari. ꝰ laniare urbica

Supplicano campanoꝝ ad leuinũ ẽsulẽ & respõso flacci

H.p.r.

De tertio ortoꝝ ꝛ. ꝯ hannibalẽ

dare qꝺ cuiq; obuiũ ꝺet. alios ad hannibalẽ tũc fugisse. alios ad. ix. incendendũ/pfectos ĩuenũtꝰ in se mutuo foro ẽsulẽ uestigia scelis campanoꝝ uestre ecẽ penẽ/ꝰ ne nos ignes ꝛedituꝝ in peneꝺi li fatale pigꝝ impij. ꝛ. Neminime censere uultꝰ ẽe/campanis potestatẽ in nos ꝰ roana menia figẽ. leuinũ cãpanos uirentinando aflacco adactos. v. die qm absenatu responsũ acceptisset capuã redi tos. seq; se. ꝛ. tulisse. Hac arte ciuilibus mutuis ꝺie. simul sicut obuiam egressis. sicut q. ꝛ. ꝑbuit cla rissimarũ urbiũ excidio ac celebrimis uirtutis ue tos bello accusatoꝝ ĩurbẽ adducẽtes. Vere. p. tam ꝑmũ ac de ꝑpuncijs ambo conꝰ. senatus retulẽ. Ibi leuinus quo statu macedonia ꝰ gręcia. etholi. acarnanes. locrę eẽnt. ꝗsq; ibi res ipe egisset ĩra marcꝰ exponit. Philippũ inferentẽ bel lum etholis/in macedoniã rer. ad se compulsum ad ultima penẽ regni/legionẽq; inde deduci posse/classem satis ẽe ad arcendũ itali regẽ. Hoc se de se decꝰ/ꝑuincia cui ꝑtiat cõsulũ. De/ꝑuincijs re latio fuit. De ceteꝝ patres ut alter ẽsulũ italiã bel lũq; cũ hannibale/ꝑuincia cẽt. alter classẽ cui. ꝛ. o racili ꝑtigisset. sicilliãq;/ꝑuinciã cũ. l. annio. ꝑtor. ꝛ. obtineꝝ. Exercitꝰ eis duo decreti. ꝗ uetera gal liaq; eẽnt. De ꝗtuor erant legiones urbane. x Duę supplens animi uetustã duę ꝗbus sulpicꝰ ẽsul ꝑfugisset ingallia mittent. gallie legionib⁹ ꝑ cer quę ẽsul cui italia ꝑuincia cẽt ꝑfecisset. In eterniã. ꝛ. calpurnius ꝑ ꝑtem rogato iannũ ĩpio missus. ꝰ eaq; siluno capua/ꝑuincia decꝛa. ꝓro gatũ q; iannũ ĩpũ; exercitus ciuiꝝ socioꝝq; q; minui iussus. ut exduob⁹ legiõib⁹ una legio q; milia peditũ. ꝛ ccc. equites cẽnt. dimissis ꝙ plima stipẽdia habent/ꝰ socioꝝ septẽ milia pedi tum. ꝰ ccc. equites relinq̃rent. Eaꝺ rancẽ stipẽ dioꝝ habita militibus militib⁹ diminutionis. cõn. Coꝛ. siluno cõsuli supioris anni nec ꝺ ꝑuincia apulia/ nec de exercitu quę habuerat ꝙq; mutatũ. tantꝝ iannũ ꝓrogatũ ĩpiũ ẽ. ꝗ. sulpitius collega ei om nẽ exercitũ ꝑ socios nauales iussit dimittere ẽ. ꝰ exercitus exercitꝰ cui. ꝯ. comelii ꝑtor ꝛ ẽsul i ꝓuinciã uenisset dimitti iussus. ꝰ l. qnto ad ob tinẽdã siciliam. cẽ milites mitteꝝ/duaꝝ ĩtẽ legionũ. Tantẽ legiones infrequentiã. ꝑ. mãlio uulsom. ꝑ ꝛ. decreꝝ ꝙbus. l. comelii ieaꝺ ꝑuincia poꝛe anno ꝑfiat. Vrbanas legiõs ita scribere cõ sul iussit. Ne quę milites facerent ꝙ i exercitu. m. claudij. mꝰ malerij siluinj ꝙ fuissent. Neue anno

ples qm una .r. xx. roāe legiones cēnt. His se
pfectis sortiri, puincias cōsules. Sicilia relapsis
marcello. italia cū bello aduersus hannibalē leui
no euenit. Quę sors uelut ipa captis siracusis
ita exīmauit sicilos, expectatione sortis mō
sulum cōspectu stantis ut cōploratio cōz flebilē
qz uoces. exemplo ocellos hoīū cōtineret, r p̄mo
dū simones pbuit. Circumdāt eūi senatorū cir
uestę sordida affirmātes se nō ñ suā q̄sq; patriā
sz totā siciliam relicturos, si eo marcell' utiz cū im
pio rediss. Nullo suo uulnere eū aīo īplacabilē use
fuisse, q̄d urbi q̄d. r. de se q̄stimuenisse sicilos t
sciat factorum. obuii ethne igenibus aut mergi
fretо satius illi insule cē, q̄m uelut dedi noxe im
mico. Hesicilouū q̄rele domos p̄mū nobiliū cir
cūlate, celebrate q; sermonib; q̄s pāi mū sicilo
rū, parti mundi marcelli execrabat inserati īp
uenerē. Postulatū a cūtib; ē ut de pmutādis pro
uincijs senatū cōsuleret. Marcellus suam au
dīa absentari sicili cēnt, aliā fortitan fumiram
fuisse sententiā suā dicē. Nuc ne q̄s timore fre
ri eos dicē posset, q̄ mimus de eo libe q̄rāt uicati
potestatē mox fuerit sunt, si collegę nichil mūsit,
mutare se puincias pāi cē. de p̄cari senatus pre
iudiciū. Nam cū eēt sortē collegę optionē dare
, puicie uiquū fuit. q̄nto maiorē iuriā īmo con
tumeliā cē sortē suā ad eū trāsferri. tr alienar cū q̄d
placet mag' ostendisse q̄m decuisse: dimittit. Int
ipos cōs pmutatio puincias, rapiente fato mā
cellum ad hannibalē facta ē ut eq̄ p̄mū p̄ auersę
glām pugnę cepat. mei laudē p̄enuis roāoz
ī patroz, pspis tū maxime bellicis rebo claret, p mu
tatis prouincijs, sicilia insenati introducti. nul
li de hieronis regis fidē ppetua erga. p. r. ūbu fe
cē ingrām publicā. ultores hieronimi, ac pēa
hypocritē r epicadē tiranos tū ob alia tū pp̄ defec
onē ab. r. ad hannibalē inuisos fuisse sibi. Obei
causam r hieronimū a principib; uniuersis pro
publico interfectū cōsilio. r epicadis hypocratisq;
cretē. lxx. nobilissimoz uiroz cōiuratione fac
tū. q̄s mora destitutos q; ad p̄dictū tēpus exer
citum ad siciliā ñ admouisset, iudicio fac
to os. abruāmus interfectos. Eam q; hypocratis ar
q; epicadis tirānidē marcellū exercuisse, r contumis
crudelē ouerpis. Nūq̄m de nū p̄cipes siciliā
noū desisse ad marcellū tūsire. pollicerique se ur
bē cū uellet eis trādtōs. Si eū p̄mo in cape malu
isse. Denī cū ne q̄; tū neq; mari oū exercitus pau

isset auctores relictarū siciliaz, fabrū erarijz
solum r meticū hispanū, q̄. p̄cipes siciliazoz
huic tociens ne neq̄; ulo offerentes p̄ obtasse. q̄
fuicet ignore de causa uetustissimos socios. p. r. tru
cidaret ac uerper. Cū hieronimū ad hannibalem
defecisse, r ppls siracusan r senat' si portas nūcel
lo siracusam publice tū oppsis siracusanis. tr
rannū eoz p̄cibz repetidę clausisset, si carthā
giniensium aīs belli cū. pp. r. gessisset, q̄d ulē
q̄m q̄d fecit ñ ut deleret siracusas face hostiliē
marcellū potuisse. Certe p̄ mēnia r tecta exhu
sta urbi sāe fracta ac spoliata dīm celubra, dijs
ipis ornamētisq; eoz ablatis nichil relictū siracu
sis ēe Bona q̄q; multis ademptā, ita ut ne mūdy
q̄d solo relictas direptē ne alere se ac suos posset.
Quare se patres cēsebtoz. ut si neq̄nt oīa salui q̄o
pari cognoscique possint restitui diuis uideāt. Ta
lia cōsilios cū execrāe exemplo ut de pculatis eoz
patres cōsuli possent, Ieuni iuissi, maneant īq̄t
marcell' ut cōsā ipse respōdeā. Q̄n ea cōsilia pro
nob. p. c. bella gerim' ut uictos armis accusato
res habeam'. Nec capte hoc anno urbes capua fui
uū reū: marcellū siracusse hāc. Eductis ieiunā
legatis. cū cōsil. Ad eo maiestatis mā. p. r. im
pijq; huic oblitus sum. p. c. ut si de meo cuiusme am
biget cōsul ducue causā accusandi gras fuim.
sz ñ q̄d ego fecim inquisitionē uenit. Nā q̄c
q̄d ish pati debuant q̄si ñ fuerit hostes, nichil ī
ē nē q̄uino hieronē siracusis inolatum. Sunt
aūt delatē portis legatos mōs ferto arp ar
mis petierē, urbē ac mēnia clauserē exercitūq;
carthaginiensiū. aduīs nos tutari fē. q̄s passos
cē hostilia cū fecim indignar. tēlentes urbē pn
cipes siracusanoz. aduīsar fuz. solum r mediterra
hispanū, quib; tanta cēdē portoz habu, ñ esus
extremū siracusanoz q̄ppe q̄ aliis humilitatē
obiacabis. Q̄s ē urbī q̄se in portis apturū, qui
armatos milites mōs īurbē acce prohibeā, prohibe.
odisse, r execrim eos q̄ fecerē r ne his q̄dē cīuime
lijs ieos dicendis paratis, tanē abē ut ipi ta
le q̄q̄ factum fuisse. Ipi humilimis eoz. p. c. qua
ñ sit obiacere maxime arguimino ē me nemine
q̄ nāuacē opā. r. p. mē uelle aduīsarū ee. r ānq̄
obsterē siracusas nē legatis mittēdis. nē ad
cloq̄ū eūdo reptam pacē. Et postea q̄ neq; le
gatos uiolandi facultas erat. nec ī ipi cōsi
so ad portas cū principib; responsum dabat. mi
nus ñ mariq; exhaustis laboribz tandē in atq;

Cōsilio siculoz de mā
cello r hūma
nitate ei⁹ in eos.

Ozo marcelli

armis syracusas cepi. Que capta accidit apo
hannibal carthaginenses uicto se tradi q apo
uictoris. pp. senatui consuerunt. Ego. p. c. syracusas
spoliatas negauerim eam, unq spoliis eoz urbez
r. exornare. Q. aut singlis uictor aut ademi aut
dedi tu belli iure tui exercitiq; minus satis scio me
fecisse; ea nos ratu habeamus. p. c. ne mag rei. p.
uic e q mea ppe fides exoluta e, ad re. p. p
tinet, ne acti mea rescindendo, alios imperii se
gniores duces faciamus. Et q̄m cōa siculorum
q mea iuba audistis. p. c. simul templo exceden,
ut me absente ubi e sibi senat possit. Ita dimis
sis siculis, q ipe capitolii ad dilecti discessit.
Consul ale de pculatus siculoꝝ ad patres retu
lit. Ibi cum diu de sententijs certatum eet, q ma
gna pars senatus pncipe ei sententia q manlio tor
quato cum nrām belli gerendi fuisse censerent
hostibus q syracusanoz q pp. r. q ute recepto capi
q recepta legibus antiquis q libtate stabilite,
ñ festam miseriā seruitute bello affligi. Inter
tria moz genera. r. etamina, p mu uictoris in
medio positi urbe pulcherrima ac nobilissima
prisse horeti atq; etiam q̄nda. p. r. cui municipi
a ac domus multas repentinas hoc demq; ipo
punico bello aduta ornataq; res. p. eet. Et ab in
feris existat rex hiero fidissimi impij. r. cultor, q
ore aut syracusas aut r. ei ostendi posse, cui u se
muniti ac spoliati patri respexit, ingtiens. r. in
uestibulo urb, ppe in porta, spolia patrie sue ui
rus fit. Hec taliaq; cū admodū cōsulis, miseri
tione q siculoz dicent, mutu tam decreuer patres,
cū marcelli q̄ bis gerens bellū uictoq; egiss ratu
habenda, a se in reliquū cure senatui fore, re syra
cusanā. mandatuosq; consuli ieuno qd sine iactu
ra rei. p. fieri poss, forumis ei cum tanto consule
t. Quibus duobus senatoribus in capitoliū ad cōsu
le un rediret i curiā, in fluentis siculis. f. c. recen
tium e. Legatiq; benigne appellati ac dimissi ad
genua se marcelli consul, precer obsecantes ut q de
plorante ac leuante calamitatis causa diuisset,
ueniā eis daret, a infide q clientelam q se urbe q
syracusas acciper peteret. Hoc consul cleme appla
sos dimisit. Campanis deinde senatu e. quoz ora
tio miserabilioz causa duriox erat. Neq; em mi
tis penas negare potant, nec tam erant mgs
culpā deferent, si satis pensi penas, tot ueneno
ab supbis tot secum perussis senatoribus credebant.
Paucos nobiliū supplices e, q̄s nec sua celerima
ur q̄q; de se gnibus consulent impulit, nec uictori
ni capitis damnauit. Eos libtate sibi fruiq; q no
uoꝝ alios q parte ouse ciues. r. affinitatibus pleros
q; q ppinquis tam cognationibus ex co nubio ue
nisse uictos. Q̄monitos deinde exemplo publice
dubitatis, an arcessendus acapua. Q. filius eet;
moriturus eni clauio consuli erat, cuius in patrie qui
res gessisset, sic ne marcellū sicelosq; discepturum
filiū, discepturet. Deinde ei. q. attilio. c. filiumq;
tres flacci legatos et atq; minutiū. q. uolturciū
phylone. ac clauij legatos. q̄ bus gerendis re
bus affuerant insenatu inducent, nec filiumq;
auocū acapua, ne differri cōpertos uellent, si ne
garetis sententia. m. antis regis, cui exbis q̄ adoci
piam filiam maxima auctoritas erat, si cōsilio i
q̄ arbitrio me fuisse cōsulib. Capua capta cum
quereret q campanoz bn mite de re. p. uti eet. du
as mulieres coptis e. bestie appie atellane capue
habitante q famulis pluribus. q quondā q̄stui corpe
fecisse. Illa comodie facetissime, psalute q uictoria. p.
r. hanc captiuis egentib; alimenti cā suppeditasse.
Ceteroz omnium campanoz eunde ergā nos, animi q̄
carthaginensium fuisse. securiq; possessa. q. filius
uiuo uicisse mag quoz dignitas me alios quia
q̄ culpa eminebat. psenatu agi de capitis qui
ciues. r. se imissu pp no uideo posse. Jo q̄ apud
maiores nros insanissimis facinoribus eet cū defecisset. ut
q. antistius. tr. pl. p. rogationē ferret, sineretq; ple
bi ut senatus de atrocissima sententia dicende ius eet.
Itaq; censeo cū tr. pl. agendū ee. ut eoz uim ples
ue rogatione ferat. ad plebē, qd nob stantibus de
capitis ius fiat. T. atilius tr. pl. e. uerum tota re se
natus plebē in hec uba rogauit. Omnis capitis. atil
lam. calatinum sabatinum. q̄ se dedidisset marcellus
dictatore q pp. r. filiumq; pōs. q̄ sic secū una, poscit
agrū urbemq; diuina humanaq; utensilia q. sue
q̄ aliud dedidisset. de his reb q̄ fieri uelitis, uos
rogo q̄rites. Plebes sic uisum. q̄ senatus uirtute
maxima pars censeat, q̄ ad sidens. ad uolumnū nube
musq;. Ex hoc plebei scito senatus consultum. a pre
dium neq; pmū bona abalienate retinent. Si q̄ alia
pmia pete a senatu uellent, uenire has. r. Campa
nis i familias singlas decreta facultaq; ñ ope pau
e oia emuniare. Alioz bona publicando, a pos lib
osq; eoz q uxores uendendas. eet filias que nup
fuissent. p̄ q̄ in. pp. r. potestate uenirent. aliosq; ini
cla cedos. acde his posteri consulendū. Aliorum
campanoz sui mā i censu distinxerunt publici

Mea

Senatus ac de postulatis siculoz

Datus

Oratio. q. attilij pro postulatis campanoz

Plebiscitū de campanis

Nec. ne esse

da nec nebona cẽnt. pecunia capiua p̃ eĩs ama
capua p̃ter pubes unius sexus. noĩa q̃ solo ñ cẽsine
rentur reliquendi cẽnsuerũt. oñs. Campanos
os. atellanos calatinos sabatinos. exẽ q̃ q̃ corũ
aut ipĩ aut parentes eor apud hostes cẽnt. lib
os cẽ misser. Hz ne ue q̃s eorũ cius. r. aut latin
nois hz ne ne q̃l eorũ capue fuissent dum porte
clause cẽnt. murbe. agne campano int̃ certam
diem maner. Nec ĩ habitarẽ tñs tibim q̃ ñ oti
get tiberim dare. Q̃ nec capue nec murbe cãpa
na q̃ a pp. r. defecissẽ plebẽ fuissent. eos eis lurim
ãnẽ romã usus. Q̃ ad. r. tñ fuissent pp̃ hannibal
capuã uenner. eis uultũ emouẽ eos censuerũ.
Ne q̃s cor pp̃i mare. rr. milibus passuũ agrũ
edificũ ue haber. q̃ eorũ tñs tibim emoti cẽnt. t
Ne ipĩ pternue eorũ inspiã pãrent habent ue ñ in
uehente ag̃. fulmine. nepe inocẽ ag̃. oĩ ne q̃ ma
ior q̃. q̃q̃ginta iugerum ag̃ modus cẽt. senato
rum oĩ q̃q̃ magistrat capue atelle. calatie ges
sissent bona uenire capue misser. Iuba corpi que
uenũdari placuerat. r. mitti ac rome uenire. Sig
stratas eneas. q̃ capte de hostib dicẽt. que eorũ
sacra ac pfana cẽnt. ad pontificũ collegiũ relatũ.
Obsec decta mestores aliq̃nto q̃. r. uenant cãpãq
dimisser. Hec iam. q̃ filiuj senatum in sese. hz im
quitatẽ diu atq; execbilẽ fortunã suã inuisabãt.
Dimissis siculis cãpanisq; dilectus habit. Sep
to deĩ exercitu. de remigũ supplemẽto agi g cep
tum. Jnq; rẽ cũ neq; bonum satis. nec exqua pat
tur stipendiũq; accipent. pecunie q̃q̃ ei rẽpesta
te in publico cẽt. ediuer ossules ut priuãt exensu
ordinib q̃ stẽ antea remiges darent. cũ stipẽdio
dari. hisq; dicrũ. xxx. Ado edicti tantus fremi
tus hoĩum. tanti indignatio fuit. ut magi diur
q̃ matia seditionem dicẽt. Sedim sicelos cãpanosq;
plebẽ romãq; pcentũ lacandaq; s ẽsules fuipfusse.
Senios ag̃ cultores. r. p. adduxisse. nẽ ad militũ
partio ere emdo. Nẽ remiges impando. siqo au
argenti emisse fuit stipendio remigũ. rbuntis an
nuus ablatũ. Se ut def qđ ñ habeant. nulla in nul
lo impio cogi posse. bona sua uendererent. in corpa
q̃ reliq̃ cẽnt. ne uñ redimant. qđ q̃q̃ fuipesse.
Nec nõ icolito si. ppalam in foro atq; cetis rpoñ
ẽsulũ ingens rba fremebãt. Nec eos sedare consi.
ne castigando. nẽ ẽsolando potant. Hpanũ deĩn hi
tridui se dare q̃ adcogi tamdiu dicerunt. q̃ ipi ad rẽ
inspiciendã expediendãq; usi sunt. Senatũ p̃ eto de
habuer de remigũ supplemẽto. Ñ cũ multi differ

missent. cũ eq̃ plebs renisario cẽt. interim oratione
eo ut dicẽt pnatis id seu equũ se inquiñ oĩ in
mmgendum cẽ. Nam uñ cũ pecunia mercato nõ
cẽt. patres naules socios. q̃ñ aur sine classib
aut siciliam obtineri. aut italia philippũ arceri
posse. aut tuti italie litora cẽ. Cum mihac difficu
ltate rerũ cẽsiliũ hiẽt. ac. pre torpe q̃ corũ pas
si hoĩũ mites. tũ leuiũ cons. magnanimis senatu
i senatum. pp sic honore pstat. uti ad oĩa q̃ dura
atq; aspa cẽnt subeunda ducẽ delẽ cẽ. Siquid in
mmgẽ infernoz uelis. id p̃ aĩ actuosis ipe uiris t
stanuens. facilius oĩs obedientes habeis. Nec ĩ
pensa gius ẽ. cũ eã pluisq;. pauris parte sibi quisq;
capte principiũ uidẽt. Itaq; classes hãt q̃ ornare uo
lumus pp̃. r. pauuros sine recusatiõe remiges da
re. nobmet ipis p̃mii impeñ. auriũ. argẽtiũ signa
tum. os senatores crastina die in publicũ cẽferamus.
uti ut anulos sibi q̃sq; cẽsugi uelis. filio bullam.
Et quibus uxor filie ne sunt. singulis uncias pon
do. auri relinquamt. argenti q̃uinq; sella sederũt.
eq̃ ornamẽta. uelis pondo. ut ligniũ patellã q̃ dor
causa habẽ possint. Ceteri senatores libã argenti
tantũ eris signati q̃manulia uinglos patres fami
lie relinq̃m. Cetim omne auriũ. argentiũ. es signa
tum. ad triumuiros mensarios exemplo deferamus.
Nullo añ. sc. facto ut uolũtaria clatio cetaũ ad
uiuande rei. p. exaiter ad emulandũ nos p̃mũ
equestris ordinis. deinde reliqne plebis. Hanc uñ
uiam multa inẽ nos cõcordia consulũ. inuenim. Jng
dimum dijs bñ iuuantib res. p. incolumis. priua
tis res facte salutas. pstat. publica pcentia ne
q̃q̃ senties. Jn hec tanto aio ẽsensũ ẽ. ut gre ulẽ co
sulibus agẽtur. Senatu uñ misso. pse q̃sq; auriũ.
argentiũ. res in publicũ ẽfer tanto ẽmine mercato
ut pma. mẽ p̃mos noĩa sua uellent in publicas ta
bulas cẽ. nec tũum accipiundo. nec scribe feriundo fur
ficẽt. Hinc ẽsensũ senatus eqstr ordo ẽ secutus.
eqstris ordinis plebs. Ita sine edicto. sine coercitio
ne magistratus. nec remiges insupplemẽtũ. nec sti
pendiores. p. egint. Patisq; oĩb. rebellũ. cõsules
in prouincias. pfecti sunt. Neq; aliud magis repus
belli fuit. q̃ carthaginenses. r. qs parẽ nauis cassib
imuens magis mancipii spe ac merci fuit. Nam.
r. ĩ punicis. hinc in hispania adiuse res. hinc. pse
pe insidiis. fuctũ q̃ letiq̃ missuerunt. Et in italia tũ
turbatũ. dipno rdolore. tũ arte cũ pfidio retempti pe
spem gaudio fuit. Et in rbe subitũ pauore q̃ urb. ñ
obsessã rdeprugnata capua. p̃ dies paucos capti in

|: ita ut nemo

|: cabarisq;
Comẽstio p̃ de edicto ẽsul

|: senuerent

|: arcessisse

Libale. ossiliũ leuini
gsulis de offerendo p. re.
et magnanis anno. ar.
et ere p̃ stipendio optio

|: censuit

|: quas armare

H amisit

letiçam ūtre. Tranſmarine q̄ res / q̄dam uice
penſate. Philipp̄ hoſtis tp̄ō haud ſims opportuno
factus. et holy nom aſcen ſecq; / athaluſq; aſie re
iam ul' deſponſente fortuna. ſ. impiū ouenis.
Carthaginenſes q̄; capua amiſſa / tarentū cap
tum eſſent. Et ut romana urb rē̄ nullo pro
hibente ſe puenisſe ingla ponebant / ſtrin mcep
ti. pēdebatq; adeo ſe ſpōs / ut ſedēnibus ipis ad
romana mena / alia porta exercitus rōānus ubi
panā ducēt. Jpē quoq; hyſpame q̄ppī ſpē nellant /
tamis duob; ducibus exercitibus q; celis rebellā
tium ibi / ac pulſos intre. ſ. ēē. eo. p̄ t. abl. mar
cio tumilliario duce / aduanū territū uictoriā
retractā ēē indignanōēs p̄debant. Jta eſſnte for
tuna / ſuſpenſa oīa utriuſq; erant. integ̃ ſpe. inte
gro metu / nullo illo tp̄ō p̄mū belli mcipēt. Ha
nibalē añ oīa angebat / q; capua p̄nati oppugta
a. ſ. q̄ defenſa. aſe multoz italie pl'oz animos aſ
ſtat / qs neq; omis tenle p̄ſidijs / niſi uellet im'
tas paruaſq; partes carpe exercituū / qd' immē
tū expediebat / poſſet / nec deductis p̄ſidijs ſpei
bam nil' obnoxiam timori ſocioz relinquere
fidē. Precepſ mauarūq; celudelitatē añus ad
ſpoliandā que tueri neq̄bat / ut uaſtati hoſti re
linq̄rentur / meliuantur. Jo feoū ciuiū tuū mcep
to / tū exitu ē fiuit. Neq; eīi indigna patientia im
abalienabant añi / ſi ceteroz ē q̄ſpe ad pl'es exem
plum q̄ p̄nebat. Nec conſul romanꝰ repētinis
urbib; ſic uīi ſpes aliq̄ ſe oſtendiſſe ceterat / Sa
lapie p̄cipes erant daſius ablati. Daſius hā
nibal amicus. Blatꝰ q̄nti ex tuto potat / re roma
nam fouebat. 7 poculentos nūtios ſpem prodition
faciat martello. ſi ſine adiutore dano re' trāſtigi
nō potat. Multū ac diu cunctat / 7 tū q; mag
nopia oſſiliū ponqs q̄ ſpe effectus / daſiū ap
pellabat. At ille abire aiſus / tū emulo potēta
tuq; inimicē rē hānibali apit. Arcēſſito utroque
hānibal / cū protribunali q̄dam agēt / magē ob la
tio cognitionis / ſtarentq; ſūmoto pl'o accuſa
tor reus / blatꝰ de pditiōē daſiū appellabat; eīi
ū ille uelut ī manu / ſtare exclamat / ſub oculis
hannibal' ſecū de proditiōē agi. Hānibali ar
q; eis q̄ aderant quo audaciores eruit / munī
eri ſimilis uiſa ē. Simulationē / pfecto atq;
odiū ēē / 7 no cū afferri. Quō q; teſtē habe non
poſſe libus fingentis. Jca iī dimiſſi ſunt.
Nec blatī ante abſtinuit cū audaci mcepto / q̄m
idem obtinendo docendoq; q; ea res ipis pare

q; ſaluteſ eēt / p̄ue ut p̄ſidiū puncī autez
numide erant / ſalapiaq; tēlēt marcello. Hec
ſme cede multa tradita potuit. longe fortiſſi
mi eq̄tū toto punico exercitu erant. Jeaq; q̄m
quā improuiſa res fiat / nec uſus equoz imu
be erat / tam armis inē tumultuq; capis. 7 erup
tiōez tēptauēr; 7 cū euadē neq̄rent pugnantes /
ad ultimū cecidēr. nec plus. l. ex his ī pote
ſtatē hoſtiū uiui uenēr; / pluſq; aliq̄nto tēpis
hec ala equitū miſſa hannibali q̄m talapia fu
it. Nec tenī tūq; peſi q̄ longe plimū ualuerat /
ſupioz eq̄tatu fuit. Eodem tempus cū marce
tarentina urbe inopia tolerabil ēēt / ſpem ōmez
p̄ſidiū qd' ibi erat romanū / pfectus q; preſidij
atq; arcis. m'. lenī / cōmeatibus abſcisa / mi
ſis habebant. Quare tuto p̄uelent oīa italie /
claſſis. xx. ferme nauiū regij ſtabat. Preerat
claſſi cōmeatibus q; quā obſcuro genle ortus.
cetim multis fortib; factis militari gla illuſtris.
Primo .v. naues quas maxime duc triremes
amartello ei tradite erant / hoīe. ſpa rem impi
gre ſepe gerēti. ūl. addite q̄nq; remes. Extremo
ipe aſcitis reginiſq; zanclia capeſio debitas ex
fede exigendo claſſes. xxx. claſſes nauiū ſic añ
victum eſt effice. Huic ab regio / pfecte claſſi re
mocēs cū pari claſſe nauiū tarentinaz numio /
q̄nqgēſi milia ferme ab urbe adſaē portā obtinu
fiuit. Velis ūi forte improuiſo fluti ceteris ro
manis uenebat. ſz arta ciconē ſibarimq; ſup
pleuat remigio nauis / inſtructiq; 7 armatam
eggie / pmagnitudine nauiū claſſē habebat. Et
tum forte ſub - rōe fere tēp̄. 7 ueniēs uis oīs ceci
dit. 7 hoſtes in cōſpectu fuere ut cōponēda arma
mīti / expedientoūq; remigē ac miluē. ad īmunē
ēeuīſ ſatis tp̄is ēēt. Raro alias tantis añs uiſe
cēcurrerē claſſes. q̄ppe cū immanois dulcēdī rei q̄
ipē erant pugnarent. Tarentini ut recupati
urbe ab romanis p̄ cētesimū ppe āmū / arcē 7 li
barent / ſpem cōmeatus q; hoſtibus ſi nauali p̄
lio poſſeſſionē maīs ademiſſēt mēeluſuros; ſ.
ut retenti poſſeſſione arcis oſtendēt ñ ut hac uera
ſtrute ſi prodicioē ac furto tarentū amiſſū. Ita
q; erutinaq; parte ſigno dato / cū roſtris cēcurſ
ſent / neq; retro nauē inhibent / nec diu abſe ho
ſtē paterent / q̄ q̄s inopē nauē erat / ferrea ūiec
ta manu ut cōſerebant ex ppinquo pugnā. ut
nō miſſilib; tantum ſi gladijs 7 ppe collato pec
q̄reret. Ore inſe mictē hebant ppe alieno re

migio cũmagebant. ¶Nec mĩ se. Ita marto ti
pate erant naues. ut unx illiꝰ telũ humani ua
um intacẽt. Frontibus uelut pedestris acies ur
gebant. pugnaq; naues pugnãtibus erãt. Insigꝝ
tuũ intexeras pugna fuit uarijs q̃ primũ agmi
nis cũrentẽ uiẽ se. Inromana naue ipe q̃ nauꝰ
erat; intentu humanitꝰ cui pacem fuit cognoscẽ.
nõ publico uñ sz priuato ꝛ odio inimicus atq; infe
stꝰ hãnis. qõ ei factionis erat q̃ turemũ hãnibali p
didar. Dic q̃ctiũ simul pugnãrẽ hostiliter q̃ ie
suos incauti hasta tũ figẽ. ille atq; ceps cum ar
mis, prone añ prorũ. Victor turemulus inferas
duce amisso nauẽ impigẽ tũsgressus cũ summo ui
sz hostes. q̃ta tã turẽtinoꝝ cẽt, pupi male conglo
bati tuerentur. ꝛ repente z alij a pupe tremus ho
stiũ apparuit. Ita in medio cũ uicta roãna nauĩ
cipitur. Hinc cetis ftor iniect, ut p̃ roãnã naues
cipeũ inde, fugientesq; passim. Alie in alto mer
se. alie inter remis ab repte. mox p̃ce fuer hur
mis metipotimis q; exonerãtis q; cõmeat aq̃ã
exq̃batur. ¶paucę in porestatẽ hostiũ uenere. Alie ad
uictos uentos hinc atq; illinc obliq; differentes
uela inaltũ euecte sunt. Hecq̃ pari fortuna pẽ
cos dies tarenti res gestę. Nam ad q̃nq; milia
hoũ fruxerãtũ egẽa. cũ magis passim uagarent.
al' leũm liũ quĩ arci p̃sidioq; romano pene, uirent nõ
occasiões gerendę rei. ẽ. pinũ ẽpigũ inter aim
duobus milibus armatoꝝ exarce emisit. Qui
uagę effusos pagos palatosq; adortus. aim dis
passim cedentes, paucos ex multis trepida fugi
uicedentiq; semiapus portarũ foribus in urbẽ
cõpulit. ne urbs eodẽ impetu capet. Ita eq̃te re
adtarentũ. f. uictoribus mari frumẽtũ spes que
uis celis fluat utrosq; frustrati parte. ¶ Dũ hẽc tẽp
leuiũ ẽsul tã magna parte anni cẽ lacta, missi
liam uerbis nouisq; socijs expectat cũ uenisse
primũ ac potissimũ oĩũ rat suaciabams noua pa
ce uẽdicas cõponẽ res. aggemũ iñ q̃d belli reli
quum erat tenebatq; a carthaginẽsiũ uallo p̃
sidio duũ legiones. tabluit fortuna incepto. Hã
no erat impr carthaginẽsiũ. sz omnẽ ẽ aquti
ne nimidisq; spem reposita habebat. p̃tã sici
liam magis p̃das agebat ex socijs romanoꝝ, neq;
melioꝝ ab aggemto ui aut arte ulla, nec q̃n eũ
per ui nellet, phibi potuit. Hec ei gla q; tã impr
quaq; fame offacebat, primo inimicã iuuit,
al' effecta ut ne bñ geste q̃dẽ res iam hannom ipr auctorẽ
satis lete cẽnt. ipe primo pfecturam filio suo
decus ratus cũ impio auctoritatẽ q; minẽ nume
das eripuerũ. Qõ longe alie euenit. Hã uerꝝ
fauorẽ eius sua insup inuidia auẽ. neq; urbig
tatẽ imime tulit cõfestim q; adeuntiũ occultos
nũcios misit de fidendo aggemto. Pquos ut ẽ
facta fides. cõpositis q; rei gerẽde modꝰ. portaꝝ
ad mare ferentẽ numide ei occupasseẽ. pulsis
inde custodibus aut cesis. f. ad ipm̃ milites ĩ ur
bẽ acceperũt. Et cũ agmine iã in media urbe ac fo
rum magno tumultu iretur. ratus hanno nõ
aliud q̃ tumultũ ac secessionẽ, posse inq; tanꝝ
accidat inimicoꝝ eẽ. ad cpimendã sedition nẽ
posse. Atq; ille cũ ei multitudo maiõ q̃ nunti
antium, pauł uisa. clamoꝝ romanoꝝ haud q̃q; igt
ad aures accidisz. p̃q; adictum telũ uenisset, ci
posse fugam pandisam portã emissis. assupto i
comite. q. epiade cũ paucis ad mare pruenit.
nactiq; opportune paruũ nauigiũ relicta hostiũ
sicilia de q̃ prior annos certamũ erat, in affricã tẽ
cerẽ. Alia multitudo penoꝝ sicilioꝝ q; ne cẽptam
q̃dẽ cẽmine cũ ceci insugiũ timeret clausiq; exire
cẽnt, cẽa portis cesa. Oppido recepto leuiũ, q; ci
pti rerũ aggemti erant ũgis cesos secuti possit.
cetos p̃dam q; uenundat. omnẽ pecuniã. f. musit
sima aggemtinoꝝ cladis sicilia cũ quasisz. oũ
repente ad romanos inclinauerẽ. ¶ Porta breuꝰ
fuit. xx. oppida. fere incepta. uoluntaria dedi
one in fidẽ uenerẽ ad. xl. Quam cuncta p̃cipi
bus cũ penisq; nuto cõsul p̃mia penasq; exsolu
isz. coegisz; q; sicilos positis tandẽ armis ad
agrum colendũ animos conuitẽ. ut eẽt nõ incola
rum. in alienas frugifera insula sz urbs. f. atq;
italie. to qõ multis sepe tempestatibus fecat ãno
nam leuaret, ab agathyrna inde dia multitudi
nẽ secũ in italiã transuexit. Quinq; milia hoũ
erant inermi. ex omi cõfusione exules oberati ca
pitalia ausi pleriq; rei inconcussis suis ac sub
legibus uiuerant. ¶ p̃q; eos exuarisse causis fortu
na similis cõglobauat. agathyrsia platissima ac
rapinã toletantes inita. Hos neq; relinq̃re le
uiũ insulã tũ primũ noua pace exalescentẽ, ue
tus in animam nouam distreptis satis tutũ rat
ẽ. Et regnis usu fultum erant ad pplanorum
bruttiũ agrũ. ad suetã latamisq; queretis mu
nitiõ. Et q̃d ad sicilã attinet. eo animo bellũ decla
tum ẽ. ut hispania p̃cepio ueris. p. scipio ra
uibus deductis. ei cecidisq; educto tiacomẽ soci
os auxiliis honerarias q; hostiũ inde pibi flumi

Polla a se
uno ĩ sici
liã ẽ p̃di
to aggre
n

Fidenates dapidis in
ystania

Strato Scipionis ad milites q fug fue rat clamb; ctrisq; petys q fatui

ms petẽ iubet. Eod' legiones exhibis cõuene re cum iussiss ipẽ cum. v. milibus soctoriũ abiẽ ratione profectis ad exercitum ẽ. Q̃ cũ iussiss alloquẽdos maxime neces milites q̃ tantis sup fuerẽ cladibus animis, cũctatiõ ẽ ne ira dissentiat. Nemo añ me nouus imp̃r militib⁹. ff. p̃q̃ opa cor usus eẽt grẽs agẽ uire ac uito potiur; me nob⁹ p̃q̃, punicã aut cassã iidem obligamur fortu na p̃mũ qd'ei pietate eripi parẽ patriũq; meũ milios mortuos q̃ uiuos. deiñ qõ amissam tã ti clade, primae possessionẽ integm. r̃p. r̃. & successoꝝ iñ uirtute uñ obtinuistis. Ex cum iam benignitate dñi et patrũ atq; agnã, nõ ut ipi maneamus in hispania. si ne pem maneam, nec ut, p̃pa hibi stantes arceam hostis. si ut ultro trãseamus trãferam q̃ bellũ. Vereor ne i cau urbẽ mai ro audaci q̃ ẽ filiũ q̃. aut, p̃memoria cladiũ nup acceperit aut, petire mei iudicẽt. Ao ũse pugne in hispania nulli in aõ q̃m meo mis oblit tam possint, Q̃ppe cui pat̃ patruus mẽ, xxv. dieriũ spatium ut alius sup alium cumularet̃ fami lie mẽ fuit mẽfecti sunt. Ex ut familiaris pene orbitas ac solitudo frangit aũi. ita publica tũ for tuna tũ uirtus desperare de summa rerũ, phibet. eo facto quo despirata nob⁹ sors ẽ ut magnis oĩbus bellis iuuti uicerim. Vetꝰ omitto, porsenã gallo tãtes. Apunicis bellis mapũ. Q̃t classes. q̃r oĩces. q̃r exercit̃ p̃re bello amissi sũt. Jam quid hoc bello memorẽ. oĩbus aut ipẽ ad finẽ cladibus aut q̃bus ab fine, maxime uñ oĩũ eius sensi. Trebu niũ cassi, cannẽ, quid aliud fẽ q̃m monumẽti ac elꝰum exercituũ ẽ ciuiũ q̃ romanoꝝ. Trade defec tionẽ. italie. sicilie. maioris partis turdinie. trade ultimũ troiẽ ac panoiẽ. cisp̃ punicũ mẽ. amenẽ ac mena. r. posita. nisi, p̃re importis uictoiẽ han nibalẽ. Jn hac ruina rei sterit una uirtꝰ atq; inmobilis uirtus. p. r. Hec oĩa stetit, humi erẽ ac sustulit. uos p̃mi oĩum milites p̃ cannẽsem cladem uadem hasdrubali ad alpes italiãq;, q̃si se cũ fr̃e cõiunxiss; nullũ iam nomẽ cẽr. p. r. duc tu auspitioq; pat̃s ei obstitistis. Et hẽ scie res ullas aduersus sustinuerẽ. Nẽ benignitate dñi oĩ sceli, p̃spa indies leticia ac melioꝝ in italia sic uiaq; geritur. Jn sicilia furiose, aggeniũ cepiũ. pulsi tota insula hostes, receptaq; punica urbi cione p̃p. r. ẽ. Jn italia arpi recepti, capua capta. rẽ omẽ ab urbe. r. trepida fuga eiusus hannibal in extremũ angulũ agri bruttij, cõpulsus, nichil iam

mai pẽtur dõs q̃m ur̃ colum cedẽ atq; adire ex hostiũ tra licẽt. Q̃o g̃ mirũ cõmuniũ milites q̃ cum alie supalias clades cumularentur, ac diu, p̃re ipi cũ hannibale starent. nos hic cũ patribus mis equitur eiũ ipi ẽ honore nominis sustinuisse la bentẽ fortunã p̃p. r. Nisi cogi q̃ illic oĩa secũ le uiq; fas deserẽ. Nup q̃ q̃ accideriũ uirtutẽ ti sine mõ luctu q̃ uro transissent. Ex q̃m uos instructo ordinatos cogisco ad cartaginẽ nouã appugnãdã tonis turribus, bono aõ trãseamus. Cumq; omẽ una uoce hoc faciendũ sub clamaret, eos cartaginẽ duxẽ, time tia manq; eã oppugnãdã iubet. Contra mago penoꝝ duxerat, cũ feꝝ manq; istũ oppugnationẽ iudicẽ, ipẽ copias ita disponit. Oppidanoꝝ duo milia abeũ parte q̃ castra, r. erãt opponit quingentos militibus arcẽ insedit, q̃ngẽ tos tumulo urbi imminentẽ iuso imponit, militu duxẽ. aliã q̃ clamoꝝ quos ubi aduocauit, resistentes ad oĩa ocurrẽ iubet. Patefacta deiñ porta, eos q̃s missa ferente ad castra hostiũ instituerat mittit, ubi du ce ipõ p̃cipiente parũp cessere, ut, p̃ioꝝ subditis inermibus ipõ submittendis ẽent. Et primo aut impar stetere acie subsidia, deinde indies submissa se castris iõ auteꝝ solũ infugam hostes, si adeo effusis instituer̃. ut ubi receptui canere signa p̃cipiẽtibus intrepidi fuisse intrare incipiẽt. Tripli catio ubi nõ pho maioꝝ q̃m tota urbe fuit. Oĩ ulte sta tiones pauore atq; loco deserta sũt relicti q; muri, q̃ q̃ cuiq; primũ erat dissiluissent. qd' ubi Scipio intumultu q̃ metarium cantauit. adiuuit multis partibus muratq; defensoribus menia cẽ. os ecastris excitos ire ad oppugnãdã urbẽ iussit scalas iubet. Jpẽ ipse cum immensi ualidoꝝ scutis oppositis ingens eũ tam uis oĩs generis teloꝝ uolabat, aduersẽ succedit. Hortat̃ impar, q̃ in rẽ sumt, qd' primũ ad accendendos militum aios in ferat, testis spectatoꝝq; uirtutisq; atq; ignauie an q̃ ade. Jtaq; inter tela ac ruinas ruunt. neq; illos t muri neq; sup stantes armati arcere q̃unt, q̃n etiam ascendant. rabinantibus eod' tpe ea q̃ mai ab urbẽ pars urbi oppugnari cepta ẽ. Cetꝰ tumu lus iñ maioꝝ q̃m uis uidi potuit, dñi applicuit, dñi parti exponit scalas militesq; dñi q̃ cui primũ ẽ infirm eniti ẽ, p̃mit. ipsa festinatione retinu ne alii alios impediunt. Jnter hec iã iã repleri ar pennis armatis muros, tinis magna ingens copia ẽgesta teloꝝ suppeditabat. Ex neq; uiri nec tela nec q̃q̃ aliud eque q̃m mens ipa sese defẽ

Oppugnat Cartago nouã

al' pri

ll diuit

cebant. Rare enī scale altitudim eīri potant. ꝛ q̄q; altiores eo infirmiores erant. Itaq; cū sūmis quisq; euadē nō possē subirent tamē, al le onere ipō frangebantur. Q'dam stantib; scal' cum altitudo caliginē celis offudisset, ad tēm̄ dela ti sunt. Et cū passim hoiēs scalaq; ruerent, ipō successū audacia atq; alacritas hostium crescebat. signum receptui datū ē. Q'd spem ñ p̄sentis ñ absūto ēxmine ac labore q̄ens obsessis fr̄ ꝛ imperū dedit scilis ꝛ corona capi urbē nō posse. opa ꝛ dificilia ee ꝛ tēmp̄ datum ad ferendā opē impatoribus suis. Vir p̄or nimis' ēticiebat, ꝛ cū scipio abdefessis iā militibus q; recentes integros q; alios accipe scalas iubet, in maiore aggr̄ di urbē. Ipē ut ei nūtiatū ē estū decede q̄ p̄ pisc itores tarraconēses nē leuib; amb; nisi ubi ei sidēt magis plagatos stagnū cōptū habebat, facile ad murū ñisitū dari, eo armatos duxit. Q'd fū ferme diei erat, ꝛ ado q'd sua sponte de dente īmare ē ut ebbabat aqua. Acer ꝛ septentrio q̄ inclinatū stagnū eod' quo estus ferebat. et adeo mutabat mare, ut alibi umbilicoteū aq̄ eet, alibi genua nix superaret. Hoc cum ac nitione cōptū impeditum ac dōs utens scipio, q ad ñisitū. ī. mare utente ꝛ stagnū auferente, in asp̄ antea nūq̄ nutis hūano uestigio apient. Neptunū iubebat duce ī nīs seq̄. ac medio stag euadē ad menia. Ibi ingens labor succedēti bus erat. Nec altitudine tm̄ nemū impedie bant, sī q̄ eminus ad anapitis utinq; ice subiectos habebant. ī. ut lacū in fesulis subeuntibus q̄n corpa adilla cēnt. Ac parte maxima q̄ ꝛ pisci gnū facilis ēsitus ꝛ ñ murū ascensus inde fuit. Nam neq; ope eminuit erat. ut ī ipīus loci ac stagni p̄sidio satis ēmūi foret. nec ulla arma torum statio aut custodia oppositā intentis ōib; ad opē ferendā uīm p̄cim ostendebat. Vbi urbe sine ēxmine uīsi ē, pgunt in q̄nto maximo cur su ad eā portā ēci q̄n omne ētractū ētum erat. In q̄ adeo intenti oīm ñ aī solū fuere, si ꝛ oēs aures q̄ pugnantiū spectantiūq; adhortantiūq; pugnan tes, ut nemo sentiret, abigo captā urbē. q̄m rec ta mad ūsos macdiunt. Vtinq; anapitē hostes habebāt. Tē ūbanis defensoribus metu, ꝛ meū capta ꝛ porta intus fonsq; parē refringi cepti. Et mox cedendo, ē fectis ac distractis, ne iter im pediret fores armati impetū fecer. Q magna mī titudo ꝛ muros ēnscendebat, si ipī passim ad ce

dem oppidanorū ūsi. Illa q̄ portā mgssā erat in sta acies, cum duabus cū ordinib; media urbe in foxum, p̄cessit. Inde cum duob; utrinq; fugiē tes undiq; hostes, alios ad tumultū monentem ūsum q̄ tenebatur q̄ngentor militū p̄sidio, alios mḡ ripē magno cum ōib; fere armatis qui muris pulsi fuant, partem copiarū ad tumultū ēpugnādū mittit, partē ipē ad arcē duc. Et tumult' p̄mo impetu ē captus, ꝛ mago arcē defe dere conatus, cū oīa hostū plena uidēt, neq; se tutū multa ee arbitr̄. ꝛ p̄fugit. Q'd adeptis arcē, eedes totā urbe passim facte. nec ullū puberum qui obuī fuit parcebat. Cū fug dato, ed ibi finis factus, ad p̄dā uictōes ūsi, q̄ ingens oīs generis fuit. libor capitum mi lia sex, ad ccc milia capta. Inde qui cives no uc carthaginis erant dimisit. urbēq; ꝛ sua oīa q̄ reliq; eius belli fecerat restituit. Opifices ad duo milia hoīū erāt eos publicos fore. p̄ūt. edit. cū spe, ipingq; libertatis si ad minister̄ia bel li essent opam nauassent. Ceteram multitudi nē ui colarū iuuenū ac ualidor suor undiq; sē ad supplemētū remigū edebat, ꝛ auxēat. tem bi octo captus classem. Erat hāc multitudi hispanor obsides erāt, quor p̄ū ac fidē socior liber ecent cura habita. Capt' ꝛ apatus ingēs belli, cata pulte maxime ferme. c. xx. muno res. ccl xxxi. balliste manes. xx. in minores. l. ij. scorpionū nunor q̄, ꝛ armor, teloq; in gens numer. Q̄ mulctāta. lxx. uu, ꝛ auri argēti q; relata ad impatē magna mis. Pare te aurea fuer. cc. lxxij. Lilē ferme omis pōdo argenti facte signataq; dcc, ꝛ octo milia, ꝛ cc. pōdo uasor argēteor magn̄ numer. lxc oīa .ē. Flāminio questōi ad pensa ad numerū ist. Tritici. xl. milia modia. ordei. cc. lxx. At nauē onarie. lxxuj. imperat erpugnatiq; q̄d cu iusq; onerib; frumēto armis. etc. p̄terea fero q; ꝛ linteis ꝛ sparto, ꝛ nauali alia materia ad classem edificandā, ut minimū oīū unt tanta opes bellicas carthago ipa fuit. Eo die scipio. ē. leto, ē sociis naualib; urbē custodire misso. ipe incolis legicēs redit. fessosq; milites oīb; uno die belli opib;, quippe qui ꝛ acie dimicā sent, ꝛ capte ita urbe tantū labois p̄dicq; a disset, animor corpa iuuit. Postero die mil tib; naualib;q; sociis comitatis, p̄mū diis mortalib; laudesq; ꝛ gr̄es egit, q̄ se ñ urb̄ solū

[in arcē

[potestat

[ante

[Desta a sapiēcia p̄t capta cartagie, nouam)

opulentissime oīū inhispāia mo dico potem
fecissent. si añ eum ēgressisset omīs africe atq
hispanie opes. ut ne hostib; q cēp relinq̄ret
z sibi ac suis oīa sup̄ essent. ¶ Illutū ceū i
tante ēlaudauit. q̄ eos ñ eruptio hostiu;
nō altitudo montiū nō explorata stag̃ una
da. nō castellū in alto tumulo situm. nō
munitissima arx. retinuisset. quo munus tūi
scendent oīa p̄ruperunt. itaq; q̄q; oīb; oīa
deberet. p̄p̄ui muralis coro ne dec eius
ec̄ qui p̄m murū ascendisset. p̄hiberet. quise
dignū eo ducēt domo. ¶ Duo p̄fecti sunt
q̄. tiberius centurio legionis q̄rte. z sex.
digitū sexti naualis. ¶ Hec ipi tū int se acer
contendebāt. q̄ studia exercitu erant utriq;
suū corporis bonū sociis. c. lelius q; classis
legionarij. ō. sempni tuditanū habebat. ēa
contentio cū ppe seditionē ueniret. scipio
tres recuperatores cū sedatorū pnūciasset. q̄
cognita causa testib; auditis iudicarēt
ut pro ioppiōū transcendisset. c. lelio. z ō.
sempnio aduocatis partis utriusq; con
sulib; cū duodecim de medio adiect. eosq; ēs
recuperatores cōsidē. z causā cognoscē iussit.
¶ Cū res eo maiorē agēret ētamne quodam
uti tante dignitatis nō tū aduocati q̄m i
nocentiōr studiosi fuisset. c. lelio relicto
o filio ad tribunal ad scipionē accedit. eiq;
docet rem sine mō ac modestia agi ac ppe
ēe. ut manū in se conserat. ¶ Cū. z huius
absit. nichilo minus detestabili exemplo rei
agi. ¶ Ppe ut fraude ac puerilio decus petat
ututis. ¶ Stare huic legionarios milites. i
hinc classicos. pedites eos appatos iuuare ma
gis q uelint. q̄m q̄ sciant uā ēe. z obstrigē
puerilio. nō se solū suūq; caput. sed signa
militaria. z aquilas sacramentiq; religiōē. Hec
ad eū de sententia. p. cornelij. z. m. sēpnij de
ferūt. ¶ Scipio laudato lelio. ad contionē
aduocauit. pnūciauitq; se satis cōptum
habēre. q. tibilii. z sex. digitum pāte imunī
abstinuisse. seq; eos ututis causa coronis
muralib; donare. ¶ Tū reliquos. prout cuiq;
meritum ututisq; erat donauit. Ad oēs. c.
lelii p̄fectū classis. z oī q̄ne laudis sibi
met equit. z coronā auream ac. xxx. bubu
donauit. ¶ Tū obsaepes ciuitatiū hispanie
nocuū uisset. quor q̄ne numerus fuerit
piget scribere. quippe ubi alibi. ccc. ferme
alibi. ducentos. xxv. fuisse inuenias. Scip. z alia
int auctores discrepant. p̄sertim punicum ali? x.
ali? vij. alius nō plus sex duū milium fuisse
scribit. capta alibi sup̄. v. z xx. inuenias. scō
pices maiores minores q; ad lx. captos sepse
rit. si auctori credi sempronii silani. si alii antia
tes. maiores scorpionū seruilia. minores. x. uj.
ta milia. atq; nullū mentiendi modus ē. Hec
quide comperit. Plerisq; lelium p̄fuisse classi
scribunt. Nam. unum silanū dicunt arme p̄fuisse
punico p̄sidio. deinde tū. r. antias ualerius/
magone. alij septores tradunt. Sed de nu
mero captarū nauium. nō de ponde auri
atq; argenti. z redacti pecunie conuenit. sta
liquis ad sentiri necesse ē. media simillima
ueris sunt. ¶ Ceterū uocatis obsidib; pnūn
unūsquemq; bonis animis habere iussit. uetuisse eos
ipp. r. potestate. qui beneficio q̄m metu obli
gare hostes malit. ceteraq; ea fide ac sorte
tare uictas habere. q̄m tristi subiectas seruitio.
De in acceptis nobis ciuitatib; recepisse
captiuos q̄ cuiq; ip̄ ceperat. z nūtios domū
misit. ut ad suos quisq; recipiendos ueniret.
Quibusq; forte ciuitatib; legati aderāt. eis
p̄sentib; suos restituit. ¶ Ceteror cura tuendor.
c. flāminio questori attribuit. ¶ Int h̄c
media tyba obsidū. mulier magno natu
mandonii uxor qui fr̄ Ilergetū regis erat
flens ad pedes imp̄ris procidit. obtestaq; ne
ut cum cultuq; feminar impensius ceteror
obsidū habaret. ¶ Cum scipio nichil de futurum
p̄fecto dicet. tū rursus mulier haud magnu
usta facie inquit. q̄d enim huic fortune nō
satis ē alia cum etate harū inuenerit. sta
ret p̄dem inuenire mulieris cū stimulat.
etate. z forma florentes cor eam indebili
filij eque nobilitati. pariq; os apparente co
lebant. ¶ Tū scipio. mecum p̄pe r̄ disciplinc
causa facere inquit. ne quid qd scim usq; est.
apud nos uiolaret. Huic ut ro aure ipen
sius. nūaq; ut dignitus q; fuc. q̄ nec in
malis quide oblite decoris matronalis
estis. spectate dein integritatis uiro tra
didit eas. tuetiq; haud secus uerecunde ac
moleste q̄ hostium cuiusquis ac matres ui
sit. Captiua dein amilitib; addicit. aduc
adulta ingo. adeo eximia forma. ut q̄cuiq;

se ũceret, oĩum conũceret oclos. Scapio p
ciuitatis patriam paretesq; intretens ac
cep̃ despõsatã eum principi oclaberoꝝ ũ
adolescẽti, cui luceio nom̃ erat. Cetũplo
q; parentib; sponsaq; abdomo accitus, cũ
interi audiret depire ei sponse amore, ũ
p̃mũ uenit accusatũq; eum sponse amẽ.
ũ primus uenit. accusatiõe eum f̃mone
qm̃ parentes allequit. Iuuenis Inqt ume
ne appello, minor sic inf̃ nos huiꝰmois
uerecundia. Ego cui sponsa uocata amihtib
nris ad me deducta eet, audireq; eã tibi
cordi ee, & forma placeret face, qd ipe fi fieu
licet luxu etatis pserti in lecto & leto legi
timoq; amore, nõ res. p. aũ nr̃m occu
pas, uenia m̃ dari sponsã impetus amã
di uelle tuo eũ sponso amoꝝ fauco. fuit
sponsa tua apud me. cape q̃ue apõ socero
tuos paretesq; suos uerecundia seruata e
tibi, ut immolatũ & dignũ me teq; dari
tibi donũ possi. hãc mercede unã peo mu
nere placeor, amice pp. f. sis. Et sime u
tili bonũ echis ee. q̃lis patre patruusq; mei
ia aũ he gnis nouat. scias multo nr̃i simi
les uacuitate. f. ee. Hec ullu uerus pplm ho
die dia posse que mimus & hoste tuisq; ee
uehs, aut amicũ malis. Adolescens simul
pudore gaudioq; perfusus. certũ sapionis
teneo, cõs oms inuocãt ad gram illi, pse
referendã. q̃q; ia sibi nequaq; satis facul
tatis, pluo ado atq; illi erga se eet. Paretẽ
unde cognatiq; ũginus appellati. Q: qm̃
gr̃us sibi redderet ũgo, ad qm̃ redimenda sati
magnũ attulisset auri pondus, orare sa
pienti ut id abse donũ accipet cepunt, ha
ud munere ei rei apud se gram futurũ
ee affirmantes, qm̃ reddite immolate fo
ret ũginis. Scapio qm̃ tanto ope peteret,
acceptum se polliceꝝ, pom aũ pedes uul
fit, uocatoq; adse luceio fiip dixit inquit
qm̃ acceptur ascetro es. hec tame dotalia
dona accedent. Aurũq; tollẽ ac sibi habẽ
uulsit. his let donis honorib; domũ iple
uit pplaris laudib; meritis scapionis. ue
nisse dissimulatu uenienẽ nuncupẽte oĩa.
tũ armis, tũ benignitate ac bñficijs. Ita
q; dilectu clientũ habito, cũ mille, & c
ccc. equitib; intra paucos dies ad scapionẽ redit.

Scapio retentum secũ lelũ dum captiuos obseruat
q; & p̃dam ex cõsilio eius disponẽt, ratis oi
bz compõtis data quinq; remis, captiuis
magone & quinteci fere senatoribz q; sum
ul cũ eo capti erãt in nauc impõitis, nũ
tiũ uictorie. f. mittit. Ipe pancos dies qb
morari carthagine statuerat, erecendis na
ualib; pedestribz q; copijs absumpsit. Primo
die legiones marmus. uij. milia spacio
decurrẽt. Octo die arma cudere & tigẽ aĩ re
torta uisum. Tuo die iuuenib; inf̃ se imedi
uise pugne cõcurrẽt, & pilatis q; mulcib;
ia culati sunt. Quarto iterũ marmus de
cursũ e. Huc ordine labois quietisq; q; ad
carthaginẽ morati sunt seruat. remigi
ũ classi cauesq; mulcet tranquillo ĩ altũ
euecti agilitate nauiũ simulatis nauia
lib; pugnã exprimebãt. Hec erat urbẽ tũ ma
riq; corpa simul aios q; ad bellũ acuebat.
f. p. ipa strepebat apparatu belli, fabris oĩ
genere in publicis officinis inclusis. q;
tã cuncta pauoꝝ subibat, ut huc opibuꝰ
aspicientis temp̃ dabat. q; q; marmarico
q; ac nauali bus sociorꝝ fabrorꝝ multitudo pli
ma in singla dies certamine magnũ fac
ebat. his itq; inchoatis refectis q; q; stauit
muris, dispositisq; phdijs accurato tã ur
bi tarraconẽ e p̃fect. Amulius legatioib; p
tinus innia adit, quas parti dato respõso
ex tinẽ domũ it, parti distulit tarraconẽ
q; oĩbz in̄sinus uicinis q; sociis ecfremat cõ
uentũ, & cuncti fere quicas hibim̃ colunt
pp. multa & ulteriora, p nuncios uenerẽ. Ca
thaginiẽsiũ duces, p̃mo ee industria famã
capte carthaginis cõpserẽ. Deiñ ut clarior
res eet q; ut regi acutissimus aĩ possent, e
leuabant ubiq;. Hec oppinato ad uentu ac
pe furto unius diei urbẽ una hyspaie in
ceptã. Cui rei ta paruc, & p̃mo datum ilo
lentẽ inuenẽt, immodico gaudio speciem
magne uictõie imposuisse. Ac ũ appropin
q; retes duces, tres uictrices hostiũ exercit
audissẽt accursuros ei exemplo domesticor fu
nerũ memoria. Hec inuulg̃ iactabant,
haud q; q; ignari quãtũ sibi ad oĩa iuuẽ
carthagine amissa decessissẽt.

Sapio

Scipio dimissus

al' mag'

|: die quies' data. & quito iterũ die

|: quieq; & offianis

|| quos

erphore . M. thomas
704

Ic status fatus rerum hispanie erat: mutatis aũt cõsul marcellus salapia p̃ditiõe recepta. marmoreis ⁊ meleg̃ de hannibale ciuitatib; recepit. ad tria milia militũ ibi annibalis que p̃dicꝰ causa relicta erant oppꝫssa. p̃ce aliq̃ntũ eius fuit militi concessa. Trium ci q̃ ducenta. xl. milia modia ⁊ c. decẽ milia oꝛdei inuenta. Ceterũ nequaq̃ inde tantus gaudiũ fuit, q̃nta clades intẽ paucos dies accepta ẽ haud p̃cul a urbe hẽdonea. Casꝫ ibi. cñ. fuluiꝰ p̃cõs habebat. spe recipiẽde hẽdonee q̃ p̃ eminentẽ clarẽ ab. ir. defecerat. nec loco satis tuto posita. nec p̃sidijs firmata. sic gl̃egentiã unsitã ingenio ducis augebat, spes ei qõd labantes adũsus penũ fidẽ sensissent p̃ter salapia amissa excessisse hos locos inbrutios hannibalẽ auditũ ẽ. Ea oĩa ab hercõnea p occultos nũcios delata hannibali, simul curã socie retinẽde urbis ⁊ spes fecẽ scandi hostẽ aggrediendi. Exercitu expedito. ita ut fumã spe p̃ueniret, magnis itineꝛib; adhercõneñ contendit. Et quo plus stroꝛis hostiobicẽret, acies instructa accessit. Pari audacia, romanꝰ cõsulꝰ ⁊ unꝰ impar copijs tripli eductis conflixit. Quinta legio ⁊ sinistꝫ ala lacrit pugnã inierũt. Ceteꝝ hannibal signo equitib; dato, ut cũ pedestres equesq̃ occupassent p̃senti ẽ tamen nunc eclos aũo sq̃ cõiuncti pars castra hostiũ, pars tergã oppugnantiũ minaꝛet. spe in fuluiũ q̃ similitudine noĩs q̃ cum fuluiũ p̃cõs biennio añ in hispãe duxerit locis incẽpatis. simulẽ eu ceteꝝ pugne fore affirmabat. Sed q̃ ea spes uana fuit. Sã cum comuñ acie ⁊ pedituꝫ ẽtamen multi ceciderãt romanoꝝ, starẽt tamen oꝛones sig̃q̃ eq̃stres atq̃ tumultꝰ simulatq̃ clamoꝝ hostilis auditus, secta legioꝝ añq̃ in secta acie posita poꝝ ab nudis tubatis ẽ. quintã deĩn atq̃ eos q̃ ad prima signa erant auꝛit. Pars in fugã effusa pãs in medio cessa. ũ. ⁊ spe cñ. fuluiꝰ cũ. xij. ẽbus militũ cecidit. Romanoꝝ sciꝰ q̃ q̃t cesa in eo plus milia sẽ quis p̃certo affirmet. cñ tredecim milia alibi haud plq̃ septẽ inuenerãt. castꝝ p̃da q̃ uictoꝝ potiꝰ hercõnea q̃ ⁊ re fecturã fuisse ad romanos copiꝰ nec mã furẽ

simẽ

unisse absciss. multitudine hoĩũ ⁊ aponto acthunos traducta incendit. Accidit pncipes qui cñ fuluio ẽloquia occulta habuisse compti sunt. Romani qui extanta clade cui aserãt, duisus itineꝛib; emersi, ad marcellum cõsulẽ insanum, p fugerẽ. q̃ acell nichil admodũ tanta clade ẽrit littis. ir. ⁊ ad senatũ de duce ⁊ exercitu ad herdoneam amisso scribit. Ceteꝝ eunt̃ seq̃ p̃ eam nẽ sem pugnã fercõe uictoria hannibalem ẽtudisse, ne ad usus eum, bue illi letitiã qua exultet facturũ. Et romẽ quidem luctus tum ingens exp̃tẽto tũ timoꝝ in futuꝝ erat. Consul ex sanniũ lucanoꝝ transgressus, ad mñistrõ ei in cõspectu hannibal loco plano, cñ penus colle tenerẽt posuit castra. Addidit ⁊ alia fidentius specie, qõd pꝛia acie eduꝝ. Nec detractauit hannibal ut signa portis effecti uidit: sta tim acie instituꝛet, ut penꝰ de certũ cõmunicolle erigeret. romanã sinistrã ad oppidi applicarent. Ibi hora tria cum ad noctẽ pugnã extendissent, fessiq̃ pugnando p̃me acies ẽnt. ab. ir. prima legio ⁊ dext̃ ala. ab hannibale hispani milites effundit̃ balliaris. Elephanti q̃ cõmisso ĩa ẽtamen in plus acti. Diu pugna neutro inclinata stetit. Prime legionis cui ⁊ dextre ale sinistra subiit. Et apud hostes integꝝ a fessis pugnã accepe. Sonꝰ atq̃ ãte pluuium ex tam segni repente exarsit recentibus ais cõmixtiq̃ pis ⁊ nox incertã uictoriã diremit. Pugnãtis postero die, romanꝰ ab sole oꝛto in multũ diei stetẽ in acie. Vbi nemo hostiũ adũsus p̃lijt. spolia p̃ cui legẽ ⁊ congestos in unũ locum ẽtemanẽ suos. Sed ubi insequẽti hannibal filẽtio mouit castꝝ. q̃ acell ñ lux fugã hostiũ aperuit sauciis cum p̃sidio machonis mñistro relictis, ipe cũ. bis. l. furio ⁊ purpurionis. tñ. militũ ueligis insistit hãnibalẽ sequi. ad uenusiã adeptus eum ẽ. ibi plaq̃ aliq̃t cũ abstantibꝰ p̃cursaret. mitra eq tum pedituq; tu multuosa magꝝ p̃da q̃ malueraꝰ, attellãis galatiã migꝝe iussit. traducti int̃ multas, maxgna sq̃ res. q̃ nec secẽ nec adũse occultabant cogitatiões hoĩũ. nec tarentine quidẽ artis eradij memoria ogulnꝰ ⁊ p. aquilius metrunã legati ad fru

fuluiꝰ p̃cõs ifelix apd hẽdoneã pugnã cñ hannibale cecidit

pugna felix hannibalis et marcellus apud hẽdoneã

legati ad eũ legebãt

p̃ pugnã muret

ãpulus habuit

mitū ceremoniū qđ tarētū portaret pfecti 7 mille
al militres
equites de exercitu urbano par numerus
rōānor. ut eoꝝ impēdiū cum frumēto mit
ti iussit. Jam estas meritu erat. comitior
qꝫ cōsulāū instabat temp. si litte mācelli
negantis de re. p. cē. uestigiū ab sceleri
nimis
ab hannibale cui cedenti etiamq; abeunti
grius ipe insultaret. cuīā inuecant. ne aut
cōsulē marcellū tui magie res agentē a
bello auocarēt. aut iā annū cōsules accēt.
Obtinuū usum ē q̄q; erāt italiā cēt. nāliū
cōsulē ex sicilia reuocāt. ad eum litte mit
tit senat ab. l. mālio. pr. urb. misse cū litte
cōsulis. m. mācelli. ut ex his noscēt q̄ cauſa
patribꝫ eū potiꝰ q̄ collegā reuocandi exp
uncia cēt. Eo fere tpe legati a rege siphā
ce. rē. uenēr. q̄q; pha pspa cum carthagin
ensib; fecissē memorantes. regē nec ūmm
icitiē ulli pplo q̄ carthaginēsi. nec amica
tiē q̄. ē. affirmabāt cē. quā fisse cum āter
legatos i Jspaniā ad eū. 7 publii cornelii
impatēs. Ē. Inde abipo uelino fonte petīt
rōānā amicitiā uoluisse. Senat nō legati
m benigne respondit. si ipe legatos eū dimi
ad rege misit. l. gemiliū petellū. p. pōpi
lliū. Dona tulē regi. 7 tunicā purpuream. fe
lam ebūneā. patēā exquinq; pondo auri
factam. ptin. 7 alios affrice reges nisi ami
re. his q̄ q̄ dārentur portam / togē ptextate
7 hinc pondo patīe auret. Et alia memoriam ad
ptholomeū. 7 deophanē reges. m. atili. c.
aculus legati. ad cōmemorandā reno uānda
q; amicitiā missi. dona tulē regi. Togā. 7 tu
nicā purpureā cū sella ebūnea. 7 regine
palam pictā cum amiculo purpureo. Simul
ta ea esse ait q̄ hec facta sunt ex pinquis ur
bib; agriq; nūciata sunt, pdigia. Tusci
agri cum ūbe lactanti natus. Jouis ecclis
cūlmē fulmine ictū. ac ipe oi tecto nudatū.
hisce fere mēe diebꝫ anagīe tēpā aīi potam
ictum die ac nocte sine ullo ignis alimento
arsisse. 7 anes ad cōpetā anagīnā in luco dia
ne nidos in arboribꝫ relinquisse. carmina nei
mare haud secus portu angues magnitudi
nis mire lasciuentiū piscāi more erumpe
re. tarquinijs porcum cū ore humano ge
mīi. 7 i agro apenestē ad nouā ferome. iiij.
signa sanguine multo die ac nocte fluxi
se. hec prodigia hostibꝫ maiorib; pcuratā de
creto pontificū. 7 supplicatū die. ē. ad oia
puluinaria. altēm in penatē agī ad seruā
dam ciuitatē indictā. Q. uali cōsule. lustro exercitus
pauca exercituq; mandato ancto pōtio.
mualio messala pfecto classis cum parte
nauiū in affricā pōatum. exemplo habuit.
ubi de suis rebꝫ gestis cōmemorauit. cui
annos xxx. ir. in sicilia cū imperio magis
sepe clarisꝫ bellatū cēt. secūa pauca cōfecit
se. 7 flemine carthaginiēse sicilia cē. ne
minē siculum qui metu in fugam affecerit
nō cē. os inuictes i agros suos reductos.
arare deserta recolique cū tanta frugifera
ipi cultoribꝫ pplq; r. pace ac bello fidissi
mū annone subsidiū. Ex in mutuo. 7 hiq;
alios mūtū erga p. r. meminit. in senatū in
troductus. honores oib; ad exsoluendā fidē
ē sule habiti. mutuos. 7 cauſa rōnibus
factus. negatiē ab eo. pl. — ex auctoritate
patrū ad plebem lata. Dum hec ē. gerunt.
m. uali. l. naues cū aūlucē ad affricā acce
sisse. impulso magū utricensi ascēdiē
fecē. Eiusq; de pla late multis mortalib;
cū alia oīs generis pēla captis multis ad na
ues redit. 7 ad sicilia cū simulat tertio die q̄m pfecē. Jnde lilybeū reuectus. ex ci
ptiuis questiē habita hec cōperta cōsuli q;
Icilio oīa ordine pscripta. ut sciret q̄ ordine
ul quo instatu affrice res cēnt. Quinq;
milia nummoꝝ cum massinissa gale filio
acerrimo iuuene carthagine ē. 7 alios p
tota affricā milites mercede reduci q in
hispaniā ad hasdrubalē iūcēnt. ut his q̄
maximo exercitu primo q̄ tpe in italia trāss
g̃ssus iungere sē hannibali. inde potius
victoriā cēde carthaginēses. classē pti
ingentē apparī ad sicilia repetendā. ēq;
se credē imbuī iectum. hec recitata ac su
le. tia mouē senatui. ut nō exspectata co
mitia consulis censeret. si dictatē coī
tior haberēt. causa dicī. 7 templo inp
uuncia redeundū. Illa disceptatio tenebat
q̄ cōsul i sicilia se. m. maliū messalla q̄ tū clas
si p̄cēt dictatē dictum cē audebat. patēs
ex romanū agrū eū aūt i italia finitimi.
negabant dici posse. Q. lucti. trā. pl. cū ac
ci re cōsulēt. ita decreuit senat. ut cōsul p̄f

legatos siphacis ad eū. 7 ex. ad eū de rebus regis

prodigia

..xxiii

simil speculatiuq; q̄ pplus Car thaginēs parare dgētq; — missū, ipē dece nauib; romā pfect cū pce pueris senatū

Messalla pfectus classe affricā pdatū appulit. 7 captiuos quosdā graue cōsuli de sicilia carthaginēsi scripsit

7 erat

Gesta 1e p comiciō ā anū

q̄ē dictatorē dra placeret/ eiq;

abuntē discederet· ꝑp· rogaret· quē· ꝑp· iussiss dicere dictatē· si cōsul noluiss ꝓtor ꝑplm rogaret· Si ne is quidē uellet, tū tbunī adplebē ferrent· cum cōsul se, ꝑp· rogaturū negasset· qđ sue potestatī eēt· ꝓtorēq; uetuisset rogare· tū· pl· rogant plebesq; scaut· ut fuluī· qui tū ad capuā erat dictatorī dicet· q; q̄ dic ad plebē cōciliū futurū erat· consul dā nocte īsciā abijt· Restituitq; patres/ litteas ad· q̄· claudiū mittendas censuerūt· ut de sententia ab collega rei· p̄· fuberet· dicēq; quē· ꝑp· uississet dictatē· ita a claudio cōs· fuluī dictatoris dictus· et eo cū plebē scato· rabsq; fuluio dictatē· p· hanī crassius pontifex maxim· magr eq; dictus dictatoī ꝓgn· t· ueit· c· sempniī blesiī legatī quē ad capuā habuāt· in etruriā ꝓuinciā ad exercitū misit· locum calpurnij ꝓtoris/ quē ut capue exercituq; suo p eet/ litteis exauit· ꝑ quā cōmissa in quē diē ꝑmū potuit dicē· q; etiam nec in tribunos dictatē q; īiecto pfiā nō potuerāt· galeria uimoq· sorte p rogatiua erat fuluii· et flauiuī cōsul· dixant· cōsequi iure uocatē inclinassent ñ tū· pl· et· l· arriam intpo fuissent· q; magistratū continuari satis auisē nebant· et multo fectionis exemplī eum ipm cūi quo cōmutia habēt· Itaq; si i fuiī nom dictatoī accipet· se cōmutus in cessuros· Si aliox ꝑtq; ipi ratio haberet/ cōmutijs se mozam no face· dictatoī causaq; cōmutiox auctoritate senat· plebīscato exemplī tutabat· nāq; cū· sertulio cōs· cū eo flamiī alē cōsul ad transimenū cecidiss/ ex auctoritate patrū ad plebē latū plebēq; scauisse· ut q̄ ad bellū in italia eēt ex his q̄ cōsul fuissent quos· et quotiēs uellet refica ret cōs· ꝑp· uisi eēt· explūq; eā rem uetus· l· pūnius megellī qui inter his cōmutijs q̄ ipe habuiss cōs· cum ē· uuio bubulo cēsus eēt· recens· q· fabij/ qui sibi cōsumaī cōsulatū ad bono publico fieret· ꝑfecto nūq; fuisset· his oratoibus cū dm ctatū eēt/ ꝓtremo ita inter dictatē et tribunos cue

mit· ut eo qđ censuiss senatus staretur, patribus id tēpus rei· p· uissū ē ut puerē· et exptos belliq; ꝓtos impatēs· res· p· gereē· Itaq; mora fieri comitijs ñ placē· concederūt tribunis comitia habita· creauit cōs· q· fabī maximī· ij· q· flacē fuluī· ꝓtores cētu· l· uetu rius philo· t· quinti espīnī· c· hostilius tumulus· c· aurūculeus· o· agustinus bis in annū cētus· q· fuluī dictatum se abdicauit/ extremo estatis eius die· fis pumici nauiū· xxx· cū ꝑfecto ha milcare insulā sicā· obsidionalē· et primo· dem· ꝑ ibi· p· manliī consulis ꝓtoris cum exercitu apparuit· cōtracta in ad tim insule latus· carthaginēsiū agrum uastauit· et cū ꝓda oīs generis in africā rediit· et sacerdotes· ñ· eo anno mortuus alī qt· suffectiq; c· seruiliī pontifex factus in locū· t· otacilij· essi· x· uiri ad sacra faciendis in locū· c· sempniī· ti· f· longi· ti· sempniī· c· f· long· suffect· in· martī rex sacrox mortuus e· in· emulius papus maximī auspicioq; in locū sacerdotes eo anno suffecti· et censores hic annī habuit· l· ueturiī philone· ꝑ· li· annū essā maximū pontificē· Sulpī· licinī nec cōsul nec ꝓtor aliī fuat qui ce sor e· functus· Ex edilitate curuli ad cēsu ram fecisse hi censores neq; senatū leger neq; quicq; publice rei egere· Quos di remit· l· ueturiī· in· et licinius cēsura se abdicauit· Ediles curules· ueturi· et· plautius· et licinius· martius· ludos· f· diem unū instituerūt/ Ediles pleb· q· cauti· et· l· portius licinī exmulctatiōe argē to figura enea ad cetos dede· et ludos· p tres huī copia magnifica apparatū fecerūt· Eodē anno huī die· q· tri· et xxx· q· aturnio cone· ꝓfect· erat leti· f· ue nit· usq; cum agmine captiuox igressus urbem· magnū cōcursū hoīū fecit· postremo die in senatū introductus· capta carthagine caput hispanie uno die· receptasq; aliq; urbes q̄ defecisset, nouasq; in societatē adscitas exposuit· Ex captiuis ēpta his fere congruentia q̄ in ultīis fuerāt· Q· ualerij· m· esse·

al' fuluiī

[illegible] dissentiano et comitijs

Tredto q fuluio et c' anni

classis carthaginiensium uastatur et captur

Comitia pleb' et cēsor·

Ad quem Lelly cū captus

o3 arimc mouit patres basdiuitatis tñsitus i
in italiam. uir hãnibal atq; eius armis
subsistencẽ, p̃ duct⁹ ⁊ inconstancẽm lelius.
ea cetnum dissetint. ⁊ enat⁹ obtes felicit⁹
ab sapiẽ gestas, tunũ die decut. c. lelũ
primo q; tp̃e cum quib⁹ uetiãt nauib⁹ re
dire in hispaniã uisit. ⁊ cartaginis cepu
gnaticẽ in ẽ annũ contulit multis auctо
ritatib⁹ haud segnius quosdã ẽ q annoi
sequenti capta tradidetit. o3 m̃ munus
simile uetti missũ ẽ annũ integrũ sapio
nes nichil gerendo in hispaniã ẽsumpsisse.
Q. fabio maximo. ul. ã. fuluio flacco. ꝯ
cõss. idib⁹ marcijs quo die magistratus
inert. ⁊ talis ambob⁹ pumica decta. re
gionib⁹ tam̃ partitis inpũ. ⁊ fabi ad ta
rentũ. fului in lucanis acbruttijs rẽ gerer.
o3. dauno, p̃rogatũ i annũ ipui, p̃tores
sortiti, puincias. c. hostilius tubulus urbanã
l. uetur philo pegnã cũ gallia. c. quintũ
crispinũ capuã. c. aruleiũ sardiniã. exer
citus ita ꝑpuintias diuisi. fuluio due
legiões. qs insicilia tal⁹ leuũ haberet.
q. fabio quib⁹ in etruria. c. calpurniũ exer
cat⁹ ut in etruriã succederet. c. calpurniũ ide
p̃cer puincie exercitũ quẽ. q. fuluiũ ha
buisset quiũ obtinet. c. hostiliũ ab. c. lelio
p̃tore, puincia exercitũq; qtũ ia i ea
m erat accipet. o3. marcello quib⁹ cõsul re
gressent legiões decte. m. ualio cũ l. licini
nis q; ẽ p̃rogatũ insicilia inpũ emeri
exercit⁹ dat⁹, eiq; supplere ex militib⁹ qui
ex legionib⁹. cũ. fuluij fuisset iussi. ⁊ cõ
quisitos eos cõss in sicilia mitsit. ad oi
taq; ea q sub cannensi militabant. q; ex
ptore. cũ. fuluij exercitu ob simul in ui
fugę missi ab eo senatu fuerunt. c. annii
culeio exde in sardinia legiões qbꝰ. p.
manlio uolso eã puincã obtinuerat dem
p̃. sulpicio ead legiõe exteq; classe mace
donas obtineret iussit, p̃rogatũ i annum
inpũ. xxx. v. remes ex sicilia tarentum
ad fabiũ cõs. mitti misse. ⁊ ea classe p
datis insticis. aut ipm. o3. ualiũ mes
sallã misere. seu. l. candũ. seu. o3. ualiũ
messalã. nec de hispania quicq̃ mutati
tũ. q̃ qd nõ i annus scipio silanoq; sed eo
nec reuocati ab senatu forent, p̃rogatũ

imp̃ũ ẽ. ⁊ ita puincie exercituq; ieiun
locũ partita ipia. int maiores rei cum
cũ comitia maxime curiois cum ilecti
o3. emiliũ lacedos cãret, uetus exercitatũ ẽt
etiã patricijs negantib⁹. c. manuli
atelli quiuis fuit ex plebeie petens ha
benas ratiõe ẽt. q̃ nemo ãn eii ñ ex
patribus ro sacerdotiũ habuisset. ⁊ tribuni
appellati ad senatũ reiect. o3. enatus ꝯ
ipli potestate fec. ⁊ ita p̃m ex plebe cre
atus maximũ curio. c. manuli atelliũ.
Et flam̃ dialẽ inuitũ augurijs coegit,
p̃ licinii pontifex maximus. c. ualiꝰ
flaccũ decẽ uiros sacris faciedis ẽtus.
in locũq; mucij scenole emortui. c. le
torii. Cuius inaugurare coacti flamiñ
libens reticuisset, ñ ex mala fama bo
nus uitus. ob adolescentiã neglegẽtẽ
luxuriosãq; c. flacc flam̃ ẽtus ap̃.
licinio pontifice maximo erat. l. flac
co fri germano cognatisq; aliis ob ea
dem uitia inuisus. ⁊ is ut aiũ ei cura
sacror⁹ ⁊ cerimoniar⁹ cep. ita repete
ere uit antiq̃s mores, ut nemo tota
iuuentute haberet p̃ nec probatior pri
moribus patriis suus pãt alienisq; eet.
hi fame consensu elatus ad uitam fi
ducia sui. rem intemptatã primo
annos ob indignitatẽ flaminũ p̃ox
repetentiũ ut in senatũ introuert. in
gressum curiã cũ. l. licinii p̃tor inde
ceduisset. tũ. pl. appellauit. Flam̃ uet
tiũ ius sacerdotij repetebat. datũ id
cũ togã p̃tetã. ⁊ sella curuli. ⁊ flami
nio ẽt. P̃retor no euolutis uetustate an
nalium exemplis stare iussit. recentissimi
cuiq; consuetudinis usus ualebat. nec
patrũ nec auor⁹ memoria dialẽ quicq̃
id uis usurpasse. Tri-bunus tercia
flaminiũ oblitũ ipis no sacerdotio
dap̃ no fuisse an equũ censuissent.
ne ipo q̃ d contẽ tentiõe p̃tore ma
gno assensu patrũ plebis ue flam̃ in se
natũ introduceret. Omnib⁹ ita existimã
tib⁹ magis scitate uitę q̃ sacerdotij in
re eam ñ flaminiũ obtinuisse. Cons.
primus q̃ in puincias iere. duas urba
nas legiones in sup pleñtũ q̃ñ op

erat ceteis exercitib⁹ multũ sẽp serit. urba
nũ uetere exercitũ fuluũ cõs. c. fulnio flac
co legato. fr hic consulus erat in etruriam
dcat duceẽtũ. Et legiões q̃ metruria e
rant r. deducendas. rubus. cons. reh
quas exercitus fuluiam cõquisitas fuere
aũt ad. ccc. xxxvj. q̃ maximũ fuluiũ duce
insicilia ad. cõ. nalliũ pẽsul uisit. atq; ab
eo duas legiões. cxxx. v. remes accepe. y
huc hil exducte ex insula legiões mum
erẽt. nec urib⁹ nec spectac eius puncte
phouũ. sla cum pt egregie supplectas dna
uetetes legiões. transfugar. c. numida
rum equitũ pectuliq; magnã ui habẽt.
hos q; qui inexercitu epiarus aut pe
nor belli pitos uiros multes sẽp fit. ea
extrna auxilia cũ singlis. r. legionib⁹ ad
unxerũt duor. speciẽ exercituũ fuauit. al
tũ. l. ancau parte insule regnũ q̃ hactẽus
fuãt tuẽt uisit. altõ ipe ccũ insulã tuebat
dmisi quidẽ. r. impy primaq; simbr. cla
ses q̃. lxx. par ãte ut omnẽ ambitu litor pfidia
oie marinne ceẽt. Ipe cũ multimis eq̃tatu
prouinciã pagbat. ut inserct. ags. aultaq; ab
maultus notaret. q̃ punctr dños laudaret
castigaret q̃. Jta cãtũ ea cura animũ pucit
ut. r. mitẽt. c. cathmã cãcher unde ẽquitatu q̃
ad tarentũ estiua acturis usset. posset pbẽt.
Cetex tã spontati multitudo insicilia. c. erat
maxima pars latini nois sectiorq; ipe mag
motus causa fuere. ad eo expauit sepe ma
gnaq; momenta rex pendent. Fremit enim
latinos socios q; in colonijs ortus decimũ an
ni dilectib⁹ stipendijs exhaustos ẽ. Et
annus fere clade magna pugnare. alios
mactr occidi. alios multo absumi. ma
gr pre sibi cuiẽ qui ab r. miles lectus sit.
q̃ qui ab peno capt. Quippe ab hoste gnis
remitti in patriã. ab. r. erat malũ i exilium
uerig; in militiã abiegari. octauũ iã ibi
annũ seneẽ cãnens. multe. montium
asperitas q̃ italia hostis excedat. Quippe illẽ ni
maxime flores uiribus excedat. si neces
multitudo nõ recipiat in patriã. nom legiõi.
bus ne militẽ supfuturũ. Jtaq; q̃d ipe
die res ipa negaturum sit. pq; adultima
solutudine atq; egestate pueiat negãdi
pf. ee. Dissentientes ih socios uicerant
i. p fecto de pace cai carthaginiensib⁹ nigeã
agitaturos. Aliũ nũq; uno hannibale fine bel
lo italiam fore. Exacta inconalijs. xxx. tri
colonie. p. r. erant. Ex his. xij. cũ oiũ legi
tiões. r. eẽnt. negauer cõs. ee mũ militẽ
pecuniaq; darent. Ee fuer. arcles. nepete.
fiuiz. alba. carseoli. hco. su essa cereis. nae
tes. Narnia. interamna. sloniã re cõs ici
ebãt abstinere eos atq; tete stabili cõsilio ne
llent. castigando incepantoq; plusq̃ ira
leuit agendo. p fecturos tñ eos ausos ee
consulib⁹ dicere agebant. q̃d cõs isena
tu. p uitare. t in aui induce nõ possent. sic
enim detrectatio ne ea numeriũ militie sa
ptam defectionẽ ap. r. eẽt. Q. decimũ itaq;
ipe in colonias. c. tanquã integr. relectu
magr. q̃ auferi tantum uelas cũ suis ciuib⁹
admoneret. nõ campanos neq; tarentino
os ee si. r. cõmunitos. in colonias. atq;
iagrũ bello captũ urb augende causa mi
ssos. Quae sibi parentib⁹ debent ea illos
romanis debe. si ulla pietas fuue memor
antiq; patrie eẽt. Consuleret q̃ ae ineg.
sla tũ q̃d q̃ temẽ agitassent ea p tenori im
pij. r. tidendi hannibali uictorie ee. Cũ
altẽ⁹ hec cõs demostrassent. nichil mo
tu legati. neq; se q̃d comũ tenuitare. hãt
duer. neq; senatũ fuiq̃ nomi ciuiles. i
nec miles qui legẽt. nec pecunia q̃ darẽt
in stipendiũ eẽt. Cũ obstinatos eos uide
rent cõs. rẽ ad senatũ detulerẽt. ubi tanto
pauor hoiũ animis ẽ uiceret. ut magna pars
actũ de imperio diceret. nec alias colonias
facturas. nec socios consensisse omnes ad
prendã hannibali urbẽ romanã. Cõs
hortati. cõsolati senatũ. c. dicẽ alias colõs
in fide atq; officio paulisper fore. Eas q̃ ipsi
q̃ officio decessissẽt. si legati cõ eas colonias
mittant. qui castigent nõ q̃ pcent. nec ciuiũ
ipy habitus ẽt. P. mutii ab senatu hys ci
ẽt agent q̃ ut ẽrẽt. p. ducẽt. septenis p
aliaz colonias. his cauer legatos. q̃ si
uerq; ab his q̃d milites ex formula pa
tos habent. pono de magistratu colonis. o.
sertilius fregellan respondit. c. milites p
atos formula ee. c. si plib⁹ op ẽt plures da
tiros. c. quicquid aliud iparet uellent
pp. r. emitt facturos. ad id sibi neq; opes

hec

Cõsilio spacz. c. colonias negãtiũ auxilia.

de colonijs et Arpinatib⁹

re ecent aūi ⁊ supee. Cons sibi uicti pfan
pmerito eor fua uoce clauderā eos. nfi
unū sibi incluſa q̄as egiſſet, ſequi inſe
natū eos iuſſerit. Q̄ enatus q̄ poterat
honoratiſſimo decto allocutus ē eos. mā
dat cōſulibꝫ ut ad pp̄. eos pduceret ⁊
unē multa alia p̄clara q̄ pis maoribꝫ
q̄ ſuis p̄ſtitiſſent, recens ⁊ mitū eor
mīē. p. cōmemoraret. Ille nē q̄ē p̄ tot
ſcla fileanē fraudulenē ue laude ſua. Q̄
egnum fuere ⁊ nozanū ſatulamq̄ ⁊ fi
gellam ⁊ mucetinū ⁊ hadrianū ⁊ firmam.
⁊ arimineſes ⁊ abalterū maī pontiam
⁊ p̄ſtam ⁊ coſanū ⁊ mediterraneū ſene
uentanū ⁊ ſertinū ⁊ ſpoletinū ⁊ placēti
nū ⁊ cremonenſes. harū coloniaꝝ ſub
ſidio tū impiū. p. ē ſtetit. hiſq̄ gre ⁊
inſenatū ⁊ ad pp̄li actē. q̄ndeū aliaꝝ colo
nianū que detractauerē impiū mīticēm pa
tres fieri uetuerē, neq̄ illos dimitti neq̄
retineī neq̄ appellari acō ſibꝫ. Ea tracta
cogitatō ſeu caſtigatō maxime exdigni
tate rei. p. inſa ē. Ceteꝝ expedientibus
q̄ ad bellū opus erāt cōſulibꝫ, aurū uicē
ſimarū cō inſanctē erario adultimos
caſus fuabat, pmi placuit, pmptū adp̄ōo
aum inte quinq̄genta pondo data q̄ſulibꝫ
⁊ tū. marcello ⁊ p̄. ſulpicio, pcōnſ. ⁊ l. ue
turio ptoꝝ, q gallū, puincā ſortit erat.
additūq̄ fabio pcōſi. c. pondo aum pa
puū qđ marcē tarentinū pōtaret. Ceteꝝ
to uſi ſūt ad neſtimta p̄ſenti pecunia lo
canda exercitui qui inbiſpania bellū fa
ſcla fama omnesq̄ gēbat, pcugia q̄ p̄nos
q̄ cōſuſ, pficiſcerent, pcumū placuit. In
albano monte tacta de celo erant, ſignū
louis. arboꝝq̄ templo ip̄m ⁊ hoſtiaꝝ
lacē ⁊ capue murus. fortunaq̄ edis ⁊ ſimeſſe
nū ēe murus portaq̄. hec de celo tacta.
Cruentū ⁊ lacū albanū, quidā ancroues
erant. Et romē int̄ cellam edis fortis
fortune ⁊ de capite ſignū qđ incorona
erat inmanū ſponte ſua plapſū ⁊ p̄ue
nū ſatis conſtabat bouē ēe locutū. noctu
tuq̄ frequentē foro intēb̄ mā deuolaſſe.
⁊ ſuimeſſe natū ambiguo int̄ marē ac
feminā ſexu infantē. q̄s anticipinos
uulgus ut plerūq̄ facilioꝝ ad duplicē

da tuba q̄co ſimone appellat ⁊ lacte plu
uiſſe ⁊ cū elephanti capite puerū natum.
Ea prodigia loſtijs maioribꝫ procurata et
ſupplicatō cōcā oīa puluinaria. ob ſecundā
uictoriā diē uouerūt ⁊ decētum ut cōſuſ. Iu
ſtilius p̄tor ludos apollinis ſic hoſtijs aīa
uoꝝ factiq̄ erant uouēt faceretq̄ p̄ eos
dies ⁊ cēſoribꝫ cādis. q. fuluiꝰ. cōſul.
comitia habuit. Creati cēſores ambo
qui nō oīo cōſules fuerāt. q̄. cornelius cete
gꝰ. publius ſempꝛonius tuditanꝰ. Cēſores
utragtum eq̄pauū ſtituendū locarunt
exuectoꝝ cētre patrū latū inplebē ē. ple
bs q̄ ſciuit. Q̄ enatus lectiēs cēſoriū
cēſores de p̄ncipe legendo tenuit. ſēp
nūs lectō erat. Ceteꝝ cōſuli morem
tēlitum patribꝫ ſequendū agebat. ut
p̄mꝰ cēſor ex hijs qui uiuēt fuiſſēt eum
p̄ncipē legeret ⁊ ibi manlius torq̄tus
erat. ſempꝛonius cui dij ſortē legendi dedi
ſſent ⁊ quōs libū cōſō dedūſſe cōſtet, ſe eōs ſuo
arbitrio lectūrū factuꝝq̄. C. fabium
maximū quē cū p̄ncipē romane q
uitatis ēe hannibal iudice dicturꝰ ēet.
Cū duo certarū ēent ubis concedēte colle
ga lectus a ſempꝛonio p̄nceps inſenatu
q. fabius maximus. cōſ. unde alius lect
ſenatus octo p̄teritis, int̄quos. q̄. cecili
metell infamis auctoꝝ deſerende italie
p̄ cannenſem. in equeſtꝫ quoq̄ notis q̄
erāt fuata causa ſi erat p pauci quoſcū i
famia attingēt, ill oībꝫ ⁊ multi erant
accepti equū qui eāē ſuū legionū equite
in ſicilia erant, addidit arbitratū ⁊ tēp
ne p̄tenta ſtipendia p̄derent. hiſq̄ ei
publico emeruerāt, ſi de naſcendi equis
p̄uatis facerent. magnū p̄teritū muneri
oꝝ cū ſuuet, qui equo meteri deſierāt
q̄ erbis qui p̄ncipio eius belli ſeptē dec
annos nati fuerāt, neq̄ militauerāt o ānos
erunt. locauerē in reficiēda q̄ cū fo
rū incendio conſūpta erant. vij. tabernas
macellū. atriū. regiā. transactis oībus
q̄ ē. agenda erant, cōſules ad bellū pfecti.
p̄ fuluiꝰ p̄greſſus cap uā. p̄. paucos dies
conſecutus fabius. q. ⁊ collegā cōmē obte
ſtatus ⁊ plutarchus marcellū q̄ accerti
mo bello detineret hannibalē, dū ipe tuē

Placentinū ⁊ Cremonēſ

Fauille

al' ſecunda

prodigia

de coloniis q ⁊ Arec maſcoꝝ

Fluxiſſe

Hul'

clade

Deſta cōſ. cōſtaret ⁊ pri
candū esset a q̄ fieret,

tū oppugnaret. ⁊a urbe acceptā hostibus
q̄ pulso. nec ubi cōsisteret. nec aui faciem
respicēt habitu. ne remorandi q̄d cau
sā inutiliā foret. Legiū ⁊ nūtiū mit
tit ad p̄fectū p̄dōis q̄s aleuno cōs. ad
ūsus brutios ibi locatum erat. octo milia
traducta rapto uniē hoīū ad hostes.
additi erant bruttiorū inciuē p̄fugē
audacie. ⁊audendi uiā necessitatibus
parēs. hāc manū ad bructiū agrū p̄mū
depl̄anandū duci iussit. Inde ad centone
am urbē oppugnandā impatā nō im
pigre. sed solū ⁊ aurē exercitū disceptis fu
gitiuisq; cū cohortib; agē. sūma iā urbē op
pugnabant. marcellus ⁊ cōs. hortis eni
tis ⁊q̄. in aūm induxer. hemine duce
romanū tā parē hannibali q̄ se cē. ut p
mū imagō pabuli copia fuit. exhibitus
p̄fectus. ad eum sui hannibali occurric.
sollicitabat ad defectionē. eminētiōs p
nus. Ceterū ut appropinq̄re marcellū
audiuit. castra mouit. Apta erat regiō
fine ullis ad insidias latebris. Itaq; i
loca saltuosa cedē ire cepit. Id marcellus ne
fugiēs insectabat. castris cōferebat. Et
ope p̄fecto. ex tumplo in aciē legiōes e
ducebat. hannibal ēminatā p equites pe
ditumq; iaculatorēs leuia ⁊ tamina se
rens. cū suis uniuersis pugnare in necessitū
ducebat. Erat ē tam aptū q̄d utrabat ⁊ tam
flexe p̄gressū eū assequē. locus planus ac
patentib; marcellus. ⁊ castra in ponentes
pugnando undiq; immunitōes opib; ph
bet. Ita signa ⁊ lata. pugnatūq; totis
copiis. Et iā cum nox instaret. marte
eq̄ discessū e. Cū exiguo distantia spa
cio. utrīq; ab hostibus castra metant. Ea nox
quies p̄ma marcellus iacē copias edu
xit. Nec hannibal detrectauit ⁊ tam.
multas ubiq; adhortat milites. ut me
moēs transmeni. cum maxīq; cōtū dēt
fercula hostis. urgē atq; instāre eum.
nō cui ponē pati. flō respirare aut
circūspicē. cotidie simul oriente solem. ⁊
romanam aciē in campis uidendā ē.
Quo uno plō haud inquiēt. abeat. q̄ci
de in eum tranquillīq; bellaturū. his ut
ritati adhortationib; simulq; recto fe

rociē hostiū cotidie instantiū lacescentiū
q; acriē plus ineunt. Pugnatū ap̄li
duobus bonis ē. Cedē in ab. i. cert ala ⁊ cert
ordinarij cepe. Qđ ubi marcellus audit.
duodecimā legiōē in primā aciē
induc. Qui alij trepidi cedūt. alij segnit
subeunt. turbata totā aciē ē. Quib; pr
sus fusa. ⁊ uincente pudorē metu figa
dabant. Cedentesq; impugnā ad duo
milia. ⁊ septingēti ciuiū sociorūq; sū
his q̄tuor. i. centuriones. Duo tribu
ni militum. Q. licinius. ⁊ m. claudius. Sig
militaria. uij. Ce ala p̄ma q̄ fugit. duode
legiōē q̄ cedentib; socijs successerat e
amissa. Marcellus p̄ q̄ in casū rectitudē
oculōē. adeo serā atq; acbam apud mi
lites habuit. ut p̄lio p̄liē totū ifelicē
tolerato. tristiorē in duces oratiō erat.
Quis immortalib; ut ita lubet laudes g̃
tesq; inquit agō. q̄s uictor hostis cum
tanto pauciē incidentib; uob in malū p̄
tasq; nō ipa castra ē aggressus. Deseruī
setis. p̄fecto error caū quo omnibus ui
pugnā. Q. pauor hic quē tuor. q̄ repente
qui ⁊ q̄ quib; pugnaretis obliuio ad
cepit. ⁊ Hempe. iē sunt hi hostes. q̄s
uincendo ⁊ uictos se q̄tuo p̄ciē esla
te abstūp̄sistis. quib; dies noctesq; fugi
entib; p̄hos dies institistis. q̄s leuibus
pluīs fugastis. q̄s hesterno die nec it fuge
nec castra ponē passi estis. omitto eā q̄
gl̄am potestis cui ⁊ ipi pudē ac penit
uos oportet referā. nāq; equus mā
bi hesterno die diremistis pugnam.
Qđ h nox. q̄d ēē h dies attulit. Vē his
copis nūq; nutē sē an illor auctor. nō
eq̄ē m̄ cum exercitu eloqui uideor. m̄
cū. i. militib;. corpora tantū atq; arma
ut eiusdē annī eosdē annos habuissetis.
figa nra uidistis hostis. signa alicui ma
nipulo aut cohorti abstulistis. ad hūc
ēstis legionib; ⁊ gl̄abat. uos illi hi
erno die primū fugati exercitus de
fessus decus. Clamor inde ortus. ut
uenia eius dei claret. ⁊ uellet dimit
expiret militū suor animos. Ego nō ex
pectar inquit milites. ⁊ uos ēstimo
die in aciē educā. ut uictores potiū

ſ: hoīm. pe maxīā ab Agathina
siant antedictū ē exscriba

ſ: castraq;

pugnat ⁊ p̄hat
marcellus cū
Annibale

q̄ uicti impetrans q̄ petiit. Coloratib⁹
que signa amiserāt oīm uarii uis fit.
cēturiōēsq; manipulor quor signa
amissa fuerant destrictis gladijs diuīc
tos destituū iussit. ut p̄ eor oīe eq̄te
pedite sq; armati ad cētr ecḳ. Ita cho
dimissa. fatendō uire ac nūto sese in
crepātos. flecq; illo die uirtutē quēq;
in acie uāna fuisse p̄ unū duc̄. cui
aut morte satisfaciendū aut eḡia
uictoria cēt. postero die omati armati
q; ad ecḳm ād eant imp̄ns. Clamat
pnūtiatq; aquilis orta p̄ die fuga cēt
colorates. q̄q; signa amissēt. se ip̄m
acie inducturū. ecḳe ia sese oīb⁹ pu
gnandū ac uincendū cē. ad ultīmū
singlis uumissq; ne p̄ius hesterne fu
ge q̄ hoc terne uictorie fama r̄. pueniat.
Inde cibo corpora firmare iussit. ut lō
gior pugna cēt. utrīq; sufficerent.
Vbi oīa dicta sunt quib⁹ exultarēt ai
militū animi. in acie p̄duc̄. Nō ut hāni
bali nūciatū ē. cum eo numerū iquit
hostiū ē. qui nec bona nec mala ferre for
tuna possit. Q̄ euincat ferroq; instet.
uicē ē. instaurat cū uictorib⁹ certamē.
Signa in cāpē iussit. copias educit.
Pugnatū ut ēnq; aliquato q̄ p̄lic ac
ius est. penis adoptiuendū sestertiū
dec ad uitentib⁹ r̄. ad eīndā ignomi
niā. sinistra ala ab. r̄. cohortes q̄ am
serant signa in prima acie pugnabāt
et legio uicesima ab cētro cornui istrū
ta. l. cornelii lentuli cē. claudi nero le
gata cornubi⁹ p̄erant. marcellus me
diam aciē. extraq; restitit. p̄sens fir
mabat. ab hānibale hispana p̄ma ob
tinebāt fronte. et robora ioi exerci
tu erat. Cū anceps pugna diu cēt. han
nibal elephantos in p̄ma acie in du
a iussit. si quē inde tumultū ea res
ac pauores possit. Et p̄mo ebar sig⁹
dines q; et parti oculatis. et parti dis
sip atis errore q̄ ea erant nudauē
runt una pte acie. latiq; fuga mana
bat. mille ceciderunt flauii tri. mil. signo ar
repto p̄mi hastati manipulū eius si
gnū q̄ se uisisse dicit. Ibi maxime tumul
tum cōglobate belue faciebant. pilaq;
in eas cōiici iussit. Hesere oīa tela ha
bentib⁹ difficile exp̄pinquo uicanti cōpa
ctu. et tā conferta turba. Q; ut nō oīs
uulnerati fuit. ita inquor tēpis spa
tiū pila ut ē gen̄s anceps in fuga
usi. et uitegō autē. Tū ia nō uir mani
pulus ti. p̄se quisq; miles qui nō al
sequi agmē fugientiū elephantor po
terat pila comīce eo magis reuere in
suos belue. tantoq; maiorē stragem
ec̄le q̄ in hostes ecḳ dant. q̄nto acri
pauor consternata ag q̄ insuetus
magis triumpho regis. Impetrata trāſ
curru beluar aciei signa inferūt. pe
dites. et haud magno certamine nisi
patris trepidātes q̄ aūtunc. Tū in fu
gientes equitatū immittit marcell.
flecti finis sequendi factus. q̄ ita ter
pauentes compulsi sūt. Illa sup alia
q̄ terore trepidatione q; faceret. elepha
tiq; duo in porta corruerūt. coar
tiq; erant milites p fossā ruinaq;
ruere in castra. ibi maxima hostiū
cedes facta. Cesa ad octo milia hoīm
quinq; elephanti. flecti r̄. nouēta
uictoria fuit. mille ferme. de cētr. de
duabi legionib⁹ et sociorū sup. occisi
sūt. uulnerati p multi. anni sequentis.
hānibal nocte prima castra mouit. su
piente insequi marcellū. phibuit ml
titudo saucior. Q̄ pedites q̄ p sequi ret
agmē inissi. p̄to die retulerūt bruttios
hānibalē petere. hostes ferme diebus
et duob⁹ fuluiū cōsulē. ut pini et lucani
et multa entes. et tutus p fidos hānibal
q̄ in urbib⁹ habebant. decidere sese. cle
mētiq; accusule eā uiror tantū castiga
tione ab errore p̄cipiti acceptū sunt. Et
bruttijs finitimis res ueneme facta ē. eū
ab his et iuni et p̄ctius free longe no
bilissime gentis eius. eamē q̄ data
luceis erat conditione deditionis petere
tu nequissent. a. fabius consul. oppidū
sallentinoꝝ mandurīā uicep. et hoīm
capta et cetē pōle aliquatū. Inde
tarentū p̄fectus. in pīs finibus por
tus posuit cast. Illa ues q̄s hui tuta

dis cõmeatib⁹ habuerat, parti machi
nationib⁹ onerat, appatu q̃ menuum
opugnatoꝝ, parti tormẽtis ⁊ saxis oiq
missilibꝰ telorꝝ genẽ instruit. onerariaꝰ
solum q̃ remis ageret, ut alij machinaꝰ
scalasq; ad muros ferret, alij, pul ex na
uib⁹ uulnarent meritũ, ꝓpugnatoꝝes.
Hẽ naues ab apto man ut urbem adgre
diũt. ⁊ instructe ꝓtẽptq; sẽ ⁊ erat libũ mare
classe punica, cum philippꝰ oppugnare
et holos paret. cortinã transmissa. ⁊ In
bructijs interi cauto nec ob pugnatoꝝ
sub aduentu hãnibalis nec oppmẽt.
intumultũ apsenti impetu tutũ se rece
pe. ⁊ fabiũ tarentum ob licentẽ leue dic
tu ad rẽ ingentẽ potiundã aduuit. ꝑ
fidiũ bructioꝝ datũ ab hannibale tare
tum habebant. ei ꝑfidij ꝑfectus cepi
bat amore mulieris ille. cui sẽ in exercitu
fabij cõs erat. ⁊ sic certior lucris sororis
factus, de noua consuetudine aduene
occupatis. atq; unẽ ꝓplares tã honorati
spem nactꝰ ꝑ sororẽ quolibꝫ impelli posse
amantẽ, quid sparet ad cõsulẽ deferri
q̃ cũ haud uana cogitato usa cẽt, ꝑ tristis
gra ẽ uultus transiit. ac ꝑ sororẽ ꝑfecto
conciliatus. ꝑmo occulte aũi ei ẽptãdo.
deinde satis explorata lenitate, blandiꝰ
mulieribꝫ ꝓpulit eum ad petitionem ⁊
custodie loci cui ꝑpositus erat. vbi ⁊ ta
tio agende rei ⁊ tẽp̃ conuenit, militẽs
nocte p̃ intualla stationũ dã ex urbe im
missi, ea q̃ acta erant q̃q; ut agẽtẽ cõuene
rant, ad cõsulẽ referũt. ⁊ fabius uigilia
ꝓxima dato signo his qui marce erãt,
q̃q; etiã portus habebant, ipe cõmuto
patu ab regione urbi ineuntẽ usa oc
cultus cõsecutꝰ. Tanc inde tube simul
ab arce, simul a portu ⁊ naubꝫ q̃ apto
mari appulse erãt. clamorq; undiq; ci
ingenti tumultu unde minimũ pcli
erãt de industria ortus. Consul ĩterim
silentio continebat suos. ⁊ gĩ de mocte
qui ꝑfecti classis fuerat forte illo loco ꝑ
positus, ꝑcipq; quieta oĩa cca se uidit alias
partes eo tumultu psonare ut capte
urbis medium exciturẽt clamoꝝ ueritꝰ
ne in cunctatioẽ suã consul aliquã

uim faceret signaq; inferret, ꝑfidiũ ad acẽ
dũ maxime tribilis accedebat sonus
tradũcẽ. ⁊ fabiꝰ cum ⁊ certꝰ ex spacio ⁊ ex
silentio ipo q̃ ubi paulo aũ strepebant
exciantes q; ad arma, uim nulla arcebi
uoꝝ deductas custodias sensim. ferri
scalas ad eã partẽ muri q̃ bructioꝝ cohoꝝ
tẽ ꝑfidiũ agitate, ꝓcliuioꝝ conciliatoꝝ
nũcupat iubet. ⁊ a pmũ captus est
murus, ad uiuentib⁹ q; bructijs ⁊ trinsce
sum urbe ẽ. Inde ⁊ prima refracta por
ta, ut frequẽti agmine signa inferentur.
Cũ clamore sublato sub ortũ ferme luc
nullo obuio armato in forũ puenunt
omnesq; undiq; qui ad arcẽ portiq; pug
bant unse cũtenti. pluũ maditu fori maiꝰ
impetuq; ꝑseuerantia cõmissũ ẽ. ⁊ Nõ aio
nõ armis, nõ arte belli, nõ ingore aut ui
tib⁹ corpis par. ⁊ tarentinꝰ erat. Igitur
plus tanto cõlectis ꝑ pene q̃m gerentur
manus ẽgra cecidit. dilapsiq; ꝑ nota ur
bẽ utineta in suas amicoꝝ q; domos. Quo
ex ducib⁹ multo ⁊ diu mocte forte pugnãtẽ
cecidẽ. Philemenes qui ꝓcliuioꝝ ad am
balẽ auctoꝝ fuãt. cui grato oĩ explio auc
tus cẽt. magnꝰ paulo pius equus et rang
p urbẽ cogit. corpus nusq; inuentũ ẽ.
credituꝫ uulgo ẽ imputeũ aptũ ex eq̃ pi
ratũ ẽ. Carthalone aũt ꝑfidij primi
cum cõmemoratione patriũ lospicij posi
tis armis uenientẽ ad consulẽ milesꝫ
obuiꝰ obtruncat. Alij alios passim sine
discrimine amatos inermes cecidunt ci
tagunienses tarentinos q; pauꝫ. bructij
q; multi interfecti seu odio ꝑfidiꝰ
ut impoti atq; armis captum tarẽtum
uiderẽt extinguendã. Cũ accede ad dis
piendã urbẽ discurrit. ꝟ milia. xxx. ser
uilium capitiũ dicunt capti. argenti ꝯ
ingens. facti signatiq; aurei. lxxxvij. m
lia pondo signata. tabulaq; ꝑe ut stratu
sax ornamenta eq̃uestria. ⁊ marmoꝝ aũo
genus eius ꝑdita abstinuit fabius q; ma
cellus. Qui interrogati scire q̃d fieri uel
let signus ingentis magnitudinis
duꝫ sẽ suo quisq; habitu in comũ pu
gnantiũ formati. eos uiuos tarentinꝫ
relinqui uoluit. Quorus q; in urbem

Prodidit Tarentũ ꝑ amore mulieris ille

ꝑfectus

seu pietate seu uenere ⁊ eos odio ⁊ to

ab arce durumebat, dirutus ē ⁊ dilect⁹
dum hec aguntᵉ hannibal his qui eu
lomā obsidebant inse ditiq; accepti,
audita oppugnatiōe tarentu, dies
noctes q; curſi agmine facto cū feſti
nans ad opē ferendā cepta urbem
audiſſet. ⁊ r. inquit ſuum hannibā
lem hīt. eadē q; cepā arte tarentū
amiſim⁹. ſle tām fugientis mō conſi
taſſe agm̄ uideret. quo conſtituerāt
loco quinq; milia ferme urbe ab po
ſuit ceſſt. ibi paucos moratᵒ dies ⁊
metapontiū ſe ſe recep̄. inde duos ⁊
metapontinos cum litteis principum
eius ciuitatis ad fabiū tarentū mittit.
ficem ab eos accepturos ipuncta his
priora foze, ſi metapontū hiſcai p̄ſidio
p̄uniro, p̄ſtiſſent. fabius uā q; affirmā
ē tutus, die q; acceſſurus eet metapōti
conſtituit. litteſq; ad principes miſit
q; ad hannibalē delate ſē. eū uō letus huc
ceſſu fraudis, ſino fabius quide colo
inuictus fuiſſe, haud p̄cul metapōto
inſidias ponit. fabio auſpicanti p̄ſq;
egꝛediet⁹ ab tarento, aues semel atq; ite
nō adorieb⁹ erūt. hoſtia quoq; cesa conſule
ti eos, aruſpex cauendū fraude hoſtiū
ab inſidiis p̄dixē. exercitū p̄ q; ad
conſtitutū nō uenerat die remiſſi ut
cuncta inde exꝛarent, ac repente cōple
ſi, metu q; uoris queſtionis detegunt
inſidias. ſtatis eius principio q; b a
gebāt. p. ſcipio in hiſpania cū hyemē
totam reconciliandis barbarox animis p̄
tum comis puerili remiſſione obſidū cap
tiuox q; ab ſuis fidē, eccleſco ad eum cla
tus int duces hiſpanos uenit. ſtant
ciuue libiq; eius apd romanos. q; p̄ter
eam cauſam ⁊ uetus fortuita inclinatō
animox q; hiſpania omnē aut ad romanā
aut a pene. ē. impio tēpe eū eade cauſa
indibilis mandoniusq; fuit. haud dubie
ois hiſpanie principib⁹ cū oī ꝓpe exꝛcitu
manu relicto haſdrubale ſecedendi ſimu
nentes caſtris eius tumultus, uim p̄ con
tinentia uiga tuā receptus ad romanos
eet. haſdrubal cū hoſtiū res tantis an
geſcē incrementis cineret, ſuas immuni

ac forte ut ſi auxilio aliquid moūent, q̄
cepiſſent fluerēt, dimicare q; p̄mum
ſtatuit. ſcipio audius ⁊ cōmunis eāt,
tum ea ſpe qua ſuccelſus retrum augē
bat, tū q; p̄ q; iungeret hoſtiū exercit⁹,
cum uno dimicare duce exercituq; q;
ſimul cum unuſquiſq; malebat. ſteterūt
⁊ ſicū plūb⁹ paritū dimicandi fozet ate
q; diu copias auxerat. ſtā cum uideret
nullū ee nauiū uſū, q; uacua oīb⁹ hiſ
panie oza claſſibꝰ ſubductis naubus
tarracone ſtanales ſocios tres ſubi opi
is admouit ⁊ armox affatim erat, q; p̄ea
ptā ea fecerāt tanta opificū. ſcipio
pys ſcipio uetus p̄cipio ab tarracone
eg̃ſſus, uā eni ⁊ lelius recesserat ab. r. ſē
quo nichil maioris rei motū uolebat
duce ad hoſtes pgit. p oīa pacta eunti ut
cuiq; p̄ fines tranſiret, p̄ſequentibus exꝛapientib⁹
q; ſociis, indubitus p utriq; letitus haud
q; q; barbarus ſolitē incaute ue, ſi poti
cum uēcūdia grauitate, ꝓpioq; exercitu
ti tranſitue, ut neceſſaiā q; q; ghanti ei
uelut p̄ mā occaſiōe rapā, ſcare eū ſe
tranſfuge noīe execrabile ueteribꝰ ſocia
nouus ſuſpectū ee, ſtecq; eū ſe rep̄hen
dē nomē hoīū, ſi tā anceps odiū eius ſa
nō nomē faciat. exercitū in ſua ducēs
cartaginenſis commemorauit. auā
ricia contia cox ſuperbiaq; ois grauis ī
una inſatiq; ꝓpriis. ſtaq; corpus diu
taxat ſuū ad id tēp̄ apud eos fuiſſe,
aliā nam p̄ces ibi ee ꝓuius ac fas ēderet
colī. ad eos q; confugē ſupplices q; nec
quicquā hoīū iū atq; iniurias pati. de
io ſcipiē ozare, ut tiā ſitō ſibi nec fra
udi apud eū nec honori ſit. q̄us exhac
die experiundo cognouīt p̄ſū opā eius
ptiū faceret, p̄ſtita reſponderet factuz. ꝓ
ī. nec p̄ transfugis habituruſ, q; nō diu
eſſet ſocietate ruta, ū nec diuum q; quā
nec humanū ſcām eet, p̄lucere de inde ī
conſpectū his oīuges libiq; lactumāti
bꝰ gaudio redditū. atq; eo die in hoſpi
tium abducti. poſtero die fedē acceptā
ficēs, dimiſſiq; ad copias ad ducentas.
ſtce deiū caſtris temebant, donec duci
bꝰ his ad hoſtē p̄uentū ē, p̄rimus carta

Feſta ab Imitale-
ca tarētū
et pyctapo
tami

Feſtus a
Scipiōe i
yſpania

ſeu petrone
ſeu uetere i
eos odio ili
to

p̄fecti

: carthagine H mdm?

Herta mobilis trāſeūs
ad Scipionē

H allaziciā

H p̄ſtue ſe

ginensiū exercitus hasdrubalis ꝑ ii
bes besula erat ꝑ castris equitū statione
habebant. eas uelites assignauitq; q
primi agminis erant aduenientes ex
itinē ꝑ q castris locum acciperent, ac co
stēpū imperū fecere ut facile appareret
q utrisq; parti aīo⁹ eēt. Incasē trepi
da fuga compulsi equites sunt. signa
q; f. portis ꝑte illata, strisq; illo q̄ die
uitatis tantum ad ciam aīs casē re
posuer. Sicce hasdrubal in tumulū
copias recep. plano campo ī summo pa
tent. Et fluuiū ab tergo. aīs ēcaq; uelut
ripa steps qā eius omnē cingebat
subierat. altera interior fū missa fa
stigio planicies. eaq; q altam ceptō
haud facilem ascensū ambibat. In
hē infeiōē cāpū ꝑ pero die hasdrubal
ꝑ q stantes, ꝑcast hostiū aciē uidit. eq
tes numidas leuisq; armatos balear
q; affros dimisit. Scipio ēq uectus o
dines signaq; ostentebat hostē ꝑ oīa p
nata spe dimicandi eq campo. capti
tē tumulos. loca fiducia nō uelitis ar
moq; stare īcōspectu. Q; altiora
mema habuisse carthaginē, q̄ īscen
disset mules. ir. Sic tumulos. nec ar
ce, nec mare quitq; armis obstitis
se suos ad id fore altitudinis q̄s ceperi
sent hostes, ut ꝑ ceptia, ꝑ ruptis
saluentes fugerēt. Eam q̄q scelus fu
gam clausurū. Coortes q; duas. al
tām teriē fauces uallis ꝑ q̄ referret
amnis iubet, altam uiā insicē q̄
ab urbe ꝑ tumuli obliq; magnos ferer
ipe expectos qui ꝑ die stationes hostiū
ꝑpulsant ad leue armaturā in summo
stantē supcilio ducat. Passa prima
nichil aliud q̄ nia impetu iere. ꝛ
inde ut sub iactū uenere telor. ꝑmo
ois grīis uis ingens effusa ē in eos. ꝑi
cont saxa q̄ locus, strata passim oīa,
ferme inutilia ꝑmer ingrie, nō mi
lites solum, sed turba calonum inmix
ta armatis. Cetera q̄q ascensus
difficilis erat, ꝛ ppe ob ruebant tela
saxis q; ad suetudine tam succedēti
muros, ꝛ ptinatia subiere ꝑma. q̄ si
mul cepe aliquo equi loca firmo
consistere gradu, leuem, ꝛ cō cāsatoreq;
hostem atq; inualido tutum, cum pul
sibus pugna eluit, instabilem ea
dēq; ad commū conseruandas man⁹ expti
lest loco, ꝛ cū acie magna inacie alia
sup stantē tumulo impegit. Inde sci
pio ussis adūsus media; euadē, acie
uictoribus ceteras copias cum leho di
uidit, atq; eū parte de reta tumulū
cū ire cone mollioris ascensus uiam
inuenirent subet. Ipe ab leua ēcautu
haud magno intra sūsos hostes icur
rit. Inde primo turbata acies, dum
ad ēcū sonancē undiq; clamorē fleter
comua, ꝛ obūtere ordines uolunt.
hoc tumultu eis eli subiit. et dum pe
refer ne ab tergo uulnerarent. ca pri
ma acies locus q; ad eundum, ame
dys datus ē, qui patā inq; locis
stantibus integris ordinibus elehātiq;
aīs signa locatis nūq; euasissent, aut
ab oīi parte cedes fieret, scipio qui
leuo cornu intexerat, incurrerat, ma
xime inmuta hostiū latā pugnabat,
ꝛ iam ne fuge quitē patebat locus.
ꝛ stationes utinq; romane deser leuaq;
insecerāt uias, ꝛ porta castror, ducis
primapiq; fugā clauserat. aduersa ter
proatice elephantor quos centos eq;
hostes timebāt. Cesa q̄ ad octo milia
hoīū. hasdrubal ia aīs q̄ dimicaret re
cuntia tapta elephantis q; primis q;
plimos poterat de fuga excipiens, ꝑ
tagū flum ad pireneū tendit. Sci
pio castris hostiū potitus, cū ꝑ liba
capita omnē ꝓdā militib; o cessiss.
in rece sendis captiuis. x. milia pecu
dū, duo milia eq̄tū inuenit. Thispano
sine ptio oīs comū mulsit. affros i
uente questē, iussit. Circū fusa in
multitudo hispanor, ꝛ aī cedentor, q
ꝑde captor regē eū appellauit. Tū
scipio silentio ꝑ p cone facto, sibi,
maximuq; nom imperatoris ee dixit, q
se milites sui appellasset regū nom
alibi magnū, ꝛ intolerabile ee, re
gale aūi mee, sibi ihois ingeniū,
amplissimū duceret, tacite iudica
rent, uocis usurpatiōe abstinerent

Pugna dispositis ei
Asdrubale

|| animi

Censere ⁊ barbari magnitudinē ai. cui⁹ munitio nomīs alij montes superet id certū magno fastigio aspernantis. Nona in regijs p̄cipib⁹ qz hispanox duxisa. Et ex magnis copijs captox equox. ccc. quos uellet eligē indebile⁹ iussit. Cum affixos uēderet missu unpatois questox⁹ puerū adultum inē eos forma insigē cū admisset regij genijs ee⁹ ad scipionē misit. Quē cum perduxissent scipio quis ⁊ cuius ⁊ cuī id etatis in castris suis⁹ numidā ee aut⁹ missū p̄sumeret uocare. omnū aptissime reducū apd macinissā auum gallam regez numidaz. eductū ei auunculo massinissa. qui nup cum equitatu subsidio cartaginiensib⁹ uenisset⁹ inhibitā sibi amicitiā massinissa nūq⁹ ad p̄lium misse. eo die quo pugnatum ei. Et. ceciderat uisco auunculo dū armis aq⁹ supto magis ee⁹ esse. ibi p̄lapso equo ee⁹ fuisse⁹ inpedīs captū a romanis ee. Scipio cum ad suam munitionē uenisset⁹ q⁹ p̄tribunali agenda erant pag⁹. ⁊ inter ea se in p̄torium recepisset⁹ uocatū eum iussit uelle. ad massinissā reuti. Qui effusis gaudio lacrimis cepe ue dicēt. tu puero anulū aureū. tuncq⁹ lato clauo ei⁹ hispano sagulo ⁊ aurea fibula equiq⁹ ornatum donat⁹ uisisq⁹ p̄sequiq⁹ ad uellet equitib⁹ dimisit. Rebello in cōsiliū habitū ⁊ auctoribus quib⁹dam ut cōfestim hasdrubalē consequerētur anceps id erat ne mago atq⁹ hasdrubal ei eo uigentes copias. p̄sidio tantū ad insistendū uie neo misso. ipē reliquū estatis recipiendis infidē hispanie p̄lis assumpsit. pauc⁹ p̄ plurib⁹ factū ad tertiū diebus. Cum scipio rediens ad tarraconē saltū calleū lonensi excelsissimū hasdrubal gisgonis filius ⁊ mago impatoris exulceratione hispania ad hasdrubalē q⁹ ne ee⁹ seni p̄ male gesta ira a patrib⁹. cōsilio incertā exequenda belli anno parū oportunū ibi⁹ fore ut ibi⁹ q⁹ cū ipsis⁹ hispanis ee⁹. ut hasdrubal gisgonis ultimā hispaniā eox⁹q⁹ ad occeanū ⁊ gades ugit⁹ ignarū adhuc romanox ee⁹ cap⁹ carthaginē sibi⁹ satis foti⁹ ee⁹ebat. inē hasdrubalē alterū ⁊ magonē cōsta bat beneficijs scipionis occupatos omnib⁹ animos publice priuatimq⁹ ee. Hec tra omnib⁹ fere antequā⁹ romanis hispanū militē aut ultima hispanie amoti aut reducti ingalliā forent. Itaq⁹ ⁊ si certatus carthaginiensiū nō censuisset eundū tamen hasdrubalē fuisse mitalia⁹ ū belli capt⁹ rex summa ee. Simul⁹ hispanos omnes⁹ q⁹ ab noie scipionis erga pena abducēt exercitū eius ciuitatib⁹ tū ad uso p̄lio immunitū hispanis repleri multitudinē ⁊ magonē hasdrubali gisgonis fil'⁹ anchito exercitu ipsius ei gratū precuma ad conducenda mercede auxilia inbaleatēs fuisse. hasdrubalē gisgonis ei exercitu penitus in lusitaniā abire. Hec cum romanis cōserere. maximisse ex⁹ equitatu q⁹ robore ee. ⁊ cum ea equitū explere. eiq⁹ uacuū patere⁹ hispanus socios ope ferre. uoluit⁹ oppidā atq⁹ agros p̄lari. his actis. ad exercitū q⁹ statuerat digressi. Hec eo anno in hispania accepta. Rome fama scipionis in dies crescēbat. Fabio tarentū capto igēs magis q⁹ utile. gle tamen ee⁹ fuit⁹ senes⁹ ee fama. Marcellus ⁊ adiuso rumore ee sup q⁹ quo p̄mo male pugnauerat⁹ q⁹ uagante p̄ italiā hannibale⁹ media estate uenusia intecta multitudo abduxisset. immune erat ⁊ c. Publicius bibulus. tr. pl. his ita a p̄ma pugna q⁹ ad uisa fuat assiduus contionib⁹ in fine⁹ inuisus ple bei clauduit fecerat ⁊ de impio abroga do eius agebat tū tam necessarij clauij obtinuerūt. relicto uenusie legato⁹ marcell⁹. q⁹ reuocaret ad purgandū eaque minuta decerneret. nec de impio eius abrogando absente ipo agent⁹ forte sb tacet⁹ temp⁹ ⁊ marcellus ad cepta animo ignominia ⁊ filius cōs. comitijs causa romā uenit. Actū de impio mā cellū mācō flamminē ingenti cō cursu plebis ⁊ oīm ordinū. accusauitq⁹ ti. pl⁹ nō marcellū mōst omne nobilitatē. fraude eox⁹ ⁊ cū tacite fieri⁹ ut hannibal tecimū annū italiā premēdā hāt. dum tius ibi⁹q⁹ carthagine uereic. habē fructū impij pregrā marcello. ꝑ. f. bis cōsu

Consultatio scipionis de admittēdo ad bellū

Consultatio de eadē

festa romē tū de actione accusatoris et ad plebem ⁊ de amissis et amū

estiua exercitū eius uenustiq; sub tectis agē. hanc tribuni oratiōē ita obtinet marcellus commemoratiōe rerum suaꝝ ut nō rogato solus de impio eius abro gauerit antiq; ret. ꝙ p̄ro die consulem eum ingenti consensu centuriæ ōs cāret. additur collega. ꝛ quinti ēsp̄m. qui tū p̄tor erat. ꝙ ero die p̄tōēs cāti. p. licinī crassus cōsulis duīsq; pontifex maximus p̄liani nat. sextus iuli cēsar claudius. Comitior. iō. die. sollicita cunctis de etrusc bellō fuit. ꝑ mapiū ci rei ab aretinis fieti. c. calp̄urnī scripserat. qui eam puinciā p̄ſ. obtinebat. atq; con festim eo missus marcellus ꝙ sul dēsignē qui rem inspiceret. ac si ingens uideret exercitu accito bellū ex apulia in etruriā transferret. eo metu cōpsi etrusci q̄e uenerat. Tarentinor. legatis pacē petē tib; cum libertate ad legib; suis respōsū ab senatu ē ut redirent cū fabius cūl r. uenisset. ludi. ꝛ. ꝛ pleberi eo anno in singlos dies mēstruati. ediles curules fuēe cornelius gaudin. ꝛ ser. sulpitius galba. pleberō fuluius. fuluiū negabat iure aut tū. pl. fuisse. aut edilē ee. qō patrē eius quē truū iurū agrarū occisū aboḷis ea mutinā ee. optimo p̄ece anno fuerat. uiuē. atq; in hostiū potestate ee. satis constabat. Vndecimo anno puinca belli consulatū imerit. m. marcellus qn tū. ut numāret consulat. au. cum ēatus nō cessit. ꝛ quinti ēsp̄m. ut sq; consulib; italia decreti. puincia ē. ꝛ duo ōfules pri ores anni exercitus. Tertiū tū erat uenu sic au marcellus p̄suat. ita ut certis eli gerēt duos quos uellent. ꝛ tus ei tulerē au tarentū. ꝛ salentina. puincia euenuss. Cete puincie ita diuise p̄tor ibꝫ. p. li anno cisso pontifice maximo pegna. q̄ senatus consuluit. sexto iulio cesari fi cliæ. q. claudio flamiuio tarentū. pro gatū impiū manniꝰ ē. fuluio flacco ut puincia caput q̄. ꝛ quinti. p̄ē. p. fu erat cum una legiōe obtineret. progatū ꝛc. hostilio tubulo ē. ut p̄ē. metuna ad duas legiōes. sc. accerē. ē. calp̄urnio p̄rogatū. ꝛ lucio uetirio philonē. ut p. p̄ē. gallia tantē puincia cū hiscem duab; legionib; obtineret quib; p̄tor obtinuit si qp̄ in. i. uetirio item in. c. atūcleio ꝛc ēium absenatu latiq; cepi regando ad pp. ē qui p̄tor sardiniā puinciā cū duab; legionib; obtinuerat. additum. ꝛ ad p̄tor ium puinciæ. l. naues qs. p. scipio ex hispa nia misisset. ꝛ p. sempr scipioi. ꝛ. ō. silano fuē hispanie. siu exercitus iannū decre ti. Scipio exactoginta naubꝫ qs aut se cum ex italia adduxerat. aut captas car thagine habebat. l. in sardiniā trāsmit tere iussus. q. fama erat magnū nauale ēparatū lem eo anno carthagine ee. cc. naubꝫ. omne oīa italie. sicilie. sardineq; ipeti turos. ꝛ in sicilia ita duuisa res ē. Scipio cesari exercitus cānensis datus ē. ō. uallius leuinus eo q; eni. p̄rogatū impe rium ē. classē q̄ ad siciliam erat nauiū. lxx. obtinēt. ad cēt eo. xxx. naues q̄ ad tutē tū p̄ce anno fuerāt. cum ea centum nauiū classe si uideret ea. p̄latū in affrice traiceret. Et. p. sulpitio ut eatē classe macedoniā q̄ eam q; puincia habet. pro gatus manuiū impiū ē. De duabꝫ q̄ ad urbem. ꝛ. fuerāt legionib; nichil mutā tum. Supplementū q̄ op̄ eet scribent cōs p̄ missiū. vna. ꝛ xx. legionubꝫ eo anno de fensū impiū romanū ē. Et p. licinio. ꝛ nanio. p̄ē. urb negotiū datū ut naue longas. xxx. ueteres reficeret. ꝛ xx. no uas naues sociis naualibꝫ impleret ut l. nauiū classe oram magis uicinā ubi romane tueri possit. C. calp̄urnio uetit abaretio mouē exercitū. n cui successor uenisset. ꝛ cē. ꝛ tubulo impatū ut in p̄sens caueret caperet. ne qua noua consilia caperē. p̄to res impuincias p̄fecti. Consules religio tenebat. ꝙ. ō. peligis aliq̄t nūciatis ni facile utebant. Et ex ea prima nūciata erant caput duas eccles fortune. ꝛ ma tis. ꝛ sepulc aliq̄t de celo tacta. cū ateo mutuinus. ꝛ reb; parua religio inserit. duos mures intra tonis aurig tollisse. ꝛ cassim eram ap̄ ingens in foro ē sechisse. ꝛ hostis muriꝰ postaq̄ de celo tacta. cete uulturiū uolasse. in ecclī tonis. ꝛ uulsim sanguine lacū manasse. hoc peligio. cā diem unū supplicato fuit. p. dies. a liq̄t hostie maiores fine hostiæ cele dū

l. impio

Alia gesta ēa etrusc Tarentin. indo. ꝛ edules

Annio p̄uincias. ꝛ exercitum

l. que hostia erant

p. deligit

nō impetrata pcedim. ⁊ incepta cōsulum.
Qc. p. incolumi ereptabilis ꝓdigiorū
euentus ūtut. Ludi apollinares. Q. fuluio. ap. cornelio silla ptōe urb ꝑmum
facti erant. ⁊ nce oīs deinceps ptōes
urbani fecerūt. Si in unū annū uouebāt.
diecp incerto faciebāt. Eo año pestilē
tia ḡius incidit. in urbē agīsq; q̄ tam ma
gis in moribos longos q̄m in pruinales
euasit. Cuius pestilentie causa. ⁊ supplicatū ꝓcessit tota urbe ē. ⁊ p. biduus
uar. p̄z. legē ferre ad ꝑlm uisū. ut ludi
in ꝑpetuū instaurati diē uouerent. ⁊ fe
ꝑmus ita uouit. fecēp añ diē tiui nonas
quintilis. ⁊ is dies ceñ solēnis fuatus.
De aretinis. ⁊ fama indies ḡ uuor. ⁊ cura
crescere patrib. ⁊ taq; ē. hostilio sēptum
ēne differret obsides ab aretinis accipere
⁊ cui tēlaret. ī. deducendos. c. terētius
uarro cū impio misit. Cum qui ut uenit
extemplo hostili legiōi unā q̄añ urbem
cast habebat. signa in urbē ferre uasit.
ꝑsidiaq; locis idoneis dispositi. Tū in
foro atatus senatorib obsides impauit.
Cum senatus biduū ad cōsidendū tēp
peteret. aut ipos extemplo dare. aut se
ꝑro die senatoꝝ omīs liberos sup̄turum
eductū. ⁊ nce portas custodire uasit. bini
ni. s multum ꝑfectis q; secū. ⁊ ceteris
nib; neq; nocte urbe exiret. ⁊ d legni
neglegentiq; facti. Deptē principes se
natus p̄sidq; custodie in portis locarē
tur. añ nocte cū liberis euasēt. ⁊ postero
die luce prima cum senat in foꝝ citati
ceptus eēt. cessarent ibi nāq; eoꝝ uenēt.
ceteris senatoribz. cxx. obsides liberis
ipoꝝ acceptis. traditiq; ē. terentio. ī. de
ducendi. his oīa suspecta q̄ ante fue
rant in senatū fēc. ⁊ taq; tanq; īminē
te etrusco tumultu legiōi unā alēq;
ex urbanis arretiū ducē uasit. ipe. ē.
terentius. eāq; habē in ꝑsidio urb. c. lo
stiliū cū ceteto exercitu placet totam
pruncā pagīre. ⁊ cauē neq; cocilio no
uare cupientib; res daret. ē. terentū
ut arretii cum legiōe ueīt. claues
portaꝝ cum magīstratū posuisse. t.
negantib; his cōpare absentē amoti
magīstratū q; neglegentius ifecisset
ipe alias claues oīb; portis imposuit.
cauetq; cū cura ut oīa ī potestate eēnt.
hostiliū intentus monuit ut ī eos spe
nō moturos q̄cp etruscos ponēt. sine
q̄ quo moueri possēt. comisit. de tarentinis ire
magna contentiōe in senatu actū coraz
fabio de sententie ipōs quos cepat. ar mē
alijs infensis. ⁊ plerisq; equantibz eos
companoꝝ noxe. ⁊ peneq; sē. insententiā
q̄. atilī factum ē ut oppdum ꝑsidio ci
stodiret. tarentiiq; oō inīt mens con
tinerent. res integ ꝑ ea referret cum
tranquilliores stat itaq; eēt. Et ce. nī. iunio
ꝑfecto arcis tarentine haud minore ēta
mine actū ē alijs. sē. notantib; ꝑfectum
q̄ eius secordia tarentū ꝑditum hostī eēt.
alijs ꝑ mīa decernentib; quo ꝑ quīquēnii
arcē tutar eēt. maximeq; unus eius opa
receptū tarētū foret. mediis adcēsores
nō ad senatū noticēq; de eo ptinē dicē
tib. Cui sententie. ⁊ fabius fuit. Adiecit
tamī fateri se opa liuij tarentū receptum.
q̄ amica eius inuīgo in senatu uacrassent.
neq; eū recipiendū fuisse. ū amissū foret.
Consulū alt quintius cēpinū ad exercitū
quē. Q. fuluiū flacc habuat. cui supplem
to in lucanos ē ꝑfectus. Marcellū alte
acp alte obiecte aūd religiōes tenebant.
inquib; q; cū bello gallico ad dalmatiū eē
lo noti. ⁊ ūtuti nouissi dedicato eius pon
tificib; impediebat. q̄ negabant una
cellā duob; recte dedicari. q; sine celo tec
ta. aut peligq; aliq; in ea factū eēt. diffi
alis, peinato foret q̄ ut cōs res diuina
fieret. scire nō possēt. Itaq; eū duob
certis dēs site una hostia fieri. ⁊ ita audita
ūtutis eēs ad ꝑpato opē. neq; tamē ab
ipō eēs dedicate sē. Tum demū ad ex
ercitum q̄e ꝑ ea anno uenusie reliq̄rat.
cum supplemēto p̄fectus. locōs ībruptis
ēpiū oppugnare conatus. q; magnaz
famam attulisse fabio tarentū ferebat
omīe genus tormētoꝝ machinaruq; ex hos
tib afrēsserat. ⁊ naues indidē accite eēt
q̄ uergentē ad mare partē urb oppug
rent. Ea omissa oppugnatō ē. q; hannibal admoueratcopias. ⁊ col
legā ecluxisse. iā ad uenusiā exercitū
fama erat cui conīugi uolebat. ⁊ taq; ī

de ludis apollinaribz pestilētia ei añ. ⁊ sup phecatis ꝑpetratis

Acta ī senatu de tarentiis ⁊ suuo ꝑfecto arcis

ī. S. C.

Gesta circa aretiū. ī. suspectos

Marcellus edes honoris ⁊ uirtutis a se notas fac dēm nomīe ad ꝓbitatē suā demū allegra coniugē

apuliam ⁊ bruttios rechtuꝝ ⁊ mꝫ uc
mtiaq; bantiaq; mnꝝ ttuꝝ multꝝ pssu
um intuallo cons. binos cultus ⁊sedã
nt. ⁊ ea de regione ⁊ annibal redist
ad uso ablocs bello. ⁊ bi ambo cules i
gemo fercoces ppe qtidie macie; ea te
bant dubie spei, si duobꝫ ⁊sulanb uic
tis comasiss sese hostes debellari posse.
hannibal qꝫ cũ marcello bis pcẽ ano
gestus uicerat uictus q; erat, ut cũ
eo de ⁊ si diuicandũ foret nec spe nec
metu exuano habẽt, ita duobꝫ cõsulib
bi haud q̃q̃m sese pare futurũ ꝯcede
bat. ⁊ itaq; totus in suas artes ings,
in uoys locꝝ q̃ rebat. letua tñ plu
mꝫ buna cast uano euentu fiebant.
Quibꝫ cum ⁊ hi estate posse cõg.
ceret. nichilomin oppugnan locꝝ
posse ratꝰ. l. ancꝰ ut ⁊ficilia locꝝ
cũ dasse ⁊ diceret sebunt. ⁊ ut actiaq;
oppugnari menia posset, a tarento
parente ⁊ exercat que inp̃ dio erat du
co uisset. ⁊ ita fuga pque dã thur
nũ cõpta hannibali cum ceent, mit
tat ad insidendũ ab tarento uã. ⁊ bi
sub tumulo petelle equitũ duo pedi
tum tã milia in occulto locata, inq; m
explorato eunteꝫ. ⁊. cũ inadissent
ad armatoꝝ cesa. ⁊ ferme uim capti
alij dissipati fuga pagos saltus q; ta
rentũ recluere. ⁊ tumul erat siluestris
inter punica. ⁊ ⁊. cast. ancutris primo
occupatus. q; ⁊. q̃lis pars eius q̃ ũgc
ret ad hostiũ cast eet ignorabant. ⁊
hannibal insidijs q̃m cultus aptꝰ ei
crecta erat. itaq; nocte ad id missas
aliq̃t numidaꝝ tmas, medio isal
tu gnerat; quoꝝ in tũ nemo ab
stat cẽ mouebat, ne aut arma aut ipi
pail gspicerent. fremebãt uulgo
in cultris. ⁊. occupatũ eum locũ ee
⁊ castello firmandũ, ne si occupatus
ab hannibale foret. uelut incertus ab
haberent hostes. ⁊ hoc ea res marcellũ
⁊ colleg̃ q̃ mouit inquit ipi cã eq̃tũ
paucis explorati. subiecta res oculis
ntis certus dabit consiliũ, cõsenti
enti esp̃ mo cã equitũ. cc. xx. erqꝫ
rl. fregellani ceteri etrusci erant, pfi
casant. ⁊ decuti q. marcellũ. tiz. mil. cõ
sulis filius ⁊ manli simul ⁊ duo pre
fecti sociũ. l. arreni ⁊ m. auli. ⁊ mmo
lasse eo die quida, pcipue memorie cõs.
marcellũ, ⁊ p̃ma hostia cesa, recurr sine
capite inuenti. i secta ois cõpauisse
q̃ assolent. Actũ ⁊ uisis incapite, nec
tos sane aruspica placuisse, qõ sec̃lm
ttunca ⁊ turpia exta nimus leta ap
parussent. ⁊ ceteꝝ cõsul marcellus
tanta cupidtas tenebat diuicandi
cũ hannibale, ut tuiq; satis cast
castris ⁊ latata cẽ et. tũ q̃ uallo eq̃s dies
signum decret, ut ad locũ miles eet pa
tus, ut si collis inquẽ specla ui uent
placuiss, uasa colligeret, ⁊ sequerentur.
erigui campi ãn ea cast erat. ⁊ nec i
collis apta undiq; ⁊ despecta ferebat
ua. flumnis speland, neq; quam i
spem tenere rei posset, si si quos uago
pabuli aut lignoꝝ causa longi ab cas
tris, pgressos possi ⁊ cipe signũ dat ut
pare ab utrisq; lateribꝫ ꝯcurrentur.
flõ ãn apparuere quib obuios ab uago
upõ consurgẽdi erat q; ⁊ cũre q; ab
go includerẽt ua. tũ undiq; omis
exorti ⁊ clamore sublato ipetui fece.
cum inea ualle cõs eent ut neq; ea
de possent inuagũ occupatũ ab hoste,
nec receptũ ab ago ⁊ uenti habent.
⁊ hi tam diutius certam potuisset,
micepta ab etruscis fuga pauorem ce
teris iniecisse. flõ tam omisere pug
cesti ab etruscis fregellani, conec ite
gri cõs hortando ipiq; ex parte pug
nando nec sustinebant. q; ppe nudne
tatos ambos cõs. marcellũ ⁊ trans
fixũ lancea, plabente ⁊ eq̃ mortibꝰ
uite. tũ ⁊ ipi p pauci aut supstant
cũ crispino cõs. duobꝫ uulnis icto ⁊
marcello adolescente sancto ⁊ ipo ef
fugere. ⁊ interfecti aut manli tribunꝰ
mil. ⁊ ex duobꝫ pfectis sociũ manli
accusus. arreni capti ⁊ lictores con
sulũ quinq; uim hostiũ potestatem
uenerit. ceteri aut interfecti, aut cum
eule effugere. ⁊ equitũ tres ⁊ rl. aut
in plio aut in fuga ceciderũt. duo ⁊
xx. capti uiui. tũ multitudo ingens

ꝑ educebat eo ex atib⁹

consultat q̃ siles de oppugnãdis locis ⁊ reducat ad hoc q̃ finita ⁊ tarẽto oppidanos / romani hãt uia a tarento pcludit

ꝑ pgram⁹

ꝑ ceciderũt q̃ ipi ⁊ ipi p pauci aut supstant

al⁹ mun⁹

fuerat ut consulib' uterent subsidio/ ay
osulem ⁊ filiu alt'ius ē sul' saucios/ er
guas q infelicis expeditionis reliquias
ad cast' uementes ēnit. Opra marcel
li cū alio qui miserabilis fuit/ tū q̄d
nec petate maior/ nā erū .lx. annus ēat
nec⁹ pueteis prudentia ducis tā im
prudē issent/ collegāq; ⁊ ppe totam
rez. p. inpreps reclat. Op ultos ēcau
nam rē. p. ambit' feceri. siq̄ de mā
celli morte uariant auctores oīa eq
uelim. ut omittā alios. ē. teli trip'ce
geste rei ordine edit. unā tēlucam
fama. alterā scriptā laudatiōe filij q
rei geste int'fuit. tertiā q̄ ip's pinqsi
tis ac sibi compta affert. Ceterum
ita fama uariat. ut cāu plerisq; loci
speculandi causa castris eg'llū. oīes
insidijs ēcāuentū credūt. hānibal
magnū ētrōē hostib; morte q̄ suis u
trius. uulnē alterius inuectū ēē rā
ne cū de ēēt occasiōi. cast' intimulq;
inquo pugnatū erat exemplo tran
fert. ⁊ bi inuentū marcelli corpus se
pelit. Crispin⁹ ⁊ morte collegę ⁊ suo
uulnē ēntus/ silentio insequntis noctis
p fectus/ q̄ sq̄s primos nactus ē mon
tes/ ⁊ his loco alto ⁊ tuto utrinq; cast'
posuit. ⁊ bi duo duces sagaciē mon ſe.
alē ad inferendā fraudē. Anulus mar
celli simul cū corpe hānibal potitus
erat; eius signu erroꝛe nec cū uolus
necteret. apeno metues ōspinus cō
uitates primas miserat nūcios/ ac
asini collegā ēē. anulisq; ei hostē pos
tum. ne quib; litteris crederetur noīe
marcelli compositis. Pauco ante hic ⁊
nitus cos salapiā uenerat/ cāi lictore
ab hānibale allate sē marcelli noīe
opponēte se nocte q̄ uiem illū secuturū
ēēt salapiā uenturū. multitudo ēēnt q̄
in p̄sidio erant tūc opa eoꝛ op'ēēt. se
sere salapitanū fraudē/ ⁊ ab ira de fec
tionis in ſtē equitū insidias tutio
cassiēq; supplicij petē. missō nocte nū
tio p fugā ad romanos inse abitio
militēs q̄ uellent agent. oppidano'
p muros urbi opportuna loca instau
ornb; disponit. custodias uigilasq;

meā nocte intēptis instruit. ēca p̄ter
q̄ uentura hostes quērebāt. q̄b; roboīs
in p̄sidio erant opposuit. hānibal q̄rta
uigilia ferme ad urbē accessit. p'mu
agminis erant p fugę romanoꝛ. er
arma romana habebant. hijs ū ad por
tam ēuentū latine oēs loq̄ntes er
citant uigiles/ appropinquq; portā iubet.
consulē ad ēē. uigiles uelut aduce
eoꝛ exercitu/ tū multitudi trepidare/ ⁊
moliri. porta erat barbacana clausa erat.
eam parti uectib; leuant/ parti furib'
fulcimēt intantū altitudo ut sub
ire recte possent. Virtuti satis patebat
iter cū p fugę celeri ruunt p portam
⁊ cū de ferme intrasset remisso fune
q̄ suspensa erat barbacana/ magno
sonitu cecidit. Salapitani alij p fugas
negligēter ex itinere suspensa humis ut
inē pacatos gerentes arma inadunt.
alij ē turri eius portę muriq; sinistra su
dibi pilis abstēēt hostē. ⁊ ita inde hā
bal sua ⁊ ipē fraude captus abijt. p̄fec
tus q̄ ad lectos solutā obsidionē q̄ mā
canus summa uirtutis ⁊ animoꝛ ogi
nē ex sicilia aduecto oppugnasset. ⁊ ago
ni iā haud ferme sicenti retentorum
defensuriq; securē/ prima spes mortis
nūtiata marcelli adfulsit; secutus in
nūtius hannibalē numidas/ egritu
dinē simulāte. ut simul cū eo posset ad
pectū agminē seq. ⁊ q̄ urbi p̄mū
numidas echuo specie signo admoue
rare sensit. ⁊ ipe pariter facta repente porta
ferox in hostes erupit. Et primo ma
gis q̄ impulso id fecerat q̄q; parua ys
rebus cēt anceps certamē erat. Deinde
ut supuenē nūmide/ tantus pauoꝛ
ē. ē iniectus. ut passi ad mare actā
ues fugeret/ relictis opib; machi
nisq; quib; muros q̄tiebant. ita ad
uentu annibal' soluta hostiū obsidi
ō ē. Crispin⁹ p̄ſ imbelles nimios p fectum
hannibalē sensit. exercitū cū collega
p fuerat. q. marcellū. tres. mil. ue
nisse adduce iussit. ⁊ ipe cū legiō
bus suis corpus p fectus/ in lectica a
gminis ē. ⁊ nūciare uulnē patrē
romā iussus de morte collegę sepsit

al' accedebat

al' mille

Adueniet hānibal ad
soluēdā obsidionē
hostiū eā aduētu
cognito magō cruptio
facta romanū primos
aduēta nimidaꝝ pe
pulit ⁊

Crispinus grauatus
uulnē de morte collegę
romā scribit ⁊ de mille
sino uirgi legatos mittit
senā consulturus de re
p.

Hānibal sub
noīe cuiusdā
littas ēi am
bo signatas
mittit hala
piā qua fraꝰ
de peepta ip
tante a p̄
ludunt

q̄ intraq; ipe mo ſcrimunc ceēt. ⁊ ea omia
ꝛ cauſa nō poſſe. ⁊ uenire q; nec iuc
labore paſſurus uideret. ⁊ de tarento ſol
licitus ceēt ne exbruttijs hannibal eo cō
uteret agrū. legatos op̄ ee ad ſe mitti
uuos p̄udentes ⁊ cum quib; q̄uellet de
re. pub. lequeret. de litte recitate magn
um ⁊ luctuꝰ morte altetius conſulis ⁊
metum de altero fecer. itaq; ⁊ q. fabium fuluiū
ad exercitum uenuſia miſer. ⁊ ad cōſu
le tres legati miſſi. ſextus iulius ceſar.
l. manius pollio. l. cantius halimet. ⁊ ca
paucas añ dieꝭ exſcalia recuſſi. hymnica
are conſuli iuſſi. ut ſi ad comitia uenire
nō poſſet dictatorē magro. i. dicēt. co
mitioꝝ cauſa. ſi cōſul tarentū p̄fectus
ceēt. Q. claudiū p̄r. placē inea regiōe
inde abducēt legiōes. inq; plūm mas
ſocioꝝ urbes tueri poſſet. ⁊ ea ꝛ eſtate na
lium cum claſſe centum nauiū exſcalia
maſſiliam tranſmiſit. ⁊ ad cuppedē ibi
eſſentiē facta agrū nullo late ferme
obuio uaſtauit. ⁊ inde ad naues raptim
p̄latōes recepti. q; repēte fama actidit
claſſe punicā aduentare. lxxx. eranꝭ
tres naues. cum his haud p̄cul cuppea
p̄ſpe pugnat romanus. x. ⁊ vij. naub
captis. fugatis alijs. cum magna tꝛeſ
nauali; p̄da lilibeū rediit. ea ꝛ eſtate
philipp̄ imploranti achęis auxiliū
tulit. q; ⁊ machanidas tyrañ lacedemo
moꝝ finitimo bello urebat. ⁊ etoli na
uib; p̄fectū q; nau pauciū ⁊ patīs inꝰ
fluit. rion incole uocant. exercitu ēiec
to deppl̄an erant. attalū q; regē alie. q;
etoli ſūmuꝫ gentis ſue mag̃ ſtuꝫ ad
eum p̄ximo anno cōſilio retulerāt. fama
erat in europā ctrūm. obhec philippo in
gꝛā deſcendenti ad lamiā iā urbem. etoli
duce phyrria q; p̄cor in eum annū cū abſē
te attalo ſatis erat occurrer. habebant
⁊ attalo auxilia ſecū. ⁊ ferme ex romana
claſſe ap̄. ſulpicio miſſos ad uſus huic
duceꝫ atq; has copias. philipp̄ biſ p̄ſpo
euentu pugnauit. ad modiū hoſtium
utriq; pugnā occidit. inde cū etoli metu
compulſi lamie urbis menib; tenerentur
ſeſe philipp̄ ad phaleā exercitū duxit. in

macha co ſinu. ubi locus ē quonda frequēter
habitatus ppt̄ egꝛegiū portuꝫ tutiſq; ēra
ſtatiōes. ⁊ alia opportunitate maritimam
terreſtrēq; Eo legati ab rege egipti ptho
lomeo. rhodijs q; ⁊ athenienſibꝫ horrorꝫ q;
⁊ chijs uenerāt. ad diremēdū inter philippū
atq; etholos bellum. adhibitus ab etholi
⁊ ex finitimis pacificator aminander ter
thamanū. Omniū aut nō tanta; petholi
cura erat ferociora q̄m pingeniꝰ
groꝝ gentis. q̄ ne philipp̄ regnū q; eum
rebꝫ grecie gꝛauiū libertati furiuꝫ inmiſceēt.
De pace dilata conſultatiōe in concilia macheniū. ⁊ alio. ⁊ loco. ⁊ die certa mo
dica. interi. xxx. dieꝝ induce impera
te. p̄fectus inde rex p thetſaliā boeotiāq; cel
cidē; eubōice uenit. ut attalū que claſſi
eubœā petituꝝ audierat portib; ꝛuli
coꝝ appulſu arceret. inde p̄ſidio relicto
ad uſus athaliꝫ ſi forte interi tumultuſſet.
p̄fectus ipe cum paucis equitū leuiſq;
armature argos uenit. ubi curatiōe le
coꝝ nemoꝝq; ſuffragijs. pp̄. ad eum
delata. q; ſe macedonū reges ex ea ciuita
te omnibus referē bereis coactis ab ipo
ludicē exemplo regiū p̄fectus ē ad idictū
multo añ ſocioꝝ concilium. ubi de etholico
finiendo bello actū. ne cauſa aut atha
lo intrandi gꝛatia ceēt. Sed ea oīa uix duum
tris lātia rum tpe ceſſit. acto etholi ꝛ bene
q̄. ⁊ attalū eginā uenuſſe. ⁊ romanā claſ
ſem ſtare ad naupactū nudius tertius
eū inconcilio achęoꝝ mq̄. ⁊ hec legiōes
erant q̄ ad phaleā egerant de pace. primi
queſti ſē quedā parua contra fidem commu
nionis tpe indutiaꝝ facta. poſtremo ne
gare durum bellum poſſe. niſi meſſenios
achęi philum redderent. ꝛ reſtituerentur
at interitas cercileoꝝ. plurato arbitra
tu. cū uero indignum ratus philipp̄ uicto
uictoꝝ ſibi ultro conditionis ferre. ſe
antea quidē ſe aut de pace audiſſe aut in
dutias petiſſe dixit. ſpem ullā habentes
quietuꝝ etholos. ſi ut oēs ſecios teſte
habēt ſe pacis illos belli causam q̄ſſe. ⁊
ita infecta pace concilium dimiſit. q̄tuor
milib; amatoꝝ relictis ad p̄ſidiū achaꝝ
⁊ quinq; longis nauib; acceptis. q̄ſi acce

Legati ad eūdē mittunē ti manlium

Predam̄ ꝛ hostiū aſtuce ⁊ de rapti ⁊ naues cō
ſtendit ſuperatq; puga nauali punica claſſe

De bello phy ai etholo ⁊ ꝛ tyranni lacedemoniorū ⁊ achęis ⁊ tractatus

80

pulli missenū pdose classe carthaginiesiū
erbitchinna ab rege brutia uenientibus
nauib; statuerat nauali pho lacessere
r. ~ iam diu in regiē ea potentiō maiis.
ipe habito concilio argos regressus, nā
eiū cor appetebat, tepus que celebrare
uolebat psentia sua. occupato rege ap
patu ludor. ~ pdies festos licentius q
inter belli tpia remittente aiū, sulpicius
naupacto, pfecto classe, absoluit. in phi
cione. ~ dorantū fertilitatis effuse nas
tau. fama eius rei philippū abludis
cunt. raptiq; cū equitatu pfectus, se sub
sequu pecoribus palatos passim pagos
quisq; pdas agut qui nichil tale meuerat
accursus. r. epulut inanes. classis. rōna
haud q; leta pdas naupactū rediit. phi
lippū ludor. op quu reliquerat celebritate
quitecuq; re. r. tāmuctione parte fama
auxerat. letiaq; ingenti celebrati festi
dies. ~ magē. ~ qō pplanē clepto capitis
insignu purpuraq; atq; alio regio ha
bitu eq̄uerat ceteis se inspectā q nichil
gti ē cuntatib; libis. pbuisse op haud
dubiū eo facto spem libtatis, nō oīa in
tollerāda libidine fecta ac deformia
effecisse. Vagabat eiū cum uno aut al
tō comite p maritimos tumos dies nocte
q; ~ submittere se impiatū fastigiū
quo minus conspect, eo solutior erat
~ libtatē cū aliis uana ostendisse, to tā
in sua licentiā itat. ~ Neq; eiū oīa eme
bat aut eblandiebat. ~ si uim flagitiis
adhibebat. pdosum q; ~ uri ~ parentib
erat, mori. mō in modā seuitate libidini
regie fecisse. Vnu ~ p napi adeor erato ad
epta uror, noie polichartā, ac spe regiar
nuptiar in macedoniā asportata fuerat.
Hec flagitia sollepna emeor pacto, pau
casq; additis diebus, climas ē p fect ad p
philiū et holor, qō ab eleis adscitū acceptiq;
in urbē erat, eiacendū. Cui cadas penes eū
suma impiū erat, adhesq; ad climas regi
occurrē. ~ ehor. accensi odio qō aceteris
a eleis dissentiret. ~ infensi etholis quos.
r. q; aduisus se mouisse bellū credebat.
p fecti ad imus conuicto exercitu tū seuit
latius, qua animus eleū agrū adima co

ortimut. p mū die quo fines hostiū ingressi
sunt pplanto ab supsessō postero die acie
instructa ad urbē accesserē, p muros eq
tibus qui oblectando p pātū ad ercūficēdū, ge
nus lacessere et holor. Ignorabant sul
picii cum q̄ntecū nauib; a naupacto
allense tiecasse, re posito itaq; q tuor mi
libus armator, silentio noctis ne conspica
agrm possit intrasse limita. q unpulsa res
mgere inde tirones, postq; unt et holos q.
romana signa atq; arma cognouē. ~ p mo
rege suos uoluerat rex, re inde cōtrato
ad itunē et holos. ~ illis illinc or ue genu
certamine cum urbe gen uteret suo
~ ipe rex cū equitatu in cohortē romanā iacuit.
Ibi equus pilo tectus, cum plapsus p aq
rege effudisset, atq; pugna utrinq; accēsa
ē. Et ardalis ipetu in rege facto ~ p tegē
tibi regis. insignis ~ ipius pugna
fuit. cum pedes unte equites coactus eet
ardentq; ea ei multi ~ nullo nare nte.
tepe cadē quinq; milia passuū ab urbe
chor posuit. postero die ad castellū qō
phyreū uenerunt omīs copias echus, quo
agstuū multitudie, cū pectoribus metu
pplationū compulsa audierat. Eam in
condita in terq; multitudinē, primo
statū tiore aduenientis cep, cōpensauat
q; ea pda quo ignominie ad clim accep
tiq; fuerat, deinde ēti pdā captiuos q; fu
erat auē hoiū pectoris oīs generis admi
lia. xv. nūcius ex macedonia uenit eo
pū q̄ndā corrupto arcus phorys hiu pfec
luchnidū cepisse terre ~ et arsecor q; sdā
uicos ~ dardanos ~ cūre. Omisso g; ac
haico bello, reductis tamē. xx. ~ q̄ngentis ~ eq̄tib
oīs cum sens armor, cū menippo ~ poli
phanta ducib; ad p sidiū socior, pfectus
ab dimus pachaiā boetiaq; ~ euboeā occu
mus castris et metatē in thessaliā pueit.
Ibi alii maiorē afferentes tu multū flu
tuis occurr, dardanos in macedoniam
effusos, ozestide q; ā terre, accelerauisse ~
manifestū capit. famāq; inf barbaros
celebrē ec, philippū occisum expectingē
eaq; cum pplatoribus agr ad sitionē pugn
uit. iarbeq; illatus impetu eq ad emi
nentē ramū cornu altere grauiter pfire

Celebrate pho
lidis sulpitius
pdan fanat agrē
pho emisso ludo
expectatus p
dotores palato
oppue.

H iussis

phō equat se
ceteis amici de
posito insignī fa
libidine magis
tuisse ecet
mapnide.

vastat pho ē acheos. agē
echor. eiq; aute ē romanis
a sulpitio nocte submissis q
pugnat. fieq; isigē pugē
tepe cadere. q equo iuuē
nato.

pluī inme deūq; cū ia
impar certamē esset =
a suis atq; altero equo
tiectus fugit. eo die
sulpicio

gir. Jo inuentū ab etholo q̄dam platū q̄ in etholiā ad serchleū cui notū erat insigne galee, fama interfecti regis i uulgauit. p̄ p̄fectione ex achaia regis sulpitius egin̄ classe p̄fectus, cū attalo sese coniūxit. achei cum etholis celeriq; hauq; procul messene p̄spa pugna fecerūt. Attalus rex. 7 p̄. sulpitius egine hibernar. Sentu hui anno. c. quinto cōs. dictatōe commotor ludoq; faciē ex causa dicto. l. manlio torq̄to. ex uulnie — monit. Aly incaupana mō tuū tradunt. Jo q̄ nullo an bello accō rat. duo consules sine memorando p̄lio interfecti, uelut orbā rē. pu. relinq̄ rent. Dictator manli magistrū equū sibi tū ecl. cum erat orsus. Quo die p̄mū est habit. ludos magnos facē dictatorē uisum, qs meminī. p̄. urb. c. flaminio. cū. f. iulio cōs. fecit. 7 iquinquēnū uouit. Tū dictator 7 ludos fec. 7 in sequēs lustrū. Lecto cum duo consulares exercit. tā ppe hostē sine duab; cēnt, omib; alijs o missis, una p̄ p̄pua cum patres ppl'm q̄ necessit cōs primo q; tpe candi ut cos potissimū crearet, quor utus fal tura afferre p̄nuncia cēt, cū toto eo bello dāpnosa, p̄ p̄ē ac feruida igem impator fuissent, tū eo ipō cōs nūm cū p̄dente ex ferendi ci hostē manum sine copia nāti fraude lapsos cē. Lecto cōs in nouos tales mixtos noīs. i. pe cisse in noxijs exercitib; temeritate p̄ior consiliū capitib; dāpnasse. cū ēcūspiceret patres q̄sna cōis. facēt, longe ān alios eminebat. c. claudiū nero. 7 collega q̄rebat. Et uirtū q̄q; cū eg̃ia educebat, si p̄mptiorē accre q; q̄ tp̄a belli postulā ret, aut hosti hānibal. tēpandū acte ingenū cui. moderato. 7 p̄rudenti uiro aduncto collega censebat. Q. luū erat, multis annis ān ex cōsulatu p̄ri iudicato dāpnatus. Quē ignominiā adeo egre tulerat, ut tris mugiret 7 p̄multos annos. 7 urbe. 7 oī cetu careret hoīū. ac tanuo fermē p̄ dāpnatiōē anno. Q. claudio marcello et. Q.

nali leuui cōs reduxer eum in urbē. q̄ erat ueste obsoluta, capillo q; 7 barba p̄missa. p̄se referens in uultu habituq; insignē memoriā ignominie accepte. l. uetum. 7 p̄. lucani censōes, eū tonsū 7 squalore tenuē. 7 in senatū uenire, fungiq; alijs publicis muneribus coegerūt. Q. tū q; aut ultro absentiebat, aut pedibus i sententiā ibat, donec cognati hoīes cum cā māq; huius macati cum infamia eius agere tā tē cōgit in senatus ul' suā causam di cē. Tū ex tanto in tuallo audit, cōiurat ora hoīū in se. causaq; sermonib; indig nissima app. facta. magnq; id dāpno fuisse q̄ tam g̃ue bello nec opa nec filio talis uiri usa res. p̄. eēt. c. nero ni neq; cū. fabiū. neq; m. ualiū leui nū dari collegas posse, q; duos patricios creari nō liceret. Eundē causam in. t. manlio eē p̄ q; q̄ recusasset delatus consulatus recusaturq; eēt eq̄ gium, par solui fore. si. q. luuū cū claudio collegā adiūxissent. nec p̄. mitionē eius rei ortā a patribus ē aspnatus. in eam rē incautiore, is cui deferebat honos abnuebat, leuitatē cunctans accusans, sordidati rei nō mixtos cū uiris togā uulto offerre. eosq; honores penasq; congeri. si bonū ducēt, q̄ ita p̄ nouo consuissent, q; ita male ēcepto ponē consulatu altius celeriq; tali aq; arguentē 7 queretē castiga bant patres 7 q̄ fuiū memorantes reuocatū cēsorio, patria pulsū, sede sti restituisse. ut parentū sententiā, sic pa trie patiendo ac ferendo lenitatē. Annus hoīs cū claudio cōs. m. luuū fecer. p̄ die tuū eius diei, p̄ tores comitia habita. p̄ tores cūti. l. portii hami. manli. t. 7 hostilijs catones. Comitijs p̄fectis ludisq; factis, dictator 7 magr. equitū magistratu abier. Cū terentius natio in etruria p̄ p̄. missu. ut ex ea p̄uincia hostilius tarentū ad eū exercitū iret q̄ se. t. manli cōsma re legat iret, inseretq; ibi gereret. simul q̄ olimpie ludicrū ei estate futurū erat, q̄ maximo cetu celebrāt

post ꝓfectionē p̄. sulpi cōs attalo cōiungit 7 achei cū attalo ꝓpā pugnā ferunt

Comi cōs dictatōe dicto moritur

de comitijs cū anni ca uali ꝓsidatē in uno q̄ tantū c. claudiū

fuouit

l. p. p.

creato ostili

sermocinat agrippa 7 pmiscat

ut ſi tuto poſſet poſſ; aduret ad cōſilium.
ut qui ſi ch bello ibi p fugi; ut tarentinū
caues relegati ab hannibale eēnt. como
redurent; ſi reſtq; ſua oīa hys q̄ añ bellū
habuiſſent reddē. p. r. Quia piculoſiſſi
mus annī inmunē utebat; neq; ſolē
unt. p. erant; ſ cōſules deſignatos
oīs uſi; q̄m p mū eos ſortiri puncā
& paſcē q̄ quos eor; puncas quē hoſtē
habēt uolebant. De reconciliatiōe & grē
gor; in ſenatu actū ē; p̄ncipio facto
a q. fabio maximo. ſ municipie aūt
nobiles int eos erant; & acerbiōes eaſ
indignitates q; liuio ſua calamitas fecā;
q̄ ſp̄tū ſe inea fortuna cēdebat. ſ atq;
his mag; inplacabilis erat; & nichil op̄
ē reconciliatiōe auebat. acus & itēq;
oīa geſturos. timentes ne creſcendi
ex ſe minime collegę poteſtas fieret.
Vic tam auctoritas ſenatus; ut poſi
tis ſimultatib; communi conſilio.
adminiſtraret. re. p. puncie hys ñ
p̄mixte regionib; ſic ſupioribus añis
h duiſſe extremus italie finib; alti ad
uſus hannibalē. bruttij. lucani. altēq;
gallia aduſus halcdrubalē; quē ita al
pib; appinquare fama erat; cectū. ex
ercitu; e duob; qui in gallia quicq; in
ettruria ē; addito urbano eligeret;
quē mallet qui gallia ē; ſortiretur. cui
bruttij puncia euenſſ; nouis legioib;
urbanis ſcriptis; uetius mallet cō fu
lū prorogi anni exercitū ſumeret. re
liqui aūt a cōs exercitū. q. fuluiū proc
ſul acciper. eiq; iannū. ſ ipſū ē; & cō
muniter hoſtilio cui petruna tarentum
mutauerāt puncia p̄torēq; capuā le
gio una data ē. cui fuluiū primo anno
p̄fuerat. De haſdrubalis aduentu iam
liui cura indies creſcebat. q; aſſiduē ſui
p̄mū legati nūciabāt; eū in gallia tri
greſſū; erectos q; aduentu ei. q; ma
gnū pondus auri attuliſſe dicēt. admi
ceri; auxilia conducēda gallor; a cōs.
miſſi ceū cū his legati ab. r. ſcer; antī
cyras. & q. reū ad ſe inſpicēdā; qui reti
ler miſiſſe ſe cum maſilienſib; duab;
qui p̄ſpites eor; p̄ncipes gallor; oīa ex

ploꝛata referent; p̄cōpto hale has drubā
lem in gentū iā coacto exercitu; primo ne
re alpes tēctarū; nec tū ei quicq; aliud
moꝛari; in q̄ dauſe hieme alpes eēnt.
Julcū. q. marcellū. l. aquilius petus
augur ceāt. maugurat̄q; ē. in. cōcili
colabella. rex ſacꝛoꝛ maugurat̄us ē in
lcū. q. marcū. q bienuio añ moꝛtuus
erat. hoc eod anno. ſ luſtrū. cēſui ē a cē
ſoꝛib; p. ſempnio tuditano. ſ m. corne
lio cethego. cēſa ciuiū capita. c. xxx
vij. milia. c. vij. minoꝛ aliq̄nto nuꝛ
merus q̄m q̄ añ bellū fuerat. eo anno
p̄mū ex q̄ hannibal in italiā uenſſ; co
mitiū tectū ē memoꝛie pditū ē; et
ludos. rōs. semel inſtituꝛatos ab edilib
curulib; c. metello. & c. iulio. ſ plebei
ludis biduī inſtauꝛatū a manilio. & q.
cecilio metello. edil pl. ſ tria ſigna æ
ficem cetē. nouis epulū ludoꝛ causa.
Conſulatū iñ meunt. c. claudī nero. ſ
m. liuī itē. Qui q̄ deſignati puncas
ſoꝛtiti erant; p̄cēs ſoꝛtiti uſſet. c. hoſti
lio urbana euenit. addita ſ pegrina. ut
res inpuncias exire poſſet. a ſilio ſar
dinia. c. manilio ſicilia. l. poꝛtio gallia
euenit. Q̄ūq; legionū iti. ſ xx. ſ in
puncie dimiſſe. ut une conſulum
eēnt. iiij. hiſpania habēt. tres p̄oꝛes
binas inſicilia. in ſardinia. ſ gallia ſ
binas. c. cetenū in etruria duas; q̄ ful
uiꝰ cēa tarentū. ſ talentinos unā. c. ho
ſtilius tubulus capue; cnē urbane ut
ſcribēt. p̄mus q̄tuoꝛ legiomb. pp. ebu
nos cāut. ut in ceteras cōnes; uiſſeꝛt.
p̄q; cōſules; pficiſceꝛēt. no uendiale ſactū
fuit; quia uebis de celo lapidauerat. ſub
unius; p̄ligij ut fit mētiōē; alias q; nūciata
ē. int̄ea ſecē nouis. ſ luci in mariceꝰ. te
celle muruꝰ. ſ portā de celo tacta. ē. in
nenſes fibili q̄ ceēt; audiebant; ſangui
nis riuū in porta fluxiſſe. ſ capue lup̄
nocte portā ingreſſū; uigilē lanauāt.
& p̄curata hoſtijs maioꝛib; p̄ligia. ſ ſu
pplicatiō die unū fuit; ut ex decreto pō
tificum. ſ hoc item nouendiale inſtau
ratum. q̄d in marinis luſtro lapidib; ui
ſum pluere. libatas religiōe mētes ſbanc

de reconciliatione cōſ

Cenſus ciuiū

al' cōſ

pdigia

rursus nūciatū infantē ee q̄dam puē
lle magnitudine tū mirandū. q̄m qđ
si q̄ ut simue bienno añ incert masc
an femina eet natus erat. Jouī arus
pices ex etruria accitu fedus ac pce pcu
gnū dicere/ exercitū ag romano/ pcul
sce structu alto imergendū uulnī imā
cā cōdere/ puectūq; immane/ piecet decreuē
cerne ite pontifices ut ūgines tnouē
ne purbem eūces carmā canēt. Jo
cum inuonis sluforis ee discederet cō
ditū abluno poeta carmē tacta de celo
edes manentino iunonis regine/ pcu
gnūq; ad matronas ptinē aruspices
cum respondisset. concp diuā placarī
ee. ediluū cui ecluso incapitoliū con
uocat ce quib; iurbe romana intercp
decanū lapidē. aburbe comulta eent. ipe
mise .v. et xx. delegēt adquas ex ordinib; stipe
conferent. Inde conum pelus aurea
facta. latacp manentinū. pure castecp a
matronis sacrificatū. Confesti ad aliud
sactificium eūdē. duc abdece uirs edicta
dies. cui ortho talis fuit. Ab ece apollinis
bues femine duc albe. porta carmentalē i
urbē ducte. pceas duo signa cupissā. ea
iunonis regine portabant. Tum septē
et xx. uirgines longā indute uestē. cam
inuonē reginā canentes ibant. Illa
tempestate forsitan laudabile rudibū
ingeniis. nē abhorrentes. et conditū
fuit referrē. uirginū ordo inē sequebantū
x. inū. coronati laurea. pertentatcp aper
ta uigario uico in forū ueniē. Jnforo
pompa ostistens p manū recte data. ūgi
nes sonū uocis pulsu pcussū modulātes
incessert. tū uico tusco uelabracp plou
tū forum inclinū publicū atcp ecem
iunonis regine prectū. Jbi duc hostie
ap. uirs immolate. et simulacra cupissea
inde illata. Quib; rite placatis. dilectū
cōsules habebant. acis intentus cp q̄
poribus annis quisquā meminerat habi
tū. Jtam. et belli timor duplicat nouo hosti
in italiā aduentu. et minus iuuentutis
erat unde scriberet milites. Jtacp colo
nos. et mātimos qui sacro scām uocati
onē ducebant habē. dare milites cogebāt.
quib; recusantib; echre indictem certā ut
quicquisq; iure uocaticē haberet. adsena
tum deferret. Eadie hi pp. adsenatū uenerē
quib; recusantib; echre indictē etiam ut q̄qsq;
iure uocaticē habēt. adsenatum deferret.
Eadie hi pp. adsenatū uenerē. lostiensis.
allienſis. fanius. aurunas intuentis si
nuessani. et asturo magni senatus. Cum uoca
ticēs suas quisq; pp. recitaret. nullius
cum italis hostis eet. pter antiatē hostiesq;
uacatio obtuata ē. Eatcp colonias. uni
uersos iure uirorū ad sacra stipē dies. xxx. ñ
processaturos se eet. mensa colonie fue
re nec hostes in italia eent. cū omīs cen
serent primo q̄ tpe cōsulib; eundum
ad bellum. Hanc. et hasdrubalem occupare cū
ee descendentem ab alpib; ne gallos cis al
pinos. neue etruriā et recentē in spē rerū
nouarū sollicitaret. et hannibalē suo ppio
occupandū bello. Ille emergē erbruttij
atcp obuiā fit ire possit. Huic cunctabat.
parum fidens suas puincias exercitib; ac
Collega eius duob; consularib; egregijs et
exercitib;. et tuo cuiq; claudius tarenti p
ect electicē habēt. intulatcp mucem
de uolonib; reuocandis ad signa. sena
tus libam potestatē consulib; fec. et sup
plendi uim uellent. et eligendi de oib;
exercitib; q̄s uellent. p mutandicp ex
puincijs quos ere. p. censerent ee tra
ducendi. oia cum summa concordia cō
sulum actu. nolentis. una reuocesima.
et xx. legicēs scripti. manipulis robore au
xilia. ex hispania q̄ a. p. scapicē linuo
mussa. quida ad id bellū auctores sunt.
octo milia hispanor. galloz q̄. et duo et
milia de legicē militum equitū. cece. decē
mixtos numidas hispanos q̄. nī. luc
tiū has copias nauib; adduxisse. et sagi
tariorē funditorē q̄. ad. xxx. ex sicilia. c.
manipulū misisse. Auxer. f. tu multi
lutetie ex gallia allate a. l. porcio. pī.
hasdrubalē mouisse ex hibus. et alpes
transisse. Octo milia ligurū ēscripta ar
mataq; q̄ uictum se trāsgressō in italiā
ee. flui mitteret in ligures qui eos bel
lo occuparet. secū in italicū exercitū q̄
ad tutū putaret. pgressurū. Ex lutetie

delectus equitū

de adiectis ad duo milia et ccc equitū

cōsules raptim confecto dilectu maturiꝰ
q̄ constituerāt exire cogeī. eaq; mīte ut
q̄ cōīs hostem in sua puincia ēt inuecī.
ut neq; cōuigi neq; conferre inuicē
iures pateī plurimū ieam rē aduuit
opinio hannibal q̄ ītlīa estate trāsitu
rum in italiā fremē crediderat. recordā
do que ipē in transitu nīc rodani nīc al
pium cū hoībꝫ locis q̄ pugnando pgn
q̄ mīses exhausisset, haud q̄q̄ facilē
aditū q̄ transitū expectabāt. ea tarde
monuēdi exhibitis causa fuit. Letīm hā
dubali. sua. ꝯ alioꝝ spe oīa celeriꝰ atq;
expeditiꝰa fuīe. ſlō enī receptiunt in
aruertu eum. dein cepsq; alpe gallice
atq; alpine gēs. ſ. ꝯ secute sunt ad bel
lū. Et cum p̄munita pleraq; tūsitu
frīs q̄ antea inuia fuerāt ducebant.
tū. ꝯ duo cēnī annoꝝ affluentiꝰ inde puis
alpibꝫ factis. inīmutiꝰa iā hoīū trāsi
bant ingenia. ſ nuīati nāq; antea
alienigenis. nec uicē ipi aduenam
in sua tīa adsueti. oī genū humano inso
ciales erant. Et p̄mo ignari q̄ penus
p̄gēt. suas rupes suaq; castella. ꝯ preꝰ
hominūq; poam petu ēciebant. fama d
inde punicī belli. xv. annū ūrebāt sati
ecciuerāt nīā tantū alpes ēe duas tan
tū p̄ualidas urbes magno inīse ma
nis trāꝰ q̄ spacio discretas. de impio ꝯ
opibꝫ ēnare. hec causse apuerāt alpes hā
dubali. Ceterū q̄ celeritate itineris
pfectum erat. ad moꝝa ad placentiā diu
frustꝝ obstitēt magīq; oppugnat corru
pit. Erecticerat campestris opp̄ di facilē
expugnatiōē ēe. ꝯ nobilitas colonie
induxerat eum magnū se exercitū eius
urbis trorē. ceteīs ratū iniectuꝝ. ſlō
ip̄m solū ea oppugnatio impedīt. ſ han
nibalem p̄ fama transīt eius tanto spe
ctua celeritōē iam mouentē exhibitis o
tinuerat. Quippe reputātē nō solū
q̄m lenata urbiū oppugnatiō eēt, si ꝯ q̄
ipē frustꝝ eam illam coloniā abtrebra
uictoꝝ regressꝰ cemptassī. Consules di
uīsis itineribꝫ pfecti aburbe. uelut in
duo parīt distenderāt curas hoīū simī
recordantū q̄s p̄mus aduentꝰ hānibal

intulisset italie duces. simul cū illa augēt
cura. quos tam ppinquos urbi atq; impio
rio sedes, ut ceteꝝ tpꝝ utrobiq; reg. p. pspe
regerētur. adhuc adusa sedis p̄ dōm
ad id tēpus certa eē. cum in italiā ad tēī
finem. ꝯ ad annuas p̄cipitassī romani
res, pspa bella in hispania alia sup alia
duces duobꝫ egregiis ducibꝫ amissis, omo
exercitus ex parte celessī multa secla i
talia sicilia q̄ gesta q̄ latā rē. p. exce
pisse. ꝯ ipm in italiā locī q̄s in ultimis
tīis oris alem gerēt bellū, spacū recli
se ad respirandū. nec duo bella in italiā
accepta, duo celebrium nois duces cīū
stante urbe romanā. ꝯ unū in locī totā
pene molē omē on incubuisse. qui eoꝝ
por uicassī in cum altero iunctiuꝰ ꝯ
rebat. ꝯ primus annꝰ lugubris, duoꝝ
consulū funeribꝫ. his artib; annis hoīe
degredientes in puincā cōules, p̄secuti
sunt. memoīe, pditū. ſ plenū ad huc
ira inanes. ō. bellū, p̄ficiscente, mone
ti. q̄. fabione p̄usquā genus hostū nos
ſ teme manū conseereret, respondisse,
ū p̄mū hostū agrū conspexisset, pugna
turū. cum q̄reret causa que eēt festinādi
aut ex hoste eḡiā gl̄iaꝫ inq̄, aut ex ciu
bꝫ uictus gl̄iuū meritus, certe. ꝯ finē
honestū capiaꝫ. p̄inq̄ dauī consul in
puincā ueniret, p̄ tremū finē ag
lartam ducentē in salentinos exercitū
hānibalē, cū expeditis coh̄tibꝫ adhoē
ē. hostilius tubulus, impōsito agmini
fibilē tumultū intulit. ad triginta
milia hominū occidit. noue signa mi
litaria cep̄. ꝯ ouerat exhilerus ad famā
hostis. Q. claudī qui p̄rbes ag̃ salen
tinū cast̄ dispositā habebat. ſ inq; nec
duobꝫ exercitibꝫ simul cōfligeī hān
bal, nocte cast̄ ex agro tarentino mont
atq; imbruinos concessit. Claudius
in salentinos agrū ꝯ uit. hostilī capuā
petens, obuī ad uenusiā fuit. cōs. clau
dio. ſ bi exercitu exercitu electi pedit.
xl. milia. ꝯ equites quibꝫ cōs, ad usus
hannibalē gereret. reliquas copias hosti
lius capuaꝫ ducē iussus. ut q̄. fuluio, p
cōsule. traderet. hannibal undiq; ēcto

placentia

|: plapsā eā ereuisse. posteri
tū in hispaniā

|: castra

|: uiuū ad

exercitu. quē hiberna aut ip̄ehoijs ag
gruttij habiat; in lucanos ad grumtū
uenit. spe recipiendi oppida que p̄me
tum ad romanos, defecissent. Eo dē
anenusia. cōs. rōanis exploratis itine
ribj cōtendit. xx. fere. 7 quingentos
passus cast̄ locat ab hostē. Cui nūcia me
nibj ppe nūctū uenebat penor nallū.
quingenti passus intererat. cast̄ puncti
ac romana. inf̄ucebat campus, colle
munebāt. muri sinistro lati. carthā
ginien sium, dext̄ romanor, neut̄ suspe
ti qđ nichil silue nec p̄ad insidias late
bratū habebāt. Immedio cāpo abstatio
nibj p̄cursantes, et amnis haud lati
gna dictu serebant. Jo m. f. q̄rere
ap̄petebat, nec abire hostes pateret hā
nibalē. Inde cupies totis uiribj ma
ciem descendebat. Cū. cōs. igressio
hostis usus, q̄ min̄ intā aptis collib;
timeri insidie potenāt, quinq; cohor
tibj additis quinq; manipl̄is, nocte
iugū supare. 7 altis collibj cōstēe in
bet. Et ut gressi tēp̄ ex iniūctis. 7 aggredie
di hostes. f. claudiū asellū tē. mil. 7 p̄.
claudiuj p̄f. sociū eq̄ cet; qđ cum fie
rebat. Jam lucē p̄ma copias omnes pedi
tum equitūq; in acie ceruix. Paulop̄ 7
ab hānibale signū pugne p̄positum
ē. clamorq; in castris ad arma discur
rentiū ē sublatus. Inde eques pedes
q; certatū portis ruere, ac palati per
campum ap̄parare ad hostes. Qđ ubi effuso
cōs. uidet, tē mil. tie legiois. c. arti
culeio imp̄at ut equites legionis q̄
to maximo impetu possit in hostē emit
tat. Jta pedore in cōpositos toto pas
sum se cāpo fuchisse, ut sterni obtetiq;
p̄ p̄ instruant̄ possint. Hō dū hāni
bal castris exierat, cū pugnantiū cla
morē audiuit. utrāq; exercitat tumul
tu rapti ad hostē copias agit. iā p̄mo
occupauerat equites stror pedestrium
7 iā prima legio. 7 dext̄ ala p̄lū imbat.
Jn compositi hostes ut quicq; aut pe
diti aut equiti casus obtulit, ita cēsert
man̄. crescat pugna subsidijs. 7 peū
rentiū ad cāmn numero augetur, 7
pugnantesq; q̄n minuere exercitu et 7
duci uetent haud facile ē inē tumultū
actorē instituisse hannibal. in color
tiū ac manipulor decursu p̄colles 7
clamor ab ēgo auditus, metū ne inē
dutarent castris iniecisse. Inde pauor
incussus, p̄ propinquitas castror breuēq;
fugam pulsis fec̄. equites enī ēgo in
trebuit. intransiisa lata inuaserat colō
tes, sociis collibj nuda ac facili dcēū
tentes. tam sup̄ octo milia hoīū ccciisa
sup̄ septingētos capti. signa militaria. iiij.
accepta. elephanti iiij quor nullos usū
in repentina ac tumultuaria pugna
fuisse. nūj. ccciisi. duo capti cū rōāor sci
orq; uictores cecidere. Postō die pen
quieuit. Cōsul in acie copijs ductis
p̄cessit. neminē signa conī efferre uidit,
spolia legi cesor hostiū. 7 suor corpa col
lata in unū spectaculi uidit. Inde insequēti
bj continuis diebj aliq̄t ita instituit pō
tis. ut ipse inferret signa nideret, donec
hannibal tota uigilia crebris ignibus
tabernaculis q; q̄ pars castror ad hostes
ūgebat. 7 numquis paucis q̄ui allo
rorsusq; se ostenderet relictis p̄fectus
apulia; intendit. Vbi illuc successit
uallo romāa acies. 7 numide ex cōposito
paulisp̄ in portis se uallicq; ostētauē.
frustāticq; aligndiu hostes, ceteris eqs
agmē suos assequūt. Consul silētio
in castris. 7 ne paucos quidē q̄ prima
luce obambulauerāt parte ulla cerne
bat. duob̄ equitibj spectatū in castr̄ pre
mulsis, p̄q; satis tuta oīa ee exploratū
ē, inferri signa iussit. Tantūq; ibi
morat, dum militēs ad p̄dā discurr̄.
Receptui ceū cecinit. multoq; ante
noctē copias reduxit. Postero die p
ma luce, p̄fect̄ magnis itinerib;
fumā. 7 uestigia agminis seqns, ha
ud p̄cul uenisse hostē assequit. ibiq;
tumultuaria pugna fuit; sup̄ .xv.
milia penor cesa. Inde nocturnis mō
tuusq; itinerib;q; penus ne loci pu
gnandi daret, meta pontū petiit.
hāno inde ab senū p̄fecto eius loci p̄fu
git, inbruttios cū paucis ad exercitū

pugnat claudi
nero cū hānibale
i lucanis inde
insequit eū quo
cūq; tendit

|| modo

al' repositi

7 fuga pauis
facta capta
est. minor
q; cedes fuit

nouũ cõpandũ mittit. hãnibal copi
eius aduas aduntis/ ne nusq̃ retro q
bi ueneãt itinerib; repetit. atq; inte
cantabrũ proelit. fugã nero uestigi
hostis absistere/ q. fabiũ cum me
ta pontũ ipe phiscoeret/ in lucanos
ne regio ea fine phdio eet arcebat.
Inde ab hasdrubale pq̃ a placentie
obsidione absẽsit. iij. galli equites. i
duo numidę cũ literis missi ad hãni
balem cum p medios hostes cotũ fẽme
longitudinẽ italie emisi eent/ dum
meta pontũ cõtẽ hannibalẽ fecit.
incerti itinerib; tarentũ delati. a quib
pagtos pabulatoribꝰ. f. ad. q. claudiũ
p. p̃. reducunt. eũ primo incertus in
phiantes respõsis/ ut metus tormẽto
rũ ad motus fuerẽ uã coegit/ eruc
runt literas se ab hasdrubale ad han
nibalẽ ferre. cum his literis hẽ erant
signatis. i. ueligno. tñ. mil. duce
di ad claudiũ cõs. trãdunt. dne si
mul time sanniti phdi causa misse.
Q. ũ ad consulẽ puenet/ literaq; lec
te p ordinẽ lẽ sunt. et ex captiuis pẽ
tato facto. tũ claudius nõ ro tẽpus
cẽ rei. f. uat q̃ consilijs ordinandis
puincie fuit quisq; similꝫ p exercitꝰ
suos cũ hoste destinato a senatu belli
gerret/ ante nouũ aliquid ipulsum/
opinatũq; si ceptũ nõ mutaret/ ap a
ues q̃ hostes fugã fuceret/ ppetra
tis/ minagna letiã ex magno me
tu uteret/ lucreẽ hasdrubalis. f. ad
senatũ missis/ simul. q. ipe pates
cõscriptos quid paret ecoret/ ut ei
in ubria se ecturũ fratri hasdrubali fẽ
sebat/ legiões a capua. f. arcessãt.
dilectũ. f. habeant. exercitũ urba
nũ ad uarniã hosti oppnant. hec
senatui scripta. p̃ missi itẽ pagtim
largitate/ martiçinũ. ferentanũ.
q̃ exercitus ductũ erat/ ut oĩs ex
agis urbib; q̃ commeat patos in ilin
ad uescendũ ignauã referret. eqs/
armatq; alia pduceret/ ut uehicu
fessis copia eet. ipe ex toto exercitu
ciuium sociorq; ꝙ robore erat re
legit/ ser milia pedtũ. x. equites. p
mittit occupare se in lucanis pri
mã urbẽ punicaq; ea phidium
uelle/ ut aditꝰ pati oĩs eent/ p fect
nocte flerent in picenũ. Et cõsul
quid ẽ ipius maximis itineribꝰ pote
tat ad collegã ducebat. reducto. q.
catio legato qui castris preet. Rome
nõ minꝰ rumoris actu multus erat. q̃
fuerat biennio añ cũ cast punica/
obiecta. f. menibꝰ portisq; fuant.
fleq; satis q̃ stabat aĩs tã aut audaĉ
ter cõs. lauaret. utru pterarent ne.
apparebat. quo nichil iniquius est
ex euentu fama habituꝰ/ castra
ppe hannibalẽ hostẽ relicta/ sine du
ce/ cum exercitu cui detractũ foret
ẽ qd̃ roboris/ ꝙ florꝰ fuerat/ et cõs.
in lucanos ostendisse it̃ aut picenũ
et gallia peteret/ cast relinq̃ntem
nulla alia re tuciora q̃m errore ho
stis qui ducẽ inter atq; exercitꝰ parte
ab ee ignorabat. Quid futurũ fuit
palaꝫ fiat/ et ut aut inseq neronẽ ci
ser milibꝰ armatoꝝ p fectũ hãni
bal toto exercitu uelit/ aut cast im
acte pte relicta/ sine uiribꝰ sine ipi
sine auspicio. Veteres eius belli
clades/ loco primo anno i effectu
trebant/ et ea ora accidisse/ cũ unus
impũ/ unus exercitꝰ hostiũ/ in talia eet.
Huc duo punica bella facta. duos
ingentes exercitꝰ/ duos ppe hãniba
les in talia eet. Quippe/ hasdruba
le patre odẽ amilcare genitũ/ eq
in pigritia ducẽ/ p tot in hispania
romano exercitatũ bello/ gemina
uictoria insigne/ duob; clucib; cũ
clarissimis exercitib; delectus. Hã
ti neris quidẽ celitate ẽ hispania/
celtarũ ad arma gallicas gentib;
multo magis q̃ hãnibalem ipm gla
ri posse/ et ppe nihil e legis huic oe
gisse exercitui/ quib; ille maiorem
partem militiꝰ fame ac frigore q̃
miserrima montis gremẽ fuerant amu
sisse. Adiacebat et pri rex hispanie
haud cũ ignoto duce. ẽ neronẽ cõ

dẽ mutatõe
hasdrubal ad
Amilcare
a se captus

Audax ppositũ
claudij et audaĉ
ẽ i umbria
ad collegam

Ptutiliamus

amimu

-ho.

H in eo

f. annos

Tessera d̄nus vt missua quelibꝫ vt d̄ bellicꝰ signū vt tuba qua hostes minari vemētes ꝫt amp̄ ꝫ sig hostilꝫ vt hospitalꝫ ꝫt amp̄ pro Talo vt alea et pro Tabula vt ymo ꝫt dicūr quadrati lapides admodū tuborꝫ vnde parmēta sterni ꝫcōm hugwicc

gllium siquē malo impetu occ̄pt̄ eius forte haud secꝰ q̄ puerum cōsētendis fallaciis conditionib⁹ pacis frustratus eluisse cōā maiora ⁊ uō p̄fidiā hostium/ minora sua metu intp̄te semp̄ i deteriora inclinate ducebant. Nero p̄ tantum intuallū ab hoste fecerat/ ut de tegi cōsiliū satis tutū ēet/ paucos milites alloquit. Negat ullius consiliū imp̄ris in specie audati/ re ipa tutius fuisse q̄ sine/ ad cētā eos se victoriā duce. Quippe ad qđ bellū collegā nō aīq̄ ad sagacitatē/ ipius/ pectū atq; date absentiu copie fruissent/ maiores instructiores q; q̄ si adesset ipe hannibal ut/ p̄fectus sit/ eos ipos quicūcūq; uirū momētū addituri/ rem omnē inclinaturos/ audito tum in itinere/ nā ne an audiret datum opā/ alterū cōsuleret/ alterū exercitum aduenisse/ haud dubiā victoriā facturū. Fama bellū confice/ ⁊ patuis momēta inspici metuq; ipelle aios. Ne quid ex re bū gestē pares/ fructū ppe/ omnē ipos laturos. Semp̄ qđ p̄tremū adiectū sit/ id rei totā uim tenuisse/ Teneret ipos quo concursu/ q̄ admiratiōe/ quo fauōe boū/ et suū celebret/ ⁊ hercule p̄instructa oīa ordinib⁹ iuuor⁹ mulier⁹q; undiq; ex agē effusor⁹ uisē uota/ ⁊ preces/ ⁊ laudes ibant/ illos p̄sidia rei. p. iudices urbē romanē impiq; appellabant. In illor⁹ armis dextrisq; suas/ ⁊ libū suor⁹ salutē/ ac libertatē repositā ee/ Quos dea q; precabant/ ut illis fauētū et felix q; pugna/ matā ee hostib⁹ victoria eēt/ ⁊ damnarent ipi uotor⁹ q̄ phi fuscepissent/ ut quē admodū nē solliciti p̄sequerent eos/ ita paucos p̄oces leti victoria obuiam irent/ ⁊ mutuē inde pse quisq; ⁊ offerre/ ⁊ fatigare p̄ cibꝫ/ ut q̄ ipis inuitatisq; usui eēnt/ absq; potissimū sumeret/ benigne omia cumulata dare/ nodestia certare multes/ ne qđ ulē usui/ necessariū sumēt. Nihil morā/ nec abligurus/ nec sub listē cibū capientes/ diē/ ac noctem/ ire. uix qđ satis ad naturale refectū corpꝰ eēt quieti dare/ Et ad collegā p̄missi erant qui nūciarent aduentum/ nec tuncta ret q̄ clam an palā/ in diuinā noctu uenit/ an ee nelleri hostē/ an alij consice cassos. Nocte dā minare melius usum ē. Tessera p̄fect aluio. cōs. data erat ut tribuni tribunis/ centuno centurioni. eques equiti/ pedes pedite acciperet. Neq; dilatū cast op ee/ ne hosti aduentū alterius cōs. sentiret. Et colortatio plurū in augusto tentoriū facior⁹ fuisse erat/ qđ claudiani exercit⁹ nichil ferre p̄ arma secum erpeditos tulat. ceteri in ipo itinere aut cum uolūtariis agmen erat offerētib⁹ sese ultro ee ib⁹/ quos ētati noīa dantes si quor⁹ corpis specie roburq; uirū aptū militie uidebatur/ conscripserat. Ad sena cast alterius cōs. erant/ ⁊ quingentos ferme in passus hasdrubal abierat. Itaq; cū ibi appropinquaret/ tectus montib⁹ substitit Nero/ ne an nocte cast ingrederet. Silentio ingressi/ alius quisq; ordinis hoīb⁹ intentor⁹ animos ad ducti/ cum sūma oīū letitia hospitalit excipiunt. Postero die consiliū habitum/ an. ⁊. portā luciam. p̄tor fuit/ ⁊ cast victa consiliū castris habebat/ an aduentū eor⁹ placa alta ducento exercitum/ in insidē angustos saltus ut transitū clauderet/ ñ ablatē aut ego exp̄ēret agmē ludificat hostē/ hoīb⁹ armis belli fuerat. Is tū in consilio aderat. Multor⁹ eo inclinant sententie/ ut/ diū fessis uia ac uigiliis reficeret milites/ Nero simul/ ⁊ ad nouendo hostē parnos sibi sumēt dies/ tēpus pugne/ differēret. Nero nō suadē/ insistere sūma opa instare reinstruit. ne consiliū suū qđ tutum ceritus fecisse/ temerariū mouendo faceret. Error q̄ nō diutinus futurus eēt/ uelut torpentē hannibalē nec a se sua fine duce relicta aggredi. nec ad sequendū se ee intendisse/ an q̄ se moueat celeriq; in apuliā. q̄ placando spacium hosti det/ eum ⁊ illa cast pelle annibali ⁊ aperire in gallia rē/ ut potiū ū uelut hasdrubali coniungat. Et tiplo singulū dandū ⁊ eundū in acie/ abuce diumq; et roe hostiū/ absentiuq; diu nap

·uero

Nero ia ꝑma collegę Allegat milites ⁊ retegit suū cōsil' ꝑ mittit ad rpm collegi sibiq; cōiungitur

Equitū

·Ho·

recedere

al' ad ciem

l' militib' pfectis iaz militia ⁊ iuuenib⁹

Consiliū mei. roma noz

l' reuitat

l' pritiuz

illi sciant cum paucioribꝫ nec hi cum
plibꝫ ⁊ualidioribꝫ rē ēc. ¶ Consilio dimi
sso, signum pugne ꝑpōit. confestiq; i
acie ꝓcurrunt. ⁊ Jam hostes añ castꝝ in
structi stabant. mōram pugne attulit,
q; hasdrubal, ꝓuectꝰ añ castꝝ instructi
stabant. Mōram pugne attulit, qđ
hasdrubal, ꝓuectus añ signa cum pa
ucis equitibꝫ scuta uetā hostiū nota
uit, q; añ urgebāt. ⁊ stringō lōcēs equos;
multitudo q; maior solitā uisa ē. ¶ Cas
citatus enī id qđ erat receptui, ꝑcep
it. ac misit ad flumī uñ aq̄bant. ū ⁊
exapi aliqui possent. ⁊ notam cēteris sig
forte aduſtionis colonis ut ex recenti
usa ēent; simul cūm uehi castꝝ iubet, ſpe
cullatiq; nō auctū aliq̄ parte sit uallū
⁊ ut attendant semel bis ne signū
emat incastrīs. Ea cum ordine oīa ēent,
castꝝ nichil auctū erroꝛe faciebāt. bina
erant sicāñ aduentū eōs alterius fue
rant. Vna liniꝰ. altā. l. portiꝰ. neutriq;
quā q; lati tenderēt ad munimēta adiec
tum. Illuꝰ uetereꝫ ducē ad suetudinē
hosti mouit, qđ semel inꝑtoris castri
signū bis inconsulaūbꝫ referebant
cecinisse. ⁊ q̄nā in alt ab hannibale ablo
sus cura angebat. minime id qđ erat
suspicari poterat. tantę rei frustrata
cē hannibaleꝫ eluſū. ut ū exercitū cēt
cum q; castꝝ clausa habuīt ignorauerit. ꝓ
fecto haud mediocē clade absterritus,
insequi nō, inseq; ū ausū, magno pe
uereri ne pelutis rebꝫ serū ipē auxiliū
uenisset. ⁊. q; eād ia fortuna i utra
q; in hyspaniā ēet. interdū literas sus
ad eum nō puenisse ēdere. intreptis q;
bus consulē ad sese oppīdum accele
rasse. hīs amicꝰ cuius, exercitus ignib
nigilia ꝑma dato signo ut tacita uasa
colligeret, signa ſieri iussit. ¶ Intepida
tiē. ⁊ nocturno tumultu duces pax
it ad seruāt. alē intestinatus ia aio late
bris subsedit, alē per uada nota meā
uit. flumī transnatauit. ¶ ita cestum
aduchꝫ agmī, ꝑmo pagos palāt. fessi
q; aliq̄t sōno ac uigilijs sternunt cor
pora passim, atq; infrequentia reliquit

signa. hasdrubal dum lux ia ostentātis
signa ferre iubet. ⁊ ꝓcultinoſi añis sin
flexus q; cū errore uoluens haud mul
tum, pellisset. ū ꝑma lux transitū opōtu
num ostendisset. transitur. ꝫ cum q̄n
tum mare ab scedebat, tanto altioribꝫ
coercentibꝫ amnē ripis nō inueniret
uada. dieiq; spacio ferendo redit ad se
quendō sese hostī. ⁊ fero ꝑmū cū oī eq
tatu aduenit. portus terā adsectuī
cum leui armatura. ¶ Qui cum fessuꝫ
agmī carperet ab oī parte incussaretq;
⁊ ia omisso itinere qđ fuga simile erat,
castꝝ metū peri intumulo sup flumi
nis ripam uellet. aduenit luuī perditi
oīb; copijs nō itineris m, ſ; cōsertā
ex tumplo pluī instructis armatisq;.
¶ Ū oīs copias conspexerūt, direc
taq; ē acies. ⁊ clamoī clarito i cōmu
nuī ab sinistro pugnā instruit; medi
acies ꝓtoī tuenda datur. hasdrubal
omissa munitiōe castroꝝ pōp pugnā
dū uidit ipā acie añ signa elephā
tos collocat; cuius eos leuo in commu
adūſus, clamoī gallos oppōit haud
ia tuti fidei q̄ntū ab hoste timeri eos
credebat. sinistrū cornu aduſ. ⁊. luuī
sibi atq; hyspanis. ⁊ ibi maxime inue
te militē spem habebat sup fit. lugūē
in medio ꝑ elephantos positi. ꝫ longio
q̄m latior acies erat. Gallos ꝓminens
collis tegebat. Ea frons q; hyspanī
tenebāt, cui sinistro roāor cornu con
currit. Dext oīs acies ext̄ pelū eminē
cēssabat. collis oppōitus arcebat, ne
aut fronte aut alate aggrederent. ¶ Int
luuī hasdrubalēq; ingens conflictus
etā erat, atroxq; cedes utrinq; edebat
ibi duces ambo, ibi pars maior pedi
equitiq; romane pugne. ⁊ ligures du
rum uarmis genus eccl usi. elephāti
qui ꝑmo impetu turbauerāt añ signa
r. ⁊ signa mouerāt loco. Dein ēsēte
certamine. ⁊ clamōe, impotentius ia
regi int duas acies usani, uelut sceti
quoꝝ ēent, haud dissimiles nauibus
sine gubernaculo uagis. clamoꝛ, quod
q; ſ rupti curſu ta longū iter mensi sum

Pugna consulī añ hasdrubale

ubi dux

hīs

clamitans multitudi cum in aduersum col
lem frustr signa erigĕ conatus ecce ppe
ca regiõe penetrant ad hostem nõ uide
bat posse. cohortes aliquot subduc
tas eduxit cõmuni statiõe magĕ serie
q pugnã futurã cernebat. p aciem
cum ducit. in hostib; in si. et sus in opi
nantib; insinuatũ hostiũ latus in aur
rit. Tantaq celeritas fuit, ut cum
ostentassent se ablatę, mox integra
ia pugnarent. Ita ex oĩb; partibus
ab fronte, ablatę, ab ego trucidatiũ
hispaĩ ligures q, et ad gallos ia cedes
peuenerat. ibi minimus etiamnus
fuit. Hã et pars magna ab signis ab
erat, nocte dilapsi stratiq; somno pas
si pagros. et qui aderãt unĕ acuigi
lys festi, intolleratissima laboris
corpora uix arma humeris gestabat,
et ia diei medium erat. fitisq; et calo
ribus anteq; centenos capsecos q; affa
tim pberãt. Elephanti plures ab
ipis rectoribus qm ab hoste interfec
ti, fabrile scalpriũ cum malleo habe
bant. Jo ut semel bene actuere in suo
ceperãt, magist; inter aures positum
ipo in articulo quo iungit capiti cer
uix, q to maximo poterat ictu ad
gebat. Ea celerrima uia ĕ mortis
inuante molis belua iniecta erat ut
regendis pualsent. primq; robaforu
bal instituerat. q tũ sepe alias me
morabilis, tũ illa pcipue pugna fuit.
Ille pugnantes hortando pariq; ob
eundo pcla sustinebat. Ille fessos
abnuentes q tecto et labore nec pos
to nec castigando accendit. Ille fugi
entes reuocauit, omissaq; pugĩ
aliq locis restituit. p tremo cun
bauit dubie fortuna hostium eẽt
ne superet tanto exercitui suo nom
secuto ciciato eq se incohorte roma
na inmisit. Ibi ut patre hamilcare
et hannibale fre dignus erat pugnans
cecidit. Fugq; eo bello una acie tan
tum hostiũ interfectũ ĕ. xxxiiii q
ĕ eq centensi clade nl duces nl exer
citus interitu uacabat. Quinq; gĩta
ser mulia hostiũ occisa. capta. v. mulia.
et ccc. pda magna alia. tũ omis generis
tũ auri et argenti q. Cuuiq; et roma
noz qui capti apd hostes erant. sup.
xxx. capitum recepta. Jo solatiũ fuit
pamissis eo pelio militib;. Flamma
uo q; incruenta uictoria fuit. octo
fere mulia romanoz sectoz q; occisa
ad eoq;. et uictores sanguinis cedisq;
cepat satietas. ut pene dicã cũ cet mi
catum liuio. cos. gallos cisalpino
ligures q; qui aut pelio nõ affuisset aut ũ cede
uno agmine abiere sine certo duce, effugisset
sine signis, sine ordine ullo, aut ipio
posse si una equitũ ala dalsit mit
tatur. os deli qui sup sint, alij qui sint abeat iquit
nũcij et hostiũ clades et nĩe utatus.
Flere ea nocte q secuta ĕ pugnam,
actatoreq; inter uenerat agmine,
die sexto ad statiua sua atq; ad hostẽ
peuenit. Jt ei frequentia minoze
q; nemo pcesserat nũcius, leticiẽ
uo tanta uix ut cpotes interitũ sig
nifer ecent celebratiũ ĕ. Hã et neq; ei
habit satis dica enarrandiq; potestas, ni
quo ineta expectatiõe euentus, cui
tas fuat, nec quo uictore famam
accepit. Nũq; poes dies erq; clandi
um cos. pfectũ fama attulit, ab
ortu sole ad occidentẽ, aut senatoz
quisq; acuria atq; ab magistratib;
abscessit, aut pplẽ eforo. Postero die
q; nichil in ipis opis erat, int pces
obtestatices q; use, poĩa delubra,
nage supplices uotusq; fatigare dos.
Tam sollicite ac suspense ciuitatis, si
ma ineta primo accepit duos nãq; men
ses equites incaste q; in fauces, ubi e
oppoita erant uenisse ex pelio. nũcia
tes cesos hostes. Et primo magis au
tib; q; ais id acceptũ erat ut mai
letiq; q; qd mite caperet, aut satis ẽt
possent, et ipa celeritas idem ipedi
ebat qd biduo ãn pugnatũ docebã
tur. Litte dein. l. manlio accidisse
misse ex castris afferunt, de manu
ensui equitũ aduentu. Hic pforũ
ad tribunal platee, senatus curia,

Ho. de gallis

ll. uis

no dy nõre as dubalio

ercuer/ tantoq; ẽtamine actu mlt̃u
ppli ad fores curie conclusu ẽ/ ut ad
ire nti nõ possh. trahereq; aplicati
tib; uccifernntibq; ut in hostis sẽp
insenatu litte recitarent. Tuncem
sumoti ⁊ eo ercitu a magistratibz di
pensariq; leticia inẽponentis eius
aios potuit. ifenatus primu deiñ i
contiõe litteꝛe recitate sẽ. Et ꝓnũ
q; ingenio alijs iã ẽtum gaudiu/
alijs nulla añ futuꝝ fides erat/ q;
legatos consulũ ul litꝛas audisset/
ipos deiñ appingꝛe legatos allatũ
ẽ. Tunc eñ nõ ois eas cupere obuij/
pmi quisq; oculis auribz q; hauire tan
tum gaudiu capientes. ad molumi
usq; ponteꝫ contiões agñ puenit. Le
gati erant. l. uetuꝛius philus. plicim.
natus q; metellus. Circũfusi ois ge
neris hoiũ frequitia/ infoꝛ puenerũ
alij ipos/ alij comites eoꝝ/ q; acta ẽent
pnũciarẽt/ et ut quisq; audierat exer
citũ hostiũ impatõi q; occisũ. legiões
roãs incoluines/ saluos consules ẽ.
ertumplo alijs poꝛro ipterat gaudiũ
suũ. Cum egre incursã puentũ ẽet.
multo egrius sumoti ẽbanc patꝝ
miscerẽt. litteꝛe insenatu recitate
sẽ. Introducti in contiõẽ legati. l.
uetuꝛi litteꝛis recitatis ipẽ planius
oĩa q; acta erant exposuit. cum igẽti
assensu ptremo. ⁊ damnẽ unũ ise con
tioĩs cũ uxꝛ gaudiũ ais capent/ dis
cursuq; uũ ẽca tẽpla dñm ut grates a
gẽrent/ ab alijs domos ut conuigib;
libis q; tam letũ nũciũ iptulerit. Se
natus qđ. ꝯ. hun. ⁊c. claudius. cõs.
incolumi exercitu/ duce hostiũ legio
nes q; ccidissent/ supplicatiõẽ in tri
duũ decreuit. Eam supplicatiõem.
a hostiliꝰ pꝛe. ecpꝛ. celebrata iuuis se
mun q; ẽ. oĩa tẽpla p totuꝝ triduum
eglem turbã habuere. Cum matꝛe
amplissima uestẽ cũ libis p uñ ac fi
debellatuꝝ foꝛet/ oĩ solute metu deis
immortalib; gꝛtes agẽnt. statuũ q;
ciuitatis ei uictoꝛia inde haud sẽq;
impace res unt se contrahe uedenõ
argentũ ẽditũ soluendo audient. Cla
udius cõs. cum in cassi reduxisset. caput
hasdrubalis qđ seruatũ eius curia attulit
phica añ hostiũ stationẽs/ captiuos q;
aliquos uictos ut erãt ostenꝛi/ duos
ẽ ex his solutos ire ad hãnibalẽ ⁊ ex
pmere q; acta ẽent iussit. hãnibal/
tanto simul publico familiariq; ict
luctu/ agnoscẽ se fortunã carthagi
nis ferꝛi dixisse. Castris q; iter moti
ut oĩa auxilia q; diffusa lati tueri nõ
poterat/ in extremũ italie angulũ bru
tios contraheret/ ⁊ metapõtinos ciui
tate unũ q; exercitus seditioĩb;. ix. ⁊ui
ginꝛ qui sue diciõis erant in breuꝛ
tiũ gratiũ redigit.

Cum tum situ hasdru
balis q̃ntũ inutilia
ccidmauerat bellũ/ tã
tum leuate hispanie
nitẽt/ retinatuꝝ ibi
subito par poꝛ bellũ ẽ.
In hispania ea tẽpestate figuꝛa habebat.
r. pennq;. hasdrubal gisgonis filius
ad occeanũ penit/ gadesq; cõ cesserat.
Hñ maris oꝛa/ oĩsq; fere hispania
q; oriẽtẽ uergit. scipioĩs ac romane
diciõis erat. Nouus impr hannõ i
lecam brachyum hasdrubalis nuo cũ
exercitu ecaffrica transgꝛessus/ magõ
nisq; urnct. cum miceltiberia q; media
int duo maria ẽ/ breuꝛ magnũ numeꝝ
armasse/ scipio aduꝛsus eum. cõ.
silanũ cum. x. mil. seu plus militũ
equitib; quingentis misit. Silan
q̃ntus maximus potuit itinetib; impe
diebant aurꝛ. ⁊ aspꝛitates montiũ ⁊ agꝛi
sue saltib; crebꝛis ut pleraq; hispanie
sunt inclusꝛ. tamen nõ solũ nũcios
fi ⁊ famã ad uent sui pgressus ducib;
mouit ẽ celtiberiã transfugiũ ad hostẽ
puenit. eisdẽ auctoꝛib; comptũ ẽ cũ
x. arcẽ mihã ab hoste ab ẽent bina
castꝛa ua; q̃ urent ecleua celtiberos/
nouũ exercitũ sup nouẽ mihã hoũ
texit pumca teñ castꝛa. Ea stationib.
uigilijs. oĩ musta militaꝝ custodia/

tuta ⁊ firma ee. illa altera soluta neglecta q̄
q̄ ut barbaroꝝ ⁊ ciuiū ⁊ mulierū timitū q̄
in sua tuta eēnt. eaq̄ aggrediendā tatis
silanus, signa q̄m maxime adleuā iniret
ferri. necnō abstatoribꝫ puncis cōspi
ceret. ipe p̄missis speculatoribꝫ citato ag
mine ad hostes pgit. Erāt milia ferme
ab erat. cū haud dū quisquā hostiū sen
serat. cum fragosa loca ⁊ obsitā urgulti
tenebat colles. ibi in cauā ualle atq̄ obsi
occulta, considē militē ⁊ cū eo capē iubet.
speculatores trāsfugarū dicta affir
mantes uenerūt. Tū sarcinis in medi
um coniectis, arma ꝛ. capiunt: acieq̄
iusta in pugnā uadunt, milleq̄ passu
um aberant cū ab hoste cōspecti sunt.
trepidatiq̄ repente cepti ⁊ magis ex
castris citato eq̄ ad p̄mū clamorem ⁊
tumultū aduehit. Erāt aūt in celtiberoꝝ
exercitu, xl. scuta ⁊ cc. equites. hāc cus
tam legiōis ⁊ ad ferme q̄ roboris erat
in prima acie locat. ceteroꝝ leuē armatu
rā in subsidiis posuit. Cuius instruc
tos ecquerer ecastris, uprōs ingressū
uallo eos ꝛ. pila coniecēr. subsidunt
hispani ad ictus emissa tela ab hoste.
nō admittenda ipis cōfugiūt. Quae
cum cōfertis ꝛ. ut solent dentatis excepi
sent scutis, tū pes cū pede clad ⁊ gladiis
gerītes cepta ē. Etiā alpitas loco ⁊
celtiberis quib; in pelio concursare mo
ē uelocitatē inutilē faciebat ⁊ haud i
nīq; ad merat. ꝛ. stabili pugne ad suetū
stū q̄ angustie ⁊ intricata urgulta
omnes diu mebāt ⁊ singuli bini q; ue
lut cum paribꝫ conserere pugnā cogē
bant; q̄ ad fugā impedimento hostibus
erat. ad accēdē eos nil iuuctos plebat ⁊ nā
ferme omnibꝫ scutatis celtiberoꝝ infec
tis, leuis armatū ⁊ carthaginienses
qui ex alteris castris subsidio uenerāt
pulsi cedebant. duo aut amplius ⁊
milia peditū ⁊ equitat oīs uix inito
pelio cum magōe effugēr. Hānō alē
imp̄r cum eis qui p̄tremū iam pfuga
to pelio aduenerāt unus capit. mago
nēq; fugiente equitat ferme omnis
⁊ q̄ ueteriū peditū erat secuti. x. die
mgā diā, p̄uncia ad hasdrubalē pue
nerūt: celtibi nouus miles impetus di
lapsi siluas ⁊ montes diffugere. popu
tuna. uictoria nequaq̄ tantū iā eflati
bellum q̄ctis futuri memoria bellā si
licuisset si celtiboꝝ gentes excita ⁊ alias ad
arma sollicitare ipsos oppressa erat. ⁊ taq̄
laudato benigne silano scipio. spē de
bellandi sibi nichil eā ipe cum exercitu mouit
cēt, nactus ad id q̄ reliquū belli erat i
ultimā hispania, ad ius hasdrubalē
pgit. peni cum cast tū forte ad sectoꝝ ad
interiora continentes in hiē habet, sig
repente sublatis, fugē magis q̄ itinere
ns in penitus ad oceanū ⁊ gades duc. ce
terum quo ad continuus exercitui ppo
situ bello se fore ratus, a q̄ freto gades
trāsiecēt exercitū omnē passi in cuniculis
diuisit. ut ⁊ muris seipē ⁊ armis mu
ros tuarent. Scipio i aīa dubitat dispa
tium passim belli. ccū ferre ad singulas ui
les arma diutini magis q̄ magni ē opis
retro utit ir. De hostib; tamen cum reliq
rent negociū. l. scipiōi fere cū. x. milib;
peditum equitūq; ad oppugnandā oppulen
tissimā ibis locis urbē q̄m oceanā bar
bari appellabāt mittit. in maesse situ situb
ē sita, hispanie gentis ager fructifer. ar
gentum ⁊ incolē fecundū in ea arq; fuerat
hasdrubali ad excursiones ea media terra eo
ipsos facientes. Scipio castris ante urbē
positis, p̄usq̄ nallaret urbem misit ad
portas qui ex p̄pinquo alloquio aīos
temptarēt si adirentur, ut amicitiam
potius q̄ uim experirent. ꝛ. Ibi ni
chil pacati respondebat. fossa duplica
q; uallo circūdata urbe, in tribus portis
exercitum diuisit. ut una semp pars
quietis interim duabus oppugnaret. p
ma pars cum ad orta oppugnare est
at sane ⁊ anceps pelū fuit. Nō ibi
nō scalas ferre ad muros p incidentibus
telis facile erat ⁊ qui erexerant ad murū
scalas, alii furtis ad id ipm factis de
trudebant. in alios lapides supne ferrei
iniecti, ut impetu cēnt ne suspensi
mutuo cōhererent. Qd ubi animaduitit scipi
minus paucitate suoꝝ exercitui cōtem

ẽẽ ⁊ tam eos supare hostem qꝫ ẽ muro
pugnaret, duab; simul partib; prima
recepta urbem ẽ aggr̃ssus ⁊ q̃ res tantu
pauc̃ mutat fessis iã cũ primis pug
do ut oppidanu mentẽ repentina fuga
deseterent ⁊ puncũ p̃ sidu metu ne
pdita urbs ẽẽt, relictis stationib; unũ
se colligẽt. ⁊ imor in oppidanos mes
sit. ne siq hostis urbe intrass sinu pe
nus an bispan ẽẽt obuj passim occẽ
atq; patefacta repente porta freq̃nte
ero ppito sese eiecer, sarta p̃ se tenẽtes
ne tela pul cõiecẽt. dẽtõ nudas ost
tantes, ut gladios abiecisse appareret.
Jd utrũ partiũ ex inc̃ uallo sit cõspectũ.
an tolus aliquis suspectus fuit, cõ
ptum ẽ. ⁊ impet hostilis intin fugas i
factus. nec secus q̃ adusa acies cesa ea
demq; porta signa infesta urbe inlata
⁊ alijs partib; securib; colabus q̃ cer
bant portẽ. ⁊ ut quisq; intuat equ
ad forum occupandũ ita eũ p̃ceptu
erat, citato equo ꝑgrebat. adeo tum eũ
⁊ trinatiores equiti p̃sidũ legionarij
cetq; pars pu dunt. diu repticẽm
⁊ cede obuior mĩ qui armis se tuebã
tur abstinuer. Carthaginenses obi
custodiã dati sunt, opp tornior ferme
qui clauserant portas. ceteris tributu
oppidum fuit reddiderẽs. Eodẽ urb
eius oppugnatiõe hostiũ duo milia fer
me romanor haud amplius. lxxxv.
leta ⁊ ipis quinq; gessere urb eius expu
gnatio fuit. ⁊ impti ceteroq; exercituu.
⁊ speciosum aduentũ suũ ingerẽ tbi
p̃se agentes fecer. Scipio collaudat
frẽq; cum q̃ntũ poterat ũbor honore.
q ⁊ Carthaginẽsi ase capte copiaꝝ ab eo
ortonicam eqtis. q. ⁊ hyemps instaba.
ut nec temptare gradib; nec dissectũ
passim p̃uincia exercitũ hostilibus
consectari posset. in citeriorẽ hispaniã
omes suas copias reduxẽ. dimissis q̃q
hibernis legionib; l. scipiõe frẽ. ⁊ misso
⁊ hanone hostiũ imp̃re ceteriq; no
bilib; captiuis, ipe Carthaginẽ ꝓfectus.
Eodem anno classis romana in uallo
leuno pos. ex sicilia in affricẽ trans

sla municensiq; late pplatiões fec. Cete
mis finib; carthaginensiũ cõa ipa mena
utice. pcc acte sunt. repetentib; sicilia
classis punica. lxx. et ant longe naues
occurrit. x. q. ⁊ vij. er his capte sunt uij.
malto mersẽ. cetera fusa ac fugata clas
sis; tria marinq; uector rõn. us cũ oĩs ge
neris pela lilybeũ repetit. Dato in man.
pulsis hostiũ nauib; magnũ cõmeatũ
frumti. p. subuecti. Principio estatis eĩ
q̃ hec sunt gesta. p. sulpicius pcõs. car
thalus rex cũ regie sic̃ cũ dicũ ẽ hybna
sent lẽnũ in classe uncta romana q̃n
q. ⁊ xx. v. remor. regie. v. ⁊ xxx. trasmi
serũt. ⁊ philipp seu tra seu man obuiã
eundum hosti fozet, parat ad hõs cons
tus ẽẽt. ipe demetrade ad mare descẽdit.
laudsam. die ad uenientiũ excipiendos.
Vndiq; ascitis legatiões demetriadẽ
ad famã hõ uener. Gratulant eũ aios
etolu tũ ab romana societate tũ post q
tali ad uentũ. finitimosq; depplabatũ.
Sed carnes solum boeticq; q̃ eubeã in
colunt in magno metu erant, si achei
q̃ hos sup etholi cũ bellu machantes
⁊ face demonios tumultũ haud pcul ar
guor fine positus castris trebat. hij
omis suus quisq; uj ribj q̃ picla tra ma
riq; pr̃tendebant memorantes auxi
lia regẽ orabant. nec exregno quidem
ipius tranquille nũciabãt res. ⁊ socdile
dum pleraq; motos ẽẽ. ⁊ tracũ ma
xime medos, siq̃ longinqu bellum
regũ occupass, prima macedonie in
cursuros. Exercitus q̃d ⁊ intencõs grae
cp. ⁊ thermopilarũ saltus ũ angustie
fauces coartat, ter fossa uallaq; icidu
di ab etholis nunciabat, ne transitũ
ad socios urbes tuentes philippo da
rent. ut segnẽ ducẽ tot exercitus tu
multe cõtinuisse potuit. legiões dimit
tit, pollicat, puc tẽpus acres se daret
oĩb; iatũ se auxiliũ. impsencia que
maxime urgebat, respiraret, tum
nũ p̃sidũ urbi mittit, vñ allatum
erat attalũ ablemno classe transmi
sa omnẽ cũ urbe agrũ occupatũ. poli
phantẽ cum modica manu ibroetã

regis

Valer̃ leuinus macedõ ⁊ asa ẽ inde pdas agit ⁊ pugnã naualẽ pcõ supat

menuppū ūtē quentoā ęregijs ducib
cum mill' peleatis, pelta cethe haud-
dissimil' ē, mittit. ad dita aemanū ut
oīs insule partē tueri possit. ipē copi
sam est, pfectus. eodēq; ablatisā ma
cedonū copis trāsmittit. Eo nūti
atis ē conciliū etholis eraclea motuū
regēq; attalū ad consultandū de sūma
belli uenturū. magnus itinerib; eracleā
dīr. Et consilio quidē dimisso iam ue
nit; segetib; tamē q̄ ipe maturitate in
eminet maxīme instimu aemanū exta
tis, scotissaq; copias reducat. Ibi exer-
citu oī relicto, cū cohorte regia demet
atq; sese recep. inde ut hostū mot
possent occurrere in phocaeā atq; eu
boeaq; pephareti mittit, qui loca alta
eligerēt, ūn edito ignes apparerent.
Ipe intus heo mōs ē maritimo ingē
tē cacumine edito speculam posuit
ut ignib; pcul sublatis signū ū quod
molirentur hostes, moneto tpūs ac
aperī. Philippus impī. attalū rex ape
parhetonuce eam trāsiecerī. Ipī classe
in euboeam ad urbē oreum trānsmi
ttunt, q̄ ab demetriaco sinu chalci
dē. eurippū petenti ad leuā prima
urbium euboee posita ē. ita inter
talum ac sulpicū ueniunt. ut ī. a
mari regiā aciam oppugnaret. Ex
duo pōē apulsa classis est urbē agr
gressi sunt. Id tēpus occultus cū pla
tone qui a philippo ꝓfectus urbi
erat, colloquis absumptū ē. duas ar
ces urbs habet. unaq; imminentē
mari, altera urb medio ē cuniculo.
inde uia ad mare ducit, quā amanē
tium quinq; tabulator egregiū
ppugnaculum claudebat. Ibi primo
atq; acerrimū contractū ē certamen.
Ferē instructa oī genere teloꝝ, tor
mentis machinisq; ad oppugnandū
cū ex nauib; expositis. quim oīū animo
oculos q; ad certamen auidissimi, porta ma
ritime arcis platonis ī. accepē. mo
nitoq; arx occupata ē. Oppidani
pulsi, in mediā urbē ad alterum
tendere arcē. ubi posita erāt q fores

portas obicerent. Ita exclusi in medio
cedunt capiuntq; Macedonum pī
duum coglobatū sub arcis muro sta
tit. nec fuga effuse petita, nec ptiā
acē plūs mutuī. eos platon uenia absul
pitio impetrata, naues impositos ad
demetriacū theotidis exposuit. ipe
ad attalū sese recep. Sulpicius tū si
cli ad hoc successu elatus, calcatez
in ptinus uicta classe petit. ubi ba
uoq; ad spem euentū respondit, ceptā
tenti utiq; coactū mangonas mā
specie intuenti primo gemini potū
in hora duo ūsi pbuere, si haud facile
alia in festuo classi statiōe. Illā, uicti
abuntius q; fere platus montib; sub
uiac, speluncosi deiciunt, freti ū in
eum pī no septies die sic fama fert
tpūb; statutis reciprocat, si tēmē in mo
dum uenti, nec hūc nec illuc ūso
mari uelut monte caput elenolut
torrens rapit. ita nec nocte nec die
quies nauib; data, cum classem iam
infestatio accepit. tū oppidū alia
parte claudum mari, alia arta egge
munitū pmonop naliq; firmatiq;
fuit, capue hac pfectoꝝ principum
q; q; stupai, tuana apō oreū fuerant
stabile atq; inexpugnabile fuit. Ip
sō prudentes uti uti temē suspectare
r. fec quo artius pectus difficultatib;
ne frustr tēp terere lit absistat in
cepto. classēq; inde ad cunū locchis i
emporiū uez oreb; pontioꝝ mille i
passuū a mari situ trāsiecit. Philip
pū, ignes ab oreo edito munierāt
si seni platonis fraude exspecta lan
ce impanti uiribus haud facile erat i
insulā classi accessus. Ita pcitatione
omissa, ad calcidos auxiliū ū signū
accepit impigē ē motus. Iam, ut
calcis q; q; eius ē insule urbs ē, tam
ad eo arto intersidit freto, ut pōte co
tinenti iungat, tiaq; aditu facilio
rez, q̄m mari habeat. Igit Philipp
delecto pmonio fusisq; etolis q salu
timo pilaq; inhebant, cū acerrima
de lautissa inde certia ingilia, pfert

Tentat calcidem a Philippo

Al' susceptū

Oppugnatur a Philippo urbs oreū et dit eius platone ꝓfecto regio

Philipp⁹ tendit oppidū · attal⁹ ide fugit ad naues

trepidos hostes tetadeā compulisset · ipe uno die plocamos electā multā amplius · x. cōtendit. eodē fere die ab attalo rege oppugnatos urbs capta diripiebatur. Concesserat eam prēdā regi fulpicius · q. oriū paucos aūtes dies ab · r. multe captis regijs oneribus fuerat, cum rōāna classis eo se recepisset. Attal⁹ & ignarū aduentū philippi · pecunijs aplicatis exigendis terebat tēpus, neq; impulsa res fuit, ut ī cētensū quidē fortē pabulatū ab urbe longi progressi agmen hostiū pail⁹ sperasset, oppidū potiūt attal⁹ · nauis aūt atq; in cōpositū cursu effusus mare ac naues petit · & moliētibus ab terra naues philipp⁹ supuenit · tumultū q; ex ea nauticis pbuit · ut pontij reduces hostes q; accusans qđ tanti regis fortunā ex oculis ipe raptā amisisset · oppontij q; ab ea re ī principio · qđ cū cōtinere obstitisset, ī aduentū suum potuissent · ut solo statū hostē ipe immo luntarijs reductē cōsessuros · cōpositis cēteris oponēte rebus coronā & pfectus · attal⁹ primo oratū & pfect⁹ · Inde cū fama accidisset, paulisū bicbime rege infines regni sui tūsgressū · omissis rebus atq; etholico bello maliā tiecit · & sulpitiū egressū classē recepit, ubi nuncius pfectū eratbaud maiore cēterum nunc q; oponēte attal⁹ recertās philippus coronē cepit · Incolebant ea urbē pfugi ab thebis pthiotas · ut le sua capta a philippo · cū in ficem etolos pfugisset · secte eos etoli ea decernant urbes uastate ac deserte priusē cuisse philippi bello · tū ab romanis fic añ dictū & recepta pfectus · ut honorē non · & drumasconi patria atq; ignobilis oppida cep · ubi latia uisus ibi se opere ptholomeū dionys legatis uenit · ubi cum de finitimo etolico bello ageret, affuerāt eius legati nup etiolos concilio romanos etolos q; nūcij afferēt machinatos olipios · solepne ludicrū parantes eleos agredi statuisse · puertentiū

ro ratus legatis cū benigne respōso dimissis · neq; causam eius belli fuisse nec moram sumo eq; · & honesta oratiōe liceat pacē facturū · cū expedito agmine pfectus plectia · megarā atq; in corinthū descendit, ubi cōmeatibus suptis · phaleū tapsene ūq; petit. Et iam cum bereū uenisset, audit machanidā fama aduentare finitimū refugisse · lacedemonē · ad egiū q; se ad cōsiliū etolos recepit · simul classē punicā, ut mari q; aliquo posset accitā · ibi ratus se inuenturum paucas aūtes diebus magna ex parte traiecerant peneū · inde portē carnanū petierant cum abore pfectū attalū · r. q; q. audissent uentū ne ad se ueturū · mittūt fauces hec sunt clorinti sinus oppriment. philipp⁹ metebat quidē · & angebatur · cū ad ea ipe raptum illet, nullū tam se rei inepte occurrisse · et rapientes ea ex oculis eluisse celeritatē suā fortunā · Inconsulto aūt assumulans eā tumide elato animo dissentiē · testat dos hostes q; se nullo loco nec tēpore defuisse · q; in hostiū arma oportuisset eos · q; ita maxima posse celeritate tenderet · ubi uix ratiōe · inuri posse, utrū ase undatus an fugātus ab hostibus · gerere bellū. sic ab oponte attalū · sic sulpitiū ab elatia · sic eius ipis diebus machanidā · ematubus suus elapsus · Si ū semp felicē · & fugam nec difficilē ad bellū habendū · q; si nemo congressus cū hostibus suus nocet. qđ p multū · & ocessisse · & hostiū habē · ne q; q; parē sibi subuenire · & uictoriā haud dubiam habituru · nec melioē euentu eos secū q; ope pugnaturos · Leti regē sacrificiū audierunt. reddit ūn acheis bereū · & pyllā aliphera aūt magalopolitis qđ suos uus · & finitimi satisfacere · pbabant restituit. Inde nauibus acceptis ab achei erant aūt tres quadriremes · & biremes totidem antichyrā traiecit · Ibi remibus septē · & lxb · xx. amplius quos adiungēt carthaginiensiū classi misserat · & communiū sinuū pfect⁹ ad erutras etolos que ipe euphalū sunt descensiū · fer · haud

al' fugati?

: quinque. iit

abigere

felicitate telo stia hoium qđ auđ ingti
aut unppugnus castellis potiebant
atq; appollonie fuit insiluas mo tes
q; refugit / pecora q; inte festinatio ej
abigie que tat fugit o trepta. ima
nes compulsa. cum ijs cetaq; pla nu
cia ptim acheox eguum misso / ci eox
mtbu petuli / pdestres in copias p
bo etia tia duci iussit. ipe ab eno cti
pe tium attica sup simu naugans
inte medias ppe bostiu classes cal ch ie
puenit. ince clamoata fuge acuitate;
q; neq; timox neq; spes fletissi eox aio
hortatus q; oppugnatiox fortunam
mallent / achalcate oneu naugat pu
ap ubq; bis qui fugie capta q; urbe se.
i. tide malucrat summa rep. / castrocha
urb pmissa / ipe deinceps ab aubeya
uu primum ad ope ferendu scopis p
fectus erat tiecat. Cassandre deinte
centu nauiu longaru / cuius po
situs / contractaq; ad effectu ei opis mi
tatione fabox naualiu q; res igre
ca tranquilla eet / pfecto attali fecerat
/ intpne laboantibus socijs latu ab se
auxiliu / retro in regnu ceessit / quox
noīs bellum ferret / extremo estatis
eius q; hec ingtia gesta sunt / cui q. subi
marium. p. legat ab. in. limo cos. roma
ad senatu nuciasset / consulem latis p
sio ij gallie puincie creet. l. porciu au
sinis legionib; ee decrete sem ac cetuca
exercatu q; ulare posse patres no. ad
luuu auctatu recire ad urbe / q; collega
q; eius. c. claudiu iusser. / so in i cerco
mt fuit / qđ. m. huiu exercitu reduca /
neroms legiones hannibali oppositas
manc inpuincias iussee / inc quos
ita plutes conuenit / ut que ad mo
dum uno no re. p. gessissent / ita q; m
q; ex diuisis regionib; conuenirent uno
q; tpe ad urbe accederet. pneste / qui
prior uenisset / collega ibi opte iussus.
Forte ita euenit ut eodem die ambo pre
neste ingrer. / inde p misso edicto / ut
frequens senatus ad ecm bellone
ad eet. oi multitudinis obuia effusa
ad urbe accessere. / q; salutabat in uni

uersi cum finib; / q; spicere quisq; mictes
certas q; insulum cupientes / alij gra
tulabant. alij gras agebant / qđ eox
opa incolumis res. p. eet. / inse natu
cum more oiu ipatox expositis reb;
ab se gestis p tulassent ut pre p. forte
felicitq; administrata / eis imortalib;
habet honos / ipis triphantib; urbem
inire liceret / se no eq; postularent cete
patres merito cox primu / deinde sociu no
strum respondet / supplicatione ei ab eox
noie / triplo utq; cetero me ipos inter
ne cu bellu continuu ano gessisset / trip
hu separet / ita q; uenit / ut qm / in pri
cia; huiu res gesta eet / eo die quo pu
gnatu; foret ei forte auspicatu fuisset
/ exercitus humana deductus. f. nemsi.
neronis reduci no potuisse denuncia
ut q. huiu q; duplis urbe ineunte mil
tes sequerent. c. claudius eq; sine mo
lestia immeret. / ita q; secrat triphus tu
utq; tu magis eq; uiru merito ambat
tantum honore collega cesserat gla / m /
auxilium equitu / aiebat / se / die / ei spa
cio transcurrisse longitudine italie /
eo die cu hasdrubale in gallia signis col
latis pugnasse qđ eum cassum ad ne / su
se se in apulia posita habe hannibal cre
didisse. / ita unu crechoisse. ita unu
q; sule / p utraq; parte italie ad ipsus duo
duces duos impatores / hinc cosiliu
suu hinc corp oppositu esse. / si hoc ner o
nis satis fuisse ad obtinendu castris
hannibalis. / hasdrubale no q; habere q;
ad ne / ntu eius obtuptu amp; extictu
ee. Quinct alt q; sul sublimus cum
multu ingis fuisset equus / iuit eq; p
urbe uerum triphu uehi. / si neronem
q; si preces in cecidit ul parto eo bello
ul sponte spto triupho / gla; memora
bilis fore. hi sermones spectantium
neronem usq; in capitoliu p secuti sut /
pecunia in erarium tulet. / se stercu
tiacis circa gine multa eius. militib;
q. huiu quinquagenos senos asses
diuisit. tantiq; c. claudi absentis
militib; suis e pollicitat cui ad exercitu
reclusi. / si otatiq; eo die plura cum mia

militia

tib; locis ĩ cĕſ. claudiũ q̃ in cos ſuũ iactam
equites. l. ueturiũ ⁊ cĕ. cecilũ legato
magnis tulisse laudib; ⁊ hortatos q̃ cĕ
plebem ut eos cõs. uĩ primus annuum
cũrent; adiecisse equitũ p̃rogatiue auctoꝛi
tatẽ. consules p̃ro die in contiõe q̃ sorti
ficeliq; duoꝝ p̃apue legatoꝝ opã usi cĕt
commemorantes. cũ comitioꝝ tẽpus
appeteret ⁊ pdictatoꝛẽq; comitia habẽ pla
cuisse. c. claudi cõs. m. iunii collegam
dictatoꝛem dix. creati. cõs. l. ueturius ⁊
cecilius. ipse quitũ erat magiſt equitũ.
inter p̃toꝝ comitia habita. q̃ creati. c. iu
lius. m. cecilius metell. t. claudius aſ
ellus. q. manlius ẽtruꝛ quitũ echilius. pl
erat. comitijs pfectis. dictatoꝛ magiſtra
tu abdicato dimiſſo q̃ exercitu. metrum
am, puniã exſenatus consultu ẽpfect
to quẽstiões habentdas. q̃ etruſcoꝝ um
broꝝ ue pph. defectiõis. ab. f. ad baſdru
balem sub aduentu eius cõsilia agitaſ
sent. quoq; eum auxilijs aut cõmeatu
aut opẽ aliq̃ iuuiſſ. hoc eo anno domu ⁊
multicq; gestam. ⁊ ludi r. f. toti ĩstaura
ti ab audilibꝫ curul. cũ. f. ulio cepione.
ſet. cornelio lentulo. ĩtẽ ludi plebei ſe
mel tota instaurati ab echilio plebis tri
buno. ¶ tercio decimo anno punica belli.
l. uetuio philone. ⁊ q̃. cecilio metello.
cõs. bruttij ambo pulſi. ut cum hanni
bale bellum gererent, puniceã decreta. p̃
tores ex iũ sortiti sunt. m. cecilius me
tellus urb. ĩ. m. emilio pegrino. cõs. ſer
uilius sicilian. ĩ. claudius sardiniam.
exercitus ita diuiſi consulum alteri
que. c. claudi p̃ro anni cõs. alteri que
claudius p. p. f. ee. hinc legiões erant
habuissent exercitũ in etruriã duas in
lonũ legiões a. c. terentio p. p. f. iunio p
cõs. cui p̃rogatus imperiũ ĩp̃iũ erat ac
cepet ⁊ q̃. mamilio ut collega iuris dic
tiõe tradita. gallia cũ exercitu. cui. l. põ
tius p. p. f. p̃efuerat obtineret. dectus
ĩ. uiſq; p̃ plan agros gallor. qui ad
penos sub ad penos sub aduentu has
drubalis defecissent. c. f. ulio cũ cõsulib
bꝫ duabꝫ legionibꝫ sic. p. mamilius re

iunii

comitia ci ãni

iunii q̃ cecilii magiſtri eq̃tũ. a. d. iunio dictatoꝛe

p̃ dictatoꝛem comitia habita

nuetur sicilia tuenda data. ¶ p̃ sardiniã
uetus exercitus causã hostili p̃fuentẽ de
portatus. noua legiõe q̃m. ĩ. claudiũ
ficeret secum. cõs. cõsẽp serũ. q. clau
dio ut tarentiũ. ĩ. hostilio tubulo ut cap
uã p̃uintiã haberet, p̃rogatũ iammq;
imp̃iũ ĩ. q̃. uali p cõs. qui tuende ciui
sicilia maritime oꝛe p̃ſuat. xx. nauiũ
ĩ. seruilio p̃ditis cum ceteꝛa q̃ classe re
dire ad urbẽ iussus. ¶ in cauitate tãto
discrimine belli solliciti, cum oĩũ sectoꝝ
aduſoꝝq; causas in cõs uteretur, multa
prodigia nũciabant. ¶ arcane iouis
ĕe satricj matricanos haud minuꝝ
terebant in ceꝛi iouis foribꝫ ipis duo
plapſi angues. ab antio nũtiatũ ĕ, ciui
tatis p̃cis metentibꝫ missas ee. ¶ cete
poꝛeus biceps. ⁊ agrĩ masculi neq; femi
na natus erat. ⁊ galbeo duos soles usq;
ferebant. ⁊ nocte p̃egellis lucem aperti
⁊ bos in ag. r. locutus. ⁊ ara neptuni mul
to manasse sudoꝛe. in coo flaminio dicebat
⁊ edes ceteꝛi saluis quirinj de celo tacte.
prodigia cõs hostijs maioꝛibꝫ pacare usſi
⁊ supplicatioq; unũ die habẽ. ¶ ex ſ. c.
facta. plus oĩbꝫ aut nũciatis peregre aut
ubi domi prodigijs. ¶ tum aios hoĩ igni
nedc neſte extinctus. cesaq; fulgoꝛe est
uestalibꝫ ussa. ¶ sulpicia eius noctis fu
erat iussu pontificis. p̃. luciuo. ⁊ deq; quin
nichil portendentibꝫ dis. cetim neglegẽ
tia humana accidat. tum ⁊ hostijs maioꝛib.
peractis ⁊ supplicatioq; ad uesbim habeti
placuit. ¶ ubi q̃ p̃ficiscereꝫ cõs ad bellũ
monuit absentiũ s. ut imagõ reducerẽ
pleb curã haberẽt. dein benignitate sũ
mota bellũ. ad urbem romanã ⁊ latio eẽ
possessiõe ciuitatis. siculis q̃ italicis colẽdi
maiẽq; cuiq; ĕe. ¶ res haud q̃q; erat p̃ plo
sicalis. libris sibyllinis bello absolutis. ¶
opia p̃uicoꝝ. ⁊ peccoꝛe direpto. nullius
dictatoꝛis aut p̃censis. magna tum pars
auctoꝛitate cõpulsa i agroꝝ remigrauit.
¶ euenerant aut huiusce rei nũtiẽq; placen
tinoꝝ ⁊ cremonensiũ legati q̃rentes
agrũ suũ ab incolis gallis uicturi ac
uastati. magnãq; partẽq; colonoꝝ suoꝝ
dilapsam ee. ⁊ frequentes se urbes agrũ

l: p̃t: dictus

¶ parodigia

¶ consulũ

placentiñ ⁊ cremonen.

nastatū ac cessum hab̄e. Q; anulio p̄tor̄ mandatum ut colonias ab hoste tueret̄. cos. ex. s. c. dn̄ereť. qui cures ceremoniē sē atq; placentia ḡēnt. an̄ certam diem in colonias reuēteret. P̄ncipio ceteris uetus. z ipi ad bellū p̄fecti sunt. Q. cecili cos. exercitū ab. c. neronē. L. uetturius ab. q. claudio, p. p. r. nouisq; multitudinis qs ipe ēsar p̄fecerat supplenit. In cōsentiu agrū cos. exercitū duxeř. passim depla ti, cum agrīa gne p̄da ēet in saltu āgu sto. a bructeris nacta latronib; q; numq̄ turbati sunt ita ut nō p̄ossēt armati q; in p̄cio fuīt, maior tam̄ tumultus q; pugna fuit. Et p̄missa p̄da in columes. z legiones in loca culta cuasere. Iucanos p̄fecti. ea sine certamine tota gens i deditionē. p. r. redijt. Cui hānibale inch il eo anno rei gestum ē, flam neq; ipe se optulit in tam recenti uoluntate pub lico p̄uatoq; neq; lacesseř quietū. r. tātū unē ui. z sic oia alia ēa eum reuerent in uno illo duce censebant. ac nescio an̄ mi rabiliora ad̄usis q; sec̄is rebus cul'it q; ipe fuēit. z ilo stū tēa pannos. xuj. tū paul abo mo uaria fortuna bellū gēret exercitu nō suo cauleę. z mixto exercitu incē oīum gentiū quib; in lex, in mos, in lingua, in munus. alia habit̄. alia uestis. alia arma alij ritus. alia fac̄. alij ipe dij ēent. Ita q dam uno uinclo copulatum eos ut nul la nec inter ipos nec ad̄sus ducē seditio exiteret. cum z pecunia sepe in hostiū p̄dā incidit. in hostiū ag̃ deiect. quor copia p̄ce p̄mio bello multa i fauore inter duces milites q; cōmutata fuerat. p̄ hac rubellis ū exercitū ducas. in q; spes oīs reposita uictore fuerat deletis ceteris q; in angulum bructeri ceteri, multa concessum. cui nō uideat̄ mirabi le. nullū motū in castris factū. Illa ad ceteros ip̄ accessit. ut ne alienos q̄dē exercitus in ex bructeo agro spes ēet. q ut ois coleret, exiguus tam̄ tanto alieno exercitui erat. tū magnā partē iuuentu tis abstractam a culta agroy bellum ce pauerant. z mos huic z in hīc genti per latrocinia militiā exercendi. nec abo mo quicq; mutabit̄. De hispania res quadam ex par̄ tē eandē fortunaq; quadaq; longe dispare habebāt. Eandē q̄dē p̄lio uicti cantabrigines ces duce amisso, multi mā hispanie oīa usq; ad oceanū q̄ p̄sili erant, dispare auē, q̄ hispania nūq̄dā in milia mīs q; ulla pars tota rū bello rep̄ta ad aptior erat locor hōiūq; ingeniis. Ita g. r. p̄ma initia p̄uinciaq; q quidē con tinentes sunt postrema oīū nīa ceū etate ducta auspicatq; augusti ces saīs p̄comitē. Ibi tū hasdrubal giscgonis filius maxim̄q; eo bello sec̄lin brachi nos dux, regulus ab gadib; rebellanti spe adiuuante magone amilcaris filio. diu lectus p̄ulteriorē hispaniā habitus ad. l. milia peditū. xl. eo. equites ar mauit. De equestrib; copijs ferme ex auctōes conuenit; peditu. lxx. milia quidā ad ducta ad silpiā urbē sēbt. ibi sup campos patentes duos duces pe ni, ea inte ne detrectaret̄ certam ēsec unt. Q. apio cum ad eum fama tanti cō pati exercitū plata ēet neq; r. legionib; tante se fore pat̄ multitudini ratus, ut nī un spē salte opponeret̄ barbarorū auxilia. neq; ihis tam̄ tantū uirtū po nentiū. ut mutatio fieri q; clades caula fuisset patri patriq; magnū ul' monu mentū faceret̄. p̄missio silano ad sculcā duo cxxv. op̄ pios regnante ut equite pedite sq; ateo se p̄emeq; scriptum pollicitus erat accipet̄. ipe atartaconē p̄fectus p tui ab sociis qui accolunt uiam inopica contra lentos auxilia ex sculone p̄uenit. Eo ad ducta a silano auxilia tria milia peditū. z equites. iii. ad tecula urbē p̄ssus cū oī exercitu cuiuq; sociorū equitūq; quinq. z lxl. milib; cast̄ ponentes eos. magō et massinissa cū oī equitatu aggressi sunt. turbassentq; munientes in abdito p tumulū oportune ad id positū absci pice equites impulso in effusos incur rissent. Et p mitissimū quēq. z pene uallū atq; ipos munitores p̄muu inuectū. iuxtā p̄lio muto fuclet̄. cū ceteris qui subsignus atq; ordine ag

al' Jn

al' nō ſſ

D

T liuius finit hic octauiā

Gesta hasdrubalis

de hijs q̄ gesta sunt ab hānibale ut ad eū mortuū redundabit z de hānibale ei' germāo q̄ ad eū;

ämmi

3 q cū

l. ſſ

al' fuēit

al' luctu

l. quos

al' media

l. peditū

Tumultuata pugna ex pedite, qui sequit pugnā signis et ordinibus et ſſagrio et carthaginēſi et ſſpanis

mutus inceſſerant; longior, ⁊ diu ambi
pugna gua fuit. Q; cum ab ſtatiõib; p̃mũ erpe
dite cohortes, deiñ ex ope deducti multe
atq; arma capẽ uiſi plures integ; feſſi
magnũ iã agĩ armator; ãcaſtris ip̃lũ
reuocarẽt, tũc haud dubie utiũt penitus
mutcq; ⁊ primã ẽmati abibant; nichil
p̃ pauce in feſtinatice; ue confuſis or
dinibꝫ deiñ p̃ q̃ actus ullamus intẽdebat
rõmus neq; ſuſtinẽi impetus poterat,
nichil iã ordinũ memores, paſſim q̃q;
p̃rimũ fuit in fugã effundunt. Et
q̃ q̃ eo plio aliq̃tũ. r. aucti. ⁊ cemini
ti hoſtibꝫ aĩ erant, tam aliquotiens ſeqñ
tes dies ab excurſionib; equitũ leuis q;
armatẽ ceſſatũ ẽ. Vbi ſatis tẽp̃ tate p̃
hec leua cõmina uires fuit; p̃or hanibal
mace copias eduxit. deiñ ⁊ r; poſſere
bat in acie copie reductæ. hoc idem p̃ies ali
quot factũ. p̃or ſemp penus copias
caſtris educebat. p̃or feſſis inſtando
ſignũ recipiendi dabat. Ineuñ parte p
curſuꝫ telum ue miſſũ, aut uox ulla or
ta. mechã acie. hinc. r. illinc carthaginẽ
enſes mixti afris cõmuna ſocij tenebãt.
erant aũt utriq; hiſpani, p̃ cubꝫ, aſi pu
nicã acie elephanti caſtellor; p̃cul ſpẽ
ctu p̃bẽant; tamẽ hoc inutriq; caſtris
ſimonus ita erat, ut inſtructi ſtetiſſẽt
pugnaturos mechias acies romanũ
penuiq; q̃s inẽ belli cauſa eẽt, pari robore
animor; q; curſuros. Q capio ũ hec ob
ſtinate credita ad̃ audiit, oĩa de inuictũ
ineum die quo pugnaturus erat mutа
uit; teſſeraq; neti p̃ calſ. dedit. ut ante
lucem uiri equiq; curate p̃uiſi eẽnt, ãma
tus eq̃s, frenatos ſtratos q; teneret eq̃s.
Vix dũ ſatis certa luce equitatũ omnem
cũ leuis armatũ inſtatices p̃unicas
munit. Inde confeſtim ipe cum grauiq
mine legionũ p̃ecit. p̃ opinione de
ſtinatæ ſuor; hoſtiũq; r. multitudine cornub
firmatis. ſecꝰs in medã acie acceptis.
haſdrubal clamore equitũ excitat, ut
extabnaclo, p̃ſiliunt, tumultuq; an ual
lum ⁊ trepidatice ſuor; ⁊ p̃cul ſignia le
gionũ fulgentia, plenoſq; hoſtiũ cãpo
rum, equitatũ omne extimplo ieqtẽ
mittit. ipe cum pedituꝫ agmine caſtꝭ
egredit. nec ex ordine ſoluto quicq; acie
inſtruenda mutat. Equitũ iã duu acer
pugna erat. nec ipa pſe decernu poterat
q; pulſis q̃ ppe inuicẽ fiebat. ſi acie
pedituꝫ tut receptus erat. ſi ũ iã haud
plus quingentos paſſus acies inter
ſe ſe diuiſe abierant. ſigno receptui
dato ſcipio patefactis ordinib; equitatũ
omne leue q; armatum in medium
acceptũ. duuſq; in partes duas iſub
ſidijs p̃ cornua locat. Inde ũ incipere
iã pugne tẽp̃ erat hiſpanos ea media
acies fuit. p̃ſto gẽdu incedẽ iubet, ipe
edẽt̃ comu ibi nãq; p̃ erat, nũcũ ad
ſilanũ ⁊ marcũ mittit ut comu ertẽ
derẽt inſiniſtrã partẽ quẽ ad modũ
ſe tendentẽ ad tergetũ uidiſſẽt. ⁊ cuꝫ
expeditis pedituꝫ equituꝫq; p̃ pugnã
conſereret cũ hoſte q̃ coiue unũ ſe me
die acies poſſent, ita dictis cornub cã
tius pedituꝫ coh̃tib; tius q; equitꝫ
turmis ad hec uelitib; citato gẽdu i
hoſtẽ ducebat ſequntib; alijs inobſ
quiũ. Q in medio erat, q̃ regnius
hiſpanor; ſigna incedebant. ⁊ ãcon
ſiſtant cornua ay q̃ roboris macie
hoſtiũ erat, penu ueteranu afriq; nondũ
ad teli cẽctũ uenuſſet. neq; incorn
ua ut adiuuarent pugnantes diſcẽ
dẽe auderet mediã acie, uenienti ex
aduerſo hoſti cornu anticipiti. p̃ho ur
gebãt. eques leuiſq; armatꝰ, uelitẽ
cum ductis alijs in latera incurrebat.
cohortes a fronte urgebant ut ab ũſẽt
cornua ceteraq; acie. Et cum ab oi parte
haud q̃q̃m par pugna balearũ tironũ
q̃ hiſpanor; romano q̃ multa obiecta
erat, precente, nam de fice haſdrubal ẽrẽ
atiq; cepant oppſſos matutino tumul
tu, coactosq; p̃ uiq; cibo corpa firmarẽt
captum macie exire. adeo ſeculo diem
extenuat ſcipio ut ſera pugna eẽt. nam
ab ſeptima demũ hora pedituꝫ ſigna cor
nibꝫ incurrerẽt. ad medias acies aliq̃uo

ſ'mus puenit. ꝓpugnaut ꝑ ſeſtus ameti
uiano ſol labozq; ſtandi ſub armis ⁊ ſimul
fames ſitiſq; coꝛpa afficeret, q̄m man' cū
hoſte conſereret. ita ſteterūt ſcutis inuuti ſuꝑ
ſuꝑ ceteꝛa elephanti ⁊ tumultuoſo genꝰ
pugne equitu; uel itūq; ⁊ leuis armatuꝛ
eſſet natꝰ, e, coꝛnibꝰ in medi' acē ſeſe i
tulerāt. feſſiq; coꝛpoꝛibꝰ ailq; retulē pedē
oꝛdines tam ſ'manteꝰ, haud ſecus q̄m
ſi impio ducis cederet integꝛe acies. q;
cum eo ipſo actius ū inclinatā ſenſere ⁊
uictoꝛes ſe utꝛiq; inuelerent, nec facile
impetus ſuſtineri poſſ, q̄mq; ꝑ tinebat
obſiſtebatq; cedentibꝰ baſcūbal, ab tergo
cē colles tutūq; receptum, ſimodice ſe
recipere damitans, tam uicente uere
cuncta metu, cū p'im' ꝙ ſiſtere ſic una
in radicibꝰ colluū ac reuocare noꝛdines
milites cepit, cū ceteꝛis inadūſum
collē erigē acē. ⁊ in inſerti impigre
ſigna uteſt, inteḡ fuga ſi caſtra pauoꝛi
compellūt. nec ꝓcul uallo ꝛoāno abeꝛat.
cepiſq; tanto impetu caſtra miſce exue
lere ſi ſole q̄s int graues imbꝛe effu
ſi gerēt, tanta uis aq̄e ceciderūt ut uix in
caſtra ſua recepit ſe uictoꝛes; quoſdam
⁊ religio cepit ulteꝛius q̄q; eo die
conandi. ⁊ carthaginenſes q̄a q̄az
feſſos labe ac uulneꝛibꝰ noctē imꝫ q;
ad nec ceſſaꝝ; q̄uerē uocabat. tam q;
met ⁊ pclm ceſſandi nō dabat tēpus
p'ima luce oppugnaturus hoſtibꝰ caſtꝝ
ſaxis undiq; ꝯa exꝑimēta uallibꝰ conge
ſtis augent uallum. munitō ſeſe q̄ndo
armis parū p'ſidij foꝛet defenſuꝝ. q;
tūſitō ſocioꝛ fuga ut tutioꝛ mora utꝝ
fec. p'na pūi defectionis ab attene regio
ſcelerum oꝛ factus ē. ⁊ ſ cū magna ꝑ'laī
um manu tūc fugit. in duo munita op
pida cū p'ſidijs tracta ab fectus. f. et ne
lati inclinatis ſemel ad defectionē ais
ſerpeꝛeres. ſilentio p'me noctis baſcūbal
caſtꝝ mouet. ⁊ capio ut p'ma luce
qui inſtauoꝛibꝰ eāt retuler. p fectos ho
ſtes. ⁊ p'miſſo equitatu ſigna ferri iubꝰ
adeoq; celato agmine ducti ſunt, ut
ſi una recta ueſtigia ſequentes eſſent ⁊
haud dubie aſſequuturi fuiſſent; ſi ducib'

quiſq; hoſtes cederēt, tergā exēplo data atq; i fugā ſeſe omes effuderūt, ac p'mo

ut

nubes

ē creditum b'ui aliud ē uer ad ceſi flu
uiū, ut tranſeuntes aggꝛedient. ⁊ baſcūi
bal dauſo tranſitu fluminis, ad occa
anū flectit ⁊ ia in fugientiū in effuſi
abibant. ⁊ tacq; ab legioniby. ſ. aliq̄ſtūi
intuall' fec eos leuiſq; armatura. ⁊ ē
ab tergo nuc ablateribꝰ occurꝛebat fatigꝫ
bat moꝛbatq;. ⁊ cum ad cedentes tumul
tus ſigna conſiſteret. ⁊ nec equeſtria nec
cum uelitibꝰ auxilijſq; pedituꝫ p'lia
conſereret. ſuꝑuenerē legiones. ⁊ inde
nō ia pugna ſi truci dato uelut pecoꝛ
fieri coepit nec ipe diu ac fuge auctō in
p'imos colles cū ſeꝛe militibꝰ ferme
ſemiermiū euaſit. ⁊ ceteꝝ ceſi capti q;.
caſtꝝ multa ſa rapti penū tumulo echte
ſimo communierūt. atq; in cū hoſtis
nequiq; ſubire inq; aſcenſu conatus cēt
haud difficile ſeſe tutati ſunt. ſi obſidio
in loco nudo atq; inopi uix in paucos die
tollerabilis erat. ⁊ tacq; tranſitiones ad ho
ſtē fiebant. p'tremo diu ipe nubꝰ ac
ceptis, nec ꝓcul in aberat mare, nocte
relicto exercitu gradꝰ p fugit. q capio
fuga ducis hoſtiū audita, cecē milia pe
ditum mille equites relinquit ſilano
ad caſtroꝝ obſidionē, ipe cū ceteris co
piis ſeptuageſimus caſtꝝ p'imus ci
uibꝰ regioꝝ ciuitatiū q̄ cognoſcendis,
ut p'ma ad uetam mitoꝝ eſtimatione
ꝫbui poſſet, tarracone rediit, poſt, p fec
tionis eius, maſſiniſſa cū ſilano clam cō
ſ'lius. ut ad noua conſilia gentē q̄ ſuā
obediente habꝰet. cū paucis p'lariby in
affricā trauect. nō tam euidenti cā
ſubite mutationis cauſa q̄m accumito
p'io tēp' conſtantiſſime ad ultimā ſenec
tam fidei, ne tū quidē eius finē probabili
cauſa feciſſe. ⁊ ago in remiſſis ab hoſ
tibꝰ alacꝝ nauibꝰ grates petit; ceteꝝ deſ
ti abducib' pars tranſitionē, fuga diſſi
pati p'imas ciuitates ſunt, nulla
manū numero aut uiribꝰ ſ fugnes. ⁊
maxime in ductu atq; auſpicio ſcipi
onis. pulſis hiſpania carthaginenſes ſē
quarto decimo anno p' bellū mutū. v.
p'q; recepi p'uinciā. ⁊ exercitū acceꝑ.
haud multo p' ſilanus rebellatū refe

Sapio fr consul accedit Roma ai captiuis et nfitius recepte hyspanie

rens tarracone ad scipionem rediit. I. scipio cum multis nobilib⁹ captiuis nuncius receptę hyspanie. f. ē missus. Et cum celebri leticia gl'aq; ingenti eam rē uulgo ferret, uir qui egressę in explebilis ītuitus uiep lauois parui, mistar eor quę spe ac magnitudine sū concepcō, receptas hyspanias dicebat, sā affricā magnāq; carthaginē et ius suū dece nomq; uelut ō sūmatas eius belli gl'am spectabat. Itaq; primo uentoꝝ sibi ratus sā recōciliandos regi gentiūq; aios, siphacē primū regē sibi tēptare. Quasi eliuor ī strenuat. Quasi sili gerus affinis mauris, in regiōe hyspanie maxime quę sita noua carthago ē spectant. Fecius ea tempestate res ad carthaginiēs ibi erat, qđ haud ḡuius ei ī mici q; ē nulgo barbaris quib⁹ ex ō tuna pendet fides, ratus fore oratiōi ad eū. ē. Ieliū ei comis mittit. Quib⁹ barbar' let' et qua res tū p sperē uq; r' pe mis ait in italia ad uise in hyspania a nulla iam erant, amicitiaq; se rōabor accipe annuit, firmandaq; eius fidē nec dare nec accipe ñ cum ipō coram duce. r. Ita Ieli in ad mi fide ab rege accepta, tutū ad uentū fore, ad scipionē redit. Quag nū in oia momētū siphar affectandi res erat affricę. opulentissim eius fir. bello iam exptę ipos carthaginienses, simb; et regnū apte ad hyspaniā q; freto exiguo diremunt positus. Dignā itaq; rez scipio rat, q; qm nō alit' posset magno pcō petere. I. marcio te tarracone, silano carthagine noua quo pctib⁹ ab tarracone itinerib⁹ magnis erat, ad pfectum hyspanie relictis, ipe cum .c. lelio duab⁹ quinq; remis ab carthagine, pfectus trāq;llo mari plimū remis, intōdum et leni adiuuante uento in affricā tiēt. Forte ita incidit ut eo ipō tp hasdrubal pulsus hyspania, septē tiremis portum intrectus, anchoris positis tiē applicare naues, cū ēsequute die quinq; remes haudquaq; dubiū quin hostiū eēnt, oppugnaq; a plibus pulsaq; portum intrarent possent, nec

Sapio mittit dantē accedit ad siphacē regē federis ningendi ca

nudentes septē tiremes

hil aliud q; tumultū actrepidatiōe; simul multitudo ac nauitarum nequiquam ancoraq; et naues expedientiū fecer. Pcussa eū ex alto uela ac ōn uento, pulsus in potū intulerūt quinq; remes, qm pene anchoras molirent, nec ulle tumultuarie dereq; quam in regio portu audebant. Ita fortuna hasdrubal, mox sapio sapie et leuis eq̄li ad regē pgunt. Magnificiq; ad siphacem nec erat alicui sum duoꝝ oppulentissimoꝝ ea tempestate duces ppl'oꝝ uno die sua pacem amicitiaq; petentes, uenisse. utriq; ī hospitiū mittat. Et qm fors eos sub uno tecto ē atq; ad eosdem penates uoluisset, et stabulare ad colloquiū diu mōdaꝝ simultatū causa ē conatus. Sapiē abnuente, haud puatū sibi ullū cū peno odiū ē, qđ eloquendo finiret, aut de re. p. se cum hoste agē quicq; iniussu senatus posse. Aliud magnopē tenente regē ne alit' hospitū exclusus ī sa uidē tur, ut mānū introduceret ad eccl'e uenire, e pulas haud abnuit, cenatiq; simul apd regē ē, et cōcti. et lecto sapio atq; hasdrubal qui ita cōdi erat regi accubuer. Tanta ante merat comitas sapionis atq; ad oia natiuitas ingenii ēritas, ut nō siphacē m barbarū insuetiq; moribꝰ. r. b hoste. et ifestissimū facunt alloq;rendo sibi conciliaret mirabilēq; q sibi ei uirtū ēgressio cōmunsum p se ferebat, qm in bello reb⁹ gestis. nec dubitare quin siphar regnumq; eius ā romanoꝝ ēent potestate, eam artem illi uiro ad conciliandos aios ēe. Itaq; nō q̄m hyspanie amisse sint q̄rendū magis carthaginiēsibꝰ ēe, q; q̄m affricā retinendā cogitandō. Nō peregrinab⁹ iudū, neq; ea amenas oras uacantē tātū ducem romanū, relicta puincia noue ditioīs, relictis exercitib⁹ duob⁹ in affricā tiecisse sese inuolitē tiraꝝ regiā in face inceptam. h potuisse affricę spem affectante, hoc esi ā p̄cez uoluptate in aio, hoc palam fremē, qđ nō quę ad mortē hannibal inita ha, sic sapio in affricā bellum gereret. Sapio fecē icto cū siphace, pfectus ex affrica, dubijs q; secūs in alto iactatus uentō, die q̄rto noue carthaginis pō

al' ceti

al' du

eis al'regi

accipe

al' ibertas

l. 7 plenę ssecuris

tum tenuit, hispanie fic abello pmu
co quiete erant ita q̃ foam cuitates p
pt̃ conscientiã culpe metu mag̃ qm̃
fice quietas ee apparebat, quarum
maxime insignes ·7 magnitudine
·7 nova ilitgi ·7 castulo erant. Castu
lo cum pspis rebi socij fuissent, p̃
cessos e exatib; scipiones defecerunt
ad penos ·ilitgitanu poendis qui ex
illa clade ad eos pfugerat inflicen
q̃ scelus ·7 defectionis addiderat. In
eos pplos p̃mo aduentu cũ dubie
hispanie eent, mito mag̃ q̃ utiliter
seruitũ foret. tc ia tranquillis rebus
qt tẽp expetendi pene uitebat ueisse,
accitum ab tãta conc. l. marcũ cũ
cã parte copiaꝝ ad castulone oppu
gnandũ mittit. ipe cũ octeto exer
citu quintis ferme ad ilitgin castris
puenit. clause erant portę oĩaq; in
structa ·7 parata ad oppugnatiẽ arcẽdã
atq; conscientia quid se meritos
sciret p̃ indicio eis bello fuerat. hinc
·7 ortam militis scipio orsus e ipos
claudendis portis inuocasse hispano.
qui ut timerent muti eent. Itaq; ml
to in festioribus ãis cũ eis q̃ cum ci
gimensib; bellũ gerendũ ee, quippe cũ
illis ppe sine ira de ipio ·7 glia certari.
ab his phibẽ ·7 cancellatis ·7 scelis pe
nas expetendas; euenisse tẽpus q̃ ·7
ne fandã cõmunitoꝝ necẽ ·7 i semet
·7 i pos licere; fuga celati forent, istru
ctam strage ulcisceretur ·7 i omẽ tẽpu
gratiam cõsumto sanciret nequis ũq̃ ro
manũ cuẽ, militez, nl in nulla fortu
na oportunũ in iuriã duceret. Ab hac
cohortatione duas macatu scalas elec
tis p manipulos mil̃ diuidunt. par
tito exercitu, ita ut parti alteri lelius
ẽet legatus, duobi simul locis anci
piti fiore urbez aggrediunt. nõ diuer
sum aut ples principes oppidanos. si sua
ipoꝝ conscientia culpe metus ad defe
ctionẽ impigre urbẽ hortat̃ ·7 mo
nuerant ·7 monebant alios sup
plicũ ee se nõ uictoriã peti ·ũ d̃ssq;
mortez oppeteret, id referre utrum

impugnu ·7 macte ũ mars ꝯ munus ·7
uictũ sepe erigeret ·7 affligeret uictorem
an p̃mectu gratia ·7 diruta urbe an ora
captarum coniugum liberoꝝ q; inter ibi
·7 uincla, oĩa feda atq; indigna passi
expiarent. Igit̃ nõ militaris ĩ eis
aut uiri tantũ, sed femine puerique sup
ã corpis q; uires ad se, pugnantib; tela
ministrãt. sarta immuros munientib;
gerẽt. Nõ libras solum agebat, q̃ uiroꝝ
fortiũ tantũ pectora acuit, sed ultima oĩ
um supplicia ·7 feda mors ob oculos erat.
Accedebant ãũ ·7 certamine labores ac
picli atq; ipo inter se conspectus. Itaq;
tanto ardore certatũ mutuo e, ut dominos ille toti hispanie exercitus ab
unius oppidi iuuentute sepe repulsus
a muris, haud sane decoro pelio trepidauerit.
Id ũ uidit scipio, ueritq; ne nauis conatib
suoꝝ, sed tui esset auus ·7 segnioꝝ miles
fieret, sibi met imperauit ad partem pi
cli cupe sedendi ee ratus increpitaq; igna
uia militu ferri scalas iubet ·7 se ipm
hiceteri cũ certe ascensurũ nunciatur.
Iam subierat haud medice pelo mena,
cũ clamoꝝ undiq; ab sollicitis nece im
peratoris militib; sublatus. sedeq; mul
tis partib; simulenigi cepte ·7 ee altera
parte lelius instat. Tum uecta opida
noꝝ uis ·7 electis q̃ pugnatoribus
occupant̃ muri. Atte ·7 altera parte qua
mer pugnabilis uidebat, inter tumultũ
capta e. Transfuge affirmãtibus quitũ in au
ria romana erant ·7 oppidanos in ea
tuenda ĩ pedim uidebat̃ ãis ·7 to ſ
untib; q̃. e. tr. qm̃ adire potent̃ cõspe
ree edituissimã urbi parte q̃ rupe alta
tegebat̃, neq; ope ullo munita ·7 ade
fensoribus uacua. Leuiũ coꝝ poꝝ lubies
·7 multa exercitatice p uiciniã clamos secũ
ferreos portãtes, qua pineclat̃ eminẽ
tia rupis potant scandunt. scalis q; in
mis arduis ·7 lene saxũ occupabant,
clauos p̃ modica intervalla figentes,
cum uelut gradus fecissent primi
sequentes eẽbentes manu, p̃tremi
sublenantes eos qui p̃irent insumma
euadunt. ĩ decurrit cum clamore
in urbez ãa capta ab ẽ. Tũ ũ appam

Interdes primis cui
tatis fontes ysana
adhe[illegible] multis
ad expugnatiõẽ
illeu regi bapo
rano ac capit
e nastat

Sora adhortatoria

scal'qua

ut ab ira & odio urtem obpugnatu
ce. nemo capiendi uinos, nemo pcia
bo ad direptiones oib; pde memore truci
dari netines utres atq; armatos fe
minas pariq; aciuros usq; ad infantiu
cede ira crudelis puenit. Igne deinde
tectis iuicauit. ac diruunt q̄q̄ incen
dio ablatum nequit. atq; uestigia q̄
urbe extinguere ac dele memoriā hos
tiu sedis coreti e. Castulone in scipio
exercitu duc. q̄m urbe nobilem ui q
uenerāt, si punici & exercitus exoletis pa
ti passim fuga reliquie tutabant. ad
uentu scipionis preuenerat fama da
dis illis gitanor & ciuq; de inde ac de sp
atio inualerat & indutis cautis cui sibi
quisq; o sultu ne alterius respectu ue
let. primo tacita suspicio. deinde aperta dis
cordia secessiones inter cartaginenses
atq; hispanos fec. his cerebelens, p
palam decretorum auctor. hinc leo pu
nicis auxiliarib; pepat, q̄s urbem q̄ da
fiue accepta cerebelus. s. pelit. con
tra ea victoria fuit, nec tamen de nore
dimissu erat & aliquantu ire lenierat
uoluntaria deditio. Inde in barbaros
siqui ni dū p commi erant subinde dili
genci & rechigentes missus. scipio cartha
gine ad uota soluendo diis munus q̄
compauit de reorum reclusi. Gladiator
spectaculum fuit in ea gente hoīm ex quo
lanistis compare mos est suor, qui ne
uale sanguine habent. no luntaria
ois & gratuita opa pugnantiu fuit. sa
alij missi ab regibus sunt ad spem in ite
gentu utrius ostendendi. alij ipi p essi
se pugnaturos in gratiam ducis. alios em
ulatio & etiam ut puccarent puccatiue
haud abnuerint. erat quidem, q̄s discep
tando controuersias finire nequeant
pacto inter se ut victores ceteros sequeret
ferro decernendi. neq; ob scuri generis
homines si clari illustres q; corebis. ro
sua patricios de principatu ciui
tatis quib; rei uocabant ambigentes
ferro se certaturos, p essi sunt. corebis
maior erat etate. & si ue pat princeps
senatus fuerat, a fere maior p mortem
eius principatu accepto. Cum ub discep
tare scipio uellet, ac sedare iras nega
tium io ambo dice communib; cognatis
nec aliud dor hoiu ne q̄m manu de iudi
ce habituros ee. Robore maior flore
minor, flore etatis feror mortem in certa
mine q̄ ut ale impio subigeretur p
obtantes, ea diuisim abeuntia rabie ne
quirent, insigne spectaculum exercitu
pbuere, accumulatiq; q̄ritu cupidinas ipi
malu inter mortales eet. minor usu amo
rum. & actu facile soluebas uires mino
ris superauit. hic gladiator spectaculo
ludi funebres doti propria & pnuciati
& ea strenui appatu. Res interi nichilo
minus ablegatis gerebatur. & arctius
superato bello annu quie incole appellat
certum. duas opulentes ciuitates hinc
certamine meditice accepit. Asdrubal
urbs carthaginensiu sep partis. in
to tam digna ira erat, q̄ ob ea necessi
tates belli, pecuniam inde gerebant ad
rum. nec urbe aut situ aut munimento
tutiam habebant, q̄ fere ciones his ado
facerent, si ingenia incolar latrocinio
leta. ut excusices in finitimu agru so
cior. p. r. facerent impulant. & magos
milites roanos haberent & mercatices ex
ercent. magnu. & commeatu q̄ paucis
patu tuta fuerat. tu sedentes fines po
situs insidiis ceu uentum in q̄ loco me
fecerut. Ad hanc urbe oppugnandā au
ad motus exercitus eet, oppidani con
scientia sceleru q̄ nec tecto tuta ad
tam infestos uidebat. nec spes menib;
aut armis tuende salutis erat, facin
in se ac suos fecu ac ferū conscisc.
Loco in foro de struunt. q̄ pciosissima
rerū suar cogerentur. Qui pe eum tumu
lum coniuges ac liberos constat ai mi
sissent. lugna cea extru facesq; ur
gultor conflauit. quinquaginta dim
armatis iuuenib; pcepit. ut donec
incertus euentus pugne eet. p sumi
eo loco fortunaq; suar corpusq; q̄ cito
ra fortunis ceant seruaret. Ut rei in
dinata uideret, atq; ineo ee iam ut
urbs caperet, clarent omis quos eunctes

Castulone receptor rebe Cartagi ne ad uota soluc dis

Gladiatoru qd mortis ai pa tres patrumq;

Pugnat fres i spectaculo gladiatoru p quos dendi tes pa terno

1 altero

Decastris et gestu eunuum Asiae

mplui cernerent/ mortes inpa pugna
obituros illos sep dō supos q̄ orare
ut memores hb̄tatis q̄ illo die aut mo
te honesta aut futute fimenta cēt.
nichil relinqueret to q̄ seruire iratis
hostis possit/ ferrū igneq; in manibu
ēt. amice ac fideles potius ea q̄ pitura
ēent absumeret man. q̄ insultaret
supbo ludibrio hostes. his adhortatiob
exercitatio dira adiecta/ si quez appo
sito spes mollitia ue ai flexiss. in cocta
to agmine patentib; portis ingenti
tu multu erūpūt/ fleq; erat ulla satis
firma statō oppōta/ q̄ nichil minus
q̄m ut egēh possi; menib; arcerent ti
meri poterat. p̄ pauce equitū time/ le
uisq; armature repente ecursus ado
ipm emissa occurrit. Icōr impetu at
q; ais/ q̄ compositor ullo ordine pu
gna fiut. straq; pulsus equez q̄ p̄m
se hosti obtulat/ trorē intulit leui ārma
ture/ pugnatiq; subipō uallo forez.
nirobur legionū perigno adinstruē
du dato tpic acie duceiss. Ibi quacq;
trepidatu; partip cursa signa ē/ cu mce
ca furore inuulnera ac ferrū necorū
auxacia tuerēt. ceinuictis miles adu
sus temeraios impetus ptinax. Comē
paulop ulē infeste pedez/ ut neminem
cēde atq; obtinatos mori inuestigio
quēq; suo uoluit/ patefacta acie q̄ ut
facē possi; multitudo armator facile
sub pectubat cōmua hostiū ample
mortes pugnantes adomnū omis oc
cidit. atq; hec tam hostiū mator actū
maxīe dimicantiū/ pugnātes q̄ cedebāt
fedior alia in urbe truncoado erat/ cum
tubam feminar puerorq; inbellē in
ermemq; ciues siu cederēt. si succedēs
regum semianima pleraq; inicient cor
pora/ tuncq; sanguinis flāmā ondentem
restrigerent/ p̄treno ipi cede nisi etate
suor fatigati/ cum armis medio in
certamine seruicerē. Iam cedis p̄petitur me
tores. i. supuenie. ac p̄mo/ conspectu
fedo mirabundi/ parūp obstupuerē/
Dein cum auri argentiq; cumulo
rerum aliarū inefficiens auiditate ige
nij humani rapē erigne uellent/ correp
ti alij flāma sunt/ alij ambusti afflatu
naporis/ cū recepti primis ungente ē
ba nō cēt. Ita assapa sine pēla multitu
ferrēq; ignis abrupta ē. Q̄ arctius cetis
eius regionis metu macerati/ accep
tis uictore exercitu carthagine adsu
piez reduxē. cede conscriptis missis p
carthaginē ad hibernā naues subduc
ctunt. P̄ magonis ad̄ oceanū ora dis
cessiu/ gaditanū. i. reduxt. Hec inbi
pania. p. scipionis ductu auspiciaq;
gesta. ipe. l. lentulo. z l. manlio actori
no prouincia tēlita cū. x. nauib; roma
rediit. z senatu cēt urbem dato i cerim
bellone q̄s res in hispania gessiss; dis
serunt. quotiens signis collatis dimi
cuss. q̄ oppida ex hostib; uicepiss; q̄s
gentes motuez pp. i. receperiss. Ad us
quatuor se imperatōes. uij. uictores ex
ercitus in hispania esse. neminē carthā
ginense mutis stragib; reliquisse. ob
has res gestas magē tēptata ē triumphi
spes q̄m petita ptinacit. q̄ neminem
ad eam diē triumphasse qui sine magi
stratu res gessisset constabat. Senatu
misso urbem ē ingressus. argentiq;
pse tulit in erariū cccez quatuor mi
lia. ccc. xl. duo. z signati argenti ma
gnū numeriu. Comitia inde creandi
consulib; habuit. l. ueturius philo/ ce
tuscusq; que omis ingenti fauōe. p. sci
pionē q̄ fuleū erant. collega accepit ei p.
licinū crassus pontifex maximus. Cetū
comitia maiōe q̄m ulla p̄ bellū cele
brata frequentia p̄hibitū memorie ē/ cō
uenerāt uniuersi nō suffragandi m̄ sed
ex expectatione ei. p. scipionis/ q̄ curebāt
q̄ comio frequentē. z in capitoliū adu
ntiolantē eum/ cum centū bobus uotis
tom sacrificaret in hyspania/ sperabāt q̄
ait sic. C. Iuuentius superuus bellū pri
cum finiss. ita id q̄ instaret. p. cornelium finituru/ atq; ut hyspania omē
pēos expulisset/ fuere alia pulsuz ee af
fricāq; ei prōn ac debellatuz in italia fēt
puinciam destinabāt. P̄ terra in omia
bita/ creati duo quituz eciū. erant ep.

al' cede ppetuta

al' ptoliū

Comitia d
anno

ē. luc̄ tius. cñ tullius scipio. z l. emilius pap⁹

19. ano pñ belly

Quīto decimo anno puna bell. p. cō ne
li scipio. z l. hanī cralsus ut consulatum
unerūt noīate consulib⁹ puncae sunt.
Sicilia Scipiōi ēt sorte cōllega decernit. q̄ scla
cor cura pontificē maxīm̄ ytalia rete
bat. bīti esso. tū p̄tore. puncae īsortem
decrete urbana. cñ. tullio obtigit. artim
num ita gallia appellabāt. ap̄. luc̄tō scia
lia emilio. cī cetauio sardinia. Senatus
incapitolio hitus. ibi referente. p. scipiē.
ō. ē. fēnē. ut quos luctus mīt seditiēs mi
litare ī yspania nouiss erea pecunia qīn
ipe in aerariū deferūt faciēt. Tūc fagū
tinos legatos in senatū introducit. q̄
eis maxīmus natū. z. nichil nūc malor
est. p. ē. q̄ q̄ palā sum ut adultimum
ficem nob p̄atem. tū ea uīa meritā ī
patores q̄ uīos erga nos fuerunt. ut nō
dadū mīos nō penitēat. bellū pp nos
suscepistis. Susceptūq; q̄ tum decimi
anni tam p̄uncīā gerētis ut sepe adul
tumū discrīm. z ipī uenetis. et pplm q̄
taginensem adduxistis. cum ytalia tū
attor belli. z hāmbales hostes fētis. cō
sulem cū ex̄ercitu ī yspaniā ueluti collī
gendas reliquias naufragii uīi mas
silis. p. z. c. cornelios ex quo puncas
uenerūt. nllo tp̄e destiterūt q̄ nob sed
q̄q; — adūsa hostib⁹ nris ēent face. Jam
oīum primus oppidū nob restituunt
portūq; hyspaniā. cuius nros uenīendo
dimissis qui q̄reret ex̄ fuitute in
libtatē restituerūt. cū iam pp̄e ēt ut op
tabilem eam ex misa fortuna hēm. p. z
. c. n. cornelī impatēs ūt luctuosū nob
quicq; q̄ nob pene. tū uō ad retractiq;
distantib⁹ locis in secē antiq; in urebam
ut uterū pirem. z alterū exercitū prīe
uicerem. nec ad p̄atē nostrā carthā
ginensī utiq; aut duce aut ex̄ercitu opū
ē. ab turoli. nos uerrimus hostib⁹ qui
priorib⁹ quicq; exercitib⁹ cī nob fuere ex
tinguī posse cum ex inspato repente
mutatis nob hīc p. scipiē q̄ fortuna
tissimi oīum sagūtinor uidemur q̄
q⁹ sulē declātum uidem. ac uidisse nos
cauīb⁹ nris renūciatum sumus sp̄e omiē

salutemq; nrām. quicum plūmas hostiū
nostror cepisti in hyspania urbes. v. ex
ceptor nūo exercetos sagūtinos ī p̄dā
remisit. postremo tū detrimā adeo īfesta
nob ut illa gente incolumi stare sagū
tū nō possit. ita bello afflixit ut nō m̄ nob
abstit ūbo inuidia ne postis quō tūndā
nris ēēt. delectū urbē ēnum eor migrām
sagūtū deleuāret. hannibal uectigal
exagro eor cepis. q̄ nob nō tū fructū io
cundus. ēq̄ ultiē obl̄ quib⁹ maiora
nec spare nec obtare ab⁹ possūmōdū lib
poterām. z nris actū nos. x. legatos
sagūtinos senatus pplūsq; ad nos mit
tit. simul gratulatū q̄ uictores hos annos
in hyspania gessistis ut in hyspaniā
nō hīb⁹ affinetē. si q̄ tiarū ultimās fini
ocean⁹ domuīb⁹ armis lēatis. ytalie ī
quatē uallū castror cingit. relinque
ritis peno iouī optimo maxīo p̄sidio ca
pitoline arcis nō gratēs tūn obl̄ agē
tissimi sum⁹. Sz conū h⁹ si nos p̄mittētis
coronam auream in capitoliū nūc
tonē ergo ferte. id ut permittatis q̄ue
sumus. utiq; suo ita uicerē q̄ nob im
patēs uīi q⁹ moda tribuerūt. ceteraq; ut
q̄ ppetua autoritate uīa faciatis. Se
natus legatis sagūtinis respondit. uirtu
tum. z restitutū sagūtinis fidei. socia
utiq; fuate. ceteraq; omib⁹ gentib⁹
fore. suos imp̄atēs recte. z ordine ex
uoluntate senatus fecisse. q̄ sagūtinis
restituerūt. causas q̄ sagūtinos fluuio
exemerit. q̄q; alia eis benigne fecerūt.
ea senatū ita uoluisse. fi. cōnū p̄mit
tē ut in capitolio ponerēt. locus inter
lancea q; legatis p̄beri iussa. z minūs
ne minus ēe namulia eris. legatiōes
ceīn ceteris auctē q̄. z petentib⁹ sagū
tinis ut quatenus tuto possent. ytalia
spectat uenīent. duces dati litteq; p oppida
misse ut hyspani — cum ī accipent.
tum referre. De exercitib⁹ scribendis de
inp̄uncīis ip̄uncīis relatū. affri
cā noua, p̄uncīā ex sorte. p. scipioni
destinari. hoc ies fama ferret. z p̄e nlla
iam machica gl̄ia. o trepte nō ad gerendū
m̄ bellū. si ad finiendū diceret se cōis

l. dix

Donus autē

Ero sagū tinos in sendat z refecto

l nichil

Vetia

Ero ō senat

ate tutu

f Cuz

declaratu ee/nec p alit̃ tohen posse q̃
fuisse in affrica eratu transportaret, ac
tunum se io ppli in apte ferret/si senat̃
adiuuaret/no consiliu hauo quaq̃ pn
bus patrum coplacet/ceteroq; pernic
tum aut ambitioz mussaret. q. fabi
maximus negatus fuiaz. Scio multi
ufm audi. p. c. nr̃ actam ocie mo die
agi/7 fruist̃ hiturum oronez q̃aq̃ de integrare de affrica puncia fuiam
uerent. ego aut primũ illud ignoro
q̃ rom era ia puncia affrica 9 fuil in
ri fortis a estremu sit q̃ nec senat̃
censuit in hũc annu puncia ee nec
pplis uisit. de iñ sic 9 fuiez peccare ar
bitroz qui rere transacta sumulato se re
ferre Senatus audiendo hit no senatoz
m/quid quo 9 fuli suo loco dic suam.
atq; ego certũ heo dissentienti mucho
abusta festinatioe in affrici traicio eo
duarum rex sb eundem opinionem
ee/unus insiste ingemo mo caetati
onis/q̃ metum pigritiaz q̃ hoes appel
lant/dum me penitet ad huc alioz
speciosioza p mo aspectu consiliu sep
iusa ma usu melioza. altenus obtre
tationis atq; inidie adiusus cresceret
uires gl̃am fortissimi 9 fuli aq̃ fiusp
tioe stime neq; uita acta/7 moz es mei
neq; gratiaz cum quinq; 9 fulatibu
tinq; gl̃e belli comiq; parte uinci
cat ut ppitius fastidiũ eius sim q̃
celeritatiũ etas saltez literet. Quic ei
mucho/7 mea no cũ eo ee pot. Quin ne
filio quidem mo eius fit. me cũ toto ẽ
cum uigẽm adhuc uiribz/7 meu su
maximaz rez ee recusante nemo
audiunt insenatu aut ap uo ppli
quo minꝰ inspectante me magio e
quitum. quo facto nũq; an audi
tum erat impũ me cum eq̃retur.
rebus q̃ ũb asse qui malu ut qui
alioz uirtuto mucho compatus erat
sua mor 9 festice me mucho p̃ferret,
ne cum ego p̃functus honoribz cer
taminia mucho atq; emulatioe mũ ci
ad oles cente florentissimo ppon
uidelicet ut mucho iã uiuendo no
solum reb; gerendis fesso si huic negata
fuiãt affrica puncia de senat̃ cum ea
gla q̃ p̃ee uiuendo atq; moriendo
est. unice ergo phibui hãnibalẽ ut ano
b quoz iugẽt nr̃ uires 7 uinci possit
illo te mucho ignoscẽ. p. cornch equũ
ent. sicam unice ipo nũq; plurisfamã
hoim q̃ nr̃ p̃fecerim ne uana/ qđ gla
q̃ q̃ si aut is hostis eet ex quo uicto
uch glie quereret/ qui te i italia reti
neret/7 suo bono publico facẽs fiuml
cum bello materiam gle tue isse etep
tuy uidi possit. Cum uero hãnibal ho
stis incolum exercitu q̃tu cecidit ãmi
y italiã obsideat/ penitebit. te. p. cornc
li gle tue. si hostez eum qui tot fiune
rum clado nob ci fuit/ tu 9 fuli y tu
lice exposuiss/7 sic penes. c. luratiũ pn
cipes puncu p petrati belli titulus fuit
ita penes te hui fuit/ utre aut amilcar
hanibali duxe ẽ p̃feredus iut illud bel
lum hunc/ aut uictoria illa maior
clariorq; q̃ hec mo tingat/ ut te cõsi
uncum/ facturi a stri dicep. mus aut
erui certa esse annalem q̃ italia ex
pulisse penos atq; hanibalẽ mal ne
tu quidem/7 si magis pacem q̃ spacia
gl̃am amplectaris hyspania potius q̃
italia bello libata gl̃atus finis/ no dium is ẽ
in se hãnibal q̃ no magis timuisse uide
atur q̃ 9 tempsisse qui aliud bellum
maluit. Quin igitur ad hoc accingis ui
ribos circuit ut cum affrici tiecens
secutuꝝ te illuc hãnibalẽ sequeres potui
q̃ retro hinc utiñ ubi hãnibal ẽ eo bel
lum intendis egregiã illam palmaz
belli puica pati penis. hoc a nã penus ẽ tua
cum defenderis. aliena re oppugnatũ
pax an in y talia bellum in affrica sic et
nob p̃ius decedat timoz q̃ — in ultro ali
is inferat. si utriq; tuo ductu auspicioq;
que fieri pot hãnibale hinc uicto illic
carthagine expugnata haberes utra uic
toria nob 9 fuli reliquiẽ p̃ioz tuiz ma
ioz clariorq; tuoꝝ q̃ inseq̃tis fuit.
flaz nũc qđ p̃ q̃ — q uñ classes tue
anni. unde comeatibz sufficiam̃ pben
dis mucho reliq ẽ/ quod piculi tandem

Otho. q. fabi adulsus
Othonẽ

ll emulatio

s sibi

al' tuas

a sit aut belli nul
lũ i italia aut

f nisi

h tuã cã etiã

q̃ i italia
7 i affrici
duos diũ
sos exercitus
alere exercitũ
no pot/ p̃sertim

fallit

q̄tum audeat q̄ fluit. p. lucanū in ytalia.
p. scipio bellum in affrica gret. quo
sit omīs dij omen auertant. dic t̄ resp
mutat aīmus. si q̄ accidere ūt accipe
possunt. t uicto hānibal ite ad ulc̄
pget. tū demū te o sulem et affricā q̄
q; mars cōis bellierit. tomus tua
pat̄ patrius q; int̄ .xxx. dies cum
exercitib; celi cōmuto sunc ū paliqt
annos maximus reb; tīa mari q;
gerentis amplissimū nom̄ apud
ertas gs ppli romani ureq; famuli
fecerint. dies me deficer si regesq;
imperatōes q; temē in hostiū tra trā
gressos cum maxīs clādib; suis ex
actuūq; suor; enumerare uelit. athenī
ensis prudentissima cautes bello
do mu relicto auctōe eq ip̄igro ac
nobili iuuene magna classe in affri
cā trānsmissa una nauali pugna
florentē rem. pu. suā impet̄ afflueret.
Cretica t numis antiqua repeto. an
tiq affrica cathes t usica t .o. attilius
insigne utriusq; fortune exēplum
nob accidit sunt in tibi. p. cornelī
um cethego affinem cōsperens hūc t
ice fuisse hispanie tue uicebuntur.
Quod cū simile pacato maī pōa p
tilie gallieq; uectius emporis urbē
sectos classes appulisti. expōitos mu
lieres p tutissima ad socios t amicos
ppli. ro. turpia cōes diuristi. ab urbe
cōdenice iter pp̄ fidus romana ci
cum hybum exercitu patris patruiq;
tui p̄ amissos impatōes ferocies
t calamitate ipā diu tumultuarii
quide ille. l. nūti t mulieratī suffra
gio ad tēpus lectus ceteris simobi
libus ac uisi honores adhortaret
daris impatorib; qualis artes belli
par. opugnatis plūmum cauj cita
bago nullo truncj punicor exercituj
secō defendente/ceteris nisi cē leuo nil
lo tui mō affrico bello con pamnoa u
nō portus usus ullus classi nec ap
tus. nō agr̄ pacatus. nō cautes so
cia nec rex amicus. nō pecunia. qua
cāq; arte affectetis. hostilia oīa atq;

infesta. an siphaca numidis q; credis.
satis sit semel credidisse. hō semp te
mentas felix t fraus fatem in pui
sibi p̄struit ut cum ope p̄tium sit tui
mercede magna fallat. nō hostes pa
trem patruum q; tuū armis pius q;
celtibi sequ fraude circūuenerunt in
tibi ipi amagone t hasdrubale hos
tium ducib; q̄tum ad indobile tua
to uno infide acceptis piculi fuit. nu
midis tu dare potes defectionem mu
litum tuor; eruptus t siphar t massi
missa se q; carthaginē ses malūt pote
tes in affrica ee cartaginenses q; q; q;
aliuz. nūq illos emulatō int̄ se t odiū cāe
ee certam mī accusunt. q; p̄ccul ert
nus metus ē. hostē de roma arma er
actum alienigenā uelud ad omne res
tringendū incendiū concurrūt.
alit̄ uero illi cartaginēses hyspaniā
defenderūt alit̄ menia p̄ie tēpla dom.
aras t focos defendent. euntes ip̄lui
nunda p̄sequit̄ ouis t pui libi gnā
sibūt. quid porro si si satis q; fisi cathā
gi nēses consensu affrice face socior
regum melibi suus cū tuo exercitq; tuo p̄
sidio nudatam ytaliā uicerit ultro
ip̄i nouū exercitum in ytaliā aut ex af
frica miserit. aut magone q; aballeari
bi classe transmissa. iā p̄ter oram li
guriū alpinor; uectigal constat. ham
bali se cōmingē uisserint. nepe ioue
stroue certū inquo nup fuimus cum
hasdrubal in italiā transcēdit qui nō
solum carthaginej sed oīnej affricā exci
tu tuo es clausurus emāibus tuis emuni
sti. uictuj ate dices. eo quide minus
uellem. t dotua nō rei. p̄. solum cā iter
datum uicto in italiaz cē. patē nos oīa
que p̄ spa tibi. p̄. t. in pio euenere tuo
o sulio assignare adūsa casibi incertis
belli. t fortune legare quo melior for
tior q; es eo magis talem prestare sibi p̄ria
atq; unusa ytalia retinet. nō potes.
nec ipē quicq; dissimulare ut hannibal sit
ibi caput atq; arcem huius belli cē. quippe qui
p̄ferens eam tibi cām cē ut hannibalem eo
italiās. siue igitur hic siue illic cum

l. qd

l. sic. q. fuluiū a Capua accē sem. quid si in affrica

l. in p̄tenuit

l. cōsistendi usq; locus

l. quē tu

.no.

hãnibale cẽ tibi futura res, utrũ ergo tanc̃
firmior ciuis maffrica solus an istinc tuo
·| recenti ·7 college tui exercitu cõiuncto, ne clauoi
quitez ·7 luuus cõis tam ex q̃tum id it
fit accumito sunt. Quid hanibale ultim
tanc̃ extremi angul brutij agri frustã
iam diu poscentẽ abcomo auxilia, an
ppinqua carthago ·7 tota socia potentio
al' istud rez armis uiris q̃ facer, q̃ illuc cõsiliũ
e tibi male cecerit ubi tue domui ẽ muno
res copie sint hostiũ multo maiores q̃ ũ
duob exercitib adiuius unũ tot plus ·7 iã
diu turna ·7 gnui milicia fessum pugn
dum sit. q̃ compar consiliũ tuu parentis
al' tuo uti consilio sit, reputa. ille consul, pfec
tus in hyspaniã ut hãibali abalpib desc
enti occurreret et italiã expuncia
·| sit rediit, tu cum hanibal in italia relinq
italiã partes nõ q̃ rei p. id utile si q̃
amplũ ·7 gliosũ cẽ sale sic cum puincia
·| naub? ·7 exercit relicto sine lege. s. c. duab p.
r. imperatoz fortunã publicã ·7 maies
tatẽ imperij q̃ tũ in tuo capite pclitabat
omisisti. Ego. p. conclum rei p. nob
q̃ nõ sibi ipi priuatum cãtum osulem
existimo. exercitus q̃ ad custodiã nob ac
q̃ italie scriptos cẽ, nõ q̃s regio more
p superbiã consules quo terrarez uelint
ticiant. ¶ Cum oratione ad tps pacta fa
bius cum auctẽ ·7 in uetrate puctue
fama, magnã ptem senatus ·7 seniores
maxie monuisse, pluresq̃ consiliũ sens
q̃ annũ adolescentis fortez laudaret
sapiõ ita locut fert. ¶ Et ipe q. fabius
Responsum oratoris Sapionis
principio oratois pces oscripti cõmento
tauit in sua sua posse obtrectatorem
suspectã cẽ. cui ego rei nõ tam ipe ausi
tũ unũ insimulare q̃ ea suspicio iu
cõ oratois an rei bauo sane purgata e. sic
enim honores suos ·7 famaz rez gestaz
extulit ubis ad extinguendũ inuidie
crimẽ tãq̃ michi ab infimo quoq; quo
q̃ priatiz fit ne metũ emulet ·7 nõ ab
eo quoq; sup ceteros excellat quacp m
ti nõ dissimulo me sibi equari nolit sic
senẽ se pfuctuiz ·7 me infra etatẽ filij z siu
posuit, tanq̃ nõ longius q̃ q̃tum iuue
humane spacii cẽ, capitas gle exterret
maxima q̃ pars eius imemoria ac poste
ritatez pmineat. Nec ego cuq; id accipere
etiam ausim, ego ut se nõ cum psentib nõ
si cum omnib ciuibus suis cõparet, eqdẽ
haud dissimulo me tuas quinte fabi
lauces nõ assequi solum uelle si bona tua pace
diixerim, si possim q̃. me erumpant ·7 il
lo noctis iuuenu mi in mnoribz na
tu ai sit ut nolim q̃q̃ nũi simulez ena cẽ
cuem. id eni nõ eoz mõ quib; inuidei
mus si rei p. ·7 pene omnis gnis humai
ter timitum sit. Commemoratiõ q̃ tũ ez
pciali addit ur si in affricam transcẽ ue
him meis quoq; ·7 rei p. si exercitus nuce
retur solutus, uñ h repente cura d
me erorta, cum pz primus q̃ meus in
terfecti cãi duo exercitus eoz ppe accidez
occisi eet, cãi amisse cãi q̃tuoz exercitus ·| hispanie
penoz quatuoz q̃ duces oiã metu amis
q̃ tenerent, cum q̃tus ad id bellũ ipatõ
nemo se ostenderet pter me nemo, pfiti
ausus eet cum ·uij·z xx. annos natus d
tulisse imperium. p. r. quid ita tũc ne
mo etatez meam ũ hostiũ difficultatẽ
belli, patriq; recentez claritudinem o me
morabat, utrum maior aliqua nũc
in affrica calamitas accepta e q̃ tũc
in hyspania erat. an maiores nẽ fuit ex
citus in affrica ·7 duces plures melioẽ
q̃ q̃ tũc in hyspania fuere. an eras meatẽ
matutior bello gerendo fuit q̃ nũc e. an
cum carthaginensi hoste in hyspania q̃
in affrica bellum geri aptius e. facile e post
e fusos fugatosq; uij· exercit punicos
post ·7 urbes ui captas xxx. ·| aut me tributis
tot ·7 urbes ui captas xxx. ·| p per
tomita oia usq; ad oceanũ tot reguloz
tot senas gentes ·| preceptam tota hys
paniã ita uestigiũ belli nullum fit, eclara
re meas res gestas tam haud q̃m si
uictor ex affrica rediem in ea ipa eleuare
q̃ nunc retinentem mei cãi ut tribuna eam
uideant ub extollunt. negat additum
ee in affrica, negat additum ee in affrica.
negat illos patẽ portus. cp. actulium
captũ in affrica, omemorat tãq̃ cõu. ad. Attil. ·| reliquũ
aprimo accessu ad affrica offenderit, m
recordat illu ipi tam infelici mu ipa
tuisse tũ portus affrice ·7 res gestas. al' tũ

ab eo egregias primo anno. q̄tus ad
thagmenses duces attinet immunis ad
ultimū pmansisse. nuch igitur me illo
ē tuctus filce bello nō prior finuper.
nō annus añ. xxx. ista dacies acceptaſo
ret. quin ego mīn affricā regulo ca
pto q̄ scipiombꝫ occisis. inhyspaniam
transeam. nec sinat ppius lacedemoniū
carthaginē q̄ me pūice mec fine rem ē
natum. ēsse. q̄ in ceteo ipa fiducia q̄
possit in hoīs uni uirtute tātū mom
ti ē. ac q̄ athēienses audiēdi sunt temē
in sicilia omisso dom bello trāsgressi.
cur ergo q̄ g̃cas fabulas enārare ua
eat. nō agrathod potī fuit causa nū rege
cū duī sicilia pumco uset. trāsgressus
in hanc eam tem affricā. aūtasse eo bel
lū vī neat referre. si quid ultro metū
inferre hosti. ab se remoto piculo alii
nō indigerim en adducē. quale sit uc
terib exēplis q̄ exemplis amouere
op̄ē. m. tum inferē alienos pellarē fie
an tuos irrerēdiq̄ indeas. plus ad ē
inferenti pīcul q̄ pulsanti. ad hūc
maior ignotax rez ē tor. bona mala
q̄ hostiū est. p̄ pinquos fines aspici
as. nō spauerat hānibal fore ut tot ī
italia ase deficerent. p̄ cā nemē sem
clādem q̄to min quicq̄ in affrica ci
thaginē sibi firmū aut stabile sit ī
fidi. & socijs grauib. ac fīrbis dīis. ad hec
nos. ī. dest. a socijs urbs nīis mul
te. r. stetim. carthaginē si nichil ro
boris ciuil ē. pactos micere multes
hīt affros mi ioas q̄ leuissim fide
mutare mgema. hic m nich more
sit. una. ī. fiet. nec audietis. ī. audiere
bello affrico. ī. molientē hinc hān
balē. ī. obstacen carthaginē. letices
. ī. freq̄ntices ex affrica expectate nū
cios q̄ ex hyspania accipiebatis. has
m subit fortuna. p. r. infectis ab ho
ste uotis. testes siphax. ī. massinissa
tegres quox ego fide ita inuitar ut
bene tutus a pticijs in multa q̄ nūc
ē. nisi uallo nō appareat belli appetit
ret. fo ē uiri. ī. ducis nō dece fortu
ne plentis sed ablata cōiū flectere ad

al' ē.

9 silui. bello q̄ fabi pare quē dā hānība
lem. sibi illū potius ego trahā q̄ ille me
retinerat. in sua tūa cogā pugnare eū
. ī. carthago p̄ mīn uictore erit q̄ se
mīnuta brutor castella. sequid tūm
dum tracto dum expono ē. tuz. ī affri
cam dum castra ad carthaginē promoueo
uē. p. r. hic dū tūm capiat q̄ tu q̄ ē
bi cum uictor tota ytalia uoluerat ha
nibal potuisti pārē. hec inde ne otume
lios sīt. 9 cussoiam compagine fracto
hanibale negare posse. p. hanium cō
fulez uirtutem fortissimū pīarē. qui ne
factis absit. potifice maxim nō insor
tes tū longinque. p unde nō uenit. 9 ha
le nichil maturius h̄ q̄ ego ē censeo mō
pficeret bellum. tū ad orignitatē pp ī.
famā q̄ apd reges gentes q̄ exteras p
tinebat. nō ad defendendam m ytaliā
sed ad inferendū ī affrice arma uideri nob
ē. nō h̄ dedi. uel grauq̄ q̄ hānibal ausit
sit. nēmē duce nō anox aute. ī. prior pu
nico bello tū cum de sicilia certaret totie
affricam annis exercitib. ī. classib. nūc
cum de ytalia ē tur affricam pacata
ē. requieset. aliq̄n uexata tam diu ytā
lia euasset. q̄ inuice affrica. castra ro
na potius carthaginis portis īmine
at q̄ nos uterū uallum hostiū ex meis
nīis uideam. affrica sit reliqui belli se
des. illuc tor fugaq̄ tpl la agtor re
fecto socior. cete belli clades que finos
p quatuordecī annos ingruerūt ui
sent. Que ad rē p. ptinent. ī. bellum
q̄ instat. ī. puncias de quib agi
se sat ē. illa longa ozō nec ad uos pti
nens sit. sīq̄ ad m quic fabius meas
res gestas in hyspania eleuauit. sic ego
ō gloria eius eluā. ī. eam ubis ex tol
lere uellem neutrū faciam pies. 9. ī.
si illa alia te modestia ēre. ī. tēpando li
gue adolescens senē uicero. ita ī. uti
. ī. res gesh ut tracā ea oppimoē q̄ una spe
te 9 ceptam aīs hē tis facile 9 tentus
ē. Cmīn equis auditus aīs ē sci
pio q̄ uulgatum erat si apud senatū
nō obtinuisset. ī. ut puncia affrica sibi
decernerēt ad pplm extīplo laturum

oppugnatū

tuzatuz

qua

utraq; fuluiꝰ qui consul quatꝰ fuerat po
stulauit a consule ut palam in senatu
diceret p̄mitteret ne pub; ut cepiuaꝫ
decerneret statuꝝ q; eo cū q̄ consul
set an ad pplm latuꝝ. cū scipio pn
dixꝫ se quod ꝓ. p. cēt factuꝝ tum fuluiꝰ
nō ego inquit ignarus scꝫ uos
quesiui quippe cum ꝑte fetas tepestāt
magꝭ q̄ consulē senatū ⁊ puncā tibi
quaꝫ uolūs exemplo decernam pataꝫ
rogatiōꝫ hēas. ⁊ tuq; uob. t̄p. pl. postu
lo inquit ut sīlia in me nō dicēdo q̄ imei
um magm suaꝫ discedat nō sit ratū bi
turum consules aurelio fuluio m alīa
tō orta cū cōsules negarēt equū ēe
tribunos in decre quo mutū suo quisq
loco rogatus suaꝫ diceꝭ. tribuni i decre
uerūt si consulatu pūncas p̄mutꝰ
stam eo q̄ senatus censuerit fem placa
at nec de ea referri ad pplm patiemur
sino p̄mittit q̄ de ea re suaꝫ recusauit
dicē aurelio ei mus. o fuluie m ad collo
quēdum cum collega petit. ¶ postero
die p̄missum senatu ē puncie ut a
dicte alteri o fuluio sicilia ⁊ xxx. ro strē na
ues q̄s cōs fuluius fupicē anno ha
buiss p̄mussitq; ut a affrica ſ̄ic ꝓ. p. ēe
censeret ticeret alteri bruttij ⁊ tellus
cum hānibale ēe exercitu que. l. uetum
⁊ Q. cecilius sortirent ut de cōparet
ue ut in bruttijs duabꝫ legionib; q̄s
cōs reliquiss rem gereret ip̄e unq;
in annū progaret cui eq; puncia eue
niss ⁊ ceteris ꝑte cōs. ꝓtores q; qui
exercitib; puncas q; pfuturi erant pro
rogata impia. Q. cecilio sorte eueniē
ut cum consule in bruttijs ad usus hā
nibalez bellū gereret. ¶ Iunio dīm scipio
nis magna frequentia ⁊ fauoꝝ expectā
tum celebrati. legati delfos ad cōm
exteria ba forum bal portandū missi. cō.
pompoīm ennthio atq; cantius tulerūt
coronaꝫ aureā. cc. pondo ⁊ simulacꝝ
spoliāꝫ ⁊ x. pondo argenti fcī. scipio
cum ut delectu haberet neq; impetrasset
neq; magn opꝭ retinendis ut uolū
tarios duce ē militēs liceret tenuit.
⁊ i ipē se negauerat. r. p. futuꝝ dal

semutiq; absciss darent ad nouas fab
ricandas naues accipere. ⁊ ut ne primus
ip̄e pūnus quasi facultatib; ad bellū
uos pollicaꝝ. centeꝝ frumētū sciss na
ualib; o meatū q̄ ignis populo censeꝝ fe
rū. tarquinienses lintea uela no ad te
ram ut tiamī nauū frumētū aretī
nū. xxx. scatox galleas totideꝫ pila
gessa alia longas multū quiquagin
ta sūma pari cuiq; gīs nūo exple
turos securis rubra falces aluoolo
molas q̄ tum unq; adraginta lon
gas naues opus ēet tritici centum.
⁊ xx. milia modiū ⁊ iumenta decuri
onib; remigib; q; collaturos. pusim
dulsimū ciu sellam abietes i fabricā
das uaues ⁊ frumēti magnū mūtiz
abiete ex publicis siluis ēt usus. tum
breue ꝑ. ⁊ p̄t ho nūsim ⁊ treatim ⁊ ami
cissimū. sabinūq; ag omīs. militēs po
llicati marsipelsinū maruicinūq; milti
no luncania noia in classē decreuerūt.
cui mer menses cum equo alio ul fecē
cum romanis ēent. cohortē armatā
sexcentoꝝ hoīū mīsunt. xxx. na
uium cum xxv. remes ⁊ x. quatu
remes cui ēent poīte ip̄e ita instituꝰ
pi ut die quadra gesimo quīto cui ēt
filius detracta materia erat naues
instructeq; in aq; deducte. pfectus
in fabricā ē. xxx. nauib; longis uolū
tarioꝝ septeꝫ ferme milib; in naue
impositis ⁊ p. ¶ ⁊ p. p. hannibal ibi
ctios ad uos exercitus o fulares uenit.
ex his cum sibi supsit quā. l. uetius
consul hūerat metello aut quib; pre
fuisse fabius cum assuetis impiore
gestur natus p̄misit. ⁊ p̄tēs duīsim
puincias pfecti ⁊ q; pecunia ad bellū
ceerat. agri capani agri regiēs fossa
greca ad mare usq; uentē quē stēs
iussit. ¶ iudicio quoꝫ p̄missoq; ager
cius capani fuisse ut is publicus
p. r. ēet. ¶ iudicio premuꝫ o statutum
q̄ te peaue ageret iudictus ēet. pars
decima ⁊ cī. fuluio. pr. urb negociū
datū ut capuā caues ubi cuiq; er. ā. c.
liceret habitarent ai mad utereteq;

quid īnsur

nisi

al cōsul negaret

decē. de puīcias
q̄ ēcanb; dīstribuē
dis

hūerant

hūtare ubi

meos q alibi hyb̄itarent. Eatꝫ estate
mago amilcaris filius ex mūicē ballea
rum insula ubi hybernarat iuuentute
lecta in classez impōita in ytaliam. ex
fertme tostratus nauibꝫ. ⁊ mltis lōge
uarijs ductecl milia pecuniā, duo mee
quitū trāsiecit genuaq; nllis pfidijs
mātimā oram tutantibꝫ repentino ad
uentu cepit. ⁊ inde ad hostiam ligurū al
pinoꝝ. si quos ibi motus facē posset
classez appulit. ingēs uis ligurū ea gens
ē bellix ea tēpestate gerebant cū ep̄ateys
montanis. ⁊ igitur penus mone op
pido alpino pda depōita. ⁊ x. longis
nauibꝫ mstatione ad pfidiū relictis
octis carthaginē missis ad tuēdaz
mātimaz oram q; fama erat scipiōz
trāsectum. ipe societate cū ingēnius
quoꝝ q; grauissimalebat compōita mōta
nos instituit oppugnare. ⁊ crescebat
in dies exercitus ad fama nois eius
gall' undiq; cōfluentibꝫ. ea hostis cōgre
sp. luctuq; nc frustra baleariū cum
exercitu delecto biennio ante fuerat legā
ti si par aliud bellū duce tūc mutato
oriret. cuiam mgentē accēdit pūb
itaq; ⁊ mi. lēuio pconsule ex etruria
uolonū exercitus admouē arimino iussit.
⁊ cū. f. sulpho p̄tz. negociū datum ut
fic. p. rē. censeret cē. urbanas legiōes
cē. cui imperio utereꝫ. dato ex urbe du
cā iuberet. cū. — ualius artetui eas le
giones duxē. ⁊ eisdez diebꝫ honestarie pe
nox ad octogintā carcī sardiniā ab
ē. octōuo quinquiremi pernat captiuꝫ
cas celius frumētō misso ad hannibalē
comeatus honestas ualentius pdam
ettuseꝫ ligurū. ⁊ motanox captiuos
carthaginē p pontātes tradit. ⁊ hūc
tūs nichil ferme eo anno memorabi
le gestū. pestilentia incessit pari da
de inūonos penos q; nisi quo pūcan
exercitū fr morbū ⁊ fames affecit. pro
uincias latinas. tēplū hē estatē hā
nibal eē. ibiq; artum cōtexit. dedicauit
q; cum ingenti rex gestaꝫ titulo pu
nicas gas q; literis insculpto.

Scapio p̄q; insciā uenit uolun
tāios milites ordinauit. ex
bys. ccc. iuuenes florentes
etate. ⁊ uiriū robore inermes arcui se
cepisse habebāt ignorantes quē ad usū neq;
in centuriati neq; armati fuarēt. tū
ex tot. ius iuuenū. principes gentis
⁊ fortuna. ccc. equites q; se cum iaffri
cū ticerent legit. dicēq; bys q; equis ar
mis q; instructi atq; ornati ad eēnt edicē.
dicē. grauis ea milicia, pculdoubio fama
q; multos labores magnq; pricula al
latura uidebatur. uz ipōs modo sibi parē
tes cognatos q; eoꝝ ea cura angebat.
ū dies que cōi erat. aduenit arma ei⁹
q; ostenderūt. tē scipiō renūtiari sibi
die. quosdam equites siculoꝝ tanq;
grauem. ⁊ dura lōge ea militiam. Si
qui armati eēnt male eos se iam tū
tati q; primū querentes senes atq; i
utiles milites rei. p. cē exp̄merent q;
senturet cum bona uerba se auditurū.
Ū exbys unus ausus ē dicē se p̄ sua
sua sibi utiq; uelle libum cēt. nolle mi
litare. Tū scipio ⁊ q; ig adolescens q;
sentures nō dissimulasti uicatium ex
pedire. cā cautu arma equiū. ⁊ cetera
insticā militie tradas. ⁊ tertiū hic ex. do
mū duos. ex eis accendo aures equo
rum q; leto comitiez accipienti u
nū ex. ccc. quos inermes hēbat. dixit.
ubi h mō exercitatū equitē cum gra
impatois ceteri uterēt se quiq; exer
sare. ⁊ uicarii accipe. ita. ccc. sicuti dom
equites sb̄stituti sine publica ipēsa
accendoꝝ aures sicuti hūerūt q; ecbi
tus imperatoris erat ipm militaturꝫ
qui uta nō fecisset egregia hac alam
equitū eua fisse ferēt ad id misse legi
ones. ⁊ cum inspicēt plimoꝝ stipē
diaꝝ ex bys milites delegit. marte
qui sub duce marcello militauerant
quos tum optima disciplina institu
tos credebat. tū ⁊ ablegatis si accusaꝫ
ob fidiciez putissimos ē urbui oppug
nandaz. nichil enim rex si carthaginis ia ēet
dia agitabat animo. ⁊ inde exercitus p oppi
da dispertit. frumtū siculoꝝ auxiliatib

| centuriauitq;

de aduētu magonis in liguriam

| Sicilie

Vbesta a scipiōē siculis cū effectum cēt in africam

| postmodū

| qm

| exēplo

| leuinº ymanes

Vdedicat amital ante quā fossas tuli septa templo nouis nauis

| al magus q;

mpano ertalia adiuctū pātis. uetetes
naues reficiat. cū hys lelū in affricam
poatis mittit. nouas panorm̄i subdu
cit. q; eruum materia rapti facte erāt
ut in sicco hybernaret. p̄ partis oīb; ad
bellum siracusas nō dum ex magnis
belli motibus satis tranquillas uenit.
greci res aquib; dā italica gnīs eadem
iuqua p bellū ceperāt retinentib; ce
sas sibi a senatu repetebat. oīum p̄
mū ratus tueri publicos p̄ti eo dō p
tum iudicio. & ip̄tinaces ad obtinendā
iniuriā reddituis. suas res suis cuiq; sās
restituit. nō ip̄is tm̄ eis res sic oīb; sicilie
popul̄ gtis. eo q; emitus ad bellū ad
iuuerūt. ¶ Eade estate i hispania cō
tum ingens bellū oriebat indibili.
nulla alia de ci q̄ p adimi ratice scipi
onis conceptu in patoz alios. certo
eum fr̄e iuuū duce rōanis. ceteri ab
hānibale mēficiebant. eo nec i hispa
ciis scipionib; aliud q; mitteret hui
se. & p̄ q; in ytalia grauī bellum ingen
ad ius hānibalē eum accessitu. p̄ter
q; q; nomina tm̄ ducum in hyspania
. r. hebat exitū quoq; iuuenē uetere de
ducu; treptoa oīa ut in cōtia tur
bam tyro nū ee. nūq; tales cōcōne
libertate hispanie fore. fuit ū ad ei
diem at̄ carthagine sibi aut romanis.
nec iuuē hys aut illis initiu ut isq
simul pulsos ab rōanis carthaginen
ses ab hyspanis sic sentirēt pelli rōanos
posse. ut ab oi impio primo; ise q̄ti
supplic. ¶ pos ip̄os dies perfuge aga
dib; uenerūt pollicentes urbē puni
aum q; p̄dōiū cp̄ mea urbe eet. & ip̄a to
re p̄dōi cū classe, peituros ee. mago
ibi. & fuga sb̄stitebat. nauib; q; i cōce
ano collectis aliq̄tis auxiliorum.
tūsfetū ex africa oia. & ex primis hys
panie locis p̄manōe p̄ficiscebat. fi
de accepta data q; p̄fugis. & mā
eo cum septez turemibus quinq; rem
nauē missus ut fra mariq; filio coī
rem gerent. ¶ Scipio ip̄e gīu morbo
implicat. gīuē tm̄ cū adeo quisq; quod
erat insita hoīm libidine alendi de i

dustria rumores addicēt. aliquo; p̄ci
piam omes. ac maxime longinq; eis
turbant. apparuit p̄ q̄ta exercitatura
molē ita fuisset. dates cū uanus ru
mor tantus p̄cellas excuisset. nō secu
rus fide nō erat in officio mānsit. ora
tōm. & mobilis quib; q; regnū sibi
by spanie explis inter carthaginē sibi;
destinarat. sās nich; p̄sper augebat. cō
citatis populāib; lacerāt. erat. ad iu
uentute celtiber. erta agrī fuerta
nū fetera q; sectior. p. k. hostilē de
p̄lati sunt. ¶ Cuius alius furor i casti
ad sutroīē ortus. Octo ibi milia mili
tum erant p̄dōum gentib; q̄ eis hy
berum incolūt unp̄ītū. mote eorum
aut mētes sunt. nō tū p̄ūs cū de uita i patois
primus dubie allatū. sit. sī q̄ aīs licētia
am excludino ut fit. o. cio col̄ecta. & nō
mchil q; in hostīo lateus rupto fuctis
tuuere articēs in pace res erāt. ac p̄mo
res tm̄ occulte serebāt si bellū i p̄ncia
eet. qd si esse int̄ pacatos facē fidebel
latum iā. & confecta p̄uincia eet. cum
in ytaliā reuehit. flagitatum quoq; sū
pendiū. peatius q; ex more. & mollita
multitū erat. & ab custodib; p bria in car
cere euntes uigilias tribunos iacta
. & noctu quida p̄datū in magnū carce
pacatū ierunt. postremo in stilū acp
palam sīgmentū ab signis bibant.
oīa libidine ac licentia militū in mili
tuto haud dissimile milicie aut ip̄io
eor qui p̄erat gerebant. fortuna tri
rōn. castror. ostabat una ea spe q̄ tē
bunos ex tragice furoris haud exple
seditōnis defectionis q; ratio fore ut una
redere in p̄ncipis sinebāt. & signū
ab eis petebant. & ilatice. ac uigilij
mortē ibant. & ut nī ip̄etu abstu
lerunt. ita spe eōm parentū ulc̄ si ip̄a eent
fuabant. erupit deiñ sedicio p̄ q̄ reb
hende atq; imp̄bare tribunos ea q̄ fie
rent. & conari obuiā ire. & p̄palam ab
mīc furoris eor se futuros socios sen
serūt. fugatis itaq; p̄ncipiis ac p̄
ulo ex castris tribunis ad p̄ncipes sedi
tiois ḡgarios milites. ¶ album

fides

fuit

besta eo año i bestia alsente scripto

Teub. 271

fama

caleñ ⁊c. atrum umbraũ delatũ oĩũ
o sensu ip̃ũ ẽ qui neq; quã tribunicios cõ
tenti ornamẽtis insignia ⁊ sũmi ip̃i
fasces secures q; adtractare ausi. neq;
uenit in mentẽ suis tẽpis suis q; ẽuicab;
nurgas illas secures q; ĩmunes te q; ad
metum alior p̃ferẽt. o ꝯ os sapiois
falso credita ob oculos habebat alios sb cui nul
gratam iã famã no dubitabãt totam
hyspaniã arsuram bello meo tumultu
⁊ sociis pecuñas ip̃erii ⁊ adiũ, p̃ piquas
urbes posse ⁊ turbatis reb; cum oĩa om
autferent minus insignita fore que
ip̃i fecissent. Cum alios sub iugũ rece
tes mũtos nõ mortis modo ꝑ ⁊ fuñ
expectarent, ñ sĩ ueniret q; sq; quã
euasurũ secret q; temẽ ortus tumo tũ
primi auctores requiescẽpti et sb tã
hẽtes sequaq; ut credidisse q; finxisse po
tius temẽ rem tale; uteri posset, tes ti
tuti duces iã suã iã suã ip̃i ĩsigna ⁊ p
uana ymagine ip̃ij q; gerentes ñam
iustaq; mox in se ũsurpam potãtes
horrebant. stupente tã seditiõne ciz
uitate primo ꝯ ⁊ tale sapiẽtem
ẽti auctores auferrent, tribuni mu
litum sẽptẽ q; ab ipõ sapione sunt
missi, ad quos p̃mũ aduentũ eratis
pati ait mox ip̃is placido ſmone p
misc entibus notos cum quibus cõgres
si erant leniti sunt. ẽcã ciues ẽi tẽptoĩã
ri primo dein principis ꝓtonia v̄ſmo
nes int se serentiũ ẽtiles audissent
adloquebant̃ pruncantes magis que
cã ire ꝯ stinationis q; sb ite foret q; fẽ
accusantes, nulgo stipendiũ nõ datũ
ad diẽ pugnabatur. ⁊ cã eos tpr quo
scelus illuturgitanor exercituũ p̃duc
or imperator duorq; exercituum sua
gein sua uirtute defensu nomen roã
nũ ac retenta p̃uincia ẽt illiturgita
nos pena noxe mutũ hẽre suus recte
fãs gñamqui exoluat nõ ẽt. Talia q
renti se q; ora ret, eq; ea relatos ad ipam
rei — nuntiabant, letaũ q; p̃ nichil tristiũ
nec insanabilius ẽt ⁊ p̃. sapionez
fer̃ benigne ⁊ rei. piu ẽ gñe refe
rendũ. Sapio ne bellis assuetum
ad seditiõis p̃cellas nisi ẽ solicitũ hẽrent
ne aut exercitus peccando aut ip̃e pum
endo modũ excederet. in p̃senti aũ ce
pisse leniri agi placuit ⁊ missis circa
stipendiarias ciuitates exauctoribus
stipendij spẽ, pp̃inquã facẽ. edictum
sb iugũ positum ut stipendiũ petẽdi
gratia uenirent carthaginez seu carptũ p̃te
ssa umisse mallẽt. tũ sq; illam seditiõez
p̃se languescentẽ repentina quies re
bellantiũ hyspanor fec. reduciãt finẽ
omisso incepto mãdatis ⁊ mobilis p̃
q; uiuere sapiẽtez allatus ẽ. nec erat aut
cuius aut certi cuiquo suorez suum cõ
sociarent. oĩa circũspectantes o silia mchil
ẽ reliq hẽbãt p̃ nõ tutissimũ amal
silijs receptui ut imperatoris ul̃ iuste ire ul̃
nõ despiciẽte clemẽtie sese omitterent
⁊ hostibus alterum ei cognouisse cum quib; di
micatũ sua seditiõez fũ ulcisci fũ sanguĩe
ẽ. nec ip̃am atrocem nec atroci pena
dignã. ut ingenia humana sunt ad
suam cuiq; iniuriam culpam ñimio
plus facunda. illa dubitatio erat. sig
nulas nec colorẽs aũ ũsi ad stipendiũ
petendum irent. indignaut suas q; tri
tuus censebat unusquisq; ut peo sẽtem di
es quibus ill̃i consultabant consulũ
de bijs carthaginẽ erat. ẽtabatur q; i
simis utrũ mancatẽs tantũ seditiõis
erant aũt hij nõ haud plus q; quinq;
⁊ xxx. — aũ uterent. an plium supplꝫ
cio uindicanda cum fecisse ꝑpli ẽ fectũ
magis q; sectũ ẽt. nec suã leniorẽ ut
nã culpa ẽt. ortus ibi pena o sisteret, ad
multitudinẽ satis ẽ fugax auce cõsilio
dimisso ut ad iudicatũ uideret ẽ p̃ectũ
ad usus mãdatũ mobilẽ eor ẽratu
qui carthagine erant ⁊ abaña eor ali
quot partim ubent tribunis vij. q
⁊ aña fiuctones adleniendã seditiẽz
erant obuiã ẽratu missis quia no
mina principib; seditiois edicta sint
peos p̃tonensis horẽs benigno multu
ac smonẽ hospicaũ munoq; uincerent.
haud p̃cul ia carthagine abebant ai
er obuijs auditũ postero die cẽm ẽ
ratum aior. silano i lacetanos p̃fi

al' mox

|: ad

|: eiz

|: an uniuersi

|: esse

Teste sapia ⁊ y̆ssima pt defectione q̃dñ socior. q multi tũ seditione,

cisci nō metu. nō oi qui tacitus mihi recreat
ais libere mutt eos. ſb leticiā ingentē fecēp
mag̃ bitum solum impatrē. q̃ ipi futu
ri ipotāte eius ceēnt. ſb cceſum sol' ur
bem ingressi sunt. ex'atum q̃ alteri
pantē oīa ad nt uitet. ut ceptis f
monubz de nr̄a ſtra. q̃ potis letum
op̃tunū q̃ adūentū eoz impatoꝛ
ce. q̃ ſb ipā. p̃fectū. alterius ex'atus
ꝙuenissent. cōi. curant. atribuims siue
illo tumultu auctoꝛes seditionis prio
neos hoīes. p̃ducti. hospicia op̃ſi
ac uicti. hospicia. complensi. ac iugi
lia quarta impedimēta ex'atus cui sim
ulabat. ut p̃ficisci cepere. subiuce. signa
mota. ad portā retentū agm̃. custo
tes q̃ arta. cēs portas mihi ne quis
urbez egrederet. uocati. dein. ad con
tionē. qui p̃ce uenerāt. ferociē. in fo
ad tribunal impatoꝛis. ut cultro. ferē. secutū
subclamationibz. cōcussit. simul. q̃ p̃
in tribunal. ascendit. reducti. ama
ti. apōtis. in etimis. se contionū. abigo
curiū. fuderūt. tuz. oīs. ferocia. fudit.
ut postrema fatebant. nichil eq̃ eos tēn
ut. q̃m p̃ſēs. tubarū. colorē. pātoī
que. ſonitus. ut furos. cōcierat. multi
q̃ gladiez. ne acie q̃dez. nebant. memi
ſe. fecisse. tacitus. paulisp̃. donec. demi
catū. ē. deductos. in fo. auctoꝛes
seditionis. q̃ pata. oīa. ee. Tuꝝ. ſilectio
p̃ conē. fōtā. cepit. Nunquā. m
ctuturū. oīcēs. q̃. ex'atum. meum
al. lo. querer. cōtēti. nō quo. ſ. uba. q̃
potius. q̃m. res. ex'acueri. ſ. quippe. a
puericia. in nr̄is. hītus. affluenter
multitudiby. ingentiz. haud. ad uos. q̃
ad m. loquar. quar. nec. q̃. ſibi. nec. cō
ſuppectat. quos. nē. noīe. q̃. appel
lare. debeam. ſcio. cāues. q̃. a patria. uīa
desciſtis. an milites. qui. impiū. aus
picatū. q̃. ab. nr̄is. sacramēti. religio
nem. rupistis. hostis. corpora. oīa. nr̄a
ſtatū. cuiui. cognosco. fcā. dōā. q̃. ſilua
ciuos. hostiū. iuuo. Quid. ei. uos. ñ
q̃. illi. iurgeo. aut. lacerari. aut. opti
stis. aliud. aut. ſpatis. illiti. mētoniū
atq̃. intribilez. regie. nobilitatis. uiros

duces furoꝛis. secuti. sunt. uos. auſpici
um. impiū. aduſus. patriū. calenū
albū. detulistis. negare. uos. ōes. no
casse. aut. fcm. uoluisse. multos. penes
eum. furoꝛē. ac. amentiā. cē. libent. ēclam
negantibz. nec. ei. ea. sunt. commissa. q̃
uulgata. i. omnē. ex'citum. ſi. pigeat
ingentibz. expiari. possint. uulnē. ea. tī
q̃. uulnā. attingo. ſi. nulli. tacta. atq̃. tī
tata. sanari. nō. posse. egrē. pulsis. byſ
pania. carthaginensibz. illos. hoīes
ēcebam. cē. uita. esse. sic. mea. sic. me
nō. solum. aduſus. socios. gessam. q̃. ſi. ꝛ
aduſus. hostes. in castris. meis. q̃
tum. oppimo. fefellit. fama. ortus. ma
nō. accepta. solū. ſi. ꝛ. expectā. ē. nō. q̃
ergo. uulgari. facin. poīs. uelim.
equitez. sitotum. ex'at. morte. mihi
optasse. credēm. ſ. statim. añ. oculos
moꝛer. uros. nec. me. uita. manet. i
uisa. cuibz. ꝛ. militibz. meis. ſ. militu
do. oīs. hīc. natura. magis. pſe. immobil
ē. ſi. uenti. ꝛ. aute. cāet. ita. pelle. m
nob. sunt. cā. atq̃. oīgo. oīs. furoꝛ
penes. auctōes. ē. uos. o. tragice. ſilaisti
qui. mihi. ne. hodie. q̃. scire. uicem
quo. amīce. pgressi. sitis. Quid. facio
ris. inme. Quid. in patriaz. parentes
q̃. ac. liberos. uros. q̃. in. deos. sacramenti
testes. q̃. aduſus. auſpicia. ſb. quibus
militatis. q̃. aduſus. morē. militiae
disciplinā. q̃. maioꝛ. q̃. aduſus. suum
imp̃y. maiestatē. ausi. sitis. deme. ipo
tuco. deme. potius. q̃. aute. ēclipsitis.
denuq̃. ego. sim. cui. impiās. ecē. ex'ati
minime. mirandū. sit. p̃ria. quo. deuo
meruerint. q̃. cum. mātoio. ꝛ. intribili
conſociauero. ſilia. p̃cebatis. Quid. p.
r. cum. impium. ablatiū. atribuims
suffragio. ppli. cātus. ad. hoīes. priuato
detulistis. Cum. eo. ipo. nō. otenti. ſi. pō. p
tribunos. illos. hēretis. fasces. i. patri
cium. ad. eos. quibz. suus. cui. parent. nū
q̃. fuit. rōnis. ex'atus. detulistis. ip̃o. io
tenderunt. ab. uis. ꝛ. atus. classicū. ap
eos. cecinit. signū. ab. hys. petiū. ē. sece
runt. intribunali. p. scipionis. lictoꝛ
apparuit. sūmoto. incesserunt. fasces

l. rebelles

l. sunt

l. concadit

l. odiue

l. eo

Quo scipionis ad exercitū sum ystanicū qua eos de seditione increpat atq̃ ad seditionis dehortat

F At

ex quo

cum securib⁹ plati sunt. lapides pluere ⁊ fulmina iacta cecelo. ⁊ ifuetos fetus aīal' ecē uos portenta eē putatis. hoc ē por tentū qđ nullus hostis⁹ nulla supplica tionib⁹ sñi sanguine eo⁹ qui tñ facin' aufi fit expiari possit. atq; ego q̄ q̄ ⁊ nullā scelus rōnē hꝫ tñ ut mihi neph anā / que mens q̄ filiū uīm fuit sa re uelit. ⁊ Regiū quoniam ipsi⁹ium mussa legio interfectis p scelus patr ciprib⁹ ciuitatis urbez opulentā p. x. annos tenuit. pp qđ facin' tota legio multa hominū. uij. iforo rome secun pculsi sēt illi p̄mū nō atiz ubiū se se mihi nominus ⁊ tabł omnanoi ducem / si bellū tr. militū secuti sunt. nec cum p̄ito. ñ cū sānitibus aut lucanis hostib⁹ p. r. se ouixerūt. uos cū mandoio. ⁊ uroibili oscula cō municastis. ⁊ arma oscinaturi fuisti. illi sic campani capuaq; tuscā uetēb' cultoribⁱ adeptā mantuā iscalia ee / nā sic regij m hitum ppetuā seruz erāt nec ppl⁹ / nec socios. p. r. ultro lacē situ bello. futuroz / nec uos comicilii hitum eratis ubi suos. discedens cō fecta p̄uincia imperator relinq̄ret / dū hominiq; fidem implorare debebatis q̄ nō recipiētis ad oiuges libos q̄ uñ. si hoz quoq; memoriaz sic p̄ie meiq; eiecerit⁹ eraīs nr̄is. uiam oīlij soce lerati si nō ad ultimū demitis exequi uolo / me ne uno. ⁊ cetero incolomi ejcitu cum quo ego uno die carthā ginē cepi. cū quo. uij. ejcitus carthā ginensium fugau erpulj. nos octo multa hominum maioris ete omisp cij q̄ albus ⁊ ūbrus sunt quib⁹ nos subiectis hyspaniā p̄uīciā. p. r. receptā eratis amelioē tñ moueo / nomī meū nich ulc facē ocluta morte meam uob⁹ uolatus. quid si ego mo reret / meū expiaturū impiū. p. r. p. meam cā iuz impiū. p. r. erat. nec istud imp̄iū optimū maxumū simat / urbem auspicato diis ōuictorib⁹ ietiū cōditam / hinc fragili ⁊ mortali corpoi equalē ee posse. albino. ad. mar cello. p. quinto ctispino. cū suluuo. sci pionib⁹ meis tot tā pclaris imperatoi b⁹ uno bello ab sūptis sr̄is ee. ⁊ utq; p. r. ill' alijs nē ferro monentibus meo unius fune clarius res. p. eet. uos ipi hic uhi spatia p̄ie ⁊ patruo meo ou obj imperatoribⁱ interfectis / septimū martiuz ducez uob auīsus erultāt recenti uictoria penos delegistis. ⁊ sic laq̄or tamq̄ fine duce hyspanie future fuerit. o. silanus eodem inte eodē impio mecuz ipuincia missus. l. scipio frat meus ⁊ ē. lelius legati ⁊ uīdices maiestatis impij ac eēnt. ne utrum ejcatus iā duces ducib⁹ antoig tas an cū comparari poterat. quib⁹ sic omnib⁹ supicēs eēt⁹ / arma contra p̄riaz / o caues uros ferretis. affricam ytalie / carthaginez urbi rōane ipare uellet⁹ q̄ obnoxiā p̄ie. coniolanum q̄rtoz dampnato iniusta / misum. ⁊ in dignum exilij ut ad oppugnādā patriā impulit. reuocauit tñ a publico pari cidio priuata pietas. q̄ dolē uite ra uicatq; unt. stupendū ne diebⁱ paucis impaīe egro senā nūiatū satis digna cā fuit cur p̄ie nouicentus bellum. ci ad illergetes desciscitis ap. ū. cur nich diuinaz humanaz ue rez i uiolatiz uob eēt. i sanctis / p fecto multes nec maioi i coip meū uis mō bi q̄ in uīas mites inasit. hōi et ām' referre / quid ēdūt homines q̄ sp̄auit quid optauīnt auferat oīa inuita obli uio. si potest / sin aut tuq; silentiuz tegat. nō negaueri tristem attuli q̄ uob⁹ sam oīonej meam. Quāto cōdius ⁊ fcā mea attrectoīa q̄ cā mea / ⁊ ea omia q̄ q̄ que fecistis uos ne dici equo aīo fertis. si ea quo ipa ultra erpbrabūt utinā tam facile uos oblīuiscamini eoz q̄ ego oblīuiscar. utq; ad uos uī usos attin hierroris penitet / satis ⁊ sic p̄ penatiz hēo albus caleni ⁊ atrius umbri ub. ⁊ ceteri nefarie secutoīs auctoz es sag ne luere q̄d miserūt uob supplī cij coz spectaculiz nō mo ñ acbum si leue. ⁊ si sana mens recipit oi ee. re

|· tantū

|· mille

|: deleti

|· qui doloz uos aut

|· esse.

|· quod

|· suz

|· uel

al' lege

mill'ei q̄ re uobi infestus hauo ñ quaz
ſtuer. — Vr finē dicendi fecerat cum
exp̄pato ſimil' oīum tex tioz ccul' auri
by q̄ ē effuſus. erratus q̄ corona con
tiēz arcūdederat gladijs acſcutis cēte
puit. ꝓconis audita uox atantio noīa
dap̄ natoz. in concilio nudi in medi ñ
ꝓtrahebant. ſimil' oīs apparatus ſuppli
cij exp̄mebat. deligati ad palum uirgis
q̄ cēſis. ſecuri pauſi. adeo torpentibus
metu q̄ erant ut nō mō ferociz uox ad
uſus atrocitatez pene. ſi negemur q̄q̄
exaudiret. Tracti inde de medio oēs. pū
gato q̄ loco atati militeſ nominatiz
apud tribunos militū inuerba. p. ſci
pionis uenuer. ſuperauiq̄ ad nom̄
ſingul' p̄ſolutiz ē. huc finē erituq̄ ſe
ditio militiz cepta apud lucaniē hūt.
Inde tēpus adleti fluui hanno p̄fect
magois miſſus a agrigentib; cū pua ma
nu affioz mōcete by ſpanos ſollicitato
ad. x. milia — nauiū — aduauit caſtris deiñ
erunt. ab. l'maxima pte militum int
tumultū captoz caſtroz quib; dā ſfu
gā amiſſis palatos, p̄ſequentes eqtes
cum paucis ipe effugit. Quib; ad
leti fluiū gerunt. leuis intim freto i
oceanū euectus ad cutceā claſſe accel
ſit. urb; ea in ora oceani ſita ē. ubi pri
mum e faucib; angustis pandit mare.
gradus fine ēta mine p̄cipitez recipieti
ultro qui eam rez polliceret in caſtra
romana uenientib; ſpes fiebat. cum
ē fuerat. patefeci immaturo p̄cipio ē. cō
p̄tentos q̄ omnis mago at herbali p̄ñ
carthaginez deuehit. tradit. at h'bal q
uinatus in quinq; remis impoſitis p̄e
miſſa q̄ ea q̄ tardiuſ q̄ tremis erat ipe
cū octo triremib; modico intuallo ſequit.
iam fretū intrabat quinq; remis cū leti
· 7 ipe in quinq; rem portu cutceie ſepti
bz ſepte triremib; euect. in adh balem
muchit quinq; remes ſatis creden
tes pnſam regnio in freto in aduſu eſtu
recipi cari nō poſſe. peri inte ſbita per
p̄incertā trepidauit utrū quinq; remez
ſequeret an hoſtiū roſtra conuiteret. ipa
cūct. ratio facultatez certande pugne ad
ueret. iam enī ſ'bicti tela emit. 7 undiq; in
ſtrabant hoſtes. estus quoq; arbitriū mo
randi naues ademerat. neq; erat na
uali pugne ſimil' quippe ubi nich uoli
tarium. nichil artis aut ſilij eet. ut nā fre
ti estus q; totius certamini uis potens
ſuus alienus q; nauis ibi. nequicq; remi
gio ſo tranū tendentes iuchebat. 7 fugi
entē naue uidere retro. ictoo utice i p̄tu
uictoriā illatā. 7 ſequente ſuoꝝ impetu
tectū in cautiſ. mās fugientis mō ſeſe
adiutente. iam i ipa pugna h'ei i feſta
roſtro pte hoſtiū naues. obliq; ipa ictū
altei⁹ roſtri accipiebat. illa cū tri ſuis
obiceretur hoſti repetenti ictorta i p̄a. cū
etum it tremes fortuna regente. an
ceps pluium miſtet. quinq; remis roā
na ſeu pontē tenacioz ſeu plumbi re
mor. oz uincib; ſcientibus uticeſ cum
fallus regēt duas tremes ſuppſtit.
unus p̄cipi impetu lateris alterius
remos deterſit. ceteras q; quas intep
ta eet multaſſe nicū reliq; quinq; na
uib; ad herbal. uel mafinoſ trāſmiſiſſe.
Leuis uictor carthaginem reuectus an
ditis q̄ actis gradib; erat. patefeci p̄ti
ci q̄ uinctos q; miſſos carthaginem
ſpem aditū reductis qua uenissent
nūcijs ad. l. mītiū miſſis niſi ſiteret re
frustra tempus terendo ad gades uel
lent reuenirū ad ipatore ce aſſentien
te mittō paucos p̄dies ambo carthagi
nez reduce ad quoz diſceſſū nō reſpi
uit mō mago metu marīq; ac pitu
metu urgeret ſi. 7 audita rebellione
illergetiū ſpe recipiande hyſpanie nat
tus nūcios carthaginē ad senatū mitti
qui ſimil' ſectutez cuulez in caſtris roīm
ſimil' defectutez cuulē in caſtris ſcioꝝ
in maiis ubis ex tollentes ortā nē ut an
xilia mitteret quib; tradita ap̄ib; in
p̄iū yſpanie repeti poſſit. — oātoīus 7
imobil' infines regreſſi puluiſp diu
qo nā defectutē ſtatueret ſuſpenſi q
euertūt ſi cauiuſ ignoſceret. ne diffidē
ſibi quicq; ignoſci poſſe. p̄ſq; inulgata
ē atrocitas ſupplicij ſuaſ quoz noxā
pari pena exiſtimati. tam uccati ſurſus

Capuā ē caſtra Annib

xl milia

martio

Leuis i oceanū nauigat capturq; gades ū
cū p̄dixerā a mago
capti eet 7 ꝑ. l. ai
adh bale ſolutes i
ocanū pugſſet redie
ad ſtepicem p̄t cui
diſceſſu a mago ſollici
agitat de nouitate
ſpanie

adarma pplanb; otrectiq; que añ hüant au
rilys miſetamñ agrum ú principio ce feru
oïs ſtatiua hñant cñ xx. milib; equitum
⁊quingentis tñ ſcenderũt. ſapio cñ fiõi
ſoluendõ pãt oïb; noxys q; ſtipendium
militu; acſ monet iomñs placato facile
reconciliatis militñ ais pq̃ caſtra ac car
thagine mouet. duce adducta multis
ũbis impſioꝝ rebellãtiũ regulor; iuen
ne equaq; eorẽ añ ſe ure pfeſſus ẽ aduñ
cauñ ſo ſcelus quo ciuile ert; nup
ſanauũt. Tũ ſe haud ſecꝰ q; uiſcã ſecãtes
ſua cum gẽitu ⁊lacrimis. xxx. hoim ca
putib; expiãdõ cedo militꝫ ſeu ũpunctã
ſeu noxã nuc leto ⁊erecto añ ad eedem
il ergetu; ure nõ ei eos ny natos ieañ tra
nec ulla ſecum ſocietate uũctos eẽ eaq
ſola fuerãt fidei atq; amicic ipos plẽ
lus rupiſſe. in exitu ſuo ſe pt̃ q̃m q; q;
oïes ciues aut ſocios latinꝰ q; hui etiam
q̃ nois uideat etiã eo moũ q; nemo fe
re fur mules q nõ ex talia aut patruo ſuo.
Cñ. ſapioẽ qui pm rõam noïs ieam p
uincaꝝ ueñt aut apẽ olile aut aſe fir
ex talia euectus. ſapionu; noï au ſpi
cib; q; oïes aſſuetos quos ſecum ipatoꝝ
ad mñtũ tr̃ũphũ deducẽ uelit quos
conſulatũ petenti uelud ſi oũ coïs a
grat̃ bonos ad futuros ſpet ⁊ ad exe
ditucẽ attiet. ſtatũ atq; immemorem
ee ſuaꝝ rex greſtaꝝ q̃ to bellũ ducat.
magnus hercule ſibi qui ert orbem
tiraꝝ incartũ fulam oceano inſulam
cum paucis p fugẽ hannib; maiorꝫ
curaꝝ ee q̃ illet gretum / quippe illic ⁊
ducem cartaginenſeꝫ ⁊ q̃ cũ cum q;
punicis pſtionum ee / hic latrones la
tronumq; duces ee quib; ad pplandos
funtionu; agros tectaq; urentia ⁊ ca
pienda pecora aliq̃is fit / ita matre
ac fili; collatis rillaꝫ ee. magꝭ uelocita
teꝫ ad fugã q̃ animus fractos pugnato;
ee. itaq; q̃ ullũ in pictm aut ſem maio
ris belli uideat. to ſe primꝰ q; puncia
cedat oppunctos illet gentes duci
ſe ſi primũ ne inpuĩta tam ſcelata re
fecto eet / de iñ ne equis inpunctã ſimi
uirtute ⁊ felicitate promuta relictus

hoſtia poſſi. pin deis bñ uimantib; ſeq
retur nõ tam ad bellũ gerendũ uꝫ emꝫ
cum pati hoſte ctam ee q̃ ad petẽdas ab
hoſtib; hoïb; ſceleſtib; penas. ab hac cõ
ne dimulo ad ſe comparare idiẽ po
ſtertum iubet / p fectus q; decimus caſtis
p uenit ad hiberũ flumñ / inde ſupato
amne die q̃rto in conſpectu hoſtium po
nit caſtra. Camp añ montib; arcte ſe
ptus erat. in eam uallem ſapio cũ preda
ta rapta plenaq; ex hoſtiũ agris / ſpelli
ad urbem anda feroc itatem barbaroꝝ mil
fiſſi; uelites ſb fidio miſit. aquib; ubi
tp̃ occurſatores o muſſa pugna eet / ſe ſe
cũ equitatu impetu ex occulto facere
iubet. mõs opportune p minens eq̃ta
tui inſidias tenet. nec ulla mora pug
ſcẽ. hyſpani inco ſpecta preda uehi
tes in hyſpanos p doa occupatos icãte
re p mo miſſil; b; ſtrauere. deinde emiſſis
legioñb; uel q̃ ſtrictis gladiis mag q̃ dece
pugnaꝝ potenãt / gladios nudant ⁊
collato pede ſtrenue ct̃um erat. nec equites
ſtrenuiſſet / nec ex adiuſo tanto illati ob
uios obtuñe ſi certũ uecti ⁊ quidam
p infima ⁊ leuia ab eq̃o ſe ut plerosq;
in ſecurẽt / obiecerũt. maiorq; cedes
fuit q̃ q̃ tñ ecẽ leuia p exercitiõs p̃lia
ſolent. ira magꝭ accenſa ab pho barba
ris ẽ q̃ in minuti ai / ⁊ q; ne pulſi uide
rent. prima luce poſtõ die iacie ꝓceſſe
re nõ capiebat oïes copias anguſtia
ſic añ dictũ ẽ nall; one fere hec pedituꝫ
pte oïes equitatus iacie dẽſeẽdit / q̃
reliq̃ pedituꝫ erat obliquo ſtituer
colle. ſapio pſe ẽ loci angultias me
⁊ q; in arto pugna romano aptior q̃
hiſpano militi futura uidebatur ⁊ q;
in eũ locũ ex̃citũ hoſtiũ acies eet / q nõ
oïem multitudinem eoꝝ caperet / nouo
⁊ conſilio adiec animũ / equites ee poſſe
circũdare eoꝝ nubꝫ itũ augusto ſpacio
⁊ hoſti q̃ cũ pedite eẽ. quib; ſi uiſ inutile fore eq̃tez.
itaq; impat lelio ut p collis q̃ occulti
ſimo itiñe ctũ ducat equites / ſe gregetq;
q̃ tuꝫ poſſit aqueſtrez a pedeſtri pugna.
ipe oĩa ſigna peditũ i hoſtes. Quatuor
cohortes in fronte ſtatuit quia latius pꝫ

dē ingrē nō poterat. mora pugnandi nulla
fecit. ut ipō certamine adūteret ad cō
spectū cīs eorūtū pcolles equitū ingēs
circūtonctos cīnere. q̄ tumultū eōs trīs
ab tergo accipēt. ita duo plia erant. duc
pedītū acies duo equitat. plongitudiez
cāpiq; miscēri cepīe utrōq; pluīm
anguste nō patiebant pugnabāt.
hyspanoz acy ingēs pedites equitūq; a
cies pedita auxilio cēt pceres suos
equitis teme cōmissus cāpo cēcētu
eos circūuentus nec pedite afrō te
rā eū state pcestres copie erant. q̄
ab tergo equitē sbstineret. ipi cū diu
nouez sese stantibz equis defetos illā
ad unū oēs cēsi sunt. nec quisquā
pedītū equitūq; supfuit qui malle
pugnauerūt. Tercia ps q̄ in colle ad
spectaculū magis tutū q̄ ad pte
pugne cā pescentiū steterat. ī cecu
dī pus ad fugiendō būtāt inēt eos. tre
gīi ipi fugē p̄uisq; tota circūuenīet
acies. int tumultū elapsi. cōsēt eōd die
hyspanoz pē religō. pcedam cum
bz fere me multbz hoīū cāpiunt. ī. so
cij q̄ ad mille. cc. eo plio cecidēt. nul
nerāt amplius. xxx. hoīū. munīta
enīa uictoria fuisset. si pate tōre cāpo
rū fugam cā pescentiā facili foret
pugnatū. Inobil abiectis belli con
silijs ruch tutius maiestatis reb; exptā
fide. clemētia scipionis tutius. manu
mūi frēs ad eū mittūt q̄ adiuuāt. greb;
fatalem rubiez tpis et accusat. cum
uelut contagiōe quadā pestifere ifō
lle gentes mō. tacetum fidē castra q̄
romana iuuauerāt suā quo. fris. te
luquor pluīm eam odiose. et ut ant
fluīa uireāt redoāt spīm. p. scipioi
ab hīspo acceptū. aut fluati debitā mētā
pro impetrū deuouēant. ānā in cēsia
fidūciaq; sibi fuisse. nō dū exptā clem
tiā eius. nūcō nullaz in cā oīem i
mīa uictoriis spez posītā. hīc. Vos ue
tustus erīt romanus cū quo necto
fedē ueq; legib; iugeret. amicicia
nō prius ipio ieūm tang̃ pactuz
ut equaz oīa diuina humanaq; cōi

si obsides accepti. arma adempta. pīoī
urbib; impōita forent. scipio multis
muerctus impsentē mātonū. absen
tez. mobile ūbis. illos quidē mācop
isse upōz maleficio ait. uicturos suo
q̄. p. ñ. beneficio. certez q̄ppe cū pīgra
timitū rebellicēt. cē tūc in arma re
linquere. solutos ei quos in se in
obsides inoxios si ipos sitefecerīt
seruitutē. nec mercū si ab armato ho
ste penas expeti pmittē. se seruitutē
ppicios an uictos hāc rōanos mallet.
Ita dimissus mātonius pecunia tan
tum nō impta exq; pīoīū multi
pāri posse. ipe mīrō multiozē hys
paniā pmisso pauccos mozatus die
dum impatam pecuniā illi ergetes
pluīmarēt. cū expectatis martium
iam appinquantem cēcetno assequū
Jam inchoacta res ad te masinissā
alijs atq; alijs accursis delata erat q
nunmoz cū ipo utiq; congredi scipiē
uolebat. atq; eum sū cert fore sanctē.
eatum utineis tam longi ac tm te
uij cū fuit scipioi. masinissā cū gra
dib; cēt ēuoz auertere eum amicio.
factus cūcto corrupi equos i insula
inclusos penuriaq; oīm rez. ferri facē eos
ez eis. ipos sentire. ad q̄ equitē ma
cesceret. desuma ppulit ut se ficē incōti
nentē adde ppllantes p̄ nos hyspa
nie agros pateret. tiāsgressus. p. hy
pane agros pateret. Transgressus q; tres
p. 12. is prima ps mūdare p̄ mittit
ad tēp̄ loci q; colloquio statuendū
duos pobilioz retineri a scipione
iubet. remisso tīo qui cū uenissent
abduceret masinissā. cū paucis i
colloquiū uenerūt. cepērat iā ānū mūm
dāj ex fama rex gestare. admitto uni
substituere atq; ipo fidē quaq; corpoī
amplam ac manificā. certez maior
psentis uenerātō cepit. et pē q̄ gressp
te sīa multa maiestatis ienit ad ex
nanabat p̄ missa cesaries. habitus q; cor
poris nō cultus mundicijs. sī uirilī
ac uē militāis et. erat in medio iuu
enum robore q̄ plenus nitidus q; ex

Duplicatio ad dom̄ ad scipionē p̄ uenit
imperandū ei. et
debili fit. a responsio sa
pionis.

de aductu
primo anno
misse. ad
cepionē.

monlo uelut renouatus flos iuuente
facie bat, ipe attonitus ipō congressu
mirabundus grās deinde fibi remisso ag-
ere eo tpe affirmat eam se q̄sse occasi
onē, q̄ tande oblatā dīm immortalium
bñficio nō omisit cupe se illi populo
q̄ r. opem nauare. ita ut nemo unq̄
exti mus magis emicare ad iuuerit rē
romanā. uose r. suam pte uelit mu
pare. ibyspania alienā aut ignotā
potuisse inquā aut gentē educatu eq;
isp̄e p̄ru regni ee facile p̄stiturum.
si qd eunde sapiēe duce massiliam
mittant rōi satis spe inde p breui
eui cartaginē ee letus eū sapio u
dit audiuitq; capuā retū in oi hosti
um equitatu massiliā missam fuisse sa
ret. r ipe uiuendi spēe p se ferret,
fide data acceptaq; p fectus retro ti
tacōne. massiliā missa p missu rōanor
ne sit tranquille inconsultē, uideret
ipl'atus primos agros gades rechr.
oragoni despati in hyspania rebus
ingre spe secundo primū militū deīn
defectō animis aūos eius sbtraherit
parenti trucē massiliā nūciatum
ab cartagine cui ibe senatus ut classem
q̄ gadibi haberet in ytaliā traiicer
iducta ibi gallor ac ligurū q̄rta ma
ria possit inuenire et iungere hamba
li. ne sentire bellum maximo impetu ma
ioē fortuna ceptum finiret. ad eam
rem r cartagine pecunia magonis
adiecta ē. et ipe q̄ tam potuit agrā
tanus exegit nō ex tanto mō eor r t
teplis spoliatis r priuatis ī publicū
oferre. Cum p̄ tacitē hyspanie o
tam haud procul carthagine nouā expo
situs interea militibus primos depla
tur agros. Jn ab urbe classem appu
lit. ibi cum diu milites in naubus tenu
isset, nocte inlustrius expositos ad pe
eam muriq̄ capta carthago aroma
tis fuerat duce. nec p̄ sidio satis ua
lido urbem teneri ratus r aliquos op
pidanor ad spem nouandi res ali
quot moturos. ceteros inuicti exagi
tatos simul applacatosq; ag fiu q̄ fu
gas r hostiū aduentū attulerant r ausa
inter omnia classis erat nec sine causa electa an
urbem statione apparebat. itaq; instru cti
armatiq; ictis portis ad stangnū ac ma
re usam cōtinebant. ubi effusi hostes
miscta inter milites naualis turba admu
ros tumultuosiq; ascendebant pa
tefactā repente porta. f. cum clamore
eruptū turbatos q̄ hostes ad primū
impetum cursum q̄ ferociq; celeri adiutos usq;
adeo cum multa cede p̄secuti nec nisi
naues litori applicare trepidos accepis
sent, si fugissent fugerent pugne q̄sq;.
impios quoq; trepidatum naubus est
dum hostes cum suis simul irrumpere
tentant scalas portas q̄ ancoras dein ne
moliendo mora cedit. prohibent multiq;
adnatantes naubus inclusos p̄tenebs
quod aut peteret aut uitaret fede
interierit. posteo die cum classis inte
retro ad occeanū iam ire uenisset fugisse ad
octingenta boues cesi inter murum litus
q̄ r adduo multa armatorum inuenta.
Magago autē gadis receptis, exclusis iam
sed ambros haud procul a gadibus classe
ab ē classe appulsa nutrientis legatus
querendo q̄ porte sibi socio atq; amico
claudere forent, purgantibus hys mul
titudinis concursu fām infestē obtrepta
q̄dam abscedentibus naues militib; ad
colloquium fistes eor qui summi penus est
magistratus cui questor e haut, lacerato
q̄ ubiq; cruci affigi iussit. Jn nambs
ad pritissa insulam centū milia fēme
a cōtinenti pei tui ei incolebant trapi
tatis classis bona cū pace accepta est.
nec q̄ meatus mō benigne p̄bitus, m
supplementū classis iuuentus armaq;
data, quor fiducia penus ī baleares
insulas quinquagintā inde milia abfuit
transmisit. Duo ue sunt baleares in
sule altera maior altera mīor atq; ma
ior opulentior armis uirisq; r por
tu bē. ī q̄ mode hybernaturū se r tā ce
tremū autē p̄ū erat, arcebat. ceteq;
haud secus q̄ si r. eam insulam incole
rent hostilit classi accursū e fundis,
ut nec p̄simū ita cū solo eo telo utebat

nec quicq̃ alterius gentis uni tñ ea ãte
q̃tum int̃ alios omis baleares excellunt.
Itaq; tanta uis lapidũ ĉ̃ cerberime grãdis
mo. impingũtur ĩ classẽ tñ effusa est
ut mẽ reportũ nõ ausi auterent ĩ altũ
naues. munitissimũ balliarũ insulaꝝ ĩcoluerẽt
fertilẽ agro uiris armis hãc equestri
dã. Itaq; egressi naubꝫ fr̃ portũ loco mu
nito castra ac sũ ĉtamine urbe agroq;
portu duobꝫ multũ auxiliãtes extremo
extinto soluta impetu hispania imperio
rectore mores ritusq; Habitaq; dicebã
nõ ppllates motu hauentanos quicq;
uicinã gentẽ conatat. ĉ alios finitimos
sibi atq; illis populos. int̃ paucos itaq;
dies. ĉxx. milia pecudũ q̃tum fermẽ
quotꝫ in secte tanũ agrũ quo cũ exĩ
gressi erãt. Duo quicq; imperatores. L. len
tulus. ĉ. l. manlius accitos neglexe
re primo negligento bellum uictis
ipsis exactis pagis auctoratũ hosti cãtũ
q̃ pacato clemẽt ductis multitudo ad secẽ
hostiũ puenirẽt trũ miliũ spacio, pril
a castris eoꝝ posuerũt castra. primo plega
tos ne quid tẽptatum uti discederet
ab armis. deinde cum inambulatiões hos
impetus repente ab equitibꝫ hyspanis ĩ
festus ĉ̃t. sb mussio assaticẽ. r. equitatu equi
plurũ fuit. Haud sine memoratu impetem
illam euentu. Dole oriente postũ dic
armati instructi bmo mille ferme pedi
tũ a castris ĩs acie ostenderet. medij au
tem erant. comu ĉ̃tiũ intergetes
leuis. ĩ nobiles tenebãt hispam popu
li int̃ comua. ĉ medium aciẽ int̃ualla
patentia satis late fecerũt q̃ equitatũ
ubi tps ĉ̃t emittereẽt. ĉ ro meam mẽ
suo ĉ̃ceptum cum instrueret. ro mo lo
stiũ mutati sunt. nec int̃ legiões. ĉ ipi
patentes equiti relinqueret uias. Ĉ ter
tium lentulus ei pta usiꝫ equitis force rat
q̃ prior. inde hyscente int̃ualli hostium
acies equites emissi. Ĉ ergo comchio. tñ.
militũ impat equites ppatentes in
hostiũ acies uias, p mittẽ equos iubeat.
ipse cepta, plire pedestri pugna tñ mo
tatus ouium ceteriti duo decime legio
m que in leuo comu additus il'getes

pna erat, tria decima legiõe. ĉ. r. subsidio
in primã aciem firmamẽt duc̃. — p quã equata
ibi pugna ẽ ad. l. mãlii int̃ primas sig
hortantẽ ac sb sidera q̃bꝫ res postulabat. r
locus moniuerãt, ueiti, moniti q̃ tuta
ab leuo comu ẽ̃. ac se cornelii suum
pcellã equestris hostis circum fudit. ĩ: nã missũ ẽ
uir hec dea ĉ̃erat. cui r. equites ĩmeti
os inuecti hostes simil pedestres acies
turbauerẽ simil equitibꝫ hyspanoꝝ nã
inmittendi equos clauserũt. r itaq;
omissa pugna eq̃stri ad pedestrẽ hys
pani descenderunt. r. imperatores ut ĉ
batos hostiũ ordines. r trepidatiõem
paucis q̃q; r fluctuãtia uiderunt sig
hortantẽ orant milites ut prelios neu ĩ: ne pailsas
res ut iacẽ patiant. no sustinuisset unire
tñ infestũ impetũ barbari ni regulꝰ i
bibil ipẽ cum equitibꝫ ad pedites ĉ̃gressꝰ
ãñ prima signa pedituꝫ se obiecisset. ibi
aliquãdiu atrox pugna stetit. tñ ẽ
q̃ hyq; circa regẽ semineẽ restantes
deũ pilo tñ ad fidẽ pugnabãt obtu
tu ĉ̃cubuere / tum fuga passim
cepta plures q̃ ĉ̃sequi equos. nõ sen
tendi equitibꝫ spaciũ nõ fuerat. r q̃
pulsis actũ int̃ fugerunt. r. nec ãñ ab
scessum ẽ̃ castris quicq; ĉ̃tinẽ hos
tes. Tredecim — milia hyspanoꝝ ĉ̃sa
eo die. d. ccc. ferme capti. Ro
manoꝝ sexcẽtos paulo amplius. ĉ.
maxime ĩ leuo comu ceciderũt. pulsi castris
hyspani at qui ex plio effugerãt sparsi primo pagos tũ in suas quisq;
ciuitates receperũt. tuꝝ amãtio eno
cati in consiliũ. o quesitoꝝ ibi clades
suas. increpitis auctoribꝫ belli legatos mittendos ad arma tractanda de
trituc̃ q̃ faciendaq; censuẽ. quibꝫ cal
pam ĩ auctõe belli mobilẽ ceteros
q̃ principes quoꝝ pleriq; ĩ acie ceci
dissent conferentibꝫ tractantibꝫq; ĩ
arma. r ceteris sese tẽnsiũ ẽ̃ modi
ĉ̃ uti accipi eos, si mã comiti ceteroꝝ
q̃ belli concitatoẽ trucidassẽt. unoꝰ
simul ĉ̃atus se in agrũ ĩtergetũ au
sennoꝝq; r. ĉ̃ceps alioꝝ pplo
ducturos. h dea legatis, renuntiatq;

pugna eggia ĩ
auyetano. ab hosti
ystanos rebellãtes
r. ee

ĩ: parũ

mconcaluū · ibi marcomū ceteriq; principes
cōplensi · z traditi ad supplicū hyspanie
pplis pax recita stipendiū eis āni dupler
· z frumētū sex mensiū impatū sagaq; ·
cogē exercitū · ob sites ab · xxx · fere ne pplī
acceptis · Jta hyspanie rebellantis tum
tū haud magō motu inō paucos dies
ocupato · z compōsso inaffricā omnis ter
roꝛ iūsus · · C · m lelius nocte ad hip
ponē regiū cum accessisset luce prima
applaudiū agrū sub sigē multes sece
os q; nauales eclūe · Omūb; pacis modo
incūia se agentibus magō clades illata
nūcij q; trepidā carthaginē terroꝛe igē
ti compleūe classē romanā sapiēcia q; ip
atoꝛē fama iam fuerat insiliaꝝ trans
gressū aduenisse nec quot naues undi
sent nec q; ta manus agros populāēt
satis gnari omīa inmanius metu augen
te accipiebant · Jta q; primo ētoꝛ pauoꝛ q;
ciū mestissa aīos incessit tū fortunā mu
tasse ut qui mō ipi exercitū aūi menta rōna
hūissent uictoꝛes tot ꝓstratis hostiū ex
citib; oīs ytalie pplos aut uiaut uolū
tate inde ditiōē accepissent, hyi uso ma
te, affrice pplaticēs · z obsidionē carthā
ginis uisuri forēt nec quicq; pariēs ab pa
triā da ex roboꝛe ac romanū fuissent, ill
romanaꝝ plebē, ill latiū iuuentute pbu
isse maiōē iū sp frequētiōē q; tot cesis
exercitib; solole; ceterū suam plebē ūtellū
urbē intellem ēe mōere patari aurelia
exagrīs gentē ad omē aurā spei mobi
li atq; infida iā regem siphacem p̄ col
loquiū cum scipiōe alienatū, ma imissa
apta defectiōē infestissim hostē nich; usq;
spei nich aurilij ēe nec magoni ex gal
lia moūe tumultus quisq; nec o ingēm
sese hānibali · z hānibalē ipm iā · z fama
seneschē · z uirib; · Jnb; deflenda plapsō
ab recenti nūcio aīos rursus terroꝛ in
stans reuocauit ad consulandū quonā
mō obuiā p̄sentib; pricul' iret · delectus
aptus iuuentute agrisq; hūi placet mit
tē ad ducenda afroꝛ aurelia munire
urbē frumētus cōuehē tela arma parāē
instruē naues · z mittē ad ipponē ad ūsū
rōnam classem · iā b agentib; nūtius
tantē ueīt lelium nō sapiēcē copias q; pte
ad incursiōēs agroꝝ satis fūt transuecta.
summā belli molē adhuc in italia ēe · magō
resputari mittiq; ad siphacē legationēs
alios q; regulos firmande societatis cā
ceptā ad phylippum quoq; missi ꝓuocā
ta argenti talenta pollicerent ut in hia
lia aut in italia transcenderet · missi · z ad duo
impatoꝛes in italia utrosq; ētoꝛe sapiēcē
retineret ad magonē nō legati · s · xvb ·
naues longē · ser milia pecudū octingē
ti equites · z septē elephāti adb magna
pecunia ad ducenda auxilia quib; fretꝰ
ppius urbē romanā exercitū mouereꝭ
gium gereꝭ se hāmbalis hoc carthagine
pabāt agitabāt q; — ad lelium p̄ dies in
gentes exagrīs inermiū ac nudo p̄sidijs
agentē massilia fama · f · classis ex
actus ēe equib; paucis ueīt · is segnē rem
agi ab sapiōē questus q; iam nō exercitū
in affricā trāsisse, pulsis carthaginen
sib; si pacē in pectore fixissent, bellū
q; metuendū hīe si spacia ad sua ut uelut cō
ponenda dēt nich sincera fide cū roma
nis acturū cohortaret ac stimularet sapi
ēcē nō cessare se q; q; regno pulsus eēt
cum haud ꝯtēnendis copijs ad futuꝝ
pecudū equitūq; nec ipse lelio morand
in affrica ēe classē ēcere p̄fecta a carthā
gine cū q; absente sapiōē nō satis tuti
ēē · hi etiam ab hoc fine dimisso mas
sinissa lelius posto die naues p̄das o
mnes ab ippōe solūt · reuectiq; in italiā
aut massinisse ūba sapiōni exposuit.
eisdē fere diebꝰ naues q; a carthagine
ad magonē missē erant, inter alb no
ctē nos ligures genuāq; accessēre unt.
Jn hijs locis tū forte magō tenebat
classē · Quib legatoꝝ auditis ūb inde
tū exercitus comparare q; maximos exēplo
galloꝝ magq; utriusq; gentis ingens
ibi multitudo erat, cōciliū habuit · z mis
sum se ad eos uindicātos ūb bratem
aut cut · z ipi ēnanc mutui fidei ab romo
p̄sidia · s · q; tus uiribꝰ q; to exercitu in bel
lum gerat · in eoꝝ potestate ēe · duos
exercitus romanos unū in gallia al
terū in etruria ēe · satis scire · p · lucti

: est
lelius tractat
ygone vide
ptis agēs tro
de cartagine
ab; mat q
exas legatos
ad syphace &
philippū admit
& classē ad appo
de ac mag tis
ad ytalie nūcios

: modo

: Gesta ygonis & reffecti ad
mañ cartaginēs

um secū. ay. Iuuo inctur/mlta multa ee
armamenta ut duob; ducib; ee atib; q ro
manis resistat. galli fūmay ad id fing
ad id suam uolūtatē ee dicere/ cū mu
na cast/ infines/ altera in fumū tra
et tuia/ ppe in conspectu hēant si palaq
fiat aut eis ad iutū ab scest penū/ ex
tēplo infestos ut tūq; eē at magnū
suū incursuros. ab gall' re liceat et
quib; occulte ad uiuan possē. hgumb'
q; paulagro urbib; q; eor cultra rōa
na sint liba cōsilia ee illos armae
nuentutes q; ceptesce/ pptē bellum
eq; ee haud abnue. tēp' mō duor
mtuū petē ad electus b'nos. Intrā
magō milites gallos d'missis clā
pagros eor/ meteat ducere. 9 me
atus quoq; ois g'ūs occulte ad eum
agall' pl'is mittebāt. 9. Iuuus eē
citum uolonū ex tuia in gallia
traducit. ut q; lucō fisse magō ex
ligurib; pp'ius urbē mouet/ obuiā
ire parat/ supenus sub angulo alpū
quiet se ostineat. q ipe in eate legioe
ea arumnū italie p fidō futurus.
p' reduē ex affrica cū. Lelio/ scipiē sti
mulato massinisse adhortato nub;
q; mulitib; pclay ex hostū tra cēnetib'
tota dasse effecti/ accensus ad tra
ce nou; q; p'mū. intuenit maiori
nūor cognito locos urbē recipien
q; sub defectiōe; utalie descuerat. q; pa
ad penos. spes affectante eius rei q;
ex munimare ad fulsit. latrocinijs ma
gis q; iusto bello inbrutijs gerebant
res/ principio annūdus fco. q; bruc
tijs nō societate magis punica q; sua
pte ingenio. 9 gruentib; meum mā.
postreo. i. quicq; ia o tragice quadam
ruptu gaudentes q; tū p'uices lucha
ex ālisq; quid urbē locrenses curcūue
ti regū mq; abstracti fuerant in eo
ceptino; nūo habu qui dudū fuc al
fueti apud penos mercede o p' marce
locros face. hij cognuti a/ locrēsium
principib; pulsis ab aduīa factione
q; hānibali locros tradiderat/ reg' im
se contulerāt. cū ceteta pcinentib;
ut mos equoꝝ abstit q; comi agen tur
exposuissent/ spe fecerūt si receptī ac re
missi forent arcem se hijs traditurōs.
ibi se hiare/ fateriq; sibi rerum oīum
uic carthaginēses ee/ utiq; ut q; simul
celsterno p'lio angerent/ simul cupi
tate in unicos ulciscendi arderent re
ceptus ex tumplo hijs remissis q; cum
ordine augere rei composuissent sig
q; pculoica obstuaret/ ipi ad scipionem
fuga cucurrerūt. pfecti ap quē pars exulū
erat/ referentes sibi p missa captiuor
cū spe ab effectu haud abhorrente con
fulu fecissent. tū militū cū hijs. m.
ligūs. q. p. macedū missi/ missiq; ab ur
gio tria milia hoīū militū locros d uce
unt. utq; plenilio p p. ñ. scriptum ut rei
augendē ad eēt. pfecti ab regio scala
ad ēcendā altitudinē arcis fabrica
tas portantes media fere nocte ee
eo loco uēn 9 uenerat/ signū/ pcutoib'
arcas qui pati intenuq; et ipi scalas
ad id ipm fcās cum demississent pli
bz q; simul locus scalentes accepissent
p'mus q; clamor oritur. inuigiles pe
nor ut in nullo tali metu solito/ pitus in
petus e fcās/ quor gerit p'mo moi
entiu exaudit. ut inde sbita con
sternato ex sōpno. q; tumultus cū ca ig
norent/ postremo ex clamoꝝ alijs ex alijs
tibi alios uaq; p sequiq; ad arma no
cabat/ hostes in arce ee. q; ceteq; fugiles.
oppliq; foret romanu neq; q; mūio
pares in clamor ab hijs q; ex urbe erat
sblatus incertū mūj un accidisse ou
uana augente nocte no tumultu fecisse.
utq; uelut plena hostiū arce ē tū pei
o missō ex tēplo ne in altam arce duc sint
haud mltū ut se dubantes o fugiūt.
o p' roam urbē lebant uictoribi p'mū
in unedio posita ex arib; duab; p
ligs occidie leuib; ex tabat. q. plenissimo
. f. p'mico p fidō p ex tit/ accessentes q;
p' p'inquis locis sb fida copias auge
bant. ipse postremo ueiebat hānibal.
nec sbstimuisset romanu nisi lōgin'
mltitudo exacbata ferbia atq; audacia
penor/ ad romanos inclinasset. scipioi

ut uoluntatez
romana
mitti

ea

ligures

de

hostiū agros facē
ab hijs egressi

ut nũciatũ ẽ in naue discrimine loc̃is
rẽ uti ipm̃o hãnibale ad uetare nepsi
diu ⁊ pclitaret aut facili in receptu ⁊
ipe amessana scopice fre in pfidũ ibi relic
to cum p mũ fretũ estu inclinatũ est
naues manso misit. hãnibal abuluto
ãn̄ hauꝺ pcul is aburbe loc̃is abest
nũcio p misso ut sui luce prima suma
ui pluꝛ cũ romanis a clocrensib; con
sereret diu ipe ad uisis omib; in eum tu
multũ abigo urbẽ in cautũ aggrecꝺ
ubi luce cepta in uenit pugnã ipe nec
iam se incute turba locum artumi
petitur uolunt ⁊ scalas qbꝫ scãꝺeret
muros obtulerat. sarcinas i acium
o iectis cũ hauꝺ pcul muris adtroꝛez
hostiu acie ostendit cũ equitib; mum
dus circũ equitat urbẽ ꝯ um scale qꝫ
alia ad oppugnationẽ op̃ erat pant ad
uisentiũ q̃ maxime pte aggrecꝺerẽ
pgressus ad muꝛ scorpice ictus qui
primũ cum forte steterat ferit⁹ iam
periculoso cãu receptui cane cum uis
sit castra pcul abicta tehi cõmunit.
ut classis roma ⁊ amessana locros a
liquot horis die in supant accessit
ex portibꝰ ensanubi ⁊ ante occasum
sol urbẽ ingressi sunt. posto die cep
ta exarce apens pugna ⁊ hãnibal
iã scal alijs q; ontib; ad oppugnatiõẽ
rubi ĩspatis subibat muros cum ⁊
repente meuꝫ nich munꝫ tale qqꝫ
timente pateꝭ porta erupunt ro
mani ad cc. inpunctos cũ ceꝭ cuasis
sent occidũt. ceteros hãnibal ut cõ
sulej ad ẽ sensit uica stra se recepit.
nũciatq; misso ad eos qui in arce erant
ut sibi met ipis ꝯsulerent nocte mo
tis castris abijt ⁊ qui in arce erant igne
iniecto rectis q̃ tenebãt ut is tumul
tus hostej moꝛaret agrũ suoꝝ fugę
simul cum ante nocte ascenꝺit fit
pio ut ⁊ arce relicta ab hostib; ⁊ tracta
nũ ut cassi nccatos ad contionẽ locren
ses grauit ob defectiõẽ incusauit de
auctoꝛib; supplicũ sup̃sit. bona q; eoꝝ
alteri⁹ principib; factionis ob eg
regiã fidẽ ad romanos ꝯcessit pu
blice nec dare nec cripere se quicquã
locrensibꝰ dix. roma mitteret legatos quã
q̃ senatus equũ ccnsuisset eam fortu
nam habituros. illud satis scire ⁊ si male
ꝺ. p. r. miti ccent in meliꝰ statu sibi
ti romanus futuros q̃ sub amicis ci
thaginẽsibꝰ fuiunt. ipe pleriq; legia
to p̃sidio q; q̃ arcẽ ceperat ad tuẽdam
urbẽ relicto cũ quib; uenerat copijs
messanã tẽdit. ¶ Ita sup̃ te ⁊ crudeli
bus locrẽsef primo a carthaginensib
⁊ p̃ defectionẽ ab romanis fuiant ut
mechicas iniurias nõ equo mo animo
pati si ipe uideri possent. nec enĩ nõ
tm̃ plerisq; amicẽ p̃fidꝰ p̃fec
tam tm̃ p̃fida eius milites romani
penos scelerat⁹ auaricia superare
ut nõ animus si uicijs uideret certã.
mich oĩum q̃ in opi imis ac pes pote
tiores faciunt pẽ missi in oppidanos
ẽ ab unce aut in lubꝰ. in corpora ipoꝝ
in ubos in ouges infantes ⁊ tum eche edite
ecce nam auaricia ne sacroꝝ qdẽ spo
hatice abstinuit. nec alia mo rep la
uolata si p̃ pine ⁊ intacti omi ecia
te thesauri pẽ q̃ q; a puro qui cum
magno piculo sacrilegij fuꝫ manu
bias retulit spoliati dicebãt. ergo sic ãn
ambe regie naues lacerate naufra
gijs nich intra integri p̃ lanctã re
cumbãtes q̃ asportabãt. ertulãt tuq; q
alio grie clades eadem illa pecunia oib'
contactis adulatice tẽpli furoꝛem
adiecit atq; intel duce in duce in duce
militẽ in militẽ in habie hostẽ uertit. si
me rei plenum p̃erat. militũ pars
sub eo q̃ ipe ab regio pars sub tribus
erat. rapto poculo argenteo eroppi
dam como pleriq; miles fugies seqn
tibꝰ quoꝝ erat obuius forte fortio ⁊
metieno. tꝛ. militũ fuit. cui cũ iussis
tribunoꝝ acceptus ees poculũ iungiũ
ante clamoꝝ oppugna postremo ortus ie
pleriq; milites tribunoꝝ q; ut suis q'
q; oportuit aduenerat multitudine
simil ac tumultu ẽcrente uicti plerique
milites cũ ad pleriq; cruoꝛe ⁊ uul
nera obstentates nõ sine uicis ferationẽ

Quae a Romanis gesta sunt locris

l. libenti

al' sacrã

ll se

ll adduxerat

al' adhuc eg

ne atq; indignatiõe concurrisse(n)t pbra
meum lacerata in iurgijs referentes ira
domo sese p(ri)puit. uocatos q; tribunos
nudari ac uirgis expedit iubz. dum spoli
andis hijs repugnabat eni(m) ilicq; im
plorabant auxiliu(m) tẽp(us) tẽsu(m) repetere mi
lites feroces recẽti victoria eoꝝ(m)bz locis
uelut aduisus hostes ad arma (et) clamati
ẽt. ocurrẽt. (et) cum iã uiolata iurgijs
cõ tribunoꝝ uidisset. tũ nõ multo im
pocentiꝰ ẽbito rabiẽ accẽsi sine respe
tu nõ manesta(m) mõstr. (et) humanitati
legatu(m) ip(s)a(m) lictorib; p(ro)pius dignu(m)
in modu(m) mulctatus facũt. tũc ip(s)im aliu(m)
inceptum ẽ. (et) se clusum hostili lacerat
(et) ipe ex sanguẽ. naso auribz q; muti
latis q; relinq(ue)bat. his nuntiatis
scipio (et) p(au)cos dies lacu
ẽrte aduentus cum cum plenu(m) (et)
tribunoꝝ(m) audisset plenu(m) nora
bato relictoq; i eundẽ loci p(ro)fecto tri
bunis sõp(er)tib; iudicatis. (et) inuncia
obiectis ut roam ad senatu(m) mittẽt
nuntiã. atq; inde simulas reclyt.
plenius inpocẽs ire neglectam ab sci
pione. (et) inimicoꝝ lata suam iniuriã
rat nẽ q; q; extimare aliu(m) eam lite ei nisi q
pacẽtio. sensisset tribunos ad se
iubet. lacerato(s) q; oibz q; pati corpi
ullum pot(est) interfec(er)e nec sacrat uiuoꝝ
pena insepultos p(ro)iecissimis cruciatu
te. (et) in locẽsium p(ri)ncipes ẽ usus quo
ad conquirendas iniurias ad. p. sci
pionẽ p(ro)fectos audiuit. (et) q(ua)m(quam) plibus
nem atq; nuanciã fedi exempla isci
os edidera(n)t tunc ab illa multiplicia cede
cem unfame atq; inuidie nõ sibi mo
li. (et) inp(er)ii ee. iam commotoꝝ animũ bat
tempus cũ. p. licinio cõis lre roã
allatre sunt se exercitu q; suu(m) gratissimo
to affectuꝝ nec sisti potuisse nisi ad eade
cam uis mali aut g(ra)tiã uoꝝ. (et) inhostes i
gnauiã. itaq; qm ipe uenire ad omnia
nõ potuisset si ira p(ri)bi uteret se. q.
cecilio metello cõ(n)sulẽ (con)mutatoꝝ(m) cõ
dicturiꝰ exercitũ sicilia(m) nũ dimittit. etc.
p. ee. nã neque usũ eius ullu(m) ip(s)e tia
ee. an hannibalem in hybrida suos recepit
(et) tanta incessit mea castra uis morbi
ut nisi mature dimittant. neq; oium
sup futuꝝ uereat. ea cõis apẽ bz faci
enda ut etc. p. fieq; sua dãret. pmissa.
Ciuitate eo tp(or)e ingẽs religio inuasat
inuento carmine in libris sibillinis
pp cretos eo anno tecelo lapidatum
in specus. q(uo)d hostis alienigena fine
italie bellum intulisset eum pelli e(t) tali
uinci q; posse. si matris pessimute nu
men roam aduectu(m) foret. id carmẽ ad
ducentis uiris inuentu(m) eo magis pie
mouit q; (et) legati qui co(n)sulebant
referebant. (et) sacrificãtibz ipi
phythio apollinis letu(m) fuisse. (et) re(s)pnsum
oraculo ecclectuꝝ maioꝝ(m) multo uicto
riaꝝ q; cum ex spoliis donaꝝ(m) portaret. id ee.
p. rõ. in eius(dem) spei summa(m) ferebant.
p. scipionis uelut p(ro)fagientẽ animu(m) re
fine belli q; repo posse. p(ro)uincia affri
cam. itaq; quo matuꝝ fatus omnibz
oraculis q; portententu(m) sese uictore(m)
potes fieret. id cogitare q; nõ tũ spoꝝ
tante roam ꝛee ẽet. nulla tũ ialia ci
uitates sociis hẽbant. p. p. tũ meoꝝ
esculapiu(m) quicq; egregia odam ha
uid dñ illo frem sociata ualitudinis
ipli cã accessitu tuc iam cum attalo re
ge pp ee aduisus philippũ bellu(m) cepti
amicaꝝ ee fidei eiq; posse pplm rem cũ legato
ualium leuinu(m) quibus consul fuerat ac ad eũ tece
res in greciã gesserat. cecilio galbam nit. ad.
duos questores cũ. tre. melin flacco. l: edilicii
to. nalium falcone. bis q; naues gallbaꝝ
quinq; remes ut ordinarie. p. f.
adirent eas terras adq; scrutarent ma
iestas noi r. ee. tenuit. legati aliam
petentes ptinus delfos cũ descendissẽt
oraculu(m) adiit consulente ad q(uem) mi negotii
si domo ee. placeret eius q; sibi spe quã
ipli(n)o roano p(ro)ferret. respnsum ee. fe
rit patriã regem conpotes eius fee
q; petent. cum roma(n) eam deuexisset
tium curaret ut eum qui uir optim(us) rome
r. eet hospicio recip(er)et. p. gram ad regem
uenerit. is legatos coit. acceptos pes comitẽ
sumdẽ ip(s)e bruges ad duxit. Dactuq;
his laptes quẽ in rem dñi ee. incolo di

de pessimi
me aduẽ
adiuenda

cebant· tradiuit/ ac deportare roam iussit.
p̄ missus ab legatis. o. uali⁹ falco miss⁹
iut eam apportā/ que retroū iurium op
timū maiestate cē/ qui eam nec lo spiao
acciperet· // · xl· Cecilius metellus cō
tor ab consule inbutius cōitor ei dās/
creatus q· eius dimissus. magⁿ equitū.
l. uetutius philo. — Coītia habita p̄tor
rex. o. fules fā· o. cornelius· cethег· p̄.
sempn̄i tuditani absens ampliauit
guam haret· p̄tōes ifi cā/ claudius ne
ro· m· martius rella. l. scribonius libo.
o. popilius matho· coītijs patius dicta
tor sese magistratu abdicauit. ludi roma
ni ē/ plebei septies instaurati· curules
erāt ediles· c· cl· cornelij lentuli· l· hy
spanus hēbat absens cū honorē gessit.
t. claudius asellus· · o. uni⁹ penus/
plebei ediles fuere· · rex iurtus cō
no ad portā capenā marcellus dicunt.
vbi· anno p̄q̄ apīe eius primo ofulatu
nota in cellā ad clauistrū fuerāt· · flam
martialis eo anno ē mortuus· o. emi
lius regillus/ negletē eo bieno res
gretia erant· · itaq· philippe cholos ac
tos ab roāno cui unū fuebāt auxilio
quib⁹ uolut odiosis adpetentā· · pa
cis cendas/ subeḡ pacē· · nullo omō vi
pfectē maturasse/ bellantes/ eum cū ecbol
· p· sēp̄nius/ pcōns — successor ip̄ius mi
sus sulpitio cā· x· nubis· · xxx· rostratis
nauib⁹ haud puā mōtū ad opem
ferendam socijs oppsilisse· nec dum pa
cem fā nūtius regi uenit/ roāmos du
ratur uenisse/ pchinos q· · ppinquas
alias gentes motas ēe ad spem nouādi
res· dimallum q· oppugnare eos uete
rant auxilio· nisi q· sibi aute sua adiū
sus fed cū rege pacē fecissent· ea cum
audisset philippus ne qui motus maio
ri finitimus gentib⁹ ēet/ apolloniā ocē
dit/ quo sēp̄nius se recepat/ misso le
tonio legato cum pte copiaꝝ· · xv· na
uib⁹ in ecboliam ad uisendas res pi
ratā q· si posset turbandas· philippus ag
ros appolliatiū uastauit· · ad urbē ad
motis copijs potēter pugnādi cā· fecit
· postea q· quietum nullos tumultus

tueri uidit/ nec satis fidēs uiribus ut ur
bem oppugnaret/ cū roāmis quos fidē ei
ecbol capiens pacē p̄. si posset/ minus
minacias faceret/ multa iniuriatus/
nouo ētamie odio in regē se recepit· p
rea tps tedio diutini belli ecbole repta
ta prius roānoꝝ uoluntate legatos de
pace cōi ad philippū misit· et/ sat⁹ fidē/
uenturos eam affirmātes si ad colloqū
cū sempronio impetratē roāno uenis
facile impetratu/ nec enim ne ipsius qui
regis abhorrebat animus ut in pitiū
tuā iuret/ p̄ecē urbēs epiri/ ibi prius co
llocutus rex cum afronplo· · dāda· · phi
lippo ephirotaꝝ p̄tore/ post ea cū· p̄.
sempronio congredit· affirmat collo
quio animantes athēnas· — rege et
magistratib⁹ alijs epirotaꝝ· · acarnanuꝝ.
primus philippus p̄tor uerba fecit· · pe
tit ab rege· · ab impatē roāno ut finem
belli facerent/ darentq· eam epirotis
nemā· p· sempronius oditūces pacis dā
ut parthinis· · dimallis· · bargullum
· · et tugenuis roānoꝝ ceēt· · actā si missi
roām legatis ad senatū ipe tales/ ut ma
ior ome ceteret· ineas conditiones ei pax
quemuis/ ab rege fierēt· ad scripti prusia
bithinie achaieo epirote/ ab romanis
ilienses attalus rex/ pleumenes/ nabis
lacedemoniorum tirānus/ elei ēt· · athe
enses· ē conscripta mō· o· figuratiq· st
· · tinouos mēses indutiae fierēt/ donec roma
ni mittentē legati ut populus inbas
oditūces pacem uellet· · quoꝝ tribus
q· ad iuso maffricā bello oēs alijs ip̄e
sentia leuari uolebant bell'· sēp̄nius
pace fā ad o· sulatū roām discessit· p̄.
sempronio· m· cornelio· xv· ludis pu
micibelli erāt/ prouinciae cornelio etrum
cum uetere ēcatu sempronio bruttij/ ut eq⁹
inouas scriberet legiones decē· pre
toribus· o· martio urb· l· scribonio libonī
pegtunc· · ritez gallia pompōio/ matho
nu sicilia· t· claudio neroni sardinia
euenit· p· lapiōi cum eo ēcatu cum
ea classe q· hebat progatū imperiū im
piū ē· utem· p· licinio ut bruttios ou
ab legionib⁹ obtineret· quo ad eum

f. militū

f. siml'

al' Athyāmanū

al' ipse

nppuncia cū imperio morā consul est
-ulsus eēt-m. luuo-sp. lucrō cū bi
nis legionib; quib; ad ūrbis magnē
gallie p̄sidio fuisset p̄rogatū i p̄uin
ē-cā. ccxxuio ut cū sarchinā legicē
q. ti. claudio tradotis ipē nauib; lōgis
xl. maūtimā horā quib; finib; senat
censuisset tutaretū. o. pōponio. p̄f.
inchoata cā nēsis ē catus due legicēs
dēte-q uinti tarētū. c. lostilius capi
am p. p̄ n. sic p̄cē anno cū uete p̄si
dio obtineret— Dehyspanie impio
q̄ ream, p uincā duos p̄mutti placēt
latum ad pplm ē omēs tribus eo fcē. l. co
nelū lentulū-l. manlū accidinū
pquos p̄cē anno tenuissent obtinere
p uincias eas intulerūt. consul dilectū
hīc instituerūt-annonas scribentias
inbuitos legicēs-q̄ncetiox uta cū
uissi absentatu ē catu supplemtū q̄
q̄ nouū apte africa p uincia recta ēst
occultantibus ro creco p̄bus ne p̄scaēt
ret carthaginenses tū mecy spem erec
ta cautus erat, in affrica eo āno bella
tus in finē q bello p̄nico ad ēē— Im
pleuerat ea res sr̄m tionū aios p̄uq
-annūciantia ad ē dentia, peligia erāt.
eo pla mitigabant, duos soles uisos
-noctē influxisse-facē stelle ab or
tu sol' ad occidētē, portigi uisam tar
racine portas, agnagine portam-
multis locis murꝰ de celo tactū incē
dium onus sospitē tā iuuū cū horrendo
fragōe strepitū editū, cor p̄ruat ad
tus cū die unū supplicatō fuit-no
uento ale sactum q̄ de celo lapidatus
ē fcm.— eo accessit consulatō de mīe
ro ea accipienti q̄m ii p̄t q̄ q. o. ma
lerius um ex legatus p̄ gr̄essus actu
tum in ytalia foze nūq̄ auerat reges
nūcius aderat tarracēne ia ēē, banno
p̄ne rei iudicium senatus tenebat q̄
uir optī in ciuitate ēēt uetam ēē ve
uictoriaꝫ eius rei sibi quisq̄ maller
q̄ ulla imperia honōr̄ suffragio
-p̄m seu plebis delatos-p̄. scipiōi
filiū eius q̄ in hyspania ceciderat ad
olescētē, nūd q̄ stionū iudicauerūt

in tota ciuitate uix bonus optimē q̄q
bi uirtutib; inducti ita iudicauerūt
sic traditur, aprimus memorie tp̄or
illor scriptorib; libēs p̄ceps tradere,
ita meas opiniones rectamq̄ rem
uetustate obrupta, nō interponaꝫ. p. cor
nelius cn̄s omīb; matronis hostiā ire
iussus obuiā dee, hisq̄ ea mente nauē ac
ape-intraꝫ ea tam tacte ferendā cum
matronis p̄q̄ nauis ad hostiū amnis
tiberini accessit sic erat iussus is alium
nauē euectus ab sacerdotib; deā accepi
et tulitq̄ intra-ocatione p̄morēs ciui
tatis inter quas unū claudie q̄nte insigne
ē nomen accepe cui dubia ut traditur
ana fama clarioē ad posteros tam re
ligioso ministeio p̄udicicia fecit-p
manus succedentes de in alueo aliqo oī
effusa ciuitate obuiaꝫ turibul' an ia
nuas p̄itis qua p̄ferebat atq̄ accesb
thure p̄dicātib; ut uolens, ppriaq̄
urbem rōꝫ uiuret uineret uictorie q̄ est
in palato p tul'ecram. p. r. id apl'. is p̄
dies festus fuit. pl'is fregīs donarie dee
detulit lectissimūq̄-ludi fuere megā
le appellati.— Cum de supplemto legi
onū ageret q̄ in p uincijs erant de pus
ē aquib; dā senatorib; subiectū ē, q̄
dubijs in rebus ut cuiq̄ tollerata ēēnt ea
dē pto iam tandē dīs benignitate me
tu nō ult patiē ut bijs expectatiōe dīm
p̄ribus sb̄ iecerē coloīas latinas xij. q. o. fabio-q̄ fil
fabio cōns ab nuissent milites dare. fabio
eas ānū iam ferme sextū uacatiōe mi
liciae q̄s lx nons-bñficij ē hāc eam i
terim loi obtemperantes q̄ sceij p̄fice atq̄
obsequio imperatoꝝ o tinuis oīl animoꝝ
dilectib; exuisti ēēnt. sb̄ hāc uicē non
in memoria magnātibus renouata rei p
re iam oblitāta ē. itaq̄ nuch̄ p̄ir fer
re cōns passim decreuit ut omīs magnā
tus cenos q̄ principes nepete sutrio
urbe talibus alba carteol' fuesse, hi hace
rarua int arma, hec neq̄ coloīe inci
ui ē erāt roam exirent, bijs imparet
q̄ tum q̄q eaꝝ coloīaꝝ imparent q̄ tuꝝ
militū plimum decuiss. p̄f. ceq̄o lo sce
in ytalia ēēnt, duplicatū eis fuit me nu

erant
Spolgia
de Ingressu pessi
minus in urbē
completant colonie q olim dene gauerant multeq̄ dare
fabio q fil
nuo
al' tuū
al' consules

merit pecuniā daret. & equites centenos
ducenos siq̄ eor̄ numerum equi explere nō
posset, pequite uno trepedites liceret
dare. hijsq̄ ea lege nauē accipe. & ita
pedites equites q; q̄ plenissima legē
rent. ubicūq; ex ytalia supplemto
op̄ eēt. siq̄ eor̄ hijs recusarent, retinēdi
eius colonie magistratus legatosq; pla
cē. neq; si postularēt senatum dari pti
q̄ impetrata fecisset. stipendiū p̄terea
hijs colonijs .iii. milia eris. asses singu
los impāi exigūt quot ānis censum
q; ihijs colonijs agri ex formula abro
nis censoribus data. dari autē placere
eam rē q̄. p. r. referriq; romam ab
duratus censoribus colonia; q̄ primū
magistratu abiret. h. s. c. accitis nōn
nullis magistratibus p̄moribusq; earū colo
niarū cōs cū multis stipendium
q; impetrassent alij alijs magis recu
sare ac reclamare negare tam multū
efficia posse. vix sisimplum ex formu
la impetrauerūt. Quare accepto obse
crare ut sibi senatui adire ac de pecū
liceret, mihi se quare primo mitto dete
rēdi admisisse, si si pereūdo & redeūdo
neq; suum delictū nisi unam. p. n. utpl
multū darent q̄ ferent posse efficere.
Cōs. obstinati magnē legatos ro
me iubent, magistratus irent comi
tiorū electus hīnos, nisi summa multi
q̄ impetrata erat, rōnem additam, neue
hijs senatū dari, ita posita spe senatui
adeundi deprecandiq; de lectu nihijs. xij.
xx. colonijs plongā in antecessū nu
merū iumoris auctoritas difficulter
ē perfectus. Altera item res ppe equo
longe neglecta silentio relata a m.
valerio leuino ē qui primus collatas
pecunias se ac. m. claudio cōs reddi
tūrē, imo eq̄m ē dixit nec minus
q̄ q̄ debē in publicū obligata fore sua
pecunia; amittī ē. Iam p̄ q̄n q̄ ali
quid, p̄ne ad q̄ sibi ē annū quo col
late pecunie ēent, pineret, si & se
auctorē, ita conferendi fuisse. ioppe
ertarij nec plebei ad tributum suffi
ciebant. hec gratis a p̄ribus admoitio

fiunt, ut si is q̄ referre q̄ sibi de tributo
ut tribui pensioibus & pecunia solueret ut
primā. p̄sentē hij qui tū erāt duas tribus secu
& quinti. c. cōnumerarēt cōs. de nōbus
alias curus una. occupauit, p̄ q̄ locuple
tiū dates q̄ ignotē ad ea diem fuerant
legatoq; aduentu uulgate sunt, nec tū
tam plemmij scelus q̄ scipionis in eo
aut ambitio aut negligentia uno hōre
mutauit. Decē legati locupletium ob
tutu sq̄ lōre & sordibus in comitio sedētibus
q̄ sibi uelamēta supplicū ramos olee
ut grecis mos ē porrigētes aū tribunal
cum flebili ulciscatione bonum petibu
erāt. Quibus tribus q̄ sibi locutus est
dixerunt eē passos ea. a. q̄. plemmio
legato romanos q̄ multis q̄ patrimei
bagmentis quitez uehi. p. n. negare u
ti & pres adeundi deplorandiq; etiā p
nas suas potūtez facē. Senatu dato
natu maxim ex his. Ceo aut q̄ tum
ertimentū nisi apud quos q̄rele. p. c
plimū in eo moti ēē, si plē sciatis
quo pecuniā locri hānibali sunt & quo
pulso hānibale p̄ fidio restituti idicio
nē nr̄am. Quippe si culpa defectionis
peul a publico q̄ sibi desit & redditum
munus dicēt, appareat nō uolūtate
solum sed & opē ac uirtute nra magis
indigne mimus, bois ac fortibus, seuis tri
indignas iniurias ab legato nō mul
tibus q̄ fas, ego cū ut tutius q̄ de fectio
nis nisi in alium tempus differri non
arbitror, si hanc rem gram uni q̄ cōsu
p̄ scipionē, qui locatos recepit ōium rec
te nob̄ ppetiamq; fōr. ē testis q̄ q̄les
cuiq; sumus, pati nō debuimus. nō po
sumus dissimulare. p. ē. nos cum p̄si
dium primū in arce nra hīem multa
foeda & indigna ap̄ fō p̄ tot armare
& animadis afros q̄ passos ēē, si q̄d il
la sūt collata cum his q̄ hodie patim.
cum bona ueia q̄ sō audiatis rapi iniu
riam. indiscrimine ē nunc humanū
genū utrum uos & an carthaginēse
principes terrarū uideat, si ex his que
locutus aut ab illis passi sumus, aut ca
uēo p̄ fidio. nunc cū marte patimur, ex

Legatio locupletium ad senatum

l. mittere

l. uero

l. altera

al' romanos

certiorem an romanū ac puincaz inpuī fit ne
mo nō illos sibi q̄m nos dnos p̄optet ter
tiū inuehet q̄ adm locrenses unos aūti
sint. cum a carthagine ſ̄ sibi muuias mlto
minores accepere ad uītm ipatorez
confugim/ eum auro pſidio plus q̄ bo
stialia patiam/ nusq̄ alio q̄ ad uos que
relas detulim/ aut nos recipietis pbitā
res nr̄as. p. c. aut ne abdys quidem im
mortalibz q̄ p̄mittit quisq̄ sup ē. Q.
plemmus legat/ missus est/ cū pſidio ad
recipiendos a carthagine ſ̄ sibi locros. cū
eodez ire relictū ē pſidiū. Ille legato uro
dant ei animū ad loquendū libē ultro
mihi nec hois quicq̄. p. c. p̄ figinea
q. spem iz. r. anus p̄ hūtū uestimentum
q̄ sonū latine lingue. pestis ac bel
lua mamis q̄ fretū quodam quo ad si
cilia diuidim ad p̄mutādā nauigantiū
artū secluse fabule ferunt at si celu
libidinē q̄ auaricia solus ipe cēre in
socios uros satis leter/ una/ p̄fundam
quidez uoragine tū pacientia explem.
nr̄ comes centuriões milites q̄ uros ad
eo inpmisaro l̄iam atq̄ inpbitatem
ee uoluit plemmos fecat omis rapiūt
spoliant uīolant occidunt. o strupāt/
matronas fiunt inuirgines mee fi
ros/ raptis ex complexu parentū/ coti
die capit urbs una cotidie diripitur.
dies noctes q̄ oia passim mulierz p̄ioz
q̄ qui rapiunt atq̄ ab his portant ploratū
bi sonāt. miret/ qui sciat quo aut nos ad
patientiam sufficiam/ aut illos qui faci
unt nō dū tantarū iniuriarum sceleris
cepit. neq̄ ego exequi possim nec uo
lo opa ē audire singula q̄ passi sumus.
coīter oīa ampletar/ nr̄ domus ullam
locris nr̄ q̄ncq̄ hominem exceptis nunc
ee. nego ullius generis sceleris libidinis ac
auaricie ſ̄ ee q̄ in nullo qui pati potuit
p̄missū sit. nec nō inuit pōt. ut cuius
ciuitatis sit detestabilior/ cum hostes
bello urbez cape/ ancillā erit habit tyran
nus atq̄ arma oppidū. oīa q̄ capte urbes
patiunt passi sum/ et am maxime patia
m. p. oīaq̄ crudelissima atq̄ intoleran
tissimum tyranni sceleratiq̄ in oppresso

al' audiens
mbent plemm in nos libos q̄ nros omi
gres q̄ ecdent. unū e quo nominatim
et nos queri — religio in hyeā aios cogat
et nos audire et erpluē rē. p. uīa religi
ē nō ita et nob uidet nelim. p. c. uidi
mei cum q̄ta ceremonia nō solum uro
collatis decos si certhos accipiatis/ fami
e apel nos/ p̄ p̄ince decū scitate tēpli ire
do aliq̄ fama/ ad nos puenisse. pirri/
bello qui cū insidia rediens locros classe
p̄sulet/ intalia feda qui pp fidem mer
ga nos uicinitate fuerunt ecdidit the
sauros quos p̄ p̄ince intactos ad eū
diem spoliauit atq̄ ita pecunia in naues
impolita ut ē p̄fectus. q̄ ergo eneas
p̄. cum classis. posto die sedissima tēpe
state lacate omis q̄ naues que sacā pe
cuniā habuerunt in litora nra. eiecte
sunt/ qui tanta clade coactus tamē de
ee sibillinā agnouit res/ pecuniā q̄ez
q̄ q̄ssam in the sauros/ p̄ p̄ince refe
ri iussit. nec tū illi tm̄ quam p̄ea p̄ spi
quicq̄m eruerunt/ pulsus q̄ et alia ignobili
atq̄ inhonesta morte temere nocte ig̃s
agros occubuit. Cum audisset legatus iiz
uideret tribunū milit et mille alia q̄ nō augende
religiones cāe p̄senti dee numinēse
o ferta nobq̄ nris referebāt/ auferri
nichilominus sacrilegas admouere ma
nus tractis illis thesauris et nephādā
se ipos pdā actomos contaminare tu
as/ et milites uros quib⁹ p̄ uos fidem
q̄ uestram. p. c. p̄ius q̄ eo gessitis
ne q̄ p̄tacuit o mihi ut nō solum suo
sanguine sed et publica clade luant. q̄
q̄ ne nūc quidez. p. c. aut iam ad ab
aut in mihi ubi uris cessetur/ ira dee ab
quoe iam int se signis collatis o cū est.
dux alterius p̄tis plemmius alterius
duo tr. militum erant/ nō actus/ iam
thagine sibi q̄ int se ipi ferro dimica
uerunt/ p̄ buissent q̄ occasione furore
suo locros recipiendi hannibali in ac
cepisset. nō inuenisset. at boule
milites o tractos sacrilegio furoris/
agitat/ uindicabi ipios puniendos nul
lum dee nunc apparuit. imo ibi p̄ces
maxime fuit. Virgis cesi tribuni ablega

|: ē qui

H fuerunt uirginū

H nego
or nego

H cū

·2·

|· deinde insidijs tribunorū ī trepidō

to sunt legatus p̄ q̄ q· toto corpore la
ceratus nalo quoq; aurib; q̄ crassis er la
gus ē relictus· recūtus de inde legatus
ex multis uerb; ī· mil· murmcula o lectos
de inde ubiq; affectos fustib; q· oīb; sup
plicijs truciatos cruciando occidit· mo
tuos deīn phibuit sepelhi· hac ira tepla
|· nec ante atēph sui spoliatorib; hi· refignet oīb
eos agitare furijs q̄ reposita hac pecuīa ī
fiscū thesaurus fuerunt· maiores quodam
nīi gīu tpore nēfū bello q̄ ēr urbem tē
plum ē· īmissent murtes eam pecuīam
uoluerūt· nocte audita ex delubro uox
abstineret man dēq̄ sua tēpla defensū.
q· mouendū īn thesauros inciusa erat
religio muro ēircūdari tēplū uoluerūt.
aliquātū iā altitudinis exciata erāt
media cum sbito collapsa ruina fuit· sibi tuc·
nuc· sepe alias dea sedem suam suum
q· tēplum aut tutata ē aut ī uiolatoīb
gīnā piacula exegit· nīas īiurias nī
pot nec possit alius ulcisci q̄ uos p· c·
ad uos uīmq; hīc supplices confugim
mich; nūc īnterest· utrū sb illo legato sub
illo p̄fidio locros ēe finatus an tyranno hā
mibali· pena ad supplicū deratus nō
postulam ut ex tēplo nob; ut dea absēte
nūdius tertius ē datus uenat coram· ipe au
diat· ipe diluat· si quicq̄ scelis q̄ hō in
homies ēe pot in nos p̄timisit· nō re
cusam quin· nos omīa tūdem ī tim fi
pati possim patiam· ille oī diuino ī
humanoq; libet scele· ·q· sb cū alegati
dēi ēent q̄ sibi q̄ ab hys· ·O· fabius de
tulissent ne eas querelas ad· p· scipiē
·O· iussit missos legatos ēe· si eam
belli apparatu occupatū ēe mīstrīq;
aut iā tiecisse ainde paucos dies tiectu
tū· legati q̄ iam q̄ tū ēet ap impatōē
exptos ēe cum int eū· tribunos iurgia
|· cognita cā tribunos
oriebāt legatum eque sōte aut
magis· ī inei potāte relinqueīt· ·q·
sis excede extēplo legatis· ñ plenim
mō· si· ·q· scipio principū ordinib; lacera
ri ate oīs· ·q· fabius natu eum ad
cōrupendā disciplinā militarem q̄
urgue sic· ī in hyspania plus pp sedi
tōēs militū q̄ bello amissū ertino et
regio mori· ī indulgen licentie mul
tum· ī seuire in eos sinat· deinde eq̄ tri
cem ordīm adiecit· pleniuī legatū
nīm· ctū romā deportari placēt ēr unanī
cām dicē· ac si uerā forent q̄ lectūles
quererent· uincardē necāt· bona q̄ eius
publicant· p̄scipiēs q· de pniciā dece
sibi municipū senatus reuocāt agiq; cā· n².
|· ut de impio eius ab rogando ferret
ad populum· locūtus ibi coram senatum
ꝛ negare quas sibi iniurias fās quere
rent· eas ni senatus neq; populum uel
le fās· uiros bonos sotios q· amicos
eos appellari· iuges quēq; alia ciuī
tia ēent restituī pecuīam q̄ tā ex thesau
ris p̄ p̄ne sublata ēent q̄ queri duplā
q· pecuīam in thesauros ēferī· ī sacrum
piaculare fieri ita ut trinus q; ad collegiū
pontificū referret q· sacri thesauri mo
ti uiolati ēet q· piacula quib; deis q· bus
hostijs fi placēt· milites qui lectis ēēt
omīs in sicilia trāsportari· q· tuor col ora
tes sotios latini nois ī p̄fectos uī locos
ad ducā p̄rogāī· eo die sīne accensis
studijs p̄scipiē· ·t· ad ius scipiōem
nō potuēre p̄· plenū facīī· locrēsiū
q· clarez· ipius imperatōis q· romanus
mō si ne mulctatis· iactabat· cū pallio
|· ī non
|| quidē alt·
ēpidis q· inambulare in gimnasio li
bellū cum palestre q· opā dare ēq̄ segnē
mollit· cohortez totā si ita casuriā amc
nitate sua· carthagine atq; hannibalē
ertuisse ex memoria exerit· cēm hocētia
corrupti· q̄· l· lucrone in hyspania fu
it· q· his nūc locis locys magis q̄ hosti
metuendus· ·h· quenq; prīm uā pti
mirēta ēiq; similia uetus iactabāt ur
be tū· q· metelli sua· qui receptis ma
rimo assensit· de scipionis cā dissensit.
de scipionis cā dissensit· ·Q· uinq; ei con
uenit q· mō cautus iuuenē ad modū
recuperande hyspanie delegārit ducez
q̄m receptā ab hostib; hyspaniā adhuc
ponendū primo fine ēe arbitrē· ·l·
spe desit īmanū afrīcā sb arcem hānibalē
ertalia detractuz· repente tāq̄· ·q·
plenumuī uirtā cū ipe dā pngturū ertp
uincia q· reuocari cum eaq; misse ne

·|· deinde insidijs tribunorū ī trepidō

|· nec ante

benīa fabij sup
p̄das asserta ge
scipionē

·|· cognita cā tribunos

|· ut

|· ī non

|| quidē alt·

al' ēō

benīa q̄ metelli
cum de moder
tior tū p̄ scip

|· bello

fame fcā locrenſes quererent ne pſente
quidem ſcipiōe fcā dicerent mg aliud
q̄ patientia aut pudor q legato tpe
q̄ inſimulatā poſſit ſibi placē pōt. ꝓ. R. an ſicilia punicas ſorte uenuſſet
tūc duo primo ip punicā phiciſci ſo
les. v. legatos quos uideret hys ex
ſenatu legē quos cum ꝓtore mitte
rent. z duos tū plebei atq; ediles z
cum eo filio cognoſcē ꝓtorē ſi ea reg q̄
locrenſes fcā quērent. iuſſu ac uolun
tate. ꝑ. ſcipionis fcā cēnt ut ce puicā ei
decerē uiberet. ſi ꝑ. ſcipio iam ī affri
cam tēcuſſi. tū. pl. atq; edules cum
duobz legatis quos marie ꝓtor p
tonecos cenſuiſſi in affricā phiciſcēn
tur tribuū atq; edil' reducerent in
ſcipiōē legatiq; exercitū p eſſent co
nec no' us impgator ad eum exercitū
ueniſſi. ſin pompīm. z v. legati cōpe
riſſent mg iuſſu neq; uoluntate. ꝑ.
ſcipionis ea fcā ee' ut pꝓfuiſſet
geteret. h fco. ſ. c. tr. pl. fcām ceēnt
comparēt qui duo ei tū ꝓtore ac le
gatis urent ad conſiliū pontifica
relatū de expiandis q̄ locris i templo
pſpine fcā uiolatiq; iuuenc ceēnt tr. pl.
cum pr. z v. legatis, pfecti. m. clau
dius marcellus. z m. antius alime
tus ed pl. datus q̄ ſi aut uiſicilia p
tonis deo audiens nō eet ſcipio aut
iam affricā tēcuſſi pēnteret tribuū
militū iuberet acciri ſacto ſcē po
teſtatis reduceret. priꝰ locros ut
q̄ meſſanā q̄ aliū erat. Leuerti du
plex fama ē q̄ ad plenum attineat.
alij auctus que romā acta ceēnt in
ceſſū neapolī eum ē forte mē m. c.
marcellū unū ē legatis in cadiſſe
z ab eo regio iure tractū trado int alij
ab ipo ſcipiōe legatū cū xxx. nobiliſ
ſimis equitum miſſū q̄ plēnum
in athenas. z cū eo ſeditionis princeps
q̄ereret hoīs ſeu aīi ſcipionis
ſeuitū ꝓtor iuſſu in cuſtodiam regi
oms. ꝓtor legatiq; locros, pfecti
pl. primā ſicuti mandatū erat
religionis causā h̄uere omēm eā
ſacrā pecuniā quecq; ap̄ multites erant
conquiſitā ſecumq; ipi attulerāt in
theſauris repoſuerūt ac piaculare ſa
crum fecerūt. tū uocatos ad contiōē
multos ꝓtor ſigna ēr urbē efferre iu
bet. caſtraq; in campo locat cum grauio
ri de hoc ſiquis miles aut in urbe reſtitu
ſi aut ſecum extuliſſi locrenſibus ſe permit
tere ut q̄ ſua quiq; cognoſcēt nec an
oia liba pace reſtituta ſunt omnia mora locren
ſibus reſtitui nō leue ſupplicium pena q
nō reſtituiſſi. Locrenſiū de in cōtiōe
huīt atq; libertatē legesq; ſuas. p. R.
ſenatumq; reſtituē iuſſit. ſiquis plem
mū aliū ue accūare uelit regnū ſeſe
queret ſtatē. ꝑ. ſcipione publice q̄n
uellūt eaq; locris nephariē ideo os
tenſa q̄ fcā eēnt ſi iuſſu aut uolunta
te. ꝑ. ſcipionis fcā eēnt. legatos mit
terent meſſanā ibi q̄ cum g̃ſilio
cognituri. locrenſes ꝓtor legatis q̄
ſenatu ac ꝑ. R. gratias egē. ſe ad
plenum accuſandū ituros. ſcipiōē
q̄q̄ partis iniurijs cupiditatis fuerat
uenit eum ee uerū q̄ amicū ſibi q̄ i
micū mallent ee. ꝓtēdo ſe hīc neq;
iuſſu nec uoluntate. ꝑ. ſcipionis tot tā
nephādā omiſſa. ſi haud plenum
aut ſibi parum cōſulū aut natura in
ſitu quibdā ee. ut magiſtratū capi nolint
q̄ ſatis ai aduertendā pcā hāt. z ꝑ.
R. conſilio haud medioc onus ceptum
erat de ſcipiōe cognoſcendi. Plenum
q̄ libros xxx. hoīes cum eo damnauit
atq; in carcerem romā miſerūt. ipi
ad ſcipiōē, pfecti. ēa quecq; q̄ uulgata
ſi nonnūq; erant deculta ac reſtituta impiis
primus ſoluta diſciplina q militiae cō
pta ceū referret romā. ueientibus
hys ſiracuſas ſcipio res nō ſua ad ꝓſpe
rum ſe pparauit. exercitū omem eo cō
uenire claſſem expectari iuſſit eaq; ā
nunciandū eo die tiramq; eēt cū
cartagine ſibi. eo die quo uenerit
hoſpicio commūi acceptus ſit. poſtero
die terreſtres nauales q̄ exercitus nō in
ſtructis domos hoſtes decurrētes claſſe
in portu ſimulacrū q̄ z ripam ecclēz

naual' pugne ostendit. cū carta armamē
tana. ⁊ horreatū usentū p̄cor legatiq; ducti. tātaq;
ad uniuersa singlaq; reū i causā satis
cēlerent aut illo duce atq; ꝯsulatu uīa
carthaginēsē; ꝑpl'm aut alio ullo pos
se iubērent q̄ quod dū bñ uterent tra
cē. ⁊ spē ꝯcepte quo die illum omīs
centurie' priorem quos diuisent. p̄
mo q̄ tūc cō potē. p. ñ. faceret. adeo
q; letis iñ ais p̄fecti sunt tanq; uicto
riam nō belli magnificū apparatū nū
ciaturi rōam eēt. Pleriq; quiq;
in eadem cā erant. pq; rōam ē uētum
in carcere cōclusi ac primo pluuio ad
ꝑpl'm ab tribunis apud p̄occupatos
locū suum clare aios nullū mustior
die locum būerūt. p̄ea cum sēpius
peluēntū iā senescente inundia mol
lebant ire. ⁊ ipa deformitas pleriq;
memoria q̄ absentis scipionis faciē
eos ad uulgū euocabat. mortuus ē
tū primus iuuencul' qm̄ iudicū ceco
ꝑpli pficiscerē. Hūc pleriq; clo
dius licā in libro tuo rex rom. refec
tuois uocauit q̄s. r. affricā iterū
cōs faciebant. conatū p quosdam
quos ꝑco corruperat aliquot locis ū
bes incendē ut fragenti carceris fu
gie[n]di q; hēret occasiōē; patefoē. ō in
scelē celegatum intuliānū. ex. s. c.
De scipiōe nūquā nisi in senatum
actū ubi oīes legatiq; ⁊ tribuni ca
sem eum ex actū ducēq; ūb extollētes
fecerūt ut senatus censeret primo
quoq; tpē i affricā trahendū. Sci
pioni q; p̄mitteret ut ex his ex actā
bus qui in sicilia eēt ipi hoceret quos
in affricā secum trucidēt quos p̄mun
cie relinqueret quos p̄uncie reli
queret quos p̄sidio. Dum hāp
rōanos gereret carthaginē ses
quoq; cum specul p̄ p̄mūitoria oīa
pōtus. p̄aictātes p̄uētes q; ad fin
gl'os nūcios sollicitā hieme egisset
haud parū. ⁊ ipi tuente affrice mo
mētū adiecerunt. societatē sipha
regis cui magne finitima tūc ectum
in affrica rōanū crescebat. erat
hasdrubali gisgois filio nō lo spectatum
mō cum rege de quo ātea dictū ē. cum ex
hyspania forte i eadem tpōe scipio atq;
hasdrubal q̄ uenerūt. si mītio quoq; in
clo pacta affinitatis ut rex duceret fi
liam hasdrubalis ad eam rem q̄ sūmā
tēpus q; nuptie statuendū iā enim
⁊ nubil erat iuuenta. p̄fectus hasdru
bal. ut accensum cupiditate ad sūt eā
an oīs nubit numidē barbaros ef
fusi inuenē; sensit iuuentē a carthā
gine accēsit. maturatq; nuptias. ⁊ uxt
alia gratulatōe; ut publicas quoq; fed.
priuato adiecēt societas uīt pōpulum
carthaginēsem regēq; syphacē ultro atq
q; fide eosdem amicos inimicos q;
habituros uīt iurando affirmat. Ceteru
hasdrubal memor. ⁊ cum scipione
inite regi societatis. ⁊ q̄ uaria. ⁊ mul
tiplicia barbarorū ingenia eēnt. neū
ne si trancecēt maffricā scipio pūm
uinculum hee nuptie eēnt. dū acce
ssū recenti amore mūdā eēt. hī per
pelli blandicijs quoq; puelle adhi
bitis ut legatos insidias ad scipiōē
mittat p̄ quos moneat eū ne pōni
bi suus p̄missis fretus maffricam
trahiciat. se. ⁊ nuptijs eius carthagi
nēsis filie aba strubal' q; uocēt ap se
in hospitio. ⁊ publico ⁊ fecē cū ꝑpl'o
carthaginēsi uocū optare p̄mum
ut peni ab affrica sic ad huc fecerūt
bellum romanū cum carthaginēsib'
gerāt ne sibi infecē certamunibus
cor. armaq; int hec aut illa abnuere
alterā societatē seq necē sit. si nō
abnuerat affrica scipio. ⁊ carthagini
exercitum āmoueat sibi. necessarium fo
re. ⁊ p̄ria inquā. ⁊ ipe sit genitus
⁊ patria q̄ uigis fuerit. p̄ parente
atq; penatibus dimicare cum hīs.
mandatis ab rege legati ad scipionē
missi. finitimis eum q̄ uenerunt.
Scipio tanq; magno motu rerū
in affrica gerendar magnaq; spe ac
tutus erat. legatis ꝑpe p̄mus q; reg
nū gerebat remissis in affricā litteris
dat ad regē quibus ⁊ atq ⁊ monet

fit
ꝑmoresq; con
silez

al' ꝺducti

fol
o-delibare

Conciliat scipio
carthaginen legā
tos mittit ad
syphacē a cassil'
recipit

al' tēn affrica

etiã ne una hospicia secum ne cum ꝑ-
ꝓ. inter societatis ne fas̄ fidem de ver-
deos testes atq; arbitros quecq; fallat.
ceterũ quãm celaĩ aduẽtus mutuo
poterat. vocati ei in urbe obuiatiq; p
eo erant. & simulate quid peteretes
uenissent. periculũ erat ne uetera eo ipo
quo ciuilare ꝛ sua sponte emanaret
timoreq; eratu incideret ne simul cum
rege. & carthagine ibi foret bellandum.
aut aut falsis occupanto mites ho
minũ. & nocatis ad conuiuiũ multitudis
nõ ultra ee cunctandũ ad instare ut in
affricã q; primũ trahicaret scios reges
massinissã ipm primo adolescentem uenisse q
rete. q; cunctando tempus. rẽ nuc sip
hacem mittẽ legatos item amurantes peteteq;
ut aut trahicaret tandem in affricã exer
aut si mutaret ocilia fine eorũ fiat ut
& sibi ac regno suo possit consulere. itaq;
satis iam oĩb; instructis q; & re cũ non
ulle recipiente cuctatiõi in animo fuit ee
lilibeum classe traducta eo reliquis oĩbus
peditum equitumq; copijs contracti
q; prima dies cursus nauibus daret eis
bñ iuuantibus in affricã trahicẽ bãs ad. xx.
cõis ponto mittit ut sicuti uideretur
lilibeum uenturus ut coĩt consulentq;
potissimus legiões. & q; tũ militum sũ
affricã trahiceret. set earum mora
mantima fuit ut naues honeratie
consẽsse lilibeum omnes oĩbent. quicquid
militum in sicilia erat cũ lilibeum cõue
nisset. & nec urbs multitudiẽ hominũ
nec portus naues tantus oĩbus arcere erat
in affricã. stuendo ut nõ ad bellũ duci ui
derẽt. sibi ad ea uectore primus. quippe q;
frabant exercitu militem illo nõ alio duce
cecidisse. nauata rei. p. opa fuisse se mi
litiq; ingnominiosã posse. & sapiẽ mimec
to genus militum aspernabat. ut qui ui
ad cenas ingẽtes auẽ eorũ clarem acceperã
sequeret. ni ullos milites equestres in
exercitu romano ee. exceptos q; nõ uarijs
plus mõ ꝙ muribus & oppugnationis qui
ta. & serta cenenses erant legiões. eas se
cum iectum in affricã cũ duxisset. singulos
milites insequent. relictis q; quos nõ ꝛ cito

celebant in locum eorũ sibi ecit quos secum
ee. talia accĩt. at supplentq; ita eas legi
ões ut singule sena milia ducentos pedi
tes trecenos singẽ equites. socioꝝ item latini
alti nois pedites equites q; de exercitu ci
uensi legit. q; tum militum in affricã tãs
portatum sit nõ puo nũo inter auctores dis
crepat. alibi. x. milia pedituꝝ. & duo milia
& ducentos equites alibi. xv. milia pedi
tum. & d. equites alibi paulo plus. omnia
ee aucta. v. & xxx. milia pedituꝝ equituꝝq;
in naues ipositi. Quida nõ adiecẽ numero
set quos me ipe rex inter dubia posuisse
lui. Celius ut abstinuisse nõ ita ad numeri
multitudinis spem auget uoluctes ad
tam celaps classẽ multum atq; tan
tam multitudiẽ & scendisse naues ut
nemo mortaliũ aut in ytalia aut in sicilia
relinqui uiderentur. & lites ut naues
ordine ac sibi tum litus consentiret ipe ea
sibi curam suspsit. naucas. c. Celius qui
classis pfectus erat in nauibus ante con
scendẽ coactos & minuit & meatus ipone
di. & ponio pri. curam dat. v. & xl. dies. abaiã e qbs
ocia imposuit ut omnis ea in nauibus essent. xb. dies
scaphas circũ misit. Et ex nauibus gubernatores q; magni nauium & bini milites
in forũ ouenerunt primũ ab hijs q; stu- q; uenirent ad
si ac sibi omnias q; necessaria in totidem impia accipi
dies quot frumẽtũ impositum sent. ubi p enda. postq;
nstitũ eaq; dies. v. & xl. in nauibus ee tum e ꝛ hent
uerit militibus ut silentio quiete naues
sui etamine ad ministeria exequenda
bñ obedientes p starẽt cui. xx. rostrati se
ab. l. scipione abscessio cornu. leuiũ tonde
rostratas. & c. Celiũ p fim classis cum. l. & ag.
portio catone questore is tũ erat onera
rijs futurũ p stolo. lumina in nauibus sin
gula rostrati bina ho nãe habent ipa
tore insigne naues noctuꝝ trium
luminũ fore. eam ꝓna ut peterent
gubernatoribus edixit. fertilissimã ager
eoq; humanas oĩ copia rex est regio. & ci
belles q; p limq; euesit sibi agro babaĩ
sunt primusq; carthagine oueniret opp
mi uidebunt posse. his edictis impijs
redire ad naues iussit. & postõ die ceis bñ
miatibus signo dato soluere naues milte
classes romane ex sicilia atq; ipo illo portu
pfecte erant. cetere nõ eo bello soliũ pdatum
eiq; tantũmodo plereq; —— " ——

Contio Hannibalis ad milites de trãsitu maturando. & alia apparata ad ipm transitum

s. ex cenensi

classes erant. si ne pore quide ulla pfec
tio tanti spectaculi fuit q̄q̄ si magnitu
dine classis extimaretur. si sibi um oīs
cum binis exercitib; ante triremes erat. ppe
tot cēteras strate illis classibz fuant quot
longarijs scipio tū trahebat. nam pē
xl. longas naues quadrigentis fine
ornatijs exercitu trāsuexit. si ↄ bellum
bello si prior ut atrocius rōis utcret.
tumq; bella bat̄ ↄ ytalia tūc̄ ingentes
strages tot exercituū simil̄ cesis urb̄
effecerit ↄ scipio dux ptim fās fortib;
ptī suaue fortuna q̄dam ingeniū ad in
cremēta gle celebrat̄ conuerterat aīos
simil ↄ mens ipa trahi cetes nilli añ eo
bello duci trahentiū ex sicilia trās ferēdi q̄
finiendū in affrica bellum se trāsfire uulgatum
erat. q̄ curr̄ebat ad spectaculū in pōtu
oīs tba nō hītq̄ntū mō lubrici si latinoz
oīm ex sicilia q̄ ad pse quectum scipi
onez offitij cā q̄uenerant ↄ p̄ncipes
m. pōpōiū secute fuerant ab legione
q̄ub; legatices q̄ in sicilia relinquebāt
ad psequendos q̄ multices poss̄erant.
nec classis mō pfectib; etiā ↄ oīs cir
re ferta turba. spectaculo p̄ occēm
fōd̄ dy dec q̄ iquid mania trasq; qui
cōluis uos pcor. quesoq; ut imeo in
pio gesta sunt ↄ gerūt ea mihi pl̄o
q; ↄ plebei rōane scys nōiq; latino qui
popli rōmi quiq; mecū sectā in pūiq; tra
mari ānib; q̄ sequunt bñ auctorib; ānita
saluos incolumes q̄ uictis pduellibus
uictōes ↄ spoliis decoratos. pcla ō nros
triūphantes q̄ mecum domos reduce
sistatis. simicoz hostiūq; ulciscendoz
copiā feritis. q̄q̄ ic pl̄s carthagine
sis uicinitatē nrām facē nrām facē
molitus ē. uc̄ m̄ pl̄o q̄ rōno icinitatē
carthaginesiū ereptio edendi faculta
tē detis. sm̄ pces has ciuiū certā uic
timā utimoz ē in mare precat. tubaq; si
gnū dedit. pficiscēdi uc̄ to ro latus ue
hemēti pfecti celit̄ eo spectu tra ablati
sunt ↄ ametione nebule cepit tra uir
ut q̄ cūctus nauiū int se uictarent. lēi
oz fās in alto uentis. nocte q̄ insequē
tē eade caligo obtinuit. so loz tus ē

dies uisa ↄ ad dita uis uentoz. iā tam
cie bant. haud ita. citatis multa. nec
p̄. gubnatoz scipiom aut. nō plus. v.
milia passuum affricam abē mecum
p̄mūtoziū se cie. iumbeat eo dirigi iā
in portu foze omē in classē. scipio nec
in conspectu tra fuit. portus uti bono. p̄.
. p. suo q̄ affricā uidit ante uela. ↄ alium
in tra naues accessim̄ ubi. ↄ eo tē ferre
bant. Cetez nebula sb nec fine tēpus
quo p̄mo die exorta conspectus ire ad
emit. ↄ mīco p̄mīte nebula cecidit. ↄ
noz deīn inctiora oīa fecit. itaq; ācōa
ne aut in tra hec inferrent nec. ni il
luxit uentus rez cohort nebula dilec
ta aperuit oīa litora affrice. Scipio
q̄ cet p̄rimū p̄mūtoziū pulcher
cum p̄mūtoziū pulchri ad uocari au
dissi. placet ome inquid. hac dirigi te
naues. eo classis cucurrit. copie q̄ omes
cet in tram exponte sunt. p̄ spam na
uigatice. si tiroze actum ītu fuisse
p̄mltus gcis latinis q̄ auctoribz ce
dibi. ceteris pt̄ q̄ insas fluctibus
naues ceteros omis celestes mariti
mos q̄ tiores p̄ tremo abreptam tē
pestate ab affrica classez ad insulam
egimuz. in egre correctū cursū exponit.
ↄ p̄ obtritis nauib; iussit. in primo impris
scaphis haud secus q̄ naufragos
milites sīs armis cū ingenti tumlt
tu in tram euasisse exponis copijs ibi rōni
cast̄ in primis tumul̄ metuū. ne
no manitimos mō agros conspectu p̄
inum classis deīn tumlt in terra pauoz
poz trōq; puenīt. in pas urbes in
eū hominū in turba mulierum p̄ior
q̄ agminib; imixta. omis passim com
pleuerat uias si pecora. q̄ p̄ se agrestr
agebant. reliqui sb ito affrica discesse
urbib; ipis manēt. q̄ ↄ q̄ secum attu
lerant trōe inferebāt. sup ne carthā
ginis. ppe ut capte tumlt̄us fuit. nā p̄.
q̄. annū ol similem annis ppe. l. nullū
rōnī exercitū intulerāt p̄ prędatorias da
ses quib; desertrices magro fec̄ erāt.
raptis q̄q̄ fors obuia fecerat. prius re
cursum ad naues q̄ clamor agrestis

scribz

tfiniendū in affrica bellum se trāsfire uulgatum

si tra

al' silentio

Hque

bñ rectegz ne
nerit. nos oīa
bene inuenis
bonis

auspi
cuiz

al' tōt

al' pīdie

Scipio q̄ ponit
copias i affrica q̄
affricanus fuerūt

al' mutuunt

si semp

9 aret fuerat/ 7 maior tu fuga pauor
q̄ in urbe fuit/ 7 h caule rex erat com
unibus/ rex dux q̄ opponeret erat.
hasdrubal giscgois filius genie fama
diuicijs regia tu 7 affinitate longe
primꝰ ciuitatis erat/ h eu abillo sapie
sapiē aliq̄t plus fusu pulsum q̄
hyspania meminerāt nec magis
ducez pareḡ tum l'tuaū exercitū fini
rant/ exercuiē. itaq; uelud suurbem
ertēplo ad gressus sapio foret ada
ma 7 ēplamarū/ postq̄ pti clause 7
armati in muris vigilie q̄ statice
dispōite/ ac nocte isequenti uigilatū
ē. p̄to die equites speculatū ad ma
re ebantos q̄ egrechentes ex nauib⁹
missi istatices rō nox/ incidere/ tum
sapio classe uti cā missa/ ipe haud
ita m'tum ꝑgressus a ripa tum l'os
primos cepat. 7 equites istationū
bꝰ locis ydoneis posuerat. 7 pagꝰ
mus fat p̄datū. hꝫ cum carthaginēsi
equitatu p̄lio cum q̄ missent pau
cos impo certamine p̄l'os q̄ fugi
entes p̄secuti iquib⁹ p̄fectū quoq;
annone nobiles iuuene occiderūt.
Sapio nō agros m̄ cū uastauit 7
urbez 7 primā aggr satis oppulētā
cep/ ubi p̄ē ceteraq̄ ertēplo inaues
homentias ipositā missaq; m sicilia e
rant ecto multa libꝰ suoꝝq; capitū
fiunt capta. Letissim' thomīb⁹ in
primapio rex gestaꝝ al' gere dexꝝ
aduentus fuit/ massimusse q̄ tēm
cum cc. aut aplī equitib⁹ plicq; cum
duū mil'ū equitatu tradunt uenisse.
Ceterū cū longe maxī oni etatis fue
regū fuerit/ hac plimū q̄ rem mānā
inuenit opꝰ p̄ū ut excedē paulum
ad enarrandū q̄ uaria fortuna usus
sit admittēdo recuperando q̄ pēno reg
no multādo/ p̄ra tragine sibi/ in hyspa
nia p̄ eius mortē. gale nomen erat
regnū ad frēm regis aschalocē pgrā
dez natu/ ita mos apud mumidas ē
p̄uenit/ hauro multo p̄ regulos q̄cq;
mortuo maior exduob⁹ filijs eius q̄
pusa puero ad mechum altero pānū
impiū accepit. ceterū cum magis ure
gentis q̄ auctoritatis int̄ suos aut ui
tib⁹ obtineret regnū erant quidam
macetulus noie no alienus sāguine
regib⁹ familie semp inimice a cde im
pio uaria fortuna cum hijs qui tu
obtinebāt cētās. is concitatis p̄l'ib⁹
apud quos in dia regum magne auctꝰ
tis erat/ castris palam positis/ ce sce
dere macē ac dimicare de regno ce
pit. meo p̄lio capussa/ m'tus p̄ncā
pijs/ certior/ regio tū noie modico tu
toris puer/ leui imagen qui sturpis
regie fr̄ fuerat regez appellat/ carthagi
nenseq; nobileq; femina sorore filiam
hānubalis/ que primo agathocli nupta fue
rat matrimonio sibi iūgit/ spe carthā
ginē fin̄ societatis. 7 cum sophace hospi
cium uetustum legatis missis renouat/ oīa ea auxilia p̄parās ad iūsus n̄a
simussa/ audita morte p̄ris dein nec
fris patruelis ex hyspania immaure
tania/ iuga ea repestate rex maior
erat fecit/ ab eo supplex infimis p̄
cib⁹ auxiliū utinā q̄ bello nō poterat/
quoꝝ multa mauror⁹ impetrauit. cū
hijs p̄misso nūcio ad fines regni p
uenit/ quingēti fere fine mundē
ad eum ꝙuenerūt. igit mauris inde
ficut — cōuenerat/ retro ad regē remis
sis q̄ quā aliq̄to minor spe m'tudo
nec img̃ tanta rem agredi satis aud
ret/ ꝙuenirerat/ agendo ac moliendo
uires quoq; ad agendū aliquid con
ciuit. p̄ficiscenti ad syphacē leuium
age regulo/ ad thapsū occurrit. trepi
dis augm̄ cū in urbez refugissent
massimussa primo impetu cepit. q̄
regijs alios trucidantes se recepit. a
lios in fugientes occidit. pars maxīa
cum ipo puero int̄ cu multi ad syp
hacē quo primū intenderat se pue
runt. fama huius cēmōi rei ipīs apīo
rex p̄sperē augm̄ ad massimussam
mundabat/ affluebant q̄ undiq; ex
agris uicisq; ueteres milites/ galle
mutabātq; iuuenē ad recuperandū
p̄rnū regnū. nūo multū aliq̄tum

assūpto
ostendit
fuisse
noīe

al' tūz

al' macetulus q̄dā
gens mesſilie
omīs ī dictione
impiūq; mac
tulo cōcessit

regi

Et massimussa

q̄m

ad patrios
suosq; ami
cos suos

De gestis massi
nissę et res pu
no.

macetulus ferabat nã. ⁊ ipse eum erat ui
cui pulsa inerat. ⁊ ex receptis pcem
regis aliquot trebant. ⁊ puer leuchu
maçes ad siphacem auxilia igetia ad
duxerat. xl. milia pedituum maçe-
tullo. x. milia equitu erant. quibꝫ
cum massiuissa nequaq; tm pedi
equitu ne hostē acie conflixit. tuc tm
uetertu uirtus ⁊ prudentia inf roa
na. ⁊ punica arma exercitati duces. reg
ulus cu tutore. ⁊ exigua macetulioꝝ
manu i carthaginesej agru pfugit.
ura recuperato regno pmo massiuissa
q; sibi ad ultus siphacem aut paulo
maceꝫ restaute dimicatioꝫ enebat.
optumu rat cu fre patruele gram
reconciliare. missis qui. ⁊ pmo spem
facerēt si in fidē massiuisse sese per
uenisset futuꝝ eu meore honore quo
apud regia regales quod fuisset. ⁊ q
macetulo pter impunitate sua ois
cum luce restitui spōdet. ambo pob
tentes ex hoc modica domi fortuna
ois ne ofieret carthaginesibꝫ de in
dustria agentibꝫ ad sese pduxerit. has
drubal tum forte cu hoc gerebat ap
siphacem erat qui mitte haud sanez
mlti. ad se ptinet crescentu utriuꝫ pe
nes uchimagen massiuissaꝫ re
gnu meliorē eet fallit eum mag
ope aut si massiuissaꝫ eius contē
tum fore quibꝫ patre gallam aut
patruu eius eius doalcem edat.
maceꝫ in tole meo animi ingenijq;
ee q; ee nullo gentis eius usq; fruſ
sepe eum iii hyspania ture uirtutu
spectu dedisse socijs pariꝫ
hostibꝫq; ⁊ siphace. ⁊ carthaginēses
nisi oriente illuꝫ igne oppressisset
ingentu mox incendiu cu iam nll
am mora ferre posset. arsuros. ad
huc tenias ad huc te. ⁊ fragiles uire
eius ee. uix dum coalescerat fouē
tis regimen instando stimulatoq;
pūcat ut exercitu ad fines messulio
nis admoueat. atq; iagro de quo
sepe cu gala no ub no disceptatu
sit. ⁊ armis etatuꝫ fuerat tanq; ha

dubie
ud ubi uuris sua castra locet. siqs
aderat ut q; maxie opus sit acie dimi
caturus. si unpar metu agro cedat
in medu regnu eoꝝ. aut sit etiam
ne concessuros in ditioꝫ eius me
sulios aut ne q; q; pares futuros ar
mis. hys uocibꝫ ingrat siphax
massiuisse bellu ifert. ⁊ pmo certa
mine messulios fundit fugatq;.
Quas missa aut paucas equitibꝫ exa
cie in mortē telu in cole uocant p
fugt. familie aliquot cu mappalib
pecoribꝫ q; sue h pecunia ill est p
secuti sunt regē. Cetera messulioꝝ
multitudo indito fine siphacis cessit.
Que ceperat exules monte hebo
aquo sus q; ⁊ q. pecori bonus ale
do erat. hoīi quoꝫ carne ac lacte
uescentu huic fuffic ebat alimē
tis. inde nocturnis primo acsūti
uis incursionibꝫ deinde apto latro
cinio infesta omia circa ee maxime
uenis cartaginesis agre q. ⁊ plus re
qua unq; numidas. ⁊ latrocinū tutu
erat. iaq; aco licenter eludebant uend
mare delecta pda uenderent mcato
ribꝫ ad pellentibꝫ nauibꝫ ad id ipm
ples q; q; inuisto sepe pho carthagien
ses ederent. experent q. Deplorant
ea apud siphacem carthaginenses ite
tum q; ipm ad reliquias belli pse
quendas instigabat. fluis regnu u
debatur latonez magu in mo tibu
cosertā. buthar. exprfectus regis mace
ce. ⁊ in pige ad id delectus. ⁊ data. xl.
milia pedituu duo equitu primoꝝ q;
ingentu spe honoratus si apud ma
ssiuisse retulisset. aut uiuum eo uo i
certum abile gaudiu fore cepisset. pa
latos incauiose se agentes ipuiso
adortus pecoꝝ hoīumq; ingentu mu
ltitudine ea plurio armatoꝝ exclusa
massiuissaꝫ ipm cum paucis iuuenē
montis compellit. ⁊ nec ante iam ut
debellato nec pdamo pecoꝝ hoīuꝫ
q; captoꝝ missa ad regem sua copijs ut
aliquato maiorib q; pro reliquis
bella remissis haud amplius pedi

al' macetulus
al' tuꝫ
al' regnū
al' nauesꝫ
al' cum

tib⁹ ⁊ ille ducentis q⁹ equitib⁹ regressu
ingis massinissa ꝓsecutus inualle ãta
faucib⁹ utrinq⁹ oppoĩtis ĩclusit. ⁊ in
gens ceteris messulio⁹ fcã. massinissi
cum quinquagĩta hauto amplius eq
tib⁹ p anfractus montes ĩ ingnotos
sequentib⁹ sese eripuit. tenuit tñ ne
stigia buchar adept⁹ q⁹ eũ patentibus
campis ãt ĕli ꝑpetuo ĩtu arcã iuerit
ut ꝑter quatuor equites oĩes ad unũ
ĩficeret. Cum hijs ipĩn quoq⁹ ma
ssinissa sauciũ ĩtĕ tumultus ãmisit.
in conspectu erãt fugientes alĕ eqtũ
dispensato ĉãpo quib⁹ã ut ĉcurre
rent ꝑ obliquã tendentib⁹ ⁊ quinq⁹
hostes sequebant a nris ingens fu
gientes accepit neq; eũ cũ tantũ
ut quos maior metus urgeret in
miserunt equos raptiq; gurgite. ⁊ i
obliquũ ꝑlati duob⁹ in ꝓrapidũ gur
gite ĩ conspectu hostium hausti ipĕ
posse ĉditus ãt duo reliqui equites ci
co inĕ urgulta ulteriora ripe ĕmiserũt.
Is fimus burchan. fuit secundus nec igne
di fluui⁹ ausus nec hẽte credenti se cũ
q⁹ sequerent. ⁊ incẽ uanus auctor ab
lupti massinisse ad regẽ rediit. missi
q; qui carthagine grandiũ ingens nũ
arent totaq; affrice fama mortis ma
ssinisse repleta uaiẽ animos affecit. mas
sinissa in spelunca occulta cũ herb⁹ cu
raret uulnus duor eqtũ latrocinio
p dies aliquot uixit. ubi primũ duc
ta cicatrix. patiq; uo ad regnũ posset
iussa iactatiõe audacia ingenti ꝓpo
nit ad regnũ repetendũ atq; ĩ ipso
itinẽ haud plus xl. equitib⁹ collectis.
cũ in messulios palã ĩ aquis ĕet fere
nemissi tñ motũ tũ fauore pristino
tum gaudio ĩspato q; q⁹ posse credi
derãt in colum ĉnebãt fecit. ut intẽ
paucos dies sex milia peditũ armа
tor⁹ q; tuor equitũ q⁹ cumulet. nã q;
nõ impossĕ mõ pãm regnũ ĕet. ⁊ ĩ
fectos carthaginesiũ ꝑplos messilio
r⁹ q; fines ad syphacis regnũ erant ua
staret. ⁊ ñ irritato ad bellũ syphace
intẽ cartã ⁊ usporiẽsq; ĩ ingis oportuno⁹
ad oĩa montiũ consecit. Syphax igit
iam ĩtẽ ĩtatus q⁹ ut ꝑ ꝑfectũ ageret cũ
filio iuuene nom̃ uermine erat par
te missa ĕrcitus impar ut circum
ducto agmine inse intentũ hostem ab tergo iuadĕ
ab tergo adgressur⁹ eum erat. syphax Nocte pfect
auit intẽ duũ apto itinẽ ut qui sigis col Vermina q
lectis acie dimicaturꝰ ĕet mouit cast. ex occulto
ũ primo ceptus nisitq; equo pueisse
iam ĉtum missi nuncii potant. ⁊ ipĩ le al' ipe
uiu duuo ferente ad hostes tum militu al' ĉtius
dine fretus tũ ꝑparatus ab tergo ĩsidit
padusiũ montes erectã aciem ducit. ⁊ |: fiducia
syphax missa maxiẽ loci quo multo eq
uite pugnaturus erat. ⁊ ipe dirigit sug.
atrox ꝑlũ. ⁊ duũ anceps fuit loco. ⁊ ũ
tute militũ maxima missa multitudiẽ
que numio maior erat syphacẽ iuua
te. ea multitudo duuisa cũ pars a fronte
urgeret pars a tergo se arctã furiosis uic
toria hauto dubiã syphaci ĉdit. ⁊ nec
effugiũ quiuis patebat hĩc a fronte hĩc
a tergo ĩclusis. ⁊ taq; ceti pedites eqtes
q; ĉsi aut ĉapti ducentos fere me eqtes
massinissa ĉea se cõglobatos duuos
q; turmatiũ intrepidos ĕripe iubet loco
p ĉeo inq⁹ ex diuisipata cõuenirẽt fu
ga. ipe qua intenderat intẽ ire mecha
tela hostiũ euasit. que tũ me hesĕre al
ta metu dedita hosti ꝓtinatiõr irepu
gnato uel obtuta. ⁊ confixa ĕ. Syphax ab tergo ĩuadĕ
ãpe uestigijs instantes malĕna atq; Nocte pfect
alta flectendo ĩ nẽ hitens tedio. ⁊ des Vermina q
peratiõe tandẽ fessus abisse sequẽdo ex occulto
coegit. ibi cum q; sãa ĕggia sepe repeti
ti regnũ pãm intẽ pumica empora gẽ
tes q; ad. c. lebi classis q; rõeme aduẽ
tum massilie cõsulpsit. h ãim in
dinant cum modico potius q; cum
magno ꝑiculo equitiũ ad sapiẽm
quicq; ꝑ caueisse massinissa credeb.
quippe illa regnantis multitudo hec
paucitas erut fortune q; ieiens ĕ. ⁊ H ipe cũ v. equi
tib⁹ ad mino
re sortẽ pueit
Carthaginẽses ala equitũ cũ ꝑfõa
missa alio equitatu pno uũ dilctũ
q; pato hãnõe amulcatis filiũ ꝑficiũt.
hasdrubalẽ sb inde ac saphacẽ plũ
nũcios q; postremo etiam plegatos

accessiuit. hascrubalez opem ferre
circumsesse pcipiebant scaphacem oriit
ut carthaginem ut unum ex affrice subue
niat. — Ad uti cā tui castra scipio feme
mille passus aburbe hēbat translati
amarē ubi paucos dies statiua gnē
ta classi fuerāt. hānone q̄ satis uali
to no mō ad celeritatē hostes. sz neq
tuentes quid apparatus ubi agtos
equitatu accepto. to oīm primuz eqtū mūz
augēt nec alias gentiū aspnatus
mariē tī imucas. ut longe primum
equitatuz in affrica ē gentis conuictat. nā
ad q̄tuor milia equitū hēbat cū sale
noie urbez occupauit. v. ferme milia
aliquot rōis castris q̄ ubi scipionis re
latuz ē. estiua subtectis equitat ipo
fit. uel pces dū tales duce hānt co mi
nus sibi cessantiū ratus q illi segnē
rem agerēt massinissaz cum eqtatu
p missum portus ob equitate atcp ho
stez eicē iubet. ubi omis militariter se
effudissz grauiorq̄ iam incertamine
ēet q̄ ut — facile substinēi possz. cēdēt
paulatz se in pzē pugne obuectum
tem morat q̄ tū satis tpis pgressō in
fuz ad eliciendos hostes cum rōne eq
tatu secutus tegētibz tumulis qui p
opportune circuiue flexus suppōit e
rant. occulte praessit. massinissa ex
conpōito nūc terētis nūc tumultus modo
haud ipis obequitabat portus haud
cedendo cū timoris simulatō audā
ciaz hosti faceret ad sequendū temē eli
ciebat. nō diu omīs egressi erant
nauiecp diuz fatigabāt aut alios imo
z sopno graues arma capere. z frenare
equos cogendo alios ne sparsi. z in
ordinē sine ordine sine signis ob
portis exēūtes obstringendo. primo i
cautos seuentes massinissa excipie
bat. mox plures simul offerri portis
effusi equauerāt cētū. postremo ōīs
equitatus pliū aium ad ēēt fusis
nē ultra nō quiuere. nō tī effusa
fuga massinissa sī cedendo sēsim
impetus eoz accipiebat. to nec ad tu
mulos tegētes romanū eqtatum

ptraxit. sī eroti erant equites. z ipi
integris uiribz recentibz equis hānone
ātis q̄ pugnando ac sequendo fes
sis fessis secūi fuē. z massinissa flen
te subito equis in pugnā rediit. nulle
fere q̄ primi agmis fuerāt quibz aud
facilis ereptus fuit cū ipō duce hānone
inclusi interfecti. q̄ sunt cēteros du
cēs pcipue trītos cede effuse fugientes
p. xxx. milia passuū pterea equitum
aut cepēre aut occiderūt. inter eos
satis cōstabat nō min. cc. carthagi
nēsiū equites fuisse. z diuicias q̄tū
z gnē illustres. eodez forte quo hēc gesta
sunt die naues q̄ pdam insicilia
uexerant cum omeatu uenire uelud
ominate ad pdam alteri sese ueīsse.
Duos ei nomine carthaginē sium
duces duobz equestribz pliis interfectō
nō omīs auctores sunt. ut ei credo nefa
ria bis relata eadem res. Celsus q̄ z
Rutilius captum z ante portā trad it.
Scipio pfectos equites. put cuiq opa
fuerat. ōīs massinissaz insignibus
donis donat. z firmo pstrato salaccē im
posito. ipē cū certo exercitu pfectus nō
agris mō quē caigz incedebat. pfectis
si urbibz. z quibus locis q̄ expugna
tis late fuso circa bello. septimo die q̄
pfectus erat magnū hoīm. z pecōis
. z ois gēis pdam. q̄ uterū hosti
libz spoliis naues dimittit. — Inde
omissis expeditionibz q̄ ad oppugnā
dum uticaz oēs belli mires cōuertit. ex
tem fili cepisset. sedem ad cēteraz exr
quendā hiturus. simul et classem na
ales sociz qua exptē urbs munit ab
luitur. simul. z terrestris exercitus admi
nētez ppe ipis menibz tumulū ē ad
motus. to mira machinas q̄. z ad
uexerat secū. z scalis missa cū cōmea
tu erāt. z tenoria mirifica tamen ratiōe ml
tis taluū opum artificibz de uno ussa
mentis fiebant. uticensibz tanta
undiq̄ mole carferis in carthagine
si populo carthaginēsibz inbaforum
bale ita his moriusz insciphacē spē
ciosa erat. si desistendo indigentium

|· ut

|· certamē

|· redierē

|· repetendā

|· nūz

Pugnatur ad uticā

Parat scipio expugnare uticā

|| auctores secuti. ad duo

ex carthaginiensibus

auxilia tarchius cuncta mouebat.
hasdrubal interritissima equitum
cum ad .xxx. milia pedituꝫ tria equitu
ꝫ fecisse/ nō tū ausum aduentum scipha
cas castra, ppius hostem mouēre auss.
si phas cum .l. milibꝫ fecit. uīm cum
equitatu mlto aduenit/ cōfestimq
motus a carthagine castris haud p
cul urbicam munitiōibꝫq; hostis cōse
dit/ quoꝝ aduentus bīi momenti
fecit ut scipio cum .xl. ferme dies
nequicq; oīa experiens obsedisse nuci
ascenderet in urbe exceptꝰ. ⁊ eū
hyemps instabat. castra hibna pro
munitionib; qꝫ tenuit ingo ⁊ tuenti
ad heres in aliq̄tū maris spaūs spa
cium extendit. cui uno uallo ⁊ na
ualiū castra ampletit. ingo mecho
legionū ipositus castris lat⁹ ad sem
p tēticē usum/ sb ducte naues/ naua
les q; fecisse in afficia usq; ad extremū
autūni gesta. pter ea q̄ctū in diq; er
ppl'atus arma agris fruūtur/ cōmeā
tusq; ex sicilia atq; ytalia aduectos
cū actuū. p. pū. ex sarcina abt. clau
dio pī. aut ea puincia erat ingētez ūiz
unde frumti aduexit. hōrea q; nō so
lum que ītra fīa erant repleta/ sī nona
edifficata. nec stimta exercitu ceterat.
ad mandatū octauio ut cū ptōe age
ret siquid ex ea puincia cōparī aut
mitti posset. ea quoq; segnit curatores.
mille ducente toge breui spatio. ⁊
duodecim milia tunicarum missa.
Estate ea q̄ sb in africa gesta sunt.
p. sempronius cōsul cui bruttij pro
uincia erat in agro croto mīsi cū
hānibale ipo ituīe tum ltuario pho
offerit. ag mumb; magō q; acie pug
tum est. tomat tumltuariꝰ q̄us qui pug
ad mille. ⁊ ducētos de exercitu. 9 fuē
interfecti. in castra trepide recessit.
ne oppugnare tū ea hostes ausi. se
tim silentio prime noctis p fectu
ī cōsul. p missu nūtio ad. pīcaūi
pcōsul ut suas legiones admouēt
copias quixit. ita duo duces duo
exercitus ad hānibalem recesserunt. nec
mora dimicandi fēd cum cōsul. ⁊ duplī
cate uires/ peno reges uictoria aūo
cet. in primam aciem sua legiōes se
promus induxē. ubi hostis locate. h
anij legiōes. cōsul principio pug
cem fortune primo gessit. nouit. si
eadem hostes fudisse. compos q; eius
noti fuit. fusi ac fugati pem. ō. xl.
milia armatoꝝ cesa. paulo minus.
cc. uiui capti. ⁊ equi xl. ⁊ xj. militaria
signa pculsus aduso pho hānibal ⁊
crotonez exercitū reduxē. eodem tpe
cornelius cōsul. in altera pte ytaliē
nō tam armis q; uirtute ducis ⁊ fortune etiā
ītra ⁊ ultra. tota ferme ad magonez
ac peum ad spē nouandi res ūsus. eas
q̄ones ex. ō. c. minime ambitiose
hūt. multiq; nobiles etrusci qui a
ut ipi uenerant aut miserāt ad mago
nez de populoꝝ suoꝝ defectiōe primo
p̄sentes erant. ⁊ dēpnati. p̄ea consci
sibi met ipi eius. ⁊ ascendentes tunc aī
absentes dāpnati erant/ corporib; sb
tractis/ bona tīm pūblicā potestant
pigneratoꝝ pene pleant. Dum
hōmes diuisis regionib; agunt/ cen
sores interī rēce. m. hui. ⁊ c. claudī
senatum recensuerūt. princeps ītz
delectus. Q. fabī maxīm notatī sep
tez nemo tīmq; sella curuli sedisse. ⁊
equitia tecta aciter. ⁊ cū summa fide ex
cēnt. Viam ex foro bouario. ⁊ ad ue
nis circa foros publicos. ⁊ eidem mīs
matris magne in palatiū faciēdam
locauerūt. nec tigal. ⁊ nouīs ex
salaria annona statuerūt sex tante
sal. ⁊ ī. ⁊ p totā ytaliam erat. ī. fīo
eodem pūs ī foris. ⁊ gallinaceis. ⁊ alio
alibi p̄ cō pbentoꝝ locauerūt idq; uec
tigal. Commētū alterū ex cē sibi
satis cēlebat pplo uratum q; in quo
nuncio quo dāpnat cēt. in spēcio sa
tis maxiē honeratas quax tribus
opa dāpnatus erat cēlebant. in
de salinatoꝝ liuio inclitū cognōmē
illustriū ordinum seruus q; p. puncas

dumfecerunt censores ut nominor in
ęcatibꝫ q̄tum ubiq; eet refeferetur
numerus. censa cum bijs cc. x. mi
lib im. d tot lustri clarodius nero
xij. colonie q̄ nūquā ante fm erat de
ferentib; ipse colonie q̄ nūq; ante fi
tum erat deferentib; ipse colonie
censoribꝫ acceperūt ut q̄tum nūo
multum q̄tum pecunia ualeret in
publis tabul' monimenta extarent.
equitum de in census agi cepit est.
-tabo forte censōes equū publicum
hēbant cū ad trū polia uentum est i
q̄tum luui nom erat-tico cū cataret
catare ipi censore cata inquit nero
oi. luuū-tfu ex restio ua-tuetere fim
ulate fuue intentiua iactatōne seuī
tatis. Inflatus. n. luuius q̄ppl' uti
cio eet dampnat' equū uendere iuf
fit. Tē. n. luuius cū ad trib' nar
rasset. tnom collegę uentum fuē
dere equū. c. clauio cū iussit quare rez
cā iuni q̄ flm adulus se testimoiū
dixisse. alterius q̄ no sincera fidei
q̄ fam recusset. ni fed etiam iq̄ nādi
fama alterius cum sue fame dāpno
fm ē exactu censure cum inlegres iu
rasset. c. clauius-tiertiarū ex cessi
bus inter notas eoꝝ quos errarios relin
quebat deo collegę nom. Dein. n.
luuiū in errariū uenit pē mediā trib
unq; se ni odep nasset ni odempnatu
aut cos fuisse at censōes fecisset ppl'm rpa
num cēm q̄tuor-tquadrigintā tb
errarios de lib quito q̄-tinocentez
sestertios odempnasset-tcondēpnatū cōn
sulem-tcensores fecissent. ni ifia
ari possent aut nisi cō simul aut o
mnibus bis abse peccatum ee. uisi. t
xxx. tribꝰ-tc. clauiū errariū fore
q̄si exemplum hoet bis eiusde errarii
relinquendi tri. clauiū nominatum
se inter errarios fuisse rehicturę puū
etiam notare inocentes castigatio
ne stante ppli censoria-tgraui
tate tpoꝝ illoꝝ digna inuidia cen
sores cui ee nt crescendi exhijs ratus

occez. cum. debuis tri. pl'. die. atpli
utrisli dixit. ea res consensu patrū
discussa nec fea ob noxia ipl'atis cēsu
ra esti. eadem estate inbreuicijs cla
pecula cosa detuncta-osentia-tpauco
fia.-tignobiles alie ciuitatē uohī
tate inde uincij uenerūt-t cū omni
uoz iam appetēt tēp'. cornelium
potius ex tribu in nichil belli erat. roma
actū placuit. Jis consulem — cn'. fui
lium geminū creauit. unde p'oria co
mitia habita cū p'. cornelius lentulus.
l. quinctius narc. p. clius papi. p. iulius. t. api
f. hij appius duo cum ediles pl'. ecint
plati sunt. — consul comitijs pfecti'
ad ę̄truscū apud eturia rediit. — Sacer
dotes eo āno mortui atq; ilico eoꝝ
suffecti ti. ueturi phylo. flam mitu
al.-tilocum emilij regilli qui post āno
mortuus est cātus inaugurat' q̄si
n. pōnij matho nis.-t.x. uiri locum
cāti.x. uiri. n. aurelius cotta augur
cetei. u. sep nius gracchus ad mod ad
olescentis q̄ tū pretatu imādādis
sacer docis erat. — quadrige auree
eo āno tricapitolio pōte ab edibus
cur. cn. huio-tm. fulio gemino. du
di. bidui instauratī. dez p bidui
plebei ab edib. p. elio. p. nullo-tio
nio epulū fuit ludoꝝ cā.

Ornelius sulius sextus cōsules
decim. is ann belli punici erat.
cū de re. p. bello q̄-tpuincijs
ad senatū retulisset. cū uenit
pres ut o sules intse ordinarent sor
tirent. ue ut bruttios adhuius hannba
le ut etturiā aclegionā puinciam
haet. Cui bruttij euenisset ea tum
a. p. sempnio accipere. p. sepnio
ei quicq; eni p cōsuli in puinciā annu
p rogabat. p. licinio sucedēte is tūc
reuerteret bello quicq; bonis ritus ad
cetera quib; nemo ea tēpestate instructior
dez ciuis habitus. congestis oib; bo
nis ad fortunas q̄ bonis nobil
dem ac diues erat. forma inbreq; cor
poris excellebat facūdissim habit

Comitia cū ann

Cornelius cepione

Creati

Cepio.

Laudet. p. Liany

seq̃ aī oraōr seu insenatum ad pplm hīa
dr̃m ac seu clusuadem locutus cēt
iurīs pontificj p tullīm. fr̃ h̄ bellice
quicq laudis consulatum o potē fe
cerat. q in bantijs p uincia rej retti
tia ac hgumb; dectū. aī. cornelius
nouo o fuli trāc exactum iussus re
progato impio gallia; p uinciam ob
tinē cū legiōib; hijs qs. q. scribonī
prīcē anno h̄uisse. — Dortuit tem̄
p uincias / capionī bructi fulho gē
no eueniet. Tū p tor p tor p uinciae
insortes o iecte iurisdictē urbanam
petus eius sanctum. p. tulli / arminū
aī duab; legionib; sb lucco fpurio
hec fuant quintilius narus e sor
titus / 7 lucco p rogatū ipetū ut gentā
munā oppidū amagone pene di
ruptum ex edificaret. p. scapionī
nō tpis h̄ rei gerend finē debellatum
in affricā foret, progat impium e de
ctum q ut supplicatō fieret / q̃ fus in
affrica; p uincia; trancisse ut ea res
salutaris. p. r. sicq duca atq exactu
cēnt. — Inficiba tria multitū sunt se
pta / 7 q̃ q̃ roboris ea p uincia habuerat
in affrica; transuectū fuerat. 7 q̃. an
q̃ dassis ex affrica ficeret. xl. nauibus
custocūti placuerat sicahe mautinā
oram. xiij. nouas naues tullius se
cum inficiba duc. cete. 7 inficiba ne
tetes refecte. huic classi pōponī p̄is
ani p tor progato ipio tpōitus nouos
milites ex italia aduectos in naues im
posuit. — Pare nauiū rātj. e ostiano
p tor p tem prioris anni cū pari nr̃
impij aduectos sarcinc oram pies
cetenit. — Lentulus p tor milia mili
tū dare in naues iussus. 7 italiq̃ ora q̃
incertum erat quo missuri dabe; car
tagīnēse; forent, undebant aūt q̃ q̃
nudatum p sidijs cēt petitum. q. mānio
p tore ani cum totidem nauib; tuēda
data ē. xxx. milia ie; classem ex dcre
to p̄m cōs. scripserit. — Et duas
legiōes urbanas ad uncta belli. hyspanie
cum exactib; impio q̃ ipatorib; l. len
tulo 7 l. massilio accidino decte. vigīti
oīno legionib; 7 cū. 7 lx. nauib; longis
res rōāna eo anno gesta. — Pretores
inpuincias ute iusi. — Consulib; ipa
tum p̄ius q̃ ab urbe; p ficisceret hostes
magnos facerēt quos ē. māli torq̃tus
dictator iquintū annū uocauit si cōe
statures p. starēt. — 7 nonas refugio
nes exercitab ātur maximus louīj / p clugia
ex pluribus locis nūciata. Quiz in capi
tol. cornu nō laceralle tm̄ nostris cre
dit / h̄ ē dicisse. mures anci coronam
auream adposuerat. Circa capitā cēj agrū
locustaq̃ uis ingens / ita ut uīj sone
missent partum o starēt complerit.
Herculē natē cum quinq pecibus
natus. anagnie sparsi primū ignes
incelo dein fine ingens arsit. Ptusino
ne artus solem tenui linea amplexu
ē. Circul. deinde ipm maior sol orb ex
trinsecus inuit. ar ipm tra cāpestri
magro īmgentej finū consecut / con
fulum alteri p̄mā hostiq̃ in molanti.
cap. locuins defuit ei p clugia maiorib;
hostijs p uincia ecticti a collegio pōtifi
cum dei quib; sacrificaret. — Hijs trīsac
tis cōs. p cōēs q̃ inpuincias, p fecti. ois
tū uelut eam sortitis affrice cura erat
seu q̃ isuma rex belliq̃ uti cōebant. 7
seu ut scapionī gratificaret q̃ tū ois
ūsa ciuitas erat. Itaq̃ nō ex sarcinā
tīm sic ani cōme. si ex hicibq̃ quor̄ hyss
pania uestimēta 7 arma 7 cē genus
o meatus eo portabant. nec scipio illo
tēpore hyemis belli opa remiserat,
que multa simul utroq̃ eum cursum
strabāt, utica obstrebat. castra i cōspec
tu hasubalis erant. carthaginēses re
duxerāt naues classē patrā instructā
q̃ ad o meatus mīstipientes hēbāt. —
Inter h̄ ne scaphacis quinq reconciliādi
cursus ex aio mīsat. si forte iā satis amo
ris in uxore ex milia copia cepissent,
ab scaphace mag. pacis carthaginēsib;
o dutices ut. r. affrica pei ytalia exce
derent. q̃ si bellaret spes nulla restitui
afferebāt. hac p uincias mag. equitū
acta crebrescit, 7 ita pars maior auc
tōes sunt q̃ ipm scaphacē ut ā cias

ualius, ꝑdit in castꝝ rōana ad colloquiū uc
nisse. — Primo eas cognitiōes ipa roan
ur animis ad misit, ꝑea aut cā pbabāt sius
commeandi foret in castra hostiū mollius
eade illa abnuē, ac spez facē sepius ultro
citroq; agitanti bi rex q uentiuꝫ hibna
cula carthaginēsiū cōgesta remēe ceāg
materia exedificat, lutea q; ferme tota
erant. nūide papue haritonē testis
storea q; pars maxima tectis passim
nullo ordine quidē ut sū in pio occupatis
locis ex fossis in quallum q; habitabant b
relata scipioni spem fecerūt castra hosti
um posse incendi. cui legatus quos
mittē ad sipbacem cū lonij loco primos
ordines spectate uirtutis atq; prudēn
tie fuli hitu mittebat, qui dum in collo
quio legati eēnt magi p castra aliius
alia, aditus exercitus q; os situ formā
q; & unius ex castroꝝ & ptaꝫ q; pemq;
nunide ferent, q; tuti inter uallu inter ha
drubal' ac regia cast eēnt specularent
morēq; simul noscerēt stationū uigi
liaq; nocte an inter duo oportunices
in foranōi eēnt & inter ea colloq; alij
atq; alij de industria quo plibo oīa no
ta eēnt mittebant. cui sepius agitata
res ārtoꝝ spē pacis indies & sipbaca &
carthaginēsibꝫ pcm faceē legati ro
mani uetitos se reuerti ad ipm eā uit
in certū rē nsum ret, p in seu ipa stat
ia sua seu consulendus hasdrubal & cā
thaginēses eēnt & solet tēp' ēt aut pace
componi aut bellum nouū geri. Duꝫ
h sulūtur hasdrubal & carthaginēses &
speculatores oīa uisendi & scipio ad cōp
anda eaq; inter eēant tēp' būt & me
ticē ac spe pacis negligentia ut fit ap
penos munitas q; orta cauendi neq;
hostile intūm pateret. tamen relatum
rēnsū quibusdam q; aīb; capere ronus
pacē uidebat. in quis poccōnes ad ac
tis q; p opportune capienti tollē iducia
as scipioi cām pbuere, ac nūcq; regi
cum relatum se ad cōcilium diuisi po
sto die rendit uno strustra tēdem re
nlli alia pacem placuisse, renūgaēt
igitur nullam aliā spem relictis cātra

ginēsibꝫ scipiaca cum romanis ēē. ꝑta
collu nūciatis ut hiba fieē incepta ēē
queret, ꝺ ductus q; nanubi q; uir ꝑ
cipium erat machinas tormēta q; uelut a
mari agrestium uti cum imponit & ex
mil' multū ad capiēdū q; an tenuerat
tumulū si' uticam mittit, simil' ab eo
q; parabat, in alterius rei curā, ꝺ uideret
hostium aīos. simul nec cū ipe ad scipi
acez hasdrubalēq; p fectus esse eruptio
ne urbe & impet' in castra sua relicta cū
leui pdio fieret. fieret his ꝑparati
ad uccato q; filio & dicerē exploratō
ribꝫ missis q; compta afferret, missi
missaq; cui oīa hostiū nota erant, po
stremo ipe quid pararet in prima
nocte ꝓpōit & educat ut ubi ptorio di
misso signa concinuissent eē replo eduꝫ
cerent castris legiōes. ita ut in pauca
signa sub occasum sol' efferti sunt ce
pta. ad prima ferme uigilia agmen
explicauerūt. media nocte septem
ēē milia uiroꝝ erant. mox cohoꝝ ad
ad cast hostiū puenit, ē. ibi scipio ꝑē
copiaꝝ leuo, massiua missiq; ac mi' idē
attribuit & castra scipiadis inuadē
ignes q; colligē iubet. singulos deīn
separatim leuium ac massiua missa deduc
tos obtestat' ut q; tum nox prudētie
adimat. tm diligentia expleat cura &
se hasdrubalē pmicaq; cast ad gressuꝝ.
Cetum nō an ceptus q; ignē intergi
castris & sperusse. ni ea res moratā dim
ē. nā & pris cruste iniectis ignis he
fit. & ex replo pria q; q; & inceps ample
xus tota se passim dissipauit castris
& trepidatō quā q; ta necē ēet in noc
turno effuso tam late incendio orta
ē. Ceteruꝫ fortuitū nō hostilez ac bel
licum ignem rati ēē sū armis ad resti
gendū incendiū effusi inarmatos
incautē hostes maxime mi' idas ab mas
sinissa notitia regiox castroꝝ ad erū
tinez y commodos locos dispositos inpi
cubicaulis sei sopnes aut it flāma mil
ti un papiti fuga ruentes si' alij alios
inde angustijs portaꝝ obtriti fuge re
lucente flāma primo uigiles cathra

al' magis

h nisi

: etiā uenis

// ut

: ptinua

gluensiũ deriñ ẽcitati alij nocturno tu
mlt̃u cum o sperissent ab eorẽ tẽcẽ
crederet ipi sua sponte incendium o
tum ⁊ clamor int̃ eccl̃ ⁊ ululatꝰ
sublatus an extreptatiõne notũa
est confusus sensꝰ ũtri uti bũne
bat — pse quisq; inermes ut qbꝫ
hostile suspectũ est oĩbꝫ portas q̃cunq;
primũ erat ea mõ que restringendo apti
igtu forent portantes imagnẽ ro
morem ruebant quibꝫ cesis oĩbꝫ p̃ter
q̃ hostili ecto ⁊ nequis nũcius effu
geret ẽxtẽplo scipionis egressa ut ĩtalĩ
tumultꝰ potestas innuadit. igniꝫ q;
in p̃xĩa tecta ⁊ connectis effusa flãma
primo uelud sparsꝰ plibꝫ locis relucet.
deinp̃ o titubata p̃pens uno repente oĩa
incendio hausit. aũbusti hoies uũ
taq; fessa primũ fuga deñstrage ob
ruebant initinera portar. quos nõ
nõ oppressat ignis ferro ab sũpti
bus aq; castra die una deleta. duces
tũ ambo ex tot milibꝫ armator. xx.
peditum ⁊ equites semiermes magna
pars sauciꝫ afflatiq; incendio effuge
runt. Cesa autẽ ũsta flãmis .xl. mi
lia hoium sunt. capta sup̃ .v. milia
multi carthaginẽsiũ nobiles .xi. se
natores signa multaq; .c. lxx. uij. eq
numodica sup̃ .xx. d. cc. elephanti .vj.
capti ecto ferro flãmaq; absumpti.
magnꝰ ius armatorꝫ captꝰ ea omĩa
impator uulcano sacrata incendit.
hasdrubal ex fuga cum paucis afro
num urbem p̃rimã peti erat eoꝝ cẽs
qui fẽrant uestigia ducis sequẽte
se g tulerat. metu deinde ne dẽtur
scipioni urbe ẽcessit. ꝯ ex eodem
patentibꝫ portis ⁊ accepti nec q̃q̃ã
hostile q̃ uoluntate g cesserat ĩnõ
nem. Due sub inde urbes cepte d
repte q̃ ea p̃da ⁊ que castris ex cesis ex
igue capta erant. miluti g cessa est.
Syphax .viij. miluũ ferme in̄ spatio
loco g munito consedit hasdrubal
carthaginẽ g tenuit nequid p̃meti
ex recenti clade mollius g fuleret ũ
quo tantus p̃mo furore flatus uto
missa utica carthaginem ẽdederent et
tẽplo scipiõi ap̃ p̃hibentis. senatuꝫ
utraq; ut suffectus q̃ uelut g fulare
impũ ap eos erat uocauerũt ibi tri
bus una de pace legatos ad scipiõem
dẽcinebat alta hãnibalem ad tuendoꝫ
ab exitiabili bello patriam p uocabat.
stua. ĩtẽ mad̃ ũsis rebꝫ g stancie erat.
repatriõ ẽcitum sip̃hacem q; oratiõ
ne bello abstineret ocupabat. hsiñã q;
hasdrubal p̃sens barchinecq; oĩs
factiões bellum malebant uicit. ĩ
deinde murbes agris q; bñ ceptus.
⁊ ad sip̃hacem legati missi sũma ope
⁊ p̃in rẽũpantes bellum cũ uxoriã
nõ mutãte blandiciis satis potẽtib
ad aũm amatis ⁊ scribꝫ ⁊ mãa uultũ
plena lacrumaꝫ obtestans ne patrẽ
suũ p̃iamq; p̃deret. hys dẽ flãmis ⁊
carthagine quibꝫ castra cõflagra
sent assumu sineret. spem q; o por
tunc oblataꝫ offerebant legiũ q tuoꝝ milia
celtiberoꝝ circa urbem nomine obbam
ab g quisitoribꝫ suis ĩ hispania egre
gie uuentutis sibi occũrisse ⁊ hasd
rubalem p̃pe diem affore cum mam
baud q̃ q̃ g trepnenda sibi ĩgit nõ
bertugine mo legatis p̃ nõ b ⁊ mlti
tudine agrestiũ inundaꝫ quibꝫ pos
tꝛ dies ⁊ arma equos q; decisꝫ et
omem iuuentutẽ affirmat ẽcitum
ex regno exire icertio nõ p lio dare
acceptã. cum bello inferiꝫ ee q ar
mis iuncturꝫ. — h legatis respon
sa ⁊ p̃ dies paucos rejusus hasdrub
al ⁊ sip̃hax copias iunxit. Is oĩ ẽcitus fuit ferme milia armatoꝝ
trũ. Scipio uelud iam debellato quo
ad sip̃hacem carthaginẽses q; attinet
uetuit oppugnare intentum iacq;
machinas admouentes muris uiti
fama rectiregi belli mocias q; p̃fi
disse ad hẽm mõ obstinoms tra ma
nq; relictis ipe cũ robõe ẽcitus ire
ad hostes pgit. primo int̃ milo qua
tuor ferme milia distante a castris
regijs g secit. postero die cum equi
tatu inmagnos utu uocant cãpos

al' errore

f: miluũ ueriũ adimebat
Jgitur.

‖ nichil

f: castra

al' haũsta

f: factũ

al' oppressurũ.

f: rõne

Consultatio
Carthagine
de reparando
bello

f: qꝫ

‖ milia

‖ Syphax

f: dicebatq;

‖ gratuerunt

f: xxx.

subiectos et tumulos egressos succe
dentes ad stationes hostium lacescendo
que leuibus pliis die absumpsit. et primi
brouii tumultuosis hinc atque illinc
excursionibus minuere mobilitate sat oig
nium fecerunt. quarto inde uterque
descensu e. romanus p principes hasdru
bal primas figit in subsidiis octauianos co
stituit. equitatum italicum ab cor
neo ablegato communibus massi
lia que opposuit. scipias hasdrubalque
minoribus adiutus italicum equitatu
carthaginem sibi massinissa locatus cel
tiberos in media acie inadusta figit legi
onibus accipe. ita instructis occurrerunt
primo impetu fumi inter communi. et mi
nute. et carthaginenses plusinaque mum
de maxima pars agrestis romanum exerci
tum in carthaginesem. et ipe nouus
miles massinissa recenti se. octauio ue
teri tribile sustinuere. mutata utrique
cornibus celtiberorum acies stabat que nec in
fuga salua ulla ostendebat loca ignoti
ne spes uenire ad scipiones erat quibus
met ipse et gente sua inde nam ad ami
na afficiam oppugnatum ueissent. I-
gitur circumfusis undique hostibus aliis scip
alios circuentes monebat. omnibusque eos
dem alios quoque tum ad fugam tyrus scipias
et hasdrubal properant fatigatos ce
de uictosque pugna uictores nox oppri
mit. — postero die scipio letum mas
sinissa que cui romano et numidico
equitatui expeditisque multum ad pse
quendos scipiadae atque hasdrubali
mittit. ipse cum robore exercitus urbes
arcesque omnes carthaginensium dictioni
erant primum spem metumque subiicit. carta
ginem quidem erat ingens timor et arma
ferente armis scipione omnibus simul omnibus
raptim proximis ipsam carthaginem repete
re quos fluctus circumstabant itaque et muri re
ficiebant. propugnacula que armabant
et pse quisque quod iuuenis obsidionis to
lerandi sese exagitis necessitatibus. ratus
nuncio e pacis frequentes legatos ad hanni
balem accessendum mittentes. pars
maxima classem quam ad commeatus exer
citos pateram mittere iubentium
ad oppidum pateram mittere iubent
ad oppidum pateram statuerat nauium ad
uticam incaute agentes fortitam que et
naualia casse relicta cum leui presidio
oppugnaturos. illos ibidem maxime in
clinant. legatos tum ad hannibalem
mittendos censent. quippe classibus
felicissime gerentes respondere aliquam
uticae obsidionem carthaginem ipsam qui
tueatur. nec inprimis alium quam hannibalem
nec exercitum alium quam hannibal superet. de
ducto ergo postero die naues simul
et legati in italiam profecti raptique oia
stimulante fortuna agebantur. quibus
quies cessandi pene absque salute omnium re
bat. — Capio quidem iam spoliis mul
tarum urbium exercitum trahens capti
uus alacri pro ea inuetera cassa ad uti
cam missis iam in carthaginem ite tus
occupat relictum fuga custodum tunc
ab e ab carthagine. xv. milia fere
me passuum locus tum opibus tum suapte
te natura tutus. atque ab carthagine
conspicuus et pbere ipse conspectum ar
cis fuit. mare urbi possit. nec cum
muro uallum. i. nec tectum conspecta
classis hostium e uticam carthaginem pe
tens. igitur omisso opere primum. inter
signa que rapti ferri iussa sunt. septem
ne naues in terram ad obsidionem use
ac nauali pugne minime apte oppri
merent. qui eum restituisset agili et na
uticum instructo apte et armato classis na
ues torum machinas que portatiles et
haud inconcinnum usum use ac tra
pulse ad muros ut pugne ac portubus
plene ascensum possent. itaque scipio
propositum ut in nauali certamine solis rostra
tuaque pridio alios esse potuerant ipsos re
mos acie receptis tum honestarum quo
placuerat ordine primum ad unius ipsius
opposuit. eas que ipsas ne in tumultu
pugne turbari ordines possent. mal
antenis que denauem tectis ac ualidis
funibus uelud uno uinculo il
ligatis coepisset. tabulas que supinsuit
ut pluui ordine fecisset. et subripis po

pugna 2da et hyphias ac hasdrubal

d' diuturna magis

: ptiz

pugna naual

: nauc i

tib⁹ uncualla fec̄ q̄ p̄curtere speculatorie
naues inhoste actuto recipi possent. hijs
tarpeū p̄fec̄e instructis mille ferme delecti p
pugnatores honerant. imponūt teloꝝ
missilliū utcūq; uis longo certamine fuf
ficeret uis ingēs ingitur. ita parati instruc
tiq; hostiū aduentum opiebant. Cathā
ginēses q̄s mutatā ceūt ōia p̄missa tu
batq; trepidantiū p̄mo impetu oppressissent
pulsi terre strib⁹ cladib⁹ atq; in mare
q̄ ubi ipi plus poterant satis facientes
die seqū nauigatione ab sūpto occasum
sol' in portu rufici noua affixu uocant
classem appulere. posto die ab ortum sol'
instruere ab alto naues uelud ad ustū
pl̄ū nauale. tang̃ eo tum ō nouos
cum diu stetissent. pdq; mch moui ab ho
stib⁹ uidēt. tum demū honerarias ag
gredunt. erat minime certamen nauā
li simul & pedestri spes muros oppugnantiū
nauium altitudine. aliq̄tū honerarie
ex hostib⁹ pleni nauā pleriq; sic pote
stis primo actutela in locum fidei mitte
bant. gnauos ac pontē ipo libatio fre
ne exonerat. ictus erat spectatorie naue
ac lemā ipsa nauigia q̄ sub estratis po
tium pinnis alia circūdabāt primo ipa
alto impetu magnitudine hostiū
obtuebant. deīn oppugnatoꝝ. q̄ncq;
incōmode erant q̄ primū est hostium
nauib⁹ inhibere. sepe tela cōgebant me
tu ne ambiguo ictu suis incuterent. po
stremo assecles ferreo uncō p̄hensi arpa
gones uocant mulier⁹ punicas nauib⁹
inuicē iūctas cepta. Quos cū neq; ipō
ri cathenas quib⁹ suspensi inuicē abant
incidere possent ut quecunq; retro inhi
bita hostium honeraria hinc uncō q̄ū
ferret scādi uncules quib⁹ alia a
lijs inexa erant serie aliam simul pluri
um trahib⁹ maxie mō lacati q̄d cēs
pontes. tur trasiliendi in sm̄ ordinem
nauiū spacia. pugnatorib⁹ datum
e. sex ferme hōnerarie puppib⁹ abstrac
te carthaginē sunt maiores q̄ pte lenta.
h eo gnauos q̄ inter alliorias clades nō q̄ū
cū p̄ exspato gnauo ui affuserat cū eo ut
apparet aud pculerrito fuisse romanam
classē necessariū ap̄fectis suaꝝ nauium
forent. & sup̄o intpie subuenisti. pro fec̄
forte dies cum letus & massinissa qn
to decimo fermē die in numidiā p̄ueni
sent massetuli regnū primum massinis
se leti ut ad regē deliberatū cōcesserē. &
scipiadē pl̄is inter p̄fectis q̄ p̄sidijs fui
uentes obtinebat regno nec unq̄ quie
turus stimulabat egnum amor uxōris
socijq; & ita uiris equisq; habundabat
ut subiecte ocul' regnū p̄ multos floriē
annos uires & muī barbaro atq; ipo
tenti aduersus posset facē. igit oīb⁹
qui bello apti erant inuenū coactis eqs
arma. tela uidit equites inturbas pe
dites & cohortes sic quōd ab rē centurio
nib⁹ diuiserat distribuit. exercitu haud
minorē q̄ p̄ hūat ceterū oī ppe no
uo atq; inconsulto ire ad hostes ingit. ita
strictis in ppinquo positis. primo pauci e
quites exercito speculantes ab statiōib⁹
q̄ gerāt. inter ea cuncta suis motis recurrere ad
suos. inter excursiones inuicē fieri. & cum
pulsos indignatiō accēderet plēs subic
q̄ irritata animū & animū equestrē & cur
sum uincentib⁹ spes aut pulsis magis
gat suos. ita tum paucis pluribus agentib⁹
cēm utrūq; postremo equitatū & tam
mis studiū effunditur. ac diu fuit cōmissē p
lium erat mixtum massesulior⁹ ingētia
agmina scaphas emittente subsidiū
uix potat. deinde ut pedes romanus repe
tino pturinas uias fugā dantis in curfu
stabile aciem fecit. absterritusq; effuse
inuehentē se hostē. primo barbari segnes
p̄mutē quos detinebant ac p̄petubati
nouo grē pugne postremo nō pecuti
soluti cedē & ne equitē quidē sibi sine pe
ditis p̄sidio antente. iam signa quoq;
legionū appinquabant. tū nō massesu
li nō mo nō mo primū impetū & ne cō
spectū quidem signoꝝ atq; armoꝝ tu
lerūt. tū tūc memoria priorum clado
um seu p̄sens errorē ualuit. ibi syphax
uū ob equitat hostiū turmis & pditore
& periculo suo fugam fistē posse equo g̃
uulē icto effusus oppriminē capitq; ur
uisus letū añ oīs massesulē p̄bitur

Syphax restauratē gratiā & pugnā capit
diu

q si natum esset

ac lacinas ne

tamen

spectaculum ad letū p trahit carta capitq; te
gm siphacis erat. eccp ingēs hoīm nūs cō
tulit. Cedes mō plio munorīq; uictoria
fuit. q2 equester triūmō pluū ciuitatū fuit
nō plus quinq; milia ccāsa minus di
midiū ei hoīz captū ē. Impetu ieāst
fco pculsa regē amisso mlitudo se con
tulerat massinissa sibi qđē dicere nichil ē
in presentia pulcrius q; uictore recuperatu
tanto p intuallo patrium imperiū regnū
fi tālis q; auitis nō auspiciis ad celsitudi
nē sē clōis cū eqtatu uictor q; siphace ciam
pcē se sito trepidā oīa metu se oppressuz
letū cū pceptis sub machis uineisq; posse.
ad sentiēt lecho pgressū ciuitā eo uocatū ad col
loqū p cipes cārthāginē iubet. q; appō ignaro
regis cōsilius mq; acta ēent primo nō minus
ī fuate nūcio mtē ualuit. q; rex uictus ioō
spectū datus ēet. tū ad spectaculū tā feri
conploratō orta. ptī pauore mīa sunt
testa ptim repētino o sensu grīs. apud me
tēs. q; rentiū patefactē potē. massinissa p
fidō ācta portas opportunas q; meniū dimi
so nec cau fugē patēt ē entus ad regiā occu
pandā cito uadit. Equo inuīti nec tibu
lo in ipō ipō nec tibuli limine soplo mā
uroz siphacis filia baforubal pene ccūrit
q; cū in medio agmīe armatoz massini
sā fignētū arm̄s tuēto hūto o sperissi nō
regez ēe q; perat rata gentibus ad uoluntā
eius oīa q; dē ut posset ī nob oīz accepit.
uirt. q; felicitas tua si sic captiue ap̄ oīm u
te netis fue uccē supplicem mittere. licet.
si genius tuus uictrīcē attingē dextrā pro. q;
so q; p magistratē regiā inquā paulo an
nos quoz fuimus p gētis mutauz nomē
q; ē cum siphace ccē fuit. phūce regio
cos qte melioribz oībz accepit. q; siphacem
hinc mittit. hanc uenīā supplica
tes ut ipse q; cūq; fert. sūm d captiua sta
tuas. nz me cau q; r. frbū. q; cū cle abi
trū uenire finas. si nichil aliud q; siapha
cis uxoz fuisse tū mīmide atq; ea cē me
cū affrica gentiū q; alienigene. q; certū
fitez experiri malle. quid cārthagine ci
ab romano. quid filie baforubalis time
dū sic utes. si nulla re. alia potes. me
morte ut uendices ab rōāno. abitrio
oro obtestoq;. Fō etat ifig mo. q; ioz ētis
sima etas. q; apud cui domo recepti amplectē
ido ne cau rōno tuēt. sicē exp mittere. ap̄. exposcēt. ap̄q;
q; blandicias. q; oro ēet. q; pces nō mīmam
mō. plaplis ē aīm uictoris. q; inter gentiū
numeroz inuenīet. pcep amoze captiue
uictoz captus datu tēta mīdo p̄cebat ob
hgante sece in regia cōcubē. secū ipe. q; ad
modum p̄milli sicē p̄ sanct. q; cum expe
dire nō posse ob amoē temerāiū atq; i
puens mutuat. o fidē. nuptias ceum
ipm die. pati repente iubet. nec q; relīquet
integri. aut lecho aut ipi sapioni cō su
lēchi ue clug incaptiuā q; massinissē eam
nupta fieret. Factis nuptijs sfrucnit
letius. q; adeo dissimulauit ipse arege fēz
ut primo. q; ei siphace. q; ceteris captiui
tetā cētā eam germāi mittē ad sapionem
cōactus sit. uictus tenūc scīb massini
se oīantis ut arbitriū. regū duoz fortuna
accessio ēet. ne sophoniam ad sapionē rei
ceret. misso siphace. q; captiuus ceteris
urbes munione q; p fidiis regis tenebat
adiuuante massinissa recip. siphacem
in castra. ad uncam cum ēet nūciatum oīs ne
lud ad spectaculū triumphi mlitudo effusa
ē. precedebat ipse uinctus. sequebat gr̄ex no
biliū mīdoz. Tū quātus quisq; phūcū
poterat magnitudini siphacis fame gēti
uictoriaq; suam augendo ad cebat. illum
ēe regem. q; tūm maiestatis uno potentissim
infēris tribuere populi. q; carthaginē. q;
ut sapio impz suus ad amiciciam eius pe
tendam relicta, p uincia hyspania ēet
tuq; duabz quinq; remis in affricā
nauigāūt. hasdrubal penoz impij nō
ipē modo ad eum in regiū uenit. sed. al. ampliē
ei nuptum dederit. hūsse uno tpe ī potestā
te duos impes petū romanū. q; sic ab oī
mortalibz pars utraq; hostis maledi
pace petūt. ita ab eo utrinq; parit amī
ciam petūt. Jam tantas hūsse opes ut
massinissā regno pulsum fere regerit.
ut uita ei fama mortis. q; latebris fessa
mo in filius inpto inuentis tegēt. hy
f monūb; certū sāctū celebratius rex in
ptoriū ē pductus mouit. q; sapionez
tū fortuna pristina uti p̄senti fortune

cōsulta tiuꝝ recognitō hospicij deterere q;
dare ⁊ fecerīt publice ac priuati uicti.
Cateꝝ ḃ tum scaphaꝫ animuꝫ decentē
malleq̄uerto uictorē. Iam cū scipio
quo sibi uoluiss̄ ḡrerer qui nō secreta
tez solum ab inimicis roāna. sed ultro bellū
intulisse. tū ille peccasse quidem se atq;
insanisse fatebatur. si nō cū ciuium
cū arma aduersus. p. r. recepiss̄ ciuiū
fuꝫ fortis fuisse nō principū. ⁊ se insanisse
uasisse. tuc hospicia priuata. ⁊ publi
ca fecerā oia cessīo eiecisse cū cartagi
nēsem matronā comunem accepisse
illi nuptiabꝫ facibꝫ regiam conflagra
sse suā. illam furiā pestemq; oibꝫ deinā
mitq; aīꝫ suū auertisse atq; alienasse
nec quescē cōnec ipa manibꝫ suis ne
pharia sibi arma aduersus hospitem atq;
amicū inducere. postremo tū atq; afflic
to sibi hec in miserijs solacij cēq; mōi
um hōiꝫ inimicissim. sibi comun
ac penas eandez pestez ac furiam timu
isse uideat. in prudentiorē in gstantio
rez massiliay. q; scaphacē cē. in uinctis
incautiorez. cē stultius illum atq;
intēpantius eū q; se duxisse. ḃ nō ho
stili mō echo ſ amoris ⁊ stimul' ama
tam apd emulū cūens cū deprehēdiss̄ nō
mediocri cura scipionis animū pepulit
⁊ficez ei in animis rapte integrā. naz
nuptiae in gsulto mi erspectato echo fi
ebāt. tamq; poeps festinatō ut quo die
captum hostez uenisse. eodē minio
uinctā accipet. ⁊ad penates hostēs siu
nupciales sacrū conficeret. eo fecho
hic uidebant scipioni q; ipm in hyspa
nia inuenē nullius forma pepulat
capiue. hec secum uoluēti lebius ac
massiniſa supueniēt. Quos cū pāt
ambos benigno multu excepiss̄ ⁊ egre
gijs laudibꝫ fregit. ⁊ conuictum. ⁊ secretū massiniſa
sic adloquit. aliqua te ex fumo mas
siniſa intuentē inuenē bona. ⁊ pāri capi
⁊ hispania. ad uīgenda memorum amo
rem uenisse. ⁊ pcm in affrica te ipm
fregisse. deos teq; tu in fidez meam omni
sse. atq; nulla eaꝫ rei⁹ e. sum appe
tendi⁹ ingnia. ego eq; ac tēperantia
⁊ cōtinentia libidinū gloriatus fuerī. hāc
te equidez ad ceteras eius animas uir
tutes massimissa adiecisse. nehim nāz
in nō ē. ecce tū ab hostibꝫ armatus etiā
mē periculum q; tū ad certū finis utiq;
uoluptatibꝫ. Quo eas tēpancia tua fre
nauit ac comunit. multo magis dec maiez
q; uictoriā sibi peperit. q; nos siphace
victo habem. que me absente sue me
ac fortis fecisse. ubi ⁊ cōmemorauit
⁊ meminit. cetate ipsius reputante te
cum q; mechinete et ubesce malo. si
phax pphā. i. auspicijs uictus capt⁹
est. ⁊ aq; ipse o iuuex regni agri oppidi
hoies qui incolūt quicquid dein sci
phacis fuit pcla pp. romāi. ē. regem
⁊ o uigem eius ⁊ si nō ciuis cartagi
nēsis eēt ⁊ suū pzēm eius imperatez
hostiū uidere. roāmq; oporteret
mitti ac senatus pp q; r. de ea uidean
atq; arbitriū ēe. que regē nob sociū
alienasse atq; materna coegisse pcipi
tez dicat. nunce aīuꝫ cauenē deformē
milia tona uno uulnē. ⁊ tot mūtoꝝ gnis
maiorē culpa q; cū culpe corrūpas.
o assimulse ḃ auxienti nō rubor. solū
suffusus ſ lacrime ⁊ ob orte. ⁊ cū seq
dem in potāte fuisse. ipius deprehēdiss̄ oraſ
ſ q; eum q; res fuerat fieri sine tenue
obstricte consulet. p mississe ei se. simul
lius potāte eam tradituꝝ. et p tōio ita
ḃ naculū suū gressus accessit. ⁊ ubi abi
tis remotis cibo. suspirio. ⁊ gemitu
quo facile accitus adstantibꝫ tabernaculū
exaudiri posset. ah tū ipse consulphisse
ingentū ad postremū echito gemitu
sacco ex fuis uno accepto sb cui regio
more adicta fortune uenenum
erat. mixtuꝫ in poculo ferre. ad sopito
nē iubet. ac simul nūciare massinissa
libenter p maiz ere sibi pfuturꝫ fuisse quaz
q; uir uxoꝝ debuerit. arbitriū eiqui
possint. ad imāt fam fore pāte ne ui
ua. potare. nō nouuꝫ ueniat memo
pris uipis pricipis. ⁊ duceꝝ regiꝫ quib⁹
nupta fuiss̄ sibi ipa consuleret. hūc
nūciū ac sumi uenenū ferens mūsset

Legit Scipio

Lebus et massiniſa
rediere ad scipi
nē.

Scipiō p ceteris

ꝑ quā

aliquātū

qm

arbitriū

Syphonyba regt

cum eā ad siphoniam uenisset accipio iqd
nuptiale munus ingratū huic mai ur ut
ori placere potuit. ꝑ tū nūgas meas memōi
tuum fuisse scio tū si tunc nō nupsissem. slō
lectus ē fercli q̄ acceptū pedū nullo tē
pore ratiois signo dato impune bauserit.
Cū ubi nūciatū ē scipioni, negō egere
ali fercli iuuenis gratiū olim fuisset accitū
esse extemplo nūc solatē, nūc q̄ temeritā
tej temeritate alia luerit tristiorem
q̄ rem q̄ necessē fuit fecerit leuiē casti
gat. posto die ut ap̄senta motu animi
sui in tribunal ascendit. cōtionē
ad uocāū iussit. ibi massiuissa primū
regē applausum ornatumq̄ ornatum
laudibus aurea corona aurea patera
sella curulis ali ebureaq̄ scipione
ebūneo tuga picta. ꝙ palmata tunica
donat. addit ubis honorej, ut magni
ficentius quicq̄ triūpho apd romanos
neq̄ triumphātibus amplicē eo ornatu
ē quo iuno olim ecclesiā dignū iudi
mussa. ꝑ. ū. ducat. lectum deū deū. ꝙ
ipm cōlaudatū aurea corona donat.
ꝙ alij militares uiri pulcra aquisq̄ ꝓpria
opa erat donati. his honoribus donati
mollit regis animus ectus in spē pacis
sublato siphace alio q̄ captiuus non
misso cū quibus ꝙ massiuissa legati p
fecti sē ipse adiuncta iurisdictione refert
q̄ munimenta incolarent p munit.
Carthaginēses, nō breui solum si ꝓpe
rano gentio obsitus, ꝑsepta ipsens op
pugnatū ē classis ꝓuinciā famā capti
siphacis inquo plus ꝙ rubā fami
liae, atq̄ exercitu suo spei repositā erant
perfusi tam nullo auctore belli ultro amo
to, oratōes ad pacē petentes mittunt
rex senior principē ideoq̄ sanctū
ap̄ illos, filiū masinissā ad ipm sē
tum regem mittūt, qui ubi massiuissa
ut pretorium peruenit, more adulan
tium accepto celo tributeis regione
ex q̄ omnibus erant, prohibitis, nemi
ne eo tam brui salutationi huic
ad pam purpureā si transferētur
imitū calce rubā nubalem spatiet
q̄ eius fōtes, ueis, cruentā petebāt.

annos xxx

massiuissa vocat ex a sapiēt adoptat minenbj

ornat

ꝙ ornatus

ꝙ: ors iumidie potuisse. Sa pio. C. lelio aiz Siphace

Carthaginēses ad Siphacē oratores mittūt

al' ftūtores

cannis temeritate bis iā esse secundū
futurē iterū hostiū beneficio utpote ē nunc
tis hostibus. ꝑ. d. nō ꝓmittere pacē. patris
obedientē futureque nelli imperatoris
pio. q̄ ne illē ea spe in africā se ad
spes suam, ꝓpio bello incertū nuncū nec
tornaq̄ senio pacē tot mū repōtaturum. tū cū victoriā i manib⁹ beat
ee pacē nō ab nūce utrobiq̄ gentes si
ant. p̄. m. q̄ suscepe iuste bella q̄ finire
legeq̄ pacis sebaticē captiuos. q̄ ꝓfu
gas fugitiuos restituant ee. q̄ ualuate
ducant. hyspania abstineant. insulis
oib⁹ que inde ꝓtrahat. q̄ affricq̄ finib⁹ de
cedant. nauesq̄ longas ꝑt. xx. omis
trodant. tritici q̄ngenta, ordei. q̄. xx.
milia modiū pecunie summā q̄ram im
pauit. ꝓgrum oneret. alij. v. milia ta
lentū. alij quinq̄ milia pondo ageret
alij duplex stipendiū militib⁹ ipatis
inuenio. His cōditionib⁹ utq̄ sibi placet,
at pacē tribuit. ad cōsulem ꝓfecturū debit.
si placuit. mecū denūcias facite. deinde
ad senatū mittet legatos. Iudi mus
si carthaginenses nullas recusandas
oditiones pacis cū ceperint esse, quippe
qui moram ꝓpius q̄reret. dū hannibal
massiuissā thiceret. legatos alios ad
scipionē ut inducias faceret. alios
rōam ad pacē petendā mittunt. do
centes ꝓnos in spē captiuos per
fugas q̄. fugitiuos ut impetrabilio
ret ꝓpe. omnia dū diebus lenis cum
siphace pactionib⁹ q̄ nuncius ex cap
tiuis rōam uenit. quicq̄ massiuissa gre
sta essent. ordine exponit. ordine ꝓnibus
ingressus hetrid. q̄ ipsens letitia cū
futurū spe. cōsulit. in patres regem
maurbocha. albam mittit. ut si cōsen
serint. nūtiem. ut omnē legem car
thaginēses ueniunt. supplicatio
inqua triduū recta ē. p. eius. p̄. q̄.
senatu missos. q̄ pulcre in aduocatis
cum. l. cecilio introita assedit. ubi
nō sustinentes fusos carthaginēsiū
exercitus equitū. q̄ ipsius regis no
regem numidarum cū egregia uicto
ria pugnatum. tū eum cōmittere
gaudiū nō potuisse. q̄n clamoribus

Syphacis captiui ꝓ

quib; q; alijs multitudo sol; leticiã imẽchã
fig̃nificaret. ⁊ tã p̃tor ẽrẽplo ed̃ut nũ
ẽctũ ecl̃es sacras tota urbe appetirent.
circũ eũtor ſalutandiq; deos agendiq;
grates p totum diem popilo potestas
fieret. posto die legatos massinisse in
senatum introduxit. gtulati p̃imũ se
natũ sunt q; scipio pspes res affrica gẽ
ſiã. deiñ gtias egerẽ q; massinissa nõ mõ
appellassi regẽ ſi; fecissi restituendo ip̃i
regnũ inquo p̃stiterat ablatum fuita
p̃ibꝫ. uſũ ẽet ſũ metu. ẽtamne ẽet re
gnaturꝰ. deiñ collaudatũ tũ p̃ontifẽ am
plissimis decoꝛatiõibꝫ massinissam
q; p̃ceptoꝛ ẽẽ. petere ut regnũ nom̃ ẽe
taq; scipioñis bñficia. ⁊ munera senat⁹
decretã cõfirmaret. ⁊ nisi molestũ ẽet il
lud quoq; petẽ massinissa. ut mꝭ̃ roas.
captiuos qui tome ĩcastochia ẽent. re
mittẽent. ro sibi amplum apud ꝓlas
res eẽ futurũ. ad ea ꝛensũ legatis rez
gratulatiõẽ massinissa pspe. deq; sibi cũ rege
gratulatiõẽ eẽ scipioni. recte atq; ordiñ
uiteri fecisse q; eũ regẽ appellauit. ⁊ q; ego
aliud feceꝛit q; deoꝛũ foꝛet massinissã
ei pies q; p̃bare. aclaudare. munẽq; q; le
gati ferret regi. decreuerũt. fabula p̃ũpi
rea duo. tribul singul. ⁊ lato clauo tuñ
equos duos falatos. bina ẽqstria. arma
cum loricis. ⁊ tabernacula militarẽ q; sup
pellectilẽ. q; lem p̃bi consulti moꝛẽ. hac
regi p̃tor mittẽ. ⁊ iussus legatis ĩsin
gulos toga ne minꝰ q; mille. nullum. cõtubꝫ
cor mille eis. ⁊ uestimẽta bina legatis
singla cõtubꝫ munidis q; q; ẽrecustochia
missi reuerẽt. regias aũ ẽtes libas
loca lauta legatis decreta. ⁊ dũ ẽstate
qua h̃ decreta rome. ⁊ in affrica gesta sũt.
p̃. quintilius uarrus. p̃t. ⁊ m. coꝛnelius
p̃consul magnũ librum gallor. cui ma
gone peno signis collatis pugnauit. p̃
tor legiões ĩ p̃ima acie fuerunt. cornc
lius suas inuicẽ sequit. ipse ad p̃ma
signa. ⁊ q; ad nec̃ p̃ter uoluñ ocurrẽtes p̃tor ac
p̃ono. multos ad unũ interfecit. hostes fug.
fiima in castra tulerunt. p̃ q; nich̃ mouẽdũ
tũ quintili. coꝛnelio ĩcertoꝛ utrũ res fit
pugna. ⁊ indurat̃ p̃ẽ. ſſe. resistendi ho
stiũ timoꝛ ac ne ita ẽ. in audaciã pcli
lum est. equestrẽ. p̃cellã extitem̃ oportet.
ſi uolumꝰ turbare ac ſtatu moueri. ⁊ q;
ueltu ad p̃ma fig̃. pluũ sb̃stine. ego tou
cam impugnã equites. ſ. ego hic ip̃ma
acẽ rem gestam tuq; tuoꝛ legionũ eqtes
in hostẽ emitte. ubi uelit. p̃. minus pẽ
deõs accipiente. q; quintilius p̃tor cum
filio ẽ marcho p̃nom̃ erat. in pigro nunc
ne ad equites pgit. ut sos q; ascenderet
me equos repente hostes emittut. tum ĩ
tum eq̃strẽ auxit clamoꝛ. ab legionibꝫ
additus. nec stetit ſi; hostiũ acies. mma
go ad p̃imũ equitũ motũ. patos ele
phantes extulo ip̃lium moꝛi uisi. atq;
strictoñ. otoꝛes q; aspectũ ſtim equi uanni
equestrẽ auxiliũ fecerũt. ⁊ ut iiiꝭ̃ rẽ p̃mut
tẽ uti cuspide uti comminus gladio pos
ſi roboꝛis maioꝛis roãnus eques erat.
ita inter ablatum panẽtibꝫ. ꝓl. eqs me
lius ex intuallo nutãte iaculabãt. ſimil. ⁊
pedituũ legio xiſ. magꝭ̃ ex parte p uitoꝛe ma
gõ q; uiribꝫ teriebat. locũ nec uoluntus te
nuisset. nisi ex subsidiis ẽtia decima legio
in p̃imã acẽ inducta. pluũ duboũ expe
tabi. magoq; ex sb̃sidiis gallos integre
legioñ oppoſuiſſi. quibꝫ haud magno
ĩtarmine fusis. balearũ legionis ĩtecẽ
globãt. ſeſe atq; elephantos tãm pedituũ
acẽ turbãtis miscuerunt. ⁊ inquos cuꝫ
pilla confẽctos cõegissent. nullo fere mo
do frustra emisso omis retro iacẽ suoꝛũ
aũtẽ. quatuoꝛ. ⁊ quati multis cõtuer.
Tum p̃ima. ⁊ mota hostiũ acies. ſim̃
oĩbꝫ pedituꝫ. ut ad uisos ordines elephãtoꝝ
ad augendũ pauoꝛ. et tumultũ effusi
ſſi. ꝛon nec stetit. ſi signa imago. sensi; pedes
referentes ordines. ⁊ tenõẽ; pugnẽ f
rabant. p̃ q; femoꝛe tranſixo cadentẽ
aufertiq; ex p̃ho. ipe ex sanguẽ uitere
ex tẽplo in fugã oms conuſi. ad v. milia
hostiũ eo die. ⁊ sig̃ militaria duo. ⁊ xx.
capta. nec ois in tuenta uictoria fuit.
xx. ⁊ ccc. decẽ cati p̃x̃. milto p̃ maxiã
ex legiõẽ. xij. amissi militũ. mlitũ duo. ad.
milia cõs. ⁊ quinq; ⁊ cẽ. meti. tie decẽ
quaꝝ legioñe q; postremo p̃ho affuerãt. c.
cõẽ. belluis tẽ. militũ interfectoꝝ pu
gna ceciderũt. ⁊ duo. ⁊ xx. fere equites
illustres obtriti ab elephantis cũ cẽturi

Duo legati ad massinissã ⁊ responsio ad senatũ

pugnat p̃ſtere romani cũ gall' ĩſulnibꝫ ⁊ duce q; grobe hostiũ

p̃ munio suo

scipio

omib; aliquot pierūt ⁊ longius ētā fluuiū munitē sidouicib; cōcessa uictoria
cēt. Magō, prime silentio noctis, pfect
q̄tum pati ille puluinus poterat itinēi
bꝰ extentis ad mare inligures īgaui nos
pueīt. ſbi cum legati a carthagine pauā
añ diebꝰ insignium gallicum appulsis
nauib; adierūt ⁊ iubentes p̄mo q; ipe
ī affricā trahicēt. ad ⁊ frēꝫ eius hānibalē
mā ad eum quacp; ille legatos eadem multe
tes frūtū. nō meo ē carthaginē fiūtes
ut gallias atq; ytaliā armis obtinerent.
Magō nō impio mō senat' piculoq; pue
motus fi metuēs ⁊ ne uictor hostis mo
nenti instaret, ligures q; ipi relinquꝰ y
talias a penis ēuentes ad eos quor mor
inpositē futuri ēent deficerent simul spē
euocē innauigatiōē q; inuia iactatēꝫ
uulnūs fore ⁊ carnatiōm oīa o mochoraī
potis copijs in naues, pfectus ire dū
supata sarchina ex uulnē moriē. flaue
quoꝫ aliquot penor dicēte in altō ada
se ī. q; circa sarchinā erant, capiuntur.
h̄ tēa mariq; inpte y talie q; iacet ad al
pes gesta. — Consul. c. Fuluius nulla
memorabili re inpuincia etruria ⁊ gal
lia iam eo quoꝫ, pcessat gesta patre ei.
Fuluio ⁊ c. luctato ex fuiture p̄ sextum ō
cimum annū receptis qui ad uicū nūne
nū ab etholis capti fuant, hic p̄e hic ca
tulo lati circumdante p̄uagō magis
q; pub' decore insignis rōam rediit.
latium ad populū. nec ē. Fuluio frenoi cet
ex patre qui sella curuli sedisse nullo ei
ad ignoratz tēa. pl. atq; ed il' pl' fuisset
ō qua sēm legibꝰ erat ac rogatione p
lata inpuincia redijt ad. c. seruilium.
cōs qui inbecillis erant ⁊ sentia auſu
gium bgt. Defore hoc tulum sipheū argē
tanū. dāpetia multiq; alij ignobiles iph
senescere puincū bellum ēuentes defe
cere. ſdem consul cum hanibale iagro
crotoniensi acie cōflixit obscura eius
pugne fama ē. ualeriūs anciās. v. milia
hominū hostiū cēsa aut. q̄tanta res est.
ut aut inpune ficta sit, aut negligēt
p̄missa. ſ. Hich ēte ulle rei in ytalia abha
nibale gestū mā ad eum quicq; legati
ab carthagine uccuntes ī affricā hijs
forte diebꝰ quibꝰ ad magonē uenerūt frendens gemēsq;
rens q; ac iur lacrimis tēpans ōr legatoꝝ iba
audisse. p̄q; ecqua sunt mandata, nā nō
p plere inquiſ palam reuocant q; netā
to supplemtū ⁊ pecuniā mictā, sā prae
trahebāt. nec ergo hānibalē nō. p. r. tot
ens cēsius fugatus q; sed senatus carth
ginēsis ob tractatiōē atq; inuidia, mi hac
de formidate rechtus mei. tā. p. scipio ex
ultabit atq; effrenet se se q; hāno qui domi
nā q̄n alienare nō potuit, ruina carthagi
nis oppēsit. ita ꝫ ipm p̄sagiens aīo p̄parā
uerat ārē naues. ⁊ traq; inuisa multum
turba p̄sidij fiē mo pida bruciā agri que
pauca magis q; metu fuerat tunc habitā. dimi
sa q; robora in exercitu erat ī affricā trāsuect
multis ytalie gentis q; ī affricā secuturos
abnuētes o cessāt iumonus lacunc telu
brum iuiolatū ad eam diē in templo ipō fede
infectis. tarō q; q; aliū p̄ā exiij cā religiō
tes mestū abisse fert q; hānibalez hostium
tēa exercitatē resperisse sepe ytaliē utro
rā ⁊ deos hominēs q; accusantē sequoꝫ ⁊
suū ipi caput exercitatū q; nō etiētum ab ci
nenensi uictoria multē. ⁊ dicerisse, sapiētez
me ad carthaginē ausum qui cōsul hostez
penū in ytalia nō uidisset, secentū imlibꝰ
armatoꝝ ad trā siēnū aut cānas cēsis ar
ea consulū cum atq; exiuisse. h accusans q
rens q; exoriūtā possione ytalie ē detractus.
romā p̄ostez dies ⁊ magonē ⁊ hānibalem
p fectos allatū ē. cui duplicis gtulonis
minuit licētiā ⁊ q; parū duces ī tetiē
dis hijs ēad. ad mandatū absenatu ēe aut
ā ut utrū hūisse uidebant ⁊ q; solhati
erant oī belli mole in unū exercitū duce ēp in
clinata quo euasura ēet res. Deo sdē dies
legati sagūtini uenerūt cō phensos cum
pecunia ad. cc. carthaginēses qui ad du
cenda auxilia ī hispaniā trāsissent. duc
tū ⁊ quinquaginta auri, octingētos pō
do argenti inuestibulo curie posuerūt.
hijs acceptis ⁊ ī curiē ēē oditis auro
argentoq; redditō, gr̄ē legatis acte
atq; sr̄ munia data ac naues ī hyspaniā
reuisere. mentio deū ab semonibus
facta ē, secundū hoīes bona q; mala sentire.
transitu hānibal ī ytaliā q; trū fronis pa
uoris q; ēe memūisse, quas deū clades

legatio carthaginēsis ad ayagonē

legatio carthaginēsis ad Annibalē

de gestis Scipionis consul'

l. primo

al' sānentū

l. et nolas cōsenuisse.

l. accepissent

legatio Carthaginēsis de hyspania

Carthaginēses ⁊ annū quod attu
lerat p̄ restitutiōe
bello ī hyspania

quib?

de supplicatiōe et gratu
latione hijs p discessu
Annibal' de ytalia

quos luctꝰ inc̃ouisse/usa cast̃ hostium
etruriꝰ urbis q̃ uota singlor unius
sor̃q; fuisse/q̃ties in̾ concilijs tot̃ces ma
nus ad celum porrigentiũ audiras/nũ
q̃ ille dies futurus cẽt quo nacuam lo
tib; ytalia; bona pace floretes usuꝝ
cẽnt/ cessisse io deos tantes xbꝰ. demuꝝ
anno necesse fuit quo eis sacrificas a
gentes censeant/adeo ne ad ueneres
dei gr̃am hois benigne accipere. nec
duũt p̃terire satis memorie sint. cõ
clamatũ de inde ero i pte curie ẽ ut re
ferrent. p. lelius. p̃ q̃. de eum q; ut
dies ẽta oĩa pulmonaria supplicare
uctimeq; maiores immolarent. cc. xx.
Jam omissio lelio legatus q; masini
se cũ carthaginẽsiũ legatos de pace ad
senatũ uenientes puteol̃ uisos/in ita
uenturos allatus cẽt/ reuocati. ẽ. lelii
placuit ut coram eo de pace agerẽtur.
Q. fului gillo legatus sapiõi carta
ginẽses romã adduxit/quib; uetitus
ingredi urbem/ lo spitiũ nulla publica
senatus ad eos bellone datus ẽ. Qõ one
eandem fere q̃ apud q̃ scipionem hñerũt
culpã de̾ belli a publico consilio in
hãbalẽ utentes/ẽ in uisu senatus ñ
alpes mõtes ibe quos transgressũ. nec
romanis solum sed ãn̄ ẽ saguntinis
priuato consilio bellum intulisse/sen
tiũ ac ppl̃o carthaginẽsi. siquis uere
extimet/ fecius ad eã diem iuiolatũ
cẽ cum romanis. Jtaq; nich aliud sibi
mandatum ẽ nisi peterent q̃ ut ea
pace q̃ postremo cũ cõs luctatõ foꝛ cẽt
manẽ liceret/cum more tradito apud
eos potãt̃ interrogandi siquis uellet
legatos p̃ eos fecisse. sermones q; qui
fecerit ibi nt fuerãt alia ab his interrogaret/
7 se nõ meminisse petatẽ. 7 ei omnes fere me
minerunt. Juuenes erant dicerent legati/cõ da
matũ ero i pte curie ẽ/ punica fraude
electos qui nõ meminisset/ Emotus
de inde curia legatus huic integrati cepte
sedum ut cõsuleret eos de pace agerẽtur cen
sebat/ cum certe manẽ q; q; cai cẽt 9
sultatõ uicte nõ posse/ nõ uideri sibi
silencio sulum alterũ, ambobus eam

rem agi satis ergo ignominie. p. r. cẽ. Q. me
tellus qui triẽnio ante 9 sul dã cons fuꝛ
erat. cum. p. scipio cẽsẽdo exercitus ag̃o
ppl̃ano in eã necessitatẽ compulisset
hostes ut supplices pacem peterent. 7
nemo omniũ ciuis extimare posset/ q; mite
ea pax peteret q̃ eũ qui ante portas car
thaginis bellũ gereret/ nullius alterius
consilio q̃ scipionis accipiendã abnuen
damq; pacẽ ee. Alius lenũ qui bis
cõs fuerat speculatõẽs nõ legatos uenis
se arguebat/ iubendos q; ex talia secre
dere. 7 custodes cum bis usq; ad nauẽ
mittendos scipioni q; scribendũ ne bel
lum remitteret/ lelius fuluiq; adiceret
7 scipionem in eo posito huiusce spẽ pacis
si hãnibal. 7 mago ex ytalia reuocaren
tur omnia simulatis carthaginẽses
duces eos exercitus q; exspectãtes dei q̃
uis recentiũ fer̃. 7 deos oĩa obliuios
belli gesturos/ eo magis in leuis animos
discessum. legati pace infecta ac ppe
fidi remisso. dimissi. per eos dies. c. f
uulius cõs haud dubiq; quin pacis ytã
lie penes se gla, uelut pulsũ abse hã
nibale p̃sequẽs in italiã inde affricã
transiturus traiecit. Quod ubi rome
nuntiatũ ẽ primo cẽsuerũt p̃es ut
p̃r. scribẽt 9 fulii senatũ eq̃um cẽsere
ne italia retineri eum. Deinde cũ p̃cor exspectu
eũ trãs suas diceret/ dẽatos ad id ipsũ cat
. p. sulpitius, p̃mus maiorũ impij cõsule
in ytaliã reuocauit/ reliquum ãni cũ
. m. fulio magistratos equitũ circum
eunctis ytalie urbibus q; bello alienate
fuerant/ nosce dis q; singlarũ cuius cõ
fugisset/ p̃mo nciarũ; dein pus. 7 ex sardi
nia ablenticulo. p̃x. ce nauium honerarie
naues cum omeatu. xx. no straturum
p̃sidio. 7 abacte. 7 ab tempestatibus mari tu
to in affricã transmissũ. Cui octauio. cc.
lonerarijs. xxx. longis nauibus ex sici
lia ticienti nõ eadem fortuna fuit/ cõ
spectum ferme affrice p̃spero cursu nactũ
primo restituit uentus diei/ in ũsũ
in affricam turbauit ac passim naues
dissecit/ ipse cum paucis extractis paludes fluctu
ingenti remigiũ labore cuius a polim
p̃ multos tenuit. Marie pars maxima

ad egimuru(m) insula ea finū ab alto da
uoir in quo sita ⁊thago ē. xxx. ferme
milia ab urbe/ abhe ad finis urbem ipi
accalioas aquas delate fuit. oia in con
spectu carthaginis erant. ita q(ue) erto
ta urbe in forū conciri ē. magist' sena
tus uocare pl'is in curiā uestibulo fre
mēte tanta exculcis manib; q(ue) armitēt
poa ē quicq petite. alij inducias/ nec di
ē dies erierat fidē opponerent/ primo
pene senatus pl'isq(ue) cū filio/ cōsetiū
ē ut classe. l. nauiū hasdrubal egimu
tranceret ifm. Inde plutoa portus q(ue) di
per sas rōnas naues colligēt. nūdi
rent erant ab roma legati. nec sciebat
que senatus i. de bello aut pace sūa ēt
nec dum inducie dies erierat. Eo
indignūcēs iniuriaq(ue) ratus scipio ab
hys qui petissent pacem ⁊ inducias ⁊
fidē inducie(m) violatā ē. legatos
carthaginē. l. libuī. cā. f. iuliū. l. fabi
um exēplo mulct. Q. cum multatui
mos turbu ppe uiolati ēent/ ne reipi
tum tutiores ēcerent futurum/ pe
tierunt a magistratib; quor auxilio
uis p(ro)hita erat/ ut naues mitterent
que se pl'sequerent. date triremes duc
cum ad bagradā fluiū puenissent in
castra romana conspiciebāt carthagi
rechirete. classis pūica ad vticam sta
tiēs debat. erat tres quadriremes
seu clam missō a carthagine nun
tio uti fieret/ seu hasdrubale q(ue) classi p
erat sine publica fraude ausō facā/
quinq(ue) remē rōam stantes p(ro)muīō
ium e alto repente agressē sunt. f
ni rostro ferut celebritatē sr'i laben
tes poterāt. ni trifilure exhumaiōib
inalticēs naue ⁊ defendebat egregie
quo ad tela suppeditarūt. Quib;
deficientib; iam nulla alia res eam ē
p p(ro)pugtas fore militaturos/ a cristis i
tus effusa tueri potuisset. concitati
eni remis q(uo)d maxie iu poterant in
fā cum minuissent/ naues trī iacu
ta facta incolumes ipi euaserūt. sa
aho sup aho scelere cū haud dubie
inducie rupte ēent/ Lelius fuluiusq(ue)
q(ue) ab roma cum legatis carthagine

fib; uenerūt. quib; scipio finiō mo
darum facēs mō a carthagine fib;
sūus ⁊ gentiū inlegatis fluiola
tum ēet tū se nuch nec institutis p.
d. nec suis moribus indigni ihys
fcūq(ue) ēe cum dixissēt/ omnis fis legati
bellum parabat. hannibal iā trā
appinquante uisus en augurio sinu
ascendit in malum unus tenerent
regiōes/ cum dixissē sepulcrū durum
p(ro) aspectare/ abominatus pēt uehi uisso
gubnatōe/ ad lepti appulit classē atq(ue) ibi
inco pias exposuit. Eo eo anno i af
frica gesta/ insequēcia exercebūt in
eum quo. m. fuluius quitū magis
egtū erat. ⁊ ti. claudius nero/ cōs. fti
sunt. cēterū exitu sr'iois animad
legati sociaq(ue) urbū ex gria q(uo)d fissent
uastatos agros ab regijs p(ro)dictis p
fectos/ q(uo)d minus ceditū/ legato ante
repetendas nō ad mussiū a ph(ilip)po
p(hi)lum regē sum' nūciassēt. ē. r. cum
so patrōe ēiectō in africā duci utēt
carthaginē fib; p(ro)sidio. ⁊ pecunie a
liq(ua)ntū una missū legatos ad regē
qui b; ad fedus fcā uideri p(ro)b; num
darent. mittentes centū uir senatus.
Missi terentius varro. c. mallius/ m.
aurelius. his trib; quinq(ue) remes date.
ānus insignis incendio ingenti q(uo)d
diuus publicus ad solum exustus/
ac(que) magnitudine fi. ānē ciuitate
fuit/ p(ro)q(ue) pace ois p(ro)uia erat apta
et iā q(uo)d magnā uim frumti ex hyspa
nia mussam. m. nalius flo. ⁊ m. fa
bius buteo/ cui cumulus/ q(uo)d eius eris
uicatū pplo delapserūt. Eodē anno
quinte fabius maxi(mus) mortē ceecte
etatis siquidē cum ē augure. ⁊ tri.
annos fuisse p(ro)q(ue) quida auctōes sūt/
uir ēte fuit dign tanto cognomi
ne ul' sino ouī sibeo irruperet fraus
pīnos honores auctos equauit. nec
toxijs ⁊ maioribus plus annis ī sigo
tullius. fi. oia equare un' potuis hān
bal pot. cautō mich' p(ro)tōr buc hīrius
fuit ⁊ hic dubitues utrum ī ge(n)io
cūctatiōi fuit an p(ro)uida bello. ppare
q(uo)d tū q(uo)d erat aptum erat hic nich cūi

de reditu Annibal' ⁊ Affrica ;
qui specularet quia
legione(m) militū
de legatione romanoy ad ph(ilip)p(u)m p(ro)sidij ⁊ affrica missio ⁊ diuisio senatoy ;
de ⁊adio orta ⁊ morte fabij
de reditu ⁊ Affrica ⁊ de fine p(ro)sidij ⁊ ad legationē carthaginen ;

|: pacis
|: de reditu Annibal' ⁊ Affrica ;
|: qui specularet quia
|: ibi
|: annū
|: al' q(ui)sti essent
|: legione(m) militū
|: de legatione romanoy ad ph(ilip)p(u)m p(ro)sidij ⁊ affrica missio ⁊ diuisio senatoy ;
|: de ⁊adio orta ⁊ morte fabij
|: ueeslus
|: fulco
|: duos
|: de reditu Annibal' ⁊ Affrica ⁊ de fine p(ro)sidij ⁊ ad legationē carthaginen ;
|: de ste fugatā ⁊ captā primo egimurco deū ab aquis onezane carthaginē puppi b' tricte sunt.

ēq̄ unum hoiem nob cunctando rem
pu. restituisse fic eum. aut. augur illoc
eius mangonat quintus. marcius fa
bius filius ei. meuisse lecum pontifex
nā duo sacdocia hūt. s. e. n. sulpicius
galba. ludi p̄ dies unū plebei t̄ totū in
staurati ab edilib; m — sextio sabino & cn.
cum tremelio. flaccum ambo pn. fc̄i &
cum hijs. C. huii salmatoz. & m̄. ualius
occta. cōitia eius anni utrū · cn. fui
lius tū hūt. angi eum lectura tenūt
gōnes ex se de compatonubi principū
hūtē dictatoz alco tcūs. p. sulpicius
ēum ut duīs auctōēs faciunt. prin
cipo insequēs annu. n. fulius. n̄.
claudius senatu moepicolui uocato
de puincijs retulerūt. ytaliā atq; af
fricam in sortē omici affricā ambo ca
pientes uolebant. Ceterū. q. me
tello maxime adnitēte ne data ne
negata cui affrica. Cons iussi cum tri.
pl. agere ut sibi hijs uideret ipl̄m rogā
rent quē uellent in affricā bell̄ gerere
oms trib;. p. sapiōēz iusserunt. nichilo
min quos p uincia affrica ita ei senat
ōcreuerat in sortē ceciderūt. ti. claudio
affrica euenit. ut quinq; ginta nauiū
classej cēs. v. remes in affricā traiceret
paūq; ip̄o cum scipiōe ipā cēt. q. ful
lius etruriam sortitus. meatē pūcia
-tē. fulio. prorogatū imp̄iū ne manē
ad ūbē senatu placuit. p̄tores cū.
sextius gallia. & sortitus aduas le
giōēs. pincia q; tract̄ p. quintilio nā
ro. c. huii brutios cū duab; legionibus
quib;. p. sempn̄i. pōs priores ānī pre
fuerat. cn. tremelius ficulā ut a. p.
nilio mappulo pr. pons annū pincia
-q; duas legiōēs accepet. iulius. p. pr. n.
naubz lōgis militib; exora ficulē tuta
rent. m. pompo. xx. naubz reliquas ex
militēs roma deportaret. c. aurelio
cotte urbana euenit. ceteris ubiq; p
obtinebat. pincias exactus q; prorogata
imp̄ia. secta nō amplius eo anno legi
onib; defensum imp̄um & ut ad pla
catis dijs omia inciperet. agerentq;
lustros quos. m. claudio m̄a cello quin
tio. cōs. t. l. manlius dictator quasq;

hostias maiores uouerat si pquid q̄ mun
illuo. p. r. ecdez statu suisset ut eos hoc
cōs. prius quā ad bellū p̄ficiscerent face
rent qui in eo p quatridduū fēriis hostie q̄
eēq; quib; uote erant dijs ecse. Int̄ hec si
simil spes simil cura in dies excrescebat. nec
satis ēium constare apud animum pote
rat utrum gaudio dignū eēt hamilcē
p. xvj. annū ex ytalia decedentē uacuā
posse eēz eius reliquisse p̄plo rōano an
mag̃ metuendū q̄ incolumi exercitum
in affricā tiecisse. locū ni mirū nō pcu
lum mutatū cui tante finitimatōis na
tez qui nup decessisse. Q. fabiū haud
frustr̄ carne solutū gr̄ucēz i sua tra futuz
hostē hāmilcarē q̄z. maliena fuisse. nec
cum sapiōi aut scipharce incondite
barbāe regi cui stator eius miles ad
ducē exercitus solitus aut cū socio eius
hasdrubale fugacissimo duce futuz
haud tumultuarijs exercitib; his exagi
tum eēnt turba subito electis. & cum
hāmilcare ppenato in p̄torio p̄is fōtis
simi ducis alito atq; educato int̄ arma
puero quonā militē, nisi duz iuuene
imp̄ator qui senex iuuenē duce hyspa
nias gallias italiam ab alpib; ad fre
tū mōtis ingentis equalez stupefecisse
suis duratū omnē patientia q̄ fames sitis lo
mines passos p fusum militez crucē nō
no. ermuias nō militū mō sed imperator p̄tātes
potestates. milites occulturos scipioni in
acie qui p̄tōēs qui ip̄atōēs qui consules ro
manos sua manu cecidisse. multis q̄
insignes coronis puratos. captas ciuit.
captas urbes rōanas. nō ēe locle tot fas
ces magistratib;. pp. romani quot captos
exercitus imperator p̄ferre posset. hamil
bal hos formidines agitando ais ipi curas
metus augebant. & q̄ cū assuescent pal
quot annos bellum ante oculos alius
atq; alius imperator ytalie p̄tib; lenta spe inullū
p̄ finē belli gerendi finē gerere. ex exercitū
eorum q̄os scipio & hāmilcar ne uno ad sup
p̄mū etiam cōparatu duceb; & quecūq; erat
in sapiēē fiducia. & uictōie spes quo mag.
imperij causa immineret animis. eo curas &
cogitationes haud dispari animi habitus animos
carthaginensib; erat quos nō petisse

hostias maiores uouerat si pquid q̄ mun illuo. p. r. ecdez statu suisset ut eos hoc cōs. prius quā ad bellū p̄ficiscerent face rent qui in eo p quatridduū fēriis hostie q̄ eēq; quib; uote erant dijs ecse. Int̄ hec si simil spes simil cura in dies excrescebat. nec satis ēium constare apud animum pote rat utrum gaudio dignū eēt hamilcē p. xvj. annū ex ytalia decedentē uacuā posse eēz eius reliquisse p̄plo rōano an mag̃ metuendū q̄ incolumi exercitum in affricā tiecisse. locū ni mirū nō pcu lum mutatū cui tante finitimatōis na tez qui nup decessisse. Q. fabiū haud frustr̄ carne solutū gr̄ucēz i sua tra futuz hostē hāmilcarē q̄z. maliena fuisse. nec cum sapiōi aut scipharce incondite barbāe regi cui stator eius miles ad ducē exercitus solitus aut cū socio eius hasdrubale fugacissimo duce futuz haud tumultuarijs exercitib; his exagi tum eēnt turba subito electis. & cum hāmilcare ppenato in p̄torio p̄is fōtis simi ducis alito atq; educato int̄ arma puero quonā militē, nisi duz iuuene imp̄ator qui senex iuuenē duce hyspa nias gallias italiam ab alpib; ad fre tū mōtis ingentis equalez stupefecisse suis duratū omnē patientia q̄ fames sitis lo mines passos p fusum militez crucē nō no. ermuias nō militū mō sed imperator p̄tātes potestates. milites occulturos scipioni in acie qui p̄tōēs qui ip̄atōēs qui consules ro manos sua manu cecidisse. multis q̄ insignes coronis puratos. captas ciuit. captas urbes rōanas. nō ēe locle tot fas ces magistratib;. pp. romani quot captos exercitus imperator p̄ferre posset. hamil bal hos formidines agitando ais ipi curas metus augebant. & q̄ cū assuescent pal quot annos bellum ante oculos alius atq; alius imperator ytalie p̄tib; lenta spe inullū p̄ finē belli gerendi finē gerere. ex exercitū eorum q̄os scipio & hāmilcar ne uno ad sup p̄mū etiam cōparatu duceb; & quecūq; erat in sapiēē fiducia. & uictōie spes quo mag. imperij causa immineret animis. eo curas & cogitationes haud dispar animi habitus animos carthaginensib; erat quos nō petisse

pacem intuētes hãc rex gestaꝝ eius
mãsuetudinē perstrebat. m̃ cum res
prosperē bis felicē uictos scipiacem
captū. pulsos se hyspania pulsos ytta
lia. atq; ea omnia uni uirtute. ⁊ filio
scipionis fortūa uelut fatalem ducē secu
tū fuisse natū horrebat. Jam hasdrubalē
uenerat hannibal. m̃ ad reficiendum ex
ercitū ꝯ̃ maritimā. paucis diebꝫ suptis erti
tus pannis nūtijs. ⁊ certa carthaginem
obtinuisse. ⁊ cū. v. diex ire ab carthagine
ginē abesse. m̃ p̃missi speculatores cum
exceptis ab hostibꝫ rōis deducti ad scipi
onē. ⁊ent. se totos eos tribunis militū
iussos q; omisso metu uisere oīa pq̃
castra q̃ uellent circūducti uisserit. pauc
tatos q; satis p̃ omnia oīa explorasse
datis qui p̃sequerent. retro ad hanniba
lem dimisit. Hãnibal nichil quicq; eorꝫ que
nūciabãt. nīa. ⁊ misisse sibi ꝯ̃ sex milia
pectitum. uij. equitū uenisse eo ipo forte
die asserebãt. letꝰ ait. maxime tū
hostis fiducia que nocte. plo. profecto cep
ta. paucis ē. Itaq; q̃ q̃m. ⁊ pe cū belli erat
⁊ ad uentu suo turbauerat. ⁊ pactas in
duciās. ⁊ spē foederum. tū si integer q̃ iuc
tus peteret pacē. equora impetrari posse
ratus. nūciū ad scipionē misit. ut collo
quendi secum potestē faceret. Id utrū
sua sponte fecerit. an ꝯ̃silio
hēo. valerius antias primo p̃lio uictus
cum ab scipione q̃xij. milia armatoꝝ
in acie sunt cesa. x̄ⁿ. ⁊ xx. cc. capti. legatū
cum aliis. x. legatis tradit in castra ad
scipionē. nec uenisse. ceterū scipio cū collo
quiū ex̄posito. duces castr̃ p̃tulerunt
ut cominꝰ eminꝰ quo possent. scipio ha
uo p̃cul nata grauiꝰ urbē. tum ad cetā
loco opportuno tuq; agro. ⁊ intēhionec
tus erat. ⁊ secut. hãnibal tumultus. q̃tu
or milibꝰ in tutiꝰ. ⁊ modicꝰ q; aliquan
tus q; longinq; aquatio. is erat cepit.
ibi in medio loci⁹ consp̃ectus undiq;
ne q̃d insidiarꝰ ceret delectus. sex. milia pa. in
spatiū armatis. cū singulis interpūb cō
gressi sunt. nō hic. nō ille. ut uis maxima
duces. q; is. an se. neq; ne oīū gentium
ciuiꝫ regū imperatoꝝ ue pares. paulisp̃ alte

alterius ⁊ spectu. ⁊ mutatice mutuꝰ pauꝛ
ꝯ̃fusi. ⁊ cie. Tū hãnibal prior. Si ita fato
datum erat. ut q̃ primū bellū inuti̇ pp̃lo
romano quinq; toties. ⁊ pe in manibus
uictoriā habuit. is ultro ad pacem pete
ret. nec uti. lectoꝝ te mihi sorte potiꝰ
simū datū. a quo peteret. tibi quoq; inte
multa egregia nō iniuria ducibꝫ uictoriaq;
diis debeꝝssent. ⁊ ce. fuisse retq; huic bello. nil
plus q̃ uīs claribꝫ insignibꝫ fine ꝑpetuꝰ
se. hoc quoq; huiꝰmodi casus recidit an for
tuna ut eam pe tuo cepim. arma ce. ⁊ de
p̃ romano imperatore signa. ⁊ tuleri. ad
filiū eius. ⁊ erimus ad pacē. ⁊ peteda uela.
optimū quidē fuit eam p̃ibꝫ nīis inte
dataꝫ. ab hoc. ⁊ ce ut. ⁊ uos ytalie. ⁊ no
affrice ipio. ⁊ tepti. ⁊ ce. mus. nī ei ne no
bis quidem sicilia. ac sardinia satis di
gna p̃cia sunt. ⁊ tot classibꝫ. tot ⁊ exercitibꝫ
tot tam egregijs amissis ducibꝫ. ⁊ p̃ti
ta magꝝ repetere. ⁊ posse uti. q̃ corrigi
ta aliena appetimꝰ. ut de nīis ꝯmutare.
nec ytalie solum nob̃ mihi affrica. ⁊ ce. ⁊
sal. uos iportis uīris. ⁊ pe ac meis. meis signa
armaq; hostiū uictoribus. ⁊ nos a carthagi
ne fremitū castroꝝ. ⁊ oīū noxium exuvi
ium. Quid igit nos maxie. ⁊ uob̃ minam.
uos aut ea oīa optareus. ut me hic ce. una
fortuna de pace agit. agim̃ eni quoꝝ maxe
interest pacem ce. quicq; cuiq; egimus ratiꝰ
ciuitates nīe hiture sunt. ac tū nob̃ op
eno obtenta. quibus consiliis. ⁊ ad
me actum erat etas senem in priam reu
tente. un puer p̃fectus sum iam se iam
sodalis res ita fraudauerit. ut rone. ⁊ seq
⁊ fortuna malim. tuam. ⁊ ad olescentiaꝫ
⁊ pceruā fehcitate. ⁊ ferociora utriq; ⁊ qui
etis opus. ⁊ cōsilijs. metuo. nō temere. ⁊ certa
casuum repugnet. ⁊ fortuna nusq; ⁊ ce
pit. ⁊ ego fui ad transsime nuper ad cānas
ad tui hoc. uxdi. militarē etate. scipio accepto
oīa audacissime uicit. ⁊ ce. ⁊ nusq; fefellit. ⁊
sup. fortunaꝫ patris. ⁊ p̃ui ubi p̃secuti
mortes. ⁊ ad calamitates. ⁊ ce. omnis. decus. ⁊
signe uirtutis pietatis q; eximie. ⁊ cepisti
amissa hyspania. ⁊ recuperasti. uij. inde pu
nicis exercitibꝫ pulsis. ⁊ hostil creatus cum ce
teris ad tuendā. ⁊ ualidā partē. ⁊ ce. ⁊ tū gre
sus ut affrica. ⁊ duobꝫ hic exercitibꝫ. ⁊ ce. ⁊ hostiū

militē

omia

an p̃ cōsilio

amiss̃/amlo

nichilo

ordo hannibal ad de
p̃one p̃ pace ꝑpe
randa

mis laudū fuit hoc hãnibalē
cui tot de romanis

qui

bellū nobis

abhomin ⁊ ce

fortuna

eatem loca captis simul incensis q̄ cas
tris, scipiade potentissimo rege capto
tot urbibz regnis eius tot nīb⁹ imp⁹ re
ptis me sextū decimum annū here
tem in possone / talge detinerit. p̄ uicto
riam inquā malle quā pacem amus.
nouissimus magis magnus q̄ utiles.
m̄ cui aliqñ fortuna affulsit. q̄ sim sedis
rebz bona quoq; mihi darent dij nō
ea solum q̄ euenissent sed ea quę ue
nire possent reputarem. ut oīum
obliuiscaīs aliorz satis ego recumbi
iomīs casus sum qui mō castris inf
amiem atq; urbē uirz potius figura in
ferentē ad me mandana. hic enas duo
bz fortissimus uirtus fribz clarissimis i
patoribz ortatū ante menia p̄ pe obsessę
ęe patrie quibz tertiū uram urbem ea p me
ipe deposuerez. maxime cuiq; fortune mū
me ędecorum ę. oībz tuis rebz nris ou
bijs iam acta ac speciosa dant ę par no
bis nob petentibz magnę necessa q̄ hōsta.
bus melioz tutioz q̄ certa res q̄m spa
ta victoria. h̄ in tua illa in troz manu ę.
ne tot annoz felicitatez ilorie unius
diei fortune / materq; belli cōes / p̄ pe aio. utriq;
trūq; corpora humana erunt / nullq̄
minus q̄ in bella eventus timent. nō tamen
tīn ad id q̄ data pace h̄ iam h̄re potes si
p̄pio uincens gle adiecis q̄ tum fidei ad
ish euentat simil pta ac spata decora
uni horę fortuna eripere pot oīa in pace
uigenda tue potestatis sunt / p. corneli.
te ea hūana fortuna erit q̄ oij dederunt. it
cetia felicitatis uirtutis ex. m. attilii
quam in hac eadem ętate fuisse fertur qui
uictor pacem petentibz abnuit. nō sta
tuendo tīn felicitati mox nec cohibendo
efferentē se fortunā q̄ to altius elatū
erat eo fedius corruit. ę quidē ei quod
nō qui petit. q̄ uicēs duce pacis. et si
fortitan nō indignissimus qui nob
met ipis militā inrogam / qui nō recu
sem quīn oīa p̄pe que belli iuris est sub
sint / sicilia sardinia hispania quicq;
insularuz toto inf affrica italiaq; q̄
q tinet mari / carthaginēses inclusi af
frice littoribz / uos q̄n ita dijs placuerit

ertia ⁊ tia maiq; uireā / regentes ipa.
hauo negaūm ip nō nūms sincere pe
ticiam / uip pacem suspectem ee uob pu
mcq; fitez / mlīos p quos petita sit adi
tez tuendę pacis ptūs sapio. inq quoz ut
audio pres nō michil ⁊ ob h q̄ patum
dignitatis inlegatiē erat / negauerit
pacem. hānibal peto quū petierem
mihi utilē ędere ⁊ p̄pter eandem utilita
tē tuebor eam ip q̄ petij ⁊ q̄ adm q̄ame
bellum cepte ę q̄ eius petuteret quam
sed id ipi nō interet dei p̄stituta ad nutū
nec in pacis p me pace peruteat. adū
fius h impz roanus urbem fere setētia
tz nort. Nō me fallebat hānibal hūc ad
uentus tui spe carthaginēses ⁊ p̄sentē
motuq; fidē ⁊ spem pacis turbasse. nī
tu dissimulas q̄ edictionibū
scipionibz pacis oīa subtrahas / p̄tea que
iam p̄dem in mā potate sūt. ceterū sicut
tibi caue ę ciues tuos q̄ to parte lonie
leuet / sic m laborantibz ę ne sic tuc pe
pigerit hodie subiecta edictionibz pacis
p mia p hodie habeat. in oigno quibz erat
pateat edictio. ut profiteor uob fidei.
ni pres nīi potes de sicilia / ni nos de hy
spania facimus bellū / et huc martino
rum soloz piculū / nuc saguntinoz er
adui nob pia ac iusta induerūt ama.
nos lacessere / tu ipe fatebio / dei te sibe
ut qui / illius belli certum finem iustum
mutuum decreuerunt / huius dant / dabūt.
q̄ ad me attinet / humane infirmita
tis memor / uim fortune reputo / oīa
quecūq; agimus subiecta mille casib⁹
scio. ceterum q̄ adm frete / uolenti
me facez si p̄ius q̄ in affrica traiecisse
te tua uoluntate decedē / talē / ipoiw
in naues exercitu ipm uehentē ad pacem
petendā aspuarez / sic nuc cū ipe ma
nu q̄ stum resistentē ac tergiuersanē
in affrica attinerez / nulla sum tibi ne
cessitas obstrictus. p̄ince hoc ad ea
q̄ tuy pare cōuentura uidebat / q̄ si mlīa
nauiuz cū cōmeatu p̄dūciās expug
tare / legatoz q̄ uiolatoz adū / ę p̄fecta
ad consiliū. si nulla / quos gūia uide
bellū parare / q̄m pacē pati nō potu
istis / Jta in fecta pace ex - coll equo ad

al' forest

x

d

x

/ quaz

/ Et

ctio.

pace

/ hec

/ aut expectatā

/ pacez

/ ne quē

/ restosio
ea mois
ad pdcm

/ etiā

/ adyat

/ uetus pars
se ad pugnā
parat

/ iuxta

suos cum se recepissent frustr̃ ūba pacta
tuũcant armis decernenda cẽ bonã qp eam
fortunam qp dei dedissent. in cass ut est
uentũ pugnant ambo arma expediunt
milites alios qp ad subsidiũ certam
nõ iunũ diem sed impetuũ felicitas
adesse uictores. roma an carthago uni
gentibus daret. ante cras finem nocte
statutos. nec enim africã haud ytalia sed
troiã uictoriã pro muris fore periculum pro
mio qbus ad usque pugnae fortuna fuisset
nam qui hostes effugium ullum patebat in
aliena ignota auxilio effuso adeo uin
batur psens exercitus adeo discrim precis
postero die duos opulentissimos populos
duo longe clarissimi duces duo fortis
simi exercitus multa ante pacta decora
haud cumulaturi eo die. aut eius fuit. ac
ceps igit spes metus qp miscebant animos.
ostemplantibus qp mos hostiũ agere cum o
culis magis qp rone pensaret uires,
simul letã simul tristia obtulabant qui
sua sponte nõ futura rebantur. ea duces
ãmonendo atq; hortando sibi faciunt. pen.
xvj. annos inter ytaliam res gestas tot
duces romanos tot exercitus occasione ca
sos. q fusa cuiq; decora ubi adsignes
alicuius pugnae memoriã milites ue
nant referebat. scipio hyspaniae sitae
ntia affrica pha. q concessione hostium
qui nõ petere pacem pmetu neq; in ea
manere metu posset ai pfecta potuisset
ad colloquiũ hannibal insecreto hostis
ac liberum figenti q; uultu flecti omina
tur. Quibus quondam auspicijs pater eor
pugnauerit ap egatas insulas equi
exeuntibus in aciem portenosi bos ad ef
finem belli ac labores in manibus esse poe
carthaginus. recitum domũ impiũ ac
parentes libros iuges penates q; deos.
consul hec corpore multoq; ira ut uix
se iam cohercere dicebat. instruebat ac
ante primos hastatos post eos principe
triarios postremã aciem clausit. nõ con
fectas aut cohortes ante sua quaq; signa
instruebat. sed manipulos ut aliquanto
inter se distantes esset spacium quo elephanti
hostiũ acta nec ordines turbaret. lelium
cum legatã eo anno questoris ex sortem
exercitu opa utebatur cui ytalico eq
tatu ytalico ac minister eorum massi
sam nudas qp ab extrio oppositi.
uias pateres inter manipulos admisit
uelitibus caleus armatura erat compleuit. dato precepto ut ad impetum elephan
torum at pmissos refugerent ordine aut
ac incerta leuaq; discursu applicate
signis nam qua uenerent manipu
tela belua daret. hannibal ad terrorem
primus elephantos. lxxx. nec erant ante
nulla nec in acie ante habuerant in
structos. deinde auxilia liguru gallo
qp balearibus mauris qp admixtis ita
acie. carthaginenses afros qp macedo
nũ legiones. modico deinde interuallo
relicto sublimiora aciem italicorum mi
litum habuit plenique erant ac ne
cessitate plures qp sua uoluntate decer
tem et ytalia secuti instruxit. equitatum
ripae cui dextrum cornu dextri carthaginen
ses sinistrum nouae tenuerunt. nam ad
hortatio erat in exercitu inter tot hostes qbus nõ
ut lingua nec mos nec lex nec arma nec ues
tis habitus nec ea militandi eadem esset an
xiis animis. plenis et multiplicata minores
ex pelagi hostentat. galli pro atq; insito
ingenios odio accendunt. liguribus
capi uberes ytalie deductis exasperant
hys montibus ipse uictoriae ostentant.
maiores nudas qp massiliae potest futuros
ti dominatu terrentur. alios alie spes ac
metus iactant. carthaginenses ibi me
nia pene diis penates sepulcra maiores ibi
cum parentibus. coniuges pauore haud
certorum suorum qp ac impiũ orbe
ire nisi aut in metu aut in spe me
dium ostentant. cum maxime hec
ipsi apud carthaginenses duces suae
gentium inter se pares plerique pinn
ates interim multos alieni generis a
gere tu be continuaq; ab his cernerent
tantus qp clamor ortus ut elephanti
in suo sinistro maxime cornu interent
maiores ac numidas. ad primum facile
massilia pedites terrorem nudarunt
qp ab eq pte aciem equestri auxilio
pene tui bestiae intrepide in hostem
acte inter uelitum ordines cum multos

suis nullũ ibi ingentẽ stragem ederebant.
resilientes ei a manu pilos uelites cum
uam elephantus ne obtererent fecisset. si eas
manu capites arrem utrinq; onerabant ate
signatus cessabat donec uterq; mortẽ
tibi tel exacti er. acie by quoq; in suo re
sino communes carthaginẽsiũ hostes in
fugã uterũ. Celius ut ciũ batos uidit
hostes audit pulsis frontẽ utriq; eque
nudata erat prima acies cum pedes con
currit, nec spe nec uiribus ãpar ad hoc
dictu parua sed magna caedes ingressa
mo mota congruẽs clamore aedis eop
maior. tribunor. discẽ illi ut gentium
mltarũ diuersarum linguis nocens. pugn
roana stabili. suo. armor ponere in
cubentiũ mhostes. occasario. uel certas
illic manor. quibus. ip primo impetu certe
plo motũ locũ hostiũ aciem romanor
ala ceũ et ubom plantes ibi motos
gradu illato aliq; spacio uelut nul
lo resistente incedere urgentibus. no
uissimis primos ut semel motam ac
sensere. qp ipsi uim magna appellẽ
hostẽ ad debat apud hostes auxiliaris
cedentis. fa acies afri. carthaginenses ad
eo nõ substinebat ut. ne resistẽtes
primacti primo cedendo ad se pueniret
hostis pectem referrẽt. ig auxiliares
tergã dant. repente. in suos reuisi pi
refugẽ infam aciẽ ptim nõ recipientes
cedẽ uti paulo ante nõ poterãt. tunc
excluti. ppe duo iam primã plus erat
cum carthaginenses simul cum hostibus
simul cum suis cogerent cõ fertẽ mani.
nõ tam tam ira p cussos uictosq; accipere uolebãt
sed ratus oportunũ mortua uacuũq; ar
ca compũ ex plum ejicere ne patentes
fuga uulneribus q; militer inde teneam
integrã aciem misscerent. Ceteri
tanta strage hostium animor. q locum
in quo steterãt paulo ãn auxiliares
compleuerãt ut ppe difficilior tristitia
cet. qp p confertissimos hostes fuerant.
itaq; qui primi fuerant astari p ui
nolos corpor armor. q. tabes sangui
nis q. quisq; portat sequentes hostes
. figũ. oportunus confuderit. principũ
quicq; signa fluctuari ceperant in ma

ãm se enentes acie. q. scipio ubi uirtute recep
tui ferre cause affuit. nusquã pedes
stremã aciẽ subductis primipedes triario
q; mocrunia indue. quo tutior fur mor
q; media astatorũ acies. nouũ inter
gro pliũ ortum e quippe ad uertos hos
tes puentus erat. armor gne. usu
militie. fama rerũ gestarũ. magnitudi
ne ul spei ul periculi disparẽs si nudo romanis
scipio erat. ratio q iam equite iam elephã
tos fuderant. Jam prima acie pulsa insa
pugnabãt. in tp celius ac massi missa
pulsa. paliquãtum spacii secuta multos
reuertẽtes in aduersam hostiũ aciem incidẽ.
Js demum equitum impetus fudit ho
stem multa circumuenti unaue celi per
patentẽ arta campi fuga sp sim tenẽ
te oia cum equitatu passim inuehitur. ca
thaginensiũ secor. q. cesa eor die sup mil.
xx. par fere nũs captus cum signis mi
litaribus. elephanti. xl. uectores.
ad. x. ceciderẽ. hannibal cum paucis equib
in tumultu elapsus hostiũ pfugit
omia. triumpho ante aciem pulsi excedẽt
pugna ceptus. confessiõe. scipionis
omiq; p. eritor militie. omem illam illã
laudem acceptus singulari arte aciem eo die
instituisse elephantos in prima fronte
quor fortuit impetus atq; inuolabilis
ius signa sequi. suare oportunes in quo
plimũ spei ponerẽt romanos. prohiberet.
de inde auxiliares an carthaginẽsiũ aciẽ
ne homines miseri excludi one grecum omiũ
quos nõ facies teneret si mercedes libidum re
ceptum fuge haberent. simul primũ ardo
rez atq; impetũ hostiũ excipientes alii
missilibus alii undiq; suis ferentibus hostiũ
hereret. Tuz romanus spes milites carthã
ginenses affixos q; ut oibus rebus alios pare
eo q; integri cum fessis ac sauciis friores
erant pugnarent. ualidos inctos socios an
hostes erant. p tremã aciẽ summotos. hoc
edito uel uno ultimo uirtutis ope hannibal
cum hac trumentũ pfugisset. accitoq; carthã
ginẽ sexto ac. xxx. pt anno q puer ide
profectus erat reuisit. fassus in curia e
nõ plus mo se cedẽ si illo bello uictũ necesse
salutis alibi q; in pace ee imperandum.
Scipio festi expugnatis a plus hostiũ

de fuga animalis & obsessione

castris directus q̄ cum ingenti p̄da ad mare
ac naues rediit. nūtio allato. p. lentu
lum cū. l. rostratis centum longarijs
cū oī gr̄e cōmeatus ad uticā accessisse
ad mouendū simul q̄ troie pulsos cāt
haginē ratus misso lelio roma cū uicto
rie nūcio octauiū stlestri utinē ducere
legiōes carthaginē iubet. ipē ad syra
cusas reuertit. nouis lētulis classe ad uticā in
fulis ramis q̄ olec carthaginēsiū occu
pat. nauis. x. legati erāt p̄cipes auctā
tis auctore hānibale missi ad petendā
pacē. qui cū ad pupim p̄tore nauis ac
cessissēt. uelamēta suppliciā porrigentes
orantes q̄ sua. & mīa sapionis. nullum
hūc aliud p̄sidiū datū q̄ ut tm̄ etiam ne
mīnēt. eo se impetraturos. cōstitutā ipē ad cōtem
plandū fortūnā carthaginis nō tā nostrōrū
imp̄sentiarū q̄ deinceps hostis cā uticā cōtē
ctauit. reuocato rediit. unde p̄cedenti
bus adiecta nūtius allatus uenisse
saphacas filiū cū equitibus phōs q̄ redditū
uenire carthaginēsibus auxilio. parēs ex
citus cum oī equitatu sarturnalibus
primus augustū aggressa nūda ac leui
ter fudit. exitu quoq; fugē inclusos
pāte omī circūdatos equitibus. xv. milia
hominū. & cc. uiui capti sunt. & eq nūdi
ci. x. & signa militaria duo. & lxx. regni
lus ipē inde tum ītū cū paucis effugit.
tus adhuc tenentā eodē quo ān. loco castra
posita legatiq̄. xxx. carthaginē ad sa
pionē uenerūt. & illi quidē multo mis
abilius q̄ antea q̄ magnā cōgrebant for
tunā gerūt. & aliq̄to mitiore cum mīa
ab recenti memoria p̄fidie audita fuit
modo filio q̄q̄ minime ira ois ad delendā sti
mulabat carthaginē tū cū. & q̄ta res
est q̄ longē temporis obsidio tam munī
te. & tam ualide urbi reputaret. & ipm
sapionē expectatio successoris uentus
ad parata alterius labore ac periculi fini
ta belli fama solhataret ad pacem oēs
ānos. usi sunt. postōdie reuocatis. & cum
multa castigatione p̄fidie monitis. ut tot
cladibus edocti tandē deos. & iusiurandū ue
ne derent. conditiones pacis dē. ut liberi
legibus suis uiuerent. q̄ urbis quoq; par
te agros quibusq; finibus an bellū tenu
issent tenerēt. populādique fidem eo dicto
manus facerēt. perfugas fugitiuos q̄
& captiuos omnis redderent hostis. & naues
rostratas preter triremes tres retinerēt. elephā
tos q̄q̄ quos habebant domitos. ni domarent
alios. bellū uetat inferre affricā neue ex affricā
in usū p̄ romanis gerere. nauis minisse
rent. redderent. fedusq; cū eo facerent. frumētū
stipendiū pecuniāq; auxilios donec ab romanis
legati uenissent p̄staret. x. talenta ārgē
ti dicta pensionibus eqs ānos soluē
rent. obsides. c. arbitratu sapionis dare
nec minores. xuij. ānis neu. xxx. maiores
inducias ita se daturū si p̄cēs iducias
naues onerarie capte. quecq; fuissent in
nauibus restituerentur. alr nec inducias
nec spem pacis ullā esse. has cōditiones le
gati cum domū referre uisi in cōtione
recitarēt. & gisgo ad silū adendā pacem p
cessisse audiret. q̄ a multitudine inquieta cade
& urbe. indignatus hannibal dicta ea italā tpē
tem̄ audituq; arreptū gisgonē ma
nu sua ex sēnione loco detraxerit. & ipse
ta libere cuntata. spes cū fremitu ple
mouisse. & perturbat. multaq; uana
na libertate. uiij. inquit ānos. quos pfecti post
pē. vj. & xxx. annū rediit. militares ātes
q̄s me. apue fortē fortuna nūc priuata me
docuit. ppe uideor scire. urbis actorē
iura. leges. mores. uos me oportet do
ceatis. excusata imprudentia diffidentē
nec iniqua. & necessāria cētra. id oīum mag
difficile erat q̄ ex nauibus p̄ inducias
tis nichil pē ipsas cōparatas naues
inquisitio erat facta. adiuuantibus
placuit naues reddi. & homines
inquiri. cetera q̄ ab eēnt exigi
sapionē p̄mitti. atq; ita rediit. & exac
carthaginēses. sunt qui bau ā naue
ad mare p̄ uenisse. nisi p̄ fecti tra
ad regē antiochū ex tēp fedū tra
rent. postulantiq; ānos sapionē ut ha
nibal sibi traderetur. per eē hannibalē
in affricā nō eē. p̄ q̄ & legati q̄que p̄ publicis nauibus fuerāt
ex publicis descripti. illi pecūniā sūma petu
q̄q̄ p̄uata. p̄ fuerit. dēnis p̄sentia exac
ta. xxv. pondo. & ārginē sibi date. tre
ta inducieq; ea

chesta bel
prīmū p̄
nictonā
cde. gd
tronib;
pacis.

pfecī ab utica
portū carthā
ginis petist.
haud aleratē
cū uelata

l. cesa. x.

l. pax

l. hēbant

al' redissent

l. inibant

menses. ad ultimum ne p̄ uinolandā tēpus
alio usq; q; roma mitteret. legatos. 7
quicūq; legati carthagine uenissent ne
ad dimittendos eos quos ad romanū
imperatorē qui iniuria petentes uenissent
citiorē faceret. cū legatis carthaginē
by roam missis. l. uecturius philo 7. ō.
matius ralla. 7 sapio unus ex his. p̄ eodē
die omnes ex italia sarcinas q; tan
tā uilitatē ancē fecere. ut p̄ uectura
finem nauis mercatōes relinquerent. Ro
me ad nūciū primū rebellionis carthaginē
sui trepidatū fuerat. ut ipse
q; erat. t. claudi mature classe in italiā
duce. atq; uno in affrica trahice. 7 alē
cōs. ō. fulius ad urbē moratus donec
quo statu res in affrica eēt. sciret. se
gniusq; omnia incōparata reducēdo q;
classe ab. t. claudio cōs facta erant. q;
pīes de pace sapionis potius arbi
trium eē quibus legibus daret. cognitum fuerat.
p fugia ergo nūciata sub ipsum rebelli
onis tempus. accidere. cum sol ob minui
7 pluit lapideo imbri. arbores q; in pro
furno. austre arinte. foro. 7 arcta cele
ne frugiferis. multos aliquot locis
7 porta occelo tacta in palatio lapidib;
pluit. ad pelagium more prisco nouē
diali sacro. cetā hostiis maioribus ex
piata. intraq; etiam aquas. ipsi obtu
magistratuq; in religionē usa. nam
abundauit ubis ut ludi appo
ares circo inundato. ex portam
fori ad ede. ericane uenus patrati
ueterum lucos. ipa die subita sere
nitas. orta pompa ducti cepta ad por
tam. illinc reuocata. ductaq; circū
e. cum esset ad nūciatū ecti. letia
q; ipsos. 7 ludos celebrare ad uo
ta. 7 claudia solleni spectaculo red
ta. claud. cōs. p fectū tandem. 7
ab urbe in. or. tuis ausanū lontanū
q; atros. u. pestatus. adorta. i metū
ingentē ad. ere. ppl'o. cum in p̄ue
tum insulam. 7 alia. cōsicam. ad
sica. insaniam. 7 trai ect. i. 7 frāctos
insanos. monte. multo seuioribus
7 infestioribus locis tempestas adorta
diiecit classe. mlte. q̄ssatæ armamētis
q; spoliate naues. q̄dā fractæ. 7 ita uex
ata. ac lacerata classis carthaginē tenuit.
ubi dum subducte reficiunt naues
hyemps oppressit. carthaginē. actūq; annū tps
tpīe. 7 nullo prorsus in pugnā puenit
ē. claudius classe romanā reduxit.
ō. fulius ne comitiorū cā ad urbē reuo
caret. dictatōē dō. c. fulio greino in
p̄uinciā ē p fectus. dictator magr; equitū
petit. et sepe coīcia incepta p flictā tēpe
state. p hibuerūt. 7 itaq; cū p tot dies
mittus uetereš magistratus abiissent.
noui suffecti ne eēnt res. p. sine ci
tulis magistratib; erat. l. manlius to
quatus pontifex eo anno mortuus. i
locū eius suffectus sulpitius galba.
ab. l. licinio luculo. 7 q. — fulvio ed
curulibus. 7 toti istarum rerum am
ex erario sēbe uiatōēs q; conlibuit. dā
egisse. p uidētē dā. p̄ nauis sunt. nō sine
infamia luculli edili. p. clius tubo. 7
l. lectorius ed. pl'ui dō. cati magistratu
tu se abdicauerūt. cū ludos ludor; q; cū
eam eppulū. i nouembr. fecissent. 7 signi
ex multa tutio argento fōa i capitoli
po fuissent. cetera alia ludos dictator
et magr; eq; ex senatus cōsulto fecerūt. legati
tie ex affrica. 7. simil carthaginē ses. p̄ uē
nissent. roam senatū ad edē bello ne
bitus. 7 cum l. uecturio phylo pug
tum cum hannibale ee suppōna cui
carthaginēses ibi pugna fuit. q; nam
de lugubri bello in potū ingēti leti
cia p̄m ex posuisse. ad lectū uominam. 7
q; scaphas filiū q; puer gestē rei acces
sio erat. re uectū. 7 incontinē. pelle
uisus gaudiū q; ppl'o. un̄ptum. tū
patuere fōa gratulatiōe omissa iurte
tēpla. supplicatiōnes q; decreuere. mit
duum legatis in carthaginē. 7 phi
lippi regis. nabidi quoq; uenerant
petentibus ut senatus sibi daret. respō
sum uisu p̄m arrectatore. e. cōs
nouos hinc senatui daturos. et cōsta
inter hīa. creati cōs. m. cornelius le
tulus. p. l. clius p tōes. ō. tum petus
is causas urbana euenit. ō. nalius
flaccus. brutios. ō. fabius buteo sa

Claudius cū classe ex sicilia ptia sat

Comitia

equitū

Legati Sapio nis 7 legati Carthaginē sis

Comitia

dnũa · p · elius si alia ẽ sortitus · tũ uõ re
quincys o sulum nich añ placebat agi
q legati philippi regis · z carthaginen
siũz aduti eẽnt · 23elli finẽ pncipiũ
alcetus añu, p spiciebat aiis · c · letulũ
consulẽ flagrabat, p uincie africe.
seu bellum foret facilẽ uictoriã fore
seu iam finuret, fiti tãti belli se coõs gl̃z
petẽs · negare ita p uus q q agi pas
surũ q sibi africa cecteta eẽt, cõcedẽte
collega dẽ modẽato uuro · z p uidẽti
q gle ei certamẽ cũ scipiõe pt q q mu
quz eẽt ẽ impar futurũ ẽnebat, quẽ
q · minutius ocerũ · z m · atilius glabo ·
tr · pl · nẽ nequicq̃ teptatã ãt · claudio
cõs · C · cornelũ temptare agebat.
ex auctte patrũ latiũ ad pplm eẽ · uel
lent ĩ africa eẽ omia · v · z xxx · trib · p.
scipionẽ ro imp̃ũ decreuisse · m̃ltus ·
contentiosibz · z ĩ senatu · z ad pplm ac
ta res, p tremo eo deducta ẽ ut senatus
p mitteret · patres igit̃ q̃uenẽ celsuẽ
uti eo, p uincias mit se o parare sorti
rentur ue ut uellent ut classez nauiũ
· l · hẽret · cui classis obuenisset ĩsu
liaz nauigaret si pax cum carthagine
sibi cõ poni nequisset ĩ africa trauẽret
cõs mari · scipio eoõ quo ad huc iure
ipio etiam gereret · si cõcluticẽs oue
rent pacis · tr · pl · pplm rogaret utrũ
consulẽ · p · scipiẽz uiderent pacem
dare · z quẽ si deportãdus ex atus ex af
frica eẽt deportare si pacẽ p · p · scipio
nẽ atq ab eoõ ex atũ deportãũ uisum fuisset
nec · gs · ex sicilia in africã trauẽret, alẽ
gs · ẽ · y talia euenisset duas legiões a se
to pr̃ · accipet · p · scipioni cui ex atibus
quos haberet ꝑuincia africa prouinciũ
imp̃ium p tonibz · m · ualio fulcõne duo
legiões in bruttijs cui os · huic prioze
anno pfuerat decrete · p · elius pr̃ ·
duas legiões in sicilia ab os · similio
accipet · legio una fabio in sidinã qua
p · lentul̃ ppr̃ hãuisse dicit̃ · o · fulius
prioris añi os · cui fuit duabz utẽ legi
onibz in etruria p fectus ẽ q, ad hyspa
nias attinẽret · aliq̃ · l · cornelio lentulo
tribuni · z · l · mallio cui tres ut sibi ex his uiderentur
in hispania imp̃ũ ẽ · is in una legiõe
conscriberet ro anos mlites · z in xv.
cohortes socios latinũ nois quibz, pui
cam obtineret · uetered̃ · l · cornelius · z
l · manli in ytalia deportaret · consuli ·
l · nauium classis eo duabz explorati
ubi parato simil hoibz bonã fortunam
bonã q mittem dari pplo romano eoq uic
tum eẽ q̃ infis rebz sapere · z o fulcinio me
minerit · a bacile mirãdo fugisse si alter
facẽt ex insolencia qbz noua bona for
tuna fit inde potentis leticiã ferre,
p · r · usitata ac ppe iã iam ex ipa leti ex
uictoria gaudia ac plus pene pcto ĩ
pediũ auxisse · Leteq̃ misa tabulio ro
rõ fuit o memorato ex q̃tus opibus
quo redisset carthaginẽsiũ res, michi
bys qui mo ppe oibz titz obtinuerint
animis fr̃ẽ, pt carthaginis meis, hyb
inclusos nõ titz nõ mari quicq̃ suu
rum tenẽ urbez quicq̃ ipaz ac petra
tes ita hituros finio ĩa mea quicq̃ quib
michi ulterius fit senture · p · r · nelis, cui
flecti mẽa pies appet senatoz unũ in
festũ pplũ carthaginiẽ, ab clamasse
fer̃ · p quos deos fedus ictum eẽnt, ai
eos p quos añuctũ eẽt · fefellisse, proiti
q̃ hasdrubal qui tam infestus fecerat ui
olantibz · z indignatus oiz ad pacẽ aiis tũ le
tulus cui tũ dabis, p uincia erit · ficitẽ
fit · tũ · o · atilius · z o · minutius · tũ · pl̃
plus ad pplm tuleruntuellent, uibent
ne senatũ decernẽ ut cui carthaginẽsibz
· z parẽ fieret · z q̃ ei pacẽ dare · q̃q ex af
frica ex atũ deportare uideret · de pace
uti rogassent cõs tribz uisũ est pacẽ
dare · p · scipionẽ eiuncẽ ex atũ deportãdũ.
· In hac rogatiõe senat̃ decernit ũ · p · sci
pio ex · x · legatoz sũma pacẽ cũ pplo ei
thaginiẽsi quibz legibz ei uideretur
faceret · gratias deinde pribz egere carthā
giniẽses · petiere · ut os in urbẽ introire · z
secum cum ciuibz suis liceret, qui capti
in publica custodia eẽnt · · In bys pti
, ppiquos amicos q̃ suos nobiles hoi
nes pti ad q̃s mãdata appiqs l · iunt,
quibz diligenter cautũ petierẽt ut sibi
quos uellet reclusos ex his potestas
fieret, uisi noxii eẽ · t · cr · fetiales eẽnt
· ẽ · ẽ · fetiales ut legatu romanu ẽ captiuũ

· l · militez

· l · ex

· de tarentinis et pacto carthaginensibus cum legatis eorum facto

· l · agrige

· tribuni

· l · cocessis

· l · ciuz or ducentz

quo — carthaginenses uellet ad p. cornelium
in affricam deportaret. quo cognito ut si pax conueniss
sine pcto eos carthaginenses sibi restitueret. fec
ales cum in affrica ad fedi ire iuberent ipsi
postulantibus. fe. m. h. iuba fem e ut puer
os lapides siliquosos pro magna uirtute secu
ferret. ut uti. p. hijs iparet. ut fedus
ferret. illi pro ore sanguinis posceret
h. te id genus exercere suppetit. dii feci alib
solet. Iste dimissi ab carthaginenses qui
in affrica uenissent ad sapionem quibus
an dem e legibus pace fecerunt. Naues
longas elephantos. p fugas fugitios
captiuos. o. o. o. o. tradiderunt. ite qs
Ferentius culleo senator fuit naues p
nectas incendi in altum iussit. quingen
tas fuisse dicit grus q remis agerent
quas tradiderunt. quo conspectu repente
incendium tam lugubre fuisse perhis qui
tunc ipa carthag arcerent. de fugis q
ui q de fugitiuis consultum. hoc late
ri quietam securi percussi romanum ictu
ceci sublati. Annus an. xl. par qui carthag
inensibus postremo fuit erat. C. lutatio
e alio dicitur bellum intus annus pcm tribu
. xxv. p. cornelio. t. sempronio dicitur finitum.
xvij. anno. cum. cornelio. p. elio dicitur
libi fere pene ferunt scipionem diuisse. ti.
claudi primum cupiditate deinceps. ac
nec fuisse immoram quo minus id
bellum exitium carthaginis finiret. car
thaginem cum prima collo pectore diu
tino bello exhaustis difficile uicerem.
mestitiaq; et confletus in causa erat. ri
dentem hannibalem ferunt. o spectum caue ca
hasdrubal echinus risum miceparz in pu
blico fletu cum pe lacrimarz causa erat.
si quidem omnis hostis animum cum singulis
animis metuendum possit facile uobis appareret
non letum fore amicis magis cognitis hunc
diem inceptis risum esse. quum nequaq
adeo est intempestiuum quin uere iste absurde at
que abhorrentes lacrimae sint. tunc flere de
cuit cum adempta sunt uobis arma incense
naues interdictum externis bellis. illo ciz
uulnere concidimus. nocere in uos uno odio
consultum ab romanis credatis. nulla ma
gna ciuitas quiescere potest. si foris hostes
non habent domi mouent. ut pauidi corpora ab
externis causis tuta uident. sic sine ipa uim
bona oneramus. tantum nimirum ex publicis ma
lis sentimus quantum ad priuatas res pertinet.
nec his quicquam acrius quisquam precibus dimmum sti
mulat. itaque ex spolia uictorie carthagi
nis detrahebantur. ex inermem iam ac nudum
destitutum inter tot armatas gentes. affrica cer
nentes nemo ingemuit. nunc quo tributum ex
priuato conferendum est tamquam in pii funere
deplorates. quid uerum ne ppe diem sentiatis
leuissimum in malo uos hodie lacrimasse.
h. hannibal apud carthaginenses. Sapio
contione aduocata missis ad regnum patre
num Certa opido et cetis urbibus agrisque que ex
regno Siphacis in. p. p. prefatez uenissent
adiectis donauit. cons Octauium classem in sici
liam ducta Cornelio tradere iussit. legatos
carthaginensium roma profecta ut que a se ex
x. legatorum sententia acta essent ea patrum auctо
ritate ppliq; iussu confirmarent. Pace fa
mamque parta exercitus in naues impositus in
sicilia lilybeum transiit. inde magna pte in
naues missa ipe pleta quoq; puce non min
quam uictoria italiam effusis non urbibus modo ad
exhibendos honores sed agrestium etiam turbis ob
sidente uias roma pruent triumphoq; omnia da
uissimo urbem est inuectus. Argenti talenta in era
rium pondera. c. m. xxvij. militibus ex preda
quadragenos eris diuisit. morte subtractus
spectaculo magis hominum quam triumphantium glie
Syphax est. tiburi audita. multo ante morte
quam ab alba traductus fuerat. consecta tum mos
eius sunt qua publico funere est fletus. huic
regem in triumpho ductum polibius haud quaq;
spnende auctor tradidit. Secuto Sapione.
triumphante est pileo capiti impoito Teren
tius culleo cuiq; deinde ita ut dignum erat lib
tatis auctorem colunt. Affricani cognomen
militaris pius fuerit an pclaris auita cele
brauerit an sicuti fecit illius Sille magni
pompei patrium memoria ceptum an assentati
one familiam sit pax comptum haleo. pmus
certe hic imperator noie uicte a se gentis
est nobilitatus. exemplo deum hunc neq quam
uictoria pares insignes imaginum titulos
claraq; cognomina familie fecere.

Explicit lib. xx. et ultim.

fol. 120

15 quater. a 8 f

